

|| CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE, //

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

|| 22 ||

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

THEOPHYLACTUS SIMOCATTA.
GENESIUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

1334

**THEOPHYLACTI
SIMOCATTAE
HISTORIARUM**

LIBRI OCTO

RECOGNOVIT

IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

IMMANUELIS BEKKERI

PRAEFATIO.

Theophylacti Simocattae historiam Mauricianam cum bis editam accepissem, primum ab Iacobo Pontano, viro in sua societate non indocto, deinde a Carolo Annibale Fabrotto, cuius nec doctrinam magnopere laudaris nec diligentiam, ipse quia et codicibus carebam manuscriptis et parum assueram generi illi dicendi, quo plane mirifico utitur scriptor ad exemplar antiquitatis ineptissime expressus, satis habui si universa scribendi et interpungendi ratione ad sanitatem propius revocata manifestos duntaxat scribarum typothetarumque errores corrigerem: eos enim nimis multos ab Ingolstadiensi editore (I) transmissos Parisiensis (P) secure propagavit et auxit. addiderat Fabrotus glossarium sive vocum aliquot explicationem: id sesquifolium post Meursii et Ducangii in eodem ge-

nere operam nihil admodum habebat utile. Pontani quoque reccidi annotationes quippe pueris scriptas. eiusdem versionem Latinam non dubitavi refingere, sicubi aut a sententiae veritate aut a sermonis puritate longius videretur declinare.

Scrib. Berolini Idibus Nov. a. 1833.

IACOBI PONTANI DEDICATIO.

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,

D. M A X I M I L I A N O,

UTRIUSQUE BAVARIAE DUCI, PALATINO
RHENI, ETC.

Munus quoddam historicum, ipso genere unum, expositione bipartitum, MAXIMILIANE PRINCEPS, ad te mitto. de imperio et imperatoribus Orientis scriptores hi ambo memorant, de Mauricio Tiberio quidem prior, ut longior, ita quoque gravior et illustrior; de Palaeologis Comnenis posterior, ut chronographus, contractior. inter illius et horum tempora aliquot saecula fluxerunt, anni propemodum septiugenti; id quod narrationum in uno volumine coniunctionem impedire non debuit, quando uni eidemque imperio praefuerunt, Byzantiumque novam Romam, ut Constantinus Magnus appellare voluit, sedem ac domicilium habuerunt, et quae commemorantur ab utroque, ad idem imperium eandemque civitatem spectant. Florebant res et stabant incolumes adhuc sub Mauricio principe potentissimo. deflorescebant et accidebantur potissimum sub Palaeologis, cum Osmanidae sive Turcarum reges, nominis et maiestatis Christianae infestissimi, semper aliquod tanquam membrum de ingenti et praeclarissimo corpore avellerent, donec tandem numine connivente fortunatissimam illam augustissimamque urbem, re vera caeterarum urbium βασιλίδα, reginam ac dominam, acerrima oppugnatione diu vexatam in potestatem adduxerunt; atque ita corporis quod dixi, velut speciosissimum caput, aut intima eius viscera atque adeo cor ipsum

immanissime avulserunt. quod ut gestum sit, a **PROTOVESTIARIO** nostro, qui praesens interfuit, diligentissime et ad fidem accommodatissime descriptum invenimus. in utraque historia, ut hoc loco ad illarum commendationem nihil praeterea ponam, summam rerum humanarum mobilitatem ac vicissitudinem, et quod est apud Flaccum, hic apertissime intueri licet:

— *valet una summis*
Mutare, et insignem attenuat deus,
Obscura promens. hic apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hic potuisse gaudet.

Ex quanta felicitate Ormisdas Persarum rex (nam de rebus quoque Persicis multa Theophylactus narrat) et Chosroes filius eius in quantas aerumnas devoluti sunt? quam flebilis est Mauricii exitus? quam miserabilis Palaeologorum conditio, qui auxiliaria Latinorum arma toties incassum implorarunt? Persae Varanum, Mauricius Phocam, Constantinus VIII, qui ex familia Palaeologina extremus et parum diu imperavit, Mahometem II, tyrannos crudelissimos pertulerunt.

Quare principibus nihil tutius, nihil salutaris, quam ab uno et unico deo pendere semper, cuius est regnum, et cui voluerit, dabit illud; nihilque perinde in omni vita carum habere ut pietatem ac religionem, cuius in te ipso, **MAXIMILIANE**, ut item in sanctissimis parentibus ac maioribus tuis, exempla multa et singularia vidimus, legimus, audivimus; quemadmodum et virtutum reliquarum, quibus principes Christiani plusquam diadematis, auro et lapillis, stipatorumque magnis catervis et omni demum honorum genere exornantur. in his elucet inprimis domus vestrae clarissimae erga religiosos viros amor ac liberalitas, qua cum **SOCIETAS** nostra plurimum usa sit utaturque quotidie, et pars illius etiam ad Augustanum hoc Collegium dimanaverit, et nos quoque tua tuorumque successorum praesidia subsidiaque nobis polliceri possimus, facere non potui quin ad testificationem grati ac memoris animi hoc quidquid est voluminis tibi inscriberem; cum praesertim ex nobilissima bibliotheca tua codices Graecos plures hactenus mihi et

quibusdam ordinis mei suppeditaveris, ut hoc etiam modo nomine studiosorum omnium, qui his et aliis interpretationibus nostris nostrorumque legendis profecerunt aut proficient, tibi gratias agere videar, cum thesauros tales latere et absconditos esse amplius nolueris. quod restat, etiam atque etiam oro, PRINCEPS SERENISSIME, ut labores hosce tibi pie dedicatos ne spernas, Societatemque nostram omni benevolentia comprehendere ne desistas. Augustae Vindelicorum, anno MDCIV, pridie Kal. Maias.

IACOBI PONTANI
PRAEFATIO AD LECTOREM
DE AUCTORE HUIUS HISTORIAE,
DE SCRIPTIS EIUS, DE SYNOPSISIBUS
IN EUM PHOTII CONSTANTINOPOLITANI.

Theophylactus Simocatta (sic enim .malo quam Simocattus; idque cum Suida, apud quem est *Σμοκάττης*) in Aegypto natus est, ut ipse liquido indicat lib. 7 cap. 16 extremo, cum de fluminis Nili incremento et inundatione disputationem longiusculam texere incipit. natus est autem loco non ignobili, ut coniecturam facinus, quandoquidem Petrum Aegypti praefectum se cognatione attingere affirmat, lib. 8, ubi Mauricii miserabilem interitum exponit ac deplorat; et ipse quoque honores gessit, quod statim docebimus. atqui scimus regendis praesertim provinciis, ut non imprudentes viros, sic etiam non humiles ac plebeios praeponi solere. ex dialogo, quem historiae suae praefigit, adultis Mauricii temporibus in lucem editum suspicor; et id multo magis ex cap. 17 lib. 2 colligo, ubi se de illius rebus audiisse a senibus narrat, quia scilicet puerilem aetatem agebat. sub Heraclio, qui Phoca interfecto imperium pene triginta annis tenuit (ab anno Christi 612 ad 640 scilicet), et Sergio patriarcha Constantinopolitano eum floruisse historiamque istam conscripsisse, ex eodem dialogo certo certius constat, similiterque ex cap. 12 lib. 8, ubi se, Phoca e medio sublato, scripta a se de Mauricii necce populo e superiore loco recitasse eumque ad lacrimas commovisse narrat. Photius

ἀπὸ ἐπάρχων ex praefectis nominat. praefecturam itaque, nec civitatis sed provinciae potius alicuius, administravit. ab eodem ἀντιγραφεὺς dicitur; quod quidam putavit reddendum *Scripturarius*. Scripturarii, inquit Nonius, apud veteres fuerunt quos nunc tabellarios dicimus, quod scriptis et commentariis omnia vel urbium vel provinciarum complecterentur. Lucilius: *publicarum rerum assuefiam, ut scripturarius*. unde historiam nostram liceret appellare: THEOPHYLACTI SIMOCATTAE EXPRAEFECTI ET SCRIPTURARII *). sed Budaeus in Pandect. ἀντιγραφεὺς interpretatur OBSERVATOR COACTORUM, id est, eorum qui pecuniam colligunt ad principem aut rem publicam pertinentem, qui Graecis ἀποδέκται, nostratibus receptores particulares, Ciceroni pro domo sua, et alibi, custodes; ubi forsitan *coactorum* subaudiendum est. magis igitur inscriptio placuit, EXPRAEFECTI ET CUSTODIS COACTORUM. Suidas σοφιστὴν appellat, id est, hominem doctum ac sapientem, ex eoque et verba explanat et locos integros adducit.

Ingenium eius mite inprimis et φιλόκαλον, ut etiam doctrinam non vulgarem, scripta ipsa testantur ac produnt; quorum alia sunt epistolae, alia quaestiones naturales, alia historica. verum nos duobus prioribus generibus in praesens praetermissis, de historia, quam in manibus habemus, age, pro recepto interpretum more disseramus. de qua primum omnium audiendus est Photius, cui cum summa cruditioe summi quoque iudicii intelligentia tribuitur. ἡ μέντοι φράσις αὐτῷ ἔχει μέν τι χάριτος· πλήν γε δὴ ἡ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακορῆς χρῆσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπειροκαλλίαν ἀποτελευτᾷ· οὐ μὲν ἄλλὰ καὶ ἡ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ παρενθήκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς. τὰ δ' ἄλλα οὐτὶ ἐς μῶμον ἦκει. *dictio eius lepore ac venustate non caret. verumtamen modificatarum vocum et allegoricorum sensuum nimis crebra usurpatione, cum fastidio legentium, tandem friget et iuveniliter ineptit oratio. quin*

*) Interpres Hist. Trip. retinuit Graecum verbum lib. 9. Auct. Hist. Misc. lib. 13 Latine scripsit antigrapheus. sic enim ibi leg. et Idatius in praefatione Chronici. alii contrascriptorem vertunt. vide Salm. ad Hist. Aug. scriptores p. 480, 481 et 485.

etiam intempestiva sententiarum intermissio diligentiam nimis curiosam et supervacaneam olet. caetera in reprehensionem non cadunt. huic iudicio et nos suffragamur, dictionisque elegantiam ex tropis, tum iis qui in uno verbo tum iis qui in oratione cernuntur, magnam partem a Simocatta quaesitam, et comparatam concedimus. tropi autem ut rariores ornatum, sic frequentiores non solum satietatem et ineptiam, sed insuper obscuritatem pariunt. recensere huiusmodi tropos hoc loco nihil attinet, cum res perspicua sit, de qua loquimur. est et aliunde parum nonnunquam dilucidus hic auctor, ut interpretem etiam me eruditorem pudere non debeat id candide confiteri. quod de sententiis non opportune insertis queritur Photius, id aliquando factum a Simocatta non memini. curiose quidem et fortasse plus satis diligentem alicubi non negaverim, et in sententiis quoque crebrum esse fateor: nec ob id diem illi dicendum puto. invenitur praeterea aliquanto verbosior, quod Photium praeteriisse miror; et idem vel continenter repetit, vel pluribus quam opus est dicit. sed enim haec tria a reprehensione haud aliena multis laudabilibus egregie compensat. est quippe rebus illustris et magnificus; tametsi non omnia Mauricii, sed bella cum Persis potissimum, nempe quinque libris prioribus, persequitur: reliquis tribus adversum Abares et Sclavinos sive Sclavos gesta, necnon funestum eius exitum complectitur. magnam habet casuum varietatem, quae legentes mirabiliter retinet. genus scribendi, si totum simul universe spectemus, sane elaboratum, prudens, grave, iucundum, disertum, planeque oratorium. affert ad vitam humanam ex rerum vicissitudine ac mutatione quam rectissime instituendam documenta utilissima, eo siquidem fine potissimum historia textur, ut aliorum exemplo velut in speculo, quid in moribus nobis sectandum fugiendumve sit, contemplemur. nec lectorem suum tantummodo meliorem sed etiam doctiorem dimittere studet; et cum alios summi ordinis scriptores, tum Homerum se non oscitanter legisse ostendit. multa nihilominus particulatim laudari in hac historia Mauriciana possunt, ut descriptiones montium, fluminum, castellorum, locorum, pugnarum, rituum; orationes partim sacrae, partim civiles, partim militares, sententiis ornatissimae ac robustissimae et omnino elo-

quentissimae; similitudines ad illustrandum accommodatae; multa prudenter dicta, multa pie explicata. si igitur historia quoquo modo scripta delectat, haec historia scripta ad hunc modum necesse est multo amplius delectet; in cuius contextu Graeco innumeris locis emendando et interpungendo nos etiam atque etiam maioremque in modum laborasse credas velim.

Iam vero Photius, qui in iudicio de hac historia ferendo acutum se praebuit, in synopsisibus seu argumentis singulorum librorum conficiendis parum accurate fideliterque versatus est. haud enim ipsemet ex lectione et memoria illas composuit (quod multis iam persuasum opinor, qui Theophylactum nostrum nondum viderunt et Photianam Bibliothecam evolverunt) sed lemmata seu summulas sectionum, ab aliquo lectore aut librario inductarum, et in vestibulo totius operis, ut mos est, simul ordinatim positas, ut invenit, ita in octo fasciculos constrinxit, ac nihil pene a se animadversum intericiens, alienum laborem pro suo nobis obtrusit et fucum fecit. cum autem lemmata illa nunc imperfecta sint, nunc minus quam pro re contineant, nunc plus contineant, nunc ab ordine rerum narratarum discrepent, nunc falsa sint, haec omnia vitia in epitomis Photianis acque reperiuntur. quibus nos tollendis operam dantes, epitomas ad ipsam narrationis integritatem, seriem veritatemque accommodavimus; quod facile perspiciet, qui periochas istas sive argumenta sive synopses, ut nobis placuit appellare, cum iis quae apud Photium leguntur conferre voluerit. quamobrem etsi eius nomen in his omittere sine piaculo poteramus, ne tamen quispiam recognitionis seu emendationis nostrae ignarus aut nos tam nobilem scriptorem nondum vidisse admiraretur, aut illi gloriam suam invidisse opinaretur, synopsisibus singulis Photii patriarchae, immo pseudopatriarchae nomen praeposuimus. in capita unumquemque librum nos primum nostrum secuti iudicium divisimus, et suum cuique argumentum praescripsimus.

DE INSCRIPTIONE HUIUS HISTORIAE.

Libros hosce *οικουμενικῆν ιστορίαν* non ab ipso historico, sed ab aliquo ipsius studioso lectore aut librario inscriptos existimo, quod observarim vetustos scriptores de titulis monumen-

torum suorum sive de inscriptionibus adeo parum fuisse sollicitos, ut eos saepe omiserint. in quo posteris errandi, ne dicam ineptiendi data est occasio. splendida sane appellatio, et quae universam quandam orbis seu rerum per orbem gestarum explanationem polliceri videatur, cum tamen nonnisi Mauricii res, neque illae omnes hoc volumine explicantur, multa siquidem etiam alibi et in Occidente et in Italia praecipue gessit. quid ergo? arbitror inventorem huius inscriptionis ad ipsum imperatorem, qui tum nullo alio Occidentis imperatore *οικουμενικὸς* dici vere potuit, respexisse, ut non tam oecumenica quam oecumenici historia nominanda videatur. nos ut omnem ambiguitatem obscuritatemque fugeremus, simpliciter nec falso, et quod satis est, historiam Mauricii imperatoris inscripsimus, non impediētes, si quis nihilominus *οικουμενικὴν* voluerit appellare.

QUI RES MAURICII PERSCRIPSERINT.

Quaquam de hoc magno et illustri imperatore complures scripserunt, duos tamen potissimum laudandos caeterisque sine ulla controversia longissime anteposendos video, Evagrium, omnium antiquissimum et ipsius Mauricii aequalem, cuius extant libri historiae ecclesiasticae (qui cum nonnisi ad duodecimum eius annum pervenerit, apparet ante illum vita excessisse: Mauricius quippe annis viginti imperio praefuit), et Theophylactum hunc nostrum, qui proxime secutus est Evagrium, scripsitque regnante Heraclio Phocae successore, et scripsit ex instituto libris 8 historiam Mauricii, accuratissime et elaboratissime, ut videbis. ex quo tanquam flumine caeteri rivos suos deduxerunt, inprimis Theophanes, qui, quod Iustinus Trogo Pompeio et Xiphilinus Dioni, hoc ipse Simocattae fuit: compendium enim quoddam confecit, et id Anastasius Bibliothecarius interpretatus est pene totum. Paulus Diaconus in Miscella, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus Callistus. omnes isti suas narrationes hinc derivarunt, secundum Theophanem Nicephorus potissimum. verum nos dulcius ex ipso fonte bibamus. multo enim apud nostrum omnia copiosius et diligentius (tametsi non sine digressionibus, sed utilibus et iucundis) explicantur. et gratia magna Nobili ac Magnifico D. Ioanni Georgio

Herwardo ab Hohenburg, Serenissimi principis Bavariae consiliario intimo et inelytorum statuum Bavaricorum cancellario, cuius cura et impulsu factum est ut edito catalogo codices Graeci manuscripti bibliothecae Bavaricae cum doctis viris aliquando ad publicam utilitatem communicarentur. in quibus hunc diutius iacere in tenebris non oportuit.

DE OMISSIS A SIMOCATTA.

De caeteris a scriptore hoc in Mauricii rebus praetermissis, et quia perpauca et quia non magni momenti sunt, nihil dicam. illa a reliquis omnibus posita et narratione ac scitu dignissima, quare tacuerit (ignorare enim ea non potuit) coniectura indagemus licet, crudelitatem in captivorum duodecim millia, quos cum non ita grandi pecunia redimere potuisset (non enim plus nummo aureo in caput constituebat Chaganus, immo dimidium), ex avaritia noluit, atque ita ut omnes ad unum inactarentur in causa fuit. et displicuit hoc verbum coram domino. quamobrem per quietem se ad Christum iudicem citari et accusari a captivis vidit. interrogatusque hicne an in futura vita pretium sibi pro scelere vellet reddi, hic hic, misericors domine, respondit. tum iudex, tradite illum Phocae cuin uxore et liberis. expectatus Philippicum sororis maritum repente accersivit; et quoniam cum tyrannidis suspectum habebat ideoque in carcerem coniecerat, in genua procidens veniam ab eo petivit. haec a Theophane fusius exponuntur. perstringit ea duntaxat Nicephorus lib. 18 cap. 38.

DE LIBERTATE AUCTORIS IN APPELLATIONIBUS.

Monendus mihi es, bone lector, Theophylactum in Persis et Perside nominandis esse copiosum et varium. nominat enim illos etiam Babylonios, Parthos, Medos, Chaldaeos, barbaros; hanc Medicam et Babyloniam (quo vocabulo et Seleuciam, regiam sedem, aliquoties intelligit: nam et Babylonia dicta est), sive poetas imitans, qui vicinorum nominibus in appellandis locis et gentibus utuntur; sive quia olim sub eadem monarchia omnes fuerunt; sive quia alii ex aliis descenderunt et alii post alios rerum potiti sunt. cui rei probandae faciunt illa verba legati Chosroae regis Persarum ad Mauricium imperato-

rem lib. 4 cap. 13: ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μῆδοι, ἐκ δὲ Μήδων οἱ Πέρσαι, μετὰ δὲ τούτους οἱ Πάρθοι, ὥσπερ τινὲ ἀκολουθία διαδοχῆς τὴν Χαλδαίων εὐδαιμονίαν ἐκτήσαντο; *annon e Babylonis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi, quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisiverunt?* poëtas autem uti vicinorum nominibus in gentibus et populis appellandis, atque adeo in Persis, de quibus agimus, testis locuples erit Horatius, apud quem etiam Medi et Parthi, plane sicut a nostro Simocatta, nominantur. ab historicis Graecorum quoque bellum Graecis a Xerxe illatum τὰ Μηδικὰ saepe dicitur. Abares etiam modo Scythas, modo Hunnos, modo Turcas vocat. nos Persarum et Persidis nomina ad vitandam ἀμφιβολίαν et confusionem lectorum, ubi sensus patitur, ubique retinemus. interdum Romanos (hoc est Graecos), qui a temporibus usque Constantini M. propter imperii sedem in Orientem translata ita coepti sunt nominari, ut annotationibus in Cantacuzeni historiam docuimus, etiam Latinos appellat. caetera quae te scire volo, in notis exspectato.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΣΙΜΟΚΑΤΤΑ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ι

P H O T I I
I N T H E O P H Y L A C T U M
S U M M A R I A
C O D . L X V .

*Ανεγνώσθη Θεοφυλάκτου ἀπὸ ἐπύρχων καὶ ἀντιγραφῆς
ιστοριῶν λόγοι ὀκτώ. ἔστι δὲ οὗτος ὁ Θεοφύλακτος τῷ γένει
Αἰγύπτιος. ἡ μέντοι φράσις αὐτῷ ἔχει μὲν τι χάριτος, πλὴν γε
δὴ ἡ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακο-
5 ρῆς χρῆσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπειροκαλίαν ἀπο-
τελευτῆ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ πα-
ρενθήκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς. τὰ δ' ἄλλα
οὐ τι ἐς μῶμον ἦκει. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Μανρικίου,
καὶ κάτεισι μέχρι τῆς Φωκῆ ἀναρρίσιως. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ
10 λόγῳ διέξεισιν ὅπως ὁ Μανρικίος ὑπὸ Τιβερίου τοῦ βασιλέως
ἀναγορεύεται βασιλεὺς, Ἰωάννου κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς Κων-
σταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας προεστηκότος. ὅσα τε εἰς νοθε-
σίαν εἶπε Μανρικίου, Ἰωάννη τῷ κυλιστρῆι χρώμενος ὑπουργῶ*

Lecti sunt Theophylacti expraefecti et scribae octo libri histo-
riarum. est hic Theophylactus domo Aegyptius. dictio illius Veneris
aliquid habet, nisi quod figuratis vocibus et allegoricis sensibus potide
nimis ac frequenter ad satietatem usus in frigiditatem quendam et iu-
veniles ineptias delabatur. veruntamen et sententiarum illa interiectio mi-
nus opportuna diligentiam arguit, et curiosam et supervacaneam. cetera
bonus in reprehensionem non incurrit. auspicatur a Mauricii imperio et
usque ad promulgationem Phocae successoris eius narrationem pertexit.
percenset primo libro, quo pacto Mauricius a Tiberio renuntiatus sit
imperator, Ioanne id temporis ecclesiam Constantinopolitanam admini-
strante; quaeque eundem inauguraturus admonuerit, interprete adhibito
Ioanne quaestore, quem ut cum ad Mauricium tum ad populum coram

τῶν λόγων, δε πρὸς τε αὐτὸν Μαυρίκιον καὶ τὸν δῆμον τὴν ἐν τῷ λόγῳ πρῶξιν ἐτάχθη πληροῦν τοῦ βουσιλέως. ὅπως τε αὐτῷ τὴν θνητάρα κατενεγύησεν, ὅπως τε τῇ ὑστεραία τῆς Μαυρικίου ἀναρρήσειως ἐτελεύτησε, καὶ ὡς πρὶν ἢ τελευτῆσαι αὐτὸν εἶδεν ὄψιν λέγουσαν αὐτῷ “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισύγιον λέγει· 5 οἱ τύραννοι τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσουσι χρόνοι.” ἦν δ’ ἄρα ἐκεῖνα τραγωδίως τινὸς προαγόρευσις τῆς ἀνὰ τὸν παλαμναῖον Φωκῶν ἀνοσιουργοῦ τυραννίδος. ἔτι δὲ καὶ ὡς πρὸς Ἀβάρους ἤδη μικρῷ πρόσθεν τὸ Σίρμιον πολιορκήσαντας Μαυρίκιος σπονδὰς ἔθετο, ἀν’ ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρ- 10 βάρους συνθίμενος ἐγκαταβάλλισθαι δι’ ἐμπορείας ἀργύρου τε καὶ ἐσθῆτος χρυσοῦ χιλιάδας π’. αἱ μέχρις ἐνιαυτῶν δύο διήρκεισαν, ὑπὸ τῆς βαρβυρικῆς ἀπληστίας λυθείσαι· εἴκοσι γὰρ χιλιάδων χρυσοῦ ὁ βάρβυρος προσθήκην ἐζητεί. ἐξ οὗ λύσις γέγονε τῶν σπονδῶν. καὶ ἀλίσκεται ὑπὸ τῶν βαρβύρων Σιγγιδῶν 15 ἡ πόλις καὶ Ἀγούστα καὶ τὸ Βιμινάκιον, πολιορκεῖται δὲ καὶ Ἀγχιάλος πόλις. καὶ πρεσβεύονται Ἑλπίδιος καὶ Κομεντίολος Ῥωμαίων πρέσβεις πρὸς τὸν τῶν Ἀβάρων Χαγάνον, καὶ ἀτιμοῦνται, ἅτε δὴ Κομεντιόλου παρρησιασπαμένου πρὸς τὸν βάρβαρον. τοῦ δὲ ἐπιγενομένου ἔτους πάλιν Ἑλπίδιος πρὸς τὸν Χα- 20 γάνον διαπρεσβεύεται ἐπὶ τῷ καὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας προστεθῆναι. καὶ λαβὼν Ταργίτιόν τινα ἀπὸ τῶν Ἀβάρων ἐς Βυζάντιον ἦκεν. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι πολλὰ τῶν Ῥωμαίων ἐληΐζοντο, Ταργίτιος εἰς Χαλκίδα νῆσον ἐξορίζεται, μηνῶν ἕξ τῇ ἔξυρίᾳ παρα-

praesentem nomine suo verba faceret, ipsemet delegerat. quomodo eisdem Mauricio filiam suam desponderit, ac postera luce e custodia corporis evolarit. quale visum ante mortem ei oblatum, istanc vocem dederit, “Haec tibi, Tiberi, ter sanctum numen dicit, tyrannica impietatis tempora te imperante non venient.” erant haec nimirum alicuius tragoediae, calamitatisve praenuntia; nempe tyrannidis, quam sceleratus, et cruentus ille Phocas arripuit. praeterea quemadmodum cum Abaris, qui non ita pridem Sirmium ditioni suae subdiderant, Mauricius foedus composuerit, pactus, in annos singulos siadem octoginta millia in veste et argento a mercatoribus soluturum. verum pensio ista ne ad biennium quidem cupiditati et avaritiae barbarorum satis fuit, siquidem Chaganus eorum princeps, uti vicena millia adiace-rentur postulavit. eo postulato reiecto foedus infirmatur. Singidon, Augusta, Viminacium urbes subiguntur. Anchialo oppugnatio admovetur; Elpidius et Comentiolus ad Chaganum legati indigne accipiuntur, quod hic videlicet hominem liberius compellaverat. anno ab hoc altero Elpidius iterato ad Chaganum super vicenis aureorum millibus addendis mittitur, et cum Targitio quodam ex Abaris Byzantium redit. Comen-

ταθέντων. στρατηγὸς δὲ αἰρεθεὶς Κομεντιλὸς κατὰ Σκλαβήνων ἠνδραγάθησε. καὶ ὅπως πάλιν ὁ Χαγάνος τὰς σπονδὰς συγγεῖ-
καὶ περὶ Βουκολόβρα τοῦ μάγου. πόρθησίς τε πλείστων πόλειων
'Ρωμαϊκῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. εἶτα τὸν πόλεμον διέξεισι τῶν
5 Περσῶν καὶ 'Ρωμαίων τὸν ἐπὶ τὸν Νυμφίον ποταμὸν, τὸν τε
γάμον Μαυρικίου καὶ Κωνσταντίνης τῆς Τιβερίου θυγατρὸς.
διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ γενομένου ἱμνησμοῦ, ὃς ἐν τῷ
φόρῳ κατὰ τὰ προοίμια τῆς βασιλείας Μαυρικίου συνέβη, καὶ
περὶ τῆς ἀναιρέσεως Παυλίνου τοῦ γόητος, καὶ περὶ τοῦ θαύμα-
10 τος τοῦ κατὰ τὴν κόγχην Γλυκερίας τῆς μάρτυρος, ὃπως τε
'Ιωάννης ὁ πατριάρχης, φιλανθρωπότερον δοκοῦντος ἔχειν τοῦ
βασιλέως, αὐτὸς πυρὶ παραδοθῆναι τὸν γόητα δισχυρίζετο, πα-
ρυσφαίων τῷ λόγῳ καὶ τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν. καὶ ὅτι Παυλί-
νός τε καὶ ὁ παῖς, κοινωνὸς ὢν τῆς ἀσεβείας, τὴν ἐπὶ θανάτῳ
15 ἀπήχθησαν, ἕξιψε τὸν βίον καταστρεψύμενοι. ἔτι τε περὶ τῶν
'Αφούμων καὶ 'Ακβῦς τῶν φρουρῶν. ἱμπεριέχεται δὲ τῷ λόγῳ
μάχῃ 'Ρωμαίων καὶ Περσῶν, καὶ ὅπως ὁ 'Ιωάννης καταστρατη-
γεῖται ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἔτι δὲ καὶ ὁ μέγας σεισμὸς ὁ γενομέ-
νος κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγορεύσεως Μαυρικίου, καὶ περὶ τῆς
20 ὑπατείας αὐτοῦ. ὃπως τε Φιλιππικὸς ὁ ἐν' ἀδελφῇ τοῦ βασι-
λέως Γορδία γαμβρὸς τῆς ἐφίας δυνάμεως προχειρίζεται στρατη-
γὸς, καὶ αἱ ἀνδραγαθίαι αὐτοῦ, ἀναχώρησίς τε ἐκ τῆς Μηδικῆς
τῶν 'Ρωμαίων. καὶ ὃπως ἀνδρῶν τὸ 'Ρωμαϊκὸν ἐκινδύνωσεν,
ὅπως τε τὴν Ἀρζανητὴν χώραν ὁ 'Ρωμαίων στρατηγὸς προνομή

tiolus contra Slavinos sive Slavos dux creatus rem cum virtute gerit. Chaganus propter Barcolabram magum foedera denuo confundit. cum-
que Abares complura Romanorum oppida depopularentur multisque locis
vastitatem inferrent, Targitius in insulam Chalcitidem ad semos menses
relegatur. Romanorum Persarumque ad Nymphium flumen conflictus.
Mauricium inter et Constantinam Tiberii filiam nuptiarum sacra obena-
tur. in ipso primordio imperii Mauricii exortum in foro incendium.
miraculum conchae seu pelvis Glyceriae martyris. Paulinus praesti-
giator deprehenditur. imperatore ad clementiam propendente, ut appa-
ret, Ioannes patriarcha veneficum rogo cremandum instat, dictaque ver-
bis Apostolicis confirmat. Paulinus in crucem tollitur: eius filio impietatis
consorti caput a cervicibus abscinditur. de Aphumis et Aebas
castellis. Persarum et Romanorum certamen. Ioannes dux astu militari
victus. Mauricio imperium occipiente horribilis terraemotus. eiusdem
consulatus. Philippico imperatoris sororis (Gordiam quippe filius ger-
manam habebat in coniugio) orientalium copiarum praefectura mandatur.
Eius egregia facinora. Romanorum e Perside abitio. sitis immensitate
propemodum extinguuntur. captivos trucidant. Arzanenam regionem

παραδέδωκεν, ἀριστεία τε τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, καὶ ὅπως τὰ κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν ὁ Περσῶν στρατηγὸς κατεπόρθησε. πρεσβεία τε Περσῶν πρὸς Ῥωμαίους πρώτη καὶ δευτέρα. ταῦτα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ.

2. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διαλαμβάνει περὶ τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλά, περὶ τε τῆς κατὰ τὸν Καρδαρηγᾶν τὸν τῶν Περσῶν στρατηγὸν ἀλαζονείας. ὅπως τε Φιλιππικοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τὸν Καρδαρηγᾶν καὶ Πέρσας μάχῃ περὶ τὸ Ἀρζάμων συνέστη, καὶ ὅπως ὁ Φιλιππικὸς τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα φέρων περιεῖρει καθαγιαῖζων τὸ στράτευμα, καὶ ὡς νίκη ἐπιφανεσιτύτη τότε Ῥωμαίων ἐγένετο, ὅπως τε ἡ ἀχειροποίητος πρὸς Συμειώνην τὸν ἐπισκοπον Ἀμίδης μετὰ σεβασμιότητος ἀποστέλλεται. σκυλεύεται δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων τὸ βάρβαρον, καὶ φεύγει ὁ Καρδαρηγᾶν ἐπὶ τὸ Δαυρίς, καὶ ὅπως οἱ Δαρηνοὶ ἀπὸ τοῦ ἕστεος αὐτὸν ἀποπέμπονται διὰ τὸ κατὰ κράτος ἠττηθῆναι. ὅπως τε ὁ Ῥωμαίων στρατιώτης τὸ σῶμα κατετέρωτο· ἦν δὲ τῆς τῶν Κουαρτοπόρθων τάξεως, οὕτω καλουμένων τῶν ἐν Βεροία πόλει τῆς Συρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. περὶ τε τῆς ἐπιστρατείας Ῥωμαίων κατὰ τῆς Ἀρζανητῆς, καὶ ὅπως Μαρουθῦς καὶ Ἰώβιος οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς αὐτομολοῦσι πρὸς Φιλιππικὸν καὶ Ῥωμαίους. καὶ περὶ τῆς ἰδιωτικῆς δυνάμεως τῆς συναθροισθείσης ὑπὸ τοῦ Καρδαρηγᾶν εἰς τὸ ἔξαπατῆσαι Ῥωμαίους. καὶ ὅπως Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατὴρ ὑπὸ τοῦ Φιλιππικοῦ ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν πολεμίων ἀποσταλεὶς παραδόξως διασώζεται. καὶ περὶ Ζαβέρτα τοῦ Πέρσου, καὶ ὅπως τῆς τῶν Χλομαρῶν πο-

militi depraedandam dux Romanus permittit. a bellandi peritia commendatur. Scipio Africanus maior laudibus effertur. Persae haud procul Martyropoli grassantur. eorum ad Romanos legatio. Hactenus liber primus.

2. Mons Izala. Cardarigani Persarum ducis arrogantia. Romanorum cum Persis apud Arzamonem fluvium congressus. Philippicus imaginem non manufactam portans circumeundo exercitum sanctificat, et Romani victoria clarissima potiuntur. eadem imago ad Simeonem Amidae Antistitem transmittitur. Barbarorum spolia Romani legunt. Cardariganus Daram confugiens ut victus oppido a Darenis excluditur. Romani militis e cohorte Quartoparthorum (sic enim nominantur qui Berrhoeae in urbe Syriae commorantur) corpus vulneratum. in regionem Arzanenem Romanorum expeditio. Maruthas et lobius duces eius ad Philippicum transfugiunt. Cardarigas belli rudes ad Romanos circumveniendos conscribit. Heraclius Heraclii Augusti pater a Philippico hostes exploratum missus, mirabiliter servatur. De Zaberta Persa. Romani a castello Chlomaro obsidionem abstinent. Philippici repentina et

λιορκίας Ῥωμαῖοι ἀπέσχοντο. ἔτι δὲ περὶ τῆς ἀθρόας καὶ ἀλό-
 γου φυγῆς Φιλίππικου, καὶ τῆς γενομένης ἀταξίας τοῖς Ῥωμαῖ-
 κοῖς ἐκστρατεύμασι. περὶ τε τῆς ἐνιχθείσης τῷ Φιλίππικῷ νό-
 σου. καὶ ὅτι Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατῆρ
 5 τὰς φροντίδας τῆς ἡγεμονίας ἀναδέχεται. ὅπως τε τοῖς μεσημ-
 βρινοῖς τῆς Μηδικῆς προσβάλλει ὁ τῆς Ῥωμαίων δυνάμειως ὑπο-
 στρατήγος· καὶ ὡς ἕυρος ὄρα προσβάλλουσι Ῥωμαῖοι κατὰ τῆς
 Περσῶν πολιτείας. διαλαμβάνει τε ὡς Κομεντιόλος κατὰ τῶν
 Ἀβάρων ἐκστρατεύει, ἔχων ὑποστρατήγους Μαρίνον καὶ Κά-
 10 στον. καὶ ὡς εὐδοκιμοῦσιν οὗτοι κατὰ τῶν Ἀβάρων· ὕστερον δὲ
 ζωγρεῖται ὁ Κύστος. καὶ ὅτι Ἀνσιμουθ τὸν ἔξαρχον τῆς περικῆς
 Ῥωμαίων δυνάμειως οἱ Ἀβαροὶ ζωγρίαν ἔλαβον, καὶ κατέδραμον
 τὰ ἀνὰ τὴν Θράκην αἱ δυνάμεις αὐτῶν. καὶ Κομεντιόλου διά-
 σκεψις εἰ χρῆ ἐπιτίθεσθαι τοῖς Ἀβάροις, καὶ δημηγορία ἐπὶ τὸ
 15 δεῖν ἐπιτίθεσθαι, καὶ ἀντιδημηγορία. ὅπως φωνῆ ἐμπεσοῖσα
 τῷ στρατῷ τῶν Ἀβάρων ἀπρακτον τὴν τοῦ Κομεντιόλου ἐπιθε-
 σιν τὴν κατὰ τοῦ Χαγάνου εἰργύσατο. καὶ περὶ Βουσαῦ τοῦ
 στρατιώτου, ὅπως τε κνηγῶν ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἀβάρων, καὶ ὅπως
 ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ὑπεροφθεῖς πρῶτος διὰ τοῦτο τοὺς Ἀβάρους
 20 πολιορκητικὰ ὄργανα ἐδίδαξε κατασκευάζεσθαι. ὅπως τε ὑπὸ
 τοῦ Χαγάνου πολιορκεῖται Περύη, καὶ ὅπως ἀποτυγχάνει τοῦ
 ἐγχειρήματος. ὅπως τε Διοκλητιανοῦ πόλιν ὁ αὐτὸς πολιορκή-
 σας ἀπρακτεῖ. καὶ ὅπως ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος ὑπὸ τοῦ ἀγγε-
 λίου πλήθους τῶν Βυζαντίων ἐλοιδορεῖτο διὰ τὰ ὑπὸ τῶν βαρ-
 25 βάρων συμβεβηκότα περὶ τὴν Εὐρώπην δυστυχήματα, ὅπως τε
 ἐκπέμπει στρατηγὸν τὸν Ἰωάννην, ὃν ἐπεκύλουν Μυστάκωνα,

absurda fuga. in Romano exercitu trepidatio ac tumultus. Philippici
 invaletudo. Heraclius Heraclii parens ducis munus capessit. Romano-
 rum hypostrategus, sive subimperator, sive minor dux, Persas ad meri-
 diem incursat. tempestate verna Romani in Persidem irrumpunt. Co-
 mentiolus in Abaros movet, hypostrategos habens Martinum et Castam,
 qui praeclarum nomen adipiscuntur. capitur Castus. Ausimuthum pedi-
 tatus Romani ducem Abares captivum faciunt: superiorem Thraciam po-
 pulantur. Comentioli deliberatio, ecquid Abares invadendi sint. in
 utramque partem disseritur. clamor missus ausa Comentioli inania red-
 didit. De Busa milite, quomodo per venatum in manus Abarum vene-
 rit, et a civibus suis neglectus, ea de causa primus Abaros instrumenta,
 machinasque oppugnatorias fabricare docuerit. Chaganus Beroen obsi-
 dens, proposito excidit. idem Diocletianopolim oppugnare incassum in-
 stituit, et a Philippopoli atque Adrianopoli repellitur. Mauricius impe-
 rator a plebe Byzantina propter Castum et Ausimuthum duces captos
 conviciis incessitur. Ioannem cognomento Mystaconem cum Hypostrat-

ὑποστράτηγον αὐτῷ καταστησόμενος Δρόκωνα, ὅς καὶ πολιορκουμένης ὑπὸ τῶν Ἀβάρων τῆς Ἀδριανουπόλεως συμμίζας τοῖς πολεμίοις τὴν πόλιν διεσώσατο. διαλαμβάνει δὲ καὶ ὅπως ἰ Ἡράκλειος φρούριον Περσικὸν ἐνεχείρει τοῖς ὅπλοις ἐλεῖν, καὶ περὶ τοῦ Βιουδαῖος φρουρίου, καὶ ὅπως παραδόξῃ ἀριστεία Σά-5 κηρος τοῦ στρατιώτου ἔβλον τὸ φρούριον Ῥωμαῖοι. καὶ τὴν ἐν-δημίαν δὲ Φιλίππικου περὶ τὸ βασιλεῖον ἔστυ.

3. Ὁ δὲ τρίτος λόγος διέξιεν ὅπως χειροτονεῖται ἀντὶ Φιλίππικου στρατηγὸς ὁ Πρίσκος τῆς ἐξῆς δυνάμειος, ὅπως τε Φιλίππικὸς διαφθοροῦμενος Πρίσκῳ πρὸς Ἡράκλειον ἔγραψεν 10 ἐμφανίσει τῷ στρατῷ τῶν σιτήσεων αὐτῶν τὴν μείωσιν, καὶ ὅτε Πρίσκος προσπελάζων τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἀπέβη τοῦ ἵππου κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος καὶ οὕτως ἠσπύσατο τὸ στρατιωτικόν· διὸ τὸ στρατιωτικόν, ὅτι τε αἱ σιτήσεις ὑπετέμνοντο καὶ ὅτι ἤτι- μῶντο, ἔστασιαζόν. καὶ Πρίσκος ἐλιφρέδα δοῦς τὴν ἀχειρο- 15 ποιήτον δι' αὐτῆς ἐκλιπαρεῖν τὸ πλῆθος ἐτέχναζεν· οἱ δὲ καὶ ταύτην λίθοις ἔβαλον. διὸ φέγγει μὲν ἐν Κωνσταντινῇ Πρίσκος, καὶ αἰρεῖται ὑπὸ τῆς στρατιῆς Γερμανὸς αὐτοῖς στρατηγὸς ἀκού- σιος· καὶ ταύτης τῆς τυραννίδος κρατούσης πολλὰ παρὰ Περ- σῶν συμφορὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐναπετίχοντο. διὸ καὶ βασιλεὺς 20 πάνυ μὲν Πρίσκον, ἀνταποστέλλει δὲ Φιλίππικὸν πάλιν στρα- τηγόν. ἡ δὲ στρατιὰ καὶ πρὸς αὐτὸν ἔστασιαζε. καὶ πολιορ- κεῖται μὲν Κωνσταντῖνα ὑπὸ Περσῶν, ὁρῆται δὲ τῶν κινδύνων ἐπιστάντος αὐτῇ Γερμανοῦ. καὶ πόλεμος Πέρσαις καὶ Ῥωμαίοις

tego Droctone mittit, cuius virtute Adrianopolim ab obaidione Abarum, pugnata cum illis pugna vindicat. Heraclius castellum Persicum, Mazororum Theodorus et Andreas expugnant. Iidem Biudaes, admiranda virtute Saperii militis obtinent. Philippicus in urbem imperantem proficiscitur.

3. Priscus Orientalibus copiis pro Philippico praepositur. Philippicus Prisco invidens, ad Heraclium scribit, uti annonae imminutionem exercitui significet. Priscus neglecto more veteri, veniens ad exercitum de equo non descendit, ut ita militibus de plano salutem diceret. quocirca quoniam et de comaeu amitterent, et honore suo fraudarentur, seditionem occipiunt. eos artificio quodam Priscus, circumlata imagine non ab homine confecta pacare studet. quam cum et ipsam lapidibus insectarentur, Constantinam fugit: in cuius locum Germanus, quanquam invitus sufficitur. his turbis vigentibus, Persae multis calamitatibus Romanos affligunt. quam ob causam imperator Prisco abdicato, Philippico muneris sui dignitatem restituit; in quem nihilominus exercitus calcitrat. Constantina a Persis obsessa Germani adventu periculo eripitur. Aristobuli opera exercitus erga duces mitescit. Persarum Romanorumque

κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν γίνεται, καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι λαμπρῶς, ἄτε τοῦ Περσῶν στρατηγοῦ Μιρούζα καὶ τρισχιλίων πεσόντων, χιλίων δὲ ζωγρηθέντων. καὶ διαλλάσσεται πρὸς τὸν αὐτοκράτορα δι' Ἀριστοβούλου τὸ στρατόπεδον· γίνεται τε κατὰ τὸ 5 φρούριον Γιλγερδῶν τῶν δεσμωτῶν Ῥωμαίων ἀριστεία. καὶ Γρηγόριος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιερεὺς Φιλιππικὸν διὰ πρεσβείας ἀποκαθίστησι τῷ στρατεύματι. ἀλίσκεται δὲ ὑπὸ Περσῶν ἡ Μαρτυρόπολις διὰ Σίττα δόλω, καὶ ἀποχειροτονεῖται Φιλιππικός, καὶ Κομεντιόλος ἀντ' αὐτοῦ τὸν Περσικὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος 10 πιστεύεται πόλεμον. οἱ δὲ Γέται ἤτοι Σκλάβοι τὰ περὶ τὴν Θράκην ἐλυμαίνοντο, ἡ Ῥώμη δὲ πρὸς τοὺς Λογγιβάρδους ἀνθωπλίζετο, καὶ Λιβύη τῶν Μαυρουσίων περιεγίνετο. Κομεντιόλου δὲ στρατηγοῦντος συμπλέκονται περὶ τὸ Σισύρβανον πλησίον Νίσιβος Πέρσαι καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ νικῶσι κατὰ κράτος Ῥωμαῖοι, 15 Ἡρακλείου περιφανῶς ἐνευδοκιμοῦντος τῷ δόρατι· πίπτει γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς Φραάτης, καὶ σκυλεύεται τὸ πολέμιον. ἔτι δὲ διαλαμβάνει ὅπως ὁ Βαράμ Τούρκους καταπολεμήσας, καὶ πολλὸν πλοῦτον Ὁρμίσδα τῷ βασιλεῖ ἐκέϊθεν χορηγήσας, ἤρε τὴν μάχαιραν καὶ κατὰ Σουανίας· Ῥωμαῖοι δὲ 20 Ῥωμανοῦ στρατηγοῦντος συμπλέκονται Βαράμ καὶ τῷ ὑπ' αὐτὸν στρατῷ, καὶ κατὰ κράτος νικῶσι. καὶ ὡς διὰ τὴν ἤτταν Ὁρμίσδας τῷ Βαράμ ἐπονειδίζων γυναικείαν ἔστειλεν ἐσθῆτα· ὁ δὲ ἀνθύβριξε; θυγατέρα Χοσρόου ἀλλ' οὐχ υἱὸν Ὁρμίσδαν τοῖς γράμμασιν ἐπιγραφόμενος. ἐν ᾧ καὶ Ἀρμένιοι ὑποθήκαις Σαβ- 25 βατίου τὸν μὲν σφῶν στρατηγὸν Ἰωάννην ἀναιροῦσι, προσχωρεῖν

ad Martyropolim conflictus, et horum victoria praedicanda, duce Maruza interfecto et tribus Persarum millibus captis, cum imperatore in gratiam reditor. in castello Giligerdo Romanorum captivorum generosa virtus. Gregorius archipraesul Antiochenus Philippico per legatos militum voluntates recuperat. Sittae dolo et impostura Persae Martyropoli potiuntur. Philippicus gradu deicitur, et Comentiolo bellum Persicum decernitur. Getae sive Sclavi Thraciae finitima incursant. Roma in Longobardos vicissim arma capit. in Lybia Mauri vincuntur. apud Silarbanum prope Nisibim Comentioli ductu Romani Persas summa ope, Heraclio ad famam insigniter dimicante, debellant. dux ipse Aphraates oppetit; spolia leguntur: imperatori pretiosa inde munera transmittuntur. Varamus Turcis superatis Suaniam aggreditur. de Varamo Romani Romano duce triumphant: cui victo exprobrandi causa Hormisdas muliebrem stolam mittit. ille contumeliam contumelia ulciscendam ratus, in epistolae inscriptione Chosroae non filium sed filiam appellat. Armenii Symbatii cuiusdam impulsu Ioannem praetorem suum trucidant,

δὲ Πέρσαις ἔγχειροῦσι. Κομεντίολος δὲ σταλείς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὴν τε στάσιν κατευνάζει καὶ Σαββάτιον εἰς Βυζάντιον ἄγει· ὁ δὲ θηροῖς βορὰ γενέσθαι καταδικάζεται, φιλανθρωπία δὲ βασιλικῆ τοῦ θανάτου ἀπολείεται. Ὁρμισδὰς δὲ Σαράμην κατὰ Βαρὰμ ἀποστέλλει· Βαρὰμ δὲ μάχῃ νικήσας Σαράμην ἐλεφάντων βορὰν ἐποιήσατο, καὶ ἀναφανδὸν κατὰ Ὁρμισδα παρατάσσεται. ὁ δὲ Βαρὰμ ἐπὶ τοσοῦτο δόξης ἦν κειχωρηκῶς πρὶν ἢ μελετῆσαι τὰ τῆς ἀποστασίας, ὡς μετὰ γε βασιλεία μηδένα τῶν πάντων μίξονα δόξαν ἔχειν αὐτοῦ· ὁ γὰρ κουροπαλάτην Ῥωμαῖοι καλοῦσι, ταύτης ἀπήλαυε τῆς τιμῆς. ἐμπεριέχεται δὲ τῶν λόγῳ καὶ ἀναδρομῇ τῶν συγκυρησάντων περὶ τοὺς πρεσβυτέρους χρόνους, καὶ σύντομος ἀφήγησις τῶν κεινημένων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου καὶ Τιβερίου τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ περὶ τῆς ὠμότητος Ὁρμισδου τοῦ Περσῶν βασιλέως, καὶ τῆς Περσικῆς γενεαρχίας ἀφήγησις. ταῦτα μὲν καὶ ὁ τρίτος. 15

4. Ὁ δὲ τέταρτος διαλαμβάνει ὅπως τε Πέρσαις ὁ ἐμφύλιος ἐκρατύνετο πόλεμος, καὶ ὅσα συνεκίνησε κατὰ τὴν τυραννίδα Βαρὰμ τρόπαιά τε καὶ εὐτυχήματα· καὶ ἡ τοῦ Φερεχάνου ἀναίρεισις καὶ ἡ Ζαδέσπρα προσχώρησις, ὅπως τε ὑπὸ Βινδόου καθαιρεῖται τῆς βασιλείας Ὁρμισδὰς, ὅπως τε ἤτησε δέσμιος ὡν δημηγορεῖσαι, καὶ ὡς δημηγορεῖ, ὅπως τε Βινδόης δημηγορεῖ, καὶ κατασφάζεται ἐνώπιον Ὁρμισδου ὁ παῖς καὶ τεμαχίζεται ἡ βασιλίς, καὶ τυφλοῦται καὶ αὐτὸς Ὁρμισδὰς· ὅπως τε ὕστερον ὑπὸ τοῦ παιδὸς Χοσρόου, ὃν ἐστήσαντο Πέρσαι βασιλέα,

et ad Persas deficere instituunt. missus ab imperatore Domenziolus tumultum sedat, et Symbatium Constantinopolim ducit: ubi sententia iudicum a bestiis dilaniandus benignitate et clementia imperatoris conservatur. Soranem ab Hormisda contra se missum Varamus potentior elephanto obicit. Varamus, qui antequam defectionem meditaretur, eo honoris et auctoritatis processerat ut facile secundus a rege numeraretur (siquidem Curopalatae, ut Romani vocant, magistratum gerebat), aperte regi bellum facit. repetitio rerum vetustioris cuiusdam memoriae, gestorumque adversum Persas Iustino et Tiberio imp. compendiosa narratio. Hormisdæ regis Persarum crudelitas. principes familiae apud Persas.

4. Bellum civile inter Persas robur validum acquirit. Varami tyranni prosperi successus. Pherochanis trucidatio. Zadesprae ad hostes transitio. Hormisdas a Bindoe regno deturbatus e vinculis concionandi facultatem impetrat, in quem Bindocs asperius verba fecit. Hormisdæ filius minor ante oculos patris mactatur, regina frustatur dissecatur: ipse terebratis luminibus caecatur, postmodumque a Chosroe filio seniore, quem sibi regem Persae elegerant, fustuario interimitur. Varami tyran-

ροπάλοις ἀναιρείται. ἐπικράτειά τε τῆς τυραννίδος Βαράμ, καὶ
 γυγὴ Χοσρόου τοῦ Περσῶν βασιλέως, ὅπως τε ἐπὶ τὸ Κιρκήν-
 σιον ὁ Περσῶν βασιλεὺς παραγίνεται, προσχωρήσας Μαυρικίῳ
 τῷ αὐτοκράτορι, ὅπως τε διαπρεσβεύεται πρὸς αὐτόν. περὶ
 5 Βαράμ δὲ πάλιν, ὅπως τεχναζόμενος ἐπ' αὐτῶν ἀναρρηθῆναι
 βασιλεὺς καὶ μὴ τυχὼν ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε βασιλεία. ὅπως ὁ βα-
 σιλεὺς Χοσρόην ἐπὶ τὴν ἱερὰν πόλιν μετὰγει, βασιλειῶν αὐτῷ
 θεραπείαν συστησάμενος. καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων Βαράμ
 καὶ Χοσρόη πρὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς συμμαχίας, καὶ ὡς διαπρεσβευ-
 10 σάμενος Βαράμ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαυρικίον ἀποπέμπεται,
 διαπρεσβεύεται δὲ πάλιν Χοσρόης καὶ τυγχάνει. ὅπως ὁ βασι-
 λεὺς τὸν τῆς Μελιτηνῆς ἱερέα ἕμα Γρηγορίῳ τῷ Ἀντιοχείας ἀρ-
 χιερεῖ πρὸς Χοσρόην ἐξέπεμψε. περὶ τῆς δολοφονίας Βαράμ,
 ἣν Ζαμέρδης καὶ Ζοανάμβης συνεσκεύασαντο, καὶ περὶ τοῦ φό-
 15 νου τῶν εἰς τοῦτο συμπραξυμένων. περὶ Βινδούου τοῦ Πέρσου,
 καὶ ὅπως δραπετεύει Περσίδα, τῆς κατὰ Βαράμ ἐπιβουλῆς κοι-
 νωνὸς γεγονώς. ὅπως ἡ Μαρτυρόπολις ὑπὸ Χοσρόου ἀποδίδο-
 ται Ῥωμαίοις, καὶ περὶ τῆς τοῦ Σίττα διὰ πυρὸς ἀναιρέσεως,
 καὶ ἑορταστικῆ τοῦ ἐπισκόπου Μελιτηνῆς (Δομετιανὸς ὄνομα
 20 αὐτῷ) ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ Ἰησοῦ. ἐν οἷς καὶ ὁ τέταρτος
 λόγος.

5. Ὁ δὲ πέμπτος διέξεισιν ὅπως Χοσρόης ὁ Περσῶν βα-
 σιλεὺς ἀπορίᾳ τὴν ψυχὴν κατατροχόμενος ἐπρέσβευε τὸν ἐν μάρ-
 τυσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ λοιπὰ βάρβαρα πρεσβεύουσιν ἔθνη, λύ-
 25 σιν τῶν δυστυχημάτων εὐρεῖν καὶ ὡς σταυροῦ χρυσῷ λιθοκολ-

nis corroborator. Chosroes in fugam incumbens Circesium venit, ad Mauricium imperatorem scribit, ei se dedit. Varamus a Persis rex salutari artificio quodam elaborat: ea spe frustratus regem se ipse creat. Comentiolus iussu Mauricii Chosroen Hierapoli, obviam egressus, honorifice accipit, satellitium ei regium adiungit. acta inter Varamum et Chosroen, antequam is societatem cum Romanis iniret. Chosroae ad Mauricium efficax, Varami irrita legatio. imperator Domitianum Melitenae et Gregorium Antiochiae pontifices super Varamo per insidias mactando ad Chosroen legat; quem Zamerdes et Zoambres cum aliis adorientes, misere pereunt: Bindoes molitionis contra Varamum particeps effugit. Martyropolim Persae Romanis restitunt. Sittas proditor igni exurit. Domitiani Melitenensis episcopi pro recepta urbe festa et gratulatoria conciuncula.

5. Chosroes Persarum rex animi anxius Sergium martyrem, caeteris quoque barbarorum nationibus sanctum ac venerabilem, precatur uti calamitatem ab se depellat: crucem auream gemmis distinctam eidem

λήτῳ ἐτίμησεν· ἐντεῦθεν τε Ζαδέσπρας διὰ Ῥοσᾶ δολοφονεῖται
 Βλησχάνους ὑποθήκαις, καὶ τάλλα θυμήρη Χοσρόη συναντῆ.
 περὶ τοῦ ἐκδανεισθέντος χρυσίου Χοσρόη τῷ Περσῶν βασιλεῖ ὑπὸ
 Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὡς χειρογραφεῖ Χοσρόης τὸ
 δάνεισμα. πρεσβεία τε Χοσρόου ἐφ' ᾧ ἀποστῆναι Κομεντιόλου 5
 τῆς ἡγεμονίας, καὶ χειροτονία Ναρσοῦ ἀντὶ Κομεντιόλου, καὶ
 συμμαχία Ῥωμαίων κατὰ τοῦ τυράννου Βαράμ. καὶ περὶ τῶν
 βασιλικῶν δώρων τῶν σταλέντων Χοσρόη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος· καὶ ὅπως τὰς κλεῖς τοῦ Δαράς ὁ Χοσρόης διὰ τοῦ πρέσβευς
 Δόλβζα παραδέδωκε τῷ βασιλεῖ. ἡμιγγορία τοῦ Δομετιανοῦ 10
 Μελιτηνῆς, προτρέπουσα τὸ Ῥωμαϊκὸν συμμαχεῖν Χοσρόη κατὰ
 Βαράμ· καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων εὐτυχημάτων πρὸ τῆς
 συμπλοκῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν Χοσρόη, καὶ ὅπως οἱ βασι-
 λικοὶ θησαυροὶ τὰ τε Περσικὰ βασίλεια ἀποκαθίσταται Χοσρόη
 διὰ Βινδόου. ἔνωσις τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων Ἀρμενίας τε καὶ 15
 τῆς ἑώρας, καὶ μάχη κατὰ Βαράμ, καὶ νίκη Ῥωμαίων περιφανε-
 στάτη· ἐν ἣ μάχῃ Ναρσοῦ στρατηγούντος καὶ Τοῦρκοι συνελή-
 φθησαν, οἱ ἐπὶ τῶν μετώπων τὸν τύπον ἔφερον τοῦ σταυροῦ,
 ὃ ἐπέθεντο, ὡς ἐκεῖνοι διηγοῦντο, εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς πάλαι
 προσπεσοῦσης αὐτοῖς λοιμικῆς νόσου. τὰ κατὰ τὴν Γολινδοῦχ 20
 ἐν Περσίδι γεγονότα, καὶ οἷον ἐκείνη βίον ἀσκητικὸν ἠγωνίσαστο.
 ἐπανάξενξις τε Χοσρόου εἰς τὰ οἰκεία βασίλεια. καὶ περὶ τῶν
 σταλέντων δώρων παρὰ Χοσρόου Σεργίῳ τῷ μάρτυρι. πρεσβεία
 τε τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἄγιον, ὥστε ἐκ τῆς Σερέμ παιδο-
 ποιήσασθαι· Χριστιανῆ δὲ ἐτύχχανεν αὕτη. καὶ ἐπιτυχία τε 25

novet. Zadesprates a Rosano Solchanis hortatu circumventus occiditur,
 allaque praeterea Chosroae haud iniucunda eveniunt. pecuniam a Mau-
 ricio Imperatore mutuatus syngrapham dat. eius legatio super Comen-
 tiolo duce in ordinem redigendo, in cuius locum Narses sufficitur. Ro-
 manorum adversus Varamum tyrannum auxilia. Mauricii ad Chosroem
 dona regalia, qui per Dolabranum legatum claves Darae oppidi impe-
 ratori contradidit. Domitiani Melitenae antistitis ad Romanos de Chos-
 roe contra Varami opes adiuvando praeclara oratio. ante Romanorum
 Persarumque dimicationem Chosroae oblata felicitas. thesauri regii et
 regnum eidem opera Bardoī restituuntur. Romanarum Armeniarum
 orientaliumque copiarum coniunctio, praelium cum Varamo, et Romano-
 rum Narse imperatore victoria splendidissima. capti etiam Turcae in
 frontibus crucis figuram ferentes, quod quidem (ut narrabant) aliquando
 pro liberatione a grassante pestilentia matres adhuc pueris inusserant.
 res Golinduchae, quae in Perside vitam vixit asceticam. Chosroae in
 regiam reversio. dona a Chosroe Sergio martyri sacrata. ad eundem
 divum preces eiusdem pro suscipiendis ex Sira Christiana femina liberis.

τῆς αἰτήσεως, καὶ δώρων πολυτελῶν ἀποστολὴ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν νεὼν τοῦ μύρτυρος. ὅπως τε Χοσρόης τοὺς κεκοινωνηκότας τῇ τυραννίδι καὶ Βινδόην αὐτόν, ὡς κατὰ βασιλείως χεῖρας ἔρανα, θανάτῳ διώλεσε. περὶ τῶν προαγορευθέντων ὑπὸ 5 Χοσρόου, καὶ ὡς στασιάσει τὰ Ῥωμαίων πράγματα τυράννοις δουλεύοντα. πρεσβεία τε Πρόβου τοῦ Χαλκηδόνης προέδρου, καὶ περὶ τῆς εἰκόνης τῆς Θεομήτορος, καὶ ὅσα κατὰ τὴν πρεσβείαν ἀπήντησεν. ἐκδήμια τε τοῦ αὐτοκράτορος ἐπὶ τὴν τῆς Εὐρώπης ἀγχίαλον, καὶ περὶ τοῦ συναντήσαντος αὐτῷ ἐν ὑτ φά- 10 σματος. ὅπως τε ὑπέστρεψεν εἰς τὰ βασίλεια ὁ αὐτοκράτωρ, πρεσβείας Περσικῆς ἐπιστάσης διὰ Ζαλαβζάν. ἐν οἷς καὶ ὁ πέμπτος λόγος.

6. Ὁ δὲ ἔκτος λόγος περιέχει ὅπως ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξιόν-
 τι τῷ βασιλεῖ ἐνέσκηψε κλύδων θαλάττιος. ὅπως τε περὶ Ἡρά-
 15 κλειαν, ἐκείσε τοῦ βασιλέως διατρίβοντος, τέρας ἐγενήθη, παι-
 δίων μῆτε χεῖρας μῆτε ὄμματα ἔχον μῆτε ὑφρῆς μῆτε βλέφαρου,
 πρὸς δὲ τῷ ἰσχυρῷ ἰχθύος οὐρῷ ἀπεκρέματο· καὶ ὅπως τὸ τέρας
 ἀνήρητο. περὶ τῶν τριῶν Σκλαβηνῶν τῶν κιθάρας ἐπιφερομέ-
 νων, οἳ ἐκ τῶν μερῶν τοῦ Ὀκτιανοῦ ἔλεγοντο πρὸς τὸν Χαγάνου
 20 ἀπεστάλθαι· οἳ καὶ ἐνεφανίσθησαν Μαυρικίῳ τῷ βασιλεῖ. πρε-
 σβεία τε Φράγκων πρὸς τὸν βασιλεῦ ἐφ' ᾧ συμμαχεῖν ἐπὶ δώροις,
 καὶ ἀποστροφὴ τῆς αἰτήσεως· Βόσσος καὶ Βέττος οἱ πρέσβεις,
 ὁ δὲ ἀποστείλας ὀνόματι Θεοδώριχος. περὶ τῆς ἀγέλης τῶν ἐλά-
 φων, καὶ ὅπως ἡ μελίων βάλλεται καὶ εἰς λόγχην τινὰ φεύγει,
 25 καὶ ὡς ἐπιδιώκεται ὑπὸ τινος τῶν δορυφόρων καὶ ἑτέρου τινὸς

voti compos, rursus donaria sumptuosa ad eius aedem mittit. tyrannidibus conscios, atque adeo ipsum Bindoem, ut adversus regem nefaria molitum, vita expellit. eius de Romana republica ex dissidio tyrannis servitura praedictio. Probi Chalcedonensis episcopi legatio, et de imagine dei matris, quomodoque legatio illa evenerit. profectio imperatoris ad Anchialum Europae. de occursante ipsi in sue portento. quo pacto reversus est domum imperator legatione Persica perfecta per Zalambanum.

6. Haec autem libro sexto insunt: uti exeuntem ex urbe Augustum marina tempestas exceperit, utque ad Heracleam, dum ibi commoratur, monstruosus partus natus infans, manibus et oculis carens, ad haec et superciliis ac palpebris, ad femur piscis cauda appendente; et quomodo sublatum hoc monstrum. de tribus illis Sclavis citharas importantibus, qui ex Oceani partibus ad Chaganum missi ferebantur, et a Mauricio imperatore spectati sunt. legatio item Francorum ad Caesarem, qua stipendio se illi militaturos polliciti repulsam tulerunt. Bossus et Betus legationem hanc a Theodoricho missi obibant. de grege cervorum, utque ingens quidam telo ictus in silvam se contulerit; insequente vero

Γήπαιδος, ὅπως τε ὁ δορυφόρος διὰ τὰ περὶ αὐτὸν χρύσεια δολοφονεῖται, καὶ ὡς χρόνῳ μακρῷ ὕστερον ὁ Γήπαις δολοφονῆσαι φωραθεὶς πυρὶ παραδίδοται. στρατεία Ἀβύρων κατὰ Ῥωμαίων καὶ πολιορκία Σιγγιδόνος τῆς πόλεως, χειροτονία τε Πρίσκου τοῦ στρατηγῶν, καὶ ὅπως τοῦ κατὰ τὴν Εὐρώπην πόλεμον τοῦ-5
 τον προεστήσατο. καὶ ὅπως ὁ Χαγίνος εἰς Δριζίπερα γενόμενος τὸν νεῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐπολιορκῆσε. καὶ ὅπως ἐν Τζουρουλῶν τῇ πόλει Ῥωμαῖοι συγκλεισθέντες ὑπὸ τοῦ Χαγίνου πολιορκοῦνται, ὅπως τε δόλῳ φενακίζει τὸν βάρβαρον ὁ Μαν-
 ρίκιος καὶ τῆς πολιορκίας ἀπάγει. πρεσβεία τε Ἀβύρων πρὸς 10
 Ῥωμαίους, καὶ ὅσα τῷ Ἀρδαγύστῳ ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπήντησε δυνάμει, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν Τατίμερ. ἀνδραγαθία τε τοῦ Ῥωμαίων ταξιάρχου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀνδραγαθία Ῥο-
 μαίων, καὶ Σκλαβηνῶν ἀναίρεσις, ἔφοδος τε Σκλαβηνῶν κατὰ Ῥωμαίων. περὶ τῶν τεχθέντων τεράτων πρὸ τοῦ ἕσπεος τῆς 15
 βασιλείδος, ὡς τὸ μὲν ἦν τετράπουν παιδίον, τὸ δὲ δικόρυνφον. ὅπως Πρίσκος ἀποχειροτονεῖται τῷ δοῦναι τῷ Χαγίνῳ ὑπὸ τῆς τῶν Σκλαβηνῶν λείας, καὶ Πέτρος ἀντιχειροτονεῖται στρατηγὸς τῆς κατὰ τὴν Εὐρώπην μάχης· καὶ περὶ Θεοδώρου τοῦ πρέσβεως σταλέντος πρὸς τὸν Χαγίνον ὑπὸ τοῦ Πρίσκου, τῆς τε περὶ αὐ-20
 τὸν παιδείας καὶ δεξιότητος. ἐν οἷς καὶ ὁ ἔκτος λόγος.

7. Ὁ δὲ ἕβδομος λόγος διαλαμβάνει περὶ τῆς γεγενημένης ἀταξίας ταῖς Ῥωμαίων δυνάμεισιν, ἀριστείαν τε Ῥωμαίων κατὰ Σκλαβηνῶν ἦτοι Γετῶν· Γέται γὰρ τὸ παλαιὸν ἐκυλοῦντο.

hastifero, et altero item Gepaede, ut hic illum ob aurea ornamenta ex insidiis interfecerit, et longo post intervallo caedis reus deprehensus flammis sit traditus. Abarorum contra Romanos expeditio, urbisque Singidonis obsidium. uti Priscus belli dux delectus et militiae Europaeae praefectus sit. ut Chaganus Driziperam delatus beati Alexandri martyris templum obsederit; et quomodo Tzurulo oppido inclusus Romanos Chaganus cinxerit, utque Mauricius astu deceptum Barbarum ab obsidione averterit. missa ab Abaris ad Romanos legatio, et quae Adragastus ab exercitu Romano acceperit incommoda. praeterea quae sub Tatimero acta Alexandri tribuni militum fortitudo, Romanorumque res fortiter gestae, et Sclavorum interitus, horumque vicissim in Romanos impetus. de monstribus ad regiam urbem natis, infantes, unus biceps, alter quadrupes. uti Prisco imperium fuerit abrogatum, quod partem praedae e Sclavis abductae Chagano donasset, utique pro illo Petrus Europaeo bello dux praeficiatur. de Theodoro item legato ad Chaganum a Prisco ire iussu, et de eius doctrina atque rerum gerendarum dexteritate.

7. Libro septimo agitur de turbatis Romanorum ordinibus, eorumdemque rebus fortiter gestis contra Sclavos sive Getas: hoc enim no-

καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀσίμῳ τῇ Θρακίᾳ πόλει Πέτρῳ τε καὶ τοῖς πολίταις συμβεβηκότων. καὶ ὡς Πιρῶγαστος ὁ τῆς τῶν Σκλαβη-
 νῶν δυνάμειος φύλαρχος ἀνήρηται· καὶ ἀνδραγαθία Ῥωμαίων.
 περὶ τῆς ἀνδρίας τῆς παρακολουθησάσης ταῖς Ῥωμαίων δυνά-
 5 μειςι. καὶ ὅπως τοῦ Πέτρου καταπολεμηθέντος ὑπὸ τῶν Σκλα-
 βηνῶν Πρίσκος αὔθις γίνεται στρατηγός. θάνατος Ἰωάννου
 τοῦ νηστευτοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περὶ τῶν ἐκδανεισθέν-
 των αὐτῷ χρημάτων ὑπὸ Μαυρικίου, καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ ὁμολο-
 γίᾳ χειρογραφήματος, καὶ ὅπως διὰ τιμῆς ἦγεν ὁ φιλευσεβής ὡς
 10 ἄλλθῶς αὐτοκράτωρ τὰ εὐρεθέντα τῷ ἀρχιερεῖ μετὰ θάνατον
 ῥάκια. περὶ τῶν Μαυρουσίων τῶν συστραφέντων κατὰ Καραχη-
 δόνος τῆς πόλεως, καὶ ὅπως τῇ τοῦ Γενναδίου τόλμῃ ὁ πόλεμος
 ἔσβεστο. καὶ περὶ τοῦ κομήτου τοῦ φανέντος ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς.
 περὶ τοῦ ἔμφυλιον πολέμου τοῦ γενομένου τοῖς Τούρκοις, καὶ ἐν
 15 ἐκθέσει τὰ περὶ τῆς τῶν Τούρκων πολιτείας. καὶ ὡς τὸν ἐθνήρ-
 χην τῶν Ἐφθαλιτῶν ὁ Χαγάνος τῶν Τούρκων ἀνελὼν καὶ δουλώ-
 σασ τὸ ἔθνος, ἔτι δὲ καὶ τοὺς Ὅγῳ τὸ ἔθνος, καὶ δὴ καὶ τοὺς
 Κόλχους ἕχρι τριάκοντα μυριάδων διέφθειρεν. ἀλλὰ καὶ τὸν
 ἐπαναστάντα αὐτῷ Τουροῦμ ἀνελὼν ἐπινίκιον ἐπιστολὴν Μαυρι-
 20 κίῳ τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλεν· ἰδουλώσατο δὲ καὶ Ἀβύρους. διέξ-
 εισι δὲ καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ταυγάστ ἐθνῶν, καὶ περὶ τοῦ Μου-
 κρῖ, ἐν οἷς οἱ Ἀβαραὶ ἠττηθέντες διεσπάρησαν. καὶ περὶ τοῦ
 Οὐὰρ καὶ Χουνὶ τῶν ἐθνῶν, ἐξ ὧν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀπόμοιρα

mine antiquitus appellati sunt. de iis quae in ignobili quodam Thraciae oppido Petro et incolis acciderunt, utque Sclavorum praefectus Piragastus sit interfectus. de militum Romanorum virtute, licet squarum ingenti penuria premerentur. Petro a Sclavis pugna superato Priscus iterum belli imperator delectus est. obitus Ioannis cognomento ieiunatoris, patriarchae Constantinopolitani, deque mutuo a Mauricio imperatore accepta pecunia datoque aeris accepti confessique chirographo; quantoque in pretio vere pius Augustus ille relictas a praesule post mortem pannosas vestes habuerit. de Maurusiorum adversus Carthaginem expeditione, utque Gennadii fortitudine bellum illud extinctum sit. de Cometa, qui dies complures visus est. de intestino apud Turcas et civili bello: accessit de eorumdem republica narratio. ut Turcarum Chaganus Ephthalitarum principe interfecto totam eam gentem subegerit: ut Agarenorum ad haec et Colchorum gentem trecentorum millium strage caeciderit, utque insurgentem adversus se Turum interfecerit, quo nomine victoriae nuntiam epistolam Mauricio imperatori scripserit. idem Abaros quoque sub iugum victos misit. refert et de gentibus quae Taugast incolunt, et de Mucri, in quas devicti Abari dispersi sunt. item de Var et Chuni, quorum pars magna iam inde ab Iustiniani temporibus

τῶνδε τῶν ἔθνων ἐνδημεῖ τῇ Εὐρώπῃ, οἱ καὶ Ἀβάρους ἑαυτοὺς
 ἐπεφήμισαν. καὶ ὡς ἡ Τούρκων χώρα σεισμοῦ καὶ λοιμοῦ ἀπει-
 ρατος. περὶ τε τοῦ χρυσοῦ λεγομένου ὄρους, καὶ περὶ τῆς Ταυ-
 γάστ, περὶ τε τῶν σκωλήκων τῶν τικτόντων τὴν ἐσθῆτα τὴν Ση-
 ρικὴν, καὶ ὡς πολλή ἐστι περὶ τὴν λεγομένην Χουβδάν ἢ τῆς με- 5
 τίσσης γένεσις, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νόμιμα. καὶ περὶ τῶν Ἰνδῶν
 τῶν λευκῶν τὸ σῶμα. διάλεξις πρὸς τὸν Πρίσκον Χαγάνου περὶ
 ἀνδραποδισμοῦ τῆς Σιγγιδόνας, καὶ ἀντιλογία Πρίσκου πρὸς αὐ-
 τόν, καὶ ὅπως ὁ Πρίσκος Σιγγιδόνα σώζει τὴν πόλιν. ὅσα τε
 κατὰ Δαλματίαν οἱ βάρβυροι διεπράξαντο καὶ πόλεις ἐπόρθησαν, 10
 ὅπως τε ὁ Γουνδονῆς παρὰ Πρίσκον σταλείς κατὰ τῶν ἐν Δαλ-
 ματία βαρβάρων ἤριστευσεν. ὅτι τῷ ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς
 βασιλείας Μαυρικίου προαγορεύει μοναχὸς τις τὸν αὐτοῦ θάνα-
 τον καὶ τῶν τέκνων· ἕξφος γὰρ γυμνώσας, ἀπὸ τοῦ φόρου μέχρι
 τῶν προαυλίων τῶν ἀνακτόρων διαδραμῶν, αὐτόν τε Μαυρίκιον 15
 καὶ τὰ τέκνα ἕξει τεθνάναι προηγόρευσεν. ἀλλὰ καὶ Ἡρωδια-
 νὸς τις τῷ βασιλεῖ διεῖπε τὰ συμβησόμενα. περὶ τοῦ συμβάντος
 λιμοῦ τοῖς στρατεύμασι, καὶ ὡς ὁ Χαγάνος παραδόξῳ φιλι-
 θρωπία πενθημέρους σπονδὰς τοῖς λιμώττουσιν ἔθετο, ὡς ἂν ὁ
 ἐπισιτισμὸς ἀπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς Ῥωμαίοις ἀδεῖξ ἔσοιτο· καὶ 20
 ὡς ἄρώμασιν ὑπὸ Πρίσκου φιλοτιμηθεὶς ἐπὶ τὰ κατὰ Μυσίαν
 ἐχώρησεν. ὡς συνῆψεν ὁ Χαγάνος περὶ τὴν Μυσίαν πρὸς Κο-
 μεντίολον μάχην, ἐπιβουλῇ δὲ Κομεντίολου διαφθείρεται ὑπὸ

in Europa sedes habent, Abarosque se nominarunt. Turcorum regionem
 terraemotui ac pesti minime obnoxiam. de monte qui Aureus sit dic-
 tus, ac de ipsa urbe Taugast. de bombycibus, qui ex ea vestes gi-
 gaunt sericas, et quod serici ingens gignatur ad Chubdam urbem, quam
 appellant, copia, quaeque in illis vermibus glomerandis fieri solita. de
 Indis, qui candido sunt corpore. disceptatio Chagani cum Prisco de
 Singidonensibus in servitutem abducendis, Priscique contraria sententia,
 utque eam urbem Priscus servavit. quae per Dalmatiam barbari gesse-
 rint, quasque urbes everterint. quomodo Gundoes a Prisco adversus
 barbaros in Dalmatiam missus res fortiter gesserit. undevicesimo im-
 perii Mauricii anno monachus quidam mortem illi liberisque eius praedi-
 dixit: stricto enim gladio a foro ad palatii vestibulum procurrens Mau-
 ricium una cum liberis ferro occisum iri denuntiat. quin et Herodianus
 quidam imperatori eventura praenuntiavit, famem scilicet illam, quae
 post in castris orta. ut incredibili Chaganus humanitate esurienti exer-
 citui quinque dierum indutias concesserit, quibus absque metu barbaro-
 rum commeatos annonaque ferretur Romanis, utque vicissim a Prisco
 donis honoratus in proxima Mysiae loca discesserit. in Mysia Chaga-
 nus cum Comentiolo signis collatis confligit, perfidiaeque Comentioli Ro-
 manorum exercitus, clade accepta, caesus a barbaris est, fuga interim

τῶν βαρβάρων τὸ Ῥωμαϊκόν. καὶ φεύγει Κομεντίολος, καὶ πρὸς Δριζίπερι τὴν πόλιν παραγίνεται, καὶ ὑποπέμπεται τῆς πόλεως ὡς φυγᾶς, καὶ πρὸς τὰ μακρὰ παραγίνεται τεῖχη. οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν ἰόντες πρῶτον τὰ Δριζίπερα αἰροῦσι, καὶ τὸν 5 Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐμπρήσαντες νεῶν καὶ τὸ σῶμα τῆς θήκης ἐκούραντες ὕβρισαν. θεία δὲ δίκη μετῆλθε τοὺς ὕβριστὰς τοῦ μάρτυρος· ἐπτα γὰρ παῖδες τοῦ Χαγάνου ἐν ἡμέρᾳ μῆ βουβῶσι περιληφθέντες ἐτελεύτησαν. Κομεντίολος δὲ μετὰ τῶν θορύβων ἐνδημῆ τῇ Κωνσταντινουπόλει, οἱ δὲ βάρβαροι 10 τοῖς μακροῖς πλησιάζουσι τείχεσι. καὶ οἱ τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ τοσοῦτον ἔδεισαν ὡς καὶ καταλιπεῖν Εὐρώπην καὶ πρὸς τὴν Ἀσίαν περαιωθῆναι διεμέλητησαν. πρὸςβεύεται δ' οὖν ὅμως ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Χαγάνον δι' Ἀρμάτωνος, καὶ δώροις λαμπροῖς καὶ προσθήκαις χρυσοῦ χιλιῶδων εἴκοσι πείθει μόλις τὴν 15 εἰρήνην δεῖξασθαι, λέγοντα “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ Μαυρικίου καὶ ἀνὰ μέσον Ῥωμαίων καὶ Ἀβύρων.” περὶ τῶν φανέντων ἀνθρωπομορφῶν τεράτων ἐν τοῖς Νειλώϊσι ὕδασι, καὶ περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀκαβάσεως δόξαι διάφοροι. ὁ δὲ συγγραφεὺς Ἀγαθαρχίδου τοῦ Κνιδίου τῇ δόξῃ προστίθεται· φησὶ δὲ 20 οὗτος ἂν' ἕτος ἕκαστον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι ὕμβρους ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς Ἰσημερίας τῆς ἐν τῷ μετοπώρῳ γινομένης καθ' ἕκαστα· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, κατὰ φύσιν ἔχοντα φύσιν ἀπὸ μόνων τῶν ἑαυτοῦ πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς

elapso Comentiolo: quem ad Driziperam urbem delatum cives ut transfugam repellunt: quare inde ad muros longos, quos vocant, ille se recepit. barbari porro pone insequentes Driziperam capiunt, et Alexandri martyris templo incenso corpus capsula extrahentes contumeliis afficiunt. verum divina mox ultio martyris est violatores consecuta. septem enim Chagani filii una die, inguinum morbo correpti, perierunt. Comentiolus in his turbis Constantinopoli haeret, barbaris interim ad muros longos propius accedentibus, unde tantus Constantinopolitanos terror invasit, ut de Europa deserenda et in Asiam transmittendo deliberarint. legationem itaque extemplo imperator per Armatonam ad Chaganum mittendam censuit, splendidisque muneribus et viginti millium auri pondo accessione pacem aegre redemit: dicente illo: “iudicet deus Chaganum inter et Mauricium: Romanos item inter ac barbaros.” de monstris humana forma in Nilo flumine visis: deque Nili incremento atque eluvione variae discrepantesque sententiae. hic vero scriptor Agatharchidi Gnidio assentitur. quotannis enim ille ait in Aethiopiae locis magnos continentesque coeli imbres decidere ab aestivo solstitio ad usque autumni aequinoctium. Non sine causa itaque angustius hieme Nilum fluere, quod suas duntaxat e fontibus suapte natura natas vebat undas; at aestate, decur-

ἐκείθεν ἐκχεομένους εἰς αὐτὸν ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. ταῦτα μὲν καὶ ὁ ἔβδομος.

8. Ὁ δὲ ὄγδοος λόγος διαλαμβάνει ὅπως ὁ Χοσρόης διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηῶν τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις ταττομένων λῦσαι τὰς σπονδὰς ἐνεχείρησε, Γεωργίου δὲ πρὸς αὐτὸν σταλίν-5 τος αἱ σπονδαὶ μεμενῆκασιν· καὶ Γεώργιος ἀτιμῶνται ὡς εἰπόν-τος Χοσρόου διὰ Γεώργιον ἀλύτους τηρεῖν τὰς σπονδὰς, ἀλλ' οὐ διὰ τὸν βασιλεῖα Μαυρικίου. ὅπως τε Κομεντιόλος προδοσίας κρινεται, καὶ διαλλαγὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων πρὸς αὐ-10 τόν, καὶ ὅπως αὐθις ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸς στέλλε-ται. μύχη Ῥωμαίων καὶ Ἀβάρων στρατηγούντος Πρίσκου καὶ Κομεντιόλου, καὶ Κομεντιόλου μὲν ἀπομάχου διὰ τινὰς προσ-ποιήσεις ὄντος Πρίσκου δὲ τῷ στρατοπέδῳ παρόντος ἀριστεία Ῥωμαίων καὶ ἀναίρεσις τῶν Ἀβάρων μέχρι τεσσάρων χιλιάδων. δευτέρα μύχη, καὶ ἀναίρεσις τῶν αὐτῶν ἄχρι χιλιάδων θ'. τρίτη 15 μύχη, καὶ ἔτι τῶν αὐτῶν ὄλεθρος μέχρι πεντεκαίδεκα χιλιάδων. τετάρτη μύχη, καὶ νίκη πάλιν Ῥωμαίων λαμπρά, καὶ ἀναίρεσις Ἀβάρων ἕνα Γηπαίδων χιλιάδων λ'. πέμπτη μύχη, καὶ νίκη Ῥωμαίων, καὶ ἀναίρεσις Ἀβάρων, καὶ ἄλωσις τῶν μὲν ζωγρη-θέντων Ἀβάρων τρισχιλίων, ἄλλων δὲ βαρβάρων τετρακισχιλίων, 20 καὶ ἑτέρων δισχιλίων καὶ διακοσίων, καὶ Σκλαβήνων χιλιάδων ὀκτώ· ἔξ ὧν ὁ Χαγάνος ἀπατήσας τὸν αὐτοκράτορα τοὺς ζωγρη-

rentibus in Nilum ex Aethiopia imbribus, crescere nimium quantum at-
que augeri.

8. Octavus haec fere complectitur. Chosroen ob illorum Saraceno-
rum, qui Romanis parebant, incursiones rumpere inducias conatum:
Georgii tamen legatione persuasum foedus sartum tectum servasse:
Georgium vero Caesaris indignationem incurrisse, quod Chosroes dixis-
set se Georgii potissimum gratia, non imperatoris Mauricii causa, ratam
pacem fecisse, ut Comentiolus proditionis reus actus, mox Romanorum
sibi militum animos duci licuit, atque eam ob rem dux iterum exercitus
ab imperatore creatus sit. Romanorum pugna commemoratur et Abaro-
rum Prisco et Comentiolo ducibus: Comentiolo tamen nescio quid cau-
sante et a pugna abstinente, Prisco vero copias ducente. militum Ro-
manorum fortitudo et Abarorum caedes quatuor millium. praelium item
alterum, eorundemque Abarorum millium novem strages. tertia pugna
cum quindecim millium clade Abarorum. quartum rursus praelium illu-
strem Romanis victoriam concessit, caesis ad internecionem Abarorum
et Gepaedum triginta millibus. quinta in pugna penes Romanos victo-
ria quoque stetit: caesi captique Abari, ac vivi quidem in potestatem
venere ad tria millia, caeterorum barbarorum quatuor, aliorum ad haec
duo millia et ducenti, et Sclavorum octo millia. postea tamen Chaga-
nus decepto Mauricio imperatore vivos Abaros recepit. de Comentioli

Θέντας Ἀβάροτος ἀνέλαβε, περὶ τῆς Κομεντιύλου μελαγχολλας, καὶ ὅπως τῇ τούτου ἀβουλίᾳ πλήθος Ῥωμαίων, πρὸς Φιλίππου πόλιν ἀπαίροντος, τῷ κρῦει διώλοντο. ὡς Πέτρος αὐθις στρατηγὸς τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος προχειρίζεται. περὶ
 5 τε τοῦ γάμου [τοῦ παιδὸς] Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς Μαυρικίου ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Γερμανοῦ. καὶ περὶ τῆς σιτοδείας τῆς γενομένης τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ τῆς συμβάσης ἀταξίας τῶν δήμων λιτανεύοντος τοῦ βασιλέως, καὶ περὶ τῆς μακροθυμίας αὐτοῦ, καὶ ἔξορίας τῶν στρατιωτῶν καὶ μονοήμερου ἐπανόδου. ὅπως
 10 Μαυρίκιος ἐπέστελλε Πέτρον παντὶ τρόπῳ τὰς Θρακίως δυνάμεις εἰς τὸ ἀντιπέρας τοῦ Ἰστρου διατρέβειν, ὅπως τε θεία προσέπεσεν ὁμφὴ τῷ Πέτρῳ. καὶ ὅπως στάσις ταῖς Ῥωμαϊκαῖς εἰσήρρησε δυνάμει, καὶ τυραννὶς συνέστη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, Φωκᾶ τοῦ τυράννου ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀναρρηθέντος. ὅπως τε
 15 φεύγει Πέτρος, καὶ ὅπως ἡ στάσις διαγγέλλεται τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅπως τὰ πρῶτα διὰ τῶν δημάρχων Σεργίου καὶ Κοσμῆ πολυπραγμονεῖ τὸ πλήθος τῶν δήμων, καὶ εὐρίσκειται Πρασίνων μὲν ἀφ', Βενέτων δὲ Ῥ, καὶ ὅπως τοῖς δημοτικοῖς φιλοτιμίας παρέσχετο. πρῆβεια τε τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὰς στασιαζούσας δυνάμεις,
 20 καὶ ἀποστροφή τῆς πρῆβειας. ὅπως τε περιφρουρεῖ τὴν βασιλίδι τῶν πόλεων. πρῆβεια τε τῶν στρατευμάτων πρὸς Θεοδοσίον τὸν Μαυρικίου υἱόν, ἀξιούσα ἢ αὐτὸν ἢ τὸν πενθερὸν Γερμανὸν βασιλεῖα σφῶν ἀναρρηθῆναι. γινώσκει τε τούτων εἰς Μαυρικίον ἀφιγμένη, καὶ ὑπόνοια εἰς Γερμανὸν ὡς αἴτιον τῆς τυ-

praefracto moerore, utque eius temeritate Romanorum copiae, quas ad Philippopolim proficisci iubebat, frigore sint extinctae. quomodo Petrus iterum belli dux totius Europae ab imperatore creatus sit. de nuptiis Theodosii filii Mauricii et filiae Germani. urbem regiam fame ea tempestate laborasse, precesque in ecclesia fundente Mauricio, plebem esse tumultuatam; de eius mansuetudine ac lenitate militumque ablegatione, utque eodem sint die revocati. Petrum ab Augusto missum, ut omni ope atque opere Thracicas copias ad oppositam Istri ripam distineret; deque divinitus Petrum appellante voce. tumultuantem rursum in castris Romanorum, et contra Mauricium factio instituta, electo ab incondita multitudine Phoca. Petrus fuga interim salutem quaerit, et seditionis ad imperatorem rumor defertur. plebs autem a Sergio atque Cosma tribunis plebis incitata, novis studere rebus incipit, reportique Prasinorum c. 10. Venetorum vero trecenti duntaxat. hinc plebeis donativa Mauricius praebuit. sequitur ad tumultuantes milites eiusdem legatio et legationis repulsa, utque regiam urbem praesidio munierit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, ipsum aut socerum illius Germanum dari sibi imperatorem postulans. eius rei nuntius ad Mauricii aures accidit, indeque suspectio in Germanum, ut

ραννίδος, και ἀπειλή, και μήνησις τῆς βασιλικῆς ἀπειλῆς διὰ
 τοῦ γαμβροῦ Θεοδοσίου, και καταφυγὴ Γερμανοῦ πρὸς τὸν νεῶν
 τῆς Θεομήτορος. τῶν Κύρου και Στεφάνου τοῦ ἐνούχου, ὃς
 ἐπίτροπος ἐτέτακτο τοῖς βασιλέως πασι, πρὸς Γερμανὸν ἀπο-
 στολὴ εἰς τὸ ἐξελθεῖν αὐτὸν τοῦ ναοῦ και ἀπραξία· και ἡ διὰ 5
 ῥάβδων μαστίγωσις Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἕνεκα
 τῆς πρὸς τὸν πενθερὸν καταμηνήσεως. και μεταφορτικαί Γερ-
 μανοῦ ἀπὸ τοῦ νεῶ τῆς Θεομήτορος ἐπὶ τὴν ἁγίαν Σοφίαν, και
 πάλιν πρόσκλησις ἐπὶ τὸ ἐξελθεῖν, και ἀπειθεια, Ἀνδρέα τινὸς
 συνεχῶς φοιτῶντος ταῖς λιτανεαῖς τὴν ἔξοδον κεκαλυκός. θό- 10
 ρυβοὶ τε και ἐμπρησμοὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν οἰκίας Κωνσταντίνου
 τοῦ πατρικίου, ὃν Λαυρῶν ἐπεκύλει τὰ πλήθη· και ἀπορία
 Μαυρικίου και ἀπόδρασις. ὅπως κλύδωνος γεγονότος ἐγκοπήν
 πρὸς τὴν ἀπόδρασιν λαμβάνει. και ἀποστολὴ Θεοδοσίου τοῦ
 παιδὸς πρὸς Χοσρόην, και ὑποστροφὴ πάλιν ἀπὸ Νικαίας τῆ 15
 ἐπιδειξεί τοῦ δακτυλίου, ὃ ἦν εἰς σύνθημα τῷ παιδί παρὰ τοῦ
 πατρὸς ποιηθέν. ὅπως τε πρὸς τὸν τύραννον οἱ τοῦ ἄστεος, ἐν
 οἷς ἦν και ὁ Ἐδομίτης, προσεχώρησαν. ὅπως τε Γερμανὸς κατα-
 σκευάζων ἑαυτῷ τὴν βασιλείαν ἀποτυγχάνει, τῶν Πρασίνων ἀπει-
 πόντων τὴν ἀνάρρησιν διὰ τὸ τῆς αἰρέσεως αὐτὸν εἶναι, ὡς ἐκεῖ- 20
 νοι ἔφασκον, τῶν Βενέτων. εἶτα ἀναγόρευσις ἐν τῷ ναῷ τοῦ
 ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῷ Ἰβδόμῳ τοῦ Φωκῆ· Κυριακὸς δὲ τηλικαῦτα
 τοὺς τῆς βασιλίδος ἀρχιερατικὸς ἐγκεχείριστο νόμους. εἰσοδός
 τε Φωκῆ πρὸς τὰ βασίλεια, και ἀνάρρησις Λεοντίης τῆς γυναι-

tyrannidis auctorem. minae minarumque Augusti in Germanum per
 Theodosium generum delatio: et Germani in deiparae templum, ut in
 azylium fuga. hinc Syros, et Stephanus eunuchus, qui Caesaris liberis
 morum praefectus fuerat, ad Germanum missi, ut tempore digrederetur,
 sed irrita legatio fuit. fustibus caesus Theodosius apparente Mauricio,
 quod socero suas minas indicasset. Germani a templo b. Virginis ad
 sanctae Sophiae transitus, et iterata, ut inde digrediat, hortatio: sed
 qua nihil persuadetur, Andrea quodam egressum dissuadente, dum pre-
 candi gratia templum frequentat. turbae iterum incendiumque urba-
 nae domus Constantini patricii, quem Lardyn vulgo cognominabant.
 Mauricii aestuatio ac fuga, utque exorta maris tempestas fugam ipsi in-
 terciderit. Theodosii filii ad Chosroem missio reductioque Nicaea ex
 indicio annuli, quem filio parens Mauricius signi tesseraeque loco tradi-
 derat. urbanorum ad tyrannum, in quibus et Edomites erat, con-
 cursus. imperium Germanus affectans voto excidit, Prasinis se eum
 creaturos imperatorem negantibus: quod, ut ipsi affirmabant, factionis
 esset Venetorum. ergo Phocas deinde in templo b. Ioannis, quod est in
 Septimo, imperator renuntiat, Cyriaco regiae urbis patriarcha. Phocae
 in regiam ingressus et Leontiae eius uxoris, ut Augustae consalu-

κὸς Φωκᾶ. καὶ περὶ τὴν τῶν τόπων στάσιν τῶν δημάρχων ἕρις, καὶ ὠδισμὸς Κοσμᾶ τοῦ δημάρχου τῶν Βενέτων ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ ὕβρις εἰς Ἀλέξανδρον. καὶ μνήμη Μαυρικίου, ὡς οὐκ ἀπέθανε, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ τυράννου πρὸς τὸν φόνον τοῦ βασιλέως 5 μιᾶλλον ὀρμή. ἀναίρεσις τε τῶν τοῦ βασιλέως παιδῶν ἐνώπιον τοῦ πατρὸς ἐν τοῖς Εὐτροπίου, καὶ φιλοσοφία καὶ εὐχριστία τοῦ βασιλέως, καὶ αὐτοῦ ἐκείνου διὰ Λιλίου ἀναίρεσις. καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως εὐρεθείσης διαθήκης Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ὅπως τε τὰ σώματα τῶν βα-
 10 σιλέων τῷ Θαλαττίῳ ῥοθίῳ παρεδόθησαν. ἐπιτάγιός τε εἰς Μαυρίκιον· καὶ ὅπως τὰς ἀντιδόσεις τῶν παρανομηθέντων αὐ-
 ταῖς εἰς Μαυρίκιον αἱ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις κρῖσει προνοίας θείας ἐλάβανον, ὡς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μηδένα τῶν κοινωνησάντων τῆς
 τυραννίδος ἐκ τοσοῦτου πλήθους ὑπολειφθῆναι, ἀλλ' οἱ μὲν
 15 λοιπῶ οἱ δὲ πρὸ οὐρανῶ οἱ δὲ καὶ στόματι διεφθάρησαν μα-
 χαίρας, ὥστε ἡνίκα Ἡράκλειος ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥαζῆτην τὸν Πέρσην πολεμεῖν ἔγνω, ἔκταξιν τῆς στρατείας ποιησόμενος δύο
 μύονους εὔρεν ὑπολειμμένους τῆς φιλοτυράννου πληθῆος. καὶ
 τότε ἤρξατο τὸ Ῥωμαϊκὸν κατὰ Περσῶν ἐνισχύειν· μίχρη γὰρ ἂν
 20 ἐκείνοι περιῶσαν, ἢ νίκη τοῖς Πέρσαις ἐνηυλλίζετο. ἀναίρεσις ὑπὸ
 τοῦ τυράννου δι' Ἀλεξάνδρου Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως τοῦ αὐτο-
 κράτορος παιδός, καὶ Πέτρου καὶ Κομεντιόλου καὶ Κωνσταντί-
 νου τοῦ Λαρδῦ· πλάνη τε περὶ Θεοδοσίου, ὡς οὐ πεφύγευται.

tatio. tribunorum plebis ingens tum de locorum statione contentio atque altercatio. Cosmae partis Venetae tribuni plebis ab Alexandro propulsatio et iniecta mentio, nondum obiisse Mauricium. quo factum ut impetu quodam ad imperatoris caedem tyrannus se proripuerit. hinc caedes liberorum Augusti in parentis oculis ad Eutropii. animi sapientia Caesaris, actis Deo gratiis, utque a Lilio percussus obierit. legitur et testamentum Mauricii, Heraclio imperante inventum. quomodo regia corpora marinis commissa fluctibus, et funebri in Mauricium laudatio: utque divinae iudicio providentiae Romani milites eorum, quae in Mauricium flagitiose patrarunt, poenas dederint, quod post non diu caedis tyrannidisque sociorum nemo in tanta multitudine superfuert: pesto enim alii, alii coelesti igne, ferro caeteri ad unum omnes perierunt: atque adeo Heraclius post paulo rerum potitus, cum Razate Persa bellum gesturus, delectu habito, vix duos ex illis partium studiosis relictos reperit. ac tum demum Romani Persis superiores esse coeperunt, qui dum illi nefarii supersites essent, a Persis victi semper discesserant. caedes a tyranno per Alexandrum intentata Theodosio Augusti filio: Petro item et Comentiolo atque Constantino, Lardy cognomento. falsus etiam rumor de Theodosio exortus est, quasi is tum non fuisset in-

καὶ ὅπως κατὰ Ἀλεξάνδρειαν τὰ ἀγάλματα τῆς οἰκίας Ἐδρας ἀποφοιτῶντα προηγόρευον τὰ γεγονότα καλλιγράφῳ τινί, κατὰ τὸ Τυχαῖον οὕτω καλούμενον, ἀπὸ δειπνου πρὸς τὰ οἴκοι διερχομένων. ὅπως τε ὁ Μαυρίκιος λέγεται τρίτην μοῖραν τῶν φόρων συγχωρῆσαι τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τριάκοντα δοῦναι τάλαντα τοῖς 5 Βυζαντίοις εἰς νεουργίαν τοῦ τῶν ὑδάτων ὄλκῳ· καὶ ὅπως ἐφιλοτιμεῖτο λαμπρῶς τοὺς τῶν μαθημάτων ἑραστάς. καὶ περὶ τῶν γεγονότων παραδόξων τῆς τῶν αἱμάτων φύσεως Ἐδφημίας τῆς μάρτυρος, καὶ ὡς Μαυρίκιος πειράσας μᾶλλον τὸ θαῦμα δι' ἀπιστίας ἐπίστῳσε. καὶ ὅπως ὁ τύραννος Κωνσταντῖναν τὴν τοῦ 10 βασιλέως Μαυρικίου γυναῖκα ἅμα ταῖς θυγατράσιν ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ ἐτέκλεισε. πρεσβεία τοῦ τυράννου πρὸς Χοσρόην τὸν Περσῶν βασιλέα, καὶ ἀποτυχία, κατάλυσις τε τῶν σπονδῶν προφασισζομένου Χοσρόου τὴν ὄσταν διεκδικεῖν Μαυρικίον· καὶ οὕτως ὁ Ἄλιος (οὗτος γὰρ ὁ πρεσβεύων ἦν) ἀνεχώρησεν ἄπρα- 15 κτος. ἀναρσεις Ἀλεξάνδρου τοῦ συννεωτερίσαντος τῷ Φωκῷ, δι' ὑπόνοιαν ὅτι Θεοδοσίον τὸν Μαυρικίου παῖδα, ὃν ἀνεῖλε, περιποιήσατο. ἐν οἷς καὶ τῆς ὅλης ἱστορίας τὸ πέρας.

terfectus. quomodo Alexandriae statuae suis sedibus sponte motae, quae Byzantii accidissent, nuntiarint calligrapho cuidam (sic forte appellato) a coena domum revertenti. ut Mauricius tertiam vectigalium portionem subditis remisisse feratur: triginta quoque Byzantinis donasse talenta reficiendis aquae ductibus. quo honore praemioque disciplinarum studiosos publice affecerit. quae in fluxu sanguinis Euphemiae martyris admiranda acciderint: utque Mauricius rei periculo facto, quod initio non credidisset, miraculum magis confirmarit. uti Phocas tyrannus Constantinam, Mauricii Augusti coniugem, cum filiabus privatae domni incluserit. Phocae ad Chosroen Persarum regem missa legatio: sed irrita. ruptae enim indutiae sunt, Chosroe praetextente, quod Mauricium iuste vindicaret. sic Lilius, qui legatus erat, re infecta domum retro revertit. caedes Alexandri rerum novarum Phocae socii eo nomine suspecti, quasi Theodosium, Mauricii filium quem occidit, servasset. atque hic universae finis historiae.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

P 1
V 133

Δ Ι Δ Λ Ο Γ Ο Σ

PONTANI ARGUMENTUM.

Hoc non mediocriter festivo et erudito sane dialogo Simocatta noster in Phocam ut importunissimum tyrannum invehitur; quo imperante (imperavit autem annis octo) res Mauricii nemo ausus est litterarum memoriae commendare, ac proinde eius imperatoris historia ignota posteris ac velut mortua iacuit. iacuerunt item bonae disciplinae, quae sub Heraclio demum, Phocae successore, iterum se palamque ostenderunt. mirifice laudatur Sergius patriarcha illius temporis, studiis liberalibus ipsique historico amicissimus; cuius auctoritate ac voluntate permotus ad hanc historiam conscribendam videtur accessisse. fingit, ut mos est dialogorum, Historiam ipsam res gestas Mauricii enarraturam cum Philosophia sub platano considerare. plerumque enim in dialogis colloquentes aut disputantes sessum se recipere, et suas partes sedendo, idque in locis amoenioribus nonnunquam, agere introducuntur, ut imprimis apud Platonem et eius imitatore[m] studiosissimum M. Tullium videre est.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. Τι τοῦτο, θύγατερ; ἄγε δὴ μοι τὸ διαπέρημα τοῦτο γλιχομένη μαθεῖν διάλυσαι, ὅσα μίτω τινὶ τῇ σαφηνεῖα οὐ μυθικὸν περαιουμένη λαβύρινθον· δυσέμβατα γάρ μοι καὶ δυσάγωγα τὰ τῆς θεωρίας προούλια. **ἹΣΤΟΡΙΑ.** ὦ φιλοσοφία πάντων βασιλεια, εἴγε συμπρέπει ἐμοῦ τε πυθέσθαι, αὐτὴν δὲ διδάσκεισθαι, ἀποκρινοῦμαι ὡς ἔχω συνέσειας. μηδὲν γὰρ ἄγνωστον ἔχοιμι καλόν, ὡς ἔμοιγε καὶ τῷ Κυρηναίῳ δοκεῖ.

PHILOSOPHIA. Quid hoc, filia? age, mihi discere cupienti hanc dubitationem exime, tanquam filo quodam dilucida explanatione per labyrinthum non fabulosum me dirigens. sunt enim huius spectaculi vestibula ac prooemia mihi pene inaccessa, parumque me pellicunt. **HISTORIA.** Hem philosophia, omnium artium regina, si modo et me interrogari et te doceri decet, pro intelligentia respondebo: nihil quippe incognitum ducendum est pulcrum, mea quidem et Cyrenaei sententia.

ΦΙΛ. ἤδέως ἐροίμην ἐγὼ ὅπη τε καὶ ὅπως χθές καὶ τρίτην ἀνεβίως, ὡ θύγατερ. ἐπέχει δὲ τοῦ λόγου πάλιν ἡμᾶς, καὶ οἶα χαλινῶ τινὲ πρὸς σιωπὴν ἀνακρούεται, τὸ τῆς ἀπιστίας ἐπαγωγότατον, μὴ πού γε φαντασία τις τερατισμάτων ἡμᾶς φανακίληται. πολλοῦ γὰρ τοῦ χρόνου ἐτεθνήκεις, ὡ παῖ, ἐξ ὅτου εἰσ-5 ἤρρησε τῇ βασιλίδι αὐτῇ ὁ Καλυδώνιος τύραννος, σιδήρῳ περιφρακτος, μισοβάρβαρος ἄνθρωπος, τὸ κυκλώπειον γένος, ὁ τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστατος Κένταυρος, ᾧ βασιλεία οἰνοφλυγίας ἀγώνισμα. τὸ γὰρ ἕτερον σιωπήσομαι αἰδοῖ τῆς ἐμῆς εὐκοσμίας τῆς τε τῶν ἀκουόντων σεμνότητος. κἀγὼ δὴ τότε τῆς 10 βασιλέως στοῦς ἐξωστρακίσθην, ὡ θύγατερ, καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνειν οὐκ ἦν, ὁπότε τὸν ἐμὸν βασιλεῖα Σωκράτην ὁ Θραξ

P 2 ἐκείνος διώλεσεν Ἄνυτος. χρόνῳ δ' ὕστερον Ἡρακλεῖδαι διέωσαν, καὶ τὴν πολιτείαν ἀπέδοσαν, τό τε ἄγος τῶν ἀνακτόρων ἀπεδιοπομπήσαντο. ναὶ ὅητα καὶ πρὸς τὰ βασιλείων τεμῆνη εἰσ-15 ῥύκισαν, καὶ περιλαλῶ τὰ βασιλεία, καὶ ταῦτα δὴ τὰ ἀρχαῖα καὶ Ἀττικὰ μουσουργῶ κελαδήματα. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα οὕτως ἔχει καλῶς· σοὶ δ', ἦ θύγατερ, τίς καὶ ὅπως σωτήριος γέγονεν; ΙΣΤ. μῶν οὐκ οἶσθα, βασιλεία, τὸν μέγαν τῆς ἀπανταχόθεν οἰκουμένης ἀρχιερέα καὶ πρόεδρον; ΦΙΛ. πάνυ μὲν οὖν, ὡ 20 θύγατερ. φίλος ἐμὸς οὗτος παλαιότατος καὶ θησαυρὸς οἰκειότατος. ΙΣΤ. ἔχεις οὐκοῦν, ὡ βασιλεία, τὸ ζητούμενον αὐτο-

B σχέδιον ἔρμαιον. ἐκείνος ἀνεψύχωσεν, ὥσπερ ἐκ τάφου τινὸς

8. βασιλείας P.

PHIL. Libenter interrogarem ego, ubi et quomodo nuperrime revixeris, filia. sed reprimit me et quasi quodam freno ad silentium inhibet ac retroagit, quae me totum occupavit incredulitas, ne forte prodigiosa species aliqua nobis illudat. iam pridem enim mortua es, filia, ex quo videlicet in aulam imperatoriam irruit tyrannus Calydonius, ferro communitus, homo semibarbarus, de Cycloperum genere, in modesta purpura Centaurus petulantissimus, qui de regno ebrietatis certat: aliud enim foedius tacebo, tum modestiae meae tum gravitatis audientium rationem habens. ego quoque tunc e porticu imperatoria in exilium missa sum, filia, et in Atticam ingredi non licuit, quando regem meum Socratem Thracius ille Anytus perdidit. tempore intercedente Heraclidae me servarunt, ditionemque mihi meam restituerunt, et palatii scelus procul removerunt. sane tandem et in templa imperatorum me receperunt, et vocibus meis regia personat, eademque, vetera nimirum et Attica, modulator cantica. meae igitur res sic bene habent. tibi primo, gnata, quis et quomodo salutem attulit? HIST. An tu, regina, non nosti totius orbis praesulem et antistitem? PHIL. Equidem novi: est enim amicus meus pervetus et thesaurus familiarissimus. HIST. Habes igitur, regina, ad id quod quaesivisti responsum ex tempore. rem exoptabilem

τῆς ἀλογίας ἀναλαβόμενος, οἷάπερ Ἄλκηστιν τινα ἀλεξικάκου
 τινὸς Ἡρακλέους ἀναστησάμενος ῥώμη. εἰσποιήσατο δὲ μεγα-
 λοφρόνως, περιέβαλέ τε ἰσθῆτα φαιδράν, καὶ χρυσῶν κατεκύ-
 σμησεν ὄρημ. τὸν δὲ κρωβύλον τουτονί, τέτιξ δ' ὁ ἄρα αὐτῷ
 5 χρυσεὸς ἔστιν ἐφεζόμενος, ὁ θεσπέσιος οὐτοσὶ κατηγλαΐσει, τῷ τε
 παρόντι συλλογισμῷ ἐλάμπρυνε. βῆμά τε προτέθεικεν εὐμενῶς
 ἰδρυσμένον καὶ παρρησίαν ἀκίνδυνον. **ΦΙΛ.** ἕγαμαι, θύγατερ, **V 134**
 τῆς μεγαλονοίας τὸν ἱεροφάντην ἐγὼ, ὀπίσης κατορθωμάτων
 ἀναβύσεως ἐπιβέβηκε, τὴν ὑψηλὴν τῆς θεολογίας ἀκρώρειαν πε-
 10 ρικαθήμενος ἐπὶ τε τὸν κολοφῶνα τῶν ἀρετῶν τὴν ἀποικίαν **C**
 ποιούμενος, καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην πλεονεκτημάτων ἀντέχεται,
 καὶ βλος αὐτῷ οἱ πανάριστοι λόγοι· οὐκ ἐθέλει γὰρ οὔτε τὸν πε-
 ρίγειον κόσμον μένειν ἀκόσμητον. οὕτως ὀυαίμην τῶν ἐμῶν
 ἔραστῶν. ἡ σώματος ἐκτὸς φιλοσοφεῖ ἐπὶ γῆς, ἡ θεωρία σω-
 15 ματωθεῖσα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀνθρωπος ἀναστρέφεται.
ΙΣΤ. κάλλιστά γε, βασιλεια, τῶν ἐγκωμίων τὸν στέφανον ἐπλε-
 ξας. ἀλλ' εἴ σοι δοκεῖ, περὶ ταυτηνὴν τὴν πλάτανον καθίσωμιεν
 μικρόν· ἀμφιλαφές γὰρ τὸ δένδρον, τοῦ τε ἄγνου τὸ ὕψος καὶ
 τὸ σύσκιον πάγκυλον. **ΦΙΛ.** πρόωγε δῆτα, ὦ παῖ, καὶ βαλ-
 20 βιδά τινα τῆς διηγῆσεως τοῖς φιλικροάμοσις ὡσπερ ἐντίθει **D**
 προσόμιον. ἐγὼ δὲ σοι ἐπιστήσω τὸν νοῦν οἷά τις Ἰθακήσιος, μὴ
 διαβύσασα τὰ ὦτα, καὶ Σειρηναίων ἀρηγημάτων ἀκούσομαι.
ΙΣΤ. τοιγαροῦν πειθυρήσω, βασιλεια, τὴν τε τῆς ἰστορίας

ille in vitam reduxit, meque tanquam e sepulcro aliquo taciturnitatis re-
 cuperavit, et ut Alcestin aliquam viribus alicuius Herculis malorum de-
 pulsoris resuscitavit. adoptavit autem me excelso animo, splendida ve-
 ste operuit, et monili decoravit aureo; et hunc crobylum, sive plexum
 capillorum in vertice, cicada ex auro insidente, divinus hic vir exorna-
 vit, et qua vides ratione illustravit, stabilemque mihi sedem benevole
 proposuit, et libertatem omni periculo vacantem concessit. **PHIL.** Miror
 antistitis ingentem animum, quo tam alte in recte factis ascendit, et in
 summo fastigio divinae scientiae sese collocavit, et usque ad apicem vir-
 tutum progressus eat, omnesque sub sole praerogativas consecratur; cui
 vita est omnimodis optimae et cultissimae artes. nec enim vel terrenum
 ornatum inornatum manere vult. ita fruar meis amatoribus. quae cor-
 pus non habet, in terris philosophatur, et commentatio corporata cum
 hominibus ut homo versatur. **HIST.** Pulcherrime tu encomiorum coronam
 contexuisti. sed si placet, ad platanum istam paulum considemus: eat
 enim excelsa et ad locum opacandum patulis diffusa ramis bellissime.
PHIL. I prae igitur, filia, et prooemium ceu carceres quosdam narra-
 tionum ad audiendum iucundae praetere. ego tibi animum adhibebo, non
 (velut Ithacensis Ulysses) obturatis auribus, Sirenicasque narrationes
 auscultabo. **HIST.** Obtemperabo, regina, historiaeque lyram pulsabo.

λόραν τινάξομαι. ἔσο δέ μοι πλῆκτρον αὐτῆ μουσικιώτατον· ὠκεανὸς γὰρ ἐπιστήμης ἔφυς καὶ λόγων τις, ἐν σοὶ τε πῦσα χάρις, ἄτε νῆσος, τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.

esto tu mihi plectrum maxime musicum: es enim scientiae et eloquentiae Oceanus. in te omnis gratia, velut in insula, quam immensus, ut est apud poetam, pontus circumdat.

P 3
V 135

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν.

Δεῖ μὴ μόνον τοῖς ἐκ φύσεως ἀγαθοῖς ἀλλὰ καὶ οἰκείοις εὐρή-
μασι κατακοσμεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ἔνεστι γὰρ λόγος αὐτῷ,
χρημὰ τι θεῖον καὶ ἀξιόγαστον. τούτῳ καὶ θεῖον αἰδεῖσθαι καὶ
σέβειν μεμάθηκε, καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἐνοπτερίζεσθαι φύσεως καὶ
τῆς ἑαυτοῦ διαπλάσεως τὴν σύνταξιν οὐκ ἠγνόησε. τοιγάρτοις 5
λόγῳ καὶ πρὸς ἑαυτοὺς συννεύουσιν ἄνθρωποι, καὶ ἐκ τῆς ἕξω
περιωπῆς ἐπ' αὐτὸν τὸν νοῦν εἰσκυκλήσαντες τὰ τε περὶ τῆς
σφῶν αὐτῶν δημιουργίας ἀνελλίττουσιν ὄργια. πολλὰ μὲν οὖν
οὗτος ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις δεδώρηται, καὶ συνέριθός ἐστι τῆς
φύσεως ἄριστος. ἂ γὰρ ἐκείνη διέλειπε, λόγος τετελειοῦργηκε 10
B βέλτιστα, ἂ μὲν εἰς θεῖον ἐγκαλλωπίσας, ἂ δ' ἐς γαῦσιν ἠδύνας,
ἔνια πρὸς ἀφῆν τονώσας ἢ μαλακίσας, ἄλλα πρὸς ἀκοὴν μου-
σουργήσας, τῇ τῆς ἀπηχῆσεως ἕγγυ κατακλῶν τὴν ψυχὴν καὶ
πρὸς τὰ ἀκούσματα μεθελκόμενος. ἢ οὐχὶ καὶ τεχνῶν οὗτος σο-
φιστῆς πιθανώτατος; ἕξ ἐρίου μὲν ἐνῆτριον ἰστουργήσας χιτῶ- 15

Non ex bonis tantomodo natura insitis, verum etiam ex inventis ab
se excogitatisque rebus cohonestari et exornari hominem consentaneum
est. possidet namque rationem, divinum quiddam et admirabile, cuius
beneficio deum venerari, ei vota et preces adhibere, conditionem suam
perinde ut in speculo intueri, quemadmodumque fictus atque coagmenta-
tus fuerit, probe didicit. proinde ratione et intelligentia in semet con-
versi mortales, et ab exteriorum circumspectu in ipsam mentem ceu gyro
quodam delati, fabricationis suae mysterium evolvunt. haec igitur, ratio,
inquam, multa nobis ornamenta comparavit, naturae ipsius operum ac
laborum socia et adiutrix praeclarissima. etenim quae illa intermittit et
in quibus deficit, haec quam rectissime perficit et absolvit, alia quidem
ad aspectum venusta reddens, alia ad gustatum condiens, quaedam ad
tactum solidans aut emolliens, nonnulla ad auditionem musicis numeris
distinguens; sonorumque illecebris pectora demulcens, et ad commodan-
das aures alliciens. quid? an non haec artium quoque vulgarium et in
medio positarum repertrix est probatissima? o lana nimirum elegantem

νιον, ἐκ δὲ ξύλων γεωργοῖς μὲν τεκταινόμενος ἐχέτην, πλωτῆρσι
 δὲ κώπην, τῷ τε στρατιωτῇ πέλτην καὶ γέρον κινδύνων πολεμι-
 κῶν ἀμυντήρια. ἀξιολογώτατόν τε πάντων, τὸ τῆς ἱστορίας
 διέθετο πολυπειρότατον ἀκοῇ μὲν ἥδυσμα, τῇ δὲ ψυχῇ παιδευ-
 5 τήριον· οὐδὲν γὰρ ταῖς φιλοπευθέσι ψυχαῖς ἔνεστιν ἱστορίας C
 ἐπαγωγότερον. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκμηριῶσαι Ὀμηρικῆς τι δέλτου
 δειγῆμα. ἐπὶ τὴν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως αὐτὴν ὁ τοῦ Λαέρτου
 παῖς ἔναγχος ἐκ τοῦ θαλαττίου κλύδωνος ἐπὶ τὴν ἡπειρον ἐκβρα-
 σθεὶς ἐξενίξτετο, καὶ πολλὴ ἀμφὶ τὸν Ὀδυσσεῖα φιλοφροσύνη πε-
 10 ριεκέχυτο. πρόχειρον γὰρ ἦν γυμνῷ καὶ τετραχωμένῳ τὸ σῶμα
 συμφορᾷ ναυαγίας ἐσθῆτα λαμπρὰν ἐμπορησάσθαι. ἐπὶ δ'
 αὐτῷ καὶ κοινὸν τῆς βασιλέως τραπέζης ἀξίωμα. καὶ οὖν τῷ
 ἐπήλυδι παρείχετο καὶ γλώττης ἑλευθερία καὶ διηγημάτων ἐκθέ-
 σεως ἄδεια. τοὺς δὲ Φαίλακας οὕτω τὰ τῆς ἱστορίας ἐνηύφα-
 15 νεν ὡς χαίρειν εἰπόντας τῷ πότῳ θέατρον εἶναι δοκεῖν τὸ συμ- D
 πόσιον, καὶ διανιστᾶν τὰ ὦτα, καὶ κεχηρῆναι θεωμένους τὸν ἄν-
 δρα, καὶ τῷ μήκει μηδαμῶς τῆς διηγήσεως ἀποκναίεσθαι. καί-
 τοι τὰ πολλὰ τῶν ἀφηγημάτων κατηφείς εἶχε τὰς ὄψεις· μεγί- P 4
 στων γὰρ κινδύνων ἐμπειρία περιέρρει τῇ συνουσίᾳ. λίχρον γὰρ
 20 ἀκοῇ καὶ ἀκόριστον, ἐστιωμένη λόγον παράδοξον. ἔνθεν ἄρα
 καὶ τοὺς ποιητὰς ἐπὶ παιδείᾳ πρώτους ἐνευδοκίμησαντας ἔστο
 θεύσασθαι· παρλαβόντες γὰρ οὗτοι τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυ-

contexit tunicam; e ligno agricolae stivam, nautae remum, militi peltam
 et scutum fabrefacit. verumtamen nihil praestabilius ex omnibus quam
 multifariam historiarum cognitionem instruit, quae et auribus oblecta-
 mentum et animis quaedam discendi officina est, quando non aliud quid-
 quam mentibus cognoscendi amore flagrantibus aequè blanditur; id quod
 narratio quaedam Homericæ poematis ad fidem faciendam satis apposite
 cuiuspiam probaverit. in regiam Alcinoi regis Ulysses paulo ante vastis
 fluctibus in litus proiectus hospitio suscipitur, mirificaque comitate et
 benevolentia tractatur. illico enim nudum eius corpus et ex naufragio
 sale tabentes artus veste splendida cooperiuntur; regia mensa dignatur;
 et libertas loquendi, quaeque vellet commemorandi potestas homini ignoto
 ac peregrino conceditur. Phaeacas porro tanta iucunditate ipsa casuum
 expositio perfundit, sic eos detinet, ut poculorum immemores convivium
 in theatrum mutavisse videantur, auresque arrigant, et ab ore viri illius
 contemplabundi pendeant, nec ex narratione tametsi longa taedium ullum
 sentiant, quamquam tristia multa referat, periculorumque gravissimorum,
 quae subierit, commemoratione coetum illum convivantium velut inundet.
 aures namque, cum sermone quopiam de rebus novis et admirandis tan-
 quam epulis accipiuntur, liguritorem imitantes avidae insatiabilesque re-
 periuntur. quam ob causam etiam poetas eruditione principes celebre ad
 posteros nomen consecutos videre licet. qui hominum ingenii sciendi

χάς φιλοστότορας καὶ πρὸς μάθησιν ὀργώσας αἰεὶ καὶ ξένων διψώ-
 σασ διηγημάτων, τεχνουργοῦσιν αὐταῖς μυθολόγημα, καὶ περι-
 βάλλοισι φράσιν τῷ πλάσματι, ῥυθμῶ δὲ τὸ ψεῦδος στιμμί-
 ζουσι, καὶ μέτροις οἷα κεστοῖς θελκητοῖς τισὶ τὸ τεράτευμα
 B καλλωπίζουσι. καὶ τοσαύτην εἶχεν ἡ ψυχαγωγία τὴν δύναμιν 5
 ὡς καὶ θεολόγων εἶναι νομιζέσθαι, καὶ παρ' ἐκείνους φοιτᾶν τοὺς
 θεοὺς, καὶ ταῖς ἐκείνων γλώτταις παραγυμνοῦν τοῖς ἀνθρώποις
 τὰ οἴκοι, καὶ εἴ τί ποτε τῷ σφῶν αὐτῶν βίῳ συνέτυχεν ἀνδρα-
 γάθημα ἢ δυστόχημα. οὐκοῦν ἐρήσειέ τις κοινήν ἀπάντων ἀν-
 V 136 θρώπων τὴν ἱστορίαν διδάσκαλον, εἰσηγουμένην οἷς τε ἐγχειρη- 10
 τέον καὶ ἄ παροπτέον ὡς μὴ συνοίσοντα. ἐμφρονεσιτάτους τε
 τοὺς στρατηγούς δι' ἐκείνης ἔστιν ἰδεῖν· τάττειν γὰρ δυνάμεις
 ἐπίσταται, ὅπως τε λόχοις σοφίεσθαι δεῖ τὸ πολέμιον. καὶ ταῖς
 C μὲν τῶν ἄλλων συμφοραῖς προμηθεσιτέρους σφᾶς αὐτοὺς ἀπεργά- 15
 ζεται, τοῖς προσφαλείσιν ἐτέροις ἐκείνους ἰθύνουσα· ταῖς δ' αὖ
 πάλιν εὐπραγίαις εὐδαιμονεσιτέρους ἀπέδειξε, μικραῖς ἀφορμαῖς
 μεγάλας ἀρετῶν κορυφὰς ἐπαυξάνουσα. καὶ τῷ μὲν πρεσβύτῃ
 χειρουργός τις ἔστι καὶ βυκτηρία, τῷ δὲ νέῳ παιδαγωγὸς κάλλι-
 στος καὶ συνετώτατος, τῇ πολυπειρίᾳ πολιουσά πως τὸν νεώτε-
 ρον, καὶ προφθάνουσα τοῦ χρόνου τὰ κατ' ὀλίγον μαθήματα. 20
 πρὸς ἣν ἐπιδραμοῦμαι καὐτός, εἰ καὶ μείζον ἢ κατ' ἐμὲ τὸ ἐγχει-

cupidis et ad discendum mire semper inclinantibus novarumque narra-
 tionum sitientibus sese accommodantes, artificio quodam fabulas ipsis seu
 fragmenta procedunt, quae scita et ornata elocutione convestiant, nume-
 ros quasi quaedam pigmenta et fucum illinunt, et portenta sua carmi-
 nibus ut cestis seu cingulis quibusdam ad delectationem appositis decen-
 ter circumdant. tantumque voluptas ea valuit, ut etiam Theologi habe-
 rentur, et dii immortales ad eos ventitare eorumque linguis domestica
 sua, et si quid aliquando faustum infaustumve sibi contigisset, homini-
 bus pandere crederentur. quod cum ita sit, historiam communem gene-
 ris humani magistram atque doctricem iure dixerim, praeentem nobis
 ac praemonstrantem quae capessere et quae ut inania nihilque profutura
 aspernari debeamus; a qua condocesfactos duces militares prudentissimos
 evasisse in confesso est: novit enim ordines disponere, et qua via ho-
 stem callide circumvenias. iisdem per eventa aliena procurationem et
 cautionem maiorem inserit, perque aliorum frustrationes et offensiones
 tutiore itinere illos ducit, similiter secundis aliorum successibus beatio-
 res efficit, dum eos occasionibus non magnis ad magnarum virtutum fastigia
 provehit. ac senibus quidem manuductrix et baculus, adolescenti-
 bus paedagoga et institutrix optima ac sapientissima est, peritia multa
 quandam iis canitiem concilians, et quae procedens tempus paulatim eos
 doceret, ea ipsa docendo antevertens. cui ego quoque studium et ope-
 ram meam dicabo, quanquam maius onus capessere me intelligo quam
 istis humeris sustinere possim, quandoquidem nulla mihi suppeditat ver-

ρημα διὰ τὸ τῆς λέξεως ἀγενές, τῶν τε νοημάτων τὸ ἀδρανέ-
 στατον, τῆς τε τοῦ λόγου συνθήκης τὸ ἀκαλλές, τό τε τῆς οἰ- D
 κονομίας ἀτεχνότατον. εἰ δέ που εὐχαρί τι τῶν ἐκτεθησομένων
 φανείη, τύχῃ τινὶ προσαπτέσθω· μὴ γὰρ ἐπιστήμη τὸ αἴτιον.

borum dignitas, nulla sententiarum gravitas, nec orationem belle ac fe-
 stive contexere scio, et eius oeconomiae artificiique sum rudissimus.
 quodsi quid eorum quae referemus, cum lepore et venustate expositum
 videbitur, id a fortuna quadam, non a scientia mea profectum existi-
 metur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Α.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R I.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Tiberii Augusti sub excessum praeclara oratio. Mauricius successor palam declaratur.* (2) *Vox divinitus ad Tiberium delata. eius e vita abitio. populi luctus et lacrimae. funus et sepultura.* (3) *Inter Abares et Romanos ictum foedus ignominiosum. Chaganus elephantum spectandum, lectum aurcum et praeter pactam in foedere pecuniam viginti millia ab imperatore poscit. foedus rumpit.* (4) *Urbs Singidon a Chagano capitur, Augusta et Viminacium expugnantur, Anchialus devastatur, vici propinqui hostiliter diripiuntur. Romanorum ad Chaganum legatio.* (5) *Liberior et minacior Comentioli apud Chaganum eiusque optimates oratio, cum praedicatione Romanorum eximia.* (6) *Chaganus excandescit: Comentiolum punit atrocius. alia ad Abares legatio. viginti aureorum millia ad priora octoginta spondentur.* (7) *Scavorum ad longum murum hostilis progressio; et in iis caedendis fugandisque Comentioli ducis memoranda virtus.* (8) *Foedus a Chagano iterum persuadatur: causa Bocolabras quidam magus, Scythae genere. Targitius Chagani legatus in insulam relegatur. urbes Romanorum subiguntur.* (9) *Transitus ad res Persicas. Romanorum cum Persis ad Nymphium flumen adverso Marte congressus.* (10) *Mauricii et Constantiniae Augustorum nuptiae magnificentissimae. civitatis publica lactitia gratulatioque.* (11) *Incendium in foro sub initia imperii Mauricii. miraculum de concha Glyceriae martyris. Paulinus praestigiator in crucem agitur: filio caput amputatur.* (12) *Aphumi castellum a Persis, Acdas a Romanis oppugnatur, et a Persis supervenientibus liberatur. ingens terrae motus imperio Mauricii adhuc recenti, eiusdemque consulatus et*

προστάγματα τῷ διατόνῳ τῆς ἐγγλωττίας ἐμεγαληγόρει βασιλικῆς
 μεγαλοφροσύνης ἐπέξια. τοῦτον ἐπιχωρῶ Ῥωμαῖοι φωνῇ ὑπο-
 C καλοῦσι κουαλοστορα. παρῆν γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τῇ χειροτο-
 νίᾳ τοῦ βασιλέως, ἅμα τῇ παιδί Κωνσταντίνῃ, ἣν τῷ Μαυρι-
 κίῳ τύχης ἅμα καὶ βίον κοινωνὸν ἐποίησατο, καὶ πρό γε τῆς ἀναρ- 5
 ρήσεως τῷ ξυλλόγῳ τάδε παρέθετο.

“Τὸ πολυθρόλλητον τοῖς ἔθνεσιν ὄνομα καὶ ἐπίτιμον, τὸ
 ἐπὶ στομάτων πολλῶν ἐπ’ εὐφημίᾳ δι’ εὐκλειαν περικείμενον, με-
 γάλαι καὶ τελευταῖαι νῦν αἱ τῶν φροντίδων ὠδίνες ἡμῖν περι-
 στανται, αἱ μὲν τὰ τῆδε διαθεῖναι καλῶς ἀναγκάζουσαι, αἱ δὲ 10
 τῇ διαζεύξει τῆς μεταστάσεως ἔκταράττουσαι καὶ τὴν ἐνθένδε
 D τοῖς λόγοις τῆς βιοτῆς παραθέσθαι τῷ δημιουργῷ κατεπίγουσαι.
 καὶ περιδείξ μοι τήμερον ἢ πάλαι παρρησία καὶ ἄδεια· οἷς γὰρ
 ἀφθονία τῆς ἔξουσίας, τούτοις εἰκὸς καὶ τὰ σφάλματα παρέπε-
 P 9 σθαι πλεονα. ἀλλ’ ὅμως αἱ περὶ τῆς βασιλείας ἡμῖν ὀξύτεραι 15
 καὶ προκύπτουσαι, οὐχ ὅτι ταύτην οὕτω ταχὺ κατατίθεσθαι,
 ἀλλ’ ὅτι ταύτην ἔνεστι καλῶς διατίθεσθαι, ἐπεὶ μηδὲ κατενεγ-
 γυῶμην ταύτην ἐγὼ ἐπὶ τε τρυφῇ τῆς ἔξουσίας καὶ κολακείᾳ τοῦ
 σώματος. ὁρῶ δὲ καὶ τὴν φύσιν μετὰ τῆς τύχης ἡμῶς κατωτρύ-
 χουσαν. βασιλεία γὰρ καὶ παῖδες καὶ γύναιον κατὰ ταυτὸν ἐπι- 20

11. an τῶν ἐνθένδε τοὺς λόγους?

cita ab imperatore potenti facundia sua honorifice, et ut imperiali alti-
 tudine animi dignum erat, pro concione promulgare atque exponere con-
 sueverat. ad imperatorem igitur novum sibi surrogandum praesens Au-
 gustus, una cum filia Constantina, quam Mauricio vitae fortunarumque
 comitem ac sociam individuum tradiderat, ante publicam renuntiationem
 ad astantium multitudinem hunc in modum dixerunt.

Viri Romani, nomen per omnes gentes vulgatissimum honoratissi-
 mumque, et propter claritudinem atque gloriam plurimorum linguis de-
 cantatum, scitote me nunc magnis et postremis sollicitudinibus cruciari;
 quarum aliae me stimulant ut a quibus discedendum est, ea recte atque
 ordine constituta relinquam, aliae ipso transitu ex hac luce, quo a vo-
 bis divellar, animum percellunt, quandoquidem quae omnium annorum
 meorum decursu a me patrata sunt, eorum ratio universorum effectori
 omnino mihi reddenda erit. et illa quondam libertas ac securitas mea
 in pavorem non mediocrem vertit. qui enim amplioribus sunt potestati-
 bus praediti, eos plura etiam vitia et peccata plerumque comitantur.
 cacterum curae super imperio praeponderant, urgentque vehementius,
 non in cuius cervicem illud reclinare festinem, sed cuiquam id bene feli-
 citerque committam, quoniam nec mihi idcirco desponsum ac traditum
 fuit, ut in eo deliciis vacarem et blandimenta corporis consecrarem. ne-
 que vero quorum fortuna dominatur, ea tantum, sed natura quoque per-
 quam sollicitum me habet. simul imperium, liberi, uxor premunt. res

τίθενται, ἡ μὲν ἡγεμόνα ζητοῦσα σοφόν, ἡ δὲ κηδεμόνα χηρείας ἐπιεικέστατον τε καὶ εὐσεβέστατον, αἱ δὲ τοῦ χειραγωγοῦντος διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον τὸ τε τῆς θηλείας φύσεως ἀσθενέστερον. περιφρονῶ δὲ πολλὰκις ὑπὸ τῆς νόσου τὴν φύσιν, καὶ τὸν B
 5 ἐκείνης δραπετεύω δεσμὸν, καὶ παιδῶν ὑπερορῶ, καὶ περιώπται μοι γύναιον, ἥδη τεθνήαι δοκῶν καὶ τῆς προμηθείας ἐλευθερίαν λαχεῖν. ἀλλ' ἐθῆς ἡ περὶ τῶν σκῆπτρων ἀπαραίτητος φροντίς εἰσεπήδησεν· οὐ τὸ μόνον γὰρ διατηρῆσαι κράτος ἐμπιστευθέν ἐστιν ἄγων, ἀλλὰ καὶ τὸ δεόντως ἑτέροις παραπέμψαι τὸν κλη-
 10 ρον. δεῖ γὰρ τῶν προτέρων ἡγεμόνων εἶναι τοὺς δευτέρους ἀμεί-
 15 νους, ἵνα τοῖς προσφαλεῖσιν ἐκείνοι τὴν παρ' αὐτῶν διόρθωσιν V 140 εἰσαγάγωσιν, ἢ διολισθαίνειν ἅπαν συλλήβδην εἰπεῖν τὸ ὑπήκοον, ἀδρυσιστέρα κρηπίδι τὴν βασιλείαν στηρίζαντι. τούτων κατε-
 20 σθιόντων τῶν λογισμῶν τὴν διάνοιαν, ἡ τεχνίτις ἡμῶν πρόνοια C
 15 συλλαμβάνει τῶν πόνων, καὶ μίαν μεθ' ἡμῶν βουλὴν προηγέ-
 20 κωτο, καὶ δεικνυσι τὸν βασιλεύσοντα ἐπιβάτην τε τῆς ἔξουσίας ἐσόμενον, Μανρικιον τουτονί, ἄνδρα λυσιτελέστατον τῆ Ῥω-
 20 μαίων ἀρχῆ, πολλοὺς καὶ μεγάλους πόνους ἐγκαταθέμενον, ὥσπερ ἀρροβῶνός τινος προκαταβαλόμενον τῆς ἐσομένης ἀμφὶ τὸ ὑπή-
 20 κωον προνοίας αὐτοῦ. τοῦτον αὐτοκράτορα τήμερον ὄψεσθε.

2. quidni τὸν χειραγωγῶντα?

11. προσφαλοῦσιν P.

Romana rectorem sapientia valentem, coniux curatorem viduitatis suae aequissimum iuxta ac religiosissimum, filiae, qui eas ob immaturam aetatem et muliebris animi imbecillitatem quasi manuducat et regat, desiderant. quanquam ego naturae faces morbo acrius saeviente saepenumero despicio, illiusque vincula abrumpo, et simul liberos posthabeo, simul uxorem negligo, dum me iam hinc excedere et ab huiusmodi procuratione liberari puto. at enim mox sceptri sollicitudo inexorabilis in me insilit, quando non solum creditum sibi imperium tueri atque conservare, verum id ipsum nihilominus ut hereditatem quandam, et ita ut honestum est, ad alios transmittere difficultatem habet maximam, cum principes successores praestare decessoribus suis oporteat, quo illorum virtute sapientiaque horum lapsus et delicta corrigantur: alioqui, ut summam dicam, universa imperii moles, tanquam infirmo nitens fundamento, labatur et corruat necesse est. cum hisce curis exederemur, inspectrix omnium rerum providentia molestiam nostram allevavit, consiliumque nobiscum quoddam reperit, et qui secundum nos imperii fastigium conscensus esset ostendit, Mauricium hunc scilicet, quem coram videtis, hominem rei Romanae opportunissimum, cuius causa nec paucos et praedicandos labores exhaust, futuraeque erga cives sollicitudinis ac provisionis suae quasi quoddam pignus iam deposuit. hunc hodie die imperatorem aspicietis. tanta porro cum spe et fiducia hanc provinciam omnium gravissimam illi committo ac trado, idque bona cum animi valetudine, ut eidem una cum principatu filiam quoque meam uxorem com-

οὕτω δὲ πέποιθα ἐπὶ τήνδε τὴν μεγίστην ἐγχείρησιν (καὶ τὰ τῆς
 διανοίας οὐ σκάζει κινήματα) ὡς καὶ τὸ θυγάτριον ἄμα τῇ βα-
 σιλείᾳ τούτῳ πεπίστευκα. τηλικούτῳ φύσει εὐεχέως θαρρῦ-
 D νων ὑμῶς, ταύτην ἐρῶδιον τὴν ψυχαγωγίαν ἐπὶ τὴν μακρὰν ἐκεί-
 νην ἐκδημίαν ἀποίσομαι. καὶ ὑμεῖς δὲ μοι μάρτυρες τῆσδε τῆς 5
 καλλίστης συντάξεως ἀξιόχρεω, ἐξ ὧν ἐπειρώθητε ἡμῶν τε ἠνιο-
 χούντων τὴν ἡγεμονίαν καὶ τοῦδε παριπνεύοντος λίαν ἡμῶν ἐμ-
 φρονέστατα. σὺ δὲ μοι, Μαυρίκιε, κάλλιστον ἡμῖν ἐπιτάφιον
 τὴν σὴν βασιλείαν πεποίησο. κόσμι τὸν ἐμὸν τάφον ταῖς σαῖς
 ἀρεταῖς, μήτε τὰς τῶν πεπιστευκότων καταισχύων ἐλπίδας, 10
 P 10 μήτε τὰς σαῖς ἀγνωμονῶν ἀρετὰς τὴν τε τῆς ψυχῆς δραπετεύων
 εὐγένειαν. χαλίνου λόγῳ τὴν ἐξουσίαν, φιλοσοφίᾳ τὸ κράτος
 οὐάμιζε· βασιλεία γὰρ ὑψηλὸν τι χρῆμα καὶ μετέωρον, ἐς μέγα
 τὸν ἐπιβύτην ἀπαιρωοῦσα, τοῖς τε λογισμοῖς ἐκφραύττουσα. δό-
 κει μὴ πάντων ὑπερέχειν τῷ φρονιμώτατος εἶναι, εἰ καὶ τὰ τῆς 15
 τύχης ὑψηλά σοι πυρὺ πάντας. θῆρα παρὰ τῶν ὑψηλῶν ἀντὶ
 μὲν φόβον τὴν εὐνοίαν, ἀντὶ δὲ κολακείας τίμη τὸν ἔλεγχον οἷα
 διδάσκalon ἄριστον· ἀνουθέτητον γὰρ ἐξουσίαν, καὶ παιδείας
 οὐκ ἀνεχόμενον. ἔστω πρὸ τῶν σῶν ὀφθαλμῶν σύνεδρος ἡ δίκη,
 B πρυτανεύουσα τῶν βεβιωμένων ἀντίδοσιν. νόμιζε τὴν πορφύ- 20
 ραν, τῷ φιλόσοφος εἶναι, εἰτελές τι ῥάκος ἀμπέχισθαι, τὸν δὲ

19. οὐκ deceat IP.

mittam, hoc tam eximio naturalique pignore meo ad bene de ipso et re
 publica sperandum velut quoddam signum sustollens. solatium istuc pro
 viatico mecum auferens, longam illam peregrinationem inibo. caeterum
 huius negotii pulcherrime constituti vos nobis testes eritis idonei ac fide
 digni, quandoquidem et nos, qui imperium gubernavimus, et hunc, qui
 se nobis adiutorem prudentissimum semper praebuit, experiundo cogno-
 vistis. tu vero, mi Maurici, imperium tuum mihi epitaphium longe ele-
 gantissimum fac efficias; sepulcrum meum virtutibus tuis condecora, nec
 eorum spes, qui se totos fidei auctoritatisque tuae permiserunt, pudefa-
 ciens, nec temet ipsum ignorans, et a praestantia ac nobilitate animi tui
 degenerans. rationis freno in potestatis magnitudine superbiam cohibe,
 et ex philosophiae praeceptionibus principatus tui navim dirige. sublime
 nimirum et excelsum quiddam est imperium, sibi que insidentem altius
 effert, adversus rationem ferociens et insolescens. cave existimes to
 prudentia antere omnibus, licet opibus vincas omnes. conare a civibus
 et subditis tuis diligi potius quam timeri, reprehensionemque ut magi-
 stram optiam blanditiis, et assentationibus antepone: potestas enim
 admoneri se et condoces fieri aegre patitur. iustitia perpetuo ante oculos
 versetur tibi que assideat, quae actionibus vitae nostrae condignam mer-
 cedem dispensat. quia sapientiae studiosus es, purpura perinde ac nul-
 lius pretii panno quopiam te circumdatum, coronamque gemmis illumina-

στέφανον μηδὲν τι διοίσειν τῶν ἐπὶ τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς θαλάττης
 ψηφίδων. στεγνὸν τὸ τῆς ἀλουργίδος ἄνθος, καὶ μοι δοκεῖ τοῖς
 βασιλεῦσι παρεγγυᾶν μετριοπαθεῖν ἐπὶ ταῖς ἐνπραγαίαις, καὶ μὴ
 περιγάννυσθαι καὶ φρονάττεσθαι τῇ πενθίμῳ ταύτῃ τῆς μοναρχίας
 5 χλας στολῇ· οὐ γὰρ ἔξουσίαν ἀκολασίας ἀλλὰ δουλείαν ἔνδοξον τὸ
 σκῆπτρον τῆς βασιλείας φιλοσοφεῖν ἐπαγγέλλεται. ἤγεισθω τῆς
 ὁρηγῆς τὸ φιλόανθρωπον, τῆς δὲ σωφροσύνης ὁ φόβος. ἔξεταξε
 γὰρ καὶ ταῖς μελιτταῖς ἡγεμόνας ἢ φύσεις, ὡχύρωσε δὲ καὶ κέν-
 10 κεντρῖζουσά πως αὐτῷ, ἵνα καὶ πλήττειν ἔχη τὸν μὴ δικαίως πει-
 θόμενον. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο τὸ κέντρον τυραννικόν, δημο-
 φελές δὲ μᾶλλον καὶ δίκαιον. οὐκοῦν ἐκείνης ἐσόμεθα μιμηταί,
 εἰ μήγε λόγος δύνηται χαρίζεσθαι καὶ τὰ μέλλουσα. ταῦτα μὲν ὁ
 15 προβολεὺς ἐγώ· ἔξεις δὲ τῆς γνώμης ὡσπερ δικαστὴν τὴν ἔξ-
 ουσίαν ἀδέκαστον, ἢ τιμῶσαν τὰς ἀρετὰς ἢ τὴν κακίαν φανλι-
 ζουσαν.”

“Ὅτε τοίνυν τὰ τῆς διαλέξεως ἐπερατοῦτο τῷ αὐτοκράτορι,
 πολὺ τοῖς θεαταῖς τὸ δάκρυον ἐπεκίμαινε, τῶν μὲν ἀνιωμένων
 ἐπὶ τῷ πάθει, παρ' οἷς καὶ τὰ τῆς ἐνόλας ἦν λιπαρώτερα, ἄλ-
 20 λων δὲ κατακηλουμένων ἐπὶ τῷ οἴκτῳ διὰ τῆς συμπαθείας· φιλεῖ
 γὰρ ἡ συμφορὰ καὶ τῷ θεατῇ μεταδιδόναι τοῦ πάθους. τὴν στε-
 φάνην δὲ ὁ βυσιλεὺς ἀράμενος, τὴν τε πορφυρᾶν διπλοῖδα, ἀμ-

7. ἐτάξε malim, et 8. κέντρον.

tam nihil a calculis et lapillis in littore marino iacentibus differre cogita.
 flos purpureae tristior est, mihi que principes hortari videtur ut rebus pro-
 speris fluentibus in officio sint, nec lugubri ista veste monarchatus lae-
 titia gestiant et insolescant: haud enim solutam proterviam, sed insignem
 splendidamque servitutem potius imperiale sceptrum proficitur. iram
 mansuetudo, prudentiam timor regat. nam et apibus natura regem prae-
 poseuit, eumque aculeo indito ceu naturali quadam facultate armavit, ut
 male parentes et immorigeros emendare possit: non tamen tyrannicum,
 verum in commune utilem ac iustum aculeum apis gerit. hanc saltem
 imitabimur, si melius consilium mens suppeditare non poterit. ista ego
 ad te tanquam sator ac parens ad filium. habebis autem huius cohorta-
 tionis meae iudicem quodammodo potestatem illam, quae muneribus mi-
 nime transversim agitur, et aut virtuti honorem et gloriam, aut impro-
 bitati dedecus et contemptum remetitur.

Postquam dicendi datus finis, omnes collacrimari largissime, cum
 alii super morte imperatori iam proxima dolorem caperent, quorum vi-
 delicet in ipsum benevolentia testator erat, alii per sympathiam mise-
 ratione colliquescerent: solet enim aliena calamitas sensum sui communi-
 care cum intuentibus. tum imperator corona purpureaque chlamyde Mau-

πειχε τὸν Καίσαρα. διεχίετο δὲ πολλή ταις εὐφημίαις παρὰ τῶν ὑπηκόων βοή· ἔνιοι γὰρ τὸν προστησόμενον ἀπεθαύμαζον, ἀγάμενοι τῆς εὐβουλλίας τὸν αὐτοκράτορα, ἔτεροι τὸν ἀναρρηθέντα

V 141 καὶ τηλικαύτης ἡγεμονίας ἑαυτὸν παραθέμενον ἄξιον, ἅπαντες δὲ τὸν αἴτιον τούτων ἁπάντων θεόν, ἄμφω ταῦτα καλῶς συμβι-

P 11 βύσαντα. ἐπει δὲ ὁ μέγας οὐτός καὶ ὕστατος τοῦ βασιλείως σκοπὸς διανυθεὶς ἐτετέλειστο, τὴν τε τῆς ἀναγορεύσεως ἕσθη κατὰ τοὺς βασιλικοὺς θεσμοὺς ἐπεπλήρωτο, ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ κλίτην Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέλενξεν.

B 2. Λόγος δὲ καὶ θεῖαν ὁμφὴν πρό τινος βραχέως τῆς νό-10
σον καιροῦ κατηχηθῆναι Τιβερῖω τῷ αὐτοκράτορι. ἔδοξε γὰρ ἐν ὕπνοις παρεστάναι αὐτῷ πάγκαλος τὴν θεῖαν ἀνήρ, ἐνθέου τινὸς ὠραιότητος εἰκόνα φερόμενος, τῷ μὲν λόγῳ τὸ ἄρρητον, τῇ δὲ γραφῇ τὸ ἀμίμητον. ἐσθῆς δὲ τῷ νεανία λευκή, τὸν τε τύπον καὶ τὸν θευτήν καταγάζουσα ταῖς μαρμαρυγαῖς τῆς ἐλλύμψεως. 15
φῆσαι δὲ πρὸς τὸν Καίσαρα, συνδημηγορούσης αὐτῷ τῆς χειρὸς ἐν τῷ σχήματι, “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισύγιον λέγει· οἱ τύ-
C ραννοὶ τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσουσι χρό-
γοι.” εἶτα τὸν βασιλέα διανήψαντα τεταυράχθαι τῇ φαντασίᾳ, ὄρθριόν τε διανίστασθαι καὶ τοῖς ἄμφ’ αὐτὸν διεξιέναι τὰ τῶν 20
ὄνειράτων θεάματα.

Τῇ δὲ ὕστεραία (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάυειμι) τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ Τιβέριος, εἰ καὶ βασιλεὺς ἐτύγχανεν ὢν, ἐπει-

ricium Caesarem induit; inde multa faustum acclamantium gratulantium-
que vox secuta est. quidam etenim renuntiantem de tam bono consilio
admirari; quidam renuntiatum suspicere, qui tanto imperio parem animi
virtutem attulisset; omnes autem horum auctorem deum collaudare, qui
ambo haec adeo salutariter conciliavisset. ubi summi momenti ultimus-
que imperatoris scopus et voluntas ad exitum suum perducta consuetu-
doque legitima in creando imperatore servata est, ad lectulum suum Ti-
berius Augustus rediit.

2. Fertur autem paulum oppido ante morbum coelestis quaedam
vox insonuisse Tiberii auribus. per quietem namque astare illi visus est
adolescens aspectu multo pulcherrimus, os humerosque deo similis, supra
quam dici aut scribi potest, in veste tam candida ut splendoris sui ra-
diis locum ipsam videntemque perfunderet. hic concionabundi instar pro-
tensa manu, talibus Caesarem est affatus. “haec tibi ter sauctum nu-
men indicat, Tiberi: tempora impia et tyrannica te imperatore non ve-
nient.” (imperium te vivo tyranni non invadent) mane somno exper-
rectus Tiberius visoque illo perturbatus surgit, quaeque sibi quiescenti
mirabilia oblata sint, praesentibus refert.

Postero die ab inaugurato iam Mauricio (ut redeam unde pau-
lisper deflexi) Tiberius quantumvis imperator legi naturae com-

θύορησεν, ἀπόστη τε τῶν τῆδε, καὶ οἷα σκητὴν τῆς ψυχῆς κα-
 τελελοίπει τὸ ἀχθοφόρον τουτὶ καὶ γῆϊνον χιτωνίσκιον. καὶ πο-
 λὺς ἀνὰ τὸ ἄστυ ἐπεκύματι θρηῆνος· πολλῶν γὰρ ὀφθαλμῶν ῥεῖ-
 θρον διήνοιξε καὶ φλέβας δακρῶων ἀνέτεμε, καὶ μέγα ταῖς τῶν
 5 πολλῶν ψυχαῖς ἀνιφοίτα τὸ πένθος. τὸ φαιδρὸν τῆς στολῆς
 διερρήγνυτο, τὸ τε κατηφῆς τῆς ἐσθῆτος ἀντελαμβάνετο. ἄπαν- D
 τας ἐπὶ τὸ στουγγὺν ἐκίετο θέατρον συνεκάλει τὸ ἄκουσμα. εἰσέρ-
 ρει τὰ πλήθη τῆ βασιλίδι ἀδλῆ· οὐκ εἶχε τὰ προαύλια φύλακας
 τοῖς πολλοῖς προπετάσμασι μόλις τοῖς ἐν ἀξία φιλοτιμουμένοις
 10 τὴν εἴσοδον. κατηφῆς ὑμνωδία πάννυχος ἦν, ταῖς φωταγωγοῖς
 λαμπάσι σκυθροπὸν ὄψιν παρέχουσα. καὶ δῆτα μετὰ τὸν ὄρ-
 θρον τὰς ἀκτῖνας προβάλλοντος ἡλίου, καὶ τὸ ὑπέργειον διατρέ-
 χοντος ἡμισφαίριον, προὔπεμμεν ἅπας τεθνηκότα τὸν βασιλέα,
 καὶ μετ' εἰρημίας εἶχεν ἐπομβροῆσαν τὸ δάκρυον, πολὺς τε ἦν ὁ
 15 ἐπιτάφιος ἔπαινος, εἰς ἀπὸ στομάτων πολλῶν προχεόμενος, οἷά
 τις ποταμὸς εἰς πολλὰς ἀρχὰς μεριζόμενος ἢ δένδρον ὑψιτενές τε
 καὶ εὐχομον, πολλαῖς τε καὶ μεγάλων κλάδων ἐκφύσεισι διαιρού- P 12
 μενον. εἶώθε γὰρ δεινοπαθεῖν τὸ ὑπήκοον ἐπὶ ταῖς ἀώροις με-
 τυστύσεισι τῶν ἐπιβεβηκότων δυνάμεων, εἶγε πιθανῶς καὶ δημο-
 20 τικώτερον τῆς ἡγεμονίας ἀπῆρξατο. ἐπεὶ δὲ τοῦτον ὁ τῶν βα-
 σιλέων ὑπέδξυτο τύφος, ἐπὶ τὴν ἐς Μαυρίκιον τὸν αὐτοκράτορα
 δορυφορίαν ἅπας ἐτέτραπτο, καὶ πέρας αὐθημερὸν εἶχε τὸ δά-

muni obsecutus, et hac onerosa terrenaque tunica exutus, et tan-
 quam e tabernaculo suo liber egressus, esse inter homines desinit.
 eius obitu per civitatem ingens exitit lamentatio, atque incisis la-
 crimarum venis plurimorum ex oculis flumina proruperunt, luctus-
 que singularis populo incessit. pro nitido cultu vestis obsoleta sume-
 batur. ad moestum illud theatrum omnes auditio convocabat, ut in au-
 lam imperatoriam turmatim confluerent. non sufficiebant pro custodibus
 complura per vestibula oppansa peripetasmata, per quae solis magistra-
 tibus honoris causa introitus concedebatur. tristis psalmodiarum cantus to-
 tam noctem continuabatur, et lucentes per tenebras lychni spectaculum
 haud iucundum offerebant. ergo a matutino, sole iam radios iaculante
 coelumque permeante, populus quantus erat, in funus imperatoris se
 effundit, eumque praedicatione et lacrimarum imbribus prosequitur.
 multa et una eademque laus iam sepultura afficiendo plurimorum ore
 profundebar, similiter ut fluvius aliquis multis capitibus sive initiis ma-
 nans, aut procera et frondosa arbor compluribus magnisque ramis ab se
 prodeuntibus dispertita. moris quippe subditorum est immatura princi-
 pum funera acerbe pati, eorum puta, qui probari et ad gratiam popu-
 larem convenienter imperitare occoeperunt. Tiberio in sepulcra impera-
 torum illato, ad Mauricium Augustum custodiendum ac tuendum omnes
 satellitum instar sese converterunt, fletusque ex ultimo Tiberii fato sus-

κρον· οὐχ οὕτω γὰρ τοῖς ἀνθρώποις τῶν παρῳχημένων ἐστὶν ἀνάμνησις ὡς ἡ περὶ τὰ παρόντα μετὰ σπουδῆς ἐπιμέλεια.

B
V 142
3. Ἦδη δὲ τὸν τῆς ἱστορίας ὑφαίνειν ἰσὺν ἀπαρχόμενος, τοὺς τε βαρβαρικοὺς πολέμους ἀναγράφοντας ποιούμενος, τῆς κατὰ τοὺς Ἀβάρους κινήσεως πρῶτα μνησθήσομαι διὰ τε τὸ τῶν 5 πράξεων προσεχέστατον τῆς τε τάξεως τὸ προσφορώτατον. οὐκ ὀλίγα τοίνυν κινικώτερον παρ' ἐκείνων τὸ τηρικαῦτα τετόλμηται. Οὐννοι δὲ οὗτοι, προσοικούντες τῷ Ἰσραῦ, ἀπιστότατον ἔθνος καὶ ἀπλησιότατον τῶν νομάδην βιούντων. οὗτοι πρεσβεύονται παρὰ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον, οὐχ ἥμισυ τοῦ μεγίστου πο- 10
C λίσματος γενόμενοι κάτοχοι. Σίρμιον δὲ τοῦτο ὠνόμαστο, ἔστυ τε περιδοξὸν ἦν, τοῖς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην οἰκοῦσι Ῥωμαίοις περι- λαλούμενον καὶ ἀδόκον. τοῦτο ἦλθε πρό τινας βραχυτάτου καιροῦ τοῦ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον τὰς Ῥωμαϊκὰς μετὰ τῆς πορφύρας ἐνδύοντα φροντίδας τῆς τῶν Καισάρων ἐποχεῖσθαι κα- 15 θέρας. τὸ δ' ὅπως Μενάνδρῳ τῷ περιφανεῖ σαφῶς διηγόρευ- ται· περὶ ὧν οὐ μοι σχολὴ ἐπιξεργαστικώτερον τοῖς μακροῖς ἐκε- νοῖς λόγοις ἐπεξελεῖν, αὐθις δ' ἀριζήλως εἰρημένα μνθολο- γεῖν καὶ ποιητικοῖς ἐπιτρίβεισθαι μῶμοις. ἐπεὶ δὲ ἐν χερσὶ τὸ
D ἔστυ ἐγεγόνει τῶν Οὐννων, προῆλθον αἱ σπονδαί, ὅπως ἦσυν- 20 χίαν ἀσπάσοιτο τὸ πολέμιον καὶ τὴν ἡρέμιαν φιλοσοφῆσειεν. αἱ δὲ συνθῆκαι ἐπονείδιστοι Ῥωμαίοις· μετὰ γὰρ τηλικούτου κολο- φῶνα κακοῦ, οἷά πως ἀγνωσθῆται καθήμενοι, ὥσπερ ἄθλον

ceptus eo ipso die exaruit. sic enim est ingenium hominum, non tam meminisse praeterita quam studiosae curare praesentia.

3. Nunc porro historiae telam texere exorsus, bella adversum barbaros administrata litteris persequar, et motum expeditionemque contra Abares primo loco, quando res illae rebus hactenus a me expositis continentissimae sunt et is ordo est commodissimus. non pauca igitur tunc ab illis per inconsideratam temeritatem et audaciam perpetrata sunt. Abares Hunni origine Istrum accolunt, gens infidissima et avarissima omnium, quotquot vitam pastoritiam agitarunt. hi urbe longe amplissima potiti ad Mauricium Augustum legatos miserunt. erat huic urbi nomen Sirmium, famaue et sermone propter nobilitatem a Romanis Europaeis celebrabatur; quam prius ceperant parvo admodum spatio, quam Mauricius curas Romanas una cum purpura indueret solioque imperatorio consideret. quo eam modo occuparint, perspicua oratione et distincte non ignobilis auctor Mensander memoravit. ego otio non sic abundo, ut eius longitudo accuratius et elaboratius aliquid possim addere, praeclearaque dicta iterum dicere, et poetae reprehensionem incurrere. ergo ubi Sirmium in manibus Hunnorum fuit, legatione missa ad foedus processum est, ut positis inimicitiiis paci tranquillitatieque consuleretur. sed foedus illud Romanis probrosissimum accidit, post tantarum siquidem cladum ab illis invectarum colophonem, ipsi velut certaminis arbitri se-

εἰδοξίας δῶρα λιμπρὰ τοῖς βαρβάροις πρὸς ἔχοντα, ὑδοήκοντα
 τε χιλιάδας χρυσῶν καθωμολόγουν ἂν' ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρβά-
 ροῖς ἐγκαταβάλλεσθαι δι' ἔμπορίας ἀργύρου τε καὶ ποικίλης
 ἐσθῆτος. οὐ πειραιτέρω δὲ δειρήκεσαν τῶν δύο ἐνιαυτῶν αἱ P 13
 5 σπονδαί· κατηρθυδιώσαστο γὰρ Ῥομιῶν ὁ παρὰ τοῖς Οὐννοις
 Χαγῶνος οὕτω λεγόμενος. φήμη δὲ τις ἄμφ' αὐτὸν πρὸ τοῦ τὴν
 εἰρήνην διαφθαρεῖναι περιέχοντα, ὡς ζῶα τρέφεται παρὰ Ῥω-
 μαίοις τῷ μεγέθει καὶ τῷ σώματι ἐμφανέστατα. διὸ ἐζήτησε βα-
 σιλία εἰς θάλασσαν τούτων ἐλθεῖν. καὶ ψυχαγωγεῖ θῦττον ὁ βασι-
 10 λεύς τῆς ἱστορίας τὸν ἔρωτα, καὶ δίδωσιν εἰς θειρίαν ἐλεφάν-
 των γενέσθαι, πέμψας ὡς αὐτὸν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ τριφομένων
 θηρίων τὸ ἐξοχώτατον. ὀπηνίκα δ' εἶδεν τὸ Ἰνδικὸν ζῦον ὁ
 Χαγῶνος ἐλέφанта, παραντίκα καταλύει τὸ θέατρον καὶ παλινο-
 15 στείει προστάττει τὸ θέατρον παρὰ τὸν Καίσαρα, ἢ καταπλαγίς B
 τὸ θανυμιζόμενον ἢ ἀποφαυλίσας, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἂν
 ἐκρυψίμην. ἐποχλεῖ δὲ τὸν Καίσαρα καὶ κλίην χρυσῆν τεχνουρ-
 γήσαντα ὡς αὐτὸν παραπέμψαι· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τοῦτον μετεώ-
 ριζεν ἢ τῆς πυροῦσης τύχης ἀκρώρεια. βυσιλεύς δὲ τὸ δῶρον
 ἐξεργασάμενος βυσιλικῶς μετεπέμπετο. ὁ δὲ σοβυρευόμενος
 20 πολλῷ μᾶλλον κατεβρεθύετο, οἷα προπηλακίζόμενος τῷ ἀναξίῳ
 τοῦ δωρημίου, ἀπεπέμπετο δὲ παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὡς εὐτε-
 λές τε καὶ ἄκομψον τὴν χρυσῆν ἀλαζονικώτερον κλίην. καὶ μὴν C
 ἤξιον καὶ πρὸς ταῖς ὑδοήκοντα τοῦ χρυσοῦ χιλιάσι καὶ ἑτέρας εἰ-

dentes, barbaris dona illustria quasi quaedam inclytæ virtutis præmia
 tribuerunt, octoginta aureorum millia in argento variaque veste a mer-
 catoribus in annos singulos sese numerataros polliciti. nec tamen diutius
 biennio foedus sanctum fuit, cum se princeps Chaganus (ut Hunnis ap-
 pellabatur) contra Romanos superbe et immodeste gereret. ad cuius
 aures cum ante pacem violatam pervenisset animantes quasdam alii apud
 Romanos granditate et forma corporis visendas maxime, imperatorem
 oravit uti eas spectandi copiam sibi faceret. is huic videndi desiderio
 celeriter gratificandum ratus, elephantorum quot habebat præstantissi-
 mum pro spectaculo ad eum mittit. Chaganus belluam Indicam intuitus
 illico ceu e theatro digreditur, eamque ad imperatorem reduci iubet.
 utrum quia admirabilitate ac novitate animalis percelleretur, an quia id
 contemneret, dicere non habeo: nec enim id silerem. negotium præ-
 terea imperatori exhibuit de lecto aureo, quem is artificiosè confectum
 sibi mitteret: eo usque enim ob præsentis fortunæ fastigium sese effe-
 rebat. imperator donum regaliter fabrefieri curat, eique transmittit.
 qui fastidio et arrogantia præceps multo magis fremere, ut qui muneris
 indignitate contumeliam accepisset, lectumque illum aureum ut rem vi-
 lem et inelegantem ad imperatorem per arrogantiam remittere; insuper

κοσιν ἂν' ἔτος ἕκαστον παρὰ Ῥωμαίων ἀπολοισθαι· καὶ δῆτα
 δύσανασχετοῦντος τοῦ αὐτοκράτορος, περιφρονεῖ τὰς συνθήκας
 V 143 καὶ τοὺς ὕρκους ταῖς αὔραις φέρειν ἐδίδου, (4) ἀθρόον τε τὴν
 πρὸ λέμῳ φίλην ἀράμενος σάλπιγγα τὺς δυνάμεις συνήθριξε,
 D καὶ τὴν Σιγγιδύνα τὴν πόλιν ἑξαπιναιῶς ἄφρακτον οὖσαν ἐλάμ-5
 βανεν, πολεμικῶν τε ὁργάνων χηρεῖουσαν διὰ τὸ ἐκ τῆς εἰρή-
 νης ῥαθυμίαν πολλὴν ὑπερεκχεῖσθαι τῆς Θρακίης· ἀφύλακτον
 γὰρ εἰρήνη, καὶ προμηθεύς οὐκ ἀνεχόμενον. τῶν τε τοῦ ἕσπετος
 τοῖς πλείστοις συμπαρομαρτεῖ ἐκτὸς αὐλιζομένοις, τῆς ἄλλω τοῦτο
 κατεπιγούσης ποιῖν· θέρους γὰρ ὦρα ὑπῆν, καὶ ὅσον ἀποζῆν 10
 ἐθῆσαυρῆζοντο. ἀκουεῖ δὲ τὴν πόλιν οὐχ εἶλεν ὁ βάρβαρος· με-
 γίστη γὰρ συμπλοκὴ ἂνὰ τὰς πύλας συνεπεπτώκει τοῦ ἕσπετος,
 πολλοῖς τε τῶν Ἀβάρων διαφθαρεῖναι συνέτυχε, Καδμεῖαν τε,
 τὸ τοῦ λόγου, ἀποφέρεσθαι νίκην. πολλὰς δὲ καὶ ἑτέρας ἀστυ-
 γείτονας πόλεις λήϊζται. ταύτας δὲ ῥᾶστα καὶ πόνων ἐκτὸς 15
 P 14 ἄορατον γὰρ ἦν τὸ κακὸν καὶ ταῖς ἑλλοῖσι ἀπαρὰ δόκητον. ἀνε-
 λῶν τε Αὐγοῦσταν καὶ τὸ Βιμινάκιον (πόλεις δ' αὐταὶ λαμπραὶ
 ὑπὸ τὸ Ἰλλυρικὸν φορολογούμεναι) παραντίκα στρατοπεδεύεται,
 καὶ τὴν Ἀγχιάλον περιτίμνεται, τὺς τε περιοικίδας κώμας ἐδήλωσε.
 τὸν δὲ τῶν θερμῶν ὑδάτων οἶκον οὐκ ἀναστῆσαι φασί. λόγος 20
 δὲ τις ὡς ἡμῶς ἐξεφοίτησεν, ἐνθάδε τὰ τοῦ Χαγάνου ἀπορροῦψα-
 σθαι γύναια, καὶ μισθὸν τῆς ἀπολαύσεως ἐκείνων αἰτεῖν μὴ κα-
 ταρρίπτειν τὰ τῶν ὑδάτων οἰκοδομήματα. λέγεται δὲ τὰ ὑδάτια

9. ἐκτὸς] ἐν τοῖς IP.
 21. ἀποκρούσασθαι IP.

14. πολλὰς τε καὶ ἄσται γείτονας IP.

ad octoginta illa millia alia viginti anniversarie sibi a Romanis pendī postulare, imperatorque id durius accipiente foedus contemnere, sacramenta iurata ventis discerpenda tradere, (4) nec cunctatus amicam bello tubam corripit, agmina in expeditionem evocat, urbemque Singidonem haud munitam et militari apparatu destitutam, quod ex pace et otio Thracia tota in socordiam et desidiam versa esset (negligit enim custodiam pax, nec in futurum prospicit), quodque civium plurimi, ut in messe, foris manentes, quantum vitae tolerandae sufficeret, frugum sibi demetendo colligerent, subito, quanquam non citra laborem, capit. nam intra portas acerrime pugnatum est; Abares obtruncati magno numero, et Cadmea, ut dicitur, reportata victoria. alias item non paucas et huic vicinas depraedatus est, et quidem minime operose, improvisum siquidem ac neutiquam expectatum malum veniebat. Augusta et Viminnacio ad Illyricum pertinentibus in potestatem adductis, mox Anchialum infesto exercitu profectus eius agrum et vicos circumiectos populationibus et incendiis deformavit. thermarum aedificiis pepercisse audivimus, quod eius concubinae ibi lavarentur istamque commercii cum eo sui gra-

ταῦτα τοῖς λουσαμένοις ἀγαθὸν εἶναι καὶ εἰς ἕγελαν τοῦτοιοι συμ-
μαχεῖν. τριῶν δ' ἐπιγενομένων μηνῶν πρεσβεύονται Ῥωμαῖοι
πρὸς Χαγῦνον καὶ τὸν πόλεμον ἀπεκηρυκέυσαντο, Ἐλπίδιον ἐκ-
πέμψαντες, ἄνδρα ἐς συγκλήτου βουλήν ἀναγόμενον, τῆς τε Σι-
5 κελίας ἡγεμονεύσαντα καὶ τῶν τοῦ πραίτωρος ἐπιβάντα βημά-
τον· ἀρχὴ δέ τις αὐτῆ παρὰ Ῥωμαίοις οὐκ ἄκομπος. Ξηνωρι-
κέουσι δ' αὐτῷ καὶ Κομεντίολον, ἄνδρα τῶν σωματοφυλάκιων
τοῦ βασιλέως ὑπερφερόμενον, ὃν σκρίβωνα τῇ Λατινίδι φωνῇ
Ῥωμαῖοι κίτονομάζουσι. ἤκον γοῦν ἄμφω παρὰ τὸν Χαγῦνον
10 ἐπὶ τὴν Ἀγχιάλον, καὶ περὶ σπονδῶν ἤξιλον ὡς προσετέχθησαν.
τοῦ δὲ μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ τοῖς ἄδικήμασιν, ἀλλὰ καὶ προσα-
πιλοῦντος ἀνθαδικώτερον τὰ λεγόμενα τελεῖν καθαιρήσειν μα-
κρά, καὶ τοῦ μὲν Ἐλπίδιου ὑποχαλῶντος τοῖς λόγοις καὶ οὕτως
θεραπεύοντος οἰδαινόμενον φρύαγμα, Κομεντίολος μεγαλοφρό-
15 τως τὴν τῆς γλώττης ἐγένειεν ἐπεδείκνυτο, τὴν τε Ῥωμαϊκὴν
ἐλευθερίαν δίκην σώφρονος δεσποίνης τινὸς ἄχραντον θαλαμῆν
καὶ μὴ διαφθειρῶν μοιχικαῖς κολακείαις, τῶν ἀξιολογωτέρων τῶν
Ἀβάρων ἕμα τῷ Χαγάνῳ παρόντων, τοῖσδε προσεχρήσατο ῥή-
μασιν.

20 5. “Ἐδύκουν σε Ῥωμαῖοι, Χαγῦνε, τοὺς τε πατρώους
θερησκεῖν θεοὺς καὶ τοὺς ἄλλους τῶν δοκῶν αἰσχύνεσθαι, καὶ
δεξιὺς καὶ συνθήκας μηδαμῶς ὑποσεῖσθαι, μηδὲ τὸν τῆς ἐρή-
νης ἄξονα διὰ σοῦ καταβύλλεσθαι, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ δούρων βυ-

13. ὑποχαλῶντος Excerpta de Legatt. ὑποχαλῶντος IP.

tiam peterent. ferunt aquilas istas lavantibus proficere, et ad corporis
sanitatem conducere. tribus mensibus elapsis Romani ad Chaganum ora-
tores mittunt, bellum deprecantes. unus erat Elpidius, imperialis sena-
tor, Siciliae praetura functus; qui magistratus apud Romanos in honore
est. huic Elpidio collegam addunt Comentiolum, de custodibus impera-
toris praecipuum, Latini scribonem dicunt. Anchialum igitur ad Chaga-
num venientes legati, uti in mandatis habebant, de foedere conservando
rogabant cum is in inferenda iniuria nihil mitesceret, sed superbius
etiam minitaretur se longum murum, qui nominator, disiecturum, et El-
pidius ei tacens concederet itaque tumentem hominis fastum sustineret,
Comentiolus excelsa mente ingenuitatem linguae suae demonstrans, Ro-
manamque libertatem velut pudicam dominam in thalamo custodiens, nec
eam moechicis adulationibus constuprans, audiente Chagano et proceri-
bus huiuscemodi verbis locutus est.

5. “Credebant Romani, Chagane, te patrios deos colere, et alios
item iurisiurandi praesides revereri, dextrasque et pacta conventa ne-
quaquam vili pendere, neque pacem per te turbatum et eversum iri,
sed et donorum, quae ab imperatoribus multa tulisti, et quam expertus

σιλικῶν μεμνησθαι πολλῶν καὶ φιλοφροσύνης Ῥωμαϊκῆς, καὶ τῆς
 περὶ τοὺς σοὺς προγόνους εὐεργεσίας, ταῦτόν δὲ φιλοξενίας εἰ-
 πεῖν, ἐπιλήσμονα μὴ γενεῆσθαι ποτε, μήτε δ' ἑτέρων τῶν ὑπὸ
 V 144 σοῦ τεταγμένων ἀδικούντων Ῥωμαίους ἀνέχεσθαι· πρέπει γὰρ
 τοὺς ἡγεμόνας σωφρονεστέρους τῶν ὑπηκόων καὶ εἶναι καὶ ὄνο- 5
 μάζεσθαι, ἵνα ὅσον τῷ κράτει ὑπερέχουσι, τοσοῦτον καὶ τῇ ἄρε-
 P 15 τῇ διενέγκωσι. τοιγαροῦν διὰ τὴν ἐκ τῆς εἰρήνης εὐνοίαν ἀμνη-
 μονοῦσι Ῥωμαῖοι τῶν ὑπὸ σοῦ προὔπηργμένων δεινῶν, καὶ πολ-
 λῶν ἀδικημάτων γεγονάσιν ἐπιλήσμονες, καὶ φιλανθρωπία πάν-
 των τῶν ἐθνῶν διαφέροντες οὐ πρὸς ὄρεξιν ἀντιλυπήσειως κεκινή- 10
 κασιν ὄπλα· τὴν γὰρ ἐς ὕστερον ἡρεμίαν τῶν ἔμπροσθεν ἀδικη-
 μάτων νεανικώτερον ἐγχειρηθέντων περὶ πολλοῦ ἐπεποιήντο, χαί-
 ρειν φρούσαντες ταῖς ἀντιδόσεσιν. ἐπεὶ δὲ πάντα σοι παρῶπται
 τὰ πρὸς καλοκαγαθίαν ὀρῶντα, καὶ δίκης ὄμμα τυφλόν, καὶ πό-
 δις προνοίας χωλεύουσιν, ἄμοιβὴν ἀξίαν τοῖς βεβιωμένοις ἀντι- 15
 B μετρέειν οὐ δυνάμενοι, θεὸς δὲ σοι τὸ βούλημα, ὅποι καὶ θελεῖ
 φερόμενον, οὐκ ἐπιλήσονται Ῥωμαῖοι τῆς ἐαυτῶν ἀρετῆς, ἀλλὰ
 καὶ μέγιστον κομιδῆ κατὰ σοῦ συστήσονται πόλεμον, καὶ φόνον
 πολλὸν χειρουρηγήσουσι. προσηνέστερος γὰρ αὐτοῖς τῆς εἰρήνης
 ὁ πόλεμος, ὅτε μὴ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζοιτο τὸ πολέμιον. τί γὰρ 20
 Ῥωμαίων τῶν πώποτε γῆς εὐκλείστερον ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀθλούν-
 των καὶ δόξης καὶ πατρίδος καὶ παιδῶν; εἰ γὰρ ὄρεσιν εὐτελι-
 στάτοις τισὶν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἠττηθῆναι ἐκάτερον μήτε εἶξαι θα-

es, Romanorum humanitatis ac benevolentiae meminisse, collataque in
 maiores tuos merita hospitalitatemve nunquam non infixam in animo ha-
 biturum, nec passurum a tuis ullum Romanis maleficium importari. ae-
 quum est enim principes his, quibus iura et leges dant, moderatiores et
 esse et nominari, ut quantum his amplitudine imperii antecedunt, tantum
 virtutis quoque eminentia antecellant. quapropter ob initam ex pace
 composita amicitiam, Romani calamitatum abs te sibi illatarum memo-
 riam ponunt, multaque praeter ius et fas in se commissa voluntaria ob-
 livione obruunt. et quoniam humanitatis laude inter omnes gentes prin-
 cipatum tenent, vindictae desiderio arma movere noluerunt, pacemque
 consecutam detrimentis superioribus per insolentiam vestram invecis op-
 ponentes mala compensanda non putarunt. quia vero cum probi-
 tate rationem nullam habere vis, et oculus iustitiae caecus est, pedes
 providentiae claudicant, ut factis tuis dignum reddere pretium nequeant,
 et cupido tua tibi deus sit, agens te quo lubet, Romani virtutem pristi-
 nam in pectus revocantes longe durissimum adversus te bellum consensu
 comparabunt, magnas strages edent, utpote quibus arma, hostibus quie-
 scere detrectantibus, quam pax iucundiora sunt. qui enim populus, quae
 gens in orbe terrarum fuit unquam Romanis pro libertate, pro gloria,
 pro patria, pro liberis decertantibus illustrior? nam si volucres quae-

τέρω τὸν ἕτερον πόλεμος καρτερὸς καὶ μαινολὶς ἔστι παράταξις, τί δὴτα ἀνθρώπους οἶει καὶ Ῥωμαίους, ἔθνος τε μαχημώτατον καὶ βασιλείαν ὀνομαστοτάτην; ἥς οὐ ῥᾴδιον καταφρονεῖν, εἰ C μῆγε μόνον αὐταῖς ταῖς ἐνάργεσι. μὴ τοίνυν μεγαλαύχει ἐπὶ τοῖς 5 κακῶς διατεθεισὶ καὶ ἀπίστως τὸ τήμερον· ἐπὶ γὰρ τοῖς κατωρθωμένοις τὸ μέγα φρονεῖν ἴσως ἐπαινετόν· τὸ δ' ἐπὶ κακῆ βρονθύεσθαι ἐν ὑβρείως μοίρῃ, οὐκ ἐν εὐκλείᾳ προσήκει χαρακτηρηζέσθαι. μεγάλα σοὶ τὰ πρὸ μικροῦ τῆς ἀγνωμοσύνης ἀνδραγαθήματα· ἀλλὰ μεγίστη καὶ Ῥωμαίων ἡ δύναμις, ἥ τε τοῦ Καίσαρος 10 ἐπιμέλεια, καὶ τῶν ὑποφόρων ἔθνων τὸ ἐπίκουρον, ἥ τε τῶν χρημύτων φρόνη, τό τε τῆς θρησκείας παρὰ πάντι τὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη εὐσεβέστατον καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυνατώτατον. οἷς D ἀντιστρατεύειν μόνον ἠθέλησας, τοῦ δὲ ὅπως ἂν εἴη ἡμέλησας. πόλους δὲ καὶ παρὰ τοῖς ὁμόροις ἔθνεσιν εὐδοξίας χαρακτηῖρας 15 ἀπολοῖ, Ῥωμαίους ἀγνωμονῶν; ἥ τί σοὶ λοιπὸν ἐνέχυρον πίστεως καταλείπεται; οἱ σοῦ παρὰ σοῦ παροινουῦνται θεοί· ὕρκοι βιάζονται, σπονδαὶ καταλέλυνται, εὐεργέται πάσχουσι κακῶς ὑπὸ σοῦ· οὐ πείθουσι δῶρα δύναμιν αἰδέσιμον ἔχοντα. ἔασον ἡμᾶς ἡρεμεῖν. μὴ τὴν σὴν εὐκαιρίαν πρὸς κακὴν ἀδολεσχίαν μετά- 20 βαλε, καὶ τοὺς μηδὲν ἡδίκηκότας, μόνον δὲ διὰ τὸ γέιτονας εἶναι, λυμάλειν πειρώμενος. αἰδέσθητι πρὸ τῆς σῆς κορυφῆς τὸ

16. nonne oī soi?

dam vilissimae ne vincantur neve cedant invicem, valide furenterque configunt, quo tu animo tandem homines et Romani generis ac seminis homines fore arbitraris, gentem bellicosissimam et imperium omnium linguis celebratum, quod (nisi in ipsa origine et infantia sua) haud aliquando contemni potuit? quare ob ea quae ad hanc diem improbe contraque fidem designasti, non est quod te iactites. propter recte facta sibi placere laudi fortasse dabitur: at in vitio se magnifico circumspicere, superbiae, non honori et gloriae adscribendum est. nobilita tu quidem non multo antehac et iniqua facinora fecisti: sed maximae etiam sunt Romanorum vires, maxima imperatoris diligentia, maxima subiectarum illi gentium auxilia. huc accedit praesentis pecuniae commoditas, et sacrorum, ut nusquam, religiosissimae sanctissimaeque caerimoniae; quamobrem officere illis potentia nulla potest. hos tu oppugnare tantummodo vis, quo autem res evasura sit, non curas. qualem porro apud finitimas gentes nomini tuo maculam inures, si te in Romanos ingratum iniustumque praebees? aut quodnam fidei tuae pignus est reliquum? dii tui abs te laeduntur; susceptum sacramentum violatur, foedus frangitur, de bene meritis male mereris; dona, quorum est veneranda efficacitas, tibi non persuadent. patere nos quiescere, neve opportunitatem tuam ad occupationem non bonam, iis qui nulla in re tibi obfuerunt, nisi quod vicini sunt, nocere attentans, transferre velis. age,

- P 16 Ῥωμαϊκὸν τοῦτ' καὶ ἡμέτερον ἔδαφος· τοῦτό σοι σωτήριον γέγονε, καὶ μετανάστην ἐνηγκαλίσατο, καὶ ξένον καὶ ἔπηλυν εἰσώκισατο, ὅτε τῆς ζωῆς τοῦ τε ἀρχηγόνου φύλου ὁ σὸς ἀπόδιωμος ἀπερρωγῶς διεσχίζετο. μὴ τὸν καλὸν τῆς φιλοξενίας διαλύσῃς θεσμὸν, καὶ κατείπωσι φιλανθρωπίας οἱ ἄνθρωποι, καὶ διδάξεις τοὺς ἀκούοντας ὡς αἰτίαν κακῶν βδελύττεσθαι τὴν ἀσέβειαν. εἰ δὲ καὶ χρημάτων ἐργᾶς, ἤδη σοι τοῦτο παρὰ Ῥωμαίοις διήνυσται· φιλότιμον γὰρ τὸ ἔθνος, καὶ θησαυρὸς αὐτοῦ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ φιλόδωρον. ἔστι δὲ σοι καὶ γῆ εὐρείᾳ τε καὶ πολλῶ τῷ μήκει τὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ὡς μήτε στενοχωρεῖσθαι ποτε τοὺς 10
- B οἰκήτορας μήτε θρόνῳσι ἀπομείναι τοὺς ἐπιβαίνοντας. ἐπάνηκε τοῖσιν ἐπὶ τὴν σὴν γῆν, ἣν καὶ σοὶ Ῥωμαῖοι πεφιλοτίμηται, καὶ περικιτῶν τῶν σῶν ὄρων τὴν σὴν μὴ μετοχέτευε δύνυμιεν. οὐδὲν γὰρ ἀδικήσουσιν ἄνεμοι, εἰ καὶ ῥαγδαίως ἐπιφοιτήσουσι, δένδρον εὐσθενὲς καὶ μετάρσιον, ὥπερ ἢ κόμη πολλὴ στερρόν τε 15 τὸ πρέμνον ἔμβιοι τε αἱ ῥίζαι ἀμφιλιμῆς τε τὸ σκίασμα, ὅπερ διατρέφουσιν ὥραι καὶ ὕδωρ, ἢ τοῖς ὕγετοῖς κατέρδον, ἢ τοῖς
- V 145 ὑετοῖς οὐρανόθεν περιλιμνάζον τε καὶ πιαῖνον. οἱ δὲ καὶ ἀκόλαστον πόδα περικιτῶν τῶν οἰκείων ἐκτεινοντες μετὰ τινος ἐνδίκου ποινῆς ὀψέ ποτε φιλοσοφήσουσι, τὴν ἀλοχύνῃν ἀνιαροτέραν τῶν 20 παθημάτων φέρειν οὐκ ἔχοντες."

C 6. Ἐπεὶ δ' ὁ μέγας οὗτος διεπερατοῦτο τοῖς ῥήμασιν ἔλεγχος, ἀνάξεις αἵματος μέγαν τῷ Χυγάνῳ θυμὸν ἐπεκείματε,

6. ὡς] καὶ IP.

9. γῆς IP.

prae amplitudine tua Romanum hoc et nostrum solum reverere. hoc tibi salutare fuit, exulem complexum est, peregrinumque et advenam sedibus recepit, quando ab oriente et a primigenia gente vestra portio tua ut fragmentum divisum ac divisum est. noli praeclaram hospitalitatis legem infringere, et vagabitur latissime humanitas tua, docebitque audientes exemplo tuo impietatem malorum fontem et caput detestari. quodsi te pecunia delectat, iam ea tibi a Romanis parata est, qui honoris sunt avidi, magnificentiamque et liberalitatem pro thesauro habent. tenes tu porro terram latam et admodum longam insuper, qua neque coartentur indigenae neque ad vitam mollem et delicatam requisitis egeant. quocirca in tuam regionem tibi a Romanis donatam regredere, ultra fines tuos exercitum mitte educere: nihil enim ventorum impetus incommodabit arbori robustae, excelsae, frondosae, cuius truncus validus, vivida radix, ampla inumbratio, quam anni tempestas, et vel rivo deductae vel de coelo circumstagnantis aquae humor nutrit ac pinguefacit. qui autem trans fines suos proterve pedem transtulerint, cum iusta poena zero tandem sapient, ubi dedecus ipso damno tristius ferre non poterunt."

6. Ut primum finita est ista verborum acerbior castigatio, Chagano sanguis effervesceat et magnos irarum fluctus in pectore excitare,

τό τε πρόσωπον ἄπαν ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἐφοινίσσεται· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὑποχροκαινομένων τῇ φλογὶ τῆς ἀνοίας, διόλου το τοῦ σχήματος ὑποδηλούντων ὅτι μὴ τῶν πρέσβειων φείσεται, τῶν τε ὀφρῦων ἐς μέγα ἔξανισταμένων καὶ μικροῦ δεῖν τῶν μετώπων D 5 ὑπειλουσῶν ὑπερίπτασθαι, μέγιστος ἀπηώρητο τῷ Κομεντιόλῳ ἐκ τῆς διαλέξεως κίνδυνος· τὴν γὰρ τῶν πρέσβειων ὁ βάρβαρος διαφθείρας αἰδῶ, δεσμοῖς τὸν Κομεντιόλον ἠτίμωσεν, ἐν εἰρκτῇ τε ξύλων ποδοκᾶκῃ τοὺς πόδας ὑπέθλιβε, τό τε σκηνοπήγιον διέρρηξε τὸ τοῦ πρέσβειως. κἀντεῦθεν ἐπιχωρίῳ νόμῳ τινὶ ζη- 10 μίᾳ θάνατος ἦν ἀπειλούμενος. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τὰ τοῦ θυμοῦ κατηνύζετο, λόγοις τε πιθανοῖς παρηγοροῦντο οἱ τῶν Ἀβύρων δυνατώτατοι τὸν ἡγεμόνα, ὑποπειθοντες ὅπως μὴ δογματίσῃσιν κατὰ Κομεντιόλον τὸν θάνατον. καὶ πείθουσι μέχρι τῶν δεσμῶν ἀποχρήσειν ἀδικεῖσθαι τοὺς πρέσβεις. ἐπινεύουσ γοῦν ὁ Χαγᾶ- P 1 15 νος ἠτιμωμένους ὡς βασιλέα ἐξέπεμπεν, σωτηρίαν οὐ προσδοκί- μόν σφισιν αὐτοῖς δωρησόμενος.

Τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους πύλιν ὁ Ἐλπίδιος ἐπὶ τῇ αὐτῇ πρε- σβείᾳ χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται. καὶ ὡς τὸν Χαγᾶνον γενόμε- νος ἐζήτει πρεσβευτὴν ἕμα αὐτῷ ἐς βασιλέα γενέσθαι, ὅπως 20 ἀναξωπυρήσειέ τας σπονδὰς καὶ εἴκοσιν ἐτέρων χιλιάδες χρυσῶν ταῖς συνθήκαις εἴησαν ἐπαυξήματα. ὁ δὲ Χαγᾶνος τοὺς λόγους εἰσποιήσατο, Τυργίτιόν τε τῷ τῶν Ἀβύρων φύλῳ ἄνδρα περι- βλεπτον ὡς τὸν Καίσαρα σὺν Ἐλπίδῳ παρέπεμπεν. ἦγον δ'

9. ὑποδηλῶντος Exc. de Leg. 11. κατηνύζετο IP. corre-
ctum ex Exc. 13. κατὰ addita ex Exc. 14. ἀποχρήσει IP.
19. ἐζήτει Exc. ἐξήτει IP. 20. immo εἴρηται.

vultus totus rubescere, oculisque prae furore scintillantibus et immodice arrectis ac propemodum supra frontem sublatis superciliis, toto denique habitu subindicare non sic abiturum legatis, et Comentiolo propter orationem pronuntiatam periculum gravissimum denuntiare. spreta enim et abiecta legatorum reverentia, barbarus illum in carcerem abduci, pedes eius cippo constringi tabernaculumque discindi iussit; quo indicio cuiuspiam poena mortis lege provinciali expectanda intelligebatur. die postero, augescente ira, primores Abarum oratione idonea principem mitigant, monentes ne supplicium capitis in Comentiolum decernat, persuadentesque legatos in vincula duntaxat traditos satis ei poenarum persolvissē. annuit Chaganus, et hac ignominia multatos, ac salute quam non sperabant donatos, ad imperatorem remittit.

Anno insequenti Elpidius iterum ad eundem missus, legatum una secum super foedere instaurando et aliis viginti aureorum millibus priori summas addendis remitti precatur. Chaganus petitionem haud aspernatus, Targitium hominem inter Abares spectatissimum cum Elpidio ad imperatorem legat.

Οὐδὲν τῶν δλων ὑποστράτηγον χειροτόνησε τάξεων. οὕτω μὲν
 οὖν ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τῆς νύσου ἀπόμαχος ἦν, ὁ δὲ Καρδαργιαν
 τὴν δλην ἀναλαβόμενος δύναμιν τῇ ἐναγχοῦ Τιβερίου πόλει
 προσαγορευθεῖση προσέβαλλεν, ἥτις Μονόκαρτον πάλαι ὠνόμα-
 στο. ταύτης ὁ στρατηγὸς τῷ παρωχηκότι ἐνιαυτῷ γεγενηκότα 5
 B τὰ τεύχη ἀνέρωσε καὶ προμηθεῖα τοῦ μέλλοντος ὠχυρεύσατο.
 ἐπιστὰς δὲ τῷ πολισματι ὁ Περσῶν στρατηγὸς οὐχ οἶδός τε ἦν
 παραστήσασθαι τοῦτο. τοιγάρτοι εἰσήρρησεν ἐπὶ τὰ προάστεια
 τῆς Μαρτυροπόλεως, καὶ τὸν Ἰωάννου τοῦ προφήτου κατενε-
 πίμπρα νεῶν, ὡς ἀπὸ σημείων δυοκαίδεκα ἕνω τῆς πόλεως κατὰ 10
 τὸν ἐσπέριον κρότασον. ἔνθα δὴ καὶ φροντιστήριον ἐτύγγανεν
 ὃν ἀνδρῶν φιλοσόφων τὸν βλον. μοναχοὶ δὲ ἄρα οὗτοι κατονο-
 μάζονται, οἷς ἔργον προεκδημησαι τοῦ σώματος καὶ ζῶντας τε-
 θνάαι καὶ σώφρονι μανίᾳ τινὶ μεταφοιτῶν πρὸς τὰ κρείττονα.
 V 153 ἀνέσεισε δὲ καὶ τοῦτο ἐκ βάρθρων ὁ βάρβαρος. τῇ δ' ἐπιούσῃ 15
 C ἄρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Ζόρβαδον χωρὶον ἐφοίτησε, καὶ τοῖς ἀμφ'
 αὐτὸν διετύξατο μηδαμῶς τοῦ χάρακος ἀπολείπεσθαι. ὕγδῃ
 δ' ἡμέρα ἐς τὸ οἶκοι κατῆρεν. ἐδόκει δὲ πού καὶ αὐτὸν ληστρι-
 κώτερον τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐπιβήσεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν Ῥωμαίοις
 ἀπενέγκασθαι δόξαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς νόσου ἀπήλλακτο καὶ 20
 χάρακα διελύσατο (χειμῶνος γὰρ ὥρα ἤδη πού παρεφαίνετο)
 καὶ τὸν βασιλεῖα ἀσπασόμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν.
 A. C. 586. Ἦρος δὲ παρανίσχοντος καὶ ἄλλας ἐπιφοιτώσης τῇ γῆ, Qi-
 D λιπικῶς τῆς βουσιλίδος ἐξεδήμησε πόλιος. (15) ἐπεὶ δὲ τῆς

copias committit, Apsichum Hunnum totius exercitus hypostrategum seu
 minorem ducem legatumve instituit, et Martyropolim concedit. sic Phi-
 lippicus adversa valetudine compulsus ab armis se removit. Cardariga-
 nus cum copiis, quantae erant, Tiberiopolim olim Monocartum appella-
 tam aggreditur; cuius moenia vetustate ruinosa Philippicus anno praeterito
 instauraverat, futuriq;e providus eam communiverat. Perse quod
 urbem subigere nequireret, in vicina Martyropolis irruens, Ioannis pro-
 phetae ac praecursoris aedem ab oppido versus occasum duodecimo la-
 pide distantem incendit, et quod ibi erat phrontisterium virorum in vita
 sancte agunda philosophantium (qui monachi dicuntur, quorum opus et
 labor est ante tempus secedere a corpore, et adhuc viventes emori, et
 sobria quadam insaniam ad meliora eniti), hoc, inquam, phrontisterium
 barbarus ab imo evertit. sequenti lumine inde proficiscens Zorbandum
 oppidulum attigit, suisque edixit ne ullo modo a castris abessent. octavo
 die domum advenit, apparebatque maioribus latrociniiis Romanos invasurum
 eorumque gloriae parem relaturum. Philippicus e morbo recreatus
 militibus hieme iam appetente missionem dedit, imperatoremq;e salutaturus
 Byzantium venit, ac vere postea incipiente et tepore suo arborum
 sinus laxante denuo ex urbe imperante discessit. (15) ubi Amldam in-

πύλιν φοιτῆ, καὶ συντυγχάνει Ἀνδραγαύστῳ ἐπισυρομένῳ πλήθῳ
 Σκλαβητῶν πολλὰ ἄρκυς τε αἰχμαλώτων ἀξιολογωτάτας καὶ λείας
 λαμπράς. διανυκτερεύσας τε ὕρθριος ἦκε πλησίον Ἐσθίνου τοῦ
 φρουρίου, καὶ γεννικῶς τοῖς βαρβάροις συμπλέκεται. τὸ δὲ πο-
 5 λέμιον πρόμναν τε ἐκρούσατο καὶ ἐς φυγὴν ἐξωθείτο καὶ τῆς P 18
 Ἀστικῆς αὐτῆς ἀπηλαύνετο, λευκὴν τε τοῖς αἰχμαλώτοις ἡμέραν
 ἀνέσχε τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀνδραγάθημα. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐπαιώνι-
 σεν ἐπιπικίον καὶ τρύκαιον ἐνιδρύσατο.

8. Μετοπώρου δὲ ἀρχομένου πάλιν οἱ βύρβαροι τὰς συν- B
 10-θήκας δίκχον, τὴν τε ὀμαιχιμίαν εἰς τὸ φανερὸν ἀνδραποδίζον-
 ται. λέξω δὲ τὴν αἰτίαν, οὐδ' ἀνάλομαι. Σκίθης ἀνὴρ Βο-
 κολαβρὸν τὴν ἐπωνυμίαν περιωγόμενος (εἰ δὲ τις καὶ τῆς προση-
 γορίας τὸ σαφέστατον ὑπογλίχη μαθεῖν, παραντίκα πρὸς τὴν
 Ἑλλάδα φωνὴν μετοχτετεύσω τὸ ὄνομα. μάγον, ταυτὸν δὲ φά-
 15 ναι ἱερέα, τὴν τῶν Σκυθῶν ἐπὶ Ἑλληνίδα μεταμορφοῦντες φω-
 νὴν τῆς ἐρμηνείας τευξόμεθα), οὗτος ἔδρα τὸ τηρικαῦτα καιροῦ
 φιλοκίνδυνον τόλμημα. παρευνάζεται γὰρ ἐν τῶν τοῦ Χαγάνου
 γυναικῶν, ἡδονῇ τε βρυχείῃ δειλωσθεὶς εἰς μεγάλας ἄρκυς θανά- C
 20 θείη καὶ περίβλεπτον ὠδύνοι τὸν ἔλιχον, ὑποπέσας ἐκ τῶν ὑπη-
 κῶν Γηπιδῶν ἄνδρας ἑπτὰ τὴν φυγὴν ἐπὶ τὸ ἀρχέγονον ἐπε-
 ποιήτο φῦλον. Οὐνοὶ δ' οὗτοι, προσοικουῦντες τῇ ἔφ, Περ-
 σῶν πλησιόχωροι, οὓς καὶ Τούρκους ἀποκαλεῖν τοῖς πολλοῖς
 γνωριμώτερον. καὶ οὖν διαφορθεμύων τὸν Ἴστρον, ἐπὶ τὴν

11. Βολοκαλάβρα Εxc.

21. ἐποίησε τὸ Εxc. i. e. ἐποίησε.

gastum incidit, quem ingens Sclavorum caetera cum optima praeda capti-
 vorumque selectissimorum numero sequebatur. exacta illic nocte mansit
 ad castellum Eusium graditur, et cum barbaris praelio generose dimi-
 cat. illi paulatim cedunt, et Astice tota expelluntur, fuitque captivis
 dies ille ob virtutem Romanorum candidus. dux epinicia cecinit ac tre-
 paeum erexit.

8. Auctumno ineunte barbari foedus de integro temerant, bellique
 societatem aperte abiciunt et aspernantur. causam huius rei explanare
 non pigebit. fuit homo Scythae, Bacolabras vulgo dictus; cuius vocabuli
 planissimam significationem si quis requirit, sciat id Graeca lingua sa-
 cerdotem magum sonare. hic per id tempus facinus ausus est periculo-
 sissimum. cum una enim amicarum Chagani stuprum fecit, brevique vo-
 luptate inecatatus in magna mortis retia se inseruit; ac metuens ne resci-
 tum flagitium crudele sibi supplicium pareret, persuasit septem de sub-
 iectis sibi Gepidis, cum iis in fugam ad gentem avitam sese tradidit.
 sunt autem Hunni, habitantes in Oriente, Persarum vicini, quos multi
 usitatior vocabulo Turcas nuncupant. Istrum ergo traficiens et in ur-

Λιβιδινῶν πόλιν φερόμενος, ἄλους ὑπὸ τινος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἡγεμόνων τῶν ἐς θρουρὰν συντεταγμένων τοῦ Ἰστρου, τό τε γένος ἐδήλου καὶ τὰς πάλαι διατριβὰς καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀπελευθέρουσαν ἡδονήν. ἐπεὶ δὲ πιθανὸς ἐδόκει τῇ διηγῆσει τοῦ ἀτυχήματος, παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος παραπέμπεται. 5 κἀντεῦθεν ἐδόκουν αἱ Ῥωμαϊκαὶ σπονδαὶ διασχίζεσθαι, καὶ παραγυμνοῦνται ὁ πόλεμος, ἔτι Ταργίτιου τοῦ βασιλικοῦ ἐπιβαίνοντος ἄστεος ἐν πρέσβειων μοίρᾳ, καὶ τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον παρὰ Ῥωμαίων ὑποθριζόντος, ὃν αἱ συνθῆκαι τῷ Χαγᾶνῳ ἂν ἔτος ἐβλάστανον ἕκαστον. τοῦτό τοι καὶ βασιλέα οὐκ ἀπὸ τρόπου 10 πρὸς ὀργὴν ὑπερέθιζεν, οὐχ ἥκιστα φευκίζεσθαι ὑπὸ τῶν Ἀβάρων διανοούμενον, τοῦ μὲν ἔξαιτοῦντος τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον καὶ τὰς εἰρηναίας προσόδους, τοῦ δὲ μὴ ἀτρεμοῦντος, ἀλλὰ τὴν Εὐρώπην δηοῦντος καὶ ἀναστάτους ποιουμένου τὰς πόλεις. ἐξοστρακίζεται γοῦν ὁ Ταργίτιος ἐπὶ τὴν Χαλκίδα νῆσον, ἐπὶ μῆ- 15 νας σκληραγωγούμενος ἕξ, καὶ μέχρι τούτου ὁ τοῦ βασιλέως θυμὸς ὑπεφλέγμαιεν· ἠπειλεῖτο γὰρ καὶ θάνατος κατὰ τοῦ πρέσβειως δογματίζεσθαι. οἱ δ' ἄμφι τὸν Χαγᾶνον τῶν τε Σκυθῶν καὶ Μυσῶν τὸς περιόικους ἐλυμήναντο, εἰλὸν τε πόλεις πολλὰς, P 19 τὴν τε Ῥατηρίαν καὶ Βονώνειαν καὶ Ἀκὺς καὶ Δορούστυλον καὶ 20 Σαλδαπὰ καὶ τὰ Παννασὰ καὶ Μαρκιανούπολιν καὶ Τρόπαιον. πράγματα δὲ οἱ πολλὰ πυρείχετο ἢ ἐγγείρησις· οὐ γὰρ ἀνιδρωτὶ καὶ ἀπεριμερίμνως τάδε παρεστήυτο τὰ πολίσματα, καίτοι με-

1. Λιβιδινον Exc.

hem Libidinum delatus, atque a quodam e ducibus Romanis ad Istri custodiam constitutis interceptus, genus et vetus studium suum voluptatemque ob quam fugeret indicavit. cum de infortunio suo narrare probabilia videretur, a duce ad imperatorem transmittitur. atque hinc existimatum est foedus Romanum turbari, et bellum aperiri coeptum, cum interim Targitius in urbem imperatoriam pro legato veniens pecuniam anniversariam ex foedere Chagano pendendam exigeret; id quod imperatorem non immerito ad iram subextimulabat, qui se Abaris manifestissimo esse ludibrio cerneret. hoc (Targitio) pensionem annuam pacalesque redditus poscente; illo (Chagano) non quiescente sed Europam lacerante et urbes evertente. relegatur itaque in Chalchitidem insulam Targitius, et ad menses omnino sex durius tractatur: eo usque imperatoris ira fervebat in legatum, cui poenam capitalem erat comminatus. Chaganus porro Scytharum Moesorumque finitimos omnes circumquaque vexabat, multasque urbes, Rhateriam, Bononiam, Acys, Dorostylum, Saldapa, Pannasa, Martianopolim, Tropaeum subigebat. caeterum non leve negotium illi facessivit oppugnatio, nec absque sudore sollicitudine ac diligentia haec oppida obtinuit, quanquam frequens accessus ad suos

γάλας ἐπικουρούσης ἐπιπλοίας αὐτῷ τῆς ἀθροίας ἐπιφοιτήσεως, V 147
ἥτις ἐς τὰ μάλιστα ἀνανταγώνιστον κακὸν τῇ ῥαθυμίᾳ παρέχεται.
βασιλεὺς δὲ Κομεντιόλον στρατηγὸν ἀρίστησι, καὶ τῆς πύσης
ἡγεμονίας κηδεμόνα τουτοῖ προεστήσατο.

5 9. Ἄλλ' ἐπεὶ περὶ γε τῶν Οὐννων τῶν πρὸς τῷ Ἰστροῦ B
βιούντων τὰ προαύλιά μοι τῆς ἱστορίας γεγένηται, ἄγε δὴ, ἄγε
καὶ τὰς Περσικὰς πράξεις τῇ τῆς διηγήσεως ἀνατινάξωμεν φόρ-
μιγγι. παλινοστήσω γὰρ ἐπὶ τὴν Μανρικίου τοῦ αὐτοκράτορος
ἀναγόρευσιν, τὸν Μηδικὸν νῦν ἀναγραφόμενος πόλεμον. καὶ
10 μὴ μοίγε τις ἀπεχθάνεσθω τοῦ γε ἔνεκα παλινδρομοῦντι πρὸς τὰ
πρεσβύτερα. οὐ γὰρ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἐπάνομεν πράξεις, εἰ καὶ
περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνταναγώμεθα. τὸ γὰρ συνεχὲς τῶν
προαφηγηθέντων οὐκ ἠνέσχετο χαλινοῦ, ἵνα μὴ τέως τῇ παρεν-
θήκῃ τῶν ἑτεροίων ἀφηγημάτων σύγχυσιν τοῖς ἐντυγχάνουσιν
15 ἐμποιήσῃται.

Ἔτι πρῶτον ἔτος ἠνύετο τῆς ἡγεμονίας Μανρικίου τοῦ αὐ-
τοκράτορος μετὰ τὸν Περσικὸν ἐκεῖνον καὶ αἰοίδιμον πόλεμον, οὐ-
περ ὁ Ταμχοσρῶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν Μηδικῶν στρατευμά-
των ἡγήσατο, καὶ βασιλεὺς τὸν Ἰωάννην, ὑπερ ἐπίοννον τὸ
20 τῆς ὑπερῆας χελύνης κατάκομον, ὃν δὴ καὶ Μυστάκωνα προση-
γόρευον Ῥωμαῖοι, ἐκ τῶν τῆς Ἀρμενίας στρατοπέδων ἐπὶ τὰς
τῆς ἀνατολῆς δυνάμεις Ῥωμαϊκὰς μετεβίβαζεν. ἄρτι τοίνυν ὁ
στρατηγὸς τὰς ἐώας φροντίδας περιβαλόμενος στρατοπεδεύεται
ἐνθα ὁ Νύμφιος ποταμὸς τῷ Τίγριδι ἀνακοινοῦται τοῖς ὕδασι.

2. παρέχεται Exc. κατέχεται IP.

(quae res socordiae calamitas est insuperabilis) multum ei velut aspira-
ret et opem atque subsidium afferret. imperator Comentiolum excitat,
eumque ex asse ducem exercitus legit.

9. Sed iam quia principium et quasi quoddam vestibulum historiae
nostrae in Hunnis ad Istrum sedes habentibus consumpsimus, age, quae
contra Persas acta sint, litteris deinceps prodere aggrediamur. ad Mau-
ricii autem iniuria reversi bellum in Perside gestum describemus. ac no-
lim mihi a quoquam in vitio poni, si ad superiora et antiquiora me re-
feram. non enim ad eadem narranda regrediar, etiamsi ad eadem tem-
pora redeam: coniunctio enim cum his quae iam exposuimus, dilationem
non concedit, nec aliis interpositis de confusione lector conqueratur.

Post praelium illud Persicum memorabile primus adhuc annus Mauricii
Augusti volvebatur, quo in praelio Tamchosro, qui tum Persicas copias
ductabat, suis praefuit. imperator Ioannem, cui ex longitudine mystacis
Romani cognomentum Mystaconi indiderant, cohortibus Armeniis praefe-
ctum, inde avocatum militiae Romanae Orientali magistrum dederat. iam
igitur huic muneris praepositus, eo contendit ubi Nymphius cum Tigride

- D** ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ ἔξαρτύεται πόλεμος, τοῦ μὲν Ἰωάννου τῆς Ῥωμαϊκῆς προεστῶτος δυνάμεως, τῆς δὲ Περσικῆς Χαρδαριγάν. Παρθικὸν τοῦτο ἀξίωμα, φίλον δὲ Πέρσαις ἐκ τῶν ἀξιωματῶν προσαγορεύεσθαι, ὡσπερ ἀπαξιούντων τὰς ἐκ τῆς γεννήσεως ὀνομασίας ἐπιφέρεσθαι· θαυμάζουσι γὰρ τήχης ἐπί-5
δοσιν ἢ νόμον γεννήτορος τὸν περὶ τῆς σφῶν αὐτῶν προσηγορίας ἄρτι τῆς μητρίας αὐτοῖς νηδύος προκύνουσι συνανίσχοντα. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης τὴν πῦσαν πληθὺν τῆς δυνάμεως τριταῖς κα-
τετάξατο μοίραις, καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεδέξατο τοῦ μαχίμου τὸ με-
σαίτατον, Κούρς δὲ τὸ δεξιὸν ὁ ὑποστράτηγος, Ἀριούλφ δὲ τὸ τῶ-
λαιόν. καὶ ὧδέ πως τὰ τριττὰ διεκεκόσμητο στήλη. ὡσαύτως
P 20 δὲ καὶ τὸ Περσικὸν συνετέτακτο. ἐπεὶ δ' αἱ σάλπιγγες ἐννάλιον
ἤχησαν, καὶ τὸ μεταίχιμον ἐβραχύνετο, ὁ πόλεμος εἶχε τὸν πάρο-
δον· προσβάλλουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοι τοῖς δυσὶ κέρασιν, Ἰωάν-
νης μὲν τῷ μέσῳ, Ἀριούλφ δὲ τῷ εὐωνύμῳ. καὶ δῆτα κριτοῦσι 15
τῶν ἀντιμετώπων δυνάμεων. Κούρς δ' οὐκ ἐνέμιξε χεῖρας·
ἐβύσκαине γὰρ τὸν Ἰωάννην εὐπραγίας πέρι, ἕτε δὴ μεγίστην
ἀγωνιούμενον δόξαν. καὶ οὖν εἰς τοῦπίσω Πέρσαις ἐτρέποντο·
B ἐδεδίεσαν γὰρ μὴ που τὸ ἀντίπαλον ἐμβριθεστέραν τὴν ὁρμὴν
ἐπιτελεῖ. Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Κούρς ἐωρικότες ἀπόμαχον τὴν τε 20
περὶ αὐτὸν δύναμιν, τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις ἐγνώριζον καὶ πρὸς
τὰ ἀνάντη μετεφορῶτων χωρία. οἱ δὲ Πέρσαις τῇ παλιῶξι χρη-
σάμενοι, ἐπεὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἵππον κεκημηκυῖαν ἐώρων ἐκ τε τῆς
συντονίας τοῦ δρόμου ἐκ τε τῆς χαλεπότητος τῆς πρὸς τὸ δυσά-

confunditur; quo in loco certamini accinguntur, Romanos quidem Ioanne, Persas Chardarigano ducentibus. nomen dignitatis hoc est apud Parthos, quos a dignitatibus indigitari delectat, dedignantem videlicet nomina ab ortu sibi imposita: pluris enim accessiones fortunae quam paternam legem in ipsis appellandis simul ex utero materno prodeuntem faciunt. Ioannes ergo totum exercitum suum tripartito distribuit, medium agmen sibi deposcit, Cursio hypostratego sive legato dextrum, Ariulpho sinistram committit. atque hunc in modum, in tres partes nimirum, eius copiae digestae sunt. ad eundem modum Persae dispositi. postquam exortus tubarum clangor Martem accendit, nullumque procedentibus utrinque spatium in medio relictum, pugnam invadunt; ac Ioannes quidem agmine medio, Ariulphus laevo in hostem se incitant, oppositisque a fronte aciebus praevalent. Cursius, quod Ioannis felicitati invideret (pro summa nimirum gloria adipiscenda certaturo), manus non conse-
rebat. Persae itaque, metuentes ne adversarii validius incumberent, retrocedebant, cum Romani Cursium conflictu abstinere conspicati, barbaris terga dant et ad loca acclivis se penetrant. Persae fugientibus inhaerentes, cum Romanum equitatum ex continenti cursu et difficultate

ναντες τῶν ὀχρωμάτων καταφυγῆς, ἀρρενικῶς ἐπιτίθενται καὶ πλεῖστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κεραίζουσι, καὶ μόλις ἐπὶ τὸν χάρακα ἐπανήκειν Ῥωμαίους οἱ βάρβαροι συνεχώρησαν. ἐν τούτοις ὁ πόλεμος ἐπέπεραστο, καὶ μετοπώρου παρενέκλυπεν ὥρα.

- 5 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸν πατέρα τὸν Παῦλον ἐπὶ τὴν C
V 148
αὐτὴν βασιλειὸν λαμπρῶς καὶ περιφανῶς εἰσεδέξατο, ἔναγχος ἐπὶ τὸ Κωνσταντίνου ἄστρῳ γενόμενον, καὶ νυμφίος τῇ ὑστεραίᾳ ὁ βασιλεὺς πομπεύεται. τὸν γὰρ Ἰωάννην τὸν τῶν ἱεραρχικῶν ἐξηγούμενον θρόνων ἐς τὸ ἀνάκτορον ἐισκαλεσάμενος, ἐν τῷ μεγάλῳ
10 θαλάμῳ τῷ πρὸς τῇ μεγίστῃ τῶν βασιλέων αὐτῇ (Ἀύγουσταῖος δ' ἄρα οὗτος κατονομάζεται) ἤξιλον τῆς ἐκ τοῦ κρείττους τυχεῖν συναινέσεως διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον τοῦ ἱερέως ἐντεύξεως, ὅπως αἴσια τῷ βασιλεῖ τὰ τοῦ γάμου συμβαίῃ ἐπιχεῖρα. ὁ δ' ἱερεὺς τὸ βασιλικὸν ἐθεράπευσε βούλημα τῇ περὶ τὸ θεῖον ἱκετεία, καὶ
15 τῶν χειρῶν τῶν βασιλέων ἐλόμενος συνῆπτεν ἀλλήλαις, εὐκτοῖς D
τε προσφθέγμασι τὸν τοῦ αὐτοκράτορος κατηφυγῆμῃσε γάμον. ταῖς δὲ ταῖς καὶ τὰς κορυφὰς τῶν βασιλέων τοῖς στεφάνοις καθίδρυσεν, τῶν τε θεανδρικῶν μυστηρίων μετέδωκεν, ὡς σύνηδες τοῖς θερησκεύουσι τὴν παραγῆ ταύτην καὶ ἀκίβδηλὸν πίστιν. εἶτα
20 μετ' ἐκεῖνο εἰσέφρησαν ἐπὶ τὴν βασιλειὸν παστάδα οἱ ταῖς κορυφαῖς τῶν ἀξιωματῶν περιλαμπόμενοι, οὓς καὶ γονεῖς ἀποκαλεῖν βασιλεὺς οὐκ ἀπηξίωσεν, ἀντὶ σπορᾶς ὥσπερ καταβαλλομένους τὴν εὐνοίαν. οὗτοι προπομποὶ τοῦ βασιλέως γενόμενοι ἐν τοῖς προφυλακίοις τῶν βασιλείων ἐλιπύρουσαν ταῖς εὐφημαῖς τὸν νυμφίον, τὸν Καίσαρα, ἐπὶ θρόνου καθίσαντα ἐπιφαίνεσθαι τοῖς

ad ardua munitaque locorum evadendi defatigatum cernerent, premebant viriliter, maximam eorum partem ita dissipantes, ut ad castra se recipere vix possent. Hic pugnae exitus fuit, et autumnus iam adventabat.

10. Imperator patrem suum Paulum, qui nuperrime Cpolim venerat, honorifice ac splendide in palatium accepit, seque postridie sponsum in pompa exhibuit. accitum enim Ioannem patriarcham in magno thalamo, iuxta aulam eiusdem palatii amplissimam, cui Augustali nomen est, rogat, uti precibus faustas fortunatasque sibi nuptias a benevolente numine precetur. ille imperatoris voluntatem officiose complexus vota concipit, et utriusque apprehensa dextra eos connubio iungit, coniugibusque optabili affatu bona omnia a deo exoptat, capitibus amborum coronas imponit, et mysteriis eos dei hominisque, ut nobis sinceram sanctissimamque fidem colentibus fieri consuetum est, impertit. posthaec clarissimis honoribus eminentes, quos imperator parentum appellatione dignabatur (qui scilicet benevolentiam illi amoreque patrium praestarent) eos in geniale cubiculum deduxerunt. hi eundem et sponsum et Caesarem rogabant bonis precibus vehementer, ut ad propylaea palatii

στρατεύμασι καὶ γαμήλια δῶρα τοῖς ὑπηκόοις χαρίζεσθαι. ἡ δὲ
 παστὺς ἡ βασιλεῖος μεγαλοφυῶς ἐκεκόσμητο. ἐν τῷ περιβύλω
 P 21 τῶν πρώτων μεγάλων τῶν βασιλέων σηκῶν χρυσοῦ καὶ λίθοις ἀγε-
 ρώχοις κατάκοσμος. καὶ μὴν καὶ ἄλουργοῖς ἱματίοις βαφῆς δευ-
 σοποιῦ Τυρίας μεγατιμίου περιπόρφυρος ἦν. ἡ δὲ Τιβερίου 5
 παῖς ἡ παρθένος ἡ νέμφη προηγεῖτο τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν γαμή-
 λιον θρόνον, ὡς ἐν παραβύστει ὅσον οὐκ ὀνομαζομένη τοῖς δῆμοις,
 τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων ἀθρόον διασταλέντων ὡς ἐκ συνθήμα-
 τος. παραντίκα δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν παπτὸν παραγίνεται, ὑπὸ
 πολλῶν λευχειμόνων ἀνδρῶν περιφανῶς προπεμπόμενος. καὶ 10
 οὐκ ἄκισιν ἐν τοῖς ἐψηλοῖς προπετάσμασι πομπεῖσαι τε ἅμα τοῖς
 B θεαταῖς τὴν βασιλείαν καὶ περιπτύξασθαι. παρῆν δ' ὁ τοῦ βα-
 σιλέως νυμφευτῆς· εὐνοῦχος δ' ἄρα ἦν οὗτος τοῦ αὐτοκράτορος,
 Μαργαρίτης ὄνομα αὐτῷ, ἀνὴρ περίβλεπτος ἐν τῇ ἐστία τοῦ
 βασιλέως. ἡ δὲ βασιλεία ἔξανέστη τοῦ θρόνου, τὸν γαμήτην 15
 τὸν βασιλέα γεραίρουσα, ἀνέκραγόν τε οἱ δῆμοι ἐμέναιον. ὁ δὲ
 νυμφαγωγὸς κίλικι τοὺς νυμφίους ὄρώντων τῶν δῆμων ἐφιλο-
 φρονήσατο. οὐ θέμις γὰρ ἦν ἐπιθέσθαι στεφάνους· οὐ γὰρ
 ἰδιῶται ἐτύγχανον ὄντες οἱ νυμφευόμενοι· ἤδη γὰρ τοῦτο τῷ
 βασιλικῷ ἀξιώματι προκατελήητο. ταῦτα μὲν δῆτα τῇ πρωτε- 20
 ραίᾳ. ἡ δὲ πόλις ἐπανηγύριζεν ἐν ἡμέραις ἑπτὰ, ἀργυροῖς τε
 ἐστεφάνωντο σκεύεσι· κοῖλαι τε γὰρ πίνακες καὶ λεκανίδες καὶ

3. σηκῶν] εἰκῶν interpres.

e throno sese militibus gratulaturis in conspectum daret, et congiarium nuptiale in illos conferret. iam vero thalamus imperatoris magnifice exornatus visebatur, in circuitu si quidem primorum et magnorum illorum imperatorum simulacra auro et lapillis conspicua apparebant, parietesque velamina e purpura Tyria, tincturae optima ac pretiosissimae vestiebant. Tiberii autem filia, virgo et sponsa, imperatorem in solium nuptiale, subtilibus textis varie picturatis de industria exornatum, ut in abdito, mox a populo conspicienda praecedebat. illico imperator a compluribus candidatis honorifice deductus ingreditur, et in locum editum peristromatis illustrem, tum ut Augustam spectantibus ceu in pompa ostentaret, tum ut eam complexu foveret, ascendit. et adcrat, cuius munus sponsam deducere, eunuchus quidam imperatoris Margarites nomine, aulicorum non postremus. honoris ergo imperatrix venienti marito imperatori assurrexit. tum spectatores hymenaeum exclamare. hic nymphagogus ille palam sponsis pateram meri plenum vultu iucundo porrigit: nam certa illadem imponere non licebat, quod privati non essent, et istuc ipsum iam imperatoria maiestas anteverterat. haec igitur die altero, ut diximus, acta sunt. at civitas universa diebus septem continuis scilicet agitare et honoris causa vasis uti argenteis, discis, inquam,

κυλίγγαι καὶ τρυβλία μαγίδες τε καὶ κυνᾶ, πλοῦτος Ῥωμαϊκὸς C
 διεκέχτο. τρυφή τε χρυσεῖον κόσμιον, τὸ οἶκοι μυστήρια, θέα-
 τρον ἦν τοῦ βουλομένου παντὸς ἐστιῦσαι τὰς ὄψεις. αὐλοὶ τε
 καὶ σύριγγες καὶ κιθάραι περιελάλουν ἀνεμιμένον ὄμοῦ καὶ ἐπαγω-
 5 γόν. πολλοὶ τε τῶν θανατοποιῶν πανημέριοι τὰς σφῶν αὐτῶν
 εὐτραπελλίας τοῖς φιλοθεάμοσιν ἐθριύμβεον. οἳ τε ἐπὶ σκηνῆς
 λοιδοροῦμενοι οἷς ἂν ἐθέλαιεν, μετὰ μεγίστης ἀμίλλης τὰς γελω-
 τοποιούσας δραματονηγίας οἷα περὶ σπουδαίου τινὸς τοῦ πράγματος
 ἐπεδείκνυντο. ἵππικοὶ τε ἐτελοῦντο ἀγῶνες. καὶ ὁ βουσιλεὺς ἐστία
 10 τοὺς ἐν τέλει ἐν τῇ τῶν βασιλείων οἰκίᾳ. καὶ οὕτως ὁ περιόδοξος
 ἐκεῖνος κατεπέπυτο γάμος.

11. Ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν ἀναγραφόμενον τὰς ἐπισήμους D
 τῶν πράξεων παντὶ που προὔπτον ἐς μέσον προτίθεισθαι, ἄγε δὴ V 149
 φέροι καὶ τὰς δυσχερεστάτας τύχας τοῖς φαιδροτέροις ἐμιξῶμεν.
 15 ἦρος ἀρχομένου ἐν τῇ λεγομένῳ φύρῳ (περίλυμπος δ' οὐτός A. C. 583.
 χῶρος τῆς πόλεως) φλόγες μαινόλεις πυρὸς ἐνεπιμπρων τὴν ὄραν P 22
 τοῦ ἕστεος, καὶ θεραπεύειν τοῦ πυρφόρου πυρὸς οὐχ οἶόν τε
 ἦν τὸν θυμὸν. ὅψι ἐπομαλάττονσι τὸ πῦρ οἱ τῆς πόλεως, ρεί-
 θροις χρυσοῖς ὡσπερ ὑποκικήσαντες αὐτοῦ τὸ ἀμείλικτον· μεγάλη
 20 γὰρ ἐτίγγανεν οὐσα ἢ ῥύμη τοῦ πνεύματος, ὡς μικροῦ δεῖν τῆς
 αἰθύλης μεταλήψεσθαι ἕπαν τὸ πόλισμα.

Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν Πανλινός τις, ἀνὴρ τῶν οὐκ
 ἀσέμων τῆς πόλεως, πλείστης παιδείας μετεληγώς, ἐπὶ τὸ τῶν

12. τὴν IP.

patinis, patellis, cantharis, trullis, quadris et canistris, quae tum Ro-
 manorum divitiae proferebantur. deliciaeque ornatus aurei, domestici
 thesauri, theatrum quoddam erant plane quibusvis oculos pascere volen-
 tibus. tibiis et fistulis et citharis ad remissionem et oblectationem animi
 omnia circumstrepebant, multique praestigiarum artifices ludicris suis
 totos dies spectandi cupidos detinebant. alii in scena, hominum quorum
 libebat vitia carpentes, perstudiose ridicula dramata velut seria quaedam
 et gravia exercebant. insuper ludii equestres committebantur, et impe-
 rator magistratus in regiam ad epulas invitabat. atque isto modo splen-
 didae illae nuptiae finem acceperunt.

11. Quoniam vero insignia quaeque in medium asferre historiae
 scriptori propositum esse norunt omnes, aegedum etiam tristissimum ca-
 sum laetioribus intexamus. vere se aperiente in foro quod appellatur
 (est autem hic locus Cpoli nobilis) flamma furens urbis elegantiam cor-
 ripuit, nec ignis omnia consumentis rapida vis cohiberi potuit. cives
 sero tandem flammam velut aureo flumine mitigant, et rigorem eius im-
 placabilitatemque quodammodo expugnant: saeviebat quippe ventus, ut
 favillae tota propemodum urbe volitarent.

Kodem anno Paulinus quidam, civis haud obscurus et doctrina libe-
 rali instructissimus, qui animam suam in barathrum praestigiarum incau-

γοήτων βάραθρον τὴν ψυχὴν κατωθήσας κατὰφωρος γίνεται. ὁ δὲ τῆς ἐλέγξιως τρόπος τῶν παραδοξολογουμένων λόγων καθέστηκεν ἴδιος. λέξω δὲ τοῦτον πᾶν καθιεστηκότα θαύματος ἄξιον.

- B** ἄργύρεος λεκανίς τις ὑπῆρχε τῷ γόητι, δι' ἧς τὰς τῶν αἱμάτων χύσεις συνήθροισεν, ὅπταν ταῖς ἀποστατικαῖς προσωμίλει θυ-5 νάμεισι. ταύτην τὴν λεκανίδα διαπωλεῖ ἄργυρον ἐμπορευομένους ἀνδράσιν. οἱ μὲν οὖν ἔμποροι τὰς τῆς λεκανίδος τιμὰς ἀποδόμειοι τῷ Παυλίῳ μετεκχωρεῖν ἐνεχείρουν τὸ σκεῦος, καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἑαυτῶν οἰκίσκου ταύτην προετίθεισαν, ἔξουσίαν διδόντες ὠνήσασθαι τῷ βουλομένῳ παντί. ἐδέξατο τοίνυν τὸν 10 ἐπισκοποῦντα τὴν πόλιν Ἑράκλειαν, ἦν Πείρινθον οἱ πάλαι ποτὲ κατωνόμαζον, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐς Βυζάντιον διατρίβειν, καὶ
- C** Θεασάμενος πρὸς ἐκποίησιν ἡρτισμένην τὴν λεκανίδα τοῦ γόητος, ταύτην ὠνεῖται περιχαρῶς, καὶ ἀπεκδημήσας τοῦ ἕστεος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ Θρόνον ἐπάνεισιν. ἐπεὶ δὲ τὰ θεότευκτα μύρα Γλυ-15 κερίας τῆς μάρτυρος χαλκῆ τις λεκανίς ὑπεδέχετο, αἰδοῖ τοῦ σεβύσματος ὁ ἱερεὺς ὑπαλλάττει τὰ σκεῦη, καὶ τὴν μὲν χαλκῆν ἀφαιρεῖται τῆς ἱερωτάτης ἐκείνης λατρείας, τὴν δὲ ἄργυρᾶν δεξαμενὴν προεστήσατο τῶν θεορρύτων μύρων. ἐντεῦθεν ὁ ποταμὸς ἀποπαύεται τῶν θανάτων, καὶ ἡ τῆς χάριτος πηγὴ κατα-20 κρύπτεται. οὐ στηλιτεύει τὰς δυνάμεις ἡ μάρτυς, συστέλλει τὸ χάρισμα, ἀφαιρεῖται τὸ δῶρημα, καὶ νομοθετεῖ διὰ τὸ μύ-

5. προσωμίλων IP.

13. ἡρτισμένην IP.

19. θεοφθήτων IP.

tationumque demerserat, deprehenditur. modus quo sceleris huius compertus est, plurimum admirationis habet; quem exponemus. erat venefico huic pelvicula ex argento: ea hostiarum, quas daemonibus sacrificabat, sanguinem excipere solebat, quoties eorum colloquio uti liberet. hanc pretio vendit argentariis: emptam illi prae foribus domunculae suae venalem proponunt. eo ipso tempore antistiti Heracleae (quae olim dicta est Perinthus) Byzantii commorari necesse erat. is venditionis causa forte suspensam malefici pelvim conspicatus eam percupide mercatur, et ad sedem suam revertitur. quia vero divinitus stillans unguentum sive oleum de ossibus sanctae Glyceriae martyris aenea pelvis excipiebat, episcopus rei tam venerandae reverentia contactus vascula commutat, et a cultu sacratissimo aeneum removens argenteum coelesti stillicidio supponit. ex eo operum mirandorum rivus desinit, fons gratiae evanescit; non prodit publicum vim suam martyr, beneficium retrahit, donum aufert, sibi quae legem indicit propter detestandum excipulum unguento in posterum non scaturire. sane quod purum est, non debet impurum contingere, ut aliquid externae eruditionis narrationi commode interseram. hoc cum diebus compluribus evenisset calamitatemque rumor per civitatem dissipasset, episcopus sese in luctum dat, et quod fiebat lamenta-

σος μὴ πηγάζειν τὸ μύρον· τῷ ὄντι γὰρ τὸ καθαρόν τοῦ μὴ κα- D
 θαρῶ οὐ θέμις ἐφάσθαι, ἵνα καὶ τι τῆς θύραθεν παιδείας
 προσφόρως ἐνεῖρω τοῖς διηγήμασι. τούτου δῆτα ἐπὶ συχνῶς γε-
 νομένου ἡμέρας, καὶ τῆς συμφορῆς ἐπιφανοῦς γενομένης τῆ πύ-
 5 λαι, πρὸς πένθος ὁ ἱερεὺς ἐτέτραπτο. ὀδύρεται τὸ πρᾶττόμε-
 νον, θρηνεῖ τῶν θαυμάτων τὴν ἔγκοπὴν, ἀνακαλεῖται τὸ χάρι-
 σμα, τὴν ζημίαν οὐ φέρει, τὴν αἰτίαν ἐπιζητεῖ, τὴν αἰσχύνην
 οὐ καρτερεῖ. καὶ ἦν αὐτῷ ὁ βίος ἀβίωτος, χηρευούσης τῆς ἐκ-
 κλησίας τοῦ θαύματος. διὰ τοι τοῦτο ηῃστεῖαι καὶ προσευχαῖ
 10 καταβάλλονται, στρατεύονται δάκρυα, συμμαχοῦσιν οἱ στενα-
 γμοί, πάννηχοι δεήσεις ὀπλίζονται, καὶ πάντα συνέρχονται ὀπό-
 σα δύνανται λύπην θεοῦ μεταβαλεῖν πρὸς τὸν ἔλεον. τοῦ τοίνυν
 θεοῦ καὶ τὸ μύσος ἀποστραφέντος καλῶς καὶ τὴν ἄγνοιαν δικαίως
 οἰκτιραντος, γίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἐπισκοποῦντι τὴν πόλιν κα-
 15 τάδηλα τὰ περὶ τὴν λεκάνην βδελύγματα. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὑπέξ- P 23
 ἄγει παραχορῆμα τοῦ ἱεροῦ τὴν ὠνηθεῖσαν λεκάνην, καὶ ἐν μέσῳ
 τὴν χαλκὴν ἐνεγκάμενος προτίθησι τῷ σεβάσματι ὡς ἄγνην καὶ
 πρσιβύτιδα λάτριν, οἷα παρθένον τινὰ καὶ ἄχραντον βδελυρᾶς
 γοητείας. καὶ δῆτα παρᾶντῆ ἐπιφαίνονται αὐδῆς τὰ θαύματα
 20 καὶ κατομβρίζεται μύρον, βλύζει τὸ χάρισμα, πηγάζει τὴ δώ-
 ρημα, τὸ δάκρυνον στέλλεται, τὸ σκυθρωπὸν διαλύεται, τὸ V 150
 βδελύγμα στηλιτεύεται, καὶ πάλιν τὴν ἑαυτῆς περιβάλλεται δό-
 ξαν· ἔτοιμος γὰρ οἰκτιρῶσαι θεὸς εὐσεβῶς πρσιβενόμενος. ὁ
 μὲν οὖν ἱερεὺς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον γενόμενος πόλισμα, τίς τε ὁ πε-
 25 πρσικῶς τὴν λεκανίδα ὑπὸ τῶν ἐμπορευσαμένων μεμαθηκῶς, ἐπὶ B

tur: effectorum supra naturam interruptionem deplorat, donum reposcit,
 detrimentum non sustinet, causam indagat, dedecus indignatur, ecclesia-
 que re tam admirabili viduata vitam sibi vitalem non putat. igitur ie-
 iunia et comprecationes instituuntur, profunduntur lacrimae, ducuntur
 gemitus; totae noctes in deo suppliciter rogitando ponuntur, coniungun-
 tarque omnia quae iram eius convertere in misericordiam possunt. cum
 itaque deus et execrandum illud scelus iure aversaretur et ignorantiam
 iuste miseraretur, episcopum de abominandis sacris in pelvi illa factita-
 tis per quietem monet. ille nil moratus pelvim argenteam templo sub-
 ducit, illatamque in medium aeneam, perinde ut castam et antiquam fa-
 mulam et virginem aliquam incorruptam pro execranda praestiatrice,
 venerabili monumento rursus subiicit. statim sese miracula denuo effun-
 dunt, oleum depluit, beneficium scaturit, donum profluit, lacrimae inhi-
 bentur, luctus praeciditur, tristitia fugatur; piaculumque detestabile
 perinde ut in columna incisum cognoscitur ab omnibus, et pelvis aenea
 postliminio gloriam suam recuperat: paratus est enim deus tribuere mise-
 ricordiam pie supplicantibus. episcopus in urbem imperialem reversus,

τὸν ἱεράρχην ἀφικόμενος Ἰωάννην πάντα τὰ συγκυρήσαστα ἀνατίθεται. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης δεινοπαθήσας ἐπὶ τοῖς διηγήμασι, καὶ φέρειν οὐκ ἔχων τὴν ἀκοήν, ἀθρόον φοιτᾷ πρὸς τὰ βουσιεια, τῷ τε αὐτοκράτορι τῶν ἱστορηθέντων αὐτῷ μετεδίδου τοῖς λόγους. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος νωθρότερόν πως πρὸς τὸν φόρον 5 τῶν ἡτυχηκότων ἔώρα· ἤξιον γὰρ μεταμέλω μᾶλλον ἢ ζυμίαι τοὺς παρμπεπτωκότας λύσασθαι. ὁ δὲ ἱεράρχης ἐκραταλον τὴν ἔνστασιν, ἀποστολικώτερον ἐπειγόμενος πυρὶ τοὺς ἀφειστηκότας τῆς πίστεως παραδίδοσθαι, ἐπὶ στόματος τὰ τοῦ Παύλου προ-
 C φερόμενος ῥήματα, φάσκων ἐπὶ λέξεως οὕτως “ἀδύνατον τοὺς 10 ἀπαξ φωτισθέντας, γευσμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσμένους Θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἐάντοῖς τὸν νιδὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιουσα 15 τὸν ἐπ’ αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθροτον ἐκείνοις δι’ οὗς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας πυρὰ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δ’ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρως ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.” γίνεταί τοίνυν τὸ
 D βουσιλικὸν ἀδρανέστερον βούλημα, καὶ κρατεῖ ὁ Ἰωάννης τοῖς λό- 20 γοις. καὶ τῇ ὑστεραία δικαστήριον συγκροτεῖται, καὶ οἱ γόητες ἀνετάζονται, καὶ καταδίκη περιπλακέντες ἀφύκτω πρὸς κόλυσιν ἐξεδίδοντο. ὁ μὲν οὖν Παυλῖνος ἀνασκοποπίζεται ξύλω στερερῷ, τὴν πρὸς τὸ ἄναντες κεχηνότι ἀκρώρειαν, ἐνέρσει τε τούτῳ ἄμω

venditoreque pelvis illius ab argentariis exquisito et invento, ad Ioan-nem patriarcham adit, rem totam a capite arcessens ei commemorat. patriarcha exclamare indignum facinus, auresque avertere, e vestigio in palatium abire et sibi cognita imperatori nuntiare. Mauricius ad fontes capite puniendos aliquando languidior erat, cum eos resipiscentia quam supplicio sanari aequius arbitraretur. sed patriarcha admovere stimulos, et libertate apostolica postulare ad rogum qui a fide defecissent, pro-ferreque illam Pauli sententiam ad verbum “impossibile est enim eos qui semel sunt illuminati, qui gustaverunt etiam donum coeleste, et par-ticipes facti sunt spiritus sancti, gustaverunt nihilominus bonum dei ver-bum virtutesque saeculi venturi, et prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam, rursum crucifigentes sibimet ipsam filium dei et ostentui habentes. terra enim saepe venientem super se bibens imbrem, et ge-nerans herbam opportunam illis a quibus colitur, accipit benedictionem a deo. proferens autem spinas ac tribulos reproba est et maledicto pro-xima, cuius consummatio in combustionem.” hac oratione Ioannes vol-untatem imperatoris inflexit. die proxime sequenti iudices coguntur, praestigiatore legibus interrogati sententia irrevocabili ad poenas de-duntur. Paulinus in palum seu stipitem robustum tollitur, cuius summa

τῷ φάρυγγι τοὺς ἐν τῷ τραχήλῳ σφονδύλους ἀπαγχοιζόμενος ἀπεπνίγετο, οὕτω τε τὸν ἀσεβῆ κατεστρέψατο βίον, προτεθευμένος τὴν ἀποτομὴν τοῦ παιδός· ἦν γὰρ μεταδούς τῷ νιῷ τῆς βδελυρῆς καὶ ἀνοσίας τῶν γοήτων καὶ μαγγανείας.

5 12. Ὁ δὲ τῆς Μηδικῆς σατυρῆς δυνάμειος τὸ Ἀφοῦμων P 24 περικαθήμενος φρούριον ἐπειρᾶτο εἰλεῖν. ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ταξίαρχος τοῦτο πυθόμενος ἤκε πλησίον τοῦ Νυμφίου, καὶ τὸ Ἀκβῦς ἐνεχειρεῖ αἰρήσειν. δύσληπτον δὲ τουτι τὸ ὑχύρωμα, καὶ πρὸς πολιορκίαν ἀκαταγώνιστον. ἐπικάθηται δὲ τὸ φρούριον ἐπ' 10 ὄρους ἀγένη, ἀμφοῖν δὲ ταῖς λυγόσιν ἐστὶν ἀμφίκρημον. τὸ τε φρούριον τοῦτο μεγάλας κοιλαινέται φάραγξιν, ὡς μίαν εἶναι B λοιπὸν συμβαίνειν τὴν ἐπὶ μέτωπον εἴσοδον, τειχιζομένην στεγανῶν λίθων συνθήκαις. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐν τῷ φρουρίῳ ὁ στρατηγὸς ἐπειθήτο, ἐπὶ τὴν στεφάνην τοῦ ἔρκους φρουκτωρίας ἐξῆψαν 15 οἱ πολιορκούμενοι, ὑπόσος παραδηλοῦντες ὁ κίνδυνος τοῖς ἀμφὶ τὸν Κυρδαριγᾶν γλιγομένοις παραστήσουσαι τὸ Ἀφοῦμων· τοιαύτας γὰρ τοῖς τοῦ Ἀκβῦς συνθήκας ὁ τῶν Περσῶν κατεβέλετο στρατηγός. τὸ δὲ Περσικὸν ἀναλαμπούσης ἡμέρας ὑπὸ 20 πρῶτην ἔω συντετυγμένον τοῖς Ῥωμαίοις ἐφίστατο, τῶν τε ἵπ- C πων ἀποβάντες τῆς μάχης ἀπήρχοντο. καὶ τῷ συνεχεῖ τῆς βολῆς οἱ βάρβαροι Ῥωμαίων ἐκρύτησαν. συνέχεαν γὰρ τὰς ὕψεις τῶν ἀντιπάλων ταῖς ἐκπομπαῖς τῶν βελῶν· τοξοφόρον γὰρ τὸ ἔθνος, καὶ δύναμις αὐτῷ τὸ κατὰπτερον τοῦτο ἀκόντιον. τῶν

13. τοὺς IP.

22. τῶν deest IP.

pars diffissa hiabat. in eum hiatum collo inserto strangulatus expirat. sic ille vitam impiam finivit, cum prius filio caput rescindi aspexisset, quem sibi in nefariis et impiis imposturis carminibusque magicis discipulum atque socium asceverat.

12. Caeterum Persarum ductor Aphumos castellum circumsidens id expugnare incipiebat. re comperta Romanus dux Ioannes ad flumen Nymphium procedit, castellumque Acbas contra recipere molitur; quod quidem quia natura munitum, captu fuit difficile et obsidione inexpugnabile. situm est in iugo montis, ab utroque latere praecipitium habet, et altis vallibus cingitur, ut unicus a fronte ingressus sit reliquus, et is solido de lapide extractus. ubi Romanus locum hunc adortus est, obsessi in pinnis murorum faces accendunt, significantes iis qui cum Cardarigano Aphumos premebant, quanto in discrimine versarentur: de huiusmodi namque signo cum Acbasianis Persarum duci convenerat. Persae die albescente instructis ordinibus Romanis superveniunt, et ex equis se deficientes pugnam auspicantur, sagittarumque imbre coeli aspectum adimentes superiores evadunt. est nimirum gens ea arcui dedita, et in iaculis pennatis robur eius virtusque consistit. Romanis autem in

V 151 δὲ Ῥωμαίων συγκεκλεισμένων ἐν τινι χώρῳ τοῦ ὄρους, καὶ παρα-
 τῶν μαχίμων ἀφήλαντο ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ ἀποβλέποντος πρὸς
 τὸν Νύμφιον· οὐ γὰρ ἀνεφίκτω βύθει ἀπηώρητο ἢ κατύδυσσις.
 ἔνιοι δ' ἤλωσαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ διὰ τῆς ὑπωρείας καὶ 5
 ὄρους τὴν κάθοδον ποιησόμενοι, ἀποδράντες τὸν κίνδυνον, οὐ
 D κατ' ἐλπίδας ἐσώζοντο, καὶ διαπεριωθέντες τὸν Νύμφιον πο-
 ταμὸν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατοπεδεύουσι σύνταγμα.

Τοῦ δὲ διεληλυθότος ἐνιαυτοῦ, ἤρος ἀκμίζοντος καὶ κα-
 τακομῶντος τὴν γῆν, ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τῶν ἐγκαινίων ἡμέρῃ τῆς 10
 πόλεως (πρῶτον δὲ τοῦτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος)
 πάθος γῆς ἀνεφοίτησε καὶ μέγιστος σεισμὸς ἐνεδήμησεν, οἷα τῆς
 γῆς παρασχιρτώσης ἐκ πυθμένων αὐτῶν. τὸν δὲ λόγον οὐ δέξιμι·
 τῷ γὰρ Σταγειρίτῃ οὐκ ὀλίγα ἄττα περὶ τούτου πεφίλοσόφηται,
 καὶ εἴ τε λέγων πιθανὸς φανεῖται, ἐκαινείσθω τῆς εὐφυΐας, εἰ 15
 δὲ μή, τῷ γε πατρὶ ἀποπεμπέτω περιθύλπειν τὸ δόγμα. τοι-
 γαρ οὖν ἡμέρας κλινοῦσης ἐδινεῖτο τὸ κέντρον. καὶ ὁ φόβος ἔξαλ-
 P 25 σιος ἦν, ὡς καὶ τοὺς ἵππομινοῦντας ὑπὸ τοῦ δέους ἀθρόον με-
 ταβάλλεσθαι πρὸς τὸ σῶφρον, δίκην παιδῶν ἐν παιδιᾷ κύβων
 ἀφικομένου ἔξαπινάως τοῦ παιδοτρύβου, τὸ τε παραπέτασμα τὸ 20
 πρὸ τοῦ γυμνασίου τῶν ἱππικῶν ἀγωνισμάτων, ὃ δὴ σύνθημα
 τῆς ἰλαρίας ἐτύγχανεν ὄν, περιωριεῖται διὰ τὸν ἀδόκητον κίνδυ-
 νον. ἅπαντάς τε συνέβαινε πρὸς τοὺς ἱεροὺς σηκοὺς ἐντεμενίξ-
 σθαι, ὀρρωδοῦντας τὸν θάνατον.

montis parte conclusis et coartatis, utpote urgentibus adversariis, multi milites, qua mons Nymphium flumen respicit, quod minor ibi esset altitudo, praecipites desiliebant. alii a barbaris capiebantur. est qui ad crepidinem montis se praecipitaverant, vitato periculo salvi, quod non sperarant, traiecto fluvio ad Romanum agmen sese recipiebant.

Anno hoc elapso, verna pestestate iam procedente et humum gramine, arbores frondibus induente, encoeniorum seu dedicatae urbis anniversario die, primo adhuc anno postquam Mauricius inivit, passa tellus quod solet, concussu atrocissimo, veluti si ab imis sedibus exilliret, Cpoli quassata est. causam adducere nihil attinet, cum de ea Stagiritis pluribus philosophatus sit; quae si cui prbbabuntur, auctoris ingenium commendet: sin autem, ea dogmata suo sibi parenti placere sinat. igitur sole occumbente ipsam centrum seu media terrae concutiuntur, et immensus timor animos pervadit, ut etiam qui equarum in morem libidinum furis agitarentur, icti metu repente ad pudicitiam sese darent. non secus quam a pueris in ludo tesserarum, paedotriba necopinato interveniente, ante equestria certamina parapetasma seu velum, hilaritatis eorum signum, propter inexpectatum periculum aufertur. et impendentis formidine exitii templa universi concursabant.

Δεύτερον ἔτος τοῦτο τῆς Μανρικίου ἡγεμονίας, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ χειμῶνος ὥρα ὑπατος ἀναγορεύεται. καὶ περιβὰς τὸν βασιλιον δίφρον ἐπιφανέστατος ἦν. ἦγον τὸν βασιλέα οὐχ ἴπποι, οὐχ ἡμίονες, οὐκ ἐλέφαντες· ἄνθρωποι δ' ἄρα, τὸ τι- B
5 μιώτατον χρῆμα καὶ ὄνομα. ἐπεὶ δὲ ἐπέβη τοῦ δίφρον, κοινω-
νὸν τῶν ἑαυτοῦ θησαυρῶν τὸ ὑπήκοον ἐποιήσατο. οἱ δὲ τοῦ
ἄστεος τῆς βασιλικῆς εὐδαιμονίας μετεληφότες κατεκελεύδουν
ὑμνοῖς τὸν Καίσαρα, χρυσῆς ἀρετῆς οἷα καταλαμπούσης καὶ πε-
ριγανούσης αὐτοῦς.

10 Τῷ δ' ἐνισταμένῳ τούτῳ ἐνιαυτῷ, ὁ μὲν Ἰωάννης τὰς A. C. 584
ἡνίας τῆς στρατηγίας ἀγῆρητο, οἷα τοῦ Περσικοῦ ἀνανταγωνί-
στου καθεστῶτος, καίτοι κρείττονα κατὰ τὸν πόλεμον κληρωσα-
μένου ῥοπήν· (13) Φιλιππικὸς δὲ ἀντανίσταται καὶ στρατη- C
γὸς ἀναγορεύεται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνὴρ ἐπιδέξιος καὶ βα-
15 σιλικῆς συγγενείας ἐγγύτατος· γαμέτης γὰρ ἐτύγγανεν ὢν Γορ-
δίας ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς μετὰ
τὴν χειροτονίαν ἐπὶ Μονόκαρτον γενόμενος, τοῦ Ἰσιουμᾶ ὄρους
πλησίον οὕτω λεγομένου, χύρακα διεγράψατο καὶ ἄνδρας ἐπὶ
στρατείαν ἐνήθροισε. μετοπώρου τε ἀρχομένου παρὰ τὸν Τί-
20 γρην αὐλλίζεται. καὶ πλείστοις χρησάμενος χάραξιν ἤκει εἰς χῶ-
ρον Καρχυρωμᾶν ὀνομαζόμενον, κακεὶ πως ἐνδιατρίψας ἐπύθετο
Καρδαριγᾶν τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλὰ ἐπιβήσεσθαι μέλλειν διὰ τῶν D
ἐχυρωμάτων τῶν Μαϊουκαριῶν. διὰ τοι τοῦτο ἀπῆρε τῶν ἐντεῦ-
θεν ὁ στρατηγός, καὶ πεδίῳ προσωμίλησε γειννιῶντι τῇ Νισίβει,
25 καὶ στρατοπεδεύσας ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἀθρόον κυτῆρε τῆς Περσί-

Agebatur annus Mauricii secundus, cum hieme consul creatus, con-
scenso curru imperatorio, summe conspicuus erat; quem non equi, non
muli, sed homines, res et nomen honoratissimum, trahebant. curru con-
scenso civibus amplissimum congiarium dedit, qua de causa illum laudibus
extulerant, ut si dies festus aureus illuxisset eosque laetitia perfu-
disset.

Hoc anno ingrediente Ioannes ducis loco movetur, ut qui Per-
sis, quanquam in maiore belligerandi commoditate, nesciret resistere.
(13) in eius locum Philippicus Orientalium dux militum sublegitur, vir
dexter imperatorique, cuius sororem Gordiam habebat in matrimonio,
necessitudine proximus. qui post adeptam dignitatem Monocartum iuxta
montem Aisumam profectus, castris locum describit et delectum agit.
auctumno primo apud Tigrim stativa habet, multisque castris inde in lo-
cum Carcharomanum appellatum pervenit, ubi aliquamdiu subsistenti af-
fertur Cardariganum Izalam montem propter Maiacariri arcem seu ca-
stellum velle conscendere. quare inde movens campos Nisibi vicinos
tenet, locoque praeaelso tendens crebrius in agrum Persicum descendit,

δος, καὶ πλείστης λείας ἐκράτησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ γηπύοτος ἀνὴρ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἔφοδον τῷ Καρδαριγῶν ἐπεδήλωσεν· ἃ δ' εἶπεν, ἐκεῖνά ἐστιν, αὐτὸν μὲν ἀλᾶσθαι τοῖς ὕρσι κενυῖς ἐλπίσι φερόμενον, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τὴν Μηδικὴν διατέμνεσθαι χώ-
ραν. εἰς τοῦτόσω τοῖνον τοῦ Καρδαριγῶν γενομένου καὶ πῶς 5 ἐνέδραν ἐγκαθίσαι τῷ Ῥωμαϊκῷ πειρωμένου, ὁ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις συνέλεξε, καὶ πρὸς τὸ ὕρος τὸ Ἴζαλὰ στρατοπεδεύεται,

P 26 ἄτε δὴ τῶν τόπιων ἀσυλλίαν παρεχομένων τοῖς ἐπιβαίνουσι τὴν τε-
V 152 λείαν. ἐπεφέρετο προμηθεσιύτη φρουρᾷ. μετὰ τοῦτο ἦλθεν ἐπὶ τὸν Νύμφιον ποταμόν, οὐκ ἄδοξοι τὰ προαίλια ἡγεμονίας 10 ἀπενεγκάμενος. πάλιν δ' αὖ Φιλιππικὸς προσβάλλειν τῇ Μηδικῇ χώρῃ ἐθάρρησε, καὶ τὰ ὑπὸ Βεαρβαῆς διατέμνεται. τὸ δὲ Περσικὸν ἐπεὶ τοῦτων ἀκήκοεν, ἐπιτείνει ἵππον τουτωῖ, καὶ διό-
λωλε τῆς ἵππου πλείστη ἀπόμοιρα. τοὺς δὲ Ῥωμαίους λόγος τῆς ἀφίξεως τῶν βυρβάρων τὴν συντονίαν θανυμύσαντας τῆς Μηδι- 15 κῆς χώρας ὑπέξειλθεῖν, δίχα τοῦ παντὸς διαιρεθέντος συντάγμα-
τος. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν στρατηγὸν ἦγον ἐπὶ τὸ Σισυρβάνων, B εἶτα ἐπὶ τὸ τοῦ Ῥαβδίου· ὁ δ' ἕτερος ἀποδασμὸς ἀποπλανηθεῖς τὴν ἐπὶ Θεοδοσίου πόλιν ὁδὸν ἄλλως ἐπονεῖτο. ἡ δὲ γῆ ἐκείνου, ἀκοῆ ἴσμεν, ἀνδρός τε καὶ κάτανχος, ἄχρι τοῦ Ἀβόρα ποτα- 20 μῶ λεγομένου. συμπίπτει γοῦν τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαρηγόρητος κίνδυνος· χηρεύουσι γὰρ ὑδάτων ἐς τὸ καρτερόν, οὗ τί ἂν γέ-
νοίτο στρατιῶ χαλεπώτερον; καὶ μέντοι ὠμοιύτην κατὰ τῶν αἰ-
χμαλώτων ἀποσχεδιάζουσι ψῆφον, καὶ πάντας ἀνείλον ὕρρενύς

ac praedam plurimam facit. non diu post colonus quidam infestum Romanorum adventum Cardarigano indicans, adiecit ipsum quidem per montes vagari vana spe confisum, Romanos interea Persidem hostiliter depopulari. Cardarigano retrocedente Romanisque insidias moliente, Philippicus collectis copiis ad Izalam montem castrametatur; et quod illa loca accedentes securissimos redderent, velut asylum quoddam perfectum, tutissimae custodiae sese credit. post haec ad Nymphium flumen cum non indecoris muneris sui prooemiis et quasi praeludiis accedit, rursumque in Persidem irruptionem facere et agrum Bearbaesium devastare audet, quod ubi senserunt Persae, cum equitatu in illum contendunt, cuius pars maxima perit. Romanos festinatum barbarorum adventum admiratos Perside excessisse narrant, toto exercitu bifariam diviso. qui cum duce erant, Sisarbanum, inde in Rhabdios regionem veniunt. pars altera cum itinere aberrasset, versus Theodosiopolim ambulando frustra se fatigabat. ferunt tellurem illam usque ad Aboram flumen aestuosam esse et aquis defici; unde Romanis creatum periculum inconsolabile, quid enim exercitui aquarum extrema penuria contingere possit exitiosius? nihilominus crudelissimam statim in captivos sententiam ferunt, et omnes mares feminasque contrucidant: pueros teneram

τε καὶ θηλείας. τοὺς δὲ παῖδας δέσσωζον, τὸ ἄωρον τῆς ἡλικίας οἰκτεῖροντες. ὁμῶς μετ' οὐ πολὺν κάκεινους ἢ τῶν ὑδάτων διεκρήσατο σπάνις. Ῥωμαῖοι δὲ μεγάλους περιπεπωκότες κακοῖς τῆς Θεοδοσίου πόλεως ἐπιβαίνουσιν.

5 14. Ὁ δὲ Φιλιππικὸς μεγαλοφρόνως εἰς τὸν ἐπιόντα ἐν- C
αὐτὸν τῇ Ἀρζανηνῇ χώρα τὸ δόρυ ἐμπέπηχε, καὶ λαμπρὰν καὶ A. C. 585.
ἀξιολογωτάτην λείαν ἐζώγησε. φήμη δὲ τις διέρρει ὡς ὁ στρα-
τηγὸς φιλομαθέστατος ὢν, καὶ πολιμικὰς ἐπιστήμας ἐκ τῶν πά-
λαι σοφῶν ἀρυσάμενος, ἐκ τῆς Σκιπίωνος τοῦ ἡγεμονικωτάτου
10 ἀγγινοίας τὴν ἐντρέχειαν ταύτην τῆς σοφῆς στρατηγίας περι-
βάλετο. ὡς γὰρ οἱ τὴν ἱστορίας καθύπερ ἀγάλματα θεῶν τινα
τῷ τεμένει τῆς μνήμης γραφῇ παριδρῖσαντες διελέχθησαν, Ἀν- D
νίβαν τοῦ Καρχηδονίων στρατηγοῦ τῶν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην Ῥω-
μαίων διατέμνοντος τὴν γῆν, Σκιπίων ὁ πρεσβύτερος τὸν οἶκον
15 πόλεμον τῇ ἀναβολῇ ἀναθίεις τῇ Καρχηδονίων χώρα προσπλέκε-
ται, καὶ ἐς μέγα κακοῦ ἐλήλακε τὸ πολέμιον. τὸν δ' Ἀννίβαν
τὴν Καρχηδονίων τέχας ἀκηκούτῃ ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐπαναζεύξαι,
τὴν μεταβολὰς τῶν πραγμάτων ἐκ τῶν εἰς αὐτὸν συμβεβῶτων
δεινῶν παιδεύμενον. καὶ οὗτος ἰδοὺς ὁ πρὸς Φιλιππικὸν εἶναι
20 λόγος παράλληλος. οὐκ ἀπὸ δὲ σκοποῦ γέγονεν αὐτῷ ἢ βουλή. P 27
ἔτυχε δὲ τὸν στρατηγὸν κάμνειν τὸ σῶμα μεγίστου νοσήματος
αὐτῷ ἐνοσπύσαντος. διὸ ἐπὶ τὴν Μαρτυρόπολιν ἀφικνεῖται, ἐπι-
τρέψας τὸ στράτευμα Στεφάνῳ τῷ ταγματάρχῃ ἡμισπιστῆς δ'
οὗτος ἐγεγόνει Τιβερίου τοῦ αὐτοκράτορος. τὸν τε Ἀψιχ τὸν

2. κάκεινοις IP.

22. αὐτοῦ IP.

setatem miscrati reservant. veruntamen non multo post illos quoque si-
tis magnitudo confecit. Romani insignibus exerciti calamitatibus Theo-
dosiopolim deveniunt.

14. Philippicus excelso animo anno deinceps sequenti Arzanenae
regioni arma intulit, opulentamque et ad memoriam insignem praedam
abstulit. fama tenuit ducem hunc discendi cupidissimum artes bellicas
ex veterum scriptorum monumentis hausisse, et ex solertia Publii Sci-
pionis, belli ducis omnium praestantissimi, hanc sibi sapienter regendi
exercitus industriam comparasse. nam ut tradiderunt qui historias scri-
bendo in mentibus nostris tanquam divina quaedam simulacra in sacris
aegibus collocarunt, Scipio, is qui primus Africanus est appellatus, bello
cum Poenis in Italia intermisso Carthaginensium fines invasit, nec qua-
libuscunque cladibus hostes mactavit. Annibalem ubi de afflictis patriae
fortunis audisset, domum revertisse atque ita rerum mutabilitatem e suis
casibus didicisse. haec de Philippico omnium iactata sermonibus iis re-
spondere videbantur, quae de Scipione annalium monumentis commen-
data leguntur. sed enim non processit consilium: morbo quippe corre-
ptus difficillimo, Stephano tribune, Tiberii Augusti quondam satelliti,

- Οὐνον τῶν ὄλων ὑποστράτηγον χειροτόνησε τάξεων. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τῆς νύσου ἀπόμαχος ἦν, ὁ δὲ Καρδαργιαν τὴν ὄλην ἀναλαβόμενος δύναμιν τῇ ἔναγχος Τιβερίου πόλει προσαγορευθείση προσέβαλλεν, ἥτις Μονόκαρτον πάλαι ὠνόμαστο. ταύτης ὁ στρατηγὸς τῷ παρωχηκότι ἐνιαυτῷ γεγρηκότα 5
- B** τὰ τέλγη ἀνέρρωσε καὶ προμηθεῖα τοῦ μέλλοντος ὠχυρεύσατο. ἐπιστὰς δὲ τῷ πολίσματι ὁ Περσῶν στρατηγὸς οὐχ οἶός τε ἦν παραστήσασθαι τοῦτο. τοιγάρτοι εἰσήρρησεν ἐπὶ τὰ προάστεια τῆς Μαρτυροπόλεως, καὶ τὸν Ἰωάννου τοῦ προφήτου κατενεπίμπρα νεῶν, ὡς ἀπὸ σημείων δυοκαίδεκα ὄντα τῆς πόλεως κατὰ 10 τὸν ἐσπέριον κρόταφον. ἐνθα δὴ καὶ φροντιστήριον ἐτύγγαεν ὃν ἀνδρῶν φιλοσόφων τὸν βίον. μοναχοὶ δὲ ἄρα οὗτοι κατονομάζονται, οἷς ἔργον προεκδημῆσαι τοῦ σώματος καὶ ζῶντας τεθνήσκειν καὶ σώφρονι μανίᾳ τιμὴ μεταφοιτῶν πρὸς τὰ κρείττονα.
- V 153** ἀνέσεισε δὲ καὶ τοῦτο ἐκ βάρβαρων ὁ βάρβαρος. τῇ δ' ἐπιούσῃ 15
- C** ἄρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Ζόρβαδον χωρίον ἐφοίτησε, καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν διετάξυτο μηδαμῶς τοῦ χάρακος ἀπολείπεσθαι. ὀγδόῃ δ' ἡμέρᾳ ἐς τὸ οἶκοι κατήρην. ἐδόκει δὲ πού καὶ αὐτὸν ληστρικώτερον τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐπιβήσεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν Ῥωμαίοις ἀπενέγκασθαι δόξαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς νύσου ἀπήλλακτο καὶ 20 χάρακα διελύσατο (χειμῶνος γὰρ ὥρα ἦδη πού παρεφαίνετο) καὶ τὸν βασιλεῖα ἀσπασόμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν.
- A. C. 586.** Ἦρος δὲ παρανίσχοντος καὶ ἄλλας ἐπιφοιτώσης τῇ γῆ, **Φι-**
- D** λιπικὸς τῆς βουσιλίδος ἐξεδήμησε πόλιως. (15) ἐπει δὲ τῆς

copias committit, Apsichum Hunnum totius exercitus hypostrategum seu minorem ducem legatumve instituit, et Martyropolim concedit. sic Philippicus adversa valetudine compulsus ab armis se removit. Cardariganus cum copiis, quantae erant, Tiberiopolim olim Monocartum appellatam aggreditur; cuius moenia vetustate ruinosissima Philippicus anno praeterito instauraverat, futurique providus eam communiaverat. Perse quod urbem subigere nequiret, in vicina Martyropolis irruens, Ioannis prophetae ac praecursoris aedem ab oppido versus occasum duodecimo lapide distantem incendit, et quod ibi erat phrontisterium virorum in vita sancte agunda philosophantium (qui monachi dicuntur, quorum opus et labor est ante tempus secedere a corpore, et adhuc viventes emori, et sobria quadam insaniam ad meliora eniti), hoc, inquam, phrontisterium barbarus ab imo evertit. sequenti lumine inde proficiscens Zorbandum oppidulum attigit, suisque edixit ne ullo modo a castris abessent. octavo die domum advenit, apparebatque maioribus latrociniiis Romanos invasurum eorumque gloriae parem relaturum. Philippicus e morbo recreatus militibus hieme iam appetente missionem dedit, imperatoremque salutaturus Byzantium venit, ac vere postea incipiente et tempore suo arborum sinus laxante denuo ex urbe imperante discessit. (15) ubi Amlam in-

Ἀμιδῆς ἐπέβη, πρεσβεύουσι Πέρσαι ἐνδόξως πως καταθέσθαι τὸν πόλεμον· προσέταττον γὰρ Ῥωμαίοις χρήμασι τὰς σπονδὰς σφετεριζέσθαι, Μεβόδην τὸν σατράπην ὡς τὸν στρατηγὸν ἀποστελλαντες. καὶ οὖν ἦκε Μεβόδης ὁ Πέρσης παρὰ τοὺς Ῥωμαίους. καὶ ὁ στρατηγὸς ἐκκλησίαν ἐκάθισεν, ὡς ἑαυτὸν συγκαλεσάμενος τοὺς ταγματάρχας καὶ λοχαγούς καὶ ὑψημιστάς καὶ τῆς μαχίμου δυνάμεως τὸ ἐμφανέστερον. ὀηνηκὰ δὲ ὁ σύλλογος ἐπεπλήρωτο, ὁ Πέρσης τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

“Ἄνδρες πολέμιοι, μὴ ταραττίτω δὲ τοὺς ἀκούοντας τοῦ
 10 πρεσβευτοῦ τὸ προοίμιον· εἰ γὰρ τὰς γνώμας ἀμελήσητε, μεταλλάξω καὶ γὰρ τὴν προσφώνησιν. ὀπλίσατε τὴν εἰρήνην, ἀποχει- P 28
 ροτονοῦντες τὸν πόλεμον. δόρυ καὶ ξίφος ὡς γεγρακότα χωρέτωσαν. καὶ στρατεύσατε σύρριγγα, κρῶον ὁμοῦ καὶ ποιμενικὸν περιλαλοῦσαν τερέτισμα. ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῆς εἰρήνης ἐστὶν
 15 ἔρυστῆς, καὶ σεμνύνεται ἀπεκδύομενος πρῶτος τὸν πόλεμον· βασιλικὸν γὰρ ἡ τῆς εἰρήνης ἀρέσκεια, ὡς καὶ τυράννων ἴδιον τὸ φιλόνεικον. ἄνδρες τῶν αὐτῶν πιθημάτων ἡμῖν κοινωνοί, μεινύτω τῶν πάντων ὁ πόλεμος μόνος ἀκόρεστος. αἵματι τὴν γῆν ἐπιάνωμεν, πολλάκις τὸν θάνατον ἱστορήσαμεν· ζωγράφος γὰρ
 20 τοῦ θανάτου ὁ πόλεμος, ἐγὼ δὲ φημι, καὶ ἀρχέτυπος, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν ἀρχηγέτης καὶ διδάσκαλος αὐτοδίδακτος. χρημάτων ἔρῃ τις; ἀλλὰ πλούτῳ καὶ πενίᾳ γεγόναμεν παλιγνιον, B
 ποτὲ κρατοῦντες ποτὲ δὲ κρατούμενοι, καὶ συμμεταβαλλόμενοι

8. τῶνδε τῶν ἤξε. τῶν αὐτῶν IP. 11. τὴν Ἐξε. εὖν IP.
 19. ἐμιάναμεν Ἐξε. 20. ἀρχέτυπον Ἐξε.

travit, Persae pro bello consopiendo et foedere pecunia a se redimendo ornattissimam ad Romanos legationem mittunt. mittunt autem Mebodum satrapam. dux Romanus coactis ordinum praefectis, centurionibus, satellitibus, et quicquid erat in exercitu illustrius, consessum celebrat. pleno iam conventu Persa super iis rebus ita exorsus est.

“Viri hostes (ne vos, quae so, conturbet hoc orationis meae initium: nam si vos sententiam, ego appellationem facile mutabo) pacem colite, bellum tollite. gladius et hasta velut senio confecta valeant. fistula in posterum, leve et pastoritium sonante ludicrum, militate. Persarum rex pacis est amans, et se priorem bello nuntium remittere gloriae sibi ducit: regia enim res est pacis studium, contra res tyrannica certamen et discordia. viri iisdem quibus nos affectionibus obnoxii, tollatur bellum, quod solum natura sua est insatiabile. sanguine campos pinguefecimus, mortem saepe vidimus: pictura enim mortis bellum est. ego vero etiam archetypon dixerim, humanarumque miseriarum auctorem et magistrum sine magistro. pecuniam quis amat? atqui divitiis et paupertati bello ludibrium evadimus, alias victores, alias victi; et una cum eius mutabi-

ταῖς τοῦ πολέμου τροπαῖς αἰδίων ὡσπερ τὴν μεταβολὴν ἔκαρπύ-
 μεθα. ἐκόμα τις τῶν ἀριστέων χρυσῶ; μετὰ τῆς ἡδονῆς τὴν
 ἀπιστίαν ἐκέκτητο· τί γὰρ ἀπιστότερον ἐν πολέμῳ χρημάτων
 ἀμέσως μετατιθεμένων ἐς ἄλλον καὶ πάλιν ἐξ ἐκείνου εἰς ἕτερον,
 ὡς ἐργηγορότα βλέπειν ἐνύπνιον τὸν κτησόμενον, ἢ τῇ ὑστεραίᾳ 5
 τῆς ἐναγχος μεμνησθαι κραιπύλης; ὑμεῖς, ὦ Ῥωμαῖοι, πάλαι
 τὴν παρρησίαν τῷ πολέμῳ δεδώκατε· ὑμεῖς καὶ τῆς εἰρήνης γί-
 C τισθε μαθηταί. ἐπικηρυκευομένων Περσῶν τὸν φιλόδακρον
 ἀποσεῖσασθε πόλεμον· οἷς γὰρ τῆς ἁμαρτίας ἢ ἑναρχῆς, τοῖτοις
 καὶ τῆς ἐπυνορθώσεως ὁ μετέμελός ἐστιν ἀρμόδιος. μὴ γινέσθω 10
 θράσος ὑμῖν ταῦτα τὰ φιλόανθρωπα ῥήματα. οὐ γὰρ περιδεῖς
 γεγρονῶς ὁ Περσῶν βασιλεὺς χθρῆς που καὶ τρίτην, ὅτε τῆς Μηδι-
 κῆς τὸ Ῥωμαϊκὸν κατετόλμησε γῆς, τὴν συμπλοκὴν ἀπυανίνεται.
 χρυσῶ γὰρ πολλῶ καὶ δώροις λαμπροῖς πρίασθαι Ῥωμαίοις τὰς
 σπονδὰς ἐγκελεύεται. οὐ γὰρ νηποινὴ καταθέσθαι τοὺς ἡμαρτη- 15
 κότους θείμς τὸν πόλεμον· ἰκανὴ γὰρ ἡ ἔκτισις καὶ Περσικὸν κα-
 τευνάσμι θυμὸν καὶ θράσος περιστεῖλαι Ῥωμαίων, πολεμικῆς
 ὀρεγόμενον σάλλπιγγος.”

D Ἔτι τοίνυν παρατείνοντος τὸν λόγον τοῦ πρέσβευς Ῥωμαῖοι
 κατεχειροτόνουν συρίτιοντες, καὶ ταραχὴν ταῖς βοαῖς ἐνεποιοῦν 20
 V 154 ὡσπερ δεινοπαθοῦντες ἐπὶ τοῖς ῥήμασι τοῦ βυρβύρου τοῦ Πέρ-
 σου· ἐδόκουν γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι μεγαλυχεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχος γε-

4. ἐς Exc. ἐπ' IP.
 σθω Exc.

9. ἀποσεῖσασθαι Exc.

10. γενέ-

litate mutati perpetuam quodammodo mutationem perpetuamur. potentio-
 rum quispiam auri copia sibi plaudit? habet cum voluptate simul diffi-
 dentiae materiam. quid enim belli tempore magis infidum pecunia? ci-
 tra discrimen ad alium, iterumque ab illo ad alium transfertur, ut pos-
 sessor eius vigilans somniet aut tanquam hesternae crapulae recordetur.
 vos Romani pridem bello licentiam occasionemque dedistis: iidem nunc
 discipuli pacis estote, Persis eam docentibus ac promulgantibus. bellum
 lacrimarum seminarium aversamini: a quibus enim peccandi factum est
 initium, hos poenitere quoque convenit. ne verba isthaec humanitate
 condita confidentiam vobis pariant: nec enim Persarum rex heri et nu-
 dius tertius, cum Romani Persidem confidentius incursarent, porquam
 meticulosus effectus praelia detrectat. tantum abest a timore, ut auro
 multo donisque insignibus ad foedus ab se emendum. vos hortetur: non
 enim debent gratis bello solvi qui peccaverunt. potest autem ista auri
 persolutio placare etiam iracundiam Persicam, insolentiamque Romanorum
 cantus Martii cupidam comprimere.”

Cum legatus ultra proveheretur, Romani consensu abnuunt, sibilis
 perstrepunt, et quasi barbari vocibus gravi iniuria laesi, confuse clamo-
 rem tollunt: statuebant enim sibi quoque sua iactare licere, quae ab

γεννημένοις, ὡς εἰσέδυσαν εἰς τὴν Περσῶν πολιτείαν, ὡς λείας ἐκράτησαν, ὡς τὸν Καρδαριγὸν ἐφενάκισαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τὴν ἐκκλησίαν διέλυσε, καὶ ὁ Πέρσης οὐκ ἐπέθηκε τέλος τοῖς ῥήμασιν. ὀλίγοι τοίνυν ἡμέραι διωχθήκασι, καὶ ὁ τῆς Νισίβιδος τῆς ἱερατικῆς προλύμπων τιμῆς ὡς τὸν στρατηγὸν ἀφικνεῖται, τὰ αὐτὰ τῷ Μεβούδη ῥήματα εἰς μέσον τιθέμενος. τὸ τηρικαῦτα τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς τοὺς Περσῶν λόγους δι' ἐπιστολῆως ἐς βασιλέα παρέπεμψε. βασιλεὺς δὲ τὰς τοῦ στρατηγοῦ ἱστορήσας P 29 κεραίως βασιλικῶς παραιντικά ἀνείλε προστάγμασι, τὸν Φιλίππικὸν ἐγκλειυσάμενος τὰς ἀσχιλυσταὺς ταύτας σπονδὰς ἀποπέμπεσθαι ὡς ἀπαδούσας Ῥωμαϊκῆς μεγαλειότητος. καὶ μέντοι ὁ στρατηγὸς τὰς ἀντοκρατορικὰς δέλτους περιπτυσάμενος ἐπὶ τὸν Μამβραθῶν στρατοπεδεύεται. οὕτω μὲν οὖν ἐσφριγὰ ὁ πόλεμος. ὁ δὲ στρατάρχος συναγείρας τὸ ὀπλιτικὸν ἐπυθάνετο εἰ τὰς ψυ- 15 χὰς ἄρρениκῶ τινὶ ἔρωτι ἐπιφέρονται πρὸς παράταξιν. ἐπεὶ δὲ κατένεον αἱ δυνάμεις συνθήκαις τε ὄρκων τὰς ἐλπίδας ἐκύρουν, μεταστὰς ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Βίβας παραγίνεται, ἐνθα ὁ ποταμὸς παραρρεῖ τοῦ Ἀρζάμων.

initio patravissent, quod in Persarum fines irrupissent, quod eos depredati essent, quod Cardariganum ludos fecissent. Philippicus igitur conventum dimisit, Persa interim non tacente. pauci interfluxerunt dies, cum Nisibis episcopus ad ducem Romanum accedens eadem quae Mebodus disserit. tum Philippicus verba Persae litteris consignata ad imperatorem perferenda curat. quibus lectis imperator confestim respondet, iubetque uti huiusmodi foedus turpissimum, Romana maiestate alienum respuat. accepta hac epistola Philippicus Mambrothionem ducit, sic igitur bellum denuo tumescere. cum advocata militum concione quaereret, ecquid desiderio quodam masculino divinitus perciti ad pugnam anhelarent; illis annuentibus et iureiurando spem eius confirmantibus movens inde, Bibas ubi Arzamon fluvius praeterlabitur, iter contulit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Β.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Μ

Λ Ι Β Ε Ρ Ι Ι.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Izalae montis descriptio; et cur dux Romanus eo se transtulerit.*
(2) *Cardarigani fustus. magos consulit: victoria promittitur: in Romanos itur. Romani hostes explorant.* (3) *acierum utrinque dispositio. Philippicus sacram salvatoris effigiem circumferens animorum incredibile robur militibus addit, cohortationem adiungit. pro victoria deo cum lacrimis supplicatur. rogatur dux uti secedat. de incertis belli locus communis. locus pugnae, et illi vicina patrii virorum illustrium.*
(4) *Romani victores spolia legunt invito duce. eius strategema. Persarum fuga. caedes utrinque plurima. vox divina ad Romanos. Persae fugientes in colle obsidentur.* (5) *Stephanus de Persis fugitivis non delectis se purgat. conflictus apud castra. Cardarigani infaustum strategema. a Darenis excluditur cum conviciis. in castris Romanorum falsus rumor.* (6) *miles Romanus quadruplici vulnere saucius in castra portatur, fortisque animo emoritur. donativum datur militibus. vulnerati in urbes proximas et castella ad curationem dimittuntur. Romanus Persidem incursat.* (7) *Arzunenam Romani vastant. incolae sub terram se abdunt; a captivis produntur; resonando pulsu explorantur et educuntur. Chlonarum castellum Romani obsident. duces Arzunenici duo ad eos transeunt; locum castello excitando ostendunt.* (8) *Cardariganus cum manu bellandi imperita in Romanos sese agit. Heraclius cum comitatu suo absque armis speculatum egressus periculum evadit. Philippicus militem dispersum ad resistentium hostibus recolligit. Zabertas Persa suis ad locum munitum praecit. de media valle seu fossa inter Romanos et Persas, et horum clandestino discessu. Chlonari obsidione*

Romani abstinent. (9) Philippicus inconsiderate fugit. timor, tumultus, angor in castris. militum fuga nocturna, et misera. Aphumos petunt: ibi duccm fugitivum diceris lacessunt. Persae eos lento passu insequuntur; in extremos iaculantur. mula lecticaria ducis feritur. Theodorus neglectae custodiae accusatur. dux redit, castella apud Izalam reficit, Heraclio exercitum tradit, moestus a bello vacat. (10) Tigris fluvius describitur. gesta Heraclii ducis in Perside ad meridiem. missio militum in hiberna. morbus Philippici, et exercitus ad Persas denuo vexandos divisio. res contra Abaros feliciter et cum gloria administrata. Chaganus fugae beneficio servatus. (11) Comentiolum fidei violatae timiditalisque reprehenditur. montis Aemi luculenta descriptio. hostium transitus investigatur. Castus fortuna prospera clatus Comentiolum describit, in calamitatem incidit. (12) agmen Casti timore percussum dissipatur. capti de Romanis atrocissime pulsantur. Castus et cum eo multi in potestatem veniunt. Abares in Thraciam vastabundi sese insudunt. Ansimulhus peditatus Thracii praefectus capitur. consultatio Comentioli cum primoribus, et ad constanter dimicandum cohortatio. (13) chiliarchi oratio de hostibus non invadendis, a paucitate militum, ab accepta recens calamitate. huic suasori senex miles adversatur constantissime, et lacrimans audientiam rogat. (14) oratio senis, qua sententia chiliarchi ut timida et ignava refellitur et Abares armis appetendos consulitur; ipsius hostis, Romanorumque veterum exempla assumuntur, et sententiosa cohortatio adiungitur. (15) persuadet senex: arma capiuntur, in hostem gradiuntur. ex falso terrore clamor totum exercitum disturbat. fugit etiam Chaganus. Abarum complures obtruncantur. Chaganus Apperiam castellum adoritur. (16) Busa miles fortissimus venationi intentus capitur, et a suis nec precibus nec lacrimis lytrum impetrat. docet Abaros fabricare machinam expugnatoriam; cuius adactu prostratis moenibus oppido potiuntur. Beroen irrito conatu Chaganus oppugnat, incolis strenue resistentibus; qui tandem non grandi pecunia obsidionem redimunt. (17) Chaganus a Diocletianopoli, Philippopoli et Adrianopoli repellitur. imperatori a plebeis quibusdam propter Castum et Ansimulhum a barbaris captos maledicunt. Ioannes Mystaco Adrianopolim missus hostes per hypostrategum vincit. palabundi fugiunt. moderatio ducis in victoria. (18) Heraclius castrum Persicum oppugnat acerrime. incolarum in sese defendendis industria. ipsum et Mazarorum praeterea occupantur. Theodorus ab agricolis ad Beindaes oppidulum invitatur. infestissime oppugnatum Saperii militis singulari crimiaque virtute capitur.

1. Τῆ δ' ἑσπεραία τὸν χάρακα μετέβαλλεν εἰς τὰ παρ' ἠγλα
 τοῦ πεδίου, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους ἐν ἄριστερᾷ τοῦ
 Ἰκαλᾷ πεποιηκώς. τὸ δὲ ὄρος ὁ Ἰκαλᾶς πολυτοκώτατον· οἰνο-
 φόρον γάρ, καὶ ἄλλα γένη μυρία καρπῶν ἐπιφέρειται. πολυαν-
 5 θρωπότατον τε τὸ ὄρος, καὶ οἰκήτορες αὐτῷ ἄνδρες ἔγαθοί.

P 32

C

V 156

1. Postridie ad editiora campi et radices Izalae montis, ad laevam castra constituit. est autem mons hic fertilissimus, siquidem praeter vinum fructuum genera effert innumera. eius accolae frequentissimi et boni viri, hostium non procul inde habitantium incursionibus et vexatio-

ἐπιμαχόν τε τὸ ὕρος ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἀμφίβολον· οὐ πόρρω γὰρ ἀπώκισται τὸ πολέμιον. τούτους τι μεθιστάναί τῆς φιλονείκου χώρου οὐκ ἂν πείσῃς οὔτε ἀπειλῶν οὔτε θωπεύων, καίτοι πολλάκις τῶν ὁμόρων Περσῶν ὑποτεμνομένων τὴν αὐτῶν γῆν καὶ
D ληϊζομένων. τοῦτο δὴ τὸ ὕρος ὁ Ἰζαλῦς ἕτερον παραμείβεται 5 ὄρος, προσαγορευόμενον Ἀΐσουμᾶς. τὸ δ' Ἀΐσουμᾶς ὡσπερ ἀκρώρειά τις ἐστὶ, καὶ ἐς μέγιστον ὕψος ἐκτείνεται, καὶ ἐκ τοῦ μετεώρου δύο καθέρπουσι πρόποδες. ἐκ δὲ τούτων ὁ Ἰζαλῦς τὴν πρόοδον ἐπιφέρειται, καὶ αὐτὸς ἀπαρχόμενος κἄτωθεν εἰς ὕψος, εἶτα κατὰ μικρὸν ἀνακίπτων, ταῖς ἐπιδόσεισιν ἐκτανύσας 10 τὸν ἀγένα, μέχρι τοῦ Τίγριδος γίνεται ποταμοῦ. καὶ ἂν τῷ Ἐφῶρ ἢ Κανκάσῳ συνήπτετο, εἰ μὴ δημιουργικαὶ φροντίδες τινὲς τὴν διάκρισιν ἐποίησαντο. ἐνταῦθα τὸ μάχμιον ὁ στρατηγὸς ἐνωρμίσατο, διανοούμενος ὡς ἐκ τοῦ Περσικοῦ ποταμοῦ τοῦ Βουρῶν μέχρι τοῦ Ἀρζαμῶν ὕδωρ οὐκ ἔνεστι, καὶ δυοῖν θῦντερον 15
P 33 ἀνάγκη τὸ πολέμιον ἐλέσθαι· ἢ γὰρ ἀτρεμήσει, τὴν οἴκοι φρουρῶν ἀσπασίμενος, ἢ ἔμπυλιν Λυτίνοις ἐπικεῖσθαι πειριόμενον μαλακισθήσεται τῷ πόνῳ καὶ τῷ δίψει, ἢ τε ἵππος διωλεῖται ὡς τάχιστα, τῆς Ῥωμαίων μὴ συγχωρούσης δυνάμεως ἐκ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀρζαμῶν ὕδωρ τοὺς βερβάρους ἀρῦσασθαι. τρίτη δ' 20 ἡμέρα, καὶ τὸ Περσικὸν ἐπέπυστο σύνταγμα ὡς οἱ Ῥωμαῖοι ἀνὰ
B τὸ Ἀρζαμῶν διατρίβουσιν. (2) Ὁ δὲ Καρδαριγὰν εἰς τοσοῦτον ἐληλάκει φρονίματος ὡς γέλωτα τῶν ἀγγελλόντων καταχεῖν πλατὺν ὡς περὶ φληνάφου τοῦ πρύγματος. ὡς δὲ τὰ τοῦ λόγου τὸ

nibus etiam atque etiam obnoxii. quibus, quanquam Persae vicini eorum, ut dicebamus, saepenumero depopulationem vastitatemque important, tamen ut sedes hasce illis invidiosas nutent alioque commigrent, nunquam vel minando, vel blandiendo persuaseris. porro mons hic alium montem Aisumas appellatum praecedit. Aisumas iste velut cacumen seu iugum quoddam est, et in coelum minatur. ex eo duo pedes procurrun, e quibus Izalas prodit, et ipse ab imo in altum assurgens, paulatimque maioribus incrementis sursum tendens dorsum ad Tigrim usque porrigit, atque ad Eoum sive Caucasum pertineret, nisi artificum excellentium cura laborque discrimen invenisset. hoc igitur in loco dux castra posuit, ita secum ratiocinatus, a Persico flumine Burone usque ad Arzamonem nullas esse aquarum scaturigines, et ad alterum horum hostes necessario venturos: aut enim otium acturos, sat habentes tueri domestica; aut si rursus instare premereque Latinos sive Romanos conentur, siti et laboribus enervatum iri, equitatumque periturum celerime, Romanis barbaros Arzamonis fluvii aquatione prohibentibus. tertio die Persae Romanos ad Arzamonem considerare compererunt. (2) Cardarigas autem eo insolentiae processit, ut ad huius rei nuntios tanquam nugas rideret effusissimo. sed ubi aures militum iisdem nuntiis manifestius cir-

Περσικὸν περιβόμβον τραπέστερον, παρεδριμύττετο τὸ πολέμιον. ὁ δὲ σαυράνης τοὺς θεραπευτὰς τῶν μυγγανευμύτων διηρώτα, καὶ παρὰ τῶν μάγων ἤξιλον ἔχνη πυθέσθαι προορήσεως, τὴν τε πνεύματι Πύθωνος ἐνθουσιώσας καὶ φαντασίαν κηήσεως παρε-
 5 χομένης τῇ τοῦ δαιμονίου περιφορῇ ἤξιλον τὸ ἐσόμενον προαγο-
 ρεῦσαι. οἱ δὲ τῶν δαιμονίων ἀτόχοι ἔφρασκον τὴν νίκην Μή-
 δοις παρέπεσθαι, καὶ κατὰ τὴν ἔκτυξιν Πέρσας ἀποίσεσθαι ἅμια C
 τὴν Περσίδα, τὴν τύχην ἀμείψαντας. τὸ μὲν οὖν Περσικὸν
 διερωώννυτο ταῖς προορήσεσιν ὡσπερ γαυρούμενον. ἀπάρντες
 10 τοίνυν ἐκ τοῦ Βουρῶν ποταμοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐφέροντο.
 εἶτα πλήθη καμήλων ἐπέσαξαν ἄσχοις ἐπιφορτίσαντες ὕδατος,
 ἵνα μὴ τῆς τῶν ὑδάτων ἀπορήσαντας φύσεως Ῥωμαῖοι ῥαδίως
 αὐτοὺς κατεργάζωνται. τοσοῦτον δ' εὐπρυγίας ἐπλίειν ἐφή-
 15 πτοια, ὡς καὶ πέδους, τοῦτο μὲν ἐκ ξύλων τοῦτο δ' ἐκ σιδήρου
 διεργασμένης, καὶ μάλα γε πολλὰς προσεφέροντο. ὁ δὲ στρα-
 τηγὸς τῷ Ῥωμαϊκῷ παρεγγύα τῶν γεωργικῶν ἰδρώτων ἀπέχε-
 σθαι, φειδοῖ τῆς ἀγροικίας ταῦτα ὑποτιθέμενος. τῇ οὖν ἐπιούσῃ D
 ἄνδρος λογύδας ἐπὶ καυσοκοπῇ τοῦ πολέμιου ἐξήρτισεν, Σεργίῳ V 157
 τε τῷ λοχαγῷ ἀνατίθεικεν, ᾧ ἡ τοῦ Μάρδιος φρουρὰ ἐγκεχείρι-
 20 στο, τὸν τε Ὀγυρον καὶ Ζώγομον· φύλαρχοι δ' οὗτοι τῆς συμ-
 μάχου τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως, οὗς Σαρακηνούς εἶθιστο Λατί-
 νοις ἀποκαλεῖν. οἱ μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντες
 τινὰς τῆς βυρβαρικῆς πληθύος ὑποθηράσαντες στρεβλώσαντες τε
 διέγνωσαν ὡς ὁ Κυρδαριγὸν στρατοπεδεύεται ἐνθα καὶ πρότερον.
 25 εἰβδόμη δ' αὕτη ἡμέρα ἐτύγχανε τοῦ κυκλικοῦ τῆς ἐβδομιάδος βα-

cumsonuerunt et eos indolescere apparuit, ariolos percunctatus ab illis futurorum vestigia progressumque discere cupit. Pythonissas item et circumferendo in utero daemone praegnantium similes vaticinari postulat. illi afflatu Stygio Persis ex conflictu victoriam de Romanis fortunamque ex adversa secundam pollicentur. quibus praedictionibus Persae erigebant animos et se beatos numerabant. ergo a Burone discedentes in Romanos vadunt, magnamque camelorum multitudinem utribus aqua repletis onerant, ne ea destitutos Romani facile interimerent. adeo autem felicias spe successus gestiebant, ut etiam compedes partim ligneas partim ferreas, et quidem multas admodum, captivis inducendas secum portarent. dux Romanus agrestium tenuitati consultum cupiens cohortabatur, suos ut eorum sudoribus diripiendis temperarent. die igitur proxime sequenti certos quosdam per Sergium duce manipularem, cui Maridis custodia concredita erat, ad hostem speculandum, nempe Ogyrum et Zogomum, auxiliariae manus Saracenorum, ut Latinis vocantur, tribunos, deligit. hi a duce missi ex agmine barbarorum quosdam intercipiunt, e quibus in quaestionem datis Cardariganum castra priore loco habere cognoscunt. erat is dierum hebdomadis in orbem redeuntium septimus, qui a Mose

δίσματος· Σάββατον δὲ τοῦτο τῷ ἱεροφάντῃ Μωσεὶ κατωνόμα-
 σται. ἐπεὶ δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ ταῦτα ἀνηγγέλθη συντάγματι, εἰς
 τὸν στρατηγὸν ὑπόνοιά τις εἰσέρχεται ὡς τῇ ἐπιούσῃ ἀποπειρα-
 P 34 θήσεται τὸ πολέμιον ἐπιτίθεσθαι, οἷα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἡμέ-
 ραν γεραίροντος πόνων ἀναπαύλῃ, αἰδοῖ τοῦ σεβύσματος. τῇ 5
 δ' εἰσαύριον ἦκον οἱ κατοπτεύοντες, καὶ τῷ στρατηγῷ διαγγέλ-
 B λουσι τὰ Περσικὰ πλησιάζειν στρατεύματα. (3) ὁ μὲν οὖν
 Φιλιππικὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν διεχόσμησε, καὶ τριτταῖς κεραλαῖς τὸν
 μάχιμον διετύξαστο. καὶ τὴν μὲν κεραλαὶν τὴν εὐώνυμον τῷ Ἰλι-
 φρεδῇ ἐπέτρεπεν· ἄρχων δ' οὗτος ἦν τῆς Ἐμέσης. καὶ μὴν καὶ 10
 Ἀσιχ ὁ Οὐννος τὴν αὐτὴν περιεβάλετο δύναμιν. τὴν δὲ τοῦ δε-
 ξιοῦ Βιτάλιος ὁ ταξιάρχης. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ μεσοίτατον ἀνε-
 λάμβανε κέρας, ταῦτόν δ' εἰπεῖν Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ
 τοῦ αὐτοκράτορος. διετύχθη δὲ καὶ τὸ Περσικὸν οὕτως. ἐπι
 μὲν τοῦ δεξιοῦ λόφου Μεβόδης ὁ Πέρσης, ἐπὶ δὲ τῇ ἀριστερῇ 15
 λόφῃ Ἀφραάτης, ἀδελφιδοῦς εἶναι λεγόμενος Κυρδαριγῶν τοῦ
 C·σατράπου. τὴν δὲ μέσην ἀπόμοιραν αὐτὸς ὁ Κυρδαριγῶν ἐξε-
 κλήρωτο. ἐπεὶ δὲ τὸ πολέμιον παρεφαίνετο καὶ ἦν κόνις πολλή,
 Φιλιππικὸς τὸ Θεανδρικὸν ἐπεφέρετο εἰκασμα, ὃ λόγος ἔκαθεν
 καὶ εἰς τὰ νῦν διηγεῖ θείαν ἐπιστήμην μορφῶσαι, οὐχ ὑφάντου 20
 χεῖρας τεκτῆρασθαι ἢ ζωγράφου μηλιῦδα ποικίλαι. διὰ τοι τοῦτο
 καὶ ἀχειροποίητος πυρὰ Ῥωμαίοις καθυμνεῖται, καὶ τῶν ἱερο-
 θέων πρεσβειῶν ἠξίωται· ἀρχέτυπον γὰρ ἐκείνο θρησκείουσι Ῥω-
 μαῖοι τι ἄρρητον. ταῦτό δ' στρατηγὸς τῶν σεβασμίων περιπέ-

15. immo λόχον. cf. P. p. 44 D.

sacrorum doctore sabbatum nominatur. quod ubi Romani resciverunt, auspicio ducem incessit hostes die crastina ipsis invadendis fortunam experturos, Romanis propter diei dominici venerationem et numinis eo colendi reverentiam ferias acturis. altero die speculatores redeunt, deque Persarum adventu ducem certiozem faciunt. (3) Philippicus igitur suos in aciem tripartitam digerit: sinistram Iliphredae Emesae praefecto committit. eadem in parte Apsichus Hunnus curat. dextrae Vitalis centurio praeficitur: mediam dux ipse, Heraclius Heraclii imperatoris parens, sibi deposcit. simili forma Persicae catervae componuntur. et dextrae quidem Mebodus accipit, laevas Aphraates Cardarigani satrapae ex sorore nepos; medias Cardariganus ipse sortitur. ubi hostes appropinquare pulverea nubes indicio fuit, Philippicus dei hominisque (Iesu Christi) effigiem circumfert. iam olim fama emanavit et usque hodie durat, eam effigiem non textentis manu comparatam aut pictoris arte coloribusque variatam, sed divinitus efformatam esse. quocirca apud Romanos ut ἀχειροποίητος, id est non hominis manu confecta celebratur, et sacris divinisque honoribus collitur. habent enim archetypum Romani, et ut sacrosanctum quiddam venerantur. hanc effigiem sacra veste nu-

πλων γυμνώσας, τὰς τάξεις ὑπέτριχε, κρείττονος καὶ ἀναντα-
 γωνίστου θρόσους ἐντεῦθεν μεταδιδούς τῷ στρατεύματι. εἶτα
 παρελθὼν τῆς πληθύος εἰς μέσον, τῇ ἐπιρροίᾳ τῶν δακρύων ὑπὸ D
 τῆς χύσεως τῆς ἀγωνίας βλύζων ἀένναον, τοῖς πυρακλητικοῖς
 5 ῥήμασιν ἐκέχρητο παρὰ τὸ στρατεύμα. καὶ ἦν ἰκανὴ τῶν λόγων
 ἢ φύσις τῶν μὲν σπονδαίων τὰς ὁρμὰς ἐπιτείνειν, τῶν δὲ ραθύ-
 μων καὶ νωθῶν διεγείρει τὸ πρόθυμον. καὶ δὴ τὸ παρορμητι-
 κὸν μέλος αἱ σάλπιγγες ἤχησαν, ἐπεὶ δὲ περιελύθησαν, παρέθη-
 γον τὰς δυνάμεις εἰς πόλεμον. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ κυριακὸν
 10 ἐκεῖνο ἐπὶ τὸ Μάρδης μετεπέμψατο Ἴνδαλμα Συμεώνη τῷ τὸν ἱε-
 ρατικὸν Ἀμιδῆς θρόνον ἐπέχοντι· ἔτυχε γὰρ τὸν ἄνδρα ἐν τῷ
 ὀχρωμάτι κατ' ἐκεῖνο ἐνδιατρίβειν καιροῦ. οἱ δ' ἐν τῷ φρου-
 ρίῳ ἐλιπάρουν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τὸ θεῖον καὶ εὐμενίζοντο, καὶ
 μετὰ πληθύος δακρύων τὰς ἰκείσας εἰργάζοντο, ὅπως τὴν νικῶ- P 35
 15 σαν Ῥωμαῖοι ἄνὰ τὴν ἀγωνίαν ἀποίσωνται. οἱ δὲ λοχαγοὶ οἱ τε
 πρωτοστάται τῶν δυνάμεων, μενοῦργε καὶ οἱ χιλιάρχοι ἄθροι-
 σθέντες ἠντιβόλουν τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τὸ σῦραιον τῆς δυνάμεως
 μεταβῆσεσθαι· ἰδεδίεσαν γὰρ μὴ ποτε αὐτοῖς ἐπικινδυνότερος ὁ
 20 πόλεμος γένοιτο κοινῶν τῶν πόνων τὸν στρατηγὸν κληρωσόμε-
 20 ρος. “ὁ γὰρ πόλεμος” ἔφασκον “οὐκ ἐπίδηλα τὰ κινήματα
 κέκχηται, ὅτε φιλοποικίλος ὢν καὶ πολύμορφος. φύσις γὰρ αὐτῶ V 158
 ταῖς μεταβολαῖς ἐμβατεύειν, μίαν πίστιν τὸ ἕπιστον ἔχοντι. τὸ
 δ' ἐκ τύχης ἐντεῦθεν ἀπαίσιον τῆς ἐκ τῆς ἐπιτευξίως εὐπραγίας

15. οἷ τε] οἱ δὲ IP.

datam gestans exercitum obibat, indeque audendi generosam et inexpu-
 gnabilem militibus alacritatem iniiciebat. deinde in medium copiarum
 progressus, ubertim et continenter fluentibus per ora lacrimis propter
 stragis acervos mox futuros, eos ad fortiter pugnandum cohortatus est;
 potueruntque illius verba et impigris ac strenuis impetum intendere, et
 ignavis ac torpentium strenuitatem inserere. protinus tubarum cantus
 acuit animos et ad praelium conserendum exsuscitat. porro dux illam
 domini imaginem Mardes ad Simeonem Amidae antistitem, forte per idem
 tempus in eo castello commorantem, mittit. in quo qui erant alii prae-
 terea, die illo impense numini obsecrando propitiandoque dabant operam,
 supplicabantque multis cum lacrimis uti Romanus victor abiret. centu-
 riones autem et praefecti militares, immo et chiliarchi coeuntes ducem
 obtestabantur ut in extremum agminis se reciperet, quod timerent ne, si
 ipsum dimicationis socium haberent, maiore cum discrimine dimicarent.
 “belli enim vices”, aiebant, “incertae sunt; et cum natura sit mutabile,
 multiforme ac multifarium, solum in inconstantia sua constans est; quod-
 que inde fortuito infaustum et calamitosum accidit, partam aliquando

B ἔς τὸ ἀπειροπλάσιον ὑπερβέβηκε.” καὶ πείθουσι τὸν στρατηγὸν βραχὺ τι μεταμειῖναι τὴν στάσιν. τὸ δὲ πεδίον, ἔνθα χειρουργεῖτο ὁ πόλεμος, Σολάχων ὠνόμαστο, ἀπὸ χωρίου τινὸς γειτνιαζοντος τὴν ὁμωνυμίαν ἀράμενον. ἐντεῦθεν καὶ Θεόδωρος, ὃν Ζητινοῦμιον ἀπεκάλουν Βυζάντιοι, ὁ καὶ τὴν παρὰ Ῥωμαίων μαγιστερίαν διανύσας ἀρχὴν, ἔκαθεν τὸ γένος ἐφέρετο. καὶ δῆτα καὶ Σολομῶν ἐκεῖνος, ὁ τοῦ βασιλέως εὐνοῦχος, ὁ τὸν Καρχηδόνιον πόλεμον ἐν Λιβύῃ παραταξάμενος, ὅτε τὸν αὐτοκρατορικὸν δῆφρον Ἰουστινιανὸς διεκόσμησε. καὶ ταῦτα Προκοπίῳ τῷ συγγραφεῖ ἐν τῷ πικτίῳ τῆς ἱστορίας ἐγγέγραπται. 10

C 4. Ἐπεὶ δ' αἱ τοῦ Περσικοῦ φάλαγγες τοῖς Ῥωμαϊκοῖς λόφοις προσέμιξαν, Βιτάλιος ὁ ταξίαρχος τὴν ἀντίθετον θᾶπτον διέλυσε δύναμιν, προκύνσας τῶν ἄλλων θρασύτερον τάξεων. ἀτὰρ μέγιστον φόνον εἰργάσατο, τὴν τε Περσικὴν ἀποσκευὴν ἐχειρώσατο, ἣν σύνθηες Ῥωμαῖοις τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ τοῦλδον 15 ἀποκαλεῖν. οὕτω μέντοι τὸ νενικηκὸς περὶ τὴν λείαν ἠσχόλητο. ὁ δὲ στρατηγὸς διηπορεῖτό τε καὶ ἐχαλέπαινε ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀκοσμίας θεώμενος. καὶ οὖν ἔμφρονα βουλήν ἐσχεδίασε, καὶ D τὸ κράνος (ἐπίσημον δ' ἄρα τοῦτο ἦν καὶ κατάδηλον) τῆς ἑαυτοῦ κορυφῆς ἀπεκδύς Θεωδώρῳ τῷ Πλιβινῷ περιέθεικε· δορυ- 20 φόρος δ' οὗτος τοῦ στρατηγοῦ. εἶτα προστάττει τῷ ξίφει παῖσαι τοὺς ἐμπορευομένους τὰ λάφυρα. ὁ δὲ καὶ γεγονὸς ἔς τὰ μάλιστα ὤνησε τὴν παρτάξιν. οἱ δὲ ὑπονοήσαντες τὸν στρατηγὸν περινοστεῖν καὶ λωποδυτοῦντας αὐτοὺς ἐπανορθοῦσθαι τοῦ

12. λόγοις?

felicitatem multis modis superat et obscurat.” his ducem permovent uti paulisper stationem mutet. campus certaminis Solachon a quodam oppidulo propinquo dictus est. ea inde ab atavis patria fuit Theodori, quem Byzantii Zetonomium appellabant, qui et magistratiam (dignitatis apud Romanos nomen est) gessit. inde genus duxit etiam Salomon eunuchus et auriga Iustiniani Augusti, qui et Carthaginense bellum in Libya procuravit, de quibus Procopius in historia mentionem fecit.

4. Postquam phalanges Persicae cum Romana pedem contulerunt, Vitalis centurio manum adversariam celeriter dissipavit, quod audacius in hostes incumberet. sed et stragem maximam edidit, illorumque spolia (tuldum Romani vocare consueverunt) legit. victoribus praeda diripienda sic occupatis, dux ea confusione conspecta succensere, et quid speret anxius cum animo suo trahere, cum prudens consilium reperit ex tempore. nam capiti suo detractam galeam, illustrem illam et conspicuam, Theodoro Ilibino satelliti suo imponit, mandatque spolia ferentibus gladio, qua latus est, ictus incutere, quod ad aciem restituendam plurimum profuit. suspicatus enim miles ducem ipsum circumire et spo-

σφάλματος, παρὺ τὴν μάχην τὴν φροντίδα μετέθευτο, καὶ τῶν πολεμικῶν μετελάμβανον πύων. τὸ δ' ἀντίπαλον διασπασθὲν ἐς τὴν μέσην τῶν Περσῶν διεσώζετο χώραν, οὗ ἦν ὁ Καρδαριγὰν τὴν ἐπιστάσιαν ποιούμενος. βαθυτέρου γοῦν τοῦ μέσου κέρατος τῶν Περσῶν γεγονότος διὰ τὴν ἐπιπρῶσθησιν τοῦ ἀποδράντος εὐωνύμου κέρατος, χαλεπῶς ἂν εἶχε διενεγκεῖν ἢ Ῥωμαίων ἀντίπαλος δύναμις, εἰ μὴ τῶν ἵππων ἀποβάντες αὐτῶν κατασυστάδην τὴς συμπλοκᾶς ἐποιήσαντο. αἱ μὲν οὖν μεσαί-
 5 ταται φάλαγγες ἐξήρκουν μαχόμεναι, καὶ ὁ πόλεμος αὐταῖς ἐμη-
 10 κύνητο, ὡς συμβαίνειν ἐπὶ τῶν λευκάνων ἐστάναι τὸ παραταττό-
 μενον, τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς περικαλυπτομένης διὰ τὴν ἐπιπο-
 λάζουσαν τῶν τεθνεώτων συνέχειαν. ὡς δὲ τὸ κακὸν ἀτελεύτη-
 τον ἦν, θεία τις διάνοια κατεδιαίτησε τοῦ ἄλλοφύλου, ἑτεραλκεία
 ποιουμένη τὴν μάχην. καὶ φωνὴ περιπίπτει Ῥωμαίοις μεγάλῃ
 15 τῷ ἀπηγήματι ἐγκελευομένη τὴν ἵππον κεντεῖν τὴν πολέμιον. πεί-
 θονται τοιγαροῦν Ῥωμαῖοι τούτῳ δὴ τῷ προστάγματι, καὶ κρα-
 τοῦσι τῆς ἀντιμετώπου δυνάμεως. τὴν δὲ φωνὴν ἀπὸ Στιφά-
 νου τοῦ λογαγοῦ προελθεῖν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπενόησε· καὶ μετὰ τὸν
 πόλεμον ἐπυρνθάνοντο Ῥωμαῖοι εἰ προβολεὺς αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Στέ-
 20 φανος ἐτύγχανεν ὢν τοῦ στρατηγήματος. ὁ δ' ἀπηγήματο, καὶ
 ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμείται, μηδέ ποτε τοιαύτης ἐπιβολῆς τὸ σόφι-
 σμα προενέγκασθαι· οὐ γὰρ ἐντεῦθεν ἤθελε θηραῖσθαι τὴν εὐ-
 κλειαν καὶ θεῖά τινα μελετήματα εἰς οἰκίαν παραμορφῶσαι ἀγγί-
 νοιαν. ὁ δὲ τρίτος λόφος ὁ Ῥωμαίων, ταῦτόν δ' εἰπεῖν ὁ εὐώ-

liis detrahendis intentos tali ratione corrigere, ad pugnam persequendam curam transferebat et ad operam militarem sese dabat. porro hostes dissipati in interiora Persidis incolumes profugere, ubi Cardarigas praefectum agebat. medio iam Persarum agmine densiore propter accessio-
 nem a cornu dextro, quod sinistri fugam compensabat, difficile erat Romanis superiores partes ferre, nisi ab equis descendentes stataria pugna confli-
 5 gent. phalanges itaque mediae concurrerant acriter, et praelium eo usque producebant dum ad paucos devenirent, propter caesorum corporum continuatam multitudinem cooperta terrae superficie. cum finis nullus se ostenderet, divina quaedam sententia pro arbitrio se interponens alienis certamen adversum reddidit. clarissimo quippe cum sonitu vox Romanos circumvolans hostium equos lanceis fodere iubet. qui mandato obtemperantes, copias a fronte oppositas debellant; suspicatique a Stephano manipulario vocem istam extitisse, secundum conflictum eum
 10 interrogant, ipsene huius strategematis auctor fuerit. negat, additque sacramento nunquam se huiusmodi impressionis commentum protulisse confirmat: non enim hinc aucupari gloriam, divinitusque meditata solertiae suae, quasi forma eorum commutata, tribuere sustinebat. tertia vero sive sinistra Romanorum acies adversum sibi hostium cornu permi-

C τνος, τὴν ἐναντίαν κεραίαν συνέχει, καὶ τὸ σωζόμενον ἐμβρι-
 θῶς ἐδιώκετο ἄχρι τοῦ Δάρας, δυοκαίδεκα σημεῖα τοῦ χώρου
 ἀπωκισμένου τῆς παρατάξεως. τολῶν οὕτω λαμπρῶν τῶν Ῥω-
V 159 μαϊκῶν γινομένων τροπαίων, ἐγνωσιμῶς τὸ βύρβυρον καὶ πρὸς
 φυγὴν μετετίθετο. τὸ δ' ἀποδρῶν τῆς μέσης μοίρας τῆς Περ- 5
 σικῆς ἅμα τῷ σφῶν αὐτῶν στρατηγῷ ἐν τινὶ βουνῷ ἀποκλίνει τὸν
 κίνδυνον. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἤκηκόει ἐν τῷ βουνῷ τινὲς τῶν
 πολεμίων τεθῆναι τε καὶ τὸ κειρατηκὸς ὑποστέλλεσθαι, δια-
 στεφανοὶ εὐθὺς τὸ ἐχρῶμα, καὶ αὐτομολέμιον ἐγκελεύεται. οἱ
D δ' ἐς θανάτου καὶ ἐς ἀπονομίας ὄφρὸν ἀπισσοβυρεύοντο. οὐκοῦν 10
 οἱ Ῥωμαῖοι περιφρονοῦσιν αὐτούς· οὐ γὰρ ἐγνώκεισαν τὸν Καρ-
 δαριγᾶν ἐν τῷ βουνῷ ἀνερπύσαντα ἰσχυρῶς τε παρελβεῖσθαι
 τὸν κίνδυνον. ὁ μὲν οὖν Καρδαριγᾶν ἀπόσιτος ὢν ὑπὸ τε τοῦ
 λιμοῦ πιεζόμενος ἐνεκαρτέρει ἐν τῷ βουνῷ τρίτην καὶ τετάρτην
 ἡμέραν· ἐν τηλικούτῳ γὰρ δεῖε διέθετο τὸν τοῦ Περσικοῦ στρα- 15
 τιστῆρα ὁ ἀδόκιμος κίνδυνος. φοβεραὶ γὰρ αἱ μεταβολαὶ παρὰ
 τὰς ἐλπίδας συρρέουσιν· μετὰ γὰρ τῶν πραγμάτων καὶ τὰς
P 37 γνώμας ἀμείβουσιν. (5) ὡς δὲ παρὰ τὸν στρατηγὸν ἐπαπέξει-
 ξαν, ὑπέδυνος μεγίστου ἐγκλήματος ὁ Σίεφανος ἦν, ὅτι μὴ
 παριστήσατο τὸ λειπόμενον. ὁ δ' ἡγεμονικωτάτῃ ἀπολογίᾳ τὰς 20
 μέμψεις τοῦ στρατηγοῦ διεκρούσατο, φήσας “οἶδα καὶ μέτρου
 νίκης τιμᾶν καὶ τὴν ἀκρώρειαν δεδιέναι τῆς τέχνης· μισοπίνηρον
 γὰρ ἔχει τὴν πλάστιγγα, καὶ φέρειν οὐκ οἶδεν εὐπραγίαν βρεν-
 θυομένην πέρα τοῦ δέοντος.” οὕτω μὲν οὖν οἱ Πέρσαι σχολαίην

scebat; et quod restabat militum, ei usque Daram, qui locus ab acie
 duodecim passuum millibus aberat, gnaviter instabat. tam magna
 Romanorum tropaea barbari cernentes imbecillitatem suam virtutemque
 hostium agnoscunt, et ad fugam etiam ipsi se intendunt, ad collemque
 in interiore Perside periculi declinandi cum duce suo confugiunt. Ro-
 mani audientes hostium quosdam collem attonitos victoremque metuentes
 insidere, statim locum cingunt, hostes uti se dedant hortantur. illi cum
 contemptu mortis et vesana confidentia supercilium insolenter ac superbe
 tollunt. Romani eos despiciunt: nec enim Cardariganum seria periculi
 fuga collem ascendisse cognoverant; in quo cum inopia comæatus et
 dira fames tertium iam et quartum diem perseverabat: tantum in timo-
 rem Persarum ducem discrimen improvisum coniecerat. mutationes enim
 inopinatae terrent animum, quando cum rebus ipsas quoque cogitationes
 et consilia invertunt. (5) Stephanus ad duces rediens in crimen maxi-
 mum ab eo vocatur, quod reliquias illas non delevisset; quam incusa-
 tionem defensione duce militari dignissima depellit: scire se modum in
 victoria revereri, in fastigio fortunae formidinem praestare. eius lan-
 cem odisse improbos, felicitatemque plus aequo superbientem ferre non
 posse. ita Persae lente quieteque descendendi copiam nacti de colle

εὐρηκότες τὴν κáθοδον τῶν παρνηήλων καθείρπυσαν. ἐπεὶ δὲ τοῦ λόφου κατέδυσαν, συμπαραμαρτοῦσι Ῥωμαίοις ἐπανοῦσι B καὶ συναθροίζομένοις ἀνὰ τὸν χάρακα. οὐκοῦν ἀναίρουνται πολλοί, ἤλωσαν δὲ πλείους ἢ χίλιοι, οἳ καὶ ἐς Βυζάντιον παρα- 5 πέμπονται.

Ὁ δὲ Καρδαριγὰν πρὸ τῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπιβολῆς τοῦ δερματίνου ἐκείνων ἀμφορεῖς διαρρήξασθαι τῷ Περσικῷ ἐγγελεύεται, φιλοκινδυνότερον ἐς Θράσος ἐντεῦθεν τὸ Μηδικὸν ἐργαζόμενος, τοῦτο δὴ τοῖς σφοῖσι παραδηλῶν, ὡς εἰ μὴ μεγάλων 10 κινδύνων ἐφάποιντο, ἀπόλωλε τούτοις ἢ ὕδρευσις, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὸν ποταμὸν τοῦ Ἀρζαμῶν περικαθημένου καὶ διαφρουροῦντος τὸ ρεῖθρον φιλοπονότερον. οὐκ οὐκ δ' αὐτῷ ἐς ἀγαθὸν περιέστη τὸ Θράσος. ἀμαθὲς γὰρ τῷ κύβω τῆς τύχης πιστεύσαντα ταῖς ἀκρωρείαις τῶν κινδύνων καταθαρεῖν, καὶ τὰς ἀγαθὰς ἐκ- 15 βύσεις ἐκ τῶν προῦπαρξάντων σφαλμάτων ἀπερανξέσθαι. ἀφιλοσόφου γὰρ ὑπόουσης ἀρχῆς, οἰκείαν τοῖς προῦφεστῶσι καὶ τὰ συμπεράσματα ἔξει τὴν πρόοδον. τοῦτό τοι καὶ πολλοὺς τοῦ Μηδικοῦ μετὰ τὴν ἤτταν διέρθειρε· φρέασι γὰρ περιπεσόντες τινὲς τοῦ Περσικοῦ λαφύττουσιν ἀπληστότερον, καὶ ἐς μέγα κυ- 20 κοῦ ἀποκλίνουσι, τῆς κοιλίας αὐτοῖς τῇ ἀθρόῃ τοῦ ὕδατος ἐμβολῇ διενεγκεῖν οὐκ ἐχούσης τοῦ ἐπιφορτισθέντος ὕδατος τὴν ἀντίληψιν.

Ὁ δὲ Καρδαριγὰν εἰς τὰ περὶ τὸ Δάρας ἀφικόμενος τὴν ἐς τὸ ἄστυ παρεκινδύνευσεν εἴσοδον. οἳ γὰρ αὐτοί, ἤτοι οἳ περι- 25 φρουροῦντες Πέρσαι τὸ πόλισμα ἀναπεύσαι ἀπέλεγον τοῖς Μή-

2. ἐπανίσι IP.

9. σφισί IP.

degrediuntur. degressi redeunt et Romanos ad castra sequuntur: multi interficiuntur, supra mille capti Byzantium mittuntur.

Cardarigas suos subeundo periculo animosiores facere cupiens, ante congressum utres illorum dirumpi iubet, innuens nimirum, nisi praesenti se discrimini obiectarent, ubi aquarentur, non habituros, cum Romani fluvium Arzamonem obsiderent cautiusque custodirent. sed ei audacia haec male vertit: est enim maguae imperitiae fortunae confisum aleae adversus extrema pericula spiritus sumere, et secundos eventus erratis praecedentibus emendicare. nam quia insipienter incipitur, ultima principiorum similia efficiuntur. atque ista ratio multos de Persis etiam victos perdidit. etenim cum in quosdam fontes incidissent et insatiabiliter latices hausissent, malum non mediocre invenerunt, quod ventres tantam aquae ingurgitatae vim et onus ferre non poterant.

Cardariganus in agrum Dariae deveniens audacius introitum in urbem tentare: ipsimet enim Persae videlicet, urbis praesidiarii, populatibus suis portas rescrare abnuebant: nam lege Persica fugientes et igna-

δοις τὰς πύλας· μὴ γὰρ οὖν εἰσοικίσασθαι τοὺς ῥηψύσπιδας Περσικὸν νόμον ἀνέχεσθαι. ἐπεὶ δὲ τὴν Καρδαργιὰν ἐβλασφήμουν καὶ ταῖς ὕβρεισι τῆ συμφορῆ συνεπετίθεντο, πείθουσιν ἐς τὰ οἴκοι χωρεῖν, ἀσχίστοις αὐτὸν παραπέμψαντες λόγοις.

Ἡμέρας δὲ κλινοῦσης ἔξαπινάλως ἐπιδημία θορούβων τῷ 5
 Ῥωμαϊκῷ στρατοπέδῳ ἐγγίγνεται, καὶ φήμη διερχομένη δύναμιν τὸ
 Περσικὸν περιβάλλεσθαι ἐπίθετον, καὶ ὅσον οὐπω ἐπιβήσεσθαι
 μέλλειν τοῦ χάρακος. οὐκοῦν ὁ Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατῆρ
 V 160 τοῦ ἀντοκράτορος καὶ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων ἰππύζοντό τε, καὶ
 P 38 σιδήρῳ φραξάμενοι ὀρμῇ ἀκατασχέτως περιεπύλουν, τὸ βαρβα-
 ρικὸν ἀνιχνεύοντες. καὶ ἀνὰ τὸν βουνὸν ἀφικνοῦνται, ἐν ᾧ οἱ
 περὶ τὸν Καρδαργιὰν ἔναγχος ἀποδράντες ἐνηυλλίζοντο. καὶ οὖν
 ἄττουσι πρὸς τὰ ὑψηλά, καὶ περισκοποῦσιν ἕκ τινος μεγίστης
 περιωπῆς, καὶ τὸ πολέμιον ἦν ἀφανές. ἐπεὶ τοίνυν εἰς τὸ τρα-
 νές τὴν εὐρεσίαν ἐποιήσαντο καὶ φενάκη τις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ οὐκ ἔν
 B ἦν, ἀνὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπανάγονται. (6) ἐν δὲ τινι μοίρᾳ τῆς
 ἀτραποῦ δυσθανατῶντα στρατιώτην Ῥωμαῖον περιεβλέψαντο,
 τέτρασι βολαῖς τὸ σῶμα κοσμοῦμενον. εἰς μὲν γὰρ τὴν ὑπερώϊαν
 χελύνην Μηδικὸς δίστος ἐς βύθος εἰσδὺς ἀνὰ τὸ κρῖνος ἐρρῖζωτο,
 ἕτερος δ' αὖ ἐπὶ θύτερον χεῖλος ἐνερθεν εἰσφρήσις ἀντιθέτως 20
 πῶς ἀντείνετο, ὡς κατὰ τινος διαμέτρους κερυαίς κεχῶσθαι
 τὴν γλῶτταν ταῖς ἀντιτύποις συμβολαῖς τῶν ἀκίδων, κἀντεῦθεν
 μὴ δύνασθαι τὸν ἀριστέα μίσει τὰ χεῖλη. περιεφέρετο δὲ καὶ
 δόρατος εἰσομπῆν ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου βραχίονος, ἐπὶ τε τῇ λα-
 πῶρῃ ἐτέραν βολὴν Μηδικοῦ ἀκοντίου. αὕτη τοι καὶ τῆς ἀρετῆς 25

vos non recipi. postquam illi convicia dixerunt eiusque calamitatem verborum contumeliis cumularunt, cum probrosis eum sermonibus dimittentes domum abire perpulerunt.

Vespere appetente tumultus repente in castris excitatur, manatque rumor Persis venisse auxilium, et iamiam castra invasuros. itaque Heraclius Heraclii pater et alius e ducibus, expediti in equis ferroque armati, incredibili ardore barbaros exploratum circumveunt, et ad collem usque perveniunt, in quo Cardarigas paulo ante cum fugientibus condescerat, celeriter in summum evadunt, e maxima quadam specula prospectum circumquaque petunt, hostes nusquam cernunt. cum rem ad liquidum candide indagassent, ad castra sua revertuntur. (6) iam vero alicubi in via militem Romanum cum morte luctantem offendunt, quadruplici plaga corpus saucium. immo ornatum potius. superius quippe labrum sagitta Persica per galeam penetrarat, fixaque haerebat. alia per inferius labrum inferne missa pene recta linea priori sursum respondebat, ut contrariis cuspidibus lingua ceu diametri punctis intercepta extaret et hinc vir fortissimus os claudere nequiret. hastam item in laevo brachio et iaculum in latere defixum habebat. atque hoc vulnus eius virtuti epi-

αὐτῷ τὸ ἐπιτάφιον ἦν. οἱ μὲν οἷν ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειον τῷ γεν- C
 ναίῳ περιρροῦμενον τὸν ἀριστέα θεώμενοι αἵματι, ἀγάμενοι τῆς
 εὐψυχίας, ἐποχοῦσι τῷ ἵππῳ καὶ ὡς τὸν χάρακα διεκόμισαν.
 εἰτά οἱ ἐφέλκονται τὰ μὲν ἄλλα βέλη τὰ ἐμπεπηγότα τῷ σώματι
 5 καὶ παρεξίγουσι, τὸ δ' ἀνὰ τὴν πλευρὰν ἐξελέσθαι οὐκ εἶχον·
 διεψιθύριζον γὰρ ὡς ἑαυτοὺς οἱ ταῦτα δὴ τὰ Χείρωνος καὶ Μα-
 χάονος τεχνώμενοι μελετήματα, ὡς συνεκδημήσει αὐτῷ καὶ ἡ
 ψυχὴ τῇ τοῦ βέλους ἐξόδῳ. ὁ δὲ Μακεδὼν ἐκεῖνος ἦ Λειωνίδας
 τὸ φρόνημα ἢ Καλλιμαχος ἢ Κυνέγειρος, ἀρκέσει δὲ τὸ Ῥωμαῖον D
 10 ἀποκαλεῖν, ὡς τῶν λόγων τῶν ἱατρῶν ὑψηθάνετο, ἤρετο εἰ τὸ
 Ῥωμαϊκὸν εἶη νενικηκός. ὡς δ' οἱ περιεστῶτες αὐτὸν κατέφα-
 σκον καὶ ἄρσασθαι Λατίνους τρόπαιον ἔλεξαν, ἐβασάνιζεν ὄρκοις
 τὰ ῥήματα. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίους ὄντως ἐπέπυστο τὴν κόψην κατὰ
 τὸν πόλεμον ἀπενέγκασθαι πλύστιγγα, Πέρσας δὲ τὴν ἐναντίαν
 15 ῥοπήν, τῷ βύρει τῆς ἡττης καθελκομένους πρὸς πτόματα, ἀνα-
 σκιστήσας τῷ ἄσθματι, μέγα τι παραμύθιον καὶ τῆς ἀληθοῦς
 θελκτήριον ὑπῆν αὐτῷ τὸ λεγόμενον, καὶ τὸ τεθνάναι λοιπὸν
 ἐκαρδόκει, καὶ τῷ νέματι τοῖς ὑρῶντας ὡσπερ ὑπέσαιεν ὑπεξ-
 ἄγειν ἀπειδῶς ἀπὸ τῆς πλευρῆς τὸν Μηδικὸν ἐκείνον καὶ διαβόη- P 39
 20 τον δόνακα· οὐ γὰρ εὐρήσειεν τοιοῦτό τι ἄλλο ἐρῳδιον ἀγαθὸν
 ἀποφέρεισθαι τὸν ὑπὸ σελήνην τοῦτον κόσμον ὑπέξερχόμενον. τὸν
 δὲ ἀριστέα φασὶ τοῦ καταλόγου γεγονέναι τῶν Κουαρτοπάρθων,
 οὔτω τὴν προσηγορίαν ἐπιφερομένων τῶν ἐν Βεροία τῇ πόλει Συ-

taphium fuit. igitur Heraclius et comites sanguine generoso undique
 manantem praeclarum illum bellatorem aspicientes, eius animi excellen-
 tiam admirati, in equum imponunt et ad castra pervehunt. deinde alii
 caetera quidem tela e corpore trahendo educunt: sed quod in latus con-
 tortum erat, educere formidabant, invicemque susurrabant qui Chironis
 et Machaonis inventa exercebant, cum sagitta simul animam exituram.
 at Macedo ille (immo Leonidas magnanimitate aut Callimachus aut Cyn-
 negirus: sed satis illi ad gloriam erit, si Romanum nominemus) ut
 verba illorum subanimadvertit, percunctatus est an pene Romanos vi-
 ctoria staret. quod ubi circumstantes affirmarunt et Latinos erexisse
 tropaeum dixerunt, rei confirmandae iuramentum petivit. ergo ut Ro-
 manos lancem levem re vera, Persas autem lancem devertentem (ex eo
 quod victi sint, quasi quodam pondere detractos ad cadavera) in prae-
 lio reportasse intellexit, ipsa respiratione ingentem animi exultationem
 declaravit, et quod dicebatur, dolorem eius lenivit; ac de caetero hor-
 ram sibi novissimam exspectans, nutu praesentibus blandiebatur quodam-
 modo, ne illam Persicam et inclitam arundinem e latere sibi extrahere
 parcerent: non enim aliud aequae bonum viaticum sub sole se repertu-
 rum, quod excessurus ex hac vita secum auferre posset. hunc strenuum
 virum ex albo Quartoparthanorum fuisse narrant; quo nomine appellati

ρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. ἐπεὶ δὲ τὸ βέλος τὸ ἐπιθανά-
 τιον τῆς πλευρᾶς ὑπεξήγετο, συνεξορμῆ ἡ μεγάλη ἐκείνη καὶ γεν-
 νικωτάτη τοῦ ἀριστέως ψυχῆ. εἰπὼν ἀνὰ τὸ Ἡλύσιον ποιητικῶς
 ἐπειγομένη ἀφικέσθαι χωρὶν; ἀλλ' αἰσχύνομαι μύθῳ προπηλα-
 κίζειν τὸ τῶν θριάμβων ἀξίωμα. 5

B Ὁ δὲ στρατηγὸς τῇ ἐπιούσῃ ἐξέτασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἐπε-
 ποίητο, καὶ δώροις τοὺς τραυματίας ἐφιλοφρονήσατο, καὶ χρέ-
 σεος κόσμος ἀργυρείς τε ἄρα τῆς ψυχῆς ἀντίδοσις ἦν. καὶ τῷ
 μέτρῳ τῶν κινδύνων τὴν ἀμοιβὴν ἐταλάντευεν· τοῖς μὲν γὰρ ἀξία
 ἀθλον εὐτολμίας ἐγίνετο, ἄλλῳ Πέρσης ἵππος καλὸς μὲν ἐς θάνατον
 ἀγαθὸς δὲ πρὸς πόλεμον, ἄλλῳ κράνος ἀργυρεόν καὶ φαρέτρα,
 ἑτέρῳ ἄσπις καὶ θώραξ καὶ δόρατα. καὶ τοσοῦτων ἐκληρονόμουν
 Ῥωμαῖοι κτημάτων ὑπόσων σωματίων ὁ πόλεμος. μεσοῦσης δ'

V 161 ἡμέρας διέλυσεν ὁ στρατηγὸς τὴν ἔκταξιν, εἷς τε τὰς πόλεις καὶ
 τὰ παρακείμενα φρούρια τὸ τετρωμένον ἐξέπεμπεν, ὅπως ἀπέ- 15

C σοιτο καὶ ἡπλοῖς τισὶ μαγγανεύμασιν, ἔργοις Ἀσκληπιοῦ, τὰς
 τῶν τραυμάτων ἀκμὰς κατευνάσοιτο. αὐτὸς δὲ τὸ λοιπὸν ἀνα-
 λαβὼν τῆς δυνάμειος ἐσβάλλει ἐς τὰ τῶν Μήδων. καὶ ὅσα τῶν
 Περσικῶν προμηθειᾶς ἐχῆρενεν, ἔπασχε κακῶς. καὶ ἀνανταγώ-
 νιστος ἦν ἡ Ῥωμαίων ὀρημὴ καὶ δυσάντητος τοῖς ἐντυγχάνουσιν. 20

D 7. Ὁ μὲν οὖν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπὶ τῇ Ἀρζανητῇ χώρᾳ
 οἷά τις λαίλαψ ἐπιθαλάττιος ἢ φαγδαῖος σκηπτὸς ἐνεφοίτησε,
 καὶ τὴν Περσῶν πολιτείαν ἀργαλιώτερον διεχρήσατο. οἱ δὲ τῆς
 Ἀρζανητῆς οὐκίητορες ὑπὸ τὰ τῆς γῆς διακενώματα κατεδύοντο·

sunt qui apud Beroeam Syriae morabantur. ubi telum mortiferum e la-
 tere extractum est, anima illa magna et generosissima viri fortissimi si-
 mul erupit, ad campos Elysios, ut poetae loquuntur, properans deve-
 nire. sed eius triumphi claritatem pudor est fabulis elevare.

Dux postridie de militibus quaeisivit, et vulneratos donativis huma-
 niter est prosecutus, animique non imbellis aureus et argenteus ornatus
 quoddam pretium erat, et periculorum modo praemia respondebant. huic
 collata dignitas animositatis merces erat; illi equus Persicus aspectu ele-
 gans et bello idoneus, alii galea argentea et pharetra, alteri scutum
 cum thorace et hastis. ad summam nemo ex Romanis indonatus abibat.
 ad meridiem dux solutis ordinibus saucios in oppida et castella circum-
 lecta misit, ubi lenibus quibusdam medicamentis arte medica eorum vul-
 nera confota sanarentur: ipse cum reliquo copiarum in Persidem irrumpens,
 quaecumque nullo erant munita praesidio, infesta habebat; et per-
 rumpebat omnia Romanorum impetus, nec eorum vim ebvii sustiner
 poterant.

7. Ergo dux Romanus in regionem Arzanenam haud secus quam
 turbo marinus aut violento impetu vibratum in terras fulmen sese inferre,
 et Persidem atrocius incurrare. indigenae terrae cava subire: nam ut

ἔχειν γὰρ ἐκείρους ἐς βύθος δίκην τινῶν ἀντροῶδων οἰκοδομημάτων κατασκευὰς λόγος ἐς ἡμῶς ἐνεδήμησε. τοιγαροῦν ἀνὰ ταύτας δὴ τὰς ὑπογείους καταγωγὰς ἡ σωτηρία τέως σφίσιν αὐτοῖς ἀπεθῆσσαν ἔριζετο. μὲν οὖν γε καὶ ἄρτους καὶ μάζας ἐν τοῖς κοι-
 5 λώμασιν ἐταμιεύοντο, φυλακῆς ἐν καλῷ εἶναι ταῦτα διανοοῦμενοι. μετ' οὗ πολὺ δὲ κατάσφωροι Ῥωμαῖοι ἐγίνοντο, πρὸς τι βραχὺ τὴν αἰσθησὶν παρακλέψαντες, τῶν ἐυλακότων τὰ ὑπὸ γῆν ἐξειπόντων μυστήρια καὶ ἐπιδειξαμένων εἰς τὸ ἐναργές τὸ ἀπόρρητον. καὶ οὖν ἤχοις ἀπεπειρῶντο Ῥωμαῖοι τῶν ἐπὶ γῆν ἔμφω- P 40
 10 λευόντων, καὶ ἦν αὐτοῖς ἡ διὰ τῶν ἀπηχημάτων ἀπόπειρα ἄγγελος ἀψευδής, τὰ τῶν λαγόνων τῆς γῆς διηγούμενος ὄργια. καὶ μέντοι ἀνήγοντο οἱ τῆς Ἀρζανητῆς ὡσπερ ἐκ τῶν πυθμένων αὐτῶν τῆς συμμύστιδος γῆς ἐπὶ δούλιον ἡμῶρ, ἵνα τὴν ἐκείνων τραγωδίαν τραγικώτερον ἀρηγήσωμαι.
 15 Ἄλλ' ὅτε Ῥωμαῖοι ἀπεπόνουν ἐρεβοδιφῶντες τὰ ὑποχθόνια, καὶ τὴν ἐχθίστην τέχνην οὐκ ἀπέδρα τὸ βύρβαρον, στρατοπεδεύονσι λοιπὸν ἀμφὶ τὸ φρούριον τὸ Χλομαρῶν. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἄνδρες αὐτοματιζέουσι δύο ἀδελφοὶ τὸ γένος, ἀδελφοὶ τὴν προαίρεσιν. καὶ τῷ μὲν ἐνὶ ὄνομα Μαρουθῶς, τῷ δ' ἐτέρῳ Ἰώβιος· B
 20 ἄμφω δὲ ἦσταν ἡγεμόνε τῆς Ἀρζανητῆς. ἐπεὶ δ' ἠτύχομόλησαν καὶ τῆς τοῦ στρατηγοῦ μεθ' ἰλαρίας θείας ἤξιωντο, τὰ τῆς εὐνοίας λοιπὸν ἦν αὐτοῖς περισπούδαστα. τοίνυν ἐπεὶ ἐν τοῖς πολλοῖς τῆς πράξεως ὁ λόγος ἐστὶ πρεσβύτερος, ἐγγνώμοσι πρῶτόν τισιν ὁμιλήμασι τὸν στρατηγὸν ὡσπερ ὑπέσαινον, καὶ ταῦτα δὴ

fama accepimus, domicilia in formam antrorum subter humum extracta habent. proinde tunc in huiusmodi subterraneis diversoriis illorum salus thesauri instar erat recondita. quinimmo panes quoque et placentas in cubilibus illis reponebant, arbitantes ea eustodia commode asservari. non diu post, ubi se paulum Romanis quasi suffurati fuerant, captivis quae clam sub terra fierent euuntiantibus et secreta in apertum profertibus deprehenduntur. latentes porro soni repercussu investigabant: ea experientia, ut minime fallax nuntia, quae in visceribus terrae arcana patrantur, indicabat. verumenimvero Arzaneni inde velut ex imo terrae symmystidis suae ad servilem diem, ut illorum tragoediam magis tragice declarem, educebantur.

Romani ubi subterraneas pervestigare tenebras desierunt, fortunaeque barbarorum in summam miseriam transierunt, deinceps ad Chloमारum castellum oppugnandum discesserunt. die altero duo, fratres genere, fratres animo et voluntate, quorum uni Maruthae alteri Iobio parentes nomen dixerant, et ambo Arzanenae duces militares, sponte ad Romanos transitionem faciunt. hilari ducis aspectu dignati, omnem de caetero curam adhibuerunt ut ei benevolentiam suam nava-

ἐκεῖνα τὰ τῆς ἐνόλας ῥήματα ἦν “εἰ βούλοιο, στρατηγέ, Ῥωμαίοις τὴν Ἀρζανην ἐπικτήσασθαι, χώρους τινὰς ἡμεῖς ἐπιδέ-
C ξομεν οὐχ ἥκιστα ἀσύλους. ἐκεῖ διὰ τὸ ἔρκος τοῦ ἑχυρώματος δείμασθαι φρούρια ὃ τῆς εὐβουλίας ἐγκελεύεται τρόπος.” τοιαῦ-
 τα ἦν τὰ πρῶτα τῆς τῶν βαρβύρων πρὸς τὸν στρατηγὸν διαλέ-
 5 ξεως. οὐκ ἄπο δὲ καὶ τῆς τοῦ ἡγεμόνος διανοίας τὰ ῥήματα ἐγλίχeto γὰρ ὃ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἰθύνων στρατόπεδον τοιοῦτων δῆ-
 τινων ἐπιτεύξασθαι χώρων· τέως δὲ διὰ τὴν ἀπορίαν τῇ τῆς γνώ-
 σεως ἀναβολῇ τὴν ἐπιβολὴν ἐβιάζετο. ὀπηρῖκα γοῦν ὁ στρατη-
 γὸς τῶν τοιοῦτων ἀκροαμάτων μετείληφεν, ὡσπερ ἐρμαίῳ τινὶ 10
 περιτυχῶν μετὰ τινος προθυμίας συντόνου τὸν ὑποστράτηγον ἀποπέμπει Ἡράκλειον, συναποστείλας αὐτῷ καὶ τοὺς ἐρμηρῆας
D τοῦ ἑχυρώματος. (8) Ὁ δὲ Καρδαριγὰν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπι-
V 162 στρατείσας, πλήθη οὐ μαχίμων ἀλλ’ ἰδιώτας ἀνδρας ἐνναλίῳ
 ἡγήματος, ναὶ δῆτα καὶ ὑποζυγίων καὶ καμήλων πληθὺν συλλε-
 15 ξάμενος, ἐς τὸ πρῶσω ἐχώρει. καὶ κόμπος τις ἦν ἀληθείας χη-
 ρεύων, τῶν μὴ οὕτως ἐχόντων πραγμάτων συσκίασμα, ὡσπερ
 ἐπὶ σκηνῆς φενάκη τινὶ συντεθὲν τερατούργημα. συντεγχνάνει
 τοιγαροῦν τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειον, ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν χώρων
P 41 ποιοῦμένοις τὴν πρόοδον. εἴκοσι δ’ ἄνδρες Ἡρακλείῳ συνείποντο. 20
 οὐκ εἰσιδηφόρουσαν δὲ τῇ ἀμαθείᾳ τοῦ μέλλοντος. οὐ κράνος τὴν
 κεφαλὴν διεφύλαττεν, οὐ θώραξ τὸ πικριστέριον, σιδήρω ἀντί-
 μαχος σίδηρος, ἔρκος σωμαίων συμβαδιζόντων περιφρουρουμέ-
 νων καὶ συνεπομένων. ἐξεθῆλυνε γὰρ αὐτοὺς τὸ εὐδόκιμον· οὐ

rent. quia vero multis in rebus verba factis antegrediuntur, primum assatu ei subblandiuntur, aiuntque, si Arzanenam sub se redigere velit, loca quaedam propter vallum quam tutissima monstraturos. ibi suadere se uti castellum exaedificet. his primum dictis ducem compellarunt; quae quidem ab eius mente et sententia haud abhorrebant. locum enim aliquem istiuscemodi nancisci concupiscebat: interim dum eo carebat, quia nondum cognoscebat. impressionem urgebat. hoc itaque audito velut quopiam insperato lucro impense gavisus, hypostrategon Heraclium, et cum eo muniti illius loci promissores illuc mittit. (8) Cardariganus in Romanos expeditione suscepta, hominum qui arma nunquam tractassent nec Martium buccinae sonitum auribus suis aliquando excepissent, praeterea iumentorum camelorumque conquisita multitudine, procedebat. sed erant rerum umbrae tantummodo, nihilque aliud quam vanitatis plena ostentatio, veluti cum in scenam ad ludendos spectatores aliquid prodigiosius iaductur. occurrit igitur Heraclio, eiusque viginti comitibus, qui omnes loca speculatum inermes, futurorum ignari, prodierant. non galea caput muniebat, non thorax praecordia, ferrum ferro resistens, septum una gradientium, et corpora tanquam custodia atque praeaidium cingens atque comitans. adepta enim celebritas eos emolliverat, victoria

γὰρ νίκη ἐπίστανται ἐπὶ τῆς αὐτῆς στεροφότητος διαφυλάττειν τὸν ἀριστεύσαντα. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος ἐπόπτης γενόμενος τοῦ θιάμματος τὸ τολμῶν ὑπεκρίνετο καὶ τὴν πρόσω φορὰν κατεσχηματίζετο φέρεσθαι· ὅτι δὲ παρεγυμνοῦτο τὸ σόφισμα, τῶν πολεμίων παρεγγιζόντων καὶ μελλόντων σφίσι αὐτοῖς ἀναμίγνυσθαι, Β πρόσεισι σὺν τοῖς ἀμφ' ἑαυτῶν ἐν μετεώρῳ λόφῳ τινί. τοῦ δὲ δυσμενοῦς ὡς αὐτοὺς τὴν ὁρμὴν ἐπιβάλλοντος, πάλιν ἐκ' ἄλλον λόφον μετέβαινον, καὶ ἐκείνου αὖθις εἰς ἕτερον, καὶ ταῖς ὑπαλλαγαῖς τῶν μεταφοιτήσεων τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς διεκρούσαντο. καὶ νύκτωρ ὡς τὸν Φιλιππικὸν πέποιμφεν ἄγγελον τὴν βαρβαρικὴν ἔξαγορεύσαντα ἔφοδον. ὀπηνίку δ' ὁ στρατηγὸς τουτονὶ τὸν ἀπίστολον ἐς τὴν ἑαυτοῦ σκητὴν ἐσυράμενος τὸ βαρβαρικὸν ἤκηκόει ἐν τῇ ὑστεραία ἐπιτίθεισθαι μέλλειν, συναγείρει τὸ στράτευμα δεῦρο κάκεισε περισχιζόμενον καὶ τὴν Ἀρζανην 15 λυμαινόμενον, προστάξας περιλαῆσαι τὸ ἀνακλητικὸν μέλος τὴν σάλπιγγα. ἡ μὲν οὖν κατεκελάδει, οἱ δὲ μετὰ συντόνου σπουδῆς προσωμίλων τῷ χάρακι. Ζαβέρτας δὲ τις ἀνὴρ οὕτω τὴν προσηγορίαν περιαγόμενος (τῆς τοῦ Χλομαρῶν δ' ἄρα οὗτος διαφρουρῆς τὰς φροντίδας ἀμπεύχετο) τοῦ φρουρίου λάθρα 20 ὑπέξειθ' ἄποσφητι οἰραγεῖ τῆς Ῥωμαίων δυνάμειος, καὶ πρόσσειν ἠρέμα τε καὶ βιάην, καὶ τοῦ Ῥωμαίου ἐκ πλαγίου μαχίμου γενόμενος ἀπέδρα, καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Καρδαριγὰν ἀναμίγνυται οὐκοῦν ὁ θραπέτης ὁ Πέρσης ποδηγεῖ τὸ ὀμόφυλον, καὶ παράγει ἐς τὸ ἀντιμέτωπον τῆς Ῥωμαίων πληθύνος, χωρίον τι ἀδείς ὑπο-

siquidem natura insolens ac superba est, et re fortiter gesta animos in praeterita firmitate constantiaque conservare nescit. Heraclius conspecto hostium globo audaciam simulare et ulteriorem progressum fingere. vorum ubi hostes propiores facti se prodiderunt et ad depugnandum paratos demonstrarunt, cum sociis editum collem petit. eodem illi incitato sequuntur. Romani in alium collem transeunt, deinde rursus in alium, hisque transitionibus hostilem ab se vim arcent, et noctu ad Philippicum mittunt qui eum de infesto barbarorum adventu doceat. Philippicus ubi nuntium in praetorium introduxit et de barbaris narrantem audivit, crastina die impressionem facturus exercitum huc illuc divisum et Arzaneam depraedantem recolligit, mandans uti tuba signum receptui daretur. clangit tuba: milites ad castra certatim advolant. Zabertas autem quidam vocabulo, cui Chlomari concedita erat custodia, cum ex arce clandestinus sineque ullo strepitu se eduxisset, extremum Romanorum agmen sequebatur; sensimque grossum promovebat, donec eos transversim respiciens fuga arrepta Cardarigani catervae se immiscuit. ita fugitor ille Persa popularibus viam pedibus praicit, eosque ex adverso Romanorum in locum propter pacificam munitionem ab hostili accessu securum addu-

- D δειξας, ἐφόδων κωλύμενη διὰ τὸ εἰρηνεῖον τοῦ ἐχυρώματος. οἷα γάρ τις μεσίτης αἰδέσιμος χάσμα τι μέγα ἐς μέσον ὑπῆν, ἑκατέρων δὲ δίκαινε δύναμιν. συνηπίστατο γὰρ ὁ βάρβαρος ὡς οὐχ ἐπομενοῦσιν οἱ Πέρσαι ἀμείσως πως καὶ ἀθρόον τὸ νενικηκὸς ἐπιθεόμενον, τῷ νεαρῷ τῶν ἀτυχημάτων πολεμίων ὕψιν φέρειν οὐκ ἔχοντες. διὰ τοι τοῦτο ὁ Ζαβέρτας ἐς τὸ ἀντιπρόσωπον ἀνὰ τὸ χεῖλος τοῦ φάραγγος τὸ Περσικὸν ἐφηπλώσατο. καὶ ἦν ἡ φάραγξ μεταίχμιον ὡσπερὶ τάφρος ἀντόμιας, φύλαξ τις ἀγαθός, ὁποτέρων πιστευόμενος δύναμιν. ἔνθα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι τε καὶ τὸ βάρβαρον οὐκ ὀλίγον διετέλεσαν χρόνον. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τῆς 10 τάφρου ἐξυλλάττεσθαι κατωρέγετο, συμπλοκῆς ἐπιέμενον. τοῦ δὲ Περσικοῦ τὴν ἐπιφορὰν ἀποκλίνοντος διὰ τὴν παραβραβεύου-
- P 42 σαν φάραγγα, τέως ἀνακωχὴν ὁ φόνος ἐλάμβανε. μετὰ τοῦτο γίνονται Πέρσαι ἐπὶ τὰ νῶτα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ, τὴν θῆαν νυκτὶ παρακλέψαντες· περιουστοῦσι γὰρ λαθραῖως περιουκλώσαντες τὴν 15
- V 163 φάραγγα, καὶ περιφορᾷ τῆς βυδίσσεως κατόπιν Ῥωμαίων ἐγένοντο. κἀντεῦθεν ἄδειαν ἴσχυουσι Πέρσαι ἀνὰ τὴν ὑπερωρείαν τοῦ ὄρους στρατοπεδεύεσθαι, ἵνα ἴδρῃται τὸ Χλομαρῶν. τοιγαροῦν Ῥωμαίοις συνέβαινε τῶν ἐκείσε ἀπύραντας ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους διορύττειν τὴν τάφρον. ἐς τοσοῦτον ἀγχίθυροί τε καὶ γέ- 20
- B τονες ἀλλήλων αἱ δυνάμεις ἐγένοντο, ὡς καὶ τὴν ἀλλήλων συνίεναι φωνὴν καὶ τοῦ χρεμετισματος τῶν ἵππων ἐς τὸ τρανὲς ὑπαισθάνεσθαι. διὰ τοι τοῦτο τῆς τοῦ Χλομαρῶν πολιορκίας Ῥω-

4. ὑπομένουσιν et mox ἐπιθέμενον IP.

11. ἐπέμενον IP.

cit. nam ut conciliator aliquis reverendus, in medio vastus hiatus seu profunda vallis suberat, quae utrasque copias dirimebat. noverat quippe barbarus Persas confertim irruentibus victoribus Romanis citra medium seu intervallum pares haud futuros, quorum ob acceptam recens cladem ne vultus quidem intueri auderent. quamobrem Zabertas loco opposito, in labro seu summo margine vallis manum Persicam explicat; eratque illa vallis inter ambas scies seu fossa naturalis et ut fidelis custos utriusque exercitus constituta. moras ibi Romani barbarique longas traxerant. cumque illi fossam superare et conserere praelium concupiscerent, hi hostis impressionem ea commoditate declinarent, interea caedium indutiae agitabantur. posthaec Persae noctu furtim speculati post terga Romanorum evadunt, occulte siquidem vallem circummeundo illos post se relinquunt, atque ita in iugum montis, ubi Chlomarum castellum erat aedificatum, libere et illaesi perveniunt. proinde Romani ex eo loco moventes ad procurrentem in imo montem vallo castra communiunt. tam porro later se propinqui ac vicini erant, ut et mutua verba perciperent

μαῖοι ἀπέχονται· οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν τὸ φρούριον αὐτοὺς τὸ λοιπὸν παραστήσεισθαι.

9. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀμφὶ πρώτην τῆς νυκτὸς φυλακὴν, ὑπὸ C
τὸν βαρύντατον ὕπνον, δέος τι ἀνήκεστον τὸν στρατηγὸν διατά-
5 ραξε καὶ πρὸς ἀπόδρασιν παράλογον τοῦτον ἐξέμηνεν. οὐκοῦν ὡς
εἶχε δέους, ἐπεὶ τοῦ δειμάτος οὐχ οἶός τε ἦν φέρειν τὴν ἔφοδον,
ᾤχετο ἀπιών, μηδεὶ τῆς ἀναχωρήσεως μεταδούς τῆς ἐπομένης
πληθύνος αὐτῷ· ἐς τοσοῦτον ἐληλάκει δυνάμειος ἢ κατάπληξις,
καί τοι τοῦ Μηδικοῦ οὐκ ἀντίτροπον ἔχοντος Ῥωμαίοις τὸ δύνα-
10 σθαι, καὶ μέντοι καὶ τοῦ λιμοῦ εἰς τὸ ἰσχυρὸν τὸ βάρβαρον πα-
ραθλίβοντος. ἐπιβαίνει γοῦν τοῦ Ἀφρούμων ὁ στρατηγὸς τὸ τη-
νικαῦτα καιροῦ ὑπὸ Ῥωμαίους ὑπάρχοντος, οὐκοῦν δειμάτα καὶ D
φόβοι θόρυβοί τε καὶ ἀπορίαι τῷ Ῥωμαϊκῷ περιπίπτουσι. καὶ
τὸ κακὸν ἀπαρηγόρητον· ἀσελήνω γὰρ νυκτὶ ἐμηκύνετο. οἱ μὲν
15 οὔν διέφρευγον, καὶ διήνυσον τῶν ἀτραπῶν τὰ δυσέξοδα, καὶ μετὰ
κινδύνων τὰς ἀποφοιτήσεις ἐπεποίηοντο, καὶ ὁ λόγος τῆς ἀποδρά-
ειος ἦν ἀνεξέταστος· οἱ δὲ βάρβαροι διηπόρουον τί ἂν παλαμῶν-
ται Ῥωμαῖοι, καὶ δυσέφικτος ἦν ἡ κατάληψις. συρρέουσι τοί-
νυν τὰ πλήθη τῷ μεσίτῃ τῷ φάραγγι, καὶ ἔξαισίους κακοῖς περι-
20 βύλλονται, ἐν σκοτομήνῃ τῶν ὑποζυγίων ἐν τῇ τάφρῳ ὡσπερ
διολλυμένων τοῖς ὀλισθήμασι. τῶν δὲ Ῥωμαίων συστρεφομένων
τε καὶ ἀνελιττομένων, ὠθούντων τε καὶ ὠθουμένων ταῖς περι-
τροπαῖς, λίσιν οἷα ἦν ἐκείνοις εὐρεῖν τοῦ συνέχοντος· τοιοῦτό
τε κακὸν ἀμαθία στρατηγοῦ ἀπεκύησε. καὶ ναὶ μὰ τόν, εἶγε τοῦ

et equorum hinnitus clare exaudirent. quocirca obsidionem castelli velut inexpugnabilis intermittunt.

9. Die sequenti circa primam vigiliam noctis, cum prima quies artus irrigat, immensus quidam pavor duces ad fugam ratione carentem furia vit. qui cum terriculanti insultum ferro nequiret, se proripuit, cum nemine de copiis suis re communicata: adeo adversarius exercitus illum perculerat. et tamen Persae viribus infra Romanos, dira insuper fame affligebantur. dux Aphumos, locum esse tempore Romanorum proprium, pervenit. hinc terrores, timores, tumultos et inopia consilii milites inceserunt; nec inveniebatur ullum in tanto malo solatium, cum per noctem illum ac tenebris horridam traheretur. per vias igitur difficiles et invias periculose fugiebant; nec sat rationis in fuga. barbari dubitare quid illi molirentur, nec eorum assequi propositum. ad vallem fossamve in medio confluent. ibi detrimentis multantur ingentibus, cum per tenebras noctis iumenta sarcinaria in profundum delapsa prope interirent, milites condensati et explicati, impellentes et impulsus, dum se huc illuc convertunt, ab urgente casu se expedire non valerent. tantam vim incommodi stultitia ducis invexit. sane (ita me deus in-

Περσικοῦ δέκα δῆτα παιδάρια, τούτων δῆτα τῶν περιαγομένων
P 43 τὴν ἀποσκευὴν ἀπὸ τοῦ χάρακος καὶ διωπηρετομένων τῷ βαρ-
βάρῳ, κατεκλάδησαν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς ἄτε δὴ τῆς πλη-
θύος τῶν Περσῶν συνεπομένης αὐτοῖς καὶ ὅσον οὐκ ἔμελλε μεταληθο-
μένης τοῦ φόνου, τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔπαν καταδιόλωλε σύνταγμα,
ὡς κινδυνεύειν, οἶμαι, καὶ ἄγγελον τῆς συμφορᾶς ἀποσώζεσθαι.
τοσοῦτον αὐτοῖς κακὸν αἰ τῆς ἀβουλλίας λαγόνες ὠδύνησαν. καὶ
οἷν ὑπὸ τὰ ἐωθινὰ καταναγίσματα περισχιζομένου τοῦ σκότους,
μόλις τὸ Ῥωμαϊκὸν διεξωδέετο στρατεύμα, καὶ ἐς τὸ Ἀφούμων
μεταβιβάζεται. ἐντεῦθεν βλασφημοῦσι τὸν στρατηγὸν αἰ δυνά- 10
μεις, καὶ ὡς ὑπήκουον ἐκωμῶδουν αὐτόν. τὸ δὲ Περσικὸν σχο-
B λαιῶς καὶ ἡρέμα παρείπετο. οὐκ ἐθάρρει γὰρ ἐς τὸ φανερὸν χεῖ-
ρας ἐμμίζαι· οὐ γὰρ κατάφωρον αὐτῷ ἐγγόνει ἐκδειματούμενον
τὸ πολέμιον. οὐραγοῦσι τοίνυν, καὶ τὰ κατόπιν τῆς Ῥωμαίων
δυνάμειος τύχοις ἐβάλλοντο. ἐπετοξάζοντό τε οἱ Μῆδοι ὡσεὶ 15
ἐπὶ σκοπῷ· τηλικαύτη τις ἦν Λατίνων ἢ μετὰ τῆς ἀκοσμίας
ἀπόδρασις. τοιγαροῦν βύλλεται καὶ μία τῶν κλινοφόρων ἡμιό-
νων τοῦ στρατηγοῦ βέλει βαρβαρικῷ, καὶ τάραχος ἐς τὸ παρεῖθδ
V 164 ἐπανίσταται· παρεμορφοῦτο γὰρ ἡ φήμη ὡς οἶα καὶ τῆς ἀπο-
σκευῆς τοῦ στρατηγοῦ ἀλούσης ὑπὸ τῆς πολεμίας χειρὸς. μετὰ 20
τοῦτο τὰ βέλη τηνάλλως ἀφίπταντο, καὶ μέγιστα Ῥωμαίοις διε-
πόρθμενον τραύματα. ὁμως οὐ συνεπέθετο ἄγαν τῇ ἀποδράσει
C τὸ βύρβαρον, τοῦτο μὲν δεδιότες, τοῦτο δὲ καὶ διανοοῦμενοι
μηχανῶσθαι τι Ῥωμαίους καὶ προκλύματι ἀποδράσεως περι-

11. ὡς] nonne ἐς?

verit) si de Persis non amplius decem, servuli illorum qui supelle-
ctile castrensi circumvehenda ministrant, tum clamores edidissent,
manum Persicam a tergo eius insequi iam iamque ab ea caesum iri,
agmen universum perisset, atque, ut opinor, ne nuntius quidem ca-
lamitatis superfuisset: adeo magnum malum temeritas et amentia illis
pepererat. ubi dies coepit, dispulsis undique tenebris vix progrediun-
tur, et Aphumis castello succedunt. illic probra in ducem iaciunt, et ut
privatum dictis aculeatis perstringunt. Persae sensim et taciti seque-
bantur. quod enim terrore exagitados nesciebant, aperto Marte cum eis
ferro decernere non audebant. extremo igitur agmini inhaerentes postre-
mos sagittis haud secus quam scopum appetebant. huiusmodi fuit Lati-
norum illa confusa et perturbata fuga. vulnerata est etiam telo barba-
rico una ducis mula lecticaria, unde der repente turbatio, fama vulgante
etiam impedimenta sive supellectilem ducis ab hostibus captam esse.
tela deinde haud incassum volitare, et Romanis luculenta portare vul-
nera, quanquam fugientibus barbari non admodum instarent, simul quod
timerent, simul quod vererentur nequid Romani machinarentur vafrum-

πέττειν, ὅ τι ἂν εἴη αὐτοῖς τὸ πανούργημα. ἐπεὶ δὲ μισοῦντος ἡλλίου ἕπαντες ὡς τὸν στρατηγὸν ἐνηθροίσθησαν, ἕβρεις καὶ ἀποσκώμματα ὡς τὸν Θεόδωρον ὑπὸ τῶν στρατευμάτων συνέρρι. τῷ ὄντι γὰρ οὕτως τῆς ἐπισκοπῆς τὴν φρουρὰς ἐγκειρίστο· ὁ δὲ ἐκδοὺς ἑαυτὸν τῇ ῥαστώνῃ κατεραδύμησε τοῦ πόνου, καὶ τὸ κακὸν ἐντεῦθεν χώραν ἐλάμβυεν. ἦλω δ' ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ καὶ τὰ τῆς ἀποσκευῆς τῶν Ῥωμαίων, καὶ περιτυγχάνουσι Πέρσαι μεγίστην τινὶ ἀγαθῷ· ὁ λιμὸς γὰρ ἐξέλωστο, οἷά τις τέ- D
 ραννος ἀπαραίτητος χαλεπῶς σφίσειν αὐτοῖς ἐπικείμενος. ὁ δὲ
 10 στρατηγὸς τὸν Νύμφιον ποταμὸν διενήξατο μετὰ μεγίστων κινδύνων διανύσας τὴν ἐπανάζευξιν, καὶ οὕτω λίαν ἀσχυρῶς τῆς Περσικῆς ἀπηλλάττετο. τῇ δ' ὑστεραία τῇ Ἀμιδῇ προσομιλήσας πολλὴν ἀποβάλλεται δύναμιν, τοῦ Περσικοῦ τὰ νῶτα τῆς Ῥωμαίων δυνάμειως περικείμενος. ἀποκαρδοκῆσας δ' ὁ στρα-
 15 τηγὸς ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἰζαλῦ φρουρία ἀνεστήσατο. καὶ μὴν καὶ τὰ γεγηρακότα ἀνέρωσε, πυριμένα τε καὶ διερρηκτότα τῷ χρόνῳ καὶ τῷ πολέμῳ, ὧν τὸ μὲν προσαγορεύεται Φαθαχών, τὸ δ' ἕτερον Ἀλαλισός. περιβαλέ τε φρουρὰς ἐν αὐτοῖς, τὸ Ἰζαλῦ ὄρος ἐντεῦθεν παρακατέχειν διεγχερωῖν. μετεδίδου δὲ τῷ Ἡρα-
 20 κλείῳ τὸ στράτευμα, αὐτὸς δ' ὑπὸ τῆς λύπης κατακλιζόμενος ἀπόμαχος ἦν.

10. Ὁ δ' Ἡράκλειος τὸ ὀπλιτικὸν διατάξας κατὰ τὰ πα- P 44
 ρύπτια τοῦ Ἰζαλῦ στρατοπεδεύεται. μὲν οὖν γε καὶ τοῦ ποτα-

1. μεσοραουόντος malim.

que facinus fugae tegumento absconderent. ubi sole medium coeli tenente omnes ad ducem convenere, contumeliis et scommatis Theodorum lacerarunt, cui speculatoris munus re vera impositum fuerat. sed is otio et inertia languidus labore ignaviae posthabuit, unde hoc malum deinde propagatum est. Persae autem sarcinas et apparatus Romanorum suo maximo bono diripuerunt: famem enim, qui velut inexorabilis quidam tyrannus eos acerbè vexabat, depulerunt. dux ad reditum incumbens et Nymphium flumen periculosissime tranans, insigni cum turpitudine sese a Persis servavit. postridie Amidam accedens multos de suis, Persis ultimum agmen carpentibus, amittit. moratus apud Izalam montem castellis prospectum ivit: nam et vetusta confirmavit, et longinquitate temporis obsidionumque iniuria luxata et soluta restituit, quorum unum Phatachon, alterum Alalibus nominatur. praesidia item imposuit, montemque de caetero illis custodiendum tradidit. praeterea exercitus partem Heraclio tradidit: ipse moestitudine obrutus ab armis vacationem sibi indixit.

10. Heraclius agmine composito per plana iuxta Izalam secundum ripas Tigridis ducit, qui fluvius a septentrionali Persidis ora erumpens

μοῦ τὰς ὄχθας τοῦ Τίγριδος, δε ἀπὸ τῶν ἀρκιῶν τῆς Περσικῆς τῆς βαδίσσεως ἀπαρχόμενος τὴν Ῥωμαίων γῆν διαχορεύει καὶ περιπτύσσεται ἀνακολπούται τε καὶ περιάγεται καὶ οἷα διπλὴν τινὰ τῷ Ἰλλύγῳ τῆς περιτροπῆς ἀπεργάζεται. περιβάλλεται δὲ καὶ τὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλαῦ, καὶ τὸ ἐπιλεγόμενον Θομανῶν δια-
 B νοσιῶν ἀγκαλλίζεται. εἶτα διεξοδεύεται ἀπαλῶ τῷ ῥείθρῳ διὰ τοῦ Μελαβασῶν ὄρους, καὶ ἐς τὴν μεσημβρίαν διαφοιῶν κατευνάζεται. τὸ δὲ Μελαβασῶν ὄρος ἔφθ τῆς Μηδικῆς. μετὰ τοῦτο τὰ Καρδούχια ὄρη Ἰνδοῦς προκύντοντα, ὡς γεωγράφοι κη-
 ρύττουσιν, ἀξιοπιστῆν ἡμῖν προβαλλόμενοι τὴν κατάληψιν.¹⁰ τοιγαροῦν ἀπολιπὼν τὸ Θομανῶν Ἡράκλειος εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Μηδικῆς προεχώρησε, καὶ ἄπασαν ἐκείνην τὴν γῆν παρετέ-
 μνετο. διαπορθμεύεται δὲ καὶ τὸν Τίγριν, καὶ εἰς τὸ πρόσω παρελαύνει τὸ στρατεύμα, καὶ ἐνεπίμπρι τῆς Μηδικῆς ἐκείνης
 C χώρας ὅσα ἐπίσημα. εἶτα ἐπανῆκεν ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς πολι-¹⁵ τείαν, καὶ τὴν Θεοδοσίον περιπτύσσεται πόλιν, καὶ ἀναμίγνυται αὐθις τοῖς ἀμφὶ τὸν Φικκιπικόν. τούτων δῆτα τελειουρηθέντων παρὰ τὴν δόκησιν, ὃ στρατηγὸς τὴν τύρρον διέκλυσε· χει-
 μῶνος γὰρ ἦδη πον ἐνεδήμεναι καιρός, καὶ ἡ ἐγκύκλιος τῶν χρη-
 μάτων ἐπίδοσις τῷ Ῥωμαϊκῷ ἔχειτο συντάγματι. ἐπεὶ δ' ἐαμί-²⁰ κιδες ὄροι τὴν περιχθόνιον πόαν ἐξέφυσαν, ἐδίδου ὃ στρατηγὸς τὰς μὲν δύο μοῖρας τῆς Ῥωμαϊκῆς πύσης δυνάμεως Ἡρακλείῳ τῷ Ἡρακλείου πατρὶ τοῦ αὐτοκράτορος, τὸν δ' ἔτερον ἠποδυ-
 σμὸν Θεοδώρῳ τῷ Ἀδηνῶ καὶ Ἀνδρέῳ· ἐρμητεὺς δ' ἄρα οὐτοσί
 D τοῦ Σαρακηνικοῦ φύλου, τοῦ ἐπικουροῦντος Ῥωμαίοις. προσέ-²⁵

9. Ἰνδοῖς fortasse, aut ἐς Ἰνδοῦς.

Verras Romanas perlabitur, amplectitur, et per eas se insinuat, illas ambit, suaque ambage velut duplicitatem quandam efficit. partem etiam montis Izalae circuit, et castellum Thomanum, quod dicitur, reditu suo includit. deinde per Melabasum (mons est Persidis) meridionalem plagam minoribus undis influens absorbetur. post eum montes Carduchii in Indiam porrecti, ut geographi scribunt, haud absonam fidel cognitionem nobis tradentes. igitur Thomanum castellum relinquens Heraclius versus meridiem progreditur, totamque regionem devastat. transit etiam Tigrim, et ultra pergit, omniaque loca illa illustra ignibus corrumpit. post in ditionem Romanorum reversus Theodosiopolim se recipit, rursusque ad Philippicum sese aggregat. his ita praeter opinionem perfectis dux militi missionem dedit: hiems quippe ante fores iam erat, anniversariaque stipendia exercitui numerabantur. at simulac verna tempestas herbis circumquaque prata convestivit, dux tripartito divisit copiis duas partes Heraclio, tertiam Theodoro Abdeno et Andreae Saraceno-

ταυτε δ' ἀπεκδρομῇ καὶ ἐφόδοις προσκρήσασθαι, καὶ κατῶσαι αὐτοῖς τῆς Περσῶν πολιτείας. ὑπενόσει γὰρ ὁ στρατηγός, καὶ πολεμικῆς ἀγωνίας ἐφάττεσθαι οὐχ οἷός τε ἦν.

Τούτῳ δῆτα τῷ ἐναντιῷ Κομεντιολοῦ ἐπὶ τὴν Ἀρχιλάου
 5 ἤκε, συναγείρει τε τὸ στράτευμα, τοὺς τε ἀλκιμωτάτους τοῦ V 165
 πλήθους διευκρινήσας τῆς ἀχρήστου δυνάμειος διεχώριζε. τρεῖς
 δὲ τάξις συντέταξε, καὶ τρίχα ἀνὰ τοῖς βερβύρουσ διεσπίρει.
 καὶ τοῦ μὲν δεξιῶ λόχου ταξιμαρχεῖν Μαρτίνῳ. πυρεκελεύετο,
 Κάσιον δὲ λοχαγὸν τοῦ ἐτέρου κέρματος προεστήσατο· τὸ δὲ με-
 10 σαύτατον τῆς δυνάμειος ὁ στρατηγός ἀνελάμβυεν. ἡ δὲ πληθὺς
 τῆς μαχίμου δυνάμειος ἕξ χιλιάδες ἐπῆσαν· αἱ γὰρ τέτταρες διὰ
 κακίαν ψυχῆς ἦσαν ἀπόμαχοι, ὧσ καὶ προσέταυτεν ὁ στρατηγός
 μετὰ γε τῆς ἀποσκευῆς διὰ φυλακῆς ἔχειν τὸν λεγόμενον χύμαχου.
 ὁ μὲν οὖν Κάσιος τὸ ἐαυτοῦ ἀράμενος σύνταγμα τὰ τῆς χάριος P 45
 15 περιενύσσει λαυά, ἤκε δὲ ἐπὶ Ζυλδαπὰ ἐπὶ τε Αἴμον τὸ ὄρος.
 ἀτὰρ ἀδοκῆτως τοῖς βερβύροις ἐωθινὸς κατεπλάσειν, ἀφράκτους
 τε εὐρόμενος ἐνευδοκίμει τῷ δόρατι, περιδόξον δὲ ἀπεγέρετο τὸ
 τρύπαιον. τοῦ γὰρ πλήθους τῶν βερβύρων ἀποδυσμὸν διεφθιρει
 μέγιστον, καὶ οὖν λαφύροις πολλοῖς τὴν ἀριστείαν ἀνεκαλλώπι-
 20 ζεν, ἀποίσειν τε ὑπυσπιστῇ ἐδίδουσ τινί, ὧσ μὴ ὤφειλε· τοῦτον
 γὰρ ὑψιμαροῦνται τὴν προνομῆν ἐνευθροισθέντες οἱ βάρβαροι.
 Μαρτῖνος δ' ἐς τὰ περὶ τὴν Νέιν πόλιν γενόμενος, ἔνθα δὴ τὸν
 Χαγῶνον τό τε Ἀβυρικὸν ἀνελιζόμενον ἐπισκόπυεν. ἔλλοχῶσι B
 γοῦν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀθρόον καρτιρωῶς ἐπιτίθενται. καὶ ἔφα-

rum, qui Romanis suppetias venerant, interpreti tradidit, cum mandatis uti per loca Persidis hostiliter denno grassarentur, ipse siquidem minus belle valens armis interesse non poterat.

Hoc igitur anno Comentiolus Aschialum veniens exercitum contrahit, fortissimos quosque ab imbelli et ad pugnam inutili turba probe se- ligit ac separat, triplicem adversus barbaros ordinem constituit. dextrum agmen Martino committit, alteri Castum praeponit, medium sibi retinet. militum bellicosorum numerus sex, inutilium bello ineptorumque quatuor millia conficiebat; quibus imperavit uti castra cum sarcinis et impedimentis custodirent. Castus cum cohortibus suis in sinistram pergens ad Zaldapa oppidum et ad Aemum montem processit, exortoque vie in barbaros inermes, nihil huiusmodi opinantes, incidens gloriam non vulgarem excellenti victoria, est consecutus, quando eos partem maximam ferro concidit, et multitudine spoliolum virtuti suae decus atque ornamentum adiunxit. spolia illa utinam ne armigero cuidam suo avehenda commisisset! nam barbari facto cuneo praedam illi abstulerunt. Martinus ad urbem Neam profectus, illis locis Chaganum cum Abaris se tenere per speculatores cognoscit. parant itaque insidias Romani, repenteque vi

λός τις ἐτῆν τοῖς βαρβάροις ὁ θάνατος, ὡς ἄμπατις ἑξαπινυῖως
 καταρροφοῦσά πως τὸ πολέμιον. ὁ δὲ Χαγᾶνος παράδοξόν τι
 ἔρμαιον τὴν σωτηρίαν πρῶτῃ ἐποίησε, καὶ φυγῇ συνέριθός ἦν· ἐλάν-
 θανε γὰρ τῆσος ἐν τῇ λίμνῃ, τὸν βάρβαρον διασώζουσα. ἦ γὰρ
 ἂν ἦλω, καὶ περιδοξὸν ἐγεγόνει Ῥωμαίοις Ἰωάννησον· μέγιστος 5
 γὰρ οὗτοσὶ καὶ ὀνομασιτότατος τοῖς βαρβάροις ἐπέσκηψε κίνδυνος.
 C ἦν δ' ἄρα τάληθές καὶ παρὰ τῶν ἀποτομολησόντων Ἀβάρων πέμ-
 πτη ἡμέρα νοσφίσασθαι. καὶ δῆτα ἀνέλευξεν ἐξ ἰωθινοῦ ὁ Μαρ-
 τίνος, ἔνθα τῷ στρατηγῷ τῇ προτεραῖα διώριστο. ὠμορρόθει
 δὲ καὶ Κᾶστος, ἐς ταῦτόν Μαρτίνῳ γενόμενος. πλείστης τε δυ- 10
 νάμειως ἐδίδουσαν τε καὶ ἀντελάμβανον τῇ συντυχίᾳ παρ' ἑαυτῶν
 τὰ συντάγματα, ἀσυλλαν ἐχρωσιτάτην εἰληχότες διὰ τὴν σύμμι-
 D ξιν. (11) Κομεντιόλος δὲ τὴν ὁμολογίαν ἀποκειμψόμενος τάς
 τε πρὸ τῆς προτεραίας συνθήκας, οὐδέν τι διεπράξατο πρὸς ἐν-
 τρέχειαν βλέπον, οὔτε ὡς τὸν Κᾶστον καὶ Μαρτίνον ἀπώχετο 15
 διὰ τὸ πλῆθος βαρβάρων ἐς νῦτα διασύρεισθαι καὶ ἐν τροπαίῳ
 συμπλέκεσθαι. λόγος δὲ κατατιᾶται καὶ Ῥουστιβιον, συντάγμα-
 τός τινος ἡγεμονεύοντα, τῷ στρατηγῷ ὑποτίθεσθαι ὀλιγώρως
 ἔχειν περὶ τὴν ἄφιξιν καὶ παραμελεῖν τῆς ἐς Μαρτίνον καὶ Κᾶ-
 στον ἀντανόδου διὰ τε τὸ τῆς τύχης ἀσαφές καὶ δυσέφικτον, τὴν 20
 τε βασιλέως γνώμην μὴ οὕτως ἔχειν, καὶ τηλικούτους μὴ ἔγχε-
 ρεῖν κινδύνους ἐπιέγουσαν. καὶ δῆτα ἐξειδίδου ὁ στρατηγὸς Ῥω-
 στιβίῳ τὰ ἅτα, καὶ τὸ σπουδαζόμενον τῇ ῥαθυμίᾳ ἐγίνετο.

magna in eos incurrunt. salsam nonnihil barbari mortem sentiebant,
 quae ut aestus quidam marinus reciprocans subito eos secum abreptos
 absorbebat. Chaganus fugae beneficio salutem quasi quoddam inspera-
 tum et admirabile lucrum reperit; quem parva quaedam lacus insula forte
 fortuna servavit. sane ingenti pretio barbaris stetit illius liberatio,
 quibus neque ad memoriam insignius periculum in cervicibus fuit. et
 erat revera Abaris transitionem meditantibus quintum iam diem seiungi.
 rediit ergo mane Martinus, quo redeundum dux pridie decreverat. eo-
 dem et Castus Martino respondens revenit, mirandumque in modum vir-
 tus militum ex congressu et colloquio mutuo crevit; atque ex hoc con-
 sortio coniunctioneque velut asyli ius tutissimum firmissimumque adepti
 sunt. (11) Comentiolus autem nudius tertius pacta et conventa abii-
 ciens nihil sollers et industrium egit, neque ad Castum et Martinum
 abiit, ut barbaros ab iis averteret et in fuga manum cum iisdem conse-
 reret. accusatur vulgo Rustibius quidam e centurionibus, qui consilio
 suo hanc duobus illis ab hostium tergo succurrendi negligentiam duci
 iniecerit, quia nimirum fortuna incerta esset, et ad eam perveniri aegre
 posset; nec imperatorem istuc velle, qui talibus se offerre discriminibus
 non cogat. commodavit igitur aures Rustibio dux, socordiaeque ut ne-

Μαρτίνος δὲ καὶ Κάστος ἐς Μαρκιανοῦ πύλιν τὸν στρατηγὸν P 46
 ἦκειν πυθόμενοι παρ' αὐτὸν ἐπαγγέσαν. ἡλίου δ' ὑπερχομένου
 τῆς κυκλικῆς τῆς φωσφόρου διήσεως, πανστρατιᾷ Κομεντίολος
 ἐπὶ τὸν ἴδιον ἐχώρησε χάρακα, ἔνθα καὶ τοὺς ἀπολεκτοὺς τοῦ
 5 Ῥωμαϊκοῦ κατελελοίπει στρατεύματος. μετ' ἐκεῖνο δῆτα ἐπὶ τοὺς
 στενωποὺς τοῦ Αἴμου στρατοπεδεύεται, ἐπὶ τε τοὺς γηλόφους
 καὶ τοὺς ἐφ' ὕψους αὐλῶνας ἀνάγοντας. Σαβουλὲν δὲ Μανάλι-
 ον ὁ τόπος ὠνόμασται ἐπιχωρίῳ προσηγορίᾳ τινί. ἀλλὰ φέρε V 166
 τοῦτον ὑπογράφωμεν τῷ λόγῳ καὶ φραστικῇ τινὶ δυνάμει διαμορ-
 10 φοῦν ἐγχειρήσωμεν. χῶρος δ' οὗτος πάγκαλος καὶ μετέωρος,
 ἀνὰ τὸ τοῦ ὄρους μεσαιτατον ὑπτίος τὴν θάλασσαν, πεδῖον καθευμέ- B
 νον, ἀνθοφόροις προσαυλαῖς ἅπαν κατόκομον. λειμῶνες δὲ τού-
 τῳ χλοάζοντες, ὀφθαλμῶν ἑορτὴ καὶ ἐστίασις. διατριβαὶ δὲ
 αὐτῷ κατὰσχοιοι, τῷ λασίῳ τῆς ὕλης τὸν ἐπιβάτην ἐγκρόπτουσαι,
 15 καὶ πολλὴν ἄλειαν μεσημβρίας ὥρα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἀποτί-
 κτουσαι, ὅποτε ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτῖσι καὶ τὰ τῆς γῆς ἐνδόμυχα
 κατηθάλωται. καὶ ἔστιν ὄρῳ μὲν ἡδύ, εἰπεῖν δ' οὐ ῥήδιον.
 περιρρεῖ δὲ τὸν τόπον ὑδάτων ἀφθονία, μήτε τὸν πίνοντα παρα-
 λυποῦσαι ταῖς ὑπερβολαῖς τῆς ψυχρότητος, μήτε τὸν ψυχάζοντα
 20 ἀποκναίονσαι, διὰ τὸ τῆς ὀμίλιας ὡς ἔπος εἰπεῖν μαλθακώτερον.
 ξεναγωγοῦσί τε ὄρνιθες τοὺς θεατὰς τοῖς μέλεσι μουσικώτερον, C
 ἐν τοῖς νεοβλάστοις τῶν δένδρων ὀχούμενοι. ἄδουσί τε αὐτοῖς
 νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπιληθὸν ἀπάντων, καὶ πολλὴν

7. ἀνάγονται IP.

gotio gravi ac serio studebatur. Martinus et Castus ubi ducem Martia-
 nopolim concessisse acceperunt, ad eum abiere. sole iam caput profe-
 rente, Comentiolus cum totis copiis ad castra, ubi relictis illos de
 Romano exercitu reliquerat, se recepit. deinde ad angustias Aemi pro-
 ficiscens colles et in sublimi valles petit. locus ab indigenis Sabulen
 Manalium appellatur, quem age describamus et orationis facultate infor-
 mare instituamus. locus hic longe pulcherrimus et excelsus usque ad me-
 dium montis positione resupinus est. campus subiectus tanquam florife-
 ris vestibulis totus comans. in eo item prata virentia festum diem, con-
 vivium quoddam oculis praebent. visuntur illic umbrosa tabernacula ex
 densitate arborum; quibus qui ascendunt occultantur, multusque ibi me-
 ridiano tempore calor sentitur, quando radiis solaribus etiam abdita ter-
 rarum aestuant. et est res iucunda visu, difficilis explicata. circum-
 fluit aquarum copia, quae neque bibentem nimio frigore molestia, neque
 frigus captantem propter mollius, ut ita dixerim, consortium taedio af-
 ficat. Praeterea aviculae, arborum ramis fronde nova pubescentibus sus-
 tentatae, spectatores cantibus suis hospitio musico accipiunt. cantant
 porro illis absque luctu et ira, malorum oblivionem omnium inducens,

τὴν ἀλυσίαν τοῖς ὁδοῖταις ταῖς ψῆδαῖς παραπέμπουσιν. ὁ τε κρο-
 τὸς καὶ ἡ μυρρίνη καὶ ἡ σμίλαξ μετὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνδρῶν
 καλλίστη τινὶ συμφωνίᾳ τρυφῆν ἄυλόν τινα ταῖς ὁσμίαις τελειοφο-
 ροῦσι κομιδῇ ἀφθονώτατα, καὶ καταπλουτοῦσι ταῖς ἐσθλῆαις τὸν
 ἐνδημήσαντα, ὡσπερ τινὶ φιλοξενίας ἀρίστῳ θεσμῷ παρασκηνῆν 5
 θυμηδίας τινὰ τοῖς φοιτηταῖς προφερόμενοι. ἔνθα δὲ τῇ προτε-
 ραίᾳ, ἅμα τῇ ὑστεραίᾳ τὸ στρατόπεδον προσέταττεν ὁ στρατη-
 γὸς ἐναυλλίεσθαι. περὶ τὴν ξυλίην δὲ γέφυραν τοῦ γείονος
 D ποταμοῦ ἀνιχνεύειν τὸ Ἀβαρικὸν ἐξ ἐσθινοῦ λοχίτη γε ὄντι Μαρ-
 τίνῳ ὁ στρατηγὸς ἐγκελεύεται, ἐπισκοπεῖν τε εἶγε διεπεραιώσθῃ 10
 τὸν ῥοῦν τὸ πολέμιον, Κύστον δὲ κατὰ τὴν λιθίην διάβυσιν
 ἀνερευῆσθαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα, πῶς τε ἔχουσι γνώμης,
 καὶ πρὸς τὸ ἀντιπέρασ εἶγε στρατοπεθεύοιντο. ἀλλ' ἐπεὶ Μαρ-
 τίνος ἐτεθέατο διεπεραιοῦσθαι τὸν ῥοῦν ὅσον οὐπω τὸ πολέμιον
 μέλλον, πυλίνορσος οἷα ἐπυνῆκε, καὶ συνείρει τοῖς ἀμφὶ τὸν 15
 Κομεντιόλον στρατεύμασιν. ὁ δὲ Κύστος ὑπεκβαίνων τὸν τε
 ποταμὸν διεπεραιώσασατο, καὶ εἰς τὸ πέραν ἀφικόμενος συγγίνεται
 τοῖς προθέουσι τῶν ἀντιπύλων, καὶ ῥωμαλεώτερον ἅπαντας τῷ
 ἀκινάκῃ διώλεσε. δρούσας δὲ τὰ τοιαῦτα οὐχ οἷός τε ἦν τὴν παρ-
 υῖσαν ἐνπρυγίαν διαφυλάεσθαι σκαιοῦ τινὸς δαίμονος ὑποθή- 20
 P 47 καις. οὐκ ἀνέξενε γὰρ ἐπὶ τὸν Κομεντιόλον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ξυ-
 λίην ἀποιχόμενος γέφυραν συμπυρομαρταῖν ἐπειράτο Μαρτίνῳ.
 ἐπεὶ δὲ διητύχησε τοῦ βουλήματος, ἡλίου δυσόμενον ἐπυνύχιζε
 κατὰ τὸν γῶρον. τῇ δ' ἐπιούσῃ διενυκτέρευε τὸ πολέμιον, καὶ

viatoribusque cantibus illis moerorem magnopere minuunt et abstergunt.
 hederaeque, myrtus et smilax, cum omni florum genere, concordia qua-
 dam pulcherrima delicias quasdam incorporeas quam uberrime odorati
 perfecte praestant; et odorum suavitatibus praesentem ditant, advenis
 velut optima hospitalitatis lege apparatus quendam iucunditatis offeren-
 tes. hic igitur exercitum pridie postridieque dux habere stationem ius-
 sit. et Martino manipulario negotium dedit ut iuxta pontem ligneum vi-
 cini fluminis Abaros a mane usque indagaret, speculareturque ecquid flu-
 men transiissent. Casto praecepit ut terrestri via hostium vestigia mo-
 tusque, et quid in animo haberent, et num ex adverso constitissent,
 scrutaretur. Martinus postquam hostes iamiam fluvium transiuros anim-
 advertit, celeri pede retrogressus ad Comentiolum et exercitum rem
 defert. Castus vero deflectens flumen transmittit, et in ripa ulteriore
 inito cum praecurrentibus hostium certamine robustis viribus omnes ma-
 ctat. ea re confecta felicitatem oblatam sustinere non poterat, alicuius
 mali daemionis instinctu: nec enim ad Comentiolum regressus est, verum
 ad pontem ligneum abiens cum Martino se coniungere conabatur. quo
 proposito lapsus, cum sol iam occidisset, noctem eo in loco totam trans-
 egit. hostes nocte exacta per pontem ligneum in adversam ripam trans-

διὰ τῆς ξυλλήτης γεφύρας εἰς τὸ πέραν διεπορθμεύετο. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν ἄλλως διαπεραιοῦσθαι τὸ ρεῖθρον· ἀγχιβαθῆς γὰρ ὁ ποταμὸς ἐπεφύκει, πηλαγίζων τε τῷ ῥοθίῳ τοὺς ἐπιβυίνοντις τῆς πορείας ἀπεῖργε. συννεύοντος δὲ καὶ Κάστου ὡς τὰ οἴκοι, 5 καὶ ἀνταναγομένου ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀντιμέτωπον τὸ δυσμενὲς συνεκύρησε πλῆθος, καὶ δυσάντητον ἦν τὸ κακὸν καὶ σοφίσματος ἄμοιρον. (12) ἀτὰρ ἰδρῶς περέρρει τῷ Κάστῳ, ἀπο- B
ρία δὲ τὴν ψυχὴν κατεβάλλετο, ὠρῶσθε τε καὶ ἐδεδίει, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τὰ τῆς συμφορᾶς εἶχε τὴν πρῶδον. περισσῆται δὲ 10 παραυτίκα τὸ σύνταγμα, καὶ ἄλλος ἄλλη, ὡς εἶχε δεῖλις, ἐτράπητο. καὶ οἶα πτώκεις τινες ἢ νεβροὶ κωνηγέτου ἐπιβουλαῖς παρωθούμενοι πρὸς τὰ τέμνη παρεκρύπτοντο, ἐγκεκορδυλημένοι τοῖς ἄλσεσιν. ἄλόντες δὲ τινες τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑπὸ τῶν Ἀβάρων ἀνί- V 167
κεστά τε ἤκλιζοντο καὶ ἄλλως ἄλλοτε στρεβλώσεων ἐπινοίας ὑπί- C
15 μνον. ἠπειλείτο δ' αὐτοῖς καὶ τρόπος θανάτου πικρώτατος, εἰ μὴ τὸν Κάστον ὄπη καὶ τύχοι τραπέντα παραδηλώσωσι. τοιγαροῦν καθομολογοῦνται, δακτυλοδεικτοῦσί τε τὸν Κάστον οἶά πως ἐπιφυλλίδα τινὰ ἐν μέσῳ τῆς ὕλης ἀποκρυπτόμενον. καὶ οὖν ἐζωργεῖτο ὁ ταξίαρχος, καὶ λιπαρόν τι κύρμα τοῖς πολεμίοις 20 ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ πλείστη ἀπόμοιρα τοῦ στρατεύματος ἅμα τῷ Κάστῳ ὑπὸ τῶν δυσμενῶν συνεσφίγγετο.

Ὁ δὲ πόλεμος ἐπίδοσιν μᾶλλον ἐλύμβανε καὶ πρὸς τὸ λαβρότερον ἐξεκαίετο. ὁ γὰρ Χαγῦνος ὡσπερ ἀπὸ τινος ἀφεταιρίας D
κακῶν ἐπαφίησι στρατιῶν πολλήν, ὅπως τὴν Θράκην διατέμνηται

eunt: aliter quippe non dabatur, quod iam profundius flumen et tumidum fluctibus transitum negaret. domum autem Casto respiciente, et ad castra parante reditum, a fronte hostium numerus illi occurrit, nec iam praesenti discrimini obviam ire ingenio aliquo licebat. (12) caeterum Castus sudore difflebat, et quo se verteret nesciens animo concidebat, timebatque et pavebat: ad malum ingens spectabat calamitas. exemplo tota acies dissipatur, et alius alio, ut quemque metus hortabatur, diffugiunt; nec secus quam lepores aut hinnuli, venatorum exerciti insidiis, per silvas se occultant et nemorum saltibus delitescunt. capti quidam indignissime verberantur, et alias aliis cruciatibus tum primum excogitatis subiciuntur, cum minis acerbissimae mortis, ni ubi Castus fugitivus deliteat enuntiarint. enuntiant, Castumque, velut racemum sub folio vitis, in media silva absconditum digito intento produnt. ducitur captivus, fitque praeda hostibus non vulgaris. plurima insuper eius agminis pars cum eo comprehenditur.

Bellum porro increscere et ad maiorem aviditatem exardescere. et enim Chaganus quasi e carceribus malorum frequentem immittebat exercitum, qui Thraciam universam ad vastitudinem redigeret. prorumpunt

πῦσαν. ἐνάλλεται τοίνυν ἐπὶ προνομήν τὸ πολέμιον διὰ τῶν τῆς μεσημβρίας ὕρων, καὶ δῆτα τοὺς φύλακας (πεντακόσιοι δ' οὗτοι, περιφρουροῦντες τὰ ἐχυρώματα) ἠρωϊκώτερον παραταξάμενους ἀνείλον. Ἀνσιμουῦθ δέ τις ταξίαρχος (πεζικοῦ δὲ οὗτος στρατεύματος ἡγεμόνευε περὶ τὴν Θράκην ἐνδιατρίβοντος) ὄπη-5 νίκα ἤσθετο τὸ Ἀβυρικὸν ἐπιφοιτήσαν, ἠθροίκει τὴν στρατιὰν καὶ πρὸς τὰ μακρὰ τεῖχη διέσωζεν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ οὐραῖον τῆς δυνάμεως ἐτόγγαθεν ὢν, συνώθει τε πρὸς τὸ εἶσω τὸ στράτευμα.

- P 48 τοῦτό τοι καὶ ζῶντα τοῖς βαρβύροις ἀπέδοτο. ἦλω γὰρ καὶ πρό-
χειρον θῆραμα τοῖς προθέουσι τῶν πολεμίων ἐγίνετο· οὐ γὰρ τὰ 10
νῶτα διὰ φυλακῆς εἶχεν ὁ δειλαιος. μετ' ὀλίγον δ' ὁ Χαγῦνος
καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ πλήθους ἀπόμοιραν τῇ Θράκῃ προσέχει, διὰ
πλειστων τε τόπων τὴν εἴσβασιν ἐπεποίητο. σκαιόθεν δ' οἱ ἀμφὶ
τὸν Κομεντιόλον ἐστρατοπεδεύοντο. διὰ τοι τοῦτο ἀποκρύπτον-
ται οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς ταῖς ὕλαις τοῦ Αἴμου, τό τε πολέμιον πα- 15
ρίσαν εἰς πλείστας ἀνὰ τὸν Θράκην διασπειρεσθαι μοίρας. τρί-
τη δ' ἡμέρα ὁ Κομεντιόλος τοὺς λοχαγούς καὶ χιλιάρχους τοὺς τε
ἐπιεικιστάτους τοῦ συντάγματος ἐπὶ τὸ ἑαυτοῦ συνῆλιξε σκηνοπή-
B γιον, καὶ συνεκοινοῦντο ὅ τι καὶ μέλλοιεν δρῶσειν. τῇ δ' ὕστε-
ραία τοὺς τε ἵππους καὶ τὸ πεζικὸν συναθροίσας, ἐκκλησίαν τε 20
ἀγείρας παρεγγυῆ τῷ συλλόγῳ μὴ τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις παρέ-
χασθαι, δευτέρᾳ τε πάντα τῆς ἀρετῆς διατίθεσθαι. (13) τον-
θορύζων δέ τις τῶν χιλιάρχων ἐς μέσον ἔσθη, ἀπερικαλύπτως τε
τοῦ στρατηγοῦ τὰς ὑποθήκας δέχεται, εἰς τοῦπίσω δ' ἀναρρεῖν

15. τότε πολέμιον παρέσταν IP.

igitur ad direptiones versus meridiem, quingentosque praesidiarios, a quibus munitiones defendebantur, animose viriliterque contra dimicantes vita exuunt. Ansimuthus centurio, peditatus in Thracia praefectus, ut Abarum irruptionem sensit, collectas in unum copias ad longos muros incolumes perduxit, cum in extremo ipse sequeretur suosque propelleret; quae res illum barbaris vivum tradidit. captus enim obvia praeda fuit hostibus ante ambulantiibus: neque enim tergo miser tutelam gerebat. non multo post Chaganus etiam quod sibi restabat militum, in Thraciam effudit, locaque plurima incursavit. quos Comentiolus ducebat, eorum erat infelix militia. quare per Aemi silvas sese condentes sinebant hostes per regiones Thraciae plurimas dispertiri. tertio die Comentiolus centuriones chiliarchas et optimates in tentorium suum convocat, deque re publica ad eos refert. die sequenti equitatu peditatuque congregatis, ne hostibus terga dare velint et ut omnia infra virtutum aestiment, concionem hortatur. (13) tum quidam de chiliarchis sive tribunis submurmurans in medium surgit, et aperte ac sine dissimulatione ducis consi-

ἔφασκε συνόλεσιν αὐτῇ τε τῇ στρατιῇ καὶ τῷ στρατηγῷ, τοῖσδε τοῖς λόγοις χρησάμενος.

“Ἄνδρες τεχνῖται τὸν πόλεμον, τολμηταὶ τὰς ψυχάς, C
 ἀλλ’ ὅτε καιρὸς συμμαχεῖ καὶ τύχη τίς ἐστι τοῖς ἡμετέροις ἐπιρ-
 5 ροθος. ἄνδρες, παρ’ οἷς κοινὸς μὲν ὁ κίνδυνος, ἡ δὲ σωτηρία
 ἀπάντων ἀμέριστος. ὁπόσον ἡ δειλία κακίζεται, ἐπὶ τοσοῦτον
 ἔχει ψόγον τὸ θράσος ἀντίθετον. ὄκνος δὲ φρονήσεως ὄρος ἀκρό-
 τatos, ὅταν οὐκ αἰσχύνην τὴν εἰβουλίαν, ἀλλ’ εὐσημοσύνην
 τὴν σωφροσύνην ποιήσεται. ἀλλὰ πρὶν τι τῶν ἐμῶν ῥημάτων
 10 ἐκ τῆς ἐαυτῶν μητρὸς τῆς καρδίας προκύνῃαι καὶ τοῖς ὡσὶ τοῖς
 ἡμετέροις μαιεύσησθε, τοῦ στρατηγοῦ τὴν ἄξιopiστίαν μικρὸν
 ἀποπέμψασθε, μὴ πως τῶν βουλευτῶν τὴν ἀκοὴν διαβύσητε,
 καὶ προφθάσῃ ὡσπερ θύρα τινὶ κεκλεισμένη τῇ ἔγκοπῃ τὸν φθει- D
 γόμενον, καὶ τοὺς ἡμετέρους πρὶν εἰσοικλήσῃτε ἀποβάλλῃτε λό-
 15 γους. ἄξιopiστίᾳ γὰρ αἰτοδυνατόν τι χρῆμα, καὶ τὴν ἰσχὺν οὐκ V 168
 ἐπίκτητον ἔχει, ἀλλ’ οἷα πηδάλιον τὸ βούλημα κέκτηται, ὅποι
 καὶ θέλει τοὺς ἀκούοντας διακλῆουσα. ἀντιτείνειν, ἄνδρες, ὁ
 στρατηγὸς τῷ πολέμῳ παρεγγυῖ, καὶ ἀντιπρώρους πλεῖν τοὺς
 ὀλίγους τοῖς πλείοσιν ἐγκιλεύεται, καὶ ταῦτα καὶ Κᾶστου διολω-
 20 λότος. ἡμεῖς δὲ μοι καὶ μάρτυρες ὡς μὴ πάντες ἀγαθοὶ παρα-
 τάττεσθαι, εἰ μὴ γε λυπῶ μικρὸν τι, διαγυμνώσας ὑμῖν τὴν P 49
 ἀλγίθειαν. παρ’ ἐμοὶ γὰρ ἐπίπλωτος ἔπαινος ἀληθοῦς ἀτιμώ-
 τερος ψόγου, ἐπεὶ μηδὲ δουλεύει τοῖς ἔγκωμοῖς τὰ πρόγματα.

lium improbat, ac retro abire tum in exercitus tum in eius rem fore huiusmodi oratione demonstrare contendit.

“Viri militiae gnari et fidentes animi (sed cum tempus adiuvat et fortuna res nostras propius aspicit), viri, apud quos omnium commune periculum, omnium communis et indiscreta salus. quantum timiditas reprehenditur, tantum vicissim audacia eius adversaria vituperatur. cunctatio prudentiae fastigium est, quando non dedecus pro bono faustoque consilio, sed decus pro sana intelligentia amplexata fuerit. verumenimvero priusquam verborum meorum quippiam e corde, ipsorum fonte ac parente, se expomat, et illi aures vestrae obstetricentur, dignam fide ducis auctoritatem paulisper seponite, ne forte vobis suadere cupientium voces praetereatis, iisque interceptis ianua praecludatur, et orationem nostram prius efficiatis quam domum vestram intromiseritis. hoc enim efficere potest, cui propter dignitatem plurimum et facillime creditur; cui non aliunde acquisita vis inest, sed voluntatem pro temone possidens audientes quo lubet dirigit. in hostem ire dux hortatur, et obversa prora paucis adversum multos navigandum censet, idque cum et Castus perierit. iam et vos mihi testes estis, non omnes nostrum (liceat bona cum venia veritatem nudam proloqui) praelio idoneos videri. apud me quidem ficta et commentitia laus vera et iusta vituperatione despiciabilior

ἢ οὐχὶ τὸν χάρακα ὁ στρατηγὸς ἔναγχος τοῖς ἀπομίχοις περι-
 φρουρεῖν διετάξατο; ἄνδρες δ' οἷτοι τετρακισχίλιοι, ὡς μικροῦ
 δεῖν τὸ λείπον τοῖς συμπλεκόμενοις ἰσάζεσθαι καὶ τοῖς ἄγωνισταῖς
 τὸ ἀπόμαχον, τό τε ὕγιές ἐφάμιλλον εἶναι τῷ σκάζοντι. σιωπή-
 σομαι δὲ καὶ ὄσσην τῆς ψυχῆς εὐρωστίαν διώλεσε τὰ πρὸ μικροῦ 5
 δυστυχήματα, ὅπως τε πλείστην ἐπίκουρον ῥοπήν ἀπέκειρε τὸ
 B πολέμιον. καὶ εἰ μὴ σφάλλομαι, μέλζονα τῆς πρὸ μικροῦ συμ-
 βάσης ἐκλείας τὰ τῆς ἐπογοίου συμφορᾶς ἀποτεύγματα. ἀνεῖλε
 Κάστος τῶν βαρβάρων πολλούς, καὶ τὴν λείαν ὡς αὐτὸν ἀνε-
 λάμβανεν· ἀλλ' ἀνθεῖλε ταύτην τῇ ὑστεραῖα ὁ βάρβαρος. νῦν 10
 δὲ δυσσημότατον ἐπιμύθιον λέξω· κἀκεῖνον συνέλαβε, τοὺς τε
 στρατιώτας ἐζήγησε, καὶ θρίαμβον ἔνδοξον ἀνεδήσατο, καὶ
 λαθεῖν ἐν ἄλσει κρυπτόμενον τὸν Κάστον οὐκ ἤν. καίτοι τὸν
 Χαγῶνον λιμναζομένη νῆσος ἐκάλυπτε, καὶ οὐκ ἐξεῖπε Μαρτίνω
 τὸν ἐμφωλεύοντα, ἀλλ' οἶα μυστήριόν τι ἀπόρητον τοὺς ἀμυή- 15
 C τούς ἀπέκρυπτεν. ἤδη δὲ πῶς καὶ βασιλεῖα τὰ μικρὰ ἐκεῖνα ψυ-
 χαγωγούσιν ἀνδραγαθήματα, κοῦκ ἂν ἐπίθετον ἡμῖν σύμμαχον
 προσχέη βοήθειαν, μήπω τῶν νεωτέρων ἀτυχημάτων αἰσθόμε-
 νος. οἶδα δ' ὅτι καὶ τὸ πολέμιον προμηθέστερον ἀπεργάσσονται
 οἱ ἔναγχος αὐτὸ περιστροφῆσαντες θόρυβοι, καὶ πολλὴν λοιπὸν 20
 τὴν προφυλακτικὴν ἀσυλίαν ἀσκήσειε διὰ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δυστύ-
 χημα. ἀποχρώντως ὑπὲρ τοῦ συνοίσοντος, ἄνδρες, διελλεγμαι.

habetur, quandoquidem res ipsae encomiis non ancillantur. quid? an non paulo ante ad pugnam inutilibus castrorum custodiam dux mandavit? atque istorum numerantur quatuor millia, ut non multum absit quin quod relinquitur bellatoribus numero exaequetur, et imbellis turba pugilibus et claudicantes recte incedentibus. tacebo quantum nuper accepta clades de animorum robore firmitateque detraxerit, et quomodo hostes auxilii momentum maximum nobis praeciderint. ac nisi me fallit, non tantam paucos ante dies adepti sumus gloriam quantum nunc ex infelici successu calamitatem. leto dedit Castus barbarorum multitudinem, quamque ipse praedam tulit, postridie barbarus retulit, atque ut pessimi ominis epimythion tanquam fabulae adiciam, et illum insuper et milites vivos comprehendit, et triumpho glorioso decoratus est. Casto in saltu delitescere non licuit, cum tamen Chaganum posita in stagno insula texerit nec absconditum Martino prodiderit, sed perinde atque mysterium quoddam non efferendum profanos celaverit. imperatorem nunc egregia illa nostra, sed parva tamen facinora delectant; qui cum recentiora infortunia nostra non dum cognoverit, auxilia nulla mittet. arbitror autem ipsos quoque hostes e tumultu proximo cautiore futuros, ac propter exitum illud quod pertulere incommodum, daturus operam diligenter ut in posterum securitati suae melius prospiciant. de eo quod conduceret,

ἔμοι δὲ τύχη διασφαλῆναι δοίη τῆς δόξης, αὐτὴ τὴν παρ' ἐαυ-
τῆς ἐπικουρίαν ὑμῖν ἀντιξάγουσα.”

“Ὅτε τοίνυν ὁ χιλιάρχος τοὺς ἀγενεῖς τοὺτους ἐξηρεύετο
λόγους τοῖς τε ῥήμασιν ἐξειδεϊμάτων τὸν σύλλογον, ἀτρεμοῦντός D
5 τε τοῦ πλήθους καὶ τεθηπότος τοῖς φοβεροῖς διηγήμασιν, ἀνὴρ
τις πρεσβύτης ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνέθορε μετὰ βοῆς τῷ χιλιάρχῳ
μιμνόμενος, ἐξήτει τε τὴν ἐκκλησίαν ἐς λόγους ἀντιλογίας γενέ-
σθαι. ἐπεὶ δὲ τὸ πλήθος ἐπένευε καὶ ταῖς χερσὶ προαγορεύειν
ἐκέλευσε, φωνῇ γηραλέᾳ ποτνιῶμενος πρεσβυτικῷ τε θαυρόν
10 τοῖς ῥήμασι τὴν αἰδῶ προτρεπόμενος ὧδέ πως τῶν λόγων
ἀπήρξατο.

14. “Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἀλλ’ εἰ μὴ τοῖς ἔργοις ψείση- P 50
σθε τὰ ὀνόματα ἄνδρες, ἀλλ’ εἰ μετὰ τοῦ σώματος ἄρρενας
σχοίητε τὰς ψυχάς. εἰ καὶ τοῖς λόγοις κομπάζειν μεγάλα οἶδε
15 καὶ περικυκᾶν ὁ χιλιάρχος, ὅμως ἐνδρανέστερα τῶν ῥημάτων τὰ
πράγματα, καὶ ψόφων οὐκ ἀνεχόμενα. οὐ γὰρ καθάπερ παῖδας
ἡμῶς μορμολύττεται τοῖς σοφίσμασιν. ἐγὼ δὲ πρῶτον ἠδέως
ἐροίμην ἐκείνον· πρὸς τῆς ἀληθείας, τίσι ταῦτα δημηγορεῖς, ἢ
χιλιάρχη; ἀγροίκους ἂν βρονκόλησας ταῦτα φθγγόμενος, παρ’
20 οἷς ἀντὶ μὲν ξίφους τὸ πτεῖον, διφθέρα δὲ θώραξ, ἀντὶ δὲ ἵππου
γαύρου τε καὶ ὑπαύχενος ἀροτῆρες βόες, ἰδιῶται τοῖς ἔργοις καὶ B
θεράποντες γεωργῶν. τί τὴν ἐκκλησίαν γυναικωνίτιν ὑπέλιθρας, V. 169
καὶ μετὰ τοῦ γένους τὴν φύσιν ἐνύβρισας; ἀδικεῖς τοῖς λόγοις τὰ

satis a me dictum est. utinam fortuna hoc mihi largiatur, ut opinione
aberrem ipsaque per se opem nobis afferat.”

Postquam chiliarchus sermonem hunc nequaquam liberalem et inge-
nuum effutivit, ac verbis suis conventum exterruit, et omnis concio ad
horribilem commemorationem immota et attonita constitit, senex quidam
e medio prodiens clarisona voce chiliarchum increpat, et refutationi suae
audiendae cogi conventum petit. ubi miles annuit sublatisque dextris
dissere iussit, senili voce fidem omnium implorans senilibusque lacrimis
ab se dicendis reverentiam concilians sic demum fari coepit.

14. “Viri Romani, si non factis nomen istuc mentiamini; viri, si
cum corporibus etiam viriles geritis animos. tametsi chiliarchus verbis
crepare grandia et permiscere omnia didicit, nihilominus ipsae res ver-
bis efficaciores tantos crepitus non admittunt. non enim nos sophisma-
tis suis tanquam pueros larvis territat. eundem primum libenter inter-
rogarem illum: per veritatem obsecro te, chiliarche, quibus haec con-
cionaris? agrestibus ista demulcendis et oblectandis diceres, apud quos
est pro gladio ventilabrum, pro thorace ferreo tunica pellicea, pro equo
feroci et sublimi cervicis boves aratores, dicati operi rustico agricola-
rumque famuli. cur tandem hunc coetum esse gynaeceum putavisti, et
cum genere naturam ipsam contumeliose laesisti? verbis tuis res dede-

πράγματα, καταναισχυντῶν τῆς βουλῆς. οὐκ ἐν ἀρρένιων ὄψε-
 σιν ἐκχεῖν ἀσχήμονας λόγους ἐδόκησας; ἢ οὐκ ἐκκλησίαν ὄρις καὶ
 δῆμον Ῥωμαϊκὸν αὐχοῦντα τῇ προθυμίᾳ καὶ σφριγῶντα τοῖς
 δπλοῖς, καὶ πείρᾳ κινδύνων καὶ προμηθεῖα τοῦ συνοίσοντος ἐπι-
 στήμονα; τί σοι μικρὰ συμφορὰ μεγάλων ἀνδραγαθημάτων ἐπι-
 5
 10
 15
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995
 1000
 1005
 1010
 1015
 1020
 1025
 1030
 1035
 1040
 1045
 1050
 1055
 1060
 1065
 1070
 1075
 1080
 1085
 1090
 1095
 1100
 1105
 1110
 1115
 1120
 1125
 1130
 1135
 1140
 1145
 1150
 1155
 1160
 1165
 1170
 1175
 1180
 1185
 1190
 1195
 1200
 1205
 1210
 1215
 1220
 1225
 1230
 1235
 1240
 1245
 1250
 1255
 1260
 1265
 1270
 1275
 1280
 1285
 1290
 1295
 1300
 1305
 1310
 1315
 1320
 1325
 1330
 1335
 1340
 1345
 1350
 1355
 1360
 1365
 1370
 1375
 1380
 1385
 1390
 1395
 1400
 1405
 1410
 1415
 1420
 1425
 1430
 1435
 1440
 1445
 1450
 1455
 1460
 1465
 1470
 1475
 1480
 1485
 1490
 1495
 1500
 1505
 1510
 1515
 1520
 1525
 1530
 1535
 1540
 1545
 1550
 1555
 1560
 1565
 1570
 1575
 1580
 1585
 1590
 1595
 1600
 1605
 1610
 1615
 1620
 1625
 1630
 1635
 1640
 1645
 1650
 1655
 1660
 1665
 1670
 1675
 1680
 1685
 1690
 1695
 1700
 1705
 1710
 1715
 1720
 1725
 1730
 1735
 1740
 1745
 1750
 1755
 1760
 1765
 1770
 1775
 1780
 1785
 1790
 1795
 1800
 1805
 1810
 1815
 1820
 1825
 1830
 1835
 1840
 1845
 1850
 1855
 1860
 1865
 1870
 1875
 1880
 1885
 1890
 1895
 1900
 1905
 1910
 1915
 1920
 1925
 1930
 1935
 1940
 1945
 1950
 1955
 1960
 1965
 1970
 1975
 1980
 1985
 1990
 1995
 2000
 2005
 2010
 2015
 2020
 2025
 2030
 2035
 2040
 2045
 2050
 2055
 2060
 2065
 2070
 2075
 2080
 2085
 2090
 2095
 2100
 2105
 2110
 2115
 2120
 2125
 2130
 2135
 2140
 2145
 2150
 2155
 2160
 2165
 2170
 2175
 2180
 2185
 2190
 2195
 2200
 2205
 2210
 2215
 2220
 2225
 2230
 2235
 2240
 2245
 2250
 2255
 2260
 2265
 2270
 2275
 2280
 2285
 2290
 2295
 2300
 2305
 2310
 2315
 2320
 2325
 2330
 2335
 2340
 2345
 2350
 2355
 2360
 2365
 2370
 2375
 2380
 2385
 2390
 2395
 2400
 2405
 2410
 2415
 2420
 2425
 2430
 2435
 2440
 2445
 2450
 2455
 2460
 2465
 2470
 2475
 2480
 2485
 2490
 2495
 2500
 2505
 2510
 2515
 2520
 2525
 2530
 2535
 2540
 2545
 2550
 2555
 2560
 2565
 2570
 2575
 2580
 2585
 2590
 2595
 2600
 2605
 2610
 2615
 2620
 2625
 2630
 2635
 2640
 2645
 2650
 2655
 2660
 2665
 2670
 2675
 2680
 2685
 2690
 2695
 2700
 2705
 2710
 2715
 2720
 2725
 2730
 2735
 2740
 2745
 2750
 2755
 2760
 2765
 2770
 2775
 2780
 2785
 2790
 2795
 2800
 2805
 2810
 2815
 2820
 2825
 2830
 2835
 2840
 2845
 2850
 2855
 2860
 2865
 2870
 2875
 2880
 2885
 2890
 2895
 2900
 2905
 2910
 2915
 2920
 2925
 2930
 2935
 2940
 2945
 2950
 2955
 2960
 2965
 2970
 2975
 2980
 2985
 2990
 2995
 3000
 3005
 3010
 3015
 3020
 3025
 3030
 3035
 3040
 3045
 3050
 3055
 3060
 3065
 3070
 3075
 3080
 3085
 3090
 3095
 3100
 3105
 3110
 3115
 3120
 3125
 3130
 3135
 3140
 3145
 3150
 3155
 3160
 3165
 3170
 3175
 3180
 3185
 3190
 3195
 3200
 3205
 3210
 3215
 3220
 3225
 3230
 3235
 3240
 3245
 3250
 3255
 3260
 3265
 3270
 3275
 3280
 3285
 3290
 3295
 3300
 3305
 3310
 3315
 3320
 3325
 3330
 3335
 3340
 3345
 3350
 3355
 3360
 3365
 3370
 3375
 3380
 3385
 3390
 3395
 3400
 3405
 3410
 3415
 3420
 3425
 3430
 3435
 3440
 3445
 3450
 3455
 3460
 3465
 3470
 3475
 3480
 3485
 3490
 3495
 3500
 3505
 3510
 3515
 3520
 3525
 3530
 3535
 3540
 3545
 3550
 3555
 3560
 3565
 3570
 3575
 3580
 3585
 3590
 3595
 3600
 3605
 3610
 3615
 3620
 3625
 3630
 3635
 3640
 3645
 3650
 3655
 3660
 3665
 3670
 3675
 3680
 3685
 3690
 3695
 3700
 3705
 3710
 3715
 3720
 3725
 3730
 3735
 3740
 3745
 3750
 3755
 3760
 3765
 3770
 3775
 3780
 3785
 3790
 3795
 3800
 3805
 3810
 3815
 3820
 3825
 3830
 3835
 3840
 3845
 3850
 3855
 3860
 3865
 3870
 3875
 3880
 3885
 3890
 3895
 3900
 3905
 3910
 3915
 3920
 3925
 3930
 3935
 3940
 3945
 3950
 3955
 3960
 3965
 3970
 3975
 3980
 3985
 3990
 3995
 4000
 4005
 4010
 4015
 4020
 4025
 4030
 4035
 4040
 4045
 4050
 4055
 4060
 4065
 4070
 4075
 4080
 4085
 4090
 4095
 4100
 4105
 4110
 4115
 4120
 4125
 4130
 4135
 4140
 4145
 4150
 4155
 4160
 4165
 4170
 4175
 4180
 4185
 4190
 4195
 4200
 4205
 4210
 4215
 4220
 4225
 4230
 4235
 4240
 4245
 4250
 4255
 4260
 4265
 4270
 4275
 4280
 4285
 4290
 4295
 4300
 4305
 4310
 4315
 4320
 4325
 4330
 4335
 4340
 4345
 4350
 4355
 4360
 4365
 4370
 4375
 4380
 4385
 4390
 4395
 4400
 4405
 4410
 4415
 4420
 4425
 4430
 4435
 4440
 4445
 4450
 4455
 4460
 4465
 4470
 4475
 4480
 4485
 4490
 4495
 4500
 4505
 4510
 4515
 4520
 4525
 4530
 4535
 4540
 4545
 4550
 4555
 4560
 4565
 4570
 4575
 4580
 4585
 4590
 4595
 4600
 4605
 4610
 4615
 4620
 4625
 4630
 4635
 4640
 4645
 4650
 4655
 4660
 4665
 4670
 4675
 4680
 4685
 4690
 4695
 4700
 4705
 4710
 4715
 4720
 4725
 4730
 4735
 4740
 4745
 4750
 4755
 4760
 4765
 4770
 4775
 4780
 4785
 4790
 4795
 4800
 4805
 4810
 4815
 4820
 4825
 4830
 4835
 4840
 4845
 4850
 4855
 4860
 4865
 4870
 4875
 4880
 4885
 4890
 4895
 4900
 4905
 4910
 4915
 4920
 4925
 4930
 4935
 4940
 4945
 4950
 4955
 4960
 4965
 4970
 4975
 4980
 4985
 4990
 4995
 5000
 5005
 5010
 5015
 5020
 5025
 5030
 5035
 5040
 5045
 5050
 5055
 5060
 5065
 5070
 5075
 5080
 5085
 5090
 5095
 5100
 5105
 5110
 5115
 5120
 5125
 5130
 5135
 5140
 5145
 5150
 5155
 5160
 5165
 5170
 5175
 5180
 5185
 5190
 5195
 5200
 5205
 5210
 5215
 5220
 5225
 5230
 5235
 5240
 5245
 5250
 5255
 5260
 5265
 5270
 5275
 5280
 5285
 5290
 5295
 5300
 5305
 5310
 5315
 5320
 5325
 5330
 5335
 5340
 5345
 5350
 5355
 5360
 5365
 5370
 5375
 5380
 5385
 5390
 5395
 5400
 5405
 5410
 5415
 5420
 5425
 5430
 5435
 5440
 5445
 5450
 5455
 5460
 5465
 5470
 5475
 5480
 5485
 5490
 5495
 5500
 5505
 5510
 5515
 5520
 5525
 5530
 5535
 5540
 5545
 5550
 5555
 5560
 5565
 5570
 5575
 5580
 5585
 5590
 5595
 5600
 5605
 5610
 5615
 5620
 5625
 5630
 5635
 5640
 5645
 5650
 5655
 5660
 5665
 5670
 5675
 5680
 5685
 5690
 5695
 5700
 5705
 5710
 5715
 5720
 5725
 5730
 5735
 5740
 5745
 5750
 5755
 5760
 5765
 5770
 5775
 5780
 5785
 5790
 5795
 5800
 5805
 5810
 5815
 5820
 5825
 5830
 5835
 5840
 5845
 5850
 5855
 5860
 5865
 5870
 5875
 5880
 5885
 5890
 5895
 5900
 5905
 5910
 5915
 5920
 5925
 5930
 5935
 5940
 5945
 5950
 5955
 5960
 5965
 5970
 5975
 5980
 5985
 5990
 5995
 6000
 6005
 6010
 6015
 6020
 6025
 6030
 6035
 6040
 6045
 6050
 6055
 6060
 6065
 6070
 6075
 6080
 6085
 6090
 6095
 6100
 6105
 6110
 6115
 6120
 6125
 6130
 6135
 6140
 6145
 6150
 6155
 6160
 6165
 6170
 6175
 6180
 6185
 6190
 6195
 6200
 6205
 6210
 6215
 6220
 6225
 6230
 6235
 6240
 6245
 6250
 6255
 6260
 6265
 6270
 6275
 6280
 6285
 6290
 6295
 6300
 6305
 6310
 6315
 6320
 6325
 6330
 6335
 6340
 6345
 6350
 6355
 6360
 6365
 6370
 6375
 6380
 6385
 6390
 6395
 6400
 6405
 6410
 6415
 6420
 6425
 6430
 6435
 6440
 6445
 6450
 6455
 6460
 6465
 6470
 6475
 6480
 6485
 6490
 6495
 6500
 6505
 6510
 6515
 6520
 6525
 6530
 6535
 6540
 6545
 6550
 6555
 6560
 6565
 6570
 6575
 6580
 6585
 6590
 6595
 6600
 6605
 6610
 6615
 6620
 6625
 6630
 6635
 6640
 6645
 6650
 6655
 6660
 6665
 6670
 6675
 6680
 6685
 6690
 6695
 6700
 6705
 6710
 6715
 6720
 6725
 6730
 6735
 6740
 6745
 6750
 6755
 6760
 6765
 6770
 6775
 6780
 6785
 6790
 6795
 6800
 6805
 6810
 6815
 6820

ὀλκᾶσιν ὥσπερ ἀποχερσοῦντα τὴν θάλασσαν. οἶον δέ σου καὶ τὸ θουμαστὸν τῶν λόγων ἐφόλκιον; οὐκ ἔσται, φησὶν, ἡμῖν ἐπίθετος δύναμις. τίς σοι τοῖς τῆς μαντικῆς ταύτης ἐπίστευσε γινώμονας; ἢ ὥσπερ ἐκ Πυθίας τινὸς τῆς ἀνανδρίας ἀνεῖλου τοῦ 5 μάντευμα; ἔχει καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ὁ ὄκνος ἐγκώμιον· μάντις ἐστὶν αὐτοδίδακτος καὶ στοχαστῆς ἐτοιμότατος, αἰετὸς πρῶγμασι τὴν ἀναβολὴν ἀποσχεδιάζων αὐτόματον. ἐγὼ δὲ θεαίμακα εἰ πρὸς τοῖς μακροῖς οἱ βύρβαροι διαθένουσι τείχεσι καὶ βασιλεὺς οὐκ ἐγρήγορε, τηλικούτων ἀνὰ τὸ ἄστυ κυμαινόντων B
10 θορόβων. μία τις, ἄνδρες, ἀκαταγώνιστος σύμμαχος ἢ πάντων ὑψηλότερα μεγαλοψυχία κατέστηκε, τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύνατα δύνατὰ καθιστώσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερὰ θαρσαλεώτερον ὑπομένουσα. ἔνθους τοίνυν ἅπας εἰς μάχην χωροῖ τὸ τήμερον, καὶ μέγα τῶν ἔργοις εὐδοξίαν χαρακτηῖρα προσβύλωμεν·
15 οὐ γὰρ τοῖς ὀνόμασιν ὑβρίσω τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀνδρείαν θάρσος ἀποκαλέσομαι ἢ τὴν ἀριστείαν προπέτειαν. ταῦτα μὲν ὁ πρεσβύτης ἐγὼ καὶ γιλοκίνδυνος. εἰ δὲ τῷ καὶ ἄλλῳ δοκεῖ, C
ταῦτα κρινέτω. εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἔμοιγε περιθάλλειν ἐύτω οὐ γὰρ τὸ καλὸν τῆς ὁμοίας παρὰ πάντων ἐνόμιος τετύχηκεν, οὔτε
20 τὰ δεξιὰ τοῖς πῦσι σπονδύσαι δοκεῖ. ἢ γὰρ ἀρετὴ ὑψηλὸν τι χρῆμα καὶ δύσαντες καὶ τοῖς πολλοῖς οὐ μετὸν, ἢ διὰ κακίας ἰσχὺν ἢ ἀνομεξίαν τοῦ κρείττονος.”

multitudine ipsum mare quodammodo incultum ac desertum reddit. qualis autem quamque mirabilis est orationis tuae epilocus? non suppeditabit nobis auxiliaria manus, inquit. cuius tandem in ludo vaticinandi artem didicisti? an vero ut aliqua Pythia de nostra segnitie oraculum edidisti? habet et hanc laudem praeter caeteras ignavia: vates est per se docta et coniectrix promptissima, semper negotiis moras ex tempore et ultro iniiciens. miror autem si barbari ad longos muros concurrerunt, et imperator tantis turbis civitatem instar fluctuum inundantibus non vigilavit. unum, mihi credite, idque inexpugnabile subsidium est, excellentis animi magnitudo, quae sola facit ut effici possint quae aliis fieri non posse videntur, et quae vulgus horret, ea fidenter subit. quocirca unusquisque ut divino numine concitatus ad praelium hodie procedamus, factisque nostris illustrem gloriae notam imprimamus. nolo enim ego nominibus res ipsas deturpare, et fortitudinem audaciam aut strenuitatem temeritatem appellare. haec ego senex periculorumque suscipiendorum cupidus. si cuiquam praeterea placet, haec approbet: sin autem, mihi ea placere sinat. neque enim quod rectum et honestum est, id pari favore et gratia omnes amplectuntur; neque in dextris et laudabilibus elaborandum omnes arbitrantur, virtus siquidem arduum quiddam ac sublime est, quo vulgus, sive quia in improbitate obduruit sive quia praestantiorum rerum desiderio nullo commoveri solet, non aspirat.”

D
V 170

15. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ὁ γέρον τῇ ἐκκλησίᾳ ἐνήχει τὰ ῥήματα, ἔκωπύρει τὸ πλῆθος καὶ παρωτίευνε πρὸς παράταξιν, τῶν μὲν βελτίστων ἀκαδέκτους τὰς ἐφέσεις ποιούμενος, τῶν δὲ νεωθροτέρων οἷα μάλιστα τῷ λόγῳ τινὶ διανόττων πως καὶ μεταπλάττων τὸ ἄναδρον. βοή δὲ πολλή ἐκ τῆς βουλῆς ἐκεκίνητο, καὶ ταῖς εὐφημίαις κατεκελεύδουν τὸ θέετρον, ἀγόμενοι τῆς μεγαλονοίας τὸν στρατιώτην τὸν γέροντα. παραχρῆμα δ' ἀδελφὸ τῆς ἑαυτῶν γνώμης συμφρονήσαντες ἅπαντες, τὴν βουλήν διαλύσαντες ἐς πυνοπλίαν ἐτρέποντο. κατῆραν τοίνυν τοῦ Ἰμίου ἐπὶ Καλβομοῦντιν καὶ Λιβιδουργὸν πολεμῆσιόντες, καὶ τὸν 10 Χαγῶνον εἰσορῶσιν οὐ πόρρω που διατρίβοντα, ἀλλ' ὡς ἀπὸ σημείων τεττάρων ἀπεριμερίμνως τὰς σκηνὰς συμπηξάμενον, ἕτε δὴ τῆς χείνου πλῆθος ἀνὰ πῦσαν ἐκχεθείσης τὴν Θοράκην. διακοσμήσας γοῦν ὁ Κομεντίλος τὸ στράτευμα καὶ ἐς τάξιν μίαν συντάξας βαδίζειν εἶα· καὶ πρὸς τὴν Ἀστικὴν χωρεῖν δια- 15 τάττεται, τὴν τε νύκτα διὰ φυλακῆς ἔχειν, προσπίπτειν τε τῇ ὑστερίᾳ τῷ Χαγῶνι λαίλαπος δίκην, καὶ μέγιστον φόνον διὰ τῆς ὀμιλίας παρέχεσθαι. ἀλλ' ἔδοξε τύχῃ τινὶ παραχαράττειν B τῆς στρατηγίας τοὺς γνώμονας· κηφῆνος γὰρ δίκην τοὺς τῆς εὐβουλίας σίμβλους ἠφάνισε, καὶ οἷα μελίττης τινὸς τοῦ στρα- 20 τηγοῦ τοὺς πόρους ληΐζεται. τοῦ γὰρ ἡλίου τὰ νῶτα τῇ σκυθροπῇ νυκτὶ παραδείξαντος, καὶ τῆς περικαλλοῦς καὶ φωσφόρου λαμπάδος τὸ φαιδρὸν περιστειλαμένης καὶ παραχωρούσης

15. Cum in concione senex ista dissereret, ardorem in pectoribus militum velut ignem sopitum suscitavit, et ad pugnam capessendam eos exacuit, et fortissimo cuique concurrenti cupiditatem omnis freni impatientem ingeneravit, ignaviorum vero effeminatam mollietatem ceu flagello quodam cruentavit et in virilitatem convertit; multusque in concilio sublatus est clamor, et militem annis gravem de animo tam excelso admirantium atque collaudantium vocibus totum theatrum perstrepebat. nec mora, universi in eandem voluntatem consentientes arma expediunt. itaque ex Aemo monte in Calbomuntim et Libidurgum (vicorum fortasse nomina sunt) praelio decertaturi descendunt, Chaganumque non procul inde, ad quartum circiter lapidem, tentoria absque motu habentem, utpote per totam Thraciam eius exercitu dispersito, prospiciunt. Comentiolus suos instruens et in unam aciem componens ita procedere sinit, et ad Asticam (regio est Thraciae) pergere iubet: noctu excubias agere, die sequenti turbinis instar in Chaganum irruere concursuque plurimum sanguinis facere. at enim fortunae cuiusdam sinistrae visum est adulterare huius expeditionis gnomonem sive indicem: nam instar fuci alveare boni consilii vastavit, laboresque ducis ut apes alicuius depasta est. etenim ut vol moestae nocti tergum ostendit, pulcerrimaeque et luciferae lampadis splendor contactus nocturnae potentiae concessit, iumentum nescio

κράτει νυκτερινῷ, ἔν τι τῶν ὑποζυγίων τὸν ἐπικείμενον παρα-
 πέριψε θόρον. συνέτυχε δὲ τὸν κεκτημένον εἰς τὸ πρόσω βα-
 δίζειν. οἱ δὲ παρεπόμενοι καὶ δρωῶντες τὸ νωτοφόρον ζῶον τὰ
 ἐπικειμένῳ πως αὐτῷ ἐπισυρόμενον ἀκοσμότερον εἰς τοῦπίσω τρα-
 5 πέσθαι τὸν δεσπότην ἐκέλευον, τὸ τε σκευοφόρον ζῶον ἐπανορ-
 θοῦσθαι τοῦ πλημμελήματος. τοῦτό τοι τῆς ἀταξίας γέγονεν C
 αἴτιον καὶ τὴν εἰς τοῦπίσω παλίσροϊαν αὐτοματίζεται· παρηχεῖ-
 ται γὰρ τοῖς πολλοῖς ἡ φωνή, καὶ παράσημον ἦν τὸ λεγόμενον,
 καὶ φυγὴν ἐδόκει δηλοῦν ὡς οἶα τῶν πολεμίων ἐπιφανέντων
 10 ἄθροον αὐτοῖς καὶ παρακληψάντιον τὴν δόκτιν. μεγίστου δὲ
 συμπεσόντος τῷ στρατεύματι θυλλῶν, θροῦς παρ' αὐτῶν πο-
 λὺς ἐπανίσταται, παλινοστεῖν τε ἐβόα πᾶς γεγωνῶς διαπρύσιον,
 ἐπιχωρῶ τε γλώττῃ εἰς τοῦπίσω τραπέσθαι ἄλλος ἄλλῳ προσέ-
 15 ταττε, “ῥετόρα” μετὰ μεγίστου ταράχου φθεγγόμενοι, οἷα
 νυκτομαχίας τινὸς ἐνδημούσης ἀδοκίτως αὐτοῖς. διασπᾶται
 γοῦν ἅπαν τὸ σύνταγμα ὡσπερ ἄρμονίας τινὸς τῶν ἐν τῇ λύρᾳ D
 νευρῶν. ἐντεῦθεν ὁ Χαγᾶνος τὸν δεύτερον τοῦτον καὶ μέγιστον
 διεδίδρασκε κίνδυνον, καὶ ἡ ποδῶν εἶχε, καταλελοίπει τὰς συνή-
 θεις διατριβὰς καὶ πρὸς ἕτερον μετακίλιετο χώρον, σωτηρίαν
 20 τε τῆς προτέρας παραδοξότεραν ἠντίχησε. παραπλήσια δὲ καὶ
 τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔδρα, καὶ ἀμοιβαία τις ἦν ἡ φυγή, καὶ φόβος τις
 κίβδηλος τὸ Ῥωμαϊκὸν περιεστρόφει στρατόπεδον, καὶ νόθος
 αὐτοὺς ἑξέταττε κίνδυνος. ὕμῳς ἀναιροῦνται τῶν Ἀβάρων οἱ
 πλείους συμπλοκῆς ἀδοκίτου συνερχθείσης ἀμφοῖν τοῖς στρα-

quod imposita impedimenta excussit. forte dominus bestiae praecedebat, quem qui sequebantur et animal onus indecore trahere videbant, ut reverteretur peccatumque corrigeret, acclamantes hortabantur. id quod confusionem ac tumultum creavit, et ut miles retro diffugeret per se effecit, voces siquidem multitudo percipiebat, et quod dicebatur signum aliquod erat fugamque indicere videbatur, ac si hostes repente et opinione citius iam adessent. inde tumultus ac strepitus non mediocris exercitum pervadere, et nemo non voce altissima, ut procul etiam audiretur, revocandum esse gradum clamitare; et alius aliam in regionem se transferens salutem mirabilius quam ante feliciter adeptus est. similiter et Romani se in pedes dabant, eratque videre fugam mutuum. ac Romanos quidem falsus timor percellerat periculumque minime verum terribat; cumque de eorum agmine quidam sese convertissent et in hostem

τεύμμασιν· ἀντιστραφέντων γὰρ τινων τῆς Ῥωμαϊκῆς συμμορίας, εὐσθενέστατα τοῖς πολεμοῖς προσέμιζαν.

Ἐπεὶ δὲ τῶν δισσῶν τούτων θορύβων ὁ Χαγῶνος ἀνέπνευσε, τὴν ἐκ τῶν ἐφόδων σπιλάδα διακρουσόμενος, τὸ βαρ-
 P 53 βαρικὸν συναθροίσας, ταῖς Ῥωμαϊκαῖς προσέβαλλε πόλεσι, τό 5
 V 171 τε φρούριον τὴν Ἀππέρειαν ἐχειρώσατο. οὐ περιττὸν δέ μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὅπως διεξελθεῖν καὶ μικρὸν τινα λόγον ὡσπερ ἐμβόλι-
 B μον τῇ συνεχείᾳ χαρίζεσθαι. (16) στρατιώτης τις ἦν, Βου-
 σῶς ὄνομα αὐτῷ, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐς παράταξιν καὶ τῶν ἐνηθληκό-
 των ἄλλων ἀριστέων διὰ ψυχῆς ἀρετὴν ἐνδοξότερος, τούτων τε 10
 προκινδυνεύων αἰεὶ, ὁπότε πού καὶ σύλπιγγος ἐνυάλιον φωνούσης ἤσθάνετο. οὗτος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ παρώκει τὸ φρούριον. τοιγαροῦν ἔδοξε τῷ Βουσῶ ἰππάζεσθαι ἐς τοὺς πέλας τοῦ φρου-
 ρίου λειμῶνας, εἶτα καὶ πορρωτέρω πού παρεκτείνεσθαι ἄτε δὴ
 κυνηγετήσων πως εὐδοκιμώτερον. οὐκοῦν τὸν Βουσῶν οἱ βάρ- 15
 βαροι συλλαμβάνουσι, καὶ γέγονεν ὁ κυνηγέτης εἰς θήρατρον.
 C ἐπεὶ δὲ κατέσχον, ἠπέλουον αὐτοῦ καθικέσθαι τῷ δόρατι. ὁ δ' ἐζήτηε μὴ τοῦτο ποιῶν, λύτροις δὲ μᾶλλον τὸ ζῆν ἐμπορεύεσθαι· μὴ γὰρ ὀνήσειν τοὺς βαρβάρους τὸ τεθνᾶναι τὸν Βουσῶν καὶ δώρων ὑπερφρονῆσαι λαμπρῶν. εἰσποιήσαντο τοίνυν οἱ βάρ- 20
 βαροι τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ τὴν ἐμπορίαν οὐκ ἀπηνήναντο. καὶ οὖν ἄγουσι τὸν ἐαλωκότα ἐπὶ τὸ φρούριον, ἐπεκηρυκεύοντό τε τοὺς ἐν τῷ ὄχυρῷματι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποσφάττειν τὸν Βου-
 σῶν, εἰ μὴ δώροις αὐτὸν καὶ φιλοφροσύνῃ τιμήσαιντο. ἦντι-

validissime intulissent, inexpectato illo congressu complures Abarum oppetierunt.

Ubi ex duplici hoc tumultu Chaganus respiravit, quo maculam ex hostium in se profectione contractam deseret, collecta barbarorum copia urbes Romanas invasit castellumque Apperiam subegit. quo id modo factum sit, haud intempestivum erit exponere, et brevem quandam sermonem historiae perpetuitati velut intercalarium inserere. (16) miles erat, cui nomen Busae, homo ad dimicandum aptus aliorumque vel fortissimorum bellatorum facile praestantissimus, quique primus semper capere periculo obiectaret, quoties Martium tubae clangorem audiret. is per id tempus in eo oppidulo habitabat. cui placuit campos vicinos obequitare, et aliquanto ultra insignioris venatus ergo provehi. hunc barbari excipiunt, et venator praeda fit, eumque se hasta confossuros minitantur. obtestatur eos Busa ne id faciant: quin potius accepto liberationis pretio, vitam sibi condonent: nec enim illis quaestui futurum, si splendida dona despicientes miserum morte affecerint. barbari promissum admittunt et negotiationem huiusmodi non recusant. captum ad oppidum deducunt, per caduceatorem incolis denuntiant, nisi Busam

βύλει δὲ καὶ ὁ Βουσαῦς μὴ περιορᾶν Ῥωμαίους αὐτὸν ὡσπερ ἐν
 μεταιχιμῷ τινὶ τῇ πλάστιγγι σωτηρίας καὶ θανάτου ταλαντευό-
 μενον. καὶ ζυγοστατεῖν αὐτῷ ἀμοιβαίως ἰκέτετε χάριτας, μετὰ D
 βοῆς τε καὶ δακρῶν τὰς ἀριστείας ἀπεστόμιζεν, ὡς ὑπὲρ Ῥω-
 5 μαίων διὰ μεγίστων κινδύνων ἀπεκληρώσατο· τὸν τε τῶν ἄθλων
 κατάλογον ἀπεσχεδίαζε, καὶ τοὺς ἀγῶνας ταῖς τοῦ σώματος ὤτει-
 λαῖς ἀναγράφτους ἐδείκνυε, τὰς ἐμφάσεις ὡσπερ τῶν πόνων ἐπι-
 δεικνύμενος, καὶ τῶν πολεμίων βολῶν τρανέστερον ἀνεγύμνου
 τὰ σήμαντρα. καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἔξ ὧν ἔπαυε, τὸ μὴ πα-
 10 θεῖν ἤξιον παρὰ τῶν εὐεργετηθέντων ἀποισισθαι. οἱ δὲ δυσά-
 νασχετοῦσιν, ὑπὸ τινος διαφθαρέντες ἀνδρός, ὃν καὶ λόγος διε-
 κωμῶδει τῇ τοῦ Βουσαῦ γυνικὶ ἐπικλόποις τισὶν ἡδοναῖς ἠμιλῆσαι.
 ἀτὰρ τοὶ τοὺς βυρβύρους ἠτιμωμένους ἀπέπλεμποντο. ἐν μείζονι
 τοῖνον κινδύνῳ ὁ Βουσαῦς γενόμενος ἐλιπάρει τὸ βύρβαρον ἀνα- P 54
 15 βολῆν τινα μικρὰν τὰ τοῦ θανάτου λαβεῖν, καὶ μισθὸν τῆς τέως
 ἀνακωχῆς παραδιδόναι τοῖς βυρβύροις τὸ φρούριον· δεῖν γὰρ
 ᾄετο προπαθεῖν τοὺς ἐπιλήσμονας χάριτος καὶ μεταλήψεσθαι
 τῆς συμφορᾶς τὸ ἀπάνθρωπον, ἵνα πρῶτον καθ' ἑαυτοῦ τὸ κα-
 κὸν σχολίη τὴν πρόδοον. ἐπεὶ δὲ μείζονος ἐπαγγελίας τετύχηκε
 20 τὸ πολέμιον, ἰλαρώτερον πρὸς φιλανθρωπίαν ἐγένετο, ἀχῆρου
 τε ὄρκιῳ τὸν Βουσαῦν περισώζειν, μὴ μὴν ἀναιρεῖν, φυσικῶ δὲ
 θανάτῳ τὴν ἔξουσίαν χαρίζεσθαι, ὁπόταν ἐθέλοι τὸν ἐκείνου

22. ἐκείνον IP.

benevole pro eius capite persoluto pretio honoraverint, se in illorum
 conspectu hominem iugulatos. suppliciter rogabat etiam Busas ne se,
 veluti qui medius mortis iuxta atque salutis lance examinaretur, despi-
 cerent, et gratias vicissim sibi in trutina appenderent. magna item vo-
 ce et collacrimans commemorabat quae praeclara facinora pro Romano
 nomine per maxima vitae discrimina effecisset, certaminaque ordine re-
 censens dimicationes cicatricibus corporis inscriptas ostentabat, et tan-
 quam laborum suorum imagines exhibebat, impositarumque sibi ab ho-
 stibus plagarum signa aperte ante omnes nudabat, atque ut summam
 dicam, per ea quae pertulisset, eos de quibus bene meruisset obsecra-
 bat ut sibi gratiam non patiendi tam dira referrent. verum illi a quo-
 dam qui cum uxore Busae furtivas tractare voluptates omnium sermone
 notabatur, corrupti has preces indignantur, barbarosque cum contemptu
 dimittunt. tum Busas maiorem in discrimine constitutus precatur uti a
 nece sua paulum adhuc temperent: se harum indutiary praemium illis
 oppidulum traditurum. sic enim cogitabat, oportere priores malum per-
 peti, qui beneficii essent obliti, et inhumanitatem illorum calamitatis
 suae fieri participem, ut improbitas primum sibi ipsi officeret. hostes
 insigniora quam ante promissa accipientes hilarantur, et ad humanitatem
 misericordiamque ei tribuendam magis propendent; ac iureiurando inter-

- B** διαλύεσθαι σύνδεσμον· οὐ γὰρ ἐπιφέρειν αὐτῷ τὸν τεχνητὸν τοῦτον καὶ ἐπικνητὸν θάνατον, εἶγε πέρας αὐτῷ τὰ τῆς ὁμολογίας προσδέξεται. καὶ δῆτα ὁ Βουσαῦς τοὺς Ἀβάρους ἐδίδουσκε συμπήγνυσθαι πολιορκητικὸν τι μηχανήμα, ἔτι τῶν τοιούτων ὀργάνων ἀμυθεστάτους ὑπάρχοντας, ἀκροβολίζειν τε παρεσκευάζε τὴν ἐλέπολιν. καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ φρούριον κατεβέβλητο, καὶ δίκας ὁ Βουσαῦς ἀπανθρωπίας εἰσέπραττε, δεινὸν τι διδάζας τοὺς βαρβάρους πρὸς πολιορκίαν τεχνουργήμα. ἐντεῦθεν γὰρ πλείστας λοιπὸν τῶν Ῥωμαϊκῶν πόλεων ἀμογητὶ τὸ πολέμιον
- V 172** παριστήσατο, τῷ ἀρχετύπῳ σοφίσματι προχρησάμενον. μενοῦν **10**
- C** γε τῇ Βερόῃ προσπίπτει, καὶ πλείστον παρανάλωμα χρόνου ζημιωθὲν καὶ μεγάλους πόνοις προσομιλήσαν τὸ τέρμα τῶν ἀγῶνων ἀστεφάνωτον ἀπεφέρετο, τῶν τὴν πόλιν περιοικούντων ἀντιπαραταξιαμένων γενικώτερον. ὁμως χρήμασιν ὀλίγοις τισὶ τὴν ὀμαιχμίαν ἠλλάξαντο· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ πιθανὸν τῆς ἀστοχίας **15**
- D** ἐγκάλυμμα. (17) περικύθηται δὲ καὶ τὴν Διοκλητιανοῦ πόλιν κατὰ τὸ καρτερόν, ἀντετάξατο δὲ καὶ ἡ πόλις ἐς τὰ μάλιστα, καὶ προσβάλλειν ἀπέργεν ἐπ' ἀδείας· κατυπέλται γὰρ ἐν τοῖς τέλεσιν ἀνεστήσαντο ἄλλα τε ἀμυντήρια, καὶ ἀπρόσιτον ἦν τοῖς βαρβάροις ἔξ ὑπογυίου συμπλέκισθαι. ἀπῆει τοίνυν ἀσχάλλων, **20** καὶ τὸ δὴ λεγόμενον, τὸ τοῦ λύκου παθῶν· κενῶς γὰρ ἐκεχῆναι ἐλπῖσι. πυρευθὺ δ' ἐπὶ τὴν Φιλίππου πόλιν μετέβρινε, καὶ περιβύς τὸ πύλισμα ἐνήθηλε λαβεῖν. ἀντεμάχοντό τε οἱ τοῦ

posito affirmant se ipsum conservaturos, naturalique morti potestatem gratificaturos eius coagmentationem dissolvendi cum voluerit, nec meditata et adventitiam hanc mortem illaturos, si pactum re praestiterit. Busas igitur Abaros, hactenus istiusmodi instrumentorum fabricandorum imperitos, machinam expugnatoriam componere docet, et ad tela ex helepoli (tormento, quibus urbes capiuntur) iaculanda instituit. pauloque post oppidum prostratis muris in hostium manus concessit, et Busas poenas inhumanitatis exegit, doctis a se barbaris expugnatorum artificium; quo deinde pro fama primigenia et typo quodam usi, plurimas Romanorum urbes nullo negotio subegerunt. at vero Beroen aggressi cum longissimi iactura temporis magnisque laboribus voto ac praemio frustrati recesserunt, indigenis viriliter sese tuentibus; quibus modica pecunia pacem et amicitiam Chaganus vendidit: hoc enim frustrationis suae probabile tegumentum invenit. (17) etiam Diocletianopolim arte circum-sedit: sed oppidani summa vi contra nitentes aditu cum fidenter prohibuerunt, locatis in muro catapultis aliisque machinis defensoriis, ut accedere barbari et cominus pugnare non auderent. quamobrem indignabundus recessit, cum ei, quod proverbio de lupo dicitur, evenisset: vana enim spe hieverat. hinc confestim Philippopolim transiens oppidumque circumiens id occupare nitebatur: sed cives acrius contra de-

ἄστειος ἐντρεχέστερον, καὶ πολλοὺς τραυματίας ἔκ τε τῶν περι-
 βύλων καὶ τῶν ἐπάλλξεων ἐποίησαντο, ὥστε τὸν Χαγῦνον τὴν
 ἄστυλιν διὰ τὴν ἀρετὴν ἐπαινέσαντα προῖκα καταθέσθαι τὸν πό- P 55
 λεμον. ἔξ ἑωθινοῦ δὲ διαπειρωθεὶς τὰς ὕλας τῆς λεγομένης
 5 Ἀστικῆς τῆ Ἀδριανοῦ πόλει προστρέβεται. ἀγωνιστικώτερόν τε
 τῷ ἄστει προσέβαλλεν, ἀντικαθίσταντό τε καὶ οἱ τοῦ ἄστειος ἀλ-
 κμιώτερον. τοῖς δὲ Βυζαντιοῖς περιεβομβεῖτο ὡς Κῆστος ἦλω
 καὶ Ἀσιμούθ, καὶ πολλὸς τῆ πίλει ἐπεκίμαινε θρούλλος. ἔλοι-
 δορεῖτο δ' ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὸ φανερώτατον ἀπὸ τινων τῶν τοῦ
 10 πλήθους ἄσυνέτων καὶ στωμύλων ἀνδρῶν, ὧν καὶ τὰ τῆς τύχης
 ἦν ἀνεπίφθονα καὶ εὐ τῆς γνώμης ἀζήλωτα· καὶ βλυσφήμους
 φῶδες κατ' αὐτοῦ συντιθέντες δίσυρον κωμωδοῦντες ἐμμελῶς τὸ
 ἀπαίσιον, οὐ τύχη ἄλλ' ἀνοίει τὸ δυσπραγὲς περιόπτοντες, ἀλλ' B
 οὐκ ἀπέτεκεν ἡ λοιδορία θυμὸν τῷ αὐτοκράτορι· στείρα γὰρ ἦν
 15 πρὸς ὄργην ἡ τοῦ βασιλέως ψυχὴ καὶ παρὰ τὴν θυμικὴν φλόγα
 ἄσυνουσίσιος. τὸν δὲ Κῆστον ἀπέδοντο χρηματισθέντες λίαν
 δαψιλῶς οἱ πολέμιοι, ὡς ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς πρεσβυτέρων ἔστι
 λαβεῖν, καὶ τὸ πιστεύειν ἀζήμιον. βασιλεὺς δὲ τὰς ἑαυτοῦ
 φροντίδας τοῖς πολεμίοις ἀντέταξε, καὶ μελζονι παρασκευῇ πρὸς
 20 τὸ πολέμιον ἐξαρτύετο. καὶ τὸν Ἰωάννην, ὃν δὴ Μυστάκωνα
 τοῖς πολλοῖς ἔθος ἀποκαλεῖν, στρατηγὸν προεστήσατο. ἐχειρο-
 τόνοι δὲ καὶ τὸν Δρόκωνα ὡσπερ αὐτῷ ὑποστράτηγον, παρήθο-
 ρόν τινα δύνυμιν ἐμπιστεύσας αὐτῷ· Λογγόβαρδος δ' οὗτος τὸ
 πῦλον, ἀνὴρ ἀλκμιώτατος καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐμβροῖ ἕστατος.

certantes multos tum e moenibus tum e propugnaculis vulnerabant, ut
 eorum virtute, qua tegerentur, commendata gratuito obsidionem solve-
 ret. mane porro, silvis Asticae quae dicitur transiit, Adrianopolim se
 applicat; quam cum maioribus operibus oppugnaret, etiam ibi a civibus
 fortissime vis repulsa est. populi vero Byzantini aures fama de Casto
 et Asimutho captis circumsonabat, multumque murmuris ac tumultus
 urbem inundabat, et apertissime imperatori a quibusdam e media plebe,
 stultis et protervae linguae hominibus, quorum neque fortunis quisquam
 invidit neque animi bona aemulatus est, contumeliae dicebantur. hi
 compositis in illum cantibus modulate adversum easum et comica quadam
 maledictio insectabantur, non fortunae sed amentiae duram illam sor-
 tem adscribentes. tamen probra huiusmodi imperatori stomachum non
 faciebant, cuius mens ad iram sterilis et a flamma furoris abhorrens
 erat. sed Castum hostes ingenti pecunia aestimatum reddiderunt, ut
 senes nostri memorant, et iis fidem commodare nihil habet periculi.
 imperator curas suas adversum hostes intendere, maioremque in eos ap-
 paratum moliri, et Ioannem, vulgo dictum Mystaconem, ducem legere,
 Droctonem ei pro hypostratego, parte muneris in illum collata, adiu-
 gere. hic Longobardus natione, vir fortissimus et ad arma promptissi-

C ἐπεὶ δὲ περὶ τὴν Ἀδριανοῦ πόλιν ἐγένετο, τοὺς βαρβάρους τῆς πολιορκίας ἀφιστῆ, δευτέρα τε ἡμέρα ὁ πόλεμος ἐτετέλεισθ. ἐνίκων τοίνυν Ῥωμαῖοι τοῖς βαρβάροις συμμίζαντες, καὶ ἑτερουκία τὴν μάχην διέθεντο. κατεστρατήγει γὰρ τῶν πολεμίων ὁ ἵπποστράτηγος Δρόκτων. ἐπιπλάστῳ γὰρ φυγῇ τὸ ἐκείνου κέρως ἔδοξε τοῖς πολεμίοις τὰ νῶτα παρέχεσθαι, ὡς οἷα δεδοικότες τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὸ ἀντίπαλον· εἶτα τοῦμπαλιν ἀντεδίωξε, καὶ μετόπισθεν τῶν βαρβάρων γενόμενον τοὺς συντυχόντας διώλεσεν. ἀπήρισαν τοιγαροῦν μεσημβρίας ὥρα οἱ βάρβαροι, ἄλλος ἄλλῃ διεσπαρμένοι καὶ ὡς ἂν τύχοι φερόμενοι μετὰ συντόνου τινὸς ἀπο-
D δρώσεως. ὁ δὲ στρατηγὸς οὐ κατεδίωξε τὸ ἀντίπαλον· ἐφιλοσῆφει γὰρ τῆς εὐδαιμονίας τὸ μέτρον, τὰς ἐπ' ἄκρον εὐεξίας, ὡσπερ εἰκός, εὐλαβούμενος. φιλοπόστροφον γὰρ ἡ τύχη καὶ ἄπιστον, νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμήρου δέλτου ἐπισπείρω τοῖς ἀφηγήμασιν. 15

P 56
V 173

18. Ἡράκλειος μὲν οὖν κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χρόνον ἐπέβη αὐτὸν πάλιν τῆς Περσῶν πολιτείας, καὶ τοῖς Μήδοις φιλεπίδημον ἦν τὸ κακόν. ὀπηρῖκα δὲ παρεγένετο, προσβάλλει ἐχρωτάτῳ φρουρίῳ τινί. τοῦτο δ' ὑψηλῆς ὑπερεκυθίζετο πέτρας, καὶ διεκόσμη ὁ ἵπποστράτηγος τὰς ἐλεπόλεις τε καὶ τὰς μηχανάς. 20 ἀντιπαλαμῶνται δὲ καὶ Πέρσαι πρὸς τὰς ἐπιβουλάς ἕτερου ἄττα σοφίσματα. ἴστουργοῦσι δὲ καὶ οἷα χιτῶνάς τινας· τρίχας σιλλέξαντες καὶ τῷ στήμονι τὴν κρόκην συστρέψαντες, προμήκη τὰ χιτῶνια διετέλεσαν, καὶ τούτους ἀχρόου εἰς τὸ λογιζόν ἐνε-

21. δὲ] τε IP.

mus erat. Adrianopolim ut venerunt, barbaros obsidione depellant, ac die altero secundo Marte cum iisdem congressi vincunt, belloque finem imponunt. strategemate nimirum Drocto illos circumvenit: quasi enim timeret hostem, fugam cum suo cornu simulabat, deinde conversus insequentibus vicissim terga dantibus inhaerebat, et quotquot assequi posset obtruncabat. discesserunt itaque meridie barbari, continentī fuga alius alio, quo sors tulit, dilapsi. quos dux non est secutus, quod in felicitate modestiam adhibendam sapienter statueret, et velut in optimo corporis habitu, aliquid morbi, ut decebat, metueret. est enim fortuna parum fida, et facile alio respicit. et laeta viros victoria mutat, ut etiam de libris Homeri quippiam narrationibus nostris aspergamus.

18. Heraclius per id tempus rursus in Persidem se inferebat, habebantque domi malum Persae. admovit autem oppugnationem castello cuidam munitissimo, in sublimi petra aedificato, helepoles aliasque machinas hypostratego expediente. Persae adversum impulsus cum alia ingeniose struebant, tum quasi tunicas quasdam longas e pilis stamini tramam seu subtemen inducentes conficiebant, quas paleis densissime iu-

φόρησαν, ναστούς τε κατεργασάμενοι ἐξήρτων τοῦ τείχους, καὶ Β
τούτοις τὰς προσβολὰς ὑπέδελοντο, τῷ μαλθακῷ τῆς ἀντιτύπου
παρουσκευῆς τῶν ἐκπομπῶν τὸ στερεὸν ἐκμαλακίζοντες. ὑπερί-
πταντο δ' αἱ παλλαὶ τῶν βολῶν καὶ τοῦ φρουρίου αὐτοῦ· ἔτεροι
5 δὲ καὶ κατ' αὐτὸ τοῦ ἐχυρώματος κατεφύροντο. ὁ δ' Ἡράκλειος
οὐδεμίαν ἀνακωχὴν παρεντίθει ταῖς προσβολαῖς, νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν ἀμείβων τοὺς ἐπισταμένους τῷ ἔργῳ. οἱ μὲν γὰρ
ἐναγχος τῶν πόνων μετεληφότες ὑπὸ τῆς διαδόχου δυνάμειος ἀν-
τελάμβανον τὴν ἀνάπαυλαν, ἔτεροι δ' αὖ συμπονοῦντες ἐκείνοις C
10 ἔξανίσταντο, κἀκείνοις αὐθις τοῦ μόχθου συνελάμβανον ἔτεροι.
διὰ τοι τοῦτο ἔξασθενούσιν οἱ τιμωροῦντες τῷ ἐχυρώματι, καὶ
ἦν αὐτοῖς τὰ τῆς δυνάμειος ἐξίτηλα. ταύτῃ τοι καὶ καθαιρεῖται
τὸ φρούριον καὶ ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγίνετο. ἐπεὶ δ' ἦλω, φρουρὰν
ἐν αὐτῷ ὁ στρατηγὸς ἐνεκῆθισεν.

15 Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν Ἀνδρέαν τὸ Ματζάρων
(φρούριον δὲ καὶ τοῦτο) τῷ χρόνῳ γεγηρακὸς διωρθώσαντο. οὐκ
ἄπο δὲ τοῦτο τοῦ Βεϊουδαῖς ἐτύχχανεν ὄν. ἐν ὄσῳ δὲ περὶ τὴν
οἰκοδομίαν ὁ Θεόδωρος ἐνησχολεῖτο, ἦκον παρ' αὐτὸν γεωργοὶ D
παραδήγοντες τὸ Βεϊουδαῖς παραστήσασθαι, μὴ ἀποχρῶσιν
20 ὑπέιναι φρουρὰν ἐν αὐτῷ παραδηλώσαντες. οἱ δὲ περὶ Θεόδω-
ρον καὶ Ἀνδρέαν παραχρῆμα ἐπιθέσθαι τὴν πρῶσιν τοῖς λόγοις
διανοήθησαν, καὶ διανυκτερεύσαντες συντόνῳ τῇ ὁδοιπορίᾳ ἐκέ-
χρητο. ἐπιθέσθαι δὲ νυκτὸς τῷ Βεϊουδαῖς τούτοις ἐδέδοκτο.
καὶ μὴ ἐξισχύσαντες τῆς ἑαυτῶν ἐφικέσθαι βουλίσεως, περὶ

4. ἐτέρας IP.

farcetas de muro suspendebant, iisque tormentorum petitiones excipiebant; quarum vehementiam materiae oppositae debilitabat frangebatque mollitudo. tela complura supra, alia in ipsum castellum volitabant. Heraclius impressionibus nullam quietem interponebat, diu noctuque permutans qui instarent operi. nam qui modo pugnant, aliis succedentibus respirabant; rursum alii illorum et novi ac recentes semper defatigantium labores excipiebant. inde propugnatores defecti viribus languiebant. ea ratione castellum eversum in potestatem Romanorum venit, cui dux praesidium imponit.

Theodorus et Andreas Mazarorum oppidulum vetustate ruinosum instaurant, quod a Beiudaes non procul distabat. dum Theodorus aedificatione distinctetur, agricolae adsunt, eumque ad Beiudaes, in quo non reperitur sufficiens praesidium, armis subigendum incendunt. Theodorus et Andreas communicata sententia mox ad rem incumbendum stantes, transacta nocte magnis eo itineribus contenderunt. cum autem noctu invadere decrevisset, nec possent quod volebant effectum dare, sub matutinis gallorum cantus assuerunt. praesenserunt adventum Ro-

τοὺς ἑωθινοὺς τῶν θρονίων κελύδους τῷ φρουρίῳ ἐπέστησαν.
 καὶ οἱ ἐπιχάριοι τὴν Ῥωμαϊκὴν προεγνώρισαν ἔφοδον, καὶ ἀδειεῖς
 ἦσαν διὰ τὸ τῶν τόπων δυσάλωτον. εἶτα ἀναθαρρήσαντες τῇ
 πέτρᾳ προκύπτουσι καὶ τῶν ἀποκομπαίων βελῶν προκυτήρχοντο.
 εἴσοδος δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὕσα ἐτύγχανε, καὶ δυσπρόσιτος 5
 ἦν πολεμικῆ χειρὶ· ἐνὶ γὰρ πύργῳ τὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐπεπίστευτο,
 P 57 προβεβλημένῳ τοῦ ἐχθρώματος, ὡσπερ ἀδαμαντίνους περιει-
 μένῳ λίθοις τισίν, ἧ εἴ τι τούτων τὴν φύσιν ἰστί σιγανώτερον.
 οἱ οὖν Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν ἵππων προσαράττουσι τῇ πέτρᾳ,
 καὶ ταῖς ἀπὸ τόξων φοραῖς ἐτελεῖτο τὰ τῆς ἀγωνίας προουλίαι. 10
 τοῖς δ' ἐν τῷ φρουρίῳ ποτὲ μὲν λίθοι ἀμυντήρια ἦν, ἄλλοτε
 καταποῦλται, καὶ ὡσπερ ἐξ ἀπόπτου τινὸς ἢ μεγίστης περιω-
 πῆς τὰς καταβολὰς ἐπεποίητο, οἷα ξηηλαλοῦντες διὰ τῶν ὑψη-
 λῶν τὸ πολέμιον. ἀσχολούσης δὲ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, τυλ-
 μηταὶ τινὲς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συμφραζάμενοι ταῖς ὤπλοις, κατ' 15
 B ὄλγον καὶ βιάδην ἰόντες, τὸ πᾶν τῆς ἀριστείας ἀναθέντες τῷ
 θράσει προηγοῦντο τῶν ἐπομένων, καὶ τῶν ἐκ τῆς πέτρας κατα-
 βολῶν οὐ φροντίζοντες εἰς τὸ πρόσω ἐχώρον, καὶ διωθοῦσι
 τῆς πέτρας τὸ βύρβυρον. οἱ δὲ πολιορκούμενοι τὴν σύμμαχον
 καταλείψαντες πέτραν, εἰσδήντες εἰς τὸ φρούριον παρέδοσαν τοῖς 20
 V 174 πολέμοις τὴν εἴσοδον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν τῆς πέτρας ὕψω-
 μάτων κρατήσαντες λίαν ἰσχυρῶς τὸ φρούριον περιεμάθηνται. οἱ
 δὲ ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων ἰστώτες ἀποσοβεῖν οὐχ οἷοί τε ἦσαν τὸ ἠν-
 τίκυλον, τὸ ἀπειρον τῶν βελῶν ὑπομένειν οὐκ ἔχοντες, ἀλλ'

6. εἴσοδον δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὕσαν IP.

manorum indigenae, quibus capiendi loci difficultas timorem adimebat.
 tum petrae confisi despiciunt, telorumque iaciendorum initium faciunt.
 unus tantum erat ingressus, et is hostibus aditu difficilis, per turrim
 ante castellum stantem muroque cohaerentem, quae adamantinis quodam-
 modo lapidibus, aut si quid adamante solidius est, constabat. Romani
 igitur ex equis descendentes petram invadunt, sagittarumque iactibus
 mutuis certamini praeludebatur, propugnatores nunc saxis deiciendis
 nunc catapultis se defendebant, atque ut ex editissimo loco speculare
 maxima deorsum iaculabantur, hostes propter altitudinem quasi pere-
 grina lingua compellantes. indigne id ferentibus Romanis, animosi qui-
 dam testudine facta sensim ac pedetentim gradientes, omnemque fortitudinis
 laudem in audacia constitutam habentes, aliis praecedunt, telaque
 desuper accidentia nihili pendentes ulterius prodeunt, ac barbaros petra
 depellunt. qui auxiliaria sua deserta castellum subeunt, Romanis in-
 gressum reliquum faciunt. illi petrae munitionibus receptis castellum
 artissima obdione premunt. in propugnaculis qui erant, hostem ar-
 cere non valebant, siquidem infinita tela non sustinebant: sed cum con-
 fertim apparuissent, mox pro vultibus terga ostendebant. porro miles

ἀθρόον ἐπιφαινόμενοι παραντίκα ἀντὶ τῶν προσώπων τὰ νῦτα
 ἰδεῖκνον. Σάπειρ δὲ τις ἀνήρ, τὸ μὲν σῶμα ὡς ὁ παρὰ τῷ C
 Ὅμηρῳ Τυδεὺς ἀνυμνούμενος, τὴν δὲ γνώμην καὶ περαιτέρω
 Τυδέως (Ἡρακλῆς γὰρ ἦν τὴν ψυχὴν, καὶ εἴ τις τούτου ἐγεγόνει
 5 ποτὲ ἀλκιμώτερος· οὐ γὰρ ἀποκνέω τῷ μεγέθει τῆς ἄρετῆς τὸν
 Ἡρακλῆα ἐν δευτέροις τιθεῖς, εἰ καὶ τῷ παραλλήλῳ λειπόμειθα),
 σκόλοπας δὲξείς ἐπιφερόμενος ἐνάλλεται τῷ ἐχρῶματι, καὶ με-
 τεωροπορεῖ τὸν μὲν ἕνα σκόλοπα ἐνείρας τῷ πύργῳ ἀνὰ τὰς ἀρ-
 μογὰς τοῦ οἰκοδομήματος (ἦν γὰρ λίθῳ ξηρῷ δισκευασμένον τὸ
 10 φρούριον), καὶ ἐπιβαίνει ἐπὶ τοῦ σκόλοπος τῷ ποδί. εἶτα τὸν
 ἕτερον αὐθις ὥσπερ ἐγκεντρίσας σκόλοπα, τὸν λειπόμενον τοῖν
 ποδοῖν ἐπερείδει, καὶ τῶν ἐξηρημένων λίθων ἐπειλημμένος
 ἀπριξ εἶχετο ταῖν χεροῖν, οὕτω τε τὴν ἄνοδον ἐσοφίετο. τῶν D
 δὲ πολιορκουμένων τὴν θείαν τῶν βελῶν μὴ ὑπομένειν οἶον τε ὄν-
 15 των, ἰσχυρῶς εἶχετο τῆς ἐπάλξεως ὁ Σάπειρ ἐκεῖνος ἀνήρ. καὶ
 ἂν ἦλω κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην ἐπιβολὴν τὸ ἐχρῶμα, εἰ μὴ
 τις τῶν τῆς Περσικῆς συμμορίας ἀθρόον ἐπιφανὴς ἐνὶ τῶν θυ-
 ρεῶν τῶν προβεβλημένων τοῦ ἐχρῶματος ἐκεῖνον αὐτὸν τὸν ἀρι-
 στέα ἐξώθησεν. ὁ δὲ κατολισθήσας ἐς τὸ κάτω ἐφέρετο μετὰ
 20 τοῦ θυρεοῦ, κύμβαχος ἐν κόνησιν, ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους,
 Ὅμηρικῷ τῷ συμπτώματι. ὁμως οὐ διόλωλεν· ὑποδέχονταί
 γὰρ αὐτὸν ταῖς ἄσπίσιν οἱ συμπονοῦντες, καὶ τραυματίαν διεσώ-
 ζοντο· προσνύττουσι γὰρ αὐτὸν τὰ τῶν ἀκοντίων σιδήρια μικρὸν
 κομιδῆ. ὁ δὲ καρτερικῶς αὐθις ἐπ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον ἐχώρει, καὶ

quidam Saperius vocabulo, corpore similis Tydeo quem Homerus cele-
 brat, animo autem supra Tydeum, Hercules ipso, inquam, et si quis
 Hercule aliquando animosior inventus est (non enim verebor magnitu-
 dine virtutis Herculem postponere, tametsi alioqui quem cum eo confe-
 ramus non habemus), hic, inquam, miles palos acutos inserens in mu-
 nitionem insilit, et sublime scandit, et uno quidem in turri defixis, qua
 lapides iuncturas dabant (constructum enim erat castellum caeso lapide),
 pede in talam ascendit; rursus alterum palum ceu surculum in murum
 inserens, alterum pedem in eo firmat, eminentiaque saxa manibus firmi-
 ter comprehensa tenens ascensum ita machinatur. et cum obsessi tot
 telorum spectaculum non ferrent, vir ille Saperius propugnaculum va-
 lida vi tenebat, captumque fuisset primo illo impetu castellum, nisi qui-
 dam de cohorte Persica repente coortus saxo de his quae illuc iacebant
 bellatorem animosum deieciisset. qui cum saxo deorsum ferebatur, prae-
 ceptis in pulverem, super sinclpnt et humeros, casu scilicet Homerico.
 non tamen periiit: nam cum vulneratum commilitones scutis impositum
 conservarunt: perpsorum enim missilium cuspides eum laeserant. ad idem
 opus constanter redit, iterumque ad propugnaculum assiliens iniectis ma-
 nibus ita tenaciter pinnam retinet quemadmodum polyplus, cum quip-

αὐτὸν πάλιν ἀνέθορε, τῇ ἐπάλξει τὰς χεῖρας περιβαλὼν οἷα πολύ-
 P 58 πους ἀφύκτους πλεκτάνας τινάς, καὶ εἶχετο καρτερεῖ τινὶ λαβῇ
 τῆς ἐπάλξεως. ὁ δ' ἀντίπαλος Πέρσης ἀδελφὴν τῆς ἐτέρας ἐπι-
 βουλῆς ἐξιργάσατο, καὶ σαθρωθείσης ἔνωγχεος τῆς ἐπάλξεως
 ταῖς Ῥωμαϊκαῖς προβολαῖς, μετ' ἐκείνης τὸν ἄριστέα ἀνατρέψας 5
 παρειαὺς ἐς τὸ κάτω χωρεῖν. καὶ τοίνυν κατήγετο ὁ στρατιώτης
 ὁ φιλοκίνδυνος μετὰ τῆς ἔρωμένης ἐπάλξεως. τὸ δὲ συμμαχι-
 κὸν τὴν προτέραν σωτηρίαν ὀρέγονται μετὰ φοβεροῦ τοῦ θεύμα-
 τος τῷ πάντα τολμηρῶ. ἀτὰρ ἐξάντης τοῦ πτώματος ὁ τραυ-
 ματίας γενόμενος καὶ τρίτον ἄθλον ἀσπάζεται, ὡσπερ ἀμάχου 10
 τινὸς καὶ θείας δυνάμεως ἐς τὸν πόνον παροτρυνούσης αὐτόν.
 B ἐπεὶ δ' ἀνείρπυσε τῆς στεφάνης τοῦ ἔρκου, λοιπὸν ἐπιβίς, τὸν
 ἀκινάκην σπασάμενος, τὸν κηφῆνα τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς ἐκείνον
 αὐτὸν τὸν Πέρσην ἀπέκτεινε, καὶ οὖν τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς δέ-
 ρης ἀφελόμενος τοῖς πολιορκουῶσιν ἀπέπεμπε. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι 15
 τὸ γεγονός θεουσάμενοι ἀνεθάρρησαν καὶ τῶν κινδύνων ὠρέγοντο.
 ἀδελφὸς δὲ τις τοῦ Σάπειρος ἐκείνου (πρεσβύτης δ' οὗτος τὴν
 ἡλικίαν) ἐπεὶ γέγονε τῆς ἀρετῆς θεατῆς, καὶ ζηλωτῆς πυραρχῆμα
 τοῦ ἐγχειρήματος γίνεται, καὶ ἄνεισι κατῷς, ἀδελφὰ τῷ ἀδελ-
 C φῶι μηχανώμενος. εἶτα μετ' ἐκείνον καὶ ἕτερος, καὶ μετὰ τοῦ- 20
 τον πολλοί· κύλοις γὰρ λοιπὸν ἀνεδύοντο οἱ προκατειληφότες τὸ
 ἐχρόμα, καὶ ταῖς πύλαις ἀρύττουσι, καὶ εἰσαγώγιμον λοιπὸν
 ἦν τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. καὶ οὕτω κρείττους τῶν πολεμίων
 γενόμενοι τὸ φρούριον παρεστήσαντο, καὶ οὓς μὲν ἀνείλον, οὓς
 δὲ διέσωζον καὶ εἰς ἀλχιμάλωτον μετεβίβαζον τύχην. τὰ δὲ κτή-

20. τοῦτο IP.

piam cirris sive acetabulis complexus est: inde enim avelli non potest.
 tum Persa adversarius simili impetu ut ante insurgit, et cum pinna Ro-
 manorum impulsibus paulo ante labefactata strenuum virum deturbat.
 cum amata igitur pinna miles nullius formidator periculi delabitur. so-
 cii cum terribili spectaculo omnia audenti priorem curationem ad salu-
 tem ministrant. at enim vulneratus cum denuo ex eo casu salvus eva-
 sisset, tertiam pugnam aggreditur, ac si invicta quaedam et divina vir-
 tus ad facinus illum extimularet. ubi igitur intra coronam munitionis
 irrepsit, deinceps irruens educto gladio suae virtutis fucum et populato-
 rem illum ipsum Persam interfecit, caputque praecisum infra propugna-
 culum proiicit. Romani factum iutuentes resumunt animos et experiri
 fortunam concupiscunt. frater autem Saperii illius, magno natu, ubi
 facinus spectavit, extemplo id ipsum aemulans ipse quoque ascendit et
 cum germano germana molitur. mox post illum alius, et post hunc
 plures scalis stuppeis ascendunt, oppidoque capto ac portis perfractis
 militem Romanum introducunt; atque ita hostibus superiores castellum

ματα λαφυραγωγήσαντες ἀπῆραν ἐντεῦθεν, σκοπους περιβα-
 λόντες τῷ ἰχυρώματι. ὥρας δ' ἐπιούσης χειμῶνος ἄνευσιν ὁ
 Φιλιππικὸς ἐπὶ τὸ Κωνσταντίνειον ἦστυ, στρατηγὸν ἐναφείς τὸν
 Ἡράκλειον. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος λειποταξίου ποιητὸς τοὺς πλα-
 5 ῆτας τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως εἰσεπράττειτο· καὶ ὅσοι τῷ πόνῳ
 χείρειν εἰπόντες τῆν ἄλλως δεῦρο κἀκεῖσε περιενόστουν, βυσάνοις
 ἐπὶ σωφροσύνην μετήγοντο.

in ditionem accipiunt, et partim incolarum occidunt, partim pro capti-
 vis servant, bona diripiunt secumque auferunt, et praesidium illic re-
 linquunt. hieme iam ingrediente Philippicus ad Heraclium summa belli
 delata Cpollim discedit. Heraclius deserti ordinis poenas ab erronibus
 Romani exercitus exigit. et quotquot labore relicto huc illuc otiose va-
 gabantur, suppliciiis sapere docebantur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν
Λ Ο Γ Ο Σ Γ'.

T H E O P H Y L A C T I
H I S T O R I A R U M
L I B E R I I I.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Priscus in locum Philippici surrogatur. annona militum contracta. Germanus episcopus Damasci honorifice a Prisco habetur. cur ab eo Monocartum ductus. Prisci fastus in contemnendo more vetusto. tumultus in castris duas ob causas. imago Christi ad sedandas turbas circumlata. dux periculum fugit; detrahi militibus de consueta annona vetat; medicum quaerit a quo sanetur.* (2) *tabernaculum Prisci diripitur. legatus eius ad exercitum. Germanus quanquam multum repugnans dux cooptatur. episcopus legatus spernitur. statuæ et imagines imperatoris deiiciuntur abolerunturque. Edesseni episcopi irrita legatio. clades Orientis.* (3) *legati ad Priscum. eorum in militibus placandis infelix conatus. Priscus Byzantium discedit. adversus Philippicum rebellio. Persæ occasione utuntur: Constantinam obsident. a Germano depelluntur. Aristobulus palatii praefectus milites ad officium revocat.* (4) *Martyropolis aditu Romani a Persis prohibentur. hostes insequentes dimicatione devincunt. in imperatorem benevolas mentes accipiunt; captivis et spoliis cum honorant. Philippici timor. stipendia persoluta. Roma Longobardis restitit. Mauri in Africa domantur.* (5) *carcer Gilygerdi castelli, in quem diversi mortales includebantur; unde se et alios per caedem Romani erimunt. Philippicum Gregorius Antiochiae antistes exercitum conciliat. Persæ Martyropolim occupant. Sitta dolum machinato, Persis Romani succumbunt. Philippico amoto Comentiolus in munere succedit.* (6) *Comentiolus cum Persis acie congressus fugit. Heraclii miranda virtus. Aphraates dux Persicus occidit; Persæ in fugam vertuntur. munera imperatori de praeda mittuntur. ludi ob vi-*

ctoriam Byzantii. Suaniam in Colchis Persae invadunt. Turcarum luxus in auro et argento. Persis vicissim tributa pensitant. praeda Suaniae Babylonem mittitur. dux, Romanus nomine, a Mauricio in Colchidem missus. (7) Romanus reditum molitur, milites placat, hostium consilia indugat. Romani exploratores dolo deluduntur et torquentur. Varamus provinciam Romanorum depopulatur, abeuntes sequitur. phalanx eius in fuga caeditur. conflictu totis copiis inito, Persae superati fuga universi salutem petere contendunt. Romani insequuntur. (8) Hormisdas Varamum bifariam dedecorat, a quo contra contemnitur. Armenii praetore suo iugulato rebus novis abutuntur operam. Comentionius turbas componit. defectionis inventorem clementia imperatoris conservat. ad Persicas tragoedias παρασκευή. Sarames ad capiendum vincendumque Varamum missus ab eodem elephanto obiicitur. (9) ad tempora Iustini iunioris et Tiberii propter originem belli Persici declarandam digressio. belli execratio. Iustinus foedera transgreditur. Romani in Persas, Persae in Romanos belli causam coniciunt. mendacium Persarum. (10) Marcianus patricius in Orientem dux mittitur; tribus millibus Arsanenam depraedatur. prope Sargathum Persae caeduntur. Thebothum castellum inaniter oppugnatur. Chosroae senioris in Romanos expeditio. Adormanes Romanorum loca populationibus miscet, suburbana Antiochiae aedificia demolitur, Apameam incendio foedat. (11) Marcianus gradu movetur. Dara a Persis capitur. indutiae. Tiberius a Iustino collega asciscitur. eiusdem Iustini ad eundem de imperio legitime administrando sapiens et pia paraenesis. (12) gratulatio populi de Tiberio in collegam ascito. eius de pace legatio et liberalitas. Iustiniani ducis laus. pecuniae bene collocatae fructus. inter Romanos et Persas foedus. Romanorum propter Chosroae praesentium trepidatio. (13) ducis Romani excellentissima concio, qua suis acriter et cum mortis contemptu configendi ardorem conatur immittere. fiduciam vincendi ex hostium et sacrorum Persicorum despicientia auget. dicit autem incise et membratim, quo dicat vehementius. (14) Romanus miles pugnam sitit. Persae in hostes cum fastu gradiuntur. ambarum acierum diversa dispositio. vincuntur Persae et fugiunt. Chosroae turpis reversio. eiusdem lex de Romanis in posterum bello non lacessendis. (15) Romani Persidem infestam habent. in mari Hyrcano piraticam faciunt. domum redeunt. Persae in regem suum contumeliosi. militaris annonae apud eos ratio. de pace utrinque legationes. Romanis in Armenia subactis pacem Persae repudiant. Mauricius in Armeniam mittitur, in Persidem irrumpit: febrim habet. multa castella diruuntur. captivorum Persarum ingens numerus. (16) Romani multa loca ad vastitatem redigunt. Iustini decessus, et monarchia in Tiberium translata. eius encomium. Chosroae filius Hormisdas succedit; cuius immanitas describitur: causa subiicitur, ariolorum falsa praedictio. nequitia daemorum. alia Hormisdas scelera. (17) Hormisdas superbia. pacem aversans tributa postulat. Mauricius Persidem deformat. in Cappadociam abit; in Persidem per solitudinem Arabiae properat: eum Nomades barbari prosequuntur, quorum infidelitas reprehenditur. inanis Mauricii conatus. ad Callinicum oppidum Romanorum victoria. (18) ad Constantinam Romani Persas caedunt. Mauricius Byzantium redit, defunctoque Tiberio principatum cepisset. reditus ad ordinem historiae, sed prius de Varami patria, genere, fortuna, gestis honoribus, et quo pacto exercitum in regem exulcerarit.

A. C. 588. ^D 1. Φιλίππικὸς μὲν οὖν ἀνὰ τὴν ὁδοιοποιαν ἐπέπυστο Πρίσκον
^{V 177} ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸν ἐγγχειρίζεσθαι, καὶ τῆς Ταρ-
 σοῦ ἐπιβᾶς Ἑρακλείῳ δέλτους συνέντευξε, δι' ὧν ἐνεσήμευνε κα-
 ταλιπόντα τὸ στράτευμα ἐς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπανελθεῖν, ἐς
 τὴν Ἀρμενίαν γενόμενον, Ναρσῆ τε τῷ Κωνσταντίνης πόλεως 5
 ἡγεμόνι μεθιέναι τὸ στράτευμα. καὶ τὸν βασιλέως δὲ νόμον ἀρ-
P 62 τῶς αὐτῷ ἐπιφοιτήσαντα παραγυμνώσας ἐκλείουσε καὶ ἐς τὸ ἑναρ-
 γές τοῖς στρατεύμασι παραδείξει, Πρίσκῳ διαφθορονόμενος. ἦν
 δ' ἄρα ὁ νόμος στρατιωτικῶν σιτήσεων ὕφεις, ἢ δ' ἀπομειώσεις
 τετάρτη ἐτύγγανεν οὔσου ἀπόμοιρα. καὶ γέγονε καθάπερ ὁ στρα- 10
 τηγὸς ἐνετέλλετο. ἦρος δ' ἐπιγενομένου ὁ μὲν ἀπεχειροτονεῖτο,
 ὁ δὲ τῆς ἡγεμονίας ἀπήρχετο. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἐπιβᾶς τῆς
 Ἀντιοχείας προστάττει εἰς τὸ Μονόκαρτον τοὺς στρατιώτας συλ-
 λέγεσθαι, καὶ τῇ Ἐδέσῃ προσομιλήσας περιτυγχάνει Γερμανῷ,
 καὶ περιλαβὼν δεξιῶς κατησπάζετο ἐκ τῆς ἐπιδημίας γενόμενον 15
 (Δαμασκοῦ γὰρ οὗτος διεκόσμηι τὸν θρόνον), ἀνακλίνας τε εἰς
B δεῖπνον αὐτὸν τῇ ἐπιούσῃ ἐφιλοφρονήσατο. μετὰ τοίνυν ἡμέρας
 τέτταρας ἀπεφοῖτα τῆς Ἐδέσσης ὁ στρατηγός, τότε τῆς ἱερατι-
 κῆς καθέδρας προλάμποντα μεθ' ἑαυτοῦ συνελάμβανε, καὶ ὡς
 τὸν χάρικα ὤχετο (ἦν γὰρ ἡ ἡμέρα προσδόκιμος καθ' ἣν εἰδίστο 20
 εορτάζειν Ῥωμαίοις τὸ σωτήριον ἐκεῖνο πάθος, δι' οὗ τὸν κόσμον
 εἰσεποίησατο ὁ μονογενὴς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὁ τὴν φύσιν ταυτὸς

1. Philippicus Priscum ab imperatore ducem renuntiatum esse in via intelligens, postquam Tarsum attingit, ad Heraclium litteras dat, mandans uti exercitum Narsae praesidi Constantinae tradat, ipse in patriam suam in Armeniam revertatur. imperatoris praeterea decretum nuper sibi missum exponit, et de eo palam militibus significari vult, invidia adversus Priscum stimulatus. erat autem hoc decretum, ut de demenso sive annoxa militari quarta pars detraheretur. factum ut dux imperavit. iam igitur ipso vere Philippico abdicante Priscus inivit. is ut Antiochiam est ingressus, militibus conventum ad Monocartum indixit, Edessamque veniens illic Germanum reperit, quem eo peregre profectum (Damasci quippe sedem pontificiam tenebat) civiliter complexus et osculatus, vocatum ad coenam postridie humaniter amanterque tractavit. post diem quartum Edessa discedens virum illum episcopali dignitate illustrem secum ad castra ducit. imminabat enim dies, quo salutiferos cruciatus atque necem, per quam unigena dei filius patri natura aequa-

τῷ πατρὶ καὶ τὴν βασιλείαν ὁμότιμος· οὗτος δὲ ἔστιν ὁ Χρι-
 στός), τοῦτο ὑποτοπάζουσ ὁ στρατηγός, ὡς οἱ δεῖ αὐτὸν μὲν ἐν
 πόλει τὴν ἐγκύκλιον τῆς ἀναστάσεως πανηγυροῦσιν ἡμέραν, τὸ δὲ
 Ῥωμῆϊκὸν ἐν πεδίῳ κατηφλοστερόν πως ἐορτάζειν δοκεῖν, πολιτι-
 5 κῆς Θυμηδίας ὡσπερ στερισκόμενον. διὰ τοι τοῦτο τὸν ἱερέα
 παραλαβὼν ὡς τὸ Μονόκρνον ἐβιάδιζεν. ὁ δὲ Γερμανὸς προῆγε, C
 τὴν τοῦ στρατηγοῦ παρουσίαν ἐξέκουστον ποιούμενος τοῖς στρα-
 τεύμασι. μετὰ τοίνυν ἡμέρας δύο οἱ ταγματάρχαι ἀπήντων τῷ
 στρατηγῷ ὡς ἀπὸ τριῶν σημείων τοῦ χάρακος, νυκτὶ μὴν καὶ οἱ
 10 τῆς ἐκτάξεως ἕπαντες. ἔθος δὲ γεγηρακὸς ἐνευδοκίμει τῷ στρα-
 τοπέδῳ, τὸν μέλλοντα τὰς στρατηγίδας περιβαλέσθαι ἡνίας,
 ὀπηνηκα αὐτῷ τὰ στρατεῖματα ὑπαντήσωσιν, ἀποβαίνειν τοῦ
 ἵππου καὶ διὰ μέσου χωρεῖν τοῦ ὀπλιτικοῦ καὶ γιλοφρονεῖσθαι
 τοῖς ἄσπασμοῖς τὸ στρατόπεδον. ὃ δὴ μὴ πεποιηκότος τοῦ
 15 Πρίσκου, ἀλλὰ καὶ πάννυ μὲν οὖν τοῦτον δὴ τὸν πρεσβύτην ἀπο-
 σκορακίσαντος νόμον, οὐ μετρίως ἔφερε τὴν ἔβριν τὸ στρατεύμα.
 τῇ τοίνυν πρώτῃ τῆς πανηγύρεως ἡμέρᾳ εἰρηναίως ὁ στρατηγὸς D
 διετέλεσε. τρίτης δὲ ἡμέρας παρωχηκυίας, καὶ τῆς τῶν στρα-
 τιωτικῶν σιτήσεων ἀπομειώσεως οὐκέτι ἐν παραβύστοις ἀλλ' ἐς
 20 τὸ φανερὸν γενομένης τῷ πλήθει παντὶ, ἀναρχίας ἀκμὴ λαμβά-
 νει τὴν πρόοδον, καὶ πρὸς τῇ σκηνῇ τοῦ στρατηγοῦ τὰ πλήθη
 συρρέουσιν, ἃ μὲν λίθους ἐπιφερόμενα, ἃ δὲ καὶ ξίφη, ὡς
 ἐκάστῳ καθυπόρρησεν ὁ καιρός. τοῦ δὲ ταράχου ὁ στρατηγός

lis et imperii honore par, Christus, inquam, humanum genus sibi re-
 conciliavit, solemnii caerimonia recolere Romani consueverunt. sic nam-
 que secum ratiocinabatur, non esse iustum se resurrectioni sacratum
 diem in urbe anniversarium agere, Romanos in campo foris, velut ur-
 bana laetitia exclusos, tristiores ducere ferias videri. quocirca episcopum
 assumens Monocartum ire perrexit. caeterum Germanus Priscum
 antecedens exercitui super eius adventu nuntium apportat. post biduum
 itaque cohortium praefecti, quin immo milites omnes, ad tertium fere la-
 pidem duci obviam e castris prodeunt. porro castrensis quaedam con-
 suetudo vigeat, eaque vetus et laudabilis, ut qui ad exercitum regen-
 dum adveniret, occurrentibus sibi honoris causa militibus equo descen-
 dens armorum medius graderetur totumque exercitum comiter salutaret.
 quod cum Priscus facere omitteret et morem hunc plane contemneret, ea
 contumelia apud milites graviter offendit. ac primo quidem festorum
 solemnium die in pace fuit. tertio elapso, cum iam de demensi seu
 victus diminutione constaret inter omnes, contumacia et licentia adv-
 sus duces magis amplificata, ad tentorium eius turmatim ruunt, pars
 lapides iactantes, pars gladios dstringentes, ut cuique telum occasio
 ministratur. dux fremitum ac tumultum auribus accipit: quid sibi istuc
 velit percunctatur. illis ad interrogata nihil respondentibus, nisi hoc

αὐτίκοις γέγονε καὶ τὴν αἰτίαν διεπυνθάνετο. τῶν δὲ πρὸς τὴν πεῦσιν μηδὲν ἀποκρινόμενον αὐτῷ πλὴν ἢ “ἀνατίετρυπται πύστος τάζεως ἄρμονία, τοῦ στρατοπέδου ἀνηγεμονεύτου τυγχάνοντος,” ἰδρωτὶ περιερεῖτο ὁ πολέμυρχος Πρίσκος καὶ φόβῳ πολλῶ συνεστέλλετο, διαπορουμένης αὐτῷ τῆς ψυχῆς ὃ τι καὶ δρούσειεν. 5

P 63 τῷ μὲν οὖν Ἐλληφρέδα τὸ Θεανδρικὸν Ἴνδαλμια παραγυμνώσας
V 178 ἐδίδου (ἀχειροποίητον δὲ τοῦτο Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι), περινοσσιεῖν προστάξας τὸ στράτευμα, ὅπως αἰδοῖ τοῦ σεβάσματος ταπεινωθεῖη μὲν ὁ θυμὸς, τὰ δὲ τῆς ἀκοσμίας πρὸς τὸ σῶφρον τὴν μεταβολὴν ἀπενέγκοιτο. τοῦ δὲ πλήθους μηδὲν ἐντεῦθεν 10 σωφρονιζομένου, ἀλλὰ καὶ βάλλοντος τὸ ἀπόρητον λίθοις, εἰκότως ὁ στρατηγὸς, Ἴππω τινὸς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως περιτυχῶν, πρὸς φυγὴν ἐκδοὺς ἑαυτὸν παραδόξῃ σωτηρίᾳ τινὶ τὸν κίνδυνον παρεκρούσατο. ἵπποφορβοῖς τοιγαροῦν προσο-
B μιλεῖ τοῖς τὰς ἵππους τὰς στρατιωτικὰς περιβόσκουσι. κἀκεί- 15 νων μετὰ μεγίστων κινδύνων τὰς χεῖρας διαφυγῶν τῆς Κωνσταντίνης πόλεως ἐπιβαίνει πυλῶν, ἄρτι τὰς διατριβὰς τοῦ Μονοκάρτου ἀπολιπῶν. συνεκδημῖ τοιγαροῦν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ τῆ πόλει καὶ Θόρυβος. οἱ μὲν οὖν τῆς Κωνσταντίνης οἰκήτορες ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐκπεληγμένοι τὰς ψυχὰς διετέλου· ὁ δὲ 20 στρατηγὸς τοῖς ἡγεμόσι τῶν πόλεων τοῖς τε τῶν φρουρίων ἐφειστηκόσι δι’ ἐπιστολῶν ἐνεχάραιτε γράμματα, μηδὲν τῶν συνηθῶν ἀποστειρεῖν τὰ στρατεύματα, μήτε δὲ καταπλαγῆναι τὰς ψυχὰς τῆ ἀθροῖα τῶν γεγενημένων παρόδῳ. ἐξήτει δὲ καὶ ἱατροῦ

12. Ἴππου IP.

unum, omnis ordinis quasi concentum quendam nunc perisse, cum exercitus imperatore careat, Prisco sudor ire per corpus et artus occupare tremor coepit, animo haesitanti quid ageret. ergo IIPHredae dei atque hominis effigiem, quam ἀχειροποίητον (hoc est, non mortali manu confectam) Romani appellant, involucro nudatam per castra circumferendam committit; quo ad aspectum rei adorandae excitata reverentia furorem comprimeret, et in modestiam quietemque rerum perturbatio transiret. verum enimvero, cum multitudo nihilo hinc modestior saniorque evaderet, quin potius sacrosanctam imaginem lapidibus appeteret, dux equum cuiusdam e satellitibus imperatoris nactus haud immerito sese in fugam tradidit, periculumque capitis praeter opinionem depulit: nam et cum pastoribus equariis, militum equos circum ea loca pascentibus, congressus eorum manus non citra summum discrimen effugit. iamque Monocarto relicto Constantinam urbem petivit, in quam urbem fama ducem ipsum comitata est. ac cives quidem Constantinae stupere super his quae contigisse audiebant, dux vero urbium castellorumque praefectis per amanuenses scribere, praecipereque ne quid de consueto demenso

τέχνην ἐπιφανείσαν αὐτῷ φάρμακα τοῖς περὶ τὴν γαστροκνήμην C
ἔλκεσιν ἐπιτίθεισθαι, ἔδεινοπάθει γὰρ ἐπὶ τοῖς μύλωνιν, οὗς
αὐτῷ ἢ τῶν λίθων φορὰ διενείματο.

2. Τὰ μὲν οὖν τῆς στάσεως τῷ στρατοπέδῳ διεμνήετο.

5 περισχίζεται γὰρ τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπήγιον, λωποδυτεῖται D
δὲ παρὰ τοῦ πλήθους καὶ τὰ τῆς περιουσίας ὁ Πρίσκοσ, ἀποδι-
δράσκουσι δὲ καὶ οἱ τῶν συνταγμάτων ἡγεμονεύοντες, καὶ ἐς
μέγα κακοῦ τὰ τῆς ἀναρχίας ἠϋξάνετο. μετ' οὐ πολὺ δὲ τὸν τῆς
Κωνσταντίνης πρόεδρον ὁ στρατηγὸς εἰς τὸ στρατόπεδον πρε-
10 σβευτὴν διεπέμπετο, κατισχυριζόμενον τὰ τῆς στρατιωτικῆς λύ-
πης παρηγορεῖν, καὶ ὡς μετέθετο τὴν γνώμην ὁ αὐτοκράτωρ
Μαυρικίος, καὶ βυσιλικὸν ἐπιφέρεται γράμμα ἐγκελευόμενον ἀνα-
ζευγνύει πρὸς τὸ σύνηδες τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις. ἐπεμύμ-
φετο δὲ Φιλιππικῷ Πρίσκοσ ὁ στρατηγός, καὶ τῆς ἀταξίας αὐτὸν
15 διεθρύλλει γεγονέναι πατέρα ὡς εἰσηγητὴν τῆς μειώσεως τῶν
στρατιωτικῶν ἐπιδόσεων Μαυρικίῳ γενόμενον. ταῦτα δ' εἰκῆ
διερραψώδει ὁ Πρίσκοσ. ὁ μὲν οὖν ἱερὸς ὁ πρέσβυς ὠδοιπύρει
καθὼς προσετέτακτο· τὰ δὲ στρατεύματα συναθροίζεται, καὶ
στρατηγὸν χειροτονεῖν ἔδοκίμαζε. διὰ τοι τοῦτο μετάκλητον τὸν P 64
20 Γερμανὸν ποιησόμενοι, καὶ εἰσαγώγιμον εἰς τὸ βουλευτήριον ἐνεγ-
κάμενοι, ἤξιον ἐγχειρίζειν αὐτῷ τὰς στρατηγίδας ἡλίας. τοῦ
δ' ἀποπεπομένου τὴν τοῦ στρατοπέδου ἀξίωσιν, τῶν δὲ κατα-
ναγκαζόντων αὐτὸν ἔσεσθαι περὶ τὴν χειροτοσίαν πειθήριον, καὶ
προσυπειλούντων καὶ θάνατον τῆς παρακοῆς εἶναι τὸ διαζήμιον,
25 νικῶσι τὰ τῶν στρατευμάτων βουλευήματα, καὶ στρατηγὸς Γερ-

exercitui demerent, neve percellerentur, si crebrius quae facta essent
audirent. quaerebat etiam medicum, a quo cataplasmatibus tibiae dolor
et vibices lividae lapidum iactu sibi impositae curarentur.

2. Seditio militaris augetur, tentorium ducis dilaceratur, supellex
in praedam concedit, duces quoque aufugiunt, et quod caput nullum
esset, id maiori semper malo erat. non multo post dux antistitem Con-
stantinae in castra legat, lenire studens militum aegritudinem, quod
scilicet sententiam mutasset imperator, a quo litteras afferret, a quibus
mandaretur uti annonaria erogatio in pristinum revocaretur. accusans
autem Philippicum Priscus auctorem eum tumultus fuisse iactabat, ut
qui Mauricio demensi contrahendi consilium dedisset. sed haec ille te-
mere fabulabatur. antistes igitur iuxta atque imperabatur inibat iter,
et exercitui in unum coeunti creandum esse ducem videbatur. quare
Germanum accersunt, in concilium introducunt, militaris imperii sum-
mam ei permittere aequum bonumque censent. Germanus exercitus pe-
titionem repudiat. illi obedientiam in oblata dignitate amplectenda ur-
gent, et nisi obediat, mortem pro poena intentant. quid multa? vincit
eorum deliberata sententia, et Germanus praekonis voce dux promulga-

μανὸς ἀνακηρύττεται, ὄραφ περιφράξας τὰ τοῦ συνοίσοντος, ὡς
B ἀπέχονται Ῥωμαῖοι τοῦ λιποδυτεῖν τὸ ὑπήκοον τῆς ἀταξίας ἐκπο-
 δῶν γινομένης. διωμολόγητο δὲ καὶ καταπολεμεῖν αὐτοὺς τὸ ἀν-
 τίπαλον. καὶ ταύταις ὁ στρατηγὸς ταῖς συνθήκαις περιφραξά-
 μενος οἷα θώραξιν ἀκαταγωνίστοις τισὶν ἡγεμονεύειν Ῥωμαίων
 ἡσμένισε. γίνεται γοῦν ὁ ἱερεὺς ὁ πρέσβυς πρὸς τὴν στρατηγὸν
 καὶ τὸ στρατόπεδον. ὁ μὲν οὖν παρεκάλει τὸ στράτευμα πρὸς
 σωφροσύνην ἰδεῖν· οἱ δ' ἀπηχθάνοντο τῷ ἱερεῖ, καὶ τοὺς λόγους
 τοῖς ὡσὶν οὐ παρεδέχοντο, ἀλλ' οἷα βάρβαρον ὄψιν ἔξηγηλάτου
V 179 τὰ παρὰ τοῦ πρέσβειως αὐτοῦ εἰσηγούμενα. παρεγγύων δὲ καὶ 10
 τὸν Πρίσκον ἐξωθῆσαι τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν τοὺς βασιλικοὺς
 ἀνδριάντας καταρρίπτειν ἐνεχείρησαν· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. ἀφα-
C νίζουσι δὲ καὶ τὰ διὰ τῆς γρομφῆς ἀναθήματα, ἕπερ σανῖσι καὶ
 πίναξιν εἰς βασιλέως τιμὴν χρωματουργία συνετίττοντο τεχνικῇ·
 μηδὲ γὰρ ἀτέχσθαι ἔφασκον ὑπὸ βασιλείᾳ παλιγκύπηλον εἶναι. 15
 ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Κωνσταντίνης κατὰδῆλα ταῦτα ἐποίησατο
 Πρίσκῳ. τοίνυν ὁ Πρίσκος καὶ τὸν τῆς Ἐδέσσης τοῦ ἱερατικοῦ
 ἐξηγούμενον πρεσβευτὴν ἀπέστειλε τοῖς στρατεύμασιν. ἀτὰρ ὁ
 ἱερεὺς γενόμενος πρὸς τὸ στράτευμα καὶ πολλοὺς λόγους καταβα-
 λόμενος ἀνεπιτεύκτως τὴν ἐπανάζευξιν ἐποίησατο. τὰ δ' ἐκ τῆς 20
D ἀταξίας δεινὰ τῇ ἀνατολῇ ἐπεκύμαινε, καὶ πάντῃ κακὸν κακῶ
 ἐπιστήρικτο, ἵνα καὶ ποιητικῆς συμφορῆς μνήμην ποιήσωμαι,
 τῶν μὲν τὴς περιουσίας ἀποβαλλομένων, ἄλλων περὶ τὰς ὁδοὺς

12. ἀνδριάντων IP.

tur, cum prius communem utilitatem iureiurando exacto confirmasset, ut Romani seditione ac turbis e medio sublatis, diripiendis ac spoliandis subditis vim minime facerent. pactus etiam cum illis est uti hostes oppugnarent. haec ubi pactis tanquam loriceis quibusdam inexpugnabilibus communicavit, ad gubernacula promptus accessit. venit itaque ad ducem et exercitum legatus episcopus; rogat milites, considerent quid modestia moderatioque postulent. illi succensere, auribus dicta respuere, et quae consuleret, veluti nova et peregrina repellere. hortabantur insuper uti Priscum urbe Constantina exigeret. et ipsi quidem statuas imperatoris deturbare non sunt veriti. praeterea in honore imperatoris coloribus et arte pictas tabellas sustulerunt, quod se imperatori cauponi servire nolle affirmarent. antistes Constantinae haec ad Priscum refert: Priscus Edessae praesulem ad exercitum rursus legat; qui multo sermone frustra consumpto rediit. iam vero ex huiuscemodi confusione tumultuque exortae calamitates Orientem ceu fluctus quidam pervadebant, et ubique malum superveniente malo vires et robur acquirebat, ut et a poeta descriptae calamitatis mentionem faciam, cum alii rem familiarem amitterent,

ληστρικώτερον βιαζομένων, ἑτέρων ἐν τοῖς ἀγροῖς ληϊζομένων,
 τῆς τυρραννίδος κομώσης καὶ παρεχομένης τοῖς ἀδικήμασι τὸ ἀνέ-
 κλητον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ γράμμασι ταῦτα κατὰδῆλα Μανρι-
 κίῳ ἐποίησατο τῷ αὐτοκράτορι, (3) ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Φιλίπ-
 5 πικὸν αὐθις ἐπιβαίνειν τῆς ἀνατολῆς ἐγκελεύεται. ἐπικηρυκούν-
 ται τοιγαροῦν οἱ τῶν στρατευμάτων τὸν Πρίσκον τῆς Ἐδέσσης P 65
 ὑπέξειλθεῖν, πέντε καὶ τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν χειροτονήσαν-
 τες πρεσβευτάς. γίνονται γοῦν οὕτοι ἐν Ἐδέσῃ τῇ πόλει παρὰ
 τὸν Πρίσκον, καὶ διαπορθμείουσιν αὐτῷ τὴν τῶν στρατοπέδων
 10 προαίρεσιν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ πλεῖστα ἀπειλελόγητο, καὶ πεί-
 θει τοὺς ἀπεισταλέμους ὡς οὐκ ἐν ἀδικῷ μοίρῃ γέγονεν αὐτῷ τὰ
 ἐπίχειρα. οἱ μὲν οὖν ἐπηγγέλαντο τῷ Πρίσκῳ ὑπομαραίνειν τῶν
 στρατιωτῶν τὰς μαινόλεις τῆς ὀργῆς φρυκτωρίας· ὁ δὲ Πρίσκοσ
 κεχηρῶς ταῖς ἐλπίσι πρὸς τῇ Ἐδέσῃ τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο.
 15 καὶ δῆτι ἀφίκοντο οἱ πρεσβευταὶ πρὸς τὸν χάρικα, καὶ τὰς ἀπο- B
 λογίας διεξήρουν Πρίσκου, ἐπιχείρουν δὲ καὶ τιθασσεύειν τὰ νεώ-
 τερα τῆς τυρραννίδος σκιρτήματα. ὃ καὶ πρὸς κορυφαῖον αὐτοὺς
 ἀπηρώρησε κίνδυνον· μόλις γὰρ τὸν θάνατον ἀποκλίνουσι, τὸ
 ἰδιωτεύειν κατακριθέντες· τοῦτο γὰρ τὰ τῆς ὀργῆς ἐδογμύτιζεν.
 20 Ἐκ τοῦ χάρακος τούτου ἐκβάλλονται, καὶ τοιοῦτοις δεινοῖς τὰ περὶ
 τοὺς πρεσβευτάς ἐπέεραστο. καταστρατοπεδεύουσι τοιγαροῦν
 οἱ τῆς ἀταξίας ἡγεμονεύοντες κατὰ Πρίσκον, καὶ πέντε χιλιάδας
 συντετυχότες μαχίμου δυνάμειωσ ἐπὶ τὴν Ἐδεσσαν ἀποσιέλλουσι. C
 κατ' ἐκεῖνον γοῦν τὸν καιρὸν γίνεται Θεόδωρος περὶ τὴν Ἐδεσσαν,
 25 τὴν Φιλίππικῷ ἄφιξιν ὑπισχνοῦμενος. διὰ τοι τοῦτο ἀπολιπὼν

alii in itineribus per vim et latrocinia spoliarentur, quorundam ab agris
 pecora et fruges raperentur, tyrannide eo usque luxuriante, ut qui in-
 iuriarum agere auderet, inveniretur nemo; super quibus Mauricium im-
 peratorem Priscus per litteras certiore fecit. (3) imperator Philippi-
 cum rursus in Orientem proficisci iubet. exercitus igitur per quinque et
 quadraginta legatos Priscum monet ut se Edessa subducat, hi Edessam
 ingressi militum ei voluntatem denuntiant. Priscus sui defendendi affert
 plurima, legatisque persuadet secum iniuste agi. tum illi promittunt se
 ira et furore ardentem militum animos nonnihil sedaturos. qua spe nixus
 apud Edessanos moras trahit. legati in castra reversi responsionem Pri-
 sci exponunt, ferociiores illorum spiritus temperare conantur; quod eos
 summum in discrimen adduxit: nam cum vix interitum effugissent, cap-
 te diminuti sunt, ad vitam privatam condemnati. huius supplicii irro-
 gandi magistra ipsis iracundia fuit. e castris igitur eieci hunc calami-
 tatis suae exitum tulerunt. principes seditiosorum Priscum bello appe-
 tendum rati, quinque egregiorum militum millia instruant, quos Edessam
 mittunt. quo tempore Theodorus Edessam veniens de Philippi adventu

ὁ Πρίσκοσ τὴν Ἐδεσσασ γίνεταί ἐς Βυζάντιον. οἱ δὲ περὶ τὸν
 χάρακα Ῥωμαῖοι ἔτι τῇ ἀταξίᾳ τε περιεπλέκοντο, τὸν Φιλιππικὸν
 ὕπον οὐπω ἐπιβαίνειν τοῦ Μονοκάρτου αἰσθόμενοι, ὄρκους τε
 δέθεντο μηδὲ τῆς ἐκείνου στρατιαρχίας ἀνέχεσθαι. τὸ δὲ Περ-
 D σικὸν ταῖς Ῥωμυικαῖς συμφοραῖς ἐντροφῶν, τῇ Ῥωμαίων πολι- 5
 τεία περιεκέχτο καὶ τῇ Κωνσταντίνῃ προσέβαλλε· καὶ διπλοῦς
 ταῖς πόλεσιν ὑπῆρχεν ὁ πόλεμος, ἕκ τε τῶν οἰκειοτάτων καὶ τῶν
 πολεμίων ἐκτρεφόμενός τε καὶ λιπαινόμενος. καὶ οὖν τὸ τῶν
 Ῥωμαίων συνάθροισμα ἀπόμαχον διετέλει, οὐδὲν μίλον αὐτῶ,
 ὡς περὶ ἀλλοτριῶν τοῦ πράγματος τῶν γινομένων τὴν φροντίδα 10
 τιθέμενον. Γερμανὸς δὲ χιλιῦδα ἐκ τῆς μαχίμου καθοπλίσας
 δυνάμειωσ, τῇ Κωνσταντίνῃ ἀθρόωσ ἐπιφανεῖς τῶν προσδοκίμων
 αὐτῇ κακῶν ἤλευθέρωσε. μόλις δὲ παραθήγων ὁ στρατηγὸς τὰ
 Ῥωμαίων συντάγματα καὶ παροτρύνας τοῖς ῥήμασι χιλιῦδας τέτ-
 15 ταρασ συναθροῖζει, καὶ τοῖς Περσικοῖς ἐνδημιῖν ἐγχελένεται. ὁ δ'
 Ἀριστόβουλοσ (ἦν δ' ἄρα οὗτοσ τῆσ βυσιλικῆσ οἰκίασ προϊστώσ
 τοῦ βυσιλέωσ τοῦ Ἀντιόχου προσαγορευομένησ) τοῖσ στρατεύμα-
 σιν ἐπίδημοσ ἦν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτοροσ ἐκπεμφθεῖσ. οὗτοσ πῆ
 μὲν τοῖσ δώροισ πῆ δὲ τοῖσ λόγοισ ὑπομαλάττει τὸ τῆσ τυραννί-
 P 66
 V 180 δοσ ἀτιθασσον. (4) στρατοπεδεύεται γοῦν τὸ Ῥωμυικὸν ἐπὶ 20
 τὴν Μαρτυρόπολιν, πρὸσ τὸ εἰρηναῖον μεταβαλόμενον. ἀπό-
 μοιρα δὲ τισ τῶν στρατοπέδων τῇ Περσίδι πύλιν εἰσβάλλει. ὁ
 μὲν οὖν Μιρουζῦσ ὁ τοῦ Περσικοῦ στρατηγὸσ ἐπιφανεῖσ κωλύ-
 μην τῆσ ἐπιστασίωσ Ῥωμυίοισ πυρεῖχτο. ἐπανέξευζιν τοιγαροῦν

nuntium perfert. quamobrem Priscus Edessa relicta Byzantium petit. qui in castris erant Romani et Phillipicum Monocartum brevi venturum intelligebant, adhuc adversus eum tumultuari, et sacramento inter se fidem astringere eius imperium minime toleraturos. Persae ex Romanorum misericordiam voluptatem capientes: ditionem Romanam praedando divexant et Constantinam adoriantur; habebantque urbes bellum duplex, quod illud et maxime domestici et hostes externi alerent et (ut ita loquar) saginarent. caeterum Romanae cohortes solutae curis, et quae gerebantur, non secus atque aliena et ad se nihil pertinentia intuentes, ab armis feriabantur. Germanus mille assumptis, et apud Constantinam de improviso conspectus, malis, quorum erat in metu, eam liberat. qui cohortando et impellendo vix tandem quatuor millia collegit, et in Persidem tendere iussit. at Aristobulus, domus regiae quae Antiochi appellatur procurator, ab imperatore ad exercitum missus, qua muneribus qua verbis, duros et implacabiles animos aliquantum emollivit. (4) Romanus itaque exercitus pacem complexus Martyropolim abit. pars in Persidem iterum irrupit. Maruzas Persicarum copiarum imperator se obliciens urbis aditu eos excludit. hinc per Arzanenam regionem et

οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τῆς Ἀρζυνηνῆς καὶ τοῦ Νυμφίου ποταμοῦ πρὸς τὰ οἴκοι· συνέπιετο δὲ καὶ Μαρουζῶς τοῖς Ῥωμαίοις κατόπιν. συνέρρευσεν τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄμοῦ καὶ τὸ ἀντίθετον βάρβαρον περὶ τὴν Μαρτύρων πόλιν, καὶ γίνεται Ῥωμαίοις καὶ Πέρ- B
5 σαις ἐπιφανέστατος πόλεμος. κληροδοτεῖται δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ νίκη μεγαλοπρεπὴς καὶ περιδῆξος· ἀναιρεῖται γὰρ ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, ἦλθσαν δὲ τοῦ Περσικοῦ ζωγρηθέντες τρισχίλιοι, καὶ οἱ ἐν τέλει δορυάλωτοι γίνονται, καὶ μέχρι χιλίων τὸ τῶν βαρβάρων γενόμενον σύνταγμα πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται. τοῦ τοίνυν 10 φόνου γενομένου μεγάλου τε καὶ ἀξιωμαστοῦ Ῥωμαίοις καὶ τῆς λυφραγωγίας λαμπρῆς, συναθροισθὲν τὸ στρατόπεδον διαλύον- C
ται τὴν ἔχθραν πρὸς τὸν Μανρῆκιον, καὶ γεινῶνται λυφῆροι πολλοῖς τὸν αὐτοκράτορα, πέμψαντες ὡς αὐτὸν καὶ τὰ σημεῖα τοῦ Περσικοῦ, ἃ τῇ πατρίῳ φωνῇ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομά- 15 ζουσιν. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ἐν τῇ Ἱερῷ λεγομένῃ πόλει ἐνηυλίζετο, τῷ φόβῳ συσταλὴς τῆς ἀταξίας, καρδοκῶν τὴν τῆς ἀνερχίας μεταβολήν.

Χειμῶνος τοιγαροῦν ὥρας διαδεξαμένης τὸν πόλεμον τῇ ἀεικινήτῳ καὶ ἀμοιβαίᾳ τῶν τρόπων μεταβῆσι ὁ χέραξ τοῦ Ῥω- A. C. 584.
μαϊκοῦ διαλύεται. ἐπιγινομένου δ' ἤρος καὶ προσηνῆ καὶ ἐπίχμ- D
ρον ὄψιν παρεχομένου τῇ γῆ, ἡ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῦ χρόσου δια-
νομή τῷ μαχίμῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐξεπέμπετο. ὁ δὲ Ῥω-
μαίων τε καὶ Περσῶν πόλεμος ἐσφρίγεται τε καὶ ἐσφάδαζε. τὸ δὲ
Γετικόν, ταῦτ' ἐπεὶ αἱ τῶν Σκλαβηρῶν ἀγέλαι, τὸ περὶ
25 τὴν Θράκην ἐς τὸ καρτερόν ἐλυμαίνετο. οἱ δὲ Μῆδοι τοῖς Ῥω-

Nymphium flumen domum revertentes idem Maruzas insequitur; nec procul Martyropoli eos assequitur, ubi praelio in primis memorabili concursus est, et Romani magnificam atque inclitam victoriam retulerunt. nam Persarum dux occubuit, capti ter mille cum optimatibus: mille circiter Nisibin socesserunt. Romani post tantam tamque admirandam hostium stragem et superba spolia conventu celebrato, odia in Mauricium deponenda decernunt, eumque cum aliis iisque multis de praeda bellica honorant, tum Persica signa (quae patria nostra voce banda dicuntur) ad eum transmittunt. Philippicus Hierapoli, timore turbarum et expectatione status domino carentis immutandi, interim se tenebat.

Hiceme bellum excipiente, secundum morum mobilitatem vicissitudinemque castra dissolvuntur. vere autem placidum et iucundum terris vultum exhibente pro consuetudine aurum in militem pro stipendio distribuendum ab imperatore mittitur, bellumque inter Romanos et Persas recrudescit et agitur denuo. Getae seu (quod idem est) Sclavini Thraciae proxima valide devastant. Persae Romanis ducibus forte oc-

μαίων στρατηγοῖς συγκυρήσαντες παρανάλωμα θόνου ἐγένοντο. Ῥώμη δ' ἡ πρῆβυτις ταῖς τῶν Λογγοβάρδων ἀντιῆγεν ἐφόδοις. τῇ δὲ Λιβύῃ αἱ τῶν Μαυρουσίων δυνάμεις διετέλουν ἐξίτηλοι, καὶ τῷ πλήθει τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀνδραγαθημάτων πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ κατητονημένον ἀπέκλινον. οὕτω μὲν οὖν ἐκείναι μετὰ 5 τῶν ἀσπίδων καὶ τὰς ἡνίας κατέθεντο, τὸν ἀγχένα Ῥωμαῖοις ὑποχαλάσασαι, καὶ τὴν τε ἡρεμίαν ἐνηγαλίζοντο. ὁ δὲ Φᾶσις οὐκ ἐθολοῦτο τοῖς αἵμασιν· εἰρηναῖον γὰρ ῥεῖθρον τέως περιβάλλετο, τῷ διαναγῆ τῆς ἡσυχίας καταρδεύων τοῖς Κόλχους, P 67 μηδαιμοῦ κεκτημένος Μῆδον οἰκήτορα. καὶ ᾧδὲ πως τὰ Ῥωμαίων 10 διετίθετό τε καὶ συνετάττετο.

B 5. Ἐν τούτῳ τοιγαροῦν τῷ καιρῷ τελεσιουργοῦνται κατὰ τὴν Μηδικὴν οὐκ ἀναξιόλογα διηγήσεως πράγματα. ἀλλ' ἄγε δὴ ἐνεύρωμεν καὶ τᾶδε τοῖς τῆς ἱστορίας μέλεσιν εὐκοσμήματα, οἷά περ ὄρμον τινα λιθοκόλλητον, ὀφθαλμοῖς διανοίας ἐστίασιν, 15 ὧτων δὲ θυμηδῖαν, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, καὶ πανήγυριν. φρούριον, Γιλγιέρδων ὄνομα αὐτῷ, ἐνδοτέρῳ δὲ τοῦτο τῆς Μηδικῆς ὠκοδόμηται, ἐν χώρῳ ἐπιλεγομένῃ Βιζακοῦ, οὐ πόρρω Βενδοσαβειρων τῆς πόλεως. πρόσσεσι δὲ τούτῳ καὶ τις εἰρκτή· Ἀθήτην δὲ V 181 ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. ὁ δὲ χῶρος ὡσπερ γῆ Θεῶ ὄρ- 20 γὰς βασιλικῶ θυμῷ ἀντίθεται, καὶ τέμενος δυσμενεῖς ἀποκα- C λῶν τις τὸ φρούριον οὐκ ἂν ἀμάρτοι τοῦ πρέποντος. ἐναποκλείονται τοίνυν ἐνθάδε ὅσοι τοῖς δικτύοις τῆς τοῦ βασιλέως λύπης ἀλίσκονται, τοῦτο μὲν ὑπήκοοι, τοῦτο δὲ καὶ δορούκτιοι.

currentes ab iis velut aliud agentibus morte multantur. Roma vetus Longobardorum impetus retundit. in Africa Maurorum copiae magis magis extenuari, quos Romanorum virtus paulatim multis egregiis facinoribus ad humilitatem redegit atque enervavit, ut cum armis etiam habenas seu imperium deposuerint, Romanisque cervicibus summittentes otium maluerint. Phasis caesorum sanguine non inquinabatur: pacificum enim flumen tum pellucida quiete Colchos irrigans circumfluebat, nullum uspiam de Persis habens incolam. Romanarum rerum conditio atque ordo istiusmodi fuit.

5. Per hoc tempus res in Perside narratu haud indignae contigerunt, quas huic corpori historiae nostrae ornando ceu monile aliquod baccatum oculis animi, ceu epulas et oblectamentum, atque panegyrim auribus inseramus. arx erat in interiore Perside, Giligerdum vocabulo, in regione cui nomen Byzacus, haud procul ab urbe Bendosabiron. in eo visebatur carcer, quem barbari Lethem dixerunt. locus quodammodo occasionem irae regis animo subministrat; et si quis castellum malevolentiae sanum appellaret, recte appellaret. huc includuntur quotquot regis ira tanquam retibus capit, partim subditi, partim bello in pote-

Ἰουστίνου γε οὖν τοῦ νεωτέρου τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἡγεμονεύοντος, παρεστήσατο τὴν πόλιν τὴν λεγομένην Δάρας ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς. ἔδοξε γοῦν τῷ βασιλεῖ, καὶ γίνονται Δαρηνοὶ τῶν φρουρίων τούτου οἰκῆτορες. ὑπῆσαν δὲ καὶ Καδασηνοὶ 5 ἐν αὐτῷ· βύρβυρον δὲ τὸ φύλον τῆς Μηδικῆς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἕτεροι τὸ κακοπραγεῖν κληρωσάμενοι, καὶ κοινὸν ἄθροισμα ταλαιπωρουμένων ἀνδρῶν τὸ φρούριον ἐνηγκάλιστο. γίνεται γοῦν τοῖς ἑτερογενέσιν εἰς συμφωνίαν τὰ κοινὰ δυστυχήματα, καὶ οὗς γένος καὶ νόμος καὶ γλῶττα διελλετο, συνῆψεν ἢ τῶν παθνημάτων D
10 οἰκείωσις, τῷ ἀδελφῷ τῆς ἀνάγκης καταμελετήσασα τὴν ὁμόνοιαν. ἐξύρχουσι δῆτα τῆς ἀνδρείας οἱ Δαρηνοὶ, καὶ αὐτοβοεῖ τοῖς ἐν ποσὶν ὀργάνοις πολέμου χρησάμενοι ἀναιροῦσι τοὺς φύλακας. καὶ τοῦ φόνου ἐκκαιομένου πρὸς τὸ λαβρότερον (πλήθος γὰρ ὑπῆν στρατιᾶς φρουρούσης τὸ φρούριον) νικῶσι Ῥωμαῖοι,
15 καὶ συνεξάγουσι τοῦ φρουρίου καὶ τοὺς τῶν ἀτυχημάτων αὐτοῦ κοινωνοὺς, καὶ πολλὰ παθόντες καὶ δράσαντες εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπανέλευξαν.

Τῶν δὲ περιφανῶν ἐκείνων θριάμβων γεγονότων Ῥωμαίοις, A. C. 590. ἔτι πρὸς τῇ Μαρτυροπόλει ὁ πόλεμος ἐξηρτύετο, ὡς φθάσαντες 20 εἶπομεν, ὀπηνίκα καὶ Μαρουζῆς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς ἐν τῇ παρατάξει ἐτόγγανεν ὦν πεπτωκώς, ἤλωσαν δ' οἱ τῶν δύο κεράτων ταξίαρχοι, ἣ τε κεφαλὴ Μαρουζῆ τοῦ στρατηγοῦ ἐς Βυζάντιον ἦκεν. ὁ δὲ Φιλίππικὸς ἔτι ἀπεδοκιμάζετο ἐκ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως καὶ ἀποστράτηγος ἦν· οὐ προσίετο γὰρ κηδεμόνα τὰ P 68

statem adducti. ergo Iustino iuniore Romanam procurante rem publicam rex Persarum urbem Darum subiugavit. Darenī tum captivi, quoniam ita regi placebat, arcem hanc pro captivis incolere incipiunt, tenebantur ibidem Cadasenī (quaedam Persidis barbara gens est), quin etiam alii, quibuscum fortuna durius egerat, et communis quidam miserorum afflictorumque hominum coetus illic servabatur. quid fit? mala communia genere discordantibus concordiam pariunt; quosque genus leges lingua discreverant, miseriarum coniunctio ex similitudine necessitatis conspirationem meditata copulat. strenuum itaque facinus Darenī ordiuntur, bellicisq̄ue instrumentis, quae in promptu erant, primo insultu custodes occidunt. cumque in caede ferventius omnes versarentur, a plurimis siquidem castellum undique custodiebatur, Romani superiores calamitatum socios e castello secum educunt, variisque casibus iactati ad exercitum suum revertuntur.

Postquam triumphum illum praeclarum Romani retulerunt, adhuc bellum ad Martyropolim durabat, ut ante docuimus, quando captis duobus cornuum praefectis, Marusas Persarum summus imperator in acie oppetiit, et caput eius Cpolim transportatum est. Phillippicum pro duce nondum admittebat exercitus; non, inquam, administrationem hanc eum

πλήθη τὸν πρὸ μικροῦ περὶ τὸν Ἀρζαμῶν ἀνδραγαθήσαντα. εὐ-
 μετάγωγον γὰρ τὸ πλῆθος καὶ δυσάρεστον πέφυκε, καὶ φιλόν
 αὐτῷ τὸ τῆς μεταβολῆς ἀεικίνητον. γενομένου τοίνυν Φιλιππι-
 κοῦ περὶ τῶν Κιλικίων ἐπαύλεις, αὐτοκρατορικοῖς γράμμασιν αὐ-
 θις εἰς τὴν Συρίαν παλινδρομεῖ, καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ 5
 προσεδέδεκτο, Γρηγορίου τοῦ Ἀντιοχείας τὸν ἀρχιερατικὸν θρό-
 νον τὸ τηρικαῦτα δίκποντος, διαλλάξαντος τῷ στρατηγῷ τὰ
 στρατεύματα. ἡ δὲ Μαρτύρων πόλις τότε δὴ ἦλω ὑπὸ Περσῶν,
 οὐ τοῖς ἐκ πολέμων νόμοις, προδοσίας δὲ δόλοισι, οἷς εἴωθε κλέ-
 B πτίσθαι τὰ μὴ δυνάμενα παρὰ τῶν ἀντιπάλων κατεργάζεσθαι 10
 μάχαις. ὁ δὲ τοῦ δόλου πατήρ Σίττας ἐτύγγανεν ὢν. οὗτος
 αὐτομολήσας πρὸς Πέρσας ὑποκρίθει σιδηροφορῆσαι τετρακο-
 σίους τοῦ βαρβαρικοῦ, ὑποκρίνεσθαι τε προσχωρήσειν Ῥωμαίοις,
 παραφανῆναι δὲ τῇ πόλει. οὗ γεγονότος τοὺς ἀστοὺς ἔπειθε Σίτ-
 τας ὡς προσκεχωρηκότας Ῥωμαίοις τοὺς βαρβάρους εἰσδέξασθαι. 15
 ἔξαπιναιῶς τοίνυν τοῦ κακοῦ γενομένου οἱ βύρβαροι τὸ πόλισμα
 ἐγκολπιζονται. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ταῦτα μεμαθηκῶς στρατοπε-
 δεύεται, καὶ χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπέβαλε. διὰ τοιοῦτο ἐπι-
 C στρατεύει καὶ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, καὶ Μεβόδην Σουρίνα
 τὸν υἱὸν ἀντεξώπλιζεν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἀποχωρῶσα δύναμις τῷ Με- 20
 βόδῃ ἔπῃν, ἀποστέλλεται παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως καὶ
 Ἀφραάτης ὁ κατὰ τῆς Ἀρμενίας τὰς στρατηγίδας λαχὼν τοῦ πο-
 λέμου ἡνίας. τοίνυν συγκεκροτημένου πολέμου, πταίουσιν οἱ
 Ῥωμαῖοι καὶ ἐλάττονες γίνονται τοῦ σκοποῦ, καὶ νικᾷ τὸ τῶν

suscipere patiebatur, qui apud Arzamonem insigne virtutis suae docu-
 mentum dederat. est enim multitudo natura inconstans, cui difficile
 placeas, perpetuaeque mutationis cupida. Philippicus litteris a Mauri-
 cio acceptis e Cilicia, ubi morabatur, in Syriam redit. ibi aegre ab
 exercitu est receptus, cum Gregorius, Antiochenus id temporis archiepi-
 scopus, eum in gratiam et amicitiam militum restituisset. Martyropolis
 vero tum non quidem more et lege bellica, sed dolo et insidiis (quibus
 latenter surripri consueverunt, quae manu et armis obtineri ab adversa-
 riis nequeunt) occupata est. fraudis architectus quidam Sittas fuit. hic
 ad Persas transfugiens, suadet uti de illis quadringenti armati defectione
 ad Romanos simulata ad urbem accedant. quo facto vicissim civibus
 auctor est idem Sittas, uti transfugas illos tanquam Romanorum socios
 intromittant. hoc impetrato barbari subito oppidum pro suo vindicant.
 quod ubi Philippicus rescivit, illuc infesto agmine progressus castris
 oppidum circumdat. mittit eo copias etiam rex Persarum, quibus Mebe-
 den Surinae filium praefect. cui cum numerus quem habebat non suffi-
 ceret, ab rege Aphraates Armenicae militiae praefectus submittitur.
 conserta igitur pugna Romani spe frustrati barbaris palmam cedere com-

βαρβάρων στρατόπεδον. τοῖς μὲν οὖν ἐν Μαρτύρων πόλει δια-
 φρουροῦσι Πέρσαις ἐπίθετος γίνεται δύναμις, καὶ εἰς τὸ καρτε-
 ρὸν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἢ πόλις διεφυλάττετο· ὁ δὲ Φιλιππικὸς ^D
 ἀπεχειροτονεῖτο παραντίκα, (6) Κομεντίολον δὲ στρατηγὸν ὃ ^{A. C. 591.}
 5 αὐτοκράτωρ ἀνίστησιν. ἀφικνεῖται τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς ἐς ^{V 182}
 τὰ προαύλια τῆς Περσίδος αὐτῆς, καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν (Ἀντιό-
 χεια δ' αὕτη τῆς Μυγδονίας τὸ πάλαι προσηγορεύετο) συμπλέ-
 κεται Πέρσαις, περὶ τὸ Σισαρβάνων οὕτω λεγόμενον. καὶ τοῦ
 πολέμου λαβόντος τὴν πρόοδον, ὁ Κομεντίολος τὰ νῶτα τῆ πα-
 10 ρατάξει ὑπέδειξε. καὶ μεγάλης αὐτῷ τῆς φυγῆς γενομένης καὶ
 μέχρι τῆς Θεοδοσίου πόλεως τῆς ἀποδράσεως ἀκμαζούσης, Ἡρά-
 κλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν τῶν ἀνδραγα-
 θημάτων ὑπεροχὴν λίαν ἀνδρικῶς ἀπεφίετο, καὶ κατὰ δὴλος ἦν
 ἐνευδοκιμῶν ἐν τῷ δόρῳ. ἀναιρεῖται γοῦν ὁ τῶν Περσῶν στρα- ^{P 69}
 15 τηγός, ὃν Ἀφραάτην ὁ λόγος ἀπέδειξεν, ἤδη πού καὶ Μερόδου
 ἐν τῇ πρὸς Φιλιππικὸν μάχῃ ὑπὸ Ῥωμαϊκῆς πεφονευμένου βολῆς.
 τῶν δὲ Ῥωμαίων διὰ τὴν φυγὴν τῶν Περσῶν ἀπενεγκαμένων τὴν
 εὐκλειαν, εἰκότως τὰ τῶν βαρβάρων ἐσκυλεύετο σώματα, καὶ
 γίνεται τοῦ νεικηκότος τὰ κτήματα. τῇ δ' ἐπιούσῃ καὶ τοῦ
 20 Περσικοῦ χάρικος ἐπιβάντες Ῥωμαῖοι, καὶ τούτου κρατήσαντες,
 τῶν τροπαίων τὸν ἔλεγχον ἐς βυσιλέα παρέπεμπον, ἕξθη χρύσεια
 τιάρας τε Περσικὰς καὶ τὰς λιθοκολλήτους ζώνας, ὡς οἱ μυρ-
 γαρίζται τοῖς βαρβάροις λαμπρύνουσι, τὰ τε σημεῖα τῆς παρατά- ^B
 ξως, ἅπερ Ῥωμαίοις εἰθίσται τῇ πατρῴῃ φωνῇ βάνδα ἀποκα-
 25 λείν. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τὰς νικηφόρους συλλαβὰς ὑπὸ τοῦ στρα-

pulsi sunt. augetur Persicum praesidium Martyropoli, custoditurque ab
 iisdem firmissime. Philippicus illico abire praefectura cogitur, cuius lo-
 cum Comentiolus imperatoris auctoritate capessit. (6) venit ergo ad
 vestibula Persidis Comentiolus, et ad Nisibim usque, olim Antiochiam
 Mygdoniae appellatam, ubi ad Sisarbanum cum Persis praelio experitur.
 quo ingravescente terga dat. illo effuse usque Theodosiopolim fugiente,
 Heraclius Heraclii Augusti pater longe maximum praestantis animi faci-
 nus viriliter edidit, et in omnium conspectu non sine nominis sui gloria
 decertavit. cadit Persarum dux Aphraates, de quo diximus. fuerat
 prius et Mebodes a Romano in pugna adversus Philippicum interfectus.
 et quia Persis fugientibus Romani victoriae decus reportabant, merito
 etiam barbarorum cadavera, ut victores, spoliabant. luce sequenti cum
 castra quoque Persarum invasissent eaque obtinuissent, argumenta quae-
 dam tropaeorum suorum gladios inauratos, tias Persicas, cingula gem-
 mis insertis collucentia, quibus barbari superbiunt, signaque militaria,
 quae patrio sermone Romanis banda dicuntur, imperatori mittunt. qui
 donis triumphalibus a duce susceptis exhilaratus et laetitia perfusus,

- μανὸς ἀνακηρύττεται, ὄρωφ περιφράξας τὰ τοῦ συνόλουτος, ὡς
B ἀπέχονται Ῥωμαῖοι τοῦ λωποδυτεῖν τὸ ὑπήκοον τῆς ἀταξίας ἐκπο-
 δῶν γινομένης. διωμολόγητο δὲ καὶ καταπολεμῆν αὐτοὺς τὸ ἀν-
 τίκαλον. καὶ ταύταις ὁ στρατηγὸς ταῖς συνθήκαις περιφραξά-
 μενος οἷα θώραξιν ἀκαταγωνίστοις τισὶν ἡγεμονεύειν Ῥωμαίων
 ἡσμένισε. γίνεται γοῦν ὁ ἱερεὺς ὁ πρόσβυς πρὸς τὸν στρατηγὸν
 καὶ τὸ στρατόπεδον. ὁ μὲν οὖν παρεκάλε τὸ στράτευμα πρὸς
 σωφροσύνην ἰδεῖν· οἱ δ' ἀπηχθάνοντο τῷ ἱερεῖ, καὶ τοὺς λόγους
 τοῖς ὡσὶν οὐ παρεδέχοντο, ἀλλ' οἷα βάρβαρον ὄψιν ἐξενηλάτου
V 179 τὰ παρὰ τοῦ πρόσβυως αὐτοῦ εἰσηγούμενα. παρεγγύων δὲ καὶ 10
 τὸν Πρίσκον ἐξωθῆσαι τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν τοὺς βασιλικοὺς
 ἀνδριάντας καταρρίπτειν ἐνεχείρησαν· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. ἀφα-
C νίξουσι δὲ καὶ τὰ διὰ τῆς γραφῆς ἀναθήματα, ἅπερ σανῖσι καὶ
 πῖναξιν εἰς βασιλείως τιμὴν χρωματουργία συνετάττοντο τεχνικῇ·
 μηδὲ γὰρ ἀρέχεσθαι ἴφασκον ὑπὸ βασιλείᾳ παλιγκύπηλον εἶναι. 15
 ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Κωνσταντίνης κατὰδηλα ταῦτα ἐποίησατο
 Πρίσκῳ. τοίνυν ὁ Πρίσκος καὶ τὸν τῆς Ἐδέσσης τοῦ ἱερατικοῦ
 ἐξηγούμενον πρεσβευτὴν ἀπέστειλε τοῖς στρατεύμασιν. ἀτὰρ ὁ
 ἱερεὺς γενόμενος πρὸς τὸ στράτευμα καὶ πολλοὺς λόγους καταβα-
 λόμενος ἀνεπιτεύχτως τὴν ἐπανύζευξιν ἐποίησατο. τὰ δ' ἐκ τῆς 20
D ἀταξίας δεινὰ τῇ ἀνατολῇ ἐπεκύμαινε, καὶ πάντῃ κακὸν κακῷ
 ἐπιστήρικτο, ἵνα καὶ ποιητικῆς συμφορᾶς μνήμην ποιήσωμαι,
 τῶν μὲν τὰς περιουσίας ἀποβαλλομένων, ἄλλων περὶ τὰς ὁδοὺς

12. ἀνδριάντων IP.

tur, cum prius communem utilitatem iureiurando exacto confirmasset, ut Romani seditione ac turbis e medio sublatis, diripiendis ac spoliandis subditis vim minime facerent. pactus etiam cum illis est uti hostes oppugnarent. haec ubi pactis tanquam loricis quibusdam inexpugnabilibus communivit, ad gubernacula promptus accessit. venit itaque ad ducem et exercitum legatus episcopus; rogat milites, considerent quid modestia moderatioque postulent. illi succensere, auribus dicta respicere, et quae consuleret, veluti nova et peregrina repellere. hortabantur insuper uti Priscum urbe Constantina exigeret. et ipsi quidem statuas imperatoris deturbare non sunt veriti. praeterea in honorem imperatoris coloribus et arte pictas tabellas sustulerunt, quod se imperatori cauponi servire nolle affirmarent. antistes Constantinae haec ad Priscum refert: Priscus Edessae praesulem ad exercitum rursus legat; qui multo sermone frustra consumpto rediit. iam vero ex huiusmodi confusione tumultuque exortae calamitates Orientem ceu fluctus quidam pervadebant, et ubique malum superveniens malo vires et robur acquirerebat, ut et a poeta descriptae calamitatis mentionem faciam, cum alii rem familiarem amitterent,

ληστρικώτερον βιαζομένων, ἐτέρων ἐν τοῖς ἀγροῖς ληϊζομένων,
 τῆς τυραννίδος κομώσης καὶ παρεχομένης τοῖς ἀδικήμασι τὸ ἀνέγ-
 κλητον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ γράμμασι ταῦτα κατὰδῆλα Μανρι-
 κίῳ ἐποίησατο τῷ αὐτοκράτορι, (3) ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Φιλιπ-
 5 πικὸν αὐθις ἐπιβαίνειν τῆς ἀνατολῆς ἐγκλεῖνται. ἐπικηρυκεύον-
 ται τοιγαροῦν οἱ τῶν στρατευμάτων τὸν Πρίσκον τῆς Ἐδέσσης P 65
 ὑπεξελθεῖν, πέντε καὶ τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν χειροτονήσαν-
 τες πρεσβευτὰς. γίνονται γοῦν οὗτοι ἐν Ἐδέσῃ τῇ πόλει παρὰ
 τὸν Πρίσκον, καὶ διαπορθμείουσιν αὐτῷ τὴν τῶν στρατοπέδων
 10 προαίρεσιν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ πλεῖστα ἀπελειλόγητο, καὶ πεί-
 θει τοὺς ἀπεισταμένους ὡς οὐκ ἐν ἀδίκῳ μοίρῳ γέγονεν αὐτῷ τὰ
 ἐπίχειρα. οἱ μὲν οὖν ἐπηγγείλαντο τῷ Πρίσκῳ ὑπομυραίνειν τῶν
 στρατιωτῶν τὰς μαινόλις τῆς ὀργῆς φρυκτωρίας· ὁ δὲ Πρίσκοσ
 κεχρηνῶς ταῖς ἐλπίσι πρὸς τῇ Ἐδέσῃ τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο.
 15 καὶ δῆτα ἀφίκοντο οἱ πρεσβευταὶ πρὸς τὸν χάρακον, καὶ τὰς ἀπο- B
 λογίας διεξήρουν Πρίσκον, ἐνχειροῦν δὲ καὶ τιθασσεύειν τὰ νεώ-
 τερα τῆς τυραννίδος σκιρτήματα. ὁ καὶ πρὸς κορυφαῖον αὐτοὺς
 ἀπηώρησε κίνδυνον· μόλις γὰρ τὸν θάνατον ἀποκλίνουσι, τὸ
 ἰδιωτεύειν κατακριθέντες· τοῦτο γὰρ τὰ τῆς ὀργῆς ἰδογμύτιζεν.
 20 ἔκ τοῦ χάρακος τοῖνον ἐμβάλλονται, καὶ τοιοῦτοῖς δεινοῖς τὰ περὶ
 τοὺς πρεσβευτὰς ἐπεπέρυστο. καταστρατοπεδεύουσι τοιγαροῦν
 οἱ τῆς ἀταξίας ἡγεμονεύοντες κατὰ Πρίσκον, καὶ πέντε χιλιάδας
 συντετυχότες μαχίμον δυνάμειωσ ἐπὶ τὴν Ἐδεσσαν ἀποστέλλουσι. C
 κατ' ἐκείνον γοῦν τὸν καιρὸν γίνεται Θεόδωρος περὶ τὴν Ἐδεσσαν,
 25 τὴν Φιλιππικῷ ἄφιξιν ὑπισχνούμενος. διὰ τοι τοῦτο ὑπολιπῶν

alii in itineribus per vim et latrocinia spoliarentur, quorundam ab agris
 pecora et fruges raperentur, tyrannide eo usque luxuriante, ut qui in-
 iuriarum agere auderet, inveniretur nemo; super quibus Mauricium im-
 peratorem Priscus per litteras certiore fecit. (3) imperator Philippi-
 cum rursus in Orientem proficisci iubet. exercitus igitur per quinque et
 quadraginta legatos Priscum monet ut se Edessa subducat, hi Edessam
 ingressi militum ei voluntatem denuntiant. Priscus sui defendendi affert
 plurima, legatisque persuadet secum iniuste agi. tum illi promittunt se
 ira et furore ardentem militum animos nonnihil sedaturus. qua spe nixus
 apud Edessanos moras trahit. legati in castra reversi responsionem Pri-
 sci exponunt, ferociiores illorum spiritus temperare conantur; quod eos
 summum in discrimen adduxit: nam cum vix interitum effugissent, ca-
 pite diminuti sunt, ad vitam privatam condemnati. huius supplicii irro-
 gandi magistra ipsis iracundia fuit. e castris igitur electi hunc calami-
 tatis sane exitum tulerunt. principes seditiosorum Priscum bello appe-
 tendum rati, quisque egregiorum militum millia instruunt, quos Edessam
 mittunt. quo tempore Theodorus Edessam veniens de Philippici adventu

ὁ στρατηγός, ἦν Λαζικὴν ἢ συνήθης μετωνόμασε γλώττα, καὶ τῷ ἐκίσει ἱεραρχοῦντι κοινολογησάμενος, ἀπάρας ἐντεῦθεν στρα-
C τοπεδεύεται ἐπὶ τὴν Ἀλβανίαν αὐτήν. (7) ὁ δὲ Βαρᾶμ πυθό-
 μενος τὴν Ῥωμαϊκὴν παρουσίαν ἐγγήθει· ἦρα γὰρ Ῥωμαϊκῆς
 παρατάξεως, αἰὲ πῶς αὐτῷ γελᾶν τὴν τύχην οἴομενος. διὰ τοι 5
 τοῦτο διαπεραιωσάμενος τὸν γείτονα ποταμὸν ἐπὶ τὸ Κανζάκων
 τὴν ὑποχώρησιν ἐπεποίητο, ἐφελεύμενος ὡσπερ ἐπὶ τὰ ἐνδότερα
 τῆς Περσίδος Ῥωμαίους. τούτων γοῦν ὁ Ῥωμανὸς ὑπαισθανό-
D μενος φιλυπόστροφος γίνεται, τὸ συνοῖσον τῇ προθυμίᾳ πρα-
 γματευόμενος. ὑποθρομβοῦντος δὲ τοῦ πλήθους καὶ διαγατα- 10
 κτοῦντος καὶ τῆς πρὸς τὸ πρόσω ἐφιμέμου φορᾶς, λόγοις ἐχέ-
 φροσι κατηύναξεν ὁ στρατηγός τὰ τοῦ στρατιωτικοῦ θράσους οἰ-
 δήματα. ἐπετόμφει δὲ καὶ ὀπλίτας πεντήκοντα ἀνερευῆσαι τὰ
 τῶν πολεμίων κινήματα. οὗτοι ἐντυγχάνουσι δύο κατασκόποις
 τοῦ Περσικοῦ, Ῥωμαϊκὴν περιβαλλομένοις ἐσθῆτα, οἱ δὲ τοὺς 15
 ἐλόντας ἀποβουκολλήσουσιν, ἀποσκηνάζονται τε τὸν κίνδυνον, εἰ-
P 71 ναι Ῥωμαῖοι βεβαιωσάμενοι. καὶ πίστιν τοῦ λόγου προυτίθεισαν
 διὰ ξένης τινὸς ἀτραποῦ νυκτὸς παραδεικνύειν ἀφύλακτον σιβα-
 δευόμενον τὸ πολέμιον. οἱ μὲν οὖν τὸν ἕλεθρον ἀμεινίσαντες,
 καὶ παρακρουσθέντες ὑπὸ τῆς ὑποσχέσεως, ἤλωσαν ὑπὸ τοῦ 20
 Περσικοῦ, ζωρηθέντες τε καὶ μετὰ στρεβλώσεων τὰς ἀποκρίσεις
 πρὸς τὰς πεύσεις ποιούμενοι κατὰδῆλα πάντα τῷ Βαρᾶμ ἐποίη-
 σαντο, ὅπως ὁ Ῥωμανὸς τῆς Περσικῆς ἐπιβελνῆν οὐ τεθάρρηκε

11. ἐφιμέμος IP.

16. ἐλόντας IP.

dem pervenit (Lazicen vulgaris lingua mutata voce appellat) et cum
 antistite regionis consilia communicavit, inde discedens in Albaniam per-
 rexit. (7) Varamus de adventu Romanorum edoctus laetabatur, quod
 cum iisdem praelia miscere avebat, semper sibi fortunam arrisuram ar-
 bitratus. quapropter vicino transmissio fluvio Canzacum recedit, Roma-
 nos in interiora Persidis quasi post se trahens. quae Romanos animad-
 vortens redire concupiscit; quodque sibi conducibile putabat, ei studioso
 providet. multitudine autem subtumultuante indignanteque et progredi
 cupiente, militaris confidentiae tumorem prudenti oratione reprimit.
 quinquaginta praetera armatos mittit, qui hostium machinationem per-
 vestigent. hi duobus Persicis exploratoribus Romana veste indutis occur-
 runt, captos bonis verbis affantur. illi Romanos se asseverantes pericu-
 lum amoluntur, dictisque fidem astruunt, ignota quadam via noctu se
 hostes nullo custode per herbam iacentes ostensuros pollicentes. Romani
 vitam libenter condonantes, eorum promissis circumventi a Persis ca-
 piuntur. inde post cruciamenta ad interrogata respondent, quo pacto
 Romanus in Persidem ingredi non sit ausus, et quam exiguos numero

γῆς, τό τε ὀλιγοστόν τῆς περὶ αὐτὸν μαχίμου δυνάμεως. τοῦ-
 των γοῦν ἐυλωκότων, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν περισωθέντες ἀναγγέ-
 λουσι τῷ Ῥωμανῷ τὸ δυστύχημα. ὁ μὲν οὖν Βαρῦμ τὸν ποτα-
 μὸν διενήξατο, καὶ αὐθις τὴν Ῥωμαίων κεραιίξεται γῆν· ὁ δὲ B
 5 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προεστῶς εἰς τοῦπίσω κλινοσσεῖ. τοῦτο διεγνω-
 κότες οἱ βάρβαροι ἐπιτίθεντο τοῖς Ῥωμαίων συντάγμασιν. ὁ δὲ
 στρατηγὸς τῆς Κολχίδος στρατιᾶν ἀθροίσας ἐσέκαζεν ὅπως ἔχει
 γνώμης τῆ τῶν Ῥωμαίων συντάγματα, καὶ εἰ ἀρρηκτικῶς ἔχουσι
 τὰς ψυχὰς πρὸς παράταξιν. τῆς Ῥωμαϊκῆς τοῖνον πληθῦός πα-
 10 ροτρυνομένης πρὸς πόλεμον, ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς τοὺς ἀλκι-
 μωτάτους ἀπὸ τῶν ἀθρανηστέρων δέκρινε, καὶ τὸ μὲν μάχιμον
 ὡς ἑαυτὸν ἀνελύμβανε, τὸ δὲ ἀπόλεκτον περιφρουρεῖν τὸν χάρακα
 διεκόσμησεν. εἰς δέκα τοῖνον χιλιάδας τῆς μαχίμου ὀρώσης, δύο
 προθέειν τοῦ ὕπλιτικοῦ ὁ στρατηγὸς διετάξατο· αἱ τῆ προτρε-
 15 χούση τῆς Περσικῆς στρατιᾶς συναντήσασαι φύλαγγι γενναίως C
 πᾶσαν διώλεσαν, κρημνοῦ συγκυρήσαντος καὶ τετευχότος τοῖς
 βαρβάρους τὰ τῆς διαφυγῆς ἀνεπίτευκτα. τῆς δὲ καταδιώξεως V 184
 ἐμφανοῦς γενομένης καὶ μέχρι τοῦ βαρβαρικοῦ χάρακος λαβοῦσης
 τὴν πρόοδον, ὡς καὶ τὸν Βαρῦμ καταπληγῆναι ἐπὶ τῆ συντάξει
 20 τοῦ δράματος, ἐπυνηκεν ἡ προτρέχουσα δύναμις τῆς Ῥωμαίων
 πληθῦός. καὶ τούτων καταφανῶν τῷ Ῥωμανῷ στρατηγῷ γενο-
 μένων, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκτάξεως ὀργώσης συμπλακῆναι τοῖς
 Μήδοις, ὁ Ῥωμανὸς τὴν ἀπόμαχον ἡρεμίαν ἠσπύζετο δέει τῆς
 ἀπειροπλαστοῦ τῶν βαρβάρων ἀθροίσεως. ἐπι δὲ οὐχ οἶός τε
 25 ἦν χαλιναγωγεῖν τὸ ὑπήκοον τοῖς ἔναγχος ἀνδραγαθήμασι ζῶν- D

milites circum se habeat. ex hisce captis tres salvi evadentes Romano
 duci infortunium nuntiant. Varamus traiecto fluvio iterum Romanam
 provinciam atrociniis infestam reddit. Romanorum duxor pedem refert,
 barbari persequuntur. tum dux Colchidis, Romanus, coacto in unum
 exercitum, quid animi habeant, et num ad pedem virili animo conferen-
 dum parati sint, exquirat. militibus pugnandi desiderio ardentibus, dux
 strenuissimos ab imbelli turba secretos assumit, reiectitios et imbelles
 castris custodiendis distribuit. cumque bellatorum illorum summa ad de-
 cem millia ascenderet, duo millia praeire iubet; qui cum in phalangem
 Persicas copias antecedentem incidissent, forti animo totam disperdide-
 runt, quod praecipitium occurrens barbaris effugium praecludebat. pa-
 lam autem Romani fugientes persecuti etiam usque ad ipsum castrorum
 vallum pervenerunt, adeo ut et Varamus factum obstupesceret, et ita
 demum ad suos se receperunt. quos cum dux vidisset, Romanique cum
 Persis configere vehementer anhelarent, dux, quod innumeram barba-
 rorum multitudinem pertimesceret, quietem pugna vacantem maluit. sed
 cum eos cohibere nequiret recentis facinore animis redaccensus, certamen

ρούμενον, πρὸς παράταξιν τὰς δυνάμεις καθώπλιζε. συνήντα δὲ καὶ τὸ βάρβαρον. στρατοπεδεύονται γοῦν ἑκάτεροι δυνάμεις ἐν πεδίῳ τῆς Ἀλβανίας, ὡς διεῖργε τῆς παρατάξεως ἀπορροῶς τις ἀγχιβαθῆς ἐκ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ προερχόμενος. τὰ μὲν οὖν πλήθη ἐπὶ ταῖς ὄχθαις ἐναυλιζόμενα τοῦ μεισιτεύοντος ὕδατος 5 ἐδίδοσαν τε καὶ ἀντελέμβανον λόγους. τρίτη δ' ἡμέρα, καὶ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ πρὸς τὸν Ῥωμανὸν παραγίνεται τὸν πόλεμον ἐξαιτούμενος, χώραν τε τῇ διαβύσει ἢ Ῥωμαίους Πέρσαις παρέχεισθαι ἢ τὸ βάρβαρον τοῖς Ῥωμαίων στρατείμασι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἐπιστάσιαν περιβαλλόμενος, παν- 10 στρατιᾷ συναθροισάμενος ξύλλογον, ὑπὸ τῆς πληθῆος ἡξίου δαδάσκισθαι τὸ συνοῖσον αὐτοῖς πρὸς τὸν πόλεμον. τῶν δὲ συχωρεῖν διανήξασθαι εἰσηγησαμένων τῷ στρατηγῷ τὸ πολέμιον, τῇ ὕστεραία ὁ λόγος πρὸς πρῶξιν ἐχώρησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ πρὸς ἔκταξιν ἑκατέρα παρεσκευάστο δύναμις. τοῦ δὲ Βαρᾶμ 15 ἀποπειραθέντος κλέψαι τὸν πόλεμον, ἀντεστράτευεν ὁ Ῥωμανὸς

P 72 τοῖς σοφίσμασι τὴν ἄγχινοίαν. ἡμέρα δὲ τέμπτη, καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Μῆδοι πρὸς παράταξιν καθώπλιζοντο, καὶ τρισσοῖς συντάγμασι διεκόσμον τὸν πόλεμον. τὸ μὲν οὖν μεισιτάτον κέρασ τῆς βαρβάρου δυνάμειος ἐταπεινοῦτο ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου παρα- 20 σκευῆς. δεδιὼς τοιγαροῦν ὁ Βαρᾶμ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὀλκῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκ τοῦ ἐωνύμου κέρατος περιεβάλλειτο δύναμιν. ἐν-

B τεῦθεν ἀσθενεστέρον τοῦ λαιοῦ γεγονότος συντάγματος ἐκ τῆς ἀντιστρατηγούσης δυνάμειος, καὶ φόνου πολλοῦ τοῖς Πέρσαις περικυμαίνοντος, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τῶν πρυγμάτων τῷ Βαρᾶμ κεχωρηκότων, πανστρατιᾷ τε τῆς φυγῆς γενομένης τοῖς Πάρθοις,

parat. procedunt contra hostes. utriusque exercitus in campo Albaniae tendunt; quos profundum Araxis fluminis brachium dirimit, manentesque super ripas verba commutant. tertio die a Persis ad Romanum nuntius adest, conflictus copiam petens, ita ut aut Romani Persis aut Persae Romanis transitum concederent. dux Romanus vocato in conclonem exercitu quaerit quid eis e re publica videatur. milites hosti fluminis transmittendi potestatem concedendam suadent. postridie verba ad rem conferuntur, nec diu post ordines parte ab utraque instruuntur. sed cum Varamus belli furta tentaret, Romanus callide eius astui obviam ivit. die quinta ambo se praelio accingunt, ac in tres ordines acies digeruntur. mediam hostium Romana opposita premebat. inde Varamus metuens ne Romani quantum possent ad eam delendam inouberent, a sinistro cornu supplementum assumit. ex quo laevo cornu infirmiore propter eos qui contra dimicabant, cum et ingenti strage Persae conciderentur, et Varami res loco pessimo essent, totusque exercitus fugam ca-

τῆς δὲ διώξεως μεγάλης καὶ ἐπισημοτάτης ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προελθούσης, συναπέσθη μετὰ τοῦ τύφου τῷ Βαρὰμ καὶ ἡ τύχη. τοῖς μὲν οὖν τὰ τῆς ἀποδράσεως ἐκρατύνετο, τούτων δὲ τὰ τοῦ θράσους ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐμηκύνετο. οἱ δὲ τῶν Περσῶν τεθνεῶ-
5 τες λωποδυτούμενοι καὶ ταφῆς ἀμοιροῦντες τοῖς ἐντυγχάνουσι θηρίοις ἐστίασις ἦν αὐτοσχεδῖος.

8. Ταῦτα διαγνοὺς ὁ Ὀρμισδας, καὶ τὸ τῶν ἀτυχημά- C
των οὐ φέρων κομπόν, ἀισχίσταις ὕβρεσι τὸν Βαρὰμ ἐξουθέ-
νησε, γυναικειας ἐσθῆτας ἔπαθλα τῆς ἀδοξίας κληροδοτήσας
10 αὐτῷ· ναὶ μὴν καὶ τῆς στρατηγίας ἀπεχειροτόνησε, τοῦτο γράμ-
μασι βασιλικοῖς ψηφισάμενος. ἄρχεται δ' ἐντεῦθεν Μήδοις καὶ
ὁ πόλεμος. ἀντετυλλέξεται γὰρ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ Ὀρμισδας,
ὃν βασιλέα Περσῶν ἐγνώκει τὰ πράγματα. τὰ δὲ τῆς ὕβρεως
ἀντετυπέτο τοῖς γράμμασι, καὶ οὐ παῖς ἀλλὰ θυγάτηρ Χοσροῦ
15 ἐκεῖνος Ὀρμισδας αὐτὸς ἐπὶ ταῖς ἀντιγραφαῖς προφηλακίζόμενος
ἐνεγέγραπτο. πρό τιος δὲ τούτων βραχέος καιροῦ οἱ γειτνιῶν-
τες πρὸς τῇ Περσίδι Ἀρμένιοι, ὑποπεισθέντες ὑπὸ τινῶν Ῥω- D
μαίων ἀνδρῶν, ἀποστasioν ξυνωμοσίαν διέθεντο καὶ πρὸς τὸ
Μηδικὸν αὐτομολεῖν ἐνεγέγρασαν, δολοφονήσαντες τὸν ὑπὸ τοῦ
20 αὐτοκράτορος ἡγεμόνα τῆς Ἀρμενίας γενόμενον, Ἰωάννης ὄνομα
αὐτῷ. καὶ ἐν σάλῳ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀρμενίας ἀποκλινάν-
των, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος Δομεντζιλολον ἄνδρα περιφανῆ,
φιλότατόν τε καὶ εἰς συγκλήτου βουλῆν ἐν τοῖς κορυφαιοτέροις V 185
προλύμποντα, εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκπέμπει. ὁ μὲν οὖν ἐγχοπήν

pesseret, et Romani magna atque eximia persecutiōne fugientibus insta-
rent, Varami felicitas cum eius fastu et insolentia extincta est. et illo-
rum quidem fuga invalescebat, horum autem audacia, ut ita dicam, pro-
ducebatur. corpora Persarum interemptorum spoliata bestiis occurrenti-
bus epulo extemporaneo fuerunt.

8. Haec ubi didicit Hormisdas, ignominiae ex infortunio labem non
sostinens Varamum probro turpissimo deformat, vestes muliebres in pre-
tium contracti dedecoris ad eum mittens. quin etiam praefecturam regi-
s litteris comprehenso decreto eidem abrogat; unde inter ipsos Persas
civile bellum emerit. etenim dux regem, par referens, despicit ac vili-
pendit. sed despiciatum illum scripta epistola remetitur, in cuius super-
scriptione Chosroae non filium sed filiam infami irrisione nominat. porro
paulo ante quam haec acciderent, Armenii Persarum finitimi quorundam
Romanorum sermonibus induci defectionis coniurationem fecerunt, iam-
que Ioanne, quem Armeniae praetorem imperator dederat, per dolum
trucidato, cum Persis sese coniungere instituebant. cumque illius pro-
vinciae status in mediis tempestatum fluctibus versaretur, Mauricius im-
perator Domenziolum, virum spectatissimum sibi que perquam carum at-
que inter primos consiliarios conspicuum, in Armeniam expedit; qui

πλήθη τὸν πρὸ μικροῦ περὶ τὸν Ἀρζαμῶν ἀνδραγαθήσαντα. ἐν-
 μετάγωγον γὰρ τὸ πλῆθος καὶ δυσάρεστον πέφυκε, καὶ φίλον
 αὐτῷ τὸ τῆς μεταβολῆς ἀεικίνητον. γενομένου τοίνυν Φιλιππι-
 κοῦ περὶ τῶν Κιλικῶν ἐπαύλει, αὐτοκρατορικοῖς γράμμασιν αὐ-
 θις εἰς τὴν Συρίαν παλινδρομεῖ, καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ 5
 προσιδέδεκτο, Γρηγορίου τοῦ Ἀντιοχείας τὸν ἀρχιερατικὸν θρό-
 νον τὸ τηρικαῦτα δίδοντας, διαλλάξωντος τῷ στρατηγῷ τὰ
 στρατεύματα. ἡ δὲ Μαρτύρων πόλις τότε δὴ ἤλω ὑπὸ Περσῶν,
 οὗ τοῖς ἐκ πολέμων νόμοις, προδοσίας δὲ δόλοισι, οἷς εἴωθε κλέ-
 B πτίσθαι τὰ μὴ δυνάμενα παρὰ τῶν ἀντιπάλων κατεργάζεσθαι 10
 μάχαις. ὁ δὲ τοῦ δόλου πατήρ Σίττας ἐτύχχανεν ὢν. οὗτος
 αὐτομολήσας πρὸς Πέρσας ὑποπέθει σιδηροφορῆσαι τετρακο-
 σίους τοῦ βαρβαρικοῦ, ὑποκρίνεσθαι τε προσχωρήσειν Ῥωμαίοις,
 παραφανῆναι δὲ τῇ πόλει. οὗ γεγονότος τοὺς ἄστοὺς ἔπειθε Σί-
 ττας ὡς προσκεχωρηκότας Ῥωμαίοις τοὺς βαρβάρους εἰσδέξασθαι. 15
 ἔξαιπινάϊως τοίνυν τοῦ κικκοῦ γενομένου οἱ βύρβαροι τὸ πόλισμα
 ἐγκολπιζονται. ὁ δὲ Φιλιππικός ταῦτα μεμαθηκῶς στρατοπε-
 δεύεται, καὶ χύρακα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπέβαλε. διὰ τοιοῦτο ἐπι-
 C στρατεύει καὶ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, καὶ Μεβόδην Σουρῖνα
 τὸν υἱὸν ἀντιξώπλιζεν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἀποχωρῶσα δύναμις τῷ Με- 20
 βόδῃ ὑπῆν, ἀποστέλλεται παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως καὶ
 Ἀφραάτης ὁ κατὰ τῆς Ἀρμενίας τὰς στρατηγίδας λαχὼν τοῦ πο-
 λέμου ἤντας. τοίνυν συγκεκροτῆμένου πολέμου, πταίνουσιν οἱ
 Ῥωμαῖοι καὶ ἐλάττονες γίνονται τοῦ σκοποῦ, καὶ νικᾷ τὸ τῶν

suscipere patiebatur, qui apud Arzamonem insigne virtutis suae docu-
 mentum dederat. est enim multitudo natura inconstans, cui difficile
 placeas, perpetuaeque mutationis cupida. Philippicus litteris a Mauri-
 cio acceptis e Cilicia, ubi morabatur, in Syriam redit. ibi aegre ab
 exercitu est receptus, cum Gregorius, Antiocheus id temporis archiepi-
 scopus, eum in gratiam et amicitiam militum restituisset. Martyropolis
 vero tum non quidem more et lege bellica, sed dolo et insidiis (quibus
 latenter surripi consueverunt, quae manu et armis obtineri ab adversa-
 riis nequeunt) occupata est. fraudis architectus quidam Sittas fuit. hic
 ad Persas transfugiens, suadet uti de illis quadringenti armati defectione
 ad Romanos simulata ad urbem accedant. quo facto vicissim civibus
 auctor est idem Sittas, uti transfugas illos tanquam Romanorum socios
 intromittant. hoc impetrato barbari subito oppidum pro suo vindicant.
 quod ubi Philippicus rescivit, illuc infesto agmine progressus castris
 oppidum circumdat. mittit eo copias etiam rex Persarum, quibus Mebe-
 den Surinae filium praefecit. cui cum numerus quem habebat non suffi-
 ceret, ab rege Aphraates Armenicae militiae praefectus submittitur.
 conserta igitur pugna Romani spe frustrati barbaris palmam cedere com-

βαρβάρων στρατόκειδον. τοῖς μὲν οὖν ἐν Μαρτύρων πόλει δια-
 φρουροῦσι Πέρσαις ἐπίθετος γίνεται δύναμις, καὶ εἰς τὸ καρτε-
 ρὸν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἢ πόλις διεφυλάττετο· ὁ δὲ Φιλιππικὸς D
 ἀπεχειροτονεῖτο παρατίκα, (6) Κομεντίολον δὲ στρατηγὸν ὁ A. C. 591.
 5 αὐτοκράτωρ ἀνίστησιν. ἀφικνεῖται τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς ἐς V 182
 τὰ προαύλια τῆς Περσίδος αὐτῆς, καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν (Ἀντιό-
 χεια δ' αὕτη τῆς Μυγδονίας τὸ πάλαι προσηγορευέτο) συμπλέ-
 κεται Πέρσαις, περὶ τὸ Σισαρβάνων οὕτω λεγόμενον. καὶ τοῦ
 πολέμου λαβόντος τὴν πρόοδον, ὁ Κομεντίολος τὰ νῶτα τῆ πα-
 10 ρατύξει ὑπέδειξε. καὶ μεγάλῃ αὐτῷ τῆς φυχῆς γενομένης καὶ
 μέχρι τῆς Θεοδοσίου πύλειος τῆς ἀποδράσεως ἀκμαζούσης, Ἡρά-
 κλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν τῶν ἀνδραγα-
 θημάτων ὑπεροχὴν λίαν ἀνδρικῶς ἀπεφίετο, καὶ κατὰ δὴλος ἦν
 ἐνευδοκιμῶν ἐν τῷ δόρῳτι. ἀναιρεῖται γοῦν ὁ τῶν Περσῶν στρα- P 69
 15 τηγός, ὃν Ἀφραάτην ὁ λόγος ἀπέδειξεν, ἥδη πού καὶ Μεβόδου
 ἐν τῇ πρὸς Φιλιππικὸν μάχῃ ὑπὸ Ῥωμαϊκῆς πεφονευμένου βολῆς.
 τῶν δὲ Ῥωμαίων διὰ τὴν φυγὴν τῶν Περσῶν ἀπενεγκαμένων τὴν
 εὐκλειαν, εἰκότως τὰ τῶν βαρβάρων ἰσχυλεύετο σώματα, καὶ
 γίνεται τοῦ νεικηκότος τὰ κτήματα. τῇ δ' ἐπιούσῃ καὶ τοῦ
 20 Περσικοῦ χάρακος ἐπιβάντες Ῥωμαῖοι, καὶ τούτου κρατήσαντες,
 τῶν τροπαιῶν τὸν ἔλεγχον ἐς βασιλεία παρέλεμπον, ξίφη χρύσεια
 τιύρας τε Περσικὰς καὶ τὰς λιθοκολλήτους ζώνας, ὡς οἱ μαρ-
 γαρίζται τοῖς βαρβάροις λυμπρύνουσι, τὰ τε σημεῖα τῆς παρατύ- B
 25 ζεως, ἀπερ' Ῥωμαίοις εἰδίσται τῇ πατρῴᾳ φωνῇ βάνδα ἀποκα-
 25 λειν. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τὰς νικηφόρους συλλαβὰς ὑπὸ τοῦ στρα-

pulsi sunt. augetur Persicum praesidium Martyropoli, custoditurque ab
 iisdem firmissime. Philippicus illico abire praefectura cogitur, cuius lo-
 cum Comentiolus imperatoris auctoritate capessit. (6) venit ergo ad
 vestibula Persidis Comentiolus, et ad Nisibim usque, olim Antiochiam
 Mygdoniae appellatam, ubi ad Sisarbanum cum Persis praelio experitur.
 quo ingravescente terga dat. illo effuse usque Theodosiopolum fugiente,
 Heraclius Heraclii Augusti pater longe maximum praestantis animi faci-
 nus viriliter edidit, et in omnium conspectu non sine nominis sui gloria
 decertavit. cedit Persarum dux Aphraates, de quo diximus. fuerat
 prius et Mebodes a Romano in pugna adversus Philippicum interfectus.
 et quia Persis fugientibus Romani victoriae decus reportabant, merito
 etiam barbarorum cadavera, ut victores, spoliabant. luce sequenti cum
 castra quoque Persarum invasissent eaque obtinuisent, argumenta quae-
 dam tropaeorum suorum gladios inauratos, tiasas Persicas, cingula gem-
 mis insertis collucentia, quibus barbari superbiunt, signaque militaria,
 quae patrio sermone Romanis banda dicuntur, imperatori mittunt. qui
 donis triumphalibus a duce susceptis exhilaratus et laetitia perfusus,

τῇ ἐπιβολῇ τῆς ὑποστάσεως παρέχεται, τὸν δὲ τῆς τυραννίδος πατέρα (Συμβάτιος ὄνομα αὐτοῦ) δέσμιον βασιλεῖ παρεστήσατο. τοῦ δὲ βασιλέως τεμένει διαιτητῶν τὴν βύσανον τῆς κατηγορίας

P 73 εὐσεβέστερον ἔξαρτήσαντος, ἵνα μὴ τῷ ἀνεξετάστῳ τῶν ἐγκλημάτων ἀδίκῳ παρρησίᾳ τὰ τῆς ποινῆς πολιτεύσῃται, καθομολογείται παρὰ τοῦ αἰτίου τὰ πλημμελήματα. καὶ δῆτα τῶν δεδικακότεων προσενηκαμένων ἀπόφασιν, τιμωρίᾳ τε θηριοβλήτῳ φησάντων τοὺς τὰ τοιαῦτα δρῶσαντας ἐκποδῶν τῶν ἀνθρωπίνων γενέσθαι πραγμάτων, τοῦ τε θεύτερου πλησθέντος, καὶ μελλόντων εἶναι θηρίων βορὰ τῶν πεπραχόντων τὰ πλημμελήματα, ταῖς 10 εὐφημίαις τῶν δῆμων τὸ τοῦ βασιλέως προῆλθε φιλάνθρωπον. καὶ ὁ μὲν τῶν θηρίων διεκρίνετο καὶ τὴν παράδοξον σωτηρίαν

B καρπίζεται, οἱ δὲ θεαταὶ μεγαλαυχουσι τῶν ἀδοκίμων τοῦ βασιλέως οὐκτειριμῶν τὸ φιλάνθρωπον.

Τοῦ πάντα δὲ χρόνον καινίζοντός τε καὶ παραχαράττοντος 15 καὶ διαμορφοῦντος καὶ ἄλλοτε ἄλλως πλάττοντος, καὶ μετατρέποντος τῇ περιστροφῇ τῆς αἰκινήτου δινίσεως, καὶ τῷ ἕξονι τῆς περιφορᾶς τῶν πραγμάτων τυραννοῦντος τὸ πάγιον, καὶ αἰετὸς πρὸς τὸ βέβαιον δυσσαρεστοῦντίς τε καὶ νοσηλενομένου, καὶ ὅποι στήναι τῆς πλύνης οὐκ ἔχοντος, καὶ τῇ τῆς παλιρροίας ἀνωμάλῳ 20 κινήσει τὸ ἀνίδρυτον κεκτημένον, συμβαίνει τὸ τηρικῶνται καιροῦ τῇ τῶν Περσῶν βασιλείᾳ παράλογά πως παθήματα, ἔκθεσιν τε ἀφηγημάτων κεκτημένα οὐκ ἔχομιπον. τοῦ γὰρ Βαράμ μὴ δια-

13. οἱ δὲ] οἷ τε IP.

inchoatam defectionem intercidit, auctoremque et incentorem turbarum, Symbatium vocabulo, vinctum imperatori transmittit. ille accusationem arbitris sacrae curiae examinandam pie commendat, ne de criminibus non interrogatus contra ius fasque poenas exsolveret. delicta reus confitetur. iudices sententiam ferunt, bestiarum laniatu huiusmodi scelerum compertos ex hominum vita tollendos esse. theatrum spectatoribus completur, facinorosus a belluis devorandus exspectatur, cum imperatoris clementia populi acclamationes avertit. et ille quidem a bestiis liberatur, salutemque praeter suam aliorumque opinionem consequitur: spectatores imperatorem de improvisa misericordia et humanitate laudibus in coelum efferunt.

Caeterum dum tempus omnia novat et adulterat et transformat et alias aliter fingit perennique conversionis gyro circumagat, et quod fixum ac firmum est, mobilitate et fluxu rerum humanarum ceu rota crudeliter versat ac circumvolvitur, semperque constantiam et stabilitatem odit, et eius causa male se habet, et ubi errorem sistat, non invenit, et refluxus motu inaequali instabilitatem suam ostendit, dum haec, inquam, tempus facit, quidam casus tum inopinati regno evenerunt, quorum non erit inelegans narratio. nam cum Varamus odium adversus Hormisdam, quod

λυσαμένου πρὸς τὸν Ὀρμισδαν τὴν ἄρτι πον ἔξαπιναίως ἔχθραν C
 πηγύασαν, ἐγκελεύεται ὁ τῆς Μηδικῆς μοναρχῶν, ὃν Ὀρμι-
 σδαν ἡ ἱστορία διέγραψεν, ἄρχοντί τινι τοῦ Μηδικοῦ παρὰ τὸν
 Βαράμ παρυγενέσθαι, καὶ τῆς μὲν ἀρχῆς θᾶττον αὐτὸν παραλύ-
 5 σασθαι, χειροπέδαις δὲ τοῦτον ἐνέιραι καὶ ἠτιμωμένως τοῖς ἀνα-
 κτόροις θᾶττον αὐτὸν παραστήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Βαράμης
 (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπεσταλμένῳ) χειρω-
 θείς ὑπὸ τῶν Βαράμ καὶ τινι τῶν μεγίστων ἐλεφάντων παραδο-
 θείς παρανάλωμα κατιστρέψατο τὸν βίον πικροτάτῳ θανάτῳ.
 10 Ὀρμισδον δὲ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Βαράμ τῆς τε βασιλείας
 καθαιρεθέντος, Χοσρόου τε τοῦ νεωτέρου τοῦ Ὀρμισδα παιδὸς
 καταστασιασθέντος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναρρήσειος κἀντεῦθεν
 προσκεχωρηκός τῳ Ῥωμαίοις, ὁ γέρον ἐκεῖνος καὶ Περσικός δια-
 λύεται πόλεμος, εἰς δύο δεκάδας διατεινας ἐνιαυτῶν.

15 9. Ἀλλὰ πρὶν τὰ τε τῷ Βαράμ διαπραχθέντα τὰ τε συμ- D
 βεβηκότα κατὰ τὴν Χοσρόου τοῦ νεωτέρου προσχώρησιν διεξέλ-
 θωμεν διεξοδικώτερον, ἐπαναζεύξωμεν τὴν ἀφήγησιν ἐπὶ τὴν
 Ἰουστινου τοῦ νεωτέρου βασιλείαν, τὸν λόγον πον πρὸς τοῦπίσω
 μικρὸν ἀνακλίναντες· τὰς αἰτίας γὰρ ἐντεῦθεν λέξομεν τῆς Περ- P 74
 20 σικῆς ταύτης καὶ πρεσβύτιδος μάχης· οὕτω γὰρ τῷ ἀπαρλελείπτῳ
 τῶν ἀφηγημάτων οἱ τῆς ἱστορίας ὠραῖσθήσονται πίνακες.

Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὴν ἀκήρατον λῆξιν
 μεταχωρήσαντος, ἐννέα καὶ τριάκοντα ἔτεσι τὰ Ῥωμαίων διθύ-
 ναντος σκῆπτρα, γίνεται τῆς τῶν πραγμάτων ἡγεμονίας διάδο-

se nuper repente ut ex fonte profuderat, non deponeret, rex cuidam
 viro principi de Persis negotium dat uti ad Varamo profectus magi-
 stratu illum statim depellat, iniectisque manicis cum ignominia quamprimum
 in palatium adducat. Sarames igitur (hoc illi ab rege misso nomen
 erat) a Varamo captus, vastissimoque cuidam elephanto conculcandus
 pro ludo obiectus, tristissimo exitu vitam finivit. ex quo autem Hormis-
 das a Varamo est oppugnatus, et regnum subversum, Chosroesque iunior
 Hormisdæ filius tempore creationis suae seditione afflictus, indeque cum
 Romanis foedere hospitioque coniunctus, vetus illud bellum Persicum
 annis 20 gestum, tandem aliquando conquievit.

9. Sed priusquam Varami res, et quae Chosroe iunior ad Roma-
 nos se applicante acciderunt, fusius exponamus, orationem ad memoriam
 paulo hac nostra antiquiorem reflectamus, causasque huius Persici belli
 in quo tot anni consumpti sunt, disseramus. sic enim historiae tabulae
 ornabuntur, cum de narratione nihil praetermiserimus.

Postquam Iustinianus Augustus anno imperii nono supra tricesimum
 ad sortem et conditionem immortalitatis emigravit, Iustinus iunior, Iusti-
 niani. ex sorore nepos, rerum habenas excipit. is dum septimum impe-

χος Ἰουσιτῖνος ὁ νέος· ἀδελφιδοῦς δ' οὗτος ἐτύγγαεν ὡν Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἐβδόμῳ τοιγαροῦν ἐνιαυτῷ τῆς βα-
 σιλείας Ἰουστίνου τοῦ νέου παρασπονδησάντων Ῥωμαίων τῇ τοῦ
 βασιλέως κουφότητι τὰ τῆς εἰρηναίας εὐδαιμονίας διασπᾶται τε
 καὶ περιρρήγνυται, ἐπεισάγεται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Μήδοις ὁ πόλε- 5
 Β μος, ἡ δεξαμενὴ τῶν κακῶν, τὸ πάντων τῶν δυστυχημάτων ὡς
 V 186 ἔστιν εἰπεῖν καταγώγιον, τὸ ἀρχέτυπον τοῦ βίου ληϊτήριον, ὃν
 σηπεδόνα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀποκαλῶν οὐκ ἂν ἀμύρ-
 τοι τοῦ πρέποντος. αἱ δὲ συνθῆκαι πεντηκοντούτιδες Ῥωμαίοις
 καὶ Πέρσις διωμολόγητο, αὐταὶ τῇ μεγάλῃ τοῦ βασιλέως ἀνοία 10
 διαφθείρονται τε καὶ παρατέμνονται. κἀντεῦθεν ἡ ἀρχέκακος
 πρόοδος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀτυχημάτων ἐγένετο. κατειτιῶνται δὲ
 Ῥωμαῖοι τοὺς Πάρθους καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὺς ἀνεκέρυτ-
 τον, φάσκοντες τοὺς Ὀμηρίτας (Ἰνδικὸν δὲ τὸ γένος καὶ Ῥω-
 μαίοις ἐπήκοον) πρὸς ἀπόστασιν ὑπ' αὐτῶν ὑποπέθεισθαι, εἴτα 15
 μὴ νενικημένους ἐκείνους ταῖς εἰσηγήσεισι πάσχειν ὑπὸ Περσῶν δι'
 C ἐφόδων ἀνῆκεστα, τῆς εἰρήνης διακεχυμένης Πέρσις τε καὶ τῷ
 Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι. προσέτι γε χαλεπαίνοντες ἔφυσκον ὅτι γε
 πρὸς Ῥωμαίους Τοῦρκων πρεσβευσαμένων τότε νῦν πρῶτον ὑπο-
 φθείρειν τοὺς Ἀλανοὺς χρήμασιν ἐπειράθησαν Πέρσαι, ἐφ' ᾧ 20
 δι' αὐτῶν ἰόντας ἀνααιρεθῆναι τοὺς πρόσβεις καὶ κωλύμην ἀπο-
 κληρώσασθαι τὴν διάβασιν. φιλιτιῶς Ῥωμαῖοι τὸ πολεμῆν
 ἀσμενίζοντες, καὶ μικραῖς καὶ ἔξιτῆλοις τισὶν ἀφορμαῖς μεγάλων

4. εἰρηναῖα IP.

23. μέγας IP.

rat annum, Romani eius imitati levitatem foedus minime sanatum et in-
 temeratum habent; unde pacifica illa felicitate distracta et disrupta bel-
 lum inter Romanos atque Persas introductum est, bellum omnium malo-
 rum receptaculum, omnium incommodorum (ut ita dicam) diversorium,
 vitae praedatoriae archetypon; quod qui rerum humanarum ulcus putri-
 dum vocaverit, me iudice non erraverit. foedus autem inter hasce duas
 gentes in annos quinquaginta susceptum et confirmatum magna impera-
 toris stultitia dirupit atque corruptit. hinc tanquam a fonte tot clades
 et miseriae in Romanam rem publicam postea dimanarunt. Romani porro
 Persas in crimen vocantes eos belli huius inventores esse palam dictita-
 bant, quod Homeritas (gens Indica est, Romanis parens) ad defectio-
 nem sollicitassent. quos cum, quo volebant, consiliis suis pellicere ne-
 quivissent, pace disturbata incredibilia damna infestis incursionibus iis-
 dem intulisse. ad haec irati obiciebant, quod cum Turcae legationem
 ad Romanos misissent, illi primum Alanos pecunia ab officio detorquere
 studuerint, ut per eorum regionem legatos iter habentes interimerent
 atque ita transitum impedirent. ita Romani queruli nimium, bellum li-
 benter amplexi, parvis et futilibus occasionibus magnos sibi met malorum

προόδους κακῶν σφίσειν αὐτοῖς σφοδστεύονται· οὐ γὰρ ὄνησιν αὐτοῖς τὸ φιλοπόλεμον προσεπόρισε. Μῆδοι δὲ πατέρας τοῦ πολέμου Ῥωμαίους κηρύττοντες αἰτίας ταύτας προυτίθεισαν, τὸ ὑποδέχασθαι τοὺς Ἀρμενίους Ῥωμαίους, ἐν ὑπηκόων μοίρᾳ Πέρ-
 5 σαις τυγχάνοντας καὶ ἐς τυραννίδας ἐληλακότας, ἀνελόντας τε **D**
 Σουρήνην κλιματάρχην ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως τῆς Ἀρμενίων πολιτείας γερόμενον· πρὸς ἐπὶ τούτοις τὸ μὴ ἐθέλειν Ῥωμαίους ἀν' ἕτος ἕκαστον πεντακοσίας λίτρας χρυσοῦ κατα τὸ εἰωθὸς κατατίθεισθαι, ἃς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ταῖς συνθήκαις διω-
 10 μολόγησεν, οἷά περ ἀπαξιοῦντας φορολογεῖσθαι ὑπὸ Περσῶν βασιλέως. ὁ δ' ἦν οὐ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ φρουρᾷ τῶν ὀχυρωμάτων ἐδίδοντο τῶν εἰς κοινήν σύστασιν φρουρουμένων, ὅπως μὴ σχολή τῆν εἰσροήν τῶν ἀπείρων ἐθνῶν καὶ ὁμόρων ἢ ἀκατάσχετος δύναμις, καὶ βασιλείας ἐκατέρας ἐπιγένηται λύσις.

15 10. Διαχεθείσης οὖν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν σπονδῶν ἀνα- **P 75**
 τετραμμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσιν, Ἰουστίνος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς εἰς τὴν ἕω ἐπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγόν, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατρικίων ὄντα, περιβλεπτον ἄνδρα, οὐκ ἄπο τοῦ γένους τοῦ βασιλείου τυγχάνοντα. ὁ τοίνυν Μαρκιανὸς τὸν
 20 Εὐφράτην διαπεραιωθείς καὶ κατὰ τὴν Ὀσροηνὴν γεγωνὸς ἦδη τοῦ θέρους παρηβηκότος καὶ παρακμάσαντος, καὶ τῶν βαρβάρων οὐδὲν διανοουμένων πρὸς πόλεμον, τρισχιλίους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ συμφραξάμενος κατὰ τὴν Ἀρζανηνὴν καλουμένην χώραν ἐξέπεμπεν. εἰσβαλοῦσα τοίνυν ἡ δύναμις, καὶ ἀδοκίτου τῆς

cumulos machinati sunt: nam belli gerendi cupiditas nihil ipsis utilitatis peperit. contra Persae Romanos belli auctores proclamantes, causas huiusmodi edebant, quod Romani Armenios Persarum proprios in fidem auctoritatemque suam recepissent, tyrannidemque Surena Climatarcho, quem in Armeniam rex misisset, interfecto exercuissent; praeterea quod Romani noluissent in annos singulos quinquaginta libras auri consuetas persolvere, quas Iustinianus imperator in foedere faciendo sponderat, quia videlicet tributa Persarum regi pendere alienum a dignitate sua ducerent. quod non ita erat, verum ad alenda praesidia castellorum in commune custodiendorum aurum illud erogabatur, ut plurimorum finitimumaque populorum effrenata licentia collectis copiis ne irrumperet et utrumvis imperium everteret.

10. Violata igitur pace ac foedere utrinque conculcato, Iustinus Marcianum patricium genere ac propemodum de familia imperatoria, virum excellenti fama, ad exercitum gubernandum in Orientem destinat. Marcianus transito Euphrate cum in regionem Osrhoenam marcante ac senescente iam aetate venisset, barbarique de bello nihil cogitarent, tria millia de exercitu separata in Arzanenam, quae dicitur, regionem, immittit. quorum improvisa irruptione insanisque depraedationibus, de-

χος Ἰουσιτίνος ὁ νέος· ἀδελφιδοῦς δ' οὗτος ἐτύγγαθεν ὡν Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἐβδόμῳ τοιγαροῦν ἐνιαυτῷ τῆς βα-
 σιλείας Ἰουστίνου τοῦ νέου παρασπονδησάντων Ῥωμαίων τῇ τοῦ
 βασιλέως κουφότητι τὰ τῆς εἰρηναίας εὐδαιμονίας διασπᾶται τε
 καὶ περιρρήγνυται, ἐπεισάγεται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Μήδοις ὁ πόλε-
 Β 186 μος, ἡ δεξαμενὴ τῶν κακῶν, τὸ πάντων τῶν δυστυχημάτων ὡς
 ἔστιν εἰπεῖν καταγώγιον, τὸ ἀρχέτυπον τοῦ βίου ληϊτήριον, ὃν
 σηπεδόνα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀποκαλῶν οὐκ ἂν ἀμύρ-
 τοι τοῦ πρέποντος. αἱ δὲ συνθῆκαι πεντηκοντούτιδες Ῥωμαίοις
 καὶ Πέρσις διωμολόγητο, αὗται τῇ μεγάλῃ τοῦ βασιλέως ἀνοία¹⁰
 διαφθείρονται τε καὶ παρατέμνονται. κἀντεῦθεν ἡ ἀρχέκακος
 πρόοδος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀτυχημάτων ἐγένετο. κατατιτῶνται δὲ
 Ῥωμαῖοι τοὺς Πάρθους καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὺς ἀνεκέρυτ-
 τον, φάσκοντες τοὺς Ὀμηρίτας (Ἰνδικὸν δὲ τὸ γένος καὶ Ῥω-
 μαίοις ὑπήκοον) πρὸς ἀπόστασιν ὑπ' αὐτῶν ὑποπέθεισθαι, εἴτα¹⁵
 μὴ νενικημένους ἐκείνους ταῖς εἰσηγήσεσι πάσχειν ὑπὸ Περσῶν δι'
 C ἐφόδων ἀνήκεστα, τῆς εἰρήνης διακεχυμένης Πέρσις τε καὶ τῷ
 Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι. προσέτι γε χαλπαίνοντες ἔφυσκον ὅτι γε
 πρὸς Ῥωμαίους Τοῦρκων πρεσβευσαμένων τότε νῦν πρῶτον ὑπο-
 φθείρειν τοὺς Ἀλανοὺς χρήμασιν ἐπειράθησαν Πέρσαι, ἐφ' ᾧ²⁰
 δι' αὐτῶν λόντας ἀναιρεθῆναι τοὺς πρέσβεις καὶ κωλύμην ἀπο-
 κληρώσασθαι τὴν διάβασιν. φιλιτιῶς Ῥωμαῖοι τὸ πολεμεῖν
 ἀσμενέζοντες, καὶ μικραῖς καὶ ἔξιτῆλοις τισὶν ἀφορμαῖς μεγάλων

4. εἰρηναῖα IP.

23. μεγάλους IP.

rat annum, Romani eius imitati levitatem foedus minime sanatum et in-
 temeratum habent; unde pacifica illa felicitate distracta et disrupta bel-
 lum inter Romanos atque Persas introductum est, bellum omnium malo-
 rum receptaculum, omnium incommodorum (ut ita dicam) diversorium,
 vitae praedatoriae archetypon; quod qui rerum humanarum ulcus putri-
 dum vocaverit, me iudice non erraverit. foedus autem inter hasce duas
 gentes in annos quinquaginta susceptum et confirmatum magna impera-
 toris stultitia dirupit atque corruptit. hinc tanquam a fonte tot clades
 et miseriae in Romanam rem publicam postea dimanarunt. Romani porro
 Persas in crimen vocantes eos belli huius inventores esse palam dictita-
 bant, quod Homeritas (gens Indica est, Romanis parens) ad defectio-
 nem sollicitassent. quos cum, quo volebant, consiliis suis pellicere ne-
 quivissent, pace disturbata incredibilia damna infestis incursionibus iis-
 dem intulisse. ad haec irati obiciebant, quod cum Turcae legationem
 ad Romanos misissent, illi primum Alanos pecunia ab officio detorquere
 studuerint, ut per eorum regionem legatos iter habentes interimerent
 atque ita transitum impedirent. ita Romani queruli nimium, bellum li-
 benter amplexi, parvis et futilibus occasionebus magno sibi met malorum

προόδους κακῶν σφίσιν αὐτοῖς σοφιστεύονται· οὐ γὰρ ὄνησιν αὐτοῖς τὸ φιλοπόλεμον προσεπόρισε. Μῆδοι δὲ πατέρας τοῦ πολέμου Ῥωμαίους κηρύττοντες αἰτίας ταύτας προντίθεσαν, τὸ ὑποδέχασθαι τοὺς Ἀρμενίους Ῥωμαίους, ἐν ὑπηκῶν μοίρᾳ Πέρσαις τυγχάνοντας καὶ ἐς τυραννίδας ἐληλακότας, ἀνελόντας τε **D** Σουρρήνην κλιματάρχην ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως τῆς Ἀρμενίων πολιτείας γενόμενον· πρὸς ἐπὶ τούτοις τὸ μὴ ἐθέλειν Ῥωμαίους ἀγ' ἕτος ἕκαστον πεντακοσίως λίτρας χρυσίου κατὰ τὸ εἰωθὸς κατατίθεσθαι, ἃς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ταῖς συνθήκαις διω-
 10 μολόγησεν, οἷά περ ἀπαξιούντας φορολογεῖσθαι ὑπὸ Περσῶν βασιλέως. ὁ δ' ἦν οὐ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ φρουρᾷ τῶν ὀχυρωμάτων ἐδίδοντο τῶν εἰς κοινὴν σύστασιν φρουρουμένων, ὅπως μὴ σχολῆ τὴν εἰσροὴν τῶν ἀπείρων ἐθνῶν καὶ ὁμόρων ἢ ἀκατάσχετος δύναμις, καὶ βασιλείας ἐκατέρας ἐπιγένηται λύσις.

15 10. Διαχειθείσης οὖν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν σπονδῶν ἀνα- **P** 75
 τετραμμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, Ἰουστίνος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς εἰς τὴν ἔω ἐκπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγόν, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατρικίων ὄντα, περιβλεπτον ἄνδρα, οὐκ ἄπο τοῦ γένους τοῦ βασιλείου τυγχάνοντα. ὁ τοίνυν Μαρκιανὸς τὸν
 20 Εὐφράτην διαπεραιωθείς καὶ κατὰ τὴν Ὀσροηνὴν γεγωνὸς ἦδη τοῦ θέρους παρηγηκότος καὶ παρακμύσαντος, καὶ τῶν βαρβάρων οὐδὲν διανοουμένων πρὸς πόλεμον, τρισχιλίους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ συμφραξάμενος κατὰ τὴν Ἀρζανηνὴν καλουμένην χώραν ἐξέπεμπεν. εἰσβαλοῦσα τοίνυν ἡ δύναμις, καὶ ἀδοκίτου τῆς

cumulos machinati sunt: nam belli gerendi cupiditas nihil ipsis utilitatis peperit. contra Persae Romanos belli auctores proclamantes, causas huiusmodi edebant, quod Romani Armenios Persarum proprios in fidem auctoritatemque suam recepissent, tyrannidemque Surena Climatarcho, quem in Armeniam rex misisset, interfecto exercuissent; praeterea quod Romani noluisissent in annos singulos quinquaginta libras auri consuetas persolvere, quas Iustinianus imperator in foedere faciendo sponponderat, quia videlicet tributa Persarum regi pendere alienum a dignitate sua ducerent. quod non ita erat, verum ad alenda praesidia castrorum in commune custodiendorum aurum illud erogabatur, ut plurimorum finitimorumque populorum effrenata licentia collectis copiis ne irrumperet et utrumvis imperium everteret.

10. Violata igitur pace ac foedere utrinque conculcato, Iustinus Marcianum patricium genere ac propemodum de familia imperatoria, virum excellenti fama, ad exercitum gubernandum in Orientem destinat. Marcianus transitio Euphrate cum in regionem Osrhoenam marcente ac senescente iam aetate venisset, barbarique de bello nihil cogitarent, tria millia de exercitu separata in Arzanenam, quae dicitur, regionem, immittit. quorum improvisa irruptione insanisque depraedationibus, de-

ρούμενον, πρὸς παράταξιν τὰς δυνάμεις καθώπλιζε. συνήντα δὲ καὶ τὸ βάρβαρον. στρατοπεδεύονται γοῦν ἑκάτεραι δυνάμεις ἐν πεδίῳ τῆς Ἀλβανίας, ὡς διεῖργε τῆς παρατάξεως ἀπορροῶς τις ἀγχιβαθῆς ἐκ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ προερχόμενος. τὰ μὲν οὖν πλήθη ἐπὶ ταῖς ὄχθαις ἐναυλιζόμενα τοῦ μεισιτεύοντος ὕδατος 5 ἐδίδοσαν τε καὶ ἀντελύμβανον λόγους. τρίτη δ' ἡμέρα, καὶ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ πρὸς τὸν Ῥωμανὸν παραγίνεται τὸν πόλεμον ἔξαιτούμενος, χώραν τε τῇ διαβάσει ἢ Ῥωμαίους Πέρσαις παρέχασθαι ἢ τὸ βάρβαρον τοῖς Ῥωμαίων στρατεύμασι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἐπιστasiaν περιβυλόμενος, παν- 10 στρατιᾷ συναθροισάμενος ξύλλογον, ὑπὸ τῆς πληθύος ἡξίου δειδάσκεσθαι τὸ συνοῖσον αὐτοῖς πρὸς τὸν πόλεμον. τῶν δὲ συχωρεῖν διανήξασθαι εἰσηγησαμένων τῷ στρατηγῷ τὸ πολέμιον, τῇ ὑστεραίᾳ ὁ λόγος πρὸς πρᾶξιν ἐχώρησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ πρὸς ἔκταξιν ἑκατέρα παρεσκευάστο δύναμις. τοῦ δὲ Βαρᾶμ 15 ἀποπιραθέντος κλέψαι τὸν πόλεμον, ἀντιστράτευεν ὁ Ῥωμανὸς

P 72 τοῖς σοφίσμασι τὴν ἀγχινοῖαν. ἡμέρα δὲ πέμπτη, καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Μῆδοι πρὸς παράταξιν καθωπλιζοντο, καὶ τρισσοῖς συντάγμασι διεκόσμουον τὸν πόλεμον. τὸ μὲν οὖν μεσσητάτον κέρας τῆς βαρβάρου δυνάμειος ἐταπεινοῦτο ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου παρα- 20 σκευῆς. δεδιὼς τοιγαροῦν ὁ Βαρᾶμ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὕλης τῶν Ῥωμαίων ἐκ τοῦ ἐδωνύμου κέρατος περιβύλλετο δύναμιν. ἐν-

B τεῦθεν ἀσθενεστέρον τοῦ λαιοῦ γεγονότος συντύγματος ἐκ τῆς ἀντιστρατηγούσης δυνάμειος, καὶ φόνου πολλοῦ τοῖς Πέρσαις περικυμαίνοντος, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τῶν πρυγμάτων τῷ Βαρᾶμ κευρωκότεων, πανστρατιᾷ τε τῆς φυγῆς γενομένης τοῖς Πάρθοις,

parat. procedunt contra hostes. utriusque exercitus in campo Albaniae tendunt; quos profundum Araxis fluminis brachium dirimit, manentesque super ripas verba commutant. tertio die a Persis ad Romanum nuntius adest, conflictus copiam petens, ita ut aut Romani Persis aut Persae Romanis transitum concederent. dux Romanus vocato in concionem exercitu quaerit quid eis e re publica videatur. milites hosti fluminis transmittendi potestatem concedendam suadent. postridie verba ad rem conferuntur, nec diu post ordines parte ab utraque instruuntur. sed cum Varamus belli furta tentaret, Romanus callide eius astui obviam ivit. die quinta ambo se praelio accingunt, ac in tres ordines aciesve digeruntur. mediam hostium Romana opposita premebat. inde Varamus metuens ne Romani quantum possent ad eam delendam incumberent, a sinistro cornu supplementum assumit. ex quo laevo cornu infirmiore propter eos qui contra dimicabant, cum et ingenti strage Persae conciderentur, et Varami res loco pessimo essent, totusque exercitus fugam ca-

τῆς δὲ διώξεως μεγάλης καὶ ἐπισημοτάτης ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προελθούσης, συνυπέσθη μετὰ τοῦ τύφου τῷ Βαρὰμ καὶ ἡ τύχη. τοῖς μὲν οὖν τὰ τῆς ἀποδράσεως ἐκρατύνετο, τούτων δὲ τὰ τοῦ θράσους ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐμηκύνετο. οἱ δὲ τῶν Περσῶν τεθνεώ- 5 τες λωποδυτούμενοι καὶ ταφῆς ἀμοιροῦντες τοῖς ἐντυγχάνουσι θηρίοις ἐστίασις ἦν αὐτοσχέδιος.

8. Ταῦτα διαγνοὺς ὁ Ὅρμισδας, καὶ τὸ τῶν ἀτυχημά- C των οὐ φέρων κομπῶν, ἀλαγίσταις ὕβρεισι τὸν Βαρὰμ ἐξουθέ- νησε, γυναικείας ἐσθῆτας ἔπαθλα τῆς ἀδοξίας κληροδοτήσας 10 αὐτῷ· καὶ μὴν καὶ τῆς στρατηγίας ἀπεχειροτόνησε, τοῦτο γράμ- μασι βασιλικῶς ψηφισάμενος. ἄρχεται δ' ἐντεῦθεν Μήδοις καὶ ὁ πόλεμος. ἀντετυλίξεται γὰρ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ Ὅρμισδας, ὃν βουσιλέα Περσῶν ἐγνώκει τὰ πράγματα. τὰ δὲ τῆς ὕβρεως ἀντετυπέτο τοῖς γράμμασι, καὶ οὐ παῖς ἀλλὰ θυγάτηρ Χοσροῦ 15 ἐκείνος Ὅρμισδας αὐτὸς ἐπὶ ταῖς ἀντιγραφαῖς προπηλακίζόμενος ἐνεγέγραπτο. πρό τινας δὲ τούτων βραχέος καιροῦ οἱ γειννῶν- τες πρὸς τῇ Περσίδι Ἀρμένιοι, ὑπομισθέντες ὑπὸ τινῶν Ῥω- D μαιῶν ἀνδρῶν, ἀποστυσίου ξυνωμοσίαν διέθετο καὶ πρὸς τὸ Μηδικὸν αὐτομολεῖν ἐνεχείρησαν, δολοφονήσαντες τὸν ὑπὸ τοῦ 20 αὐτοκράτορος ἡγεμόνα τῆς Ἀρμενίας γενόμενον, Ἰωάννης ὄνομα αὐτῷ. καὶ ἐν σάλῳ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀρμενίας ἀποκλιάν- των, ὁ αὐτοκράτωρ Μανρίκιος Δομεντζιόλον ἄνδρα περιφανῆ, φιλότατόν τε καὶ εἰς συγκλήτου βουλῆν ἐν τοῖς κορυφαιοτέροις V 185 προλύμποντα, εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκπέμπει. ὁ μὲν οὖν ἐγχοπήν

pesseret, et Romani magna atque eximia persecutione fugientibus insta- rent, Varami felicitas cum eius fastu et insolentia extincta est. et illo- rum quidem fuga inualescebat, horum autem audacia, ut ita dicam, pro- ducebatur. corpora Persarum interemptorum spoliata bestiis occurrenti- bus epulo extemporaneo fuerunt.

8. Haec ubi didicit Hormisdas, ignominiae ex infortunio labem non sustinens Varamum probro turpissimo deformat, vestes muliebres in pre- tium contracti dedecoris ad eum mittens. quin etiam praefecturam re- gis litteris comprehenso decreto eidem abrogat; unde inter ipsos Persas civile bellum emerit. etenim dux regem, par referens, despicit ac vili- pendit. sed despiciatum illum scripta epistola remittitur, in cuius super- scriptione Chosroae non filiam sed filiam infami irrisione nominat. porro paulo ante quam haec acciderent, Armenii Persarum finitimi quorundam Romanorum sermonibus inducti defectionis coniurationem fecerunt, iam- que Ioanne, quem Armeniae praetorem imperator dederat, per dolum trucidato, cum Persis sese coniungere instituebant. cumque illius pro- vinciae status in mediis tempestatum fluctibus versaretur, Mauricius im- perator Domenziolum, virum spectatissimum sibi que perquam carum at- que inter primos consiliarios conspicuum, in Armeniam expedit; qui

τῇ ἐπιβολῇ τῆς ἀποστάσεως παρέχεται, τὸν δὲ τῆς τυραννίδος πατέρα (Συμβάτιος ὄνομα αὐτῷ) δέσμιον βασιλεῖ παρεστῆσαντο. τοῦ δὲ βασιλέως τεμένει δαιτητῶν τὴν βύσανον τῆς κατηγορίας

P 73 εὐσεβέστερον ἔξαρτήσαντος, ἵνα μὴ τῷ ἀνεξετάστῳ τῶν ἐγκλημάτων ἀδίκῃ παρρησίᾳ τὰ τῆς ποινῆς πολιτεύσῃται, καθομολογείται παρὰ τοῦ αἰτίου τὰ πλημμελήματα. καὶ δῆτα τῶν δεδικακότεων προσενεγκαμένων ἀπόφασιν, τιμωρίᾳ τε θηριοβλήτῳ φησάντων τοὺς τὰ τοιαῦτα δρούσαντας ἐκποδῶν τῶν ἀνθρωπίνων γενέσθαι πραγμάτων, τοῦ τε θεύτερον πλησθέντος, καὶ μελλόντων εἶναι θηρίων βορὰ τῶν πεπραχότων τὰ πλημμελήματα, ταῖς 10 εὐφημίαις τῶν δῆμων τὸ τοῦ βασιλέως προῆλθε φιλόφρωνον. καὶ ὁ μὲν τῶν θηρίων διεκρίνετο καὶ τὴν παράδοξον σωτηρίαν

B καρπίζεται, οἱ δὲ θεαταὶ μεγαλαυχοῦσι τῶν ἀδοκῆτων τοῦ βασιλέως οὐκτειρωμένων τὸ φιλόφρωνον.

Τοῦ πάντα δὲ χρόνον καινίζοντός τε καὶ παραχαράττοντος 15 καὶ διαμορφούντος καὶ ἄλλοτε ἄλλως πλάττοντος, καὶ μετατρέποντος τῇ περιστροφῇ τῆς αἰκινήτου δινίσειως, καὶ τῷ ἄξονι τῆς περιφορᾶς τῶν πραγμάτων τυραννοῦντος τὸ πάγιον, καὶ αἰεὶ πρὸς τὸ βέβαιον δυσαρστοῦντές τε καὶ νοσηλευομένου, καὶ ὅποι σιτηναὶ τῆς πλάνης οὐκ ἔχοντος, καὶ τῇ τῆς παλιρροίας ἀνωμίλῳ 20 κινήσει τὸ ἀνίδρυτον κεκτημένου, συμβαίνει τὸ τηνικαῦτα καιροῦ τῇ τῶν Περσῶν βασιλείᾳ παράλογά πως παθήματα, ἔκθεσιν τε ἀφηγημάτων κεκτημένα οὐκ ἔχομενον. τοῦ γὰρ Βαράμ μὴ δια-

13. οἱ δὲ] οἷ τε IP.

inchoatam defectionem intercudit, auctoremque et incentorem turbarum, Sybaticum vocabulo, vinctum imperatori transmittit. ille accusationem arbitris sacrae curiae examinandam pie commendat, ne de criminibus non interrogatus contra ius fasque poenas exsolveret. delicta reus confitetur. iudices sententiam ferunt, bestiarum laniatu huiusmodi scelerum compertos ex hominum vita tollendos esse. theatrum spectatoribus completur, facinorosus a belluis devorandus exspectatur, cum imperatoris clementia populi acclamationes antevertit. et ille quidem a bestiis liberatur, salutemque praeter suam aliorumque opinionem consequitur: spectatores imperatorem de improvisa misericordia et humanitate laudibus in coelum efferunt.

Caeterum dum tempus omnia novat et adulterat et transformat et alias aliter fingit perennique conversionis gyro circumagat, et quod fixum ac firmum est, mobilitate et fluxu rerum humanarum ceu rota crudeliter versat ac circumvolvit, semperque constantiam et stabilitatem odit, et eius causa male se habet, et ubi errorem sistat, non invenit, et refluxus motu inaequali instabilitatem suam ostendit, dum haec, inquam, tempus facit, quidam casus tum inopinati regno evererunt, quorum non erit inelegans narratio. nam cum Varamus odium adversus Hormisdam, quod

λυσαμένον πρὸς τὸν Ὁρμίσδαν τὴν ἄρτι που ἔξαπιναίως ἔχθραν C
 πηγύσασαν, ἐγκλειέται ὁ τῆς Μηδικῆς μοναρχῶν, ὃν Ὁρμί-
 σδαν ἡ ἱστορία διέγραψεν, ἄρχοντί τινι τοῦ Μηδικοῦ παρὰ τὸν
 Βαρῶμ παρυγενέσθαι, καὶ τῆς μὲν ἀρχῆς θῦττον αὐτὸν παραλύ-
 5 σασθαι, χειροπέδαις δὲ τοῦτον ἐνείραι καὶ ἠτιμωμένως τοῖς ἀνα-
 κτόροις θῦττον αὐτὸν παραστήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Βαρῶμης
 (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπεσταλμένῳ) χειρω-
 θείς ὑπὸ τῶν Βαρῶμ καὶ τινι τῶν μεγίστων ἐλεφάντων παραδο-
 θείς παρανάλωμα κατεστρέψατο τὸν βλον πικροτάτῳ θανάτῳ·
 10 Ὁρμίσδου δὲ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Βαρῶμ τῆς τε βασιλείας
 καθαιρεθέντος, Χοσρόου τε τοῦ νεωτέρου τοῦ Ὁρμίσδα παιδὸς
 καταστασιασθέντος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναρρήσεως κἀντεῦθεν
 προσκεχωρηκότες Ῥωμαίοις, ὁ γέρων ἐκείνος καὶ Περσικὸς δια-
 λύεται πόλεμος, εἰς δύο δεκάδας διατεινὸς ἐνιαυτῶν.

15 9. Ἀλλὰ πρὶν τὰ τε τῷ Βαρῶμ διαπραχθέντα τὰ τε συμ- D
 βεβηκότα κατὰ τὴν Χοσρόου τοῦ νεωτέρου προσχώρησιν διεξέ-
 λθωμεν διεξοδικώτερον, ἐπαναζεύξωμεν τὴν ἀφήγησιν ἐπὶ τὴν
 Ἰουστινίου τοῦ νεωτέρου βασιλείαν, τὸν λόγον που πρὸς τοῦπίσω
 μικρὸν ἀνακλίναντες· τὰς αἰτίας γὰρ ἐντεῦθεν λέξομεν τῆς Περ- P 74
 20 σικῆς ταύτης καὶ πρεσβύτιδος μάχης· οὕτω γὰρ τῷ ἀπαρλείπτῳ
 τῶν ἀφηγημάτων οἱ τῆς ἱστορίας ὠραῖοσθήσονται πίνακες.

Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὴν ἀκήρατον λῆξιν
 μεταχωρήσαντος, ἐννέα καὶ τριάκοντα ἔτεσι τὰ Ῥωμαίων διθύ-
 ναντος σκῆπτρα, γίνεται τῆς τῶν πραγμάτων ἡγεμονίας διάδο-

se nuper repente ut ex fonte profuderat, non deponeret, rex cuidam
 viro principi de Persis negotium dat uti ad Varamum profectus magi-
 stratu illum statim depellat, iniectisque manibus cum ignominia quamprimum
 in palatium adducat. Sarames igitur (hoc illi ab rege misso nomen
 erat) a Varamo captus, vastissimoque cuidam elephanto conculcandus
 pro ludo obiectus, tristissimo exitu vitam finivit. ex quo autem Hormis-
 das a Varamo est oppugnatus, et regnum subversum, Chosroesque iunior
 Hormisdæ filius tempore creationis suae seditione afflictus, indeque cum
 Romanis foedere hospitioque coniunctus, vetus illud bellum Persicum
 annis 20 gestum, tandem aliquando conquievit.

9. Sed priusquam Varami res, et quae Chosroe iunior ad Roma-
 nos se applicante acciderunt, fusius exponamus, orationem ad memoriam
 paulo hac nostra antiquiorem reflectamus, causasque huius Persici belli
 in quo tot anni consumpti sunt, disseramus. sic enim historiae tabulae
 ornabuntur, cum de narratione nihil praetermiserimus.

Postquam Iustinianus Augustus anno imperii nono supra tricesimum
 ad sortem et conditionem immortalitatis emigravit, Iustinus iunior, Iusti-
 niani ex sorore nepos, rerum habenas excipit. is dum septimum impe-

χος Ἰουστινός ὁ νέος· ἀδελφιδούς δ' οὗτος ἐτύχχανεν ὡν Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἐβδόμῳ τοιγαροῦν ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ νέου πυρασπονησάντων Ῥωμαίων τῇ τοῦ βασιλέως κουφύτητι τὰ τῆς εἰρηναίας εὐδαιμονίας διασπᾶται τε καὶ περιρρήγνυται, ἐπεισάγεται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Μήδοις ὁ πόλε-

5
 Β μος, ἡ δεξαμενὴ τῶν κακῶν, τὸ πάντων τῶν δυστυχημάτων ὡς
 V 186 ἔστιν εἰπεῖν καταγώγιον, τὸ ἀρχέτυπον τοῦ βίου ληϊτήριον, ὃν
 σηπεδόνα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀποκαλῶν οὐκ ἂν ἀμάρ-
 τοι τοῦ πρέποντος. αἱ δὲ συνθῆκαι πεντηκοντούτιδες Ῥωμαίοις
 καὶ Πέρσαις διωμολόγηντο, αὐταὶ τῇ μεγάλῃ τοῦ βασιλέως ἀνοία
 10 διαφθείρονται τε καὶ παρατέμνονται. κἀντεῦθεν ἡ ἀρχέκακος
 πρόοδος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀτυχημάτων ἐγένετο. κατατιτῶνται δὲ
 Ῥωμαῖοι τοὺς Πάρθους καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὺς ἀνεκέρυτ-
 τον, φύσκοντες τοὺς Ὀμηρίτας (Ἰνδικὸν δὲ τὸ γένος καὶ Ῥω-
 μαίοις ἐπήκοον) πρὸς ἀπόστασιν ὑπ' αὐτῶν ὑποπέθεισθαι, εἶτα
 μὴ νενικημένους ἐκείνους ταῖς εἰσηγήσεισι πάσχειν ὑπὸ Περσῶν δι'
 C ἐφόδων ἀνῆκιστα, τῆς εἰρήνης διακεχυμένης Πέρσαις τε καὶ τῷ
 Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι. προσέτι γε χαλεπαίνοντες ἔφασκον ὅτι γε
 πρὸς Ῥωμαίους Τοῦρκων πρεσβευσαμένων τότε νῦν πρῶτον ὑπο-
 φθείρειν τοὺς Ἀλανοὺς χρήμασιν ἐπειράθησαν Πέρσαι, ἐφ' ᾧ
 20 δι' αὐτῶν λόντας ἀναίρειθῆναι τοὺς πρόσβεις καὶ κωλύμην ἀπο-
 κληρώσασθαι τὴν διάβασιν. φιλιτιῶς Ῥωμαῖοι τὸ πολεμεῖν
 ἀσμενίζοντες, καὶ μικραῖς καὶ ἔξιτῆλοις τισὶν ἀφορμαῖς μεγάλων

4. εἰρηναῖα IP.

23. μεγάλους IP.

rat annum, Romani eius imitati levitatem foedus minime sanatum et intemeratum habent; unde pacifica illa felicitate distracta et dirupta bellum inter Romanos atque Persas introductum est, bellum omnium malorum receptaculum, omnium incommodorum (ut ita dicam) diversorium, vitae praedatoriae archetypon; quod qui rerum humanarum ulcus putridum vocaverit, me iudice non erraverit. foedus autem inter hasce duas gentes in annos quinquaginta susceptum et confirmatum magna imperatoris stultitia dirupit atque corruptit. hinc tanquam a fonte tot clades et miseriae in Romanam rem publicam postea dimanarunt. Romani porro Persas in crimen vocantes eos belli huius inventores esse palam dictitabant, quod Homeritas (gens Indica est, Romanis parens) ad defectio- nem sollicitassent. quos cum, quo volebant, consiliis suis pellicere nequissent, pace disturbata incredibilia damna infestis incursionibus iisdem intulisse. ad haec irati obiciebant, quod cum Turcae legationem ad Romanos misissent, illi primum Alanos pecunia ab officio detorquere studuerint, ut per eorum regionem legatos fier habentes interimerent atque ita transitum impedirent. ita Romani queruli nimium, bellum libenter amplexi, parvis et futilibus occasionibus magnos sibi met malorum

προόδους κακῶν σφίσιν αὐτοῖς σοφιστεύονται· οὐ γὰρ ὄνησιν αὐτοῖς τὸ φιλοπόλιμον προσεπόρισε. Μῆδοι δὲ πατέρας τοῦ πολέμου Ῥωμαίους κηρύττοντες αἰτίας ταύτας προυτίθεισαν, τὸ ὑποδέχεσθαι τοὺς Ἀρμενίους Ῥωμαίους, ἐν ὑπήκων μοίρᾳ Πέρσαις τυγχάνοντας καὶ ἐς τυραννίδας ἐληλακότας, ἀνελόντας τε **D** Σουρῆνην κλιματάρχην ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως τῆς Ἀρμενίων πολιτείας γενόμενον· πρὸς ἐπὶ τούτοις τὸ μὴ ἐθέλειν Ῥωμαίους ἀν' ἕτος ἕκαστον πεντακοσίας λίτρας χρυσοῦ κατατῆθαι, ὡς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ταῖς συνθήκαις διω-
10 μολόγησεν, οἷά περ ἀπαξιούστας φορολογεῖσθαι ὑπὸ Περσῶν βασιλέως. ὁ δ' ἦν οὐ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ φρουρᾷ τῶν ὀχυρωμάτων ἐδίδοντο τῶν εἰς κοινὴν σύστασιν φρουρουμένων, ὅπως μὴ σχολῆ τῆν εἰσροὴν τῶν ἀπείρων ἐθνῶν καὶ ὁμόρων ἢ ἀκατάσχετος δύναμις, καὶ βασιλείας ἑκατέρας ἐπιγένηται λύσις.

15 **10.** Διαχεθείσης οὖν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν σπονδῶν ἀνα- **P 75**
 τετραμμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, Ἰουστινὸς ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς εἰς τὴν ἔω ἐκπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγόν, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατρικίων ὄντα, περίβλεπτον ἄνδρα, οὐκ ἄπο τοῦ γένους τοῦ βασιλείου τυγχάνοντα. ὁ τοίνυν Μαρκιανὸς τὸν
20 Εὐφράτην διαπεραιωθείς καὶ κατὰ τὴν Ὀσροηνὴν γεγωνὸς ἤδη τοῦ θέρους πηρηθηκότος καὶ παρακμύσαντος, καὶ τῶν βαρβάρων οὐδὲν διανοουμένων πρὸς πόλεμον, τρισχιλίους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ συμφραξάμενος κατὰ τὴν Ἀρζανηνὴν κυλουμένην χώραν ἐξέπεμπεν. εἰσβυλοῦσα τοίνυν ἡ δύναμις, καὶ ἀδοκίτου τῆς

cumulos machinati sunt: nam belli gerendi cupiditas nihil ipsis utilitatis peperit. contra Persae Romanos belli auctores proclamantes, causas huiusmodi edebant, quod Romani Armenios Persarum proprios in fidem auctoritatemque suam recepissent, tyrannidemque Surena Climatarcho, quem in Armeniam rex misisset, interfecto exercuissent; praeterea quod Romani noluisent in annos singulos quinquaginta libras auri consuetas persolvere, quas Iustinianus imperator in foedere faciendo sponderat, quia videlicet tributa Persarum regi pendere alienum a dignitate sua ducerent. quod non ita erat, verum ad alenda praesidia castellorum in commune custodiendorum aurum illud erogabatur, ut plurimorum finitimumque populorum effrenata licentia collectis copiis ne irrumperet et utrumvis imperium everteret.

10. Violata igitur pace ac foedere utrinque conculcato, Iustinus Marcianum patricium genere ac propemodum de familia imperatoria, virum excellenti fama, ad exercitum gubernandum in Orientem destinat. Marcianus transitio Euphrate cum in regionem Osrhoenam marcente ac senescente iam aetate venisset, barbarique de bello nihil cogitarent, tria millia de exercitu separata in Arzanenam, quae dicitur, regionem, immittit. quorum improvisa irruptione insanisque depredationibus, de-

ἐπιστασίας γενομένης τοῖς Μήδοις, πάσχει τέως τὰ τῆς Περσί-
 Β δος δεινὰ· προνομεύεται γὰρ καὶ ληΐζεται καὶ λαιφυρωγαγείται
 οὐκ ἀναξιόλογον λείαν. τοῦ δ' ἐπιόντος ἐνιαυτοῦ τῆς βασιλείας
 Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος, Μαρκιανοῦ τὰς δυνάμεις ἀγείραν-
 5 τος καὶ ἐκ τοῦ Δύρας ποιησαμένου τὴν πρόοδον, καὶ τῶν βαρ-
 βύρων στρατοπεδευσαμένων περὶ τὴν Νίσιβιν, γίνεται συμπλοκὴ
 Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν πλησίον τοῦ Σαργαθόν, οὕτω καλου-
 μένου χωρίου Περσῶν, καὶ πταίονσι Μῆδοι καὶ κρατοῦσι τῆς
 μάχης Ῥωμαῖοι. διὰ τοῦτο περικαθήμενον τὸ Θεβοθὼν ἐνεχεί-
 ρουν ἑλεῖν· Περσικὸν δὲ τουτὶ τὸ φρούριον. ἡμέρας τοίνυν τὸ 10
 φρούριον πεπολεμηκότις πολλὰς, καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν συμβεβη-
 κότων τῶν πραγμάτων αὐτοῖς, ἐπὶ τὸ Δύρας ἐπανέβλεξαν.
 C εἶτα εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν πολεμίαν αὐτοῖς, καὶ τὴν Νίσιβιν τῆς
 Μυθονίας διεγνώκασι παραστήσασθαι· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ὑπὸ
 τοῦ αὐτοκράτορος προσετίθητο. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς 15
 Χοσρόης ὁ πρεσβύτερος, ἄρας ἐκ Βαβυλῶνος ἅμα Μηδικῶ
 V 187 στρατοπέδῳ, Τίγριν διανηξάμενος, εἰσβαλὼν τε περὶ τὴν ἔρη-
 μον καὶ δι' ἐκείνης στρατοπεδευσόμενος, ἵνα μὴ Ῥωμαίοις κατὰ-
 δηλος ἐπιστρατευσόμενος γένηται, ἤκε πλησίον Ἀβύρων, χω-
 ρίου τινὸς Περσικοῦ· ἀπώκιστο δὲ τοῦτο Κιρκησίον τοῦ Ῥω- 20
 μαίων πολίσματος πέντε ὁδῶν ἡμερῶν. καὶ τὸν μὲν Ἀδορμαύ-
 νην οὕτω καλούμενον στρατηγόν, τὸν Εὐφράτην διαπεραιωσά-
 μενον ποταμὸν ἐκπέμπει τὴν Ῥωμαίων ληϊσόμενον, ἔξ δ' αὐτῷ
 χιλιάδας ὀπλιτικοῦ συνέξέπεμπε· αὐτὸς δ' ὁ τῶν Περσῶν βα-
 25 σιλεὺς παραμείβων τὸν Ἀββυρῶν ποταμὸν ἐξυπινάως ἐπιστήναι
 τοῖς τὴν Νίσιβιν πολιορκοῦσι Ῥωμαίοις ἐπαλαμῆσαι. ὁ μὲν

populationibus et expilationibus male tunc Persidi factum est. Iustini
 imperatoris anno sequenti, Marciano delectus habente et ex oppido Dara
 prodeunte, barbarisque iuxta Nisibim tendentibus, praelium prope Sar-
 gathum (locum a Persis ita nominatum) committitur: Persae Romanis
 dant manus, qui deinde Thebothum castellum Persicum cingentes, cum
 per dies multos continuata oppugnatione nihil proficerent, Daram se re-
 tulerunt. post rursus in hostium terras invadentes Nisibi Mygdoniae
 urbe potiri constituunt, quemadmodum in mandatis ab imperatore acce-
 perant. Chosroes autem senior, Persarum rex, cum copiis Babylo-
 nis discedens, trajecto Tigri solitudinem ingressus, ac ne in Romanos du-
 cere conspiceretur, per eam progrediens, ad oppidum quoddam Persi-
 cum, Abarum nomine, quinque dierum itinere a Circesio Romanorum
 urbe distans devenit. inde Adormaanem ducem superato Euphrate ad
 Romanorum provinciam cum sex millibus proficisci iubet: ipse Aborram
 flumen praeteriens Romanos Nisibim obsidentes repentinuo adventu op-

οὖν Ἀδορμαίωνης πλησίον τοῦ Κιρκησίου γενόμενος καὶ τὸν Εὐφράτην διαβὰς ποτιμὸν τὴν Ῥωμαίων γῆν προενομεύσατο· οὐδενὸς δὲ τῇ Περσικῇ ἐνδημίᾳ ἀντίπερισταμένου σοφίσματος, ὅπως ἐγκοπὴν προκοπῆς τὰ τῶν βερβύριων σχολῆ κινήματα, ὃ
 5 Ἀδορμαίωνης ἀφικνεῖται εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν πόρων ἐκτός, τὰ τε τῶν οἰκοδομημάτων πρὸ τῆς πόλεως κάλλη διαφθεῖρις, P 76
 ὡς ὁ καιρὸς ἐχυρίζετο, ἐπὶ τὴν κοίτην ἀφικνεῖται Συρίαν. πλησίον δ' Ἀπαμείας περιβυλλόμενος χάρακα, καὶ τῶν τῆς πόλεως πρεσβευσαμένων μετὰ δώρων λαμπρῶν λύτρω τε διωμολογηκό-
 10 των, ὃ μὲν βάρβαρος τῆς ὑποσχέσεως μόνης ἐπεκάμπτετο μέχρι, οἱ δὲ φενακίζονται ἔξαπατηθέντες δόλοισ βερβαρικοῖς. τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ τὴν πόλιν ἀνδραποδίζειται. ἐς ὕστερον δὲ καὶ τῷ πυρὶ παραδοὺς εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπανῆκεν.

11. Ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίοις ἀπαίσια τοῦ πολέμου ἐγεγόνει B
 15 προαύλια, διηπορεῖτο ὃ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ μοναρχῶν, καὶ διαταρῆται τε ἐπὶ τοῖς βερβαρικοῖς ἐπιτεύγμασιν, ἀσχάλλων τε ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀβουλλίας περιστοιχίσασιν αὐτὸν ἀτυχήμασιν Ἀκύκιον τὸν Ἀρχελάου ἐς τὴν Νίσιβιν ἔστειλεν ἀποχειροτονήσοντα τῆς στρατηγίας Μαρκιανόν. ὃ μὲν οὖν Μαρκιανὸς χώρων τῷ βασιλικῷ
 20 παρεχόμενος δόγματι ἀπολιμπάνει τὴν Νίσιβιν· τοῦ δὲ Ῥωμαϊκοῦ ἐπὶ τὸ Μάρδες γεγονότος, ὃ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς λαίλαπος δίκην ἐς τὸ Λύρις γεγωνῶς καὶ μῆνας ἔξ καταπολεμήσας τὸ πόλισμα, λόφους τε καὶ χάρακα τῇ πόλει περιγρῶψάμενος, τὸ τε ὕδωρ μετοχετεύσας τοῦ ἄστεος, πύργους τε ἀντιθέτους ἀν- C

primere meditatur. Adormaanes cum Circesium pervenisset Euphratemque traiecisset, Romanae dittoni populando incommodabat. sed cum Persis irruentibus nullo ingenio occurreretur, quo minus ultra ultraque prodirent, Adormaanes citra laborem Antiochiam usque fertur, pulcherrima aedificia suburbana pro tempore diruens, in Coelesyriam vadit, et iuxta Apameam castris munitis, cum cives legatione misa splendidisque muneribus redemptionis pretium se duros paciscerentur, barbarus promissis tenuis flexus barbarica eos fraude ludificatus est: nam die tertio urbem occupavit, et postridie flammis traditam relinquens in Persidem revertit.

11. Quoniam vero belli primordia et quasi praeludia Romanis infelicia contingebant, varias in partes rapere animum et barbaricis successibus conturbari coepit imperator; moerensque ob adversam fortunam, qua propter temeritatem ducis circumdaretur, Acacium Archelai filium Nisibim legat, per quem dignitate exuatur. Marcianus decreto imperatorio cedens Nisibim deserit. Romanis apud Mardes agentibus, Persarum rex haud secus quam procellosus turbo Darum urbem munitissimam invadens, ubi eam mensibus sex oppugnavit aggeribusque et vallo cinxit,

τοικοδομήσας καὶ ἐλεπόλεις περιστησάμενος χειροῦται τὴν πόλιν καὶ λίαν κομιδῇ ἔχρῶν καθιστώσιν. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος ἀκηκοῖς, καταπλαγείς ἐπὶ τῇ ῥύμη τῆς συμφορᾶς, οὐ μετὰ πολὺ δὲ καὶ νόσω παραφορᾶς βεβλημένος καὶ τὴν ἐς ὕστερον τῶν κακῶν δεδιῶς ἐπικύησιν, ἀνακωχὴν μὲν τοῦ ἐνε- 5 στῶτος ἔτους ἐποιεῖτο πρὸς Πέρσους, τῆς νόσου δ' αὐτῷ ἐπιθεμένης λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν γεννικῶς, Τιβέριον υἱοθεσίᾳ κοσμήσας καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν ποιησάμενος ἀνηγόρευσε Καίσα- D ρα· ἡγεμῶν δ' οὗτος ἐτύγγανεν ὦν τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων καὶ ὑπισπιστῶν, ὃν κόμητα ἐξκουβιτῶρων τῇ συνήθει 10 φωνῇ ἔθος Ῥωμαίοις καλεῖν. παραθήσομαι δὲ καὶ τὰς ὑποθήκας τοῦ αὐτοκράτορος, ὡς Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀνυρρήσειος δημηγορῶν περικυδέδωκεν, οὐ καλλύνων τὸ τῆς λέξεως ἀκαλλές, οὐδέ τι μεταμορφῶν τὸ μὴ κεκαλλιεπημένον τῆς φράσεως, ἀλλὰ που γυμνῇ τὴν τῶν ῥημάτων ἔκθεσιν ὑποστο- 15 ρέσω τοῖς ἀφηγήμασιν, ἵνα τῷ ἀναμφιάστῳ καὶ ἀπαρχαυράκτῳ P 77 τῆς λέξεως, ὡς ἔχει φύσεως, τὸ τῶν περηκολουθηκῶτων προέλθοι ἀνόθεντον. τῆς τοίνυν συγκλήτου βουλῆς ἐς ἑαυτὸν γενομένης, τοῦ τε ἱερατικοῦ κατωλόγου συναθροισθέντος ἕμα τῷ ἐπιστατοῦντι καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πηδάλια διυθύνοντι, ἔ αὐτο- 20 κράτῳ ὡσπερ ἐστὼς ἐπὶ βήματος Τιβερίῳ τάδε παρέθετο. “ἰδέ, ὁ θεὸς ὁ ἀγαθύνων σε. τοῦτο τὸ σχῆμα ὁ θεὸς σοι δίδωσιν,

1. παραστησάμενος IP.

et aquam alio derivavit, turresque turribus oppositas construxit, et expugnatorias machinas (quae helepoles dicuntur) adhibuit, tandem sub potestatem subiecit. his nuntiatis, Iustinus imperator calamitatis vi et impetu percussus, nec multo post mente alienatus, formidansque ne alia insuper mala existerent, praesentis anni indutias cum Persis facit. vitio mentis audacius, ut ita dicam, progrediente, Tiberium honoribus ornandum suscipit, et filium sibi adoptans imperiique consortem allegens Caesarem renuntiat. hic custodum corporis satellitumve imperatoris praefectus erat, quem usitata voce excubitorum comitem Romani appellant. hoc loco praeceptiones, quas Iustinus Tiberio, sermone ad eum, quo tempore Caesar salutabatur, habito, tradidit, inseremus. dictionis simplicitatem non expollemus; nec quod minus eleganter prolatum est, in formam aliam commutabimus: sed nuda eius verba his narrationibus intexemus, ut quod inquirendo assecuti sumus et intelleximus, id non elocutione festivore veluti convestitum aut signo falso adulteratum, sed ut per se et natura sua est, ad posteros sincerum germanumque prodamus. accito igitur senatu et clero una cum principe suo, qui ecclesiae clavum tenebat, imperator ceu pro concione stans Tiberium hisce verbis admonuit. “en, deus beneficium in te confert. haec insignia deus tibi do-

οὐκ ἐγώ. τιμησον αὐτό, ἵνα καὶ τιμηθῆς ὑπ' αὐτοῦ. τίμα
 τὴν μητέρα σου τὴν ποτε γενομένην σου δέσποιναν· οἶδας ὅτι V 188
 πρῶτον δοῦλος αὐτῆς ἦς, νῦν δὲ υἱός. μὴ ἐπιχαρῆς αἵμασι, B
 μὴ κοινωνήσης φόνων, μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιῶς, μὴ εἰς
 5 ἕθραυ ὁμοιωθῆς ἐμοί. ἐγὼ γὰρ ὡς ἄνθρωπος εἰσωδιάσθην
 (καὶ γὰρ πτωιστὸς ἐγενόμην) καὶ ἀπέλαβον κατὰ τὰς ἁμαρτίας
 μου. ἀλλὰ δικύσομαι τοῖς ποιήσοι μοι τοῦτο ἐπὶ τοῦ βήματος
 τοῦ Χριστοῦ. μὴ ἐξεπαιρέτω σε τοῦτο τὸ σχῆμα ὡς ἐμέ. οὕτω
 πρόσχες πῦσιν ὡς σευτιῶ. γινῶθι τί ἦς καὶ τί εἶ νῦν. μὴ
 10 ὑπερηφανήσης, καὶ οὐχ ἁμιρτάνεις. οἶδας τί ἤμην καὶ τί ἐγε-
 νόμην καὶ τί εἰμι. ὅλοι οὗτοι τέκνα σου εἰσι καὶ δοῦλοι. οἶδας
 ὅτι τῶν σπλύγγων μου προετίμησά σε. τούτους βλέπων ὅλους
 τοὺς τῆς πολιτείας βλέπεις. πρόσχε τῷ στρατιώτῃ σου. μὴ
 συκοφάντας προσδέξῃ. μὴ εἴπωσί σοι τινες ὅτι ὁ πρὸ σου οὕτως C
 15 διεγένητο· ταῦτα γὰρ λέγω ἀφ' οὗ ἔπαυθον. αἱ ἔχοντες ἀπολαύ-
 τωσαν αὐτῶν· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι δώρησαι.” καὶ μετὰ τὸ γενέ-
 σθαι τὴν εὐχὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ λεχθῆναι παρὰ πάν-
 των τὸ ἄμην, καὶ πεσεῖν τὸν Καίσαρα εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασι-
 λέως, λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεὺς “ἐὰν θέλῃς, εἰμί· ἐὰν μὴ θέλῃς,
 20 οὐκ εἰμί. ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, πάντα
 ὅσα ἐπελαθόμην εἰπεῖν σοι, αὐτὸς ἐμβύβλη εἰς τὴν καρδίαν σου.”
 ταῦτα ἐλέγχθησαν μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ἐβδόμῃς ἡμέρᾳ ἕκτη, ἡ-

4. φόνος IP.

nat; quae honora, ut illa vicissim te honorent. matrem tuam (Sophiam Augustam) aliquando dominam tuam venerare. scis te tunc eius esse filium, cuius antea servus fuisti. noli gaudere sanguine, nec caedibus communica. ne malum malo compensa. ne te imitatione mei odiosum reddes. ego enim ut homo ingressus sum ad peccandum proclivis, et secundum peccata mea recepi. veruntamen apud tribunal Christi iudicio cum his contendam, qui hoc mihi fecerunt. ne te habitus iste, ut me, extollat. omnibus perinde ut tibi metipsi attende. nosce qui nuper fueris, et qui in praesentiarum sis. ne superbus esto, et non peccabis. quid fuerim et quid factus sim, vides. universi isti et servi et filii tui sunt. nosti quomodo te plus visceribus meis dilexerim. hos cum vides, rem publicam totam vides. studioso prospice militi tuo. obrectatores aversare. ne eo tibi quidam persuadeant, quia decessor tuus his moribus fuerit: haec enim edoctus malo meo te hortor. quibus suppeditant facultates, iis fruuntur: quibus desunt, tute largitor.” deinde cum patriarcha precationis carmen finisset, omnesque subiecissent amen, Tiberiusque ad pedes imperatoris sese prostravisset, ait ei imperator “si volueris, sum, si nolueris, non sum. deus qui creavit coelum et terram, quaecumque tibi oblitus sum dicere, cordi tuo infundat.” atque haec mense Decembri, sexta die hebdomadis, indictione nona prolatus

- D** δικτιῶνος ἐννάτης. (12) ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς διαλαλιῶς ἀπεπερα-
τοῦτο τῷ αὐτοκράτορι, ὁ μὲν κρότος πυρὰ τῶν ὑπηκόων ἐπή-
γαγε, καὶ τὰ τῆς εὐφημίας ὡσπερ ἐπομβρίας τινὸς λαβροτέρως
χρῆσις ἐλάμβανε· τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἀναξιόλογος ἡ χειροτονία τῷ
Καίσαρι ἐξηρτύετο. ὁ μὲν οὖν Καῖσαρ αὐτοκρατορικῆς νόμον 5
πληρῶν ἀναγορεύσεως ἐνεχύρατε γράμματα, καὶ ταῦτα τῷ
Περσῶν βουσιεὶ παρεπέμπετο. ἦρος δ' ἄρχομένου πρέσβεις
ἀπέστειλεν, ἀπεκηρυκεύετό τε τὸν πόλεμον, παγκάλου τινὸς ὀρε-
γόμενος πράγματος· ἐκχειρία γὰρ ἡ ἀξίωσις ἦν· οὐδὲν γὰρ τῆς
- P 78** εἰρήνης καθέστηκε τιμαλφότερον τοῖς γε νοῦν ἔχουσι καὶ με- 10
μνημένοις τῆς θνητῆς τε λήξεως τῆς τε πρὸς τὸν βίον βραχυτί-
της παρόδου. ἑστρατολόγει δὲ καὶ πλήθη μαχίμων, καὶ τῇ
ῥύσει τῆς χρυσῆς διαδόσεως φιλοκινδύνους τὰς τῶν στρατολογου-
μένων ψυχὰς ἐτεκταίνεται, αἰδοῖ τοῦ μισθώματος τὸ θανατῶν
παρ' αὐτῶν ἐξωνούμενος. ἔσβεσε τοίνυν τῶν βουβάρων τὴν λυ- 15
μην τὸ τῆς τοῦ Καίσαρος μεγαλονοίας φιλότιμον, καὶ χυλινοῦν-
ται μὲν οἱ κίνδυνοι, ἀποφλεγμαίνουσι δὲ τὰ δυσχερῆ, ἀνακό-
πτονται δὲ αἱ κατὰ τὸν πόλεμον συρρεῦσαι συμφοραί, καὶ τὸ
κακὸν ἀθρόα προμηθεῖα τινὶ ἀπόδημον ἐγνωρίζετο. κατὰ τοῦ-
- B** τον δῆτα τὸν ἐνιαυτὸν στρατηγὸς προχειρίζεται Ἰουστινιανὸς ὁ 20
τοῦ Γερμανοῦ υἱός, τοῖς κορυφαιοτάτοις τῶν ἐν τέλει συναρι-
θμούμενος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τὴν πάλαι τῶν στρατευμάτων
ἀνάσκητον ἔκταξιν δι' ἐπιμελείας ἰγνόρθου, διατυπῶν τὸ ἀτίπω-
τον καὶ μεταπλάττων πρὸς εὐσχημοσύνην τὸ ἄτακτον. ὁ δ' αὖ-

est. (12) ubi imperator conticuit, subditi plausum dederunt, faustae-
que acclamationes tanquam irriguus de caelo imber valide diffusae sunt.
vere enim honorem illum Caesar Tiberinus merebatur; qui creationis au-
gustalis morem tenens, litteras ad regem Persarum mittit. sed veris
initio missis legatis petitisque indutiis bellum deprecatur. id erat desi-
derare rem honestissimam: nihil est enim pace honorabilius apud homi-
nes quidem prudentes et conditionis humanae, brevissimorumque spatio-
rum huius vitae non immemores delectus interim agebat strenuorum
militum, auroque liberaliter distribuendo in eorum animis qui nomina
dedissent periculorum despicientiam excitabat, mercedisque reverentia
alacritatem moriendi ab ipsis redimebat. Caesaris itaque gloriae studio
incensa magnanimitas barbaros iniuriis tam foede inferendis prohibebat,
pericula coercebat, odiosa quaeque et gravia imminuebat, calamitates
belli tempore confluere solitas retundebat; et omne demum genus in-
commodorum solida illius providentia exulare cernebatur. eo anno Iusti-
nianus Germani filius, unus de optimatum primoribus, dux deligitur,
qui diligentia sua inveteratam exercitus inertiam correxit; quod informe
erat, de integro conformavit, quod perturbatum, et confusum, ad de-

τοκράτωρ ἔτι δυνάμεις συνήθροιζε καὶ τὸ συμμαχικὸν ἀπὸ τῶν ἔθνων ἤρανίζετο, μεγάλας χρημάτων ὑποβολαῖς τὰς ἐπιβολὰς τῆς παρατάξεως ἀνανταγωνίστους ἐμπορευόμενος· οἷδε γὰρ χρημάτων ὀλκὴ οἰκονομουμένη μετὰ φρονήσεως καὶ τοῖς προσφαλεῖσι 5 τὴν πρὸς τὸ κριῖτον ἀνάλευξεν πραγματοποιέσθαι. ἐπεὶ δ' ὁ καιρὸς τῆς ἐκχειρίαις ἀνάλωτο καὶ ὁ τῆς ἀνακωχῆς ὕρος Ῥωμαίοις C τε καὶ Πέρσαις διέσβεστο, ἀφικνεῖται τὸ Περσικὸν πρὸς ἐχόμενα τοῦ Δάρου, εἰς τοῦτο ἰδόντος τοῦ τὰς στρατηγίδας ἡνίας ἰδύοντος Ταμχοσρώ, ἀνδρὸς παρὰ Πέρσαις μεγαυτιμίον. στρα- 10 τοπεδεύονται δὲ κατ' αὐτὸν καὶ Ῥωμαῖοι πλησίον. τῆς δὲ συμ- V 189 πλοκῆς οὐδετέρα δύναμις γέγονεν ἕξαρχος. ἐπὶ πολὺ δὲ βλεπούσης τε καὶ ἀντιβλεπομένης ἑκατέρας ἰσχύος, εἰς λόγους συμβύσεως ὀρώσι τὰ μύχια. γίνονται τοίνυν σπονδαὶ ἐφ' ᾧ πρὸς τὸ ἔω ἐπὶ χρόνους τρεῖς γαλήνην ἄγειν τὸν πόλεμον καὶ φιλοσο- 15 φεῖν τὸ ἀπομαχεῖν, ἐπὶ δὲ τῆς Ἀρμενίας τὴν ἄγωνίαν ἐνθαφιλεύεσθαι. οὐκοῦν ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς Ἀμιδὰν παραμείψας τὴν D πόλιν ἐν τοῖς τῆς Ἀρμενίας στρατοπεδεύεται κλίμασι. συνείπετο δὲ καὶ ὁ Περσῶν βασιλεὺς, καὶ σὺν πλήθει πολλῶ τὸν Εὐφράτην διαπορθμεύεται. ὀπηνίκι δ' ἐξάκουστος γέγονε τῷ Ῥω- 20 μαϊκῷ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς αὐτουργήσων τὸν πόλεμον, ἔκλυτοι γίνονται τὰς ψυχὰς οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ οὐκ ἄπο τοῦ δέοντος· ἢ γὰρ βασιλικὴ ἐνδημία τὴν τῶν προὔπυρξάντων κληρωσαμένη Πέρσαις ἐπίτευξεν πολλὴν τὴν τῆς ἀδρυνικῆς ῥοπὴν τοῖς Ῥω- μαίοις περιέχετο. διὰ τοι τοῦτο ἐπὶ τινος λύφον ὁ τοῦ Ῥωμαϊ-

centem speciem composuit. imperator porro Tiberius adhuc militem et a populis auxilia conquirebat, magnisque pecuniarum impensis efficere conabatur ut suis in hostem incumbentibus nulla vi resisti posset. novit enim grandis pecunia prudenter posita, in quo prius peccatum est, id ad statum meliorem corrigere. postquam ab armis pacta vacatio cessavit et indutiarum tempus exivit, Persae finitima Dariae oppidi infestant, ducente eo Tamchosro, viro inter Persas honoratissimo, penes quem exercitus moderamen erat. eodem versus illum Romani castra movent. cumque neutri pugnam ordirentur alterique alteros diu intuerentur, ad extremum ad verba de foedere ineundo ventum est. inquit foedus, ita ut Oriens triennium a bello quiete et otio perfruatur, in Armeniam arma effuse transferantur. ergo dux Romanus Amidam urbem praetergressus Armeniae campos ingreditur, quem Persarum rex cum frequentibus copiis secutus, Euphratem eas transducit. ubi Romani regem per se bello praefuturum compererunt, animis ceciderunt, non sane aliter quam decuit. nam cum praesentia illius ad ea quae vellent facile obtinenda Persis multum prodesset, Romanis facultatem quae ipsi optarent efficiendi auferebat. quocirca dux Romanus tumulto consensu ad circum-

κοῦ στρατηγὸς ἐπιβάς, τό τε ὀπλιτικὸν ἐξ ἐπιπέδου περιστησά-
μενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

- P 79 13. “Ἡ παροῦσα νῦν ἡμέρα, Ῥωμαῖοι, μεγάλων ἰμῖν
ἀγαθῶν ἄρξει, τοῖς ἰμοῖς εἰ πεισθεῖητε ῥήμασιν. ὀπλίσατέ μοι
τὰς ψυχὰς πρὸ τοῦ σώματος· αἱ καρδίαι πρὸ τῶν χειρῶν πολε- 5
μείτωσαν. ἕτερος ἐτέρου προκινδυνεύτω, καὶ σώσασθε. ἄν-
δρες φιλόσοφοι (φιλοσόφους γὰρ ὑμᾶς ἢ στρατιώτας ἀποκαλῶ·
μόνοις γὰρ ὑμῖν ὁ θάνατος ἄσκησις), ἀθάνατον τοῖς βαρβάροις
τὴν προθυμίαν ἐνδείξασθε. ἀκατάπληκτοι γίνεσθε τὰς ψυχὰς.
δοκεῖτε βάλλειν ἢ βάλλεσθαι, ὡς ἐν ἄλλοτρίῳ τῷ σώματι τὰς 10
B τῶν ἀντιπάλων βολὰς προσιέμενοι. ἔστωσαν μάρτυρες τῆς
ὑμῶν ἀρετῆς οἱ πολλέμοι κίπτοντες· διηγεσθῶσαν καὶ τεθνηκό-
τες τὰ τρόπαια. ἄνδρες κοινωνοί, καὶ πόνων ἡμῖν κοινωνοί
καὶ κρότων διὰ τὸν πόλεμον, ἀρετῆς καὶ κακίας ἢ συμπλοκῆ κα-
θέσθηκε βύσανος, καὶ δαιτητῆς ἐστὶ ψυχῶν· ἢ γὰρ τὸ θηλυ- 15
πρεπὲς τῆς δειλίας ἐξελέγξει, ἢ τῆς εὐτολμίας τὸ ἀρρενωπὸν μετὰ
στεφάνων καὶ θριάμβων λαμπρῶν ἀναγορεύσει τὸ τήμερον. μὴ
πύθητέ τι φιλοσωμάτου ψυχῆς, τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις παρ-
C χοντες. ὕπνος τίς ἐστὶν ὁ γλυκὺς οὗτος καὶ μεμελετημένος ὑμῖν
ὄσημέραι θάνατος· ὕπνος τοῦ μὲν συνήθους τούτου μακρότερος, 20
πρὸς δὲ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν βραχύτατος. ἀδοξίαν μετὰ σω-
τηρίας, ἄνδρες, αἰσχύνεσθε. τοῦτο θάνατός ἐστιν ἀθάνατος,
καὶ τάφος κακίας μηδέποτε περικαλύπτων τῆς ἀσχημοσύνης τὸν

fusam in plano suorum multitudinem huiusmodi verbis concionari ag-
gressus est.

13. “Hodierna lux, Romani, eximiorum bonorum principium nobis
futura est, si dictis meis obtemperare volueritis. armatote mihi pectora
prius quam corpora; animi ante quam manus in hostem pugnent. alter
pro altero discrimen ne metuat. quodsi faxit, vitam incolumitatemque
retinebitis. viri philosophi (tales enim vos libentius quam milites ap-
pellabo: soli quippe vos mortem meditamini), alacritatem barbaris im-
mortalem ostendite. animos imperterritos gerite. existimate vos dare
vulnera, non accipere, velut in corporibus alienis plagas hostium exci-
pientes. illorum strages virtutis vestrae testimonium esto. etiam mor-
tui vestros triumphos praedicent. O socii, laborum, inquam, bellicorum
et plausuum socii, virtutis et ignaviae explorator animorumque censor
conflictus est. aut enim timiditatem femineam hodiernus dies coarguet,
aut viris decoram audaciam cum praemiis ac triumphis illustribus palam
demonstrabit. ne de corpore servando laborantes hostibus terga vertite.
somnus quidam dulcis haec vobis assidue meditata mors est. somnus
hoc quidem consueto, et quotidiano diuturnior: si ad diem quam ex-
pectamus comparetur, brevissimus, cum incolumi corpore ignominiam
erubescite. haec enim mors immortalis est, et sepulcrum quoddam igna-
viae, nunquam cooperiens eum qui se dedecore contaminavit. cavete

κληρωσάμενον. μη ταραττέτω τοὺς ἀριστέας ἡμᾶς ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἀναλκίστατα πλήθῃ περιποιούμενος, καὶ μεγαλαυχῶν καὶ τὰς ὁφρῦς ἀνασπῶν ὑψαυχενιζόμενός τε, καὶ μέχρι τῶν λόγων κεκτημένος τὸ φύσημα, ὅλον γαῦρον τὸ ἔθνος καὶ σοβαρὸν D
 5 καὶ τῷ κόμπῳ τῆς μεγαληγορίας τὸ κράτος ἐμπορευόμενον. ἀμνημονεῖτε τῶν πρόσθεν ἀτυχημάτων, τῆς ἐπιβολῆς τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων λαβόντες ἀνάμνησιν. ἀμνημονεῖτε τῆς πρὶν ἀποτεύξεως, ἣν ᾤδινεν ἄνοια στρατηγοῦ, καὶ τῶν ἐθνομένων ἀταξία κακῶς ἐμαιεύσατο. οὐδὲν ἀριστεῦσι πέφυκε φοβερόν. τοῦ-
 10 τοις οἶα μὲν χόρτος ἐστὶν ὁ σίδηρος, αἱ δὲ τῶν βελῶν ἀλγηδόνες ὄρεξις ὑπεκκαίουσα μειζόνων κινδύνων ἐφάπτεσθαι. οὐκοῦν ἀνιστόρητα τὰ νῶτα τοῖς πολεμοῖς φρουρήσατε· ἀμυήτους αὐτοὺς τῶν μεταφρένων ἐνδείξασθε. πηγὰς θριάμβων οἶδε τὰ P 80
 τραίματα. δουλαγωγοῦσιν αἱ διαφυγαί, καὶ οὐ σώζουσιν· οὐκ
 15 οἶδε γὰρ κακίας ὑπόθεσις σωτηρίας σώζειν ὑπόσχεσιν. ἀποδύ- V 190
 σασθε πρὸ τῶν θωράκων τὰ σώματα, πρὸ τῶν ἀσπίδων τὸ ζῆν. τοῖς ὅλοις μάχεσθε μέλει· μηδὲν ἔστω μέλος τῶν κινδύνων ἀμέτοχον. τῇ συννεύσει τῶν ὄπλων τειχίσατε τὴν παράταξιν, τῇ συμμίξει τῶν ἵππων τὰς φάλαγγας χαρακώσατε, τῷ συμφώνῳ
 20 τῆς στάσεως στεγανῶν λίθων δίκην οἰκοδομίας ἑαυτοὺς περιφρά-
 ξατε. μη ἐξαλλέσθω τῆς παλάμης τὰ δόρατα· βάλλετε τῶν βελῶν μη στερούμενοι. οὐκ ἔστι Πέρσαις φύσις ἀθάνατος· οὐκ ἔστι τύχη Μήδοις ἀκίνητος. οὐκ εἰσὶ βαρβάρους χεῖρες ἀκάματοι. οὐ πλεονεκτοῦσι Πάρθοι τοῖς μέλεσιν· οὐ διδύμους ἔχουσι

strenuitatem vestram rex Persarum labefacet, qui quas conscripsit copiis imbellissimis sese iactat, supercilium tollit, cervicem erigit, ac verbis tenuis insolescit, ut gentis superbia fastuque turgentis inanique magnificorum verborum crepitu potentiam suam venditantis mos est. praeteritos casus obliviscimini; impressiones auxiliariorum recordamini. pristinae infelicitatis memoriam deponite, quam ducis temeritas parturivit, tumultuatio militum quasi quaedam obstetrix eduxit. nihil viris fortibus perhorrescendum accidit, quibus ferrum pro cibo est, et a telis inflictis dolores maiorum discriminum subeundorum desideria incendunt. quapropter curate uti terga vestra hostes ne aspiciant: dorsa vestra iisdem ut mysteria profanis occultate. vulnera sanguine manantia, mihi credite, triumphorum fontes sunt. fuga servitutum, non salutem parit: nescit enim timiditatis argumentum salutis praestare promissum. pro lorice corpora, pro scutis vitam exuite. universis artibus dimicete; membrorum nullum periculo vacet. densatis armis aciem ceu muro communitate. equorum constipatione phalangas tanquam vallo cingite. concordi statione ut aedificio e duro lapide vos circumsepente. ne hasta manum fugiat. ne tela non incidentia proicitote. non est Persarum natura indissolubilis, non fortuna immutabilis, non manus indefessae. non illis

τὰς ψυχάς. οὐκ ἀδαμάντινα τούτοις τὰ σώματα. μνοῦνται
καὶ Πέρσαι θανάτου μυστήρια. ἐν τούτῳ δίκαιός ἐστιν ὁ πό-
λεμος· οὐ γὰρ ἀθανάτους κατὰ θνητῶν ἐπιστράτευσεν. οἱ
Ῥωμαῖοι τὴν δίκην ἐμισθώσαντο σύμμαχον, τὴν εἰρήνην καὶ αὐ-
θις ἐπιζητήσαντες. τὸ Μηδικὸν ἀντίθετον ἐνυῶ τὸ δίκαιον 5
ἐπιστράτευσεν· αἶψα γὰρ πού τὸ εἰρηναῖον βδελύττεται, καὶ οἷα
θεὸν ἐπιδέξιοι γεραιρεῖ τὸ φιλοπόλεμον. οὐκ ἐστιν ἡμῖν ἐψευ-
σμένη θρησκεία· οὐ νόθους θεοὺς ἡγεμόνας προεισηγάμεθα.
οὐκ ἐστιν ἡμῖν θεὸς μαστιζόμενος· οὐ γὰρ ἵππον χειροτονοῦμεν
C εἰς λάτρευμα. οὐ προσκυνοῦμεν θεὸν πρὸς τέφραν μετατιθέ- 10
μενον, σήμερον φλεγόμενον καὶ μετ' ὀλίγον μηδὲ φαινόμενον.
οὐ καπνὸς καὶ ὕλη τὴν θεολογίαν συνίστησιν, ὃ δὲ μαρασμὸς
τὴν ψευδωνυμίαν διήλεγξεν. κομῆ ταῖς εὐθυμίαις ὁ βάρβαρος·
ἀλλ' οὐκ οἶδεν εὐπραγία μένειν ἐφ' ἐνυῶς, ἀδίκων βωμῶν ἐπι-
βαίνουσα. καὶ τὸ μὴ δίκαιον πολλάκις κρατύνεται, ἀλλὰ καὶ 15
πρὸς φθορὰν μετατίθεται. χωρεῖτε τοιγαροῦν ἀξίως τῆς ὑμετέ-
ρου προσηγορίας πρὸς πόλεμον, ἵνα μὴ μετὰ τῶν πραγμάτων
ζημιωθῶμεν καὶ τὰ ὀνόματα. μὴ προδῶμεν τὰς συμμάχους
D ἀσπίδας, ἀλλ' ὥσπερ ἐρωμένας τινὺς ὠρικὰς ταύτας περιπτυσώ- 20
μεθα, καὶ οἷα πατρίδων συνεκδήμων τινῶν τούτων ὑπερμαχή-
σωμεν. λακωνίσατε συμπλεκόμενοι· ἅπας ἔστω Κυνέγειρος,
εἰ καὶ μὴ νηὸς ἐπιβέβηκεν. οὐδὲν τοῦ διαδραῖναι κατέστηκε θη-

plura membra quam nobis, non duae animae, non corpora adamantina. et ipsi mortis initiati sunt sacris. in hoc certe iustitiam servat bellum, quod non immortales adversum mortales pugnatum mittit. Romani ius fasque pro praesidio asciverunt, rursus pacem desiderantes: Persae ius fasque ipsis contrarium armis oppugnandum susceperunt. semper enim pacificationem exosi, belli studium velut numen sibi propitium venerantur. non commentitiis sacris imbuti sumus, non deos adulterinos praesides nobis delegimus. non adoramus deum qui scutica caeditur: nec enim equum divinis honoribus colendum suffragiis constituimus. non concipimus preces deo qui in cineres redigitur, et modo ardet, paulo post nusquam apparet. haud sane fumo et lignis theologia nostra continetur. ipsa huiusmodi rerum tabefactio atque corruptio, quam falso divinitatis nomine honorentur, declarat. securissimus animi est barbarus: atqui aras impias scandens felicitas consistere nequit. iniustitia robur saepe validum nanciscitur, sed ad extremum languescit atque interit. quamobrem ita ut vestrae appellationi consentaneum est, ad certamen aggredimini, ne et res et nomen ipsum a fortitudine deductum perdamus. ne adiutrices peltas aliquando prodamus, sed ut amicas, aetate et forma florentes amplexemur, ac pro iis non secus quam pro peregrinationis nostrae a solo patrio comitibus dimicemus. Lacedaemoniorum exemplum vobis in acie proponite. unusquisque vestrum Cynegirus fiat,

λυκώτερον, οὐδὲ τοῦ ἁλῶναι πέφυκεν ἀπενεκτότερον. οὐκοῦν ἢ τεθνάναι προσήκει ἢ νικηφόρους τὰς ἐλπίδας τεκταίνεσθαι. ἐνοπρίσασθε τὰς νεοφύτους ἐπιστρατείας τοῦ Καίσαρος. οὐδὲν ἀπόλεκτον τοῖς ἀθροίσμασιν ἐγκατέσπαρται, ἀκηλδωτός ἐστιν 5 ἢ ἕκταξις· οὕτω γὰρ ἠνδρόκησε τὸ τοῦ βασιλέως φιλότιμον. χειρουργήσω τοίνυν ὁ δημηγόρος ἐγὼ πρῶτος τὸν πόλεμον. τὰς πάντων χεῖρας τῇ προθυμίᾳ μισθώσομαι, παθεῖν τὸ μὴ παθεῖν P 81 ἀλοχυνόμενος. προκόπτει δέ μοι τῶν ῥημάτων ἢ ἔφεσις, καὶ ἡ πρῶξις τῆς θειρίας γίνεται πρόδρομος· οἶδε γὰρ ζῆσις ψυχῆς 10 καὶ τοῖς τῆς φύσεως θειμοῖς ἀντιτάττεσθαι. σήμερον ὑμᾶς στρατολογοῦσιν ἄγγελοι, καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς ἀναγράφονται, οὐ μισθὸν ἰσοστάσιον αὐταῖς παρεχόμενοι, ἀλλ' εἰς τὸ ἀπειροπλῆσιον ὑπεραίροντες τῇ ὀλκῇ τοῦ δωρήματος. μηδεὶς φιλήδονος τρυφῆς ὀργίων μετεχέτω πολέμιον· μηδεὶς μέγα φρο- 15 νῶν ἐπὶ κτήμασι κοινωνεῖτω τοῦ ἐγχειρήματος. ἔραστὰς κινδύων ζητεῖ τὸ μεταίχιμιον. ἄγε δὴ, πέρας τοῖς λόγοις ἐπιθήσωμεν ἔργοις, καὶ πρὸς παράταξιν τὴν θειρίαν μετοχετεύσωμεν."

14. Τῶν τοιοῦτων τοίνυν κατηχηθέντων ταῖς δυνάμεσι B
λόγων, ὀργῶσιν αἱ φύλαγγες πρὸς παράταξιν, καὶ πάντα πα- V 191
20 θεῖν ἀσμενίζουσι, καὶ προκινδυνεύειν τῆς ἀρετῆς παροτρύνονται· συνδιετίθεντο γὰρ τὰς ψυχὰς ταῖς τοῦ στρατηγοῦ παραινε-

quamvis, ut ille, navim non invadat. fuga nihil est effeminatius, neque servitute quidquam aversandum magis. ergo restat ut aut morti occumbere aut spem victoria solari oporteat. novas hasce Caesaris Tiberii expeditiones ut in speculo contemplamini: nihil in iis non selectum reperitur; sine labe est exercitus. sic etenim complacitum est novo imperatori, qui id sibi decori futurum existimavit. itaque ego orator vester, princeps praelium ciens, alacritate mea omnium manus quasi mercede pacta ad pugnandum obligabo; et hoc ipsum pudori mihi ducam, si patiar me non pati. plura dicendi desiderio provehor: sed me plura cogitantem dicere actio ipsa antevertens vetat. fervor quippe animi etiam ipsis naturae legibus imperare consuevit. hodie nos angeli in suam militiam conscribunt, oppotentiumque animas in tabulas referunt, non quidem ita praemium par ipsis rependentes, sed magnitudine doni ad innumeros labores perferendos eas exsuscitantes. nemo cui voluptas foeda cordi est, hastam quatit; nemo deliciarum appetens belli sacris intersit; nemo opibus superbus simul cum caeteris Martem capessat. periculorum contemptores pugna quaerit. verum age, finem orationi factis imponamus, et theoriam ad congressum dimicationemque transferamus."

14. Oratione hac in aures militum illapsa omnium animi ad certamen exardescunt, seseque ad quaevis exhaurienda cupidos atque ad ostentandam in discrimine virtutem concitatos demonstrant, eo scilicet, quo ducis cohortatio vocat, cogitationes et consilia sua accommodantes.

σει. τοῦ δὲ Μηδικοῦ ἀκηκότος τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀλκῆς τὴν προαίρεσιν, εὐθετεῖται πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ κοσμεῖται μὲν Ἴππος καπφαλάροις τε καὶ τοῖς θώραξι, σιδηροφορεῖται δὲ καὶ τὸ μάχιμον. ἐπιβάντες τε τῶν ἵππων συμπεφραγμένη τάξει τινὶ

C ἐπήεσαν ἡρέμα Ῥωμαῖοις μετὰ σοβαροῦ τοῦ βαδίσματος. τοῖνον⁵ καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ φραξαμένου ἤρθη τὰ σημεῖα. ἅτῃρ περιλαλοῦσιν αἱ σάλπιγγες, ἕς ἕψος ἢ κόνις ἔχόρευεν. ὁ δὲ θρόλλος διεγείτο πελαγίζων τὸν γῶρον, καὶ τῷ ψόφῳ κυμαίνων τοῦ χρεμτίσματος τῇ τε δονήσει τῶν ὄπλων περιφροῦμενος ἕπασαν εἰκότως φωνὴν μετέβαλλε πρὸς τὸ ἄναρθρον. τὸ μὲν οὖν βάρβαρον¹⁰ ἐπὶ μήκους διατείνει τὴν τάξιν, φαντασίαν ἀπειρου πλήθους ἐν-

D τεῦθεν ολόμενον ταῖς ἀντιπυλαμωμέναις ποιείσθαι δυνάμεσιν· τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν βαθεῖαν τὴν σύνταξιν ποιησάμενον, πυκνότητι βρίθουσιν, ὡς μόνον οὐχὶ δοκεῖν στιρεμνίαν καὶ ἀντίτυπον σιδήρῳ παττιλευθεῖσαν καὶ ἀντικεχαλκευμένην ἐστάναι παράταξιν,¹⁵ δίκην ἀνδριάντων ἀκινήτως ἐχόντων καὶ μόνον τοῖς σχήμασι δοκούντων πολέμων ὀρέγεσθαι, κατέπληττέ τε τῇ θέρῃ τὸ βάρβαρον, ὡς ὑποσαινέσθαι διὰ τὴν ὄψιν ἐντεῦθεν τὰς τῶν Μήδων ψυχὰς πρὸς τὰ μαλθακώτερα τῆς ἀνανδρίας κινήματα. οἱ μὲν

P 82 οὖν Βαβυλώνιοι κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀθροισμάτων ἐπετοξάζοντο,²⁰ ὡς τὰς ἡλιακὰς ἀποκρύπτειν ἀκτῖνας τῇ ἐκπομπῇ τῶν βελῶν, καὶ τῇ ῥαγδαίᾳ τῶν δονάκων ἐκχύσει τέγος ὑπόπτερον ἐν τῷ ὑπὲρ κεφαλῆς ἀερί κατεστορέσθαι δοκεῖν, τῇ πτήσει τῶν ἀκοντίων σχεδιαζόμενον. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς τὴν κατασυστάδην συμπλοκὴν ἐνεχείρησαν, δόρασι τε καὶ ξίφεσι τὸ βάρβαρον ἀμυνόμενοι, τῆς²⁵

Persae Romanorum fortiter concurrenti ardorem intelligentes certamini se aptant. et equites quidem galeis ac thoracibus, pedites ferro instruuntur. equestris acies undique communita sensim in Romanos insolentius graditur. Romani contra obarmati signa sustollunt. clangunt tubae, stat pulvere coelum; ingeminat tota regione diffusus clamor immensus, strepituque hinnientium equorum et armorum concussorum sonitu tanquam fluctibus intermixtus atque confusus merito auribus articulate percipi nil sinit. barbari suos in longum disponunt, rati hoc modo adversariis multitudinem infinitam visum iri. Romani aciem latam ipsaque densitate firmam struunt, ut tantum non solida ad vim omnem constanter repellendam ferreis fixa clavis et aenea plane acies ex adverso stare crederetur, instar statuarum immobilium soloque habitu et figura Martem spirantium. stupere spectaculo barbari, sic ut hinc motus parum viriles eorum corda sentiscerent. crebras igitur sagittas in Romanos iaciunt, adeo ut coelum umbra obtegeretur, et arundinum effusarum volatu rapidissimo, cristae de galeis subito excussae per aërem ferri cernerentur. Romani cominus pugnare instituentes, hastisque et gladiis

ἐπιφορῶς τῶν βελῶν τὴν ἐπιβολὴν διατέμνοντες. ἐντεῦθεν τε ἐκλύτους τῶν σοφισμάτων τὰς ἀντικαθεστῶτας διατιθέοντες προτερεῖουσιν εἰς τὸν πόλεμον. τοιγαροῦν ἀξιολογωτάτης Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρθοις γενομένης τῆς μάχης, τῆς τε Περικῆς Β
5 παραλυθείσης ἐκτάξεως διὰ τὸ μὴ πρὸς βύθος συνεστάναι τὸ στίφος, οὐραγούσης τε δυνάμεως διηπορημένης τῆς Βαβυλωνίας παρασκευῆς, τοῦ ἀντερείδοντος μὴ ὑπόντος, εἶτα ἐπιβριθύσης τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως, πρὸς ὄλεθρον εἶδε τὸ βύρβαρον, ἀποκλίνει τε πρὸς φυγὴν. καὶ μειοῦνται μὲν Πέρσαι τὰ τῶν ἰαν-
10 τίων ἐλπίδων, παιδεύονται δὲ τῷ παραδείγματι μὴ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν. οἱ μὲν οὖν Βαβυλώνιοι ἤ ποδῶν εἶχον ἀπεδίδρασκον ἠττηθέντες, Ῥωμαῖοι δ' ἐχόμενοι τῆς ἐπιθσεως C
τῶν κακῶν τοῖς Πέρθοις πείραν ἐδίδουσαν. οὐ μὴν ἀλλὰ πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ τὸν Περσικὸν ληΐζονται χύρακα, τὰ τε σκηπή-
15 γα τοῦ βασιλέως προνομεύσαντο, καὶ πῦσαν τὴν ἀποσειὴν λαφύραγωγοῦνται λαμπρῶς. τῶν τε ἐλειγάντων κρατήσαντες ἅμα τοῖς σκύλοις τοῖς Περσικοῖς παραπέμπουσι πρὸς τὸν Καίσαρα. ἐπεὶ δ' ἠττήθη ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς καὶ τὴν ἀνάξεν-
20 ἐνεπίμπρα τὴν ὄραν τῶν ἄστειος, ἄφρακτον οὔσαν ἐρῶν ἡραμίας τε πύσης κατάκομον. Εὐφράτην τε διαβὰς διὰ τῆς Ἀρζακητῆς τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσατο, νόμιμω τὴν ἀσχύρην στηλιτεύσας τοῦ ἀτυχήματος· Θεσμοθετεῖ γὰρ μὴ τὰς ἐπὶ πόλεμον ἐξόδους προσέχειν εἰς τὸ λοιπὸν βασιλέα Περσῶν ἐμπορεύεσθαι.

rem gerentes, violentos telorum iactus ab se prohibent: itaque hostium vafricie dissipata priores in pugna partes obtinent. praelio igitur imprimis memorabili inter hasce duas gentes edito, Persicoque agmine quia quadratum ac densum non erat, disiecto, et extremis non instructis, nec habentibus quo reniterentur atque obsisterent, cum et hostis a fronte vehementius urgeret, videntes iam actum esse, ad fugam efferuntur; ac spe melioris eventus delusa, praesenti exemplo de maleficiis et iniuriis ante illatis non sibi placere discunt. Persae victi superatique, quantum pedibus valent, in fugam se conferunt; quos per vestigia inhaerentes Romani malo maectant. quin etiam castra eorum exinaniant, et tentorium regis diripientes, omniaque impedimenta libere ac palam auferentes, elephantum ibi repertum cum ornamentis Persicis ad Caesarem mittunt. victus Persarum rex et cum turpitudine abscedens, Melitenem urbem pulcherrimam, custodibus vacantem et quiete securissimam, in itinere incendit, traiectoque Euphrate per Arzanenam regionem reversus, legem lata velut in columna inscriptam cladis suae ignominiam omnibus prodit. tulit autem ut ne quis de caetero Persarum rex Romanis arma inferre vellet.

D 15. Οὕτω μὲν οὖν τῷ νόμῳ θριαμβεύσας ὁ τῶν Περσῶν
V 192 βασιλεὺς τὸ ἀπαίσιον, διηπορεῖτο ὃ τι καὶ πράξειεν. τὸ δὲ Ῥω-
 μαϊκὸν ταῖς Περσικαῖς συνεπετίθετο συμφοραῖς, καὶ πρὸς τὰ
 ἐνδόμυχα τῆς Βαβυλωνίας ἐχώρησε, κεραῖζεται τε καὶ περιτέμνε-
 ται πάντα τὰ ἐν ποσὶ, καὶ τὰ ἐντυγχάνοντα τῆς διαφθορᾶς ἐγί-
 νητο πᾶρανάλωμα. τῆς τοίνυν Ὑρκανικῆς θαλάττης ἐπιβάται
 γινόμενοι, πλεῖστά τε δρᾶσαντες καὶ χειρουργήσαντες τοῖς Πάρ-
 θοις ἀπαίσια, εἰς τὴν ἑαυτῶν οὐκ ἀνέξενσαν· χειμῶνος γὰρ ὦρα
P 83 τοῖς πρῶγμασι συνεκύρησε, καὶ τὰ τῶν ἀτυχημάτων τῇ Περσίδι
 κατελειπαίνετο. ἦρος δ' ἐνδημήσαντος ἐπανῆκον Ῥωμαῖοι, ἐπι-
 φερόμενοι καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν συνέδεημον. οἱ μὲν οὖν Μῆδοι
 τὰ συμβεβηκότα φέρειν οὐκ ἔχοντες εἰς τὸν βασιλέα τὸν σφῶν αὐ-
 τῶν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐβλασφήμουν ἀσχάλλοντες· παρελύπει
 γὰρ αὐτοὺς ἐς τὰ μύλισται ἢ τοῦ πολέμου τριβῆ καὶ τὰ εἰς ὕστε-
 ρον ἐλπιζόμενα δυσχερῆ. οὐ γὰρ ἔχουσι Πέρσαι ἐκ πρῦτανεῖου 15
 σιτήσεις, καθάπερ Ῥωμαῖοι ἰόντες εἰς πόλεμον· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ
 κώμας τε καὶ ἄγρους συναγείρονται· ἀλλ' ἐστὶ νόμος αὐταρχείας
 αὐτοῖς τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς διανεμόμενα, καὶ
 εἰς ὕσα ἀποζῆν οἰκονομοῦσι τὰ παρεχόμενα, καὶ διατρέφεσθαι
B ἐντεῦθεν καταναγκάζονται ἅμα τοῖς κτήνεσι, μέχρις ἂν ὄτου ἐς 20
 τὴν ἄλλοτρίαν ἐμβάλωσι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς
 τὰς στάσεις τοῦ ὀπλιτικοῦ δεδιὼς διενόηθη ἐς λόγους περὶ τῆς
 εἰρήνης κοινολογήσασθαι Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Καῖσαρ
 ταῦτα πνθόμενος ἐς διαλλαγὰς προιέναι διέγνω. ἐκπέμπει γοῦν
 τοῖς περὶ συμβάσεως λόγους δυνατοὺς καθιδρῦσασθαι χειροτο- 25

15. Hac lege infeliciter triumphans Persarum rex, quid consilii caperet nesciebat, cum Romani Persicas calamitates adaugentes ad interiora penetrant, et proxima quaeque devastant ac disperdunt, occurrentiaque disperditionis additamentum faciunt. consensu porro Hyrcano mari, ubi damna Persis quam plurima dederunt, hieme oppressi in sua non redierunt. Persidis ergo clades cumulabantur. vere ipso Romani comite fortitudine in ditionem suam se recipiunt. Persae eventorum impatientes aperto capite regi suo indignabundi convitiantur, mirifice siquidem eos cruciabat tantum tempus in armis consumptum, et quas adhuc metuebant miseriae cruciabant. nec enim Persae Romanorum instituto e prytaneo annonam capiunt, quoties militatum eunt; neque ex agris et vicis conscribuntur: verum quadam frugalitatis lege apud eos rex illam distribuere solitus est, qua ad vitam quomodocunque sustentandam utuntur. hinc ipsi et iumenta vivere coguntur, donec aliena forte populabundi invaserint. quapropter seditionem a militibus timens Persarum rex cum Tiberio de pace agere decrevit. quo audito Tiberius et ipse ad rerum compositionem descendens legat paci faciendae

νηκῶς πρεσβευτὰς Ἰωάννην καὶ Πέτρον, ἐν τῇ κορυφαίᾳ τῆς συγκλήτου βουλῆς τελοῦντας ἄξια (πατριῖοι δ' ἄρα ὄντες ἐτύγγανον), Θεόδωρόν τε τῇ μαγιστερίᾳ ἀρχῇ παρὰ Ῥωμαίοις τιμώμενόν τε καὶ γεραιρόμενον. καὶ μὴν καὶ Χοσρόης Σαρναχοργάνην, C
 5 ἄνδρα τῇ Περσικῇ πολιτείᾳ διὰ τὴν ἀξίαν ἀπόβλεπτον, πρὸς ἑτέροις ἀξιολογωτάτοις ἀνδράσι, τῷ πολέμῳ δι' αὐτῶν παραδοὺς τὴν ἀνάπαυλαν. συστάσης τοίνυν περὶ τὴν Ἀρμενίαν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καρτερῶς μάχης Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις Ταμχοσρῶ ἐφειστηκότος τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως Ἰουστινιανοῦ τε τῆς Ῥω-
 10 μαϊκῆς ἐξηγουμένου πληθύος, γίνεται κατόπιν τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς προτέρας εὐκλείας. διὰ τοι τοῦτο ἀπειρήκασι Μῆδοι τῶν εἰρηναίων σπονδῶν, καὶ πάλιν αὐτοῖς ἀναζωπυροῦται τὸ φιλοπόλεμον, μετριοπαθεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχοσ οὐ χωρήσαντες ἐπιτεύγμασιν. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις μέχρι λόγων τὰ τοῦ σκοποῦ διανύσαντες χω- D
 15 ροῦσι πρὸς τὰ οἴκοι, ὄρφανὰς τὰς πρεσβείας τῆς εἰρήνης καταλείψαντες. Τιβέριος δ' ὁ Κεῖσαρ τῶν οὕτω συντετυχηκότων αὐτῷ Μανρῖκιον στρατηγὸν προστησόμενος, τότε δὴ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ἡγούμενον, ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀρμενίας ἐξέπεμπεν. ὁ δὲ τοῦ βαρβαρικοῦ Σαρναχοργάνης στρατάρ-
 20 χος, ἔτι τοῦ χρόνου τῶν σπονδῶν ἐνδαψιλευομένου τῶν περὶ τὴν ἔω προελθουσῶν Ῥωμαίοις τε καὶ Μῆδοις, παρυσπονδήσας κατὰ Κωνσταντίνης καὶ τῆς Θεοδοσίου πόλεως τὸ τάχος ἀπέστειλεν. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τῶν Χαλδαίων τὴν δύναμιν ἀναλαβόμενος τὰ περὶ τὴν Κωνσταντῖναν καὶ τὴν Θεοδοσίου πόλιν ἐλυμαίνετο.
 25 Ταμχοσρῶ τῶν μὲν ἐν Ἀρμενίᾳ Περσικῶν στρατευμάτων τὴν ἡγεμονίαν ἤφιετο, ὅτε που νῦν τὰς συνελθούσας δυνάμεις Ῥω-

idoneos, viros patricios et senatus principes, Ioannem et Petrum, praeterea Theodorum, qui ob dignitatem magistri, quam gerebat, apud Romanos in honore ac veneratione erat. Chosroes item praeter alios amplissimos viros Sarnachorganen inter Persas clarissimum, qui bello pausam darent, per id tempus atroci praelio inter Persas Romanosque, illic Tamchoaro, hic Iustiniano duce, in Armenia perpetrato, Romano-
 rumque gloria priore obscurata, Persae recenti fortuna ebris resuscitata bellandi aviditate foedus recusant. quare legati verborum tenuis voti compotes, unde venerant redierunt, legationemque a pace desertam et orbam reliquerunt. Tiberius Caesar in hisce eventibus Mauricium, tum praetorianorum praefectum, praetorem ab se creatum in Armeniam transmittit. Sarnachorganes autem barbarorum ductor foedus super Oriente inter Persas et Romanos in triennium percussum perfidiose rumpit, festinatoque ad Constantinam et Theodosiopolim copias mittit, quae effusa in circuitu populatione omnia miscent. Tamchosro ubi se Romanis multitudine longe inferiorem cognovit, praefectura Persici in

μαίων πολλῶν πλείους τῶν οἰκείων οὐσας διέγνωκε· καὶ τὴν Ἀρ-
 μενίαν ἀπολιπὼν τό τε Κιθαρῶν τὸ Ῥωμαίων φρούριον παρα-
 μείψας, ἐπιπίπτει χωρίοις τε καὶ κώμαις πλησίον Ἀμιδῆς γενό-
 V 193
 P 84 μενος. εἶτα διὰ τῆς Ἀρζανητῆς εἰσβαλὼν ἐχώρει εἰς τὰ οἴκοι.
 ὁ δὲ Μανρίκιος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατηγὸς τοὺς βαρβάρους κα-
 5 ταλιπόντας τὴν Ἀρμενίαν θιῶμενος τὰ τε εἰς τὴν ἐύαν κείρειν
 διαχειρήσαντας, ἄρας πανστρατιῇ τῇ Περσῶν ἐνεδήμησε χώρα,
 Θέρμης τε τῷ σώματι ἐπιγενομένης αὐτῷ κυρτεῦς εἶχετο τῶν
 πόνων νοσηλεύόμενος. ἐμβαλόντες οὖν τῇ Ἀρζανητῇ οἱ Ῥω-
 μαῖοι, καὶ οὐκ ὄντος τοῦ ἀπαμύνοτος, τὸ Ἀφοῦμων, οὕτω 10
 καλούμενον φρούριον, ἔρυνότατον ὃν παρεστήσαντο, φρούριά
 τε ἕτερα κατεσκάψαντο ἅττα, φόνον τε πολὺν τῇ Περσῶν πολι-
 τεῖα ἐνεπορεύσαντο. ζωγρήσαντες τε τοῦ Περσικοῦ ἐνεθήκοντα
 πρὸς ταῖς δέκα χιλιάσι, τούτων τὴν τρίτην ἀπόμοιραν Μανρι-
 κίῳ τῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ οἱ τοῦ ὀπλιτικοῦ δωρησάμενοι, οὐκ 15
 ἀνήκεστα τοῦ πολέμου τὰ ἐπίχειρα ἐπεποίητο. ὁ μὲν οὖν στρα-
 τηγὸς τῶν ζωγρηθέντων τὴν ἐνδημίαν παρεδήλου τῷ Καίσαρι,
 ὁ δὲ Καῖσαρ ἀνὰ τὴν Κύπρον τὴν λείαν διέχεεν.

B 16. Οὕτω τοιγαροῦν τῆς Ἀρζανητῆς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 δόρατος παθούσης κακῶς μεταβαίνει ὁ στρατηγός, καὶ τοῖς τῆς 20
 Ἀραβίας χωρίοις ἐνέβαλεν οὐ πόρρω τῆς Νισιβι ἰδρυμένοις ἐπι-
 τομώτατα. εἶτα μέχρι τοῦ Τίγριδος καταστρεψάμενος ποταμοῦ,
 ἐς τὸ ἀντιπέρασ τὸν Κούρος καὶ τὸν Ῥωμανὸν ἐξεπέμπετο τὴν πο-
 λιμίαν ληΐζοντας ἄπασαν· αὐτὸς δὲ τὸ Σιγγαρῶν φρούριον κα-

6. θείρειν IP.

Armenia exercitus dimissa ipsaque Armenia relicta, Citharizum Roma-
 norum arcem praetergressus, locis et vicis iuxta Amidam direptionem in-
 fert. deinde per Arzanenam praedabundus domum discedi. Mauricus
 dux barbaros Armenia egressos et Orientem pervastare aggressos cogno-
 scens, totis copiis in Persidem ruit, et ex calore immodico morbum ac
 dolorem nactus est. irruptione igitur in Arzanenam facta, Romani,
 quia deerat qui vim arceret ac propulsaret, Aphumum castellum natura
 et operibus firmissimum occupant, aliaque insuper castella evertunt,
 multaque strage in Persas debacchantur, et captis decem millibus ac
 nouaginta, tertiam partem Mauricio, honesta belli praemia offerunt. de
 captivis imperatorem Mauricius certiozem facit, a quo per Cyprum dis-
 tribuuntur.

16 Sic itaque Arzanena Romanorum armis male mulcata, dux inde
 excedens Arabiae loca, non procul a Nisibi, summo velut compendio
 incurSAT. deinde usque ad Tigridem vastitate inlata, Cursium et Roma-
 num trans flumen mittit, qui hostium regionem depraedentur, ipse Sin-
 gario castello subacto, quoniam hiems appetebat, cum copiis in hiberna

ταστρεψάμενος, ἐπεὶ χειμῶνος ὥρα παρέκυπτε, τὰς δυνάμεις ἀνυλιβόμενος τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ἐνεδήμησε. κατὰ τοῦτον δῆτα C τὸν χρόνον ἀπέσκη ὑπὸ τῆς νόσου Ἰουστίνος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατηγός, μεγάλαις τῶν βεβιωμένων αὐτῷ ἐντετυχηκῶς ἀντι- 5 δόσεισιν. ἀπόφοιτος γοῦν τῶν ἐντεῦθεν ὅσον οὐπω γενόμενος, κέριον τῆς μοναρχίας συνίστησι Τιβέριον τὸν αὐτοκράτορα, ἄνδρα πρῶον ὁμοῦ καὶ φιλάνθρωπον, κρείττονά τε λήμματος καὶ χρημάτων ἀφρόντιδα, τοῦτο μόνον ἐνδαιμονίαν ἡγούμενον, τὸ τεθρλέναι τε καὶ ἐς μέγα πλούτου κομῶν τὸ ὑπήκοον, τὴν κοινὴν 10 τῶν ἀνθρώπων μακρυμύθητα πύγκυλον καὶ ἀσυλότατον θησαυ- D ρὸν λογιζόμενον· ὅς τὸν ὄγκον τῆς τυραννίδος μισήσας, εἴλετο συμβουσιλεύειν αὐτῷ τὸ ὑπήκοον ἢ τοὺς ἰθυνομένους τυραννικώτερου ἀνδραποδίσσασθαι, πατὴρ ἐθέλων ἢ δεσπότης ὑπὸ τῶν ὑπήκων ἀναγορεύεσθαι. ἐπεὶ δ' ἀκατηλεύτως αὐτῷ τὸ τῆς ἔξου- 15 σίας οὐκ ἔλετο σκάφος, εἰκότως καὶ ὁ πόλεμος μετὰ τῶν πραγμάτων τὴν πρὸς τὸ κρείττον μεταβολὴν ἐκλήρωσατο.

Ἦρος δ' ἀρχομένου νόσω σαγηνευθεὶς Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τὸν τῆδε κατεστρέψατο βίον, διάδοχον προστη- σάμενος Ὁρμισδαν τὸν υἱόν, ἄνδρα τῇ χαλεπότητι τὴν πατρῶων 20 ὑπερηκοντικῶτα τῶν τρόπων ἀνοσιότητι· ἦν γὰρ βίαιός τε καὶ P 85 τοῦ πλείονος ἐρυστῆς ἀκόρεστος, ὅς ἐν οὐδεμιᾷ τὸ δίκαιον μοῖρα τιθέμενος, ἀπάτη τε ἡδόμενος καὶ τῷ ψεύδει περιρρεύμενος, τῶν πολέμων, οὐ τῆς εἰρήνης ἐγλίχeto. δυσμενέστατός τε πρὸς τὸ ὑπήκοον γεγονώς, οὗς μὲν τῶν δυνατωτάτων πυδοκάκη 25 καὶ δεσμοῖς ἐς τὸ αἰετὸ καθυπέβαλλεν, οὗς δὲ ξίφει διέτεμνεν,

21. ἀκορέστατος ἐν IP.

concedit. hoc tempore Iustinus Romanorum imperator tabe confectus, moriens, magnam rerum in vita gestarum mercedem est adeptus. iam iam igitur hinc demigraturus, Tiberium Augustum et monarcham declaravit, virum mitem et humanum, a muneribus accipiendis alienum, et vacuitatem a pecuniaria sollicitudine solam felicitatem interpretantem, florereque et crescere opibus subditos, communem hominum beatitudinem honestissimumque et indepraedabilem thesaurum reputantem. qui regni fastum exosus, maluit secum regnare subiectos, quam quibus ipse praeeset, per tyrannicam importunitatem servitute multari, et pater magis a suis civibus quam dominus audire. et quoniam navigium rei publicae animo sincero gubernabat, non iniuria belli melior evasit conditio.

Veris autem principio Chosroes Persarum rex morbo irretitus vitae modum imposuit, Hormisdam filio successore appellato, qui morum aevitia paternam impietatem superavit, homo violentus ac furens et inexplebilis avaritiae. qui nullam iusti rationem ducens gaudebat fallaciis et scatebat mendaciis, nec ex pace sed bello voluptatem capiebat. as

ἐνίοις πυρέπιμπε ταῖς λυγύσι τοῦ Τίγριδος, καὶ τάφος ἦν ὁ ποταμὸς ἀναμφίβητος· οὐ γὰρ ἀδτημοσίεντος ἐτύγχανεν ὡν τῶν παρὰ τοῦ βασιλείως παρεπιπομένων ἐς θάνατον. χρηματιοῦται γὰρ τὸν Ὁρμισδαν διὰ τῶν μάχων φασὶν ὑπὸ τῶν ὑπηκόων

B καταστουσιασθέντα ὑποβολὴν τοῦ κράτους ποιήσασθαι, ἐπονεί-5
δίστως τε καταθῆσθαι τῆς ἔξουσίας ὁμοῦ καὶ τῆς βασιλείας τοὺς οἴκας. δειλαιοὶ τῆς ἀσβελείς οἱ τούτοις πειθήνιοι· ἢ γὰρ οὐκ ἤμελλε συμβαίνειν ἴσως τοῖς πράγμασι, πολλάκις τερατολογοῦσι δαιμόνια, ἵνα δέει τῆς τούτων προαγορευέσεως σχολή που πάντως συμπέρασμα τῶν χρησιμολογοῦσῶν ἀνοσίων δυνάμεων τὰ βουλή-10

V 194 ματα τῷ τῆς πονηρίας πυνονρηκωτάτῳ σοφίσματι. ἐνεῦθεν γὰρ ἐπιτίθησι καὶ πρὸς τὸ πλῆθος αὐτὸ Ὁρμισδαν τὴν μάχαιραν, καὶ διαφθείρας δέει τοῦ μέλλοντος ἐκ τοῦ πλῆθους χιλιάδας πολλὰς ἀπεθῆσαύριζεν ἑαυτῷ παρὰ τῶν ὑπηκόων δυσμένειαν ἀδιάλ-
λυκτον. ἀπεδεκάτου δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις, καὶ 15
πρὸς κινδύνους μεγάλους χωρεῖν τὸ ὀπλιτικὸν κατηνάγκαζεν, ὅπως τῇ διαφθορᾷ τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως ἀστουσιαστον αὐτῷ ὁ
C βασιλεὺς θρόνος σχολή τὴν ἴδρυσιν. (17) περιβαλόμενος γοῦν δ' Ὁρμισδαν τὸ τῶν τυράννων διύδημα περιαντίξεται τε καὶ ἀ-
θαδίξεται, καὶ περικεῖρει τὸ κλωθός, τὰ τῆς ἀναρρήσεως σή-20
μαντρα ἀποστέλλειν ὥσπερ οὐκ ἄξιων Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀποκηρυκνύεται πρὸς Ὁρμισδαν τὸν πόλε-
μόν, τὴν εἰρήνην ἐν ἴσῃ μοίρᾳ ἑκατέροις γενέσθαι ἔξαιτούμενος·

malevolentissimus in subditos, potentissimorum quosdam aeternis vinculis ac cirpo mandabat, quosdam gladio trucidabat, nonnullos in Tigrim demergebat, eratque sepulcrum fluvius quod non indueretur aut cooperiret: neque enim ab rege iniectos non publicabat. fertur autem Hormisdas responsum ab ariolis, ipsum seditione subiectorum adversus se excitata oppressum imperium amissurum, et cum probro potestatem atque gubernacula regni positurum. miseri et impii mortales, qui his auscultant. quae namque res ipsa forsitan non evenient, saepe ut monstra daemones praedicunt, ut propter huiusmodi vaticiniorum formidinem consilia improbissimorum spirituum vaferrima calliditate meditata effectum sortiantur. hinc adeo factum ut in vulgus ferro saeviret Hormisdas, et futurorum metu percussus multibus millibus de populo iugulatis inexpiabile omnium in se odium accenderet. praeterea commectum restringens, militem ingentia adire pericula compellebat, ut militia Persica attrita et imminuta, thronus sibi regius nulla seditione concussam stabilitatem retineret. (17) suscepto igitur diademate regio Hormisdas superbia et contumacia elatus consuetudinem significandae inaugurationis negligit, ut qui Tiberium honore hoc non dignaretur. Tiberius illi bellum renuntiat, orans uti pax aequae ab utraque parte coleretur. Hormisdas legationem insolenti fastigio aspernatus, aperte Ro-

ὁ δ' ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ καταγανυρόμενος ἤξιλον φορολογεῖσθαι ἐς
 τὸ φανερόν τοὺς Ῥωμαίους, Ἀρμενίους τε καὶ Ἰβηρας ἐν ὑπηκόοις
 τελεῖν, Ῥωμαίων τοῦτο παρεχομένων αὐτῷ, τὸ τε Δύρας μὴ
 ἐπιζητεῖσθαι λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, καίτοι Χοσρόου τοῦ
 5 πατρὸς ἐπὶ τοῖς ἴσοις βουληθέντος τὰς διαλλαγὰς ἀντιδοῦναι τῷ
 Καίσαρι, τὸ τε Δύρας οὐκ ἀπιξιώσαντος ἀποκαταστῆσαι τῇ
 τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἀλαζονείας Ὀρμισδου κατα-
 φανῆ Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι γέγονε, θέρους ἐπιγενομένου πάλιν
 Μαυρίκιος τὰς δυνάμεις ἀθροίσας ἐνδημῆ τῇ Περσίδι, ἐς P 86
 10 τὸ ἀντιπέρας τοῦ Τίγριδος Ῥωμανὸν τε καὶ Θεοδώρικον, καὶ μὴν
 καὶ Μαρτίνον πεπομφῶς, τὰ ἐνδόμυχα τῆς Μηδικῆς κατασκά-
 ψοντας. οἱ μὲν οὖν εἰσβυλόντες ἅμα τῇ τοῦ στρατοπέδου πλη-
 θεί, καὶ τῶν Περσῶν ληϊσόμενοι τὸ γόνιμὸν τε καὶ εὐθαλέστα-
 τον, καὶ πῦσιν τὴν τοῦ θέρους ὥραν τοῖς Περσικοῖς ἐνδιατρί-
 15 ψαντες φόνοις, τὰ τῶν Μήδων ἔχειρόν τε καὶ διωλόθρευον λίαν
 ἐγκρατῶς. ὁ δὲ Ῥωμαίων ἡγούμενος χεიმῶνος ἐπελθόντος εἰς
 τὴν Κυππαδοκῶν Καισάρειαν γίνεται. θέρους δὲ περιόντος αὐ- B
 θις κατὰ τὴν ἐφάν ἀφίκετο εἰς τε Κιρκήσιον πόλισμα Ῥωμαίων
 πανστρατιῶ. εἶτα διὰ τῆς ἐρήμου τὸ λοιπὸν τῆς Ἀραβίας εἰς
 20 τὴν Βαβυλωνίαν ἠπειγέτο γῆν ἀφικέσθαι, εἶτα τὸν πόλεμον
 παρακλέψαι τῇ ἀγχινολί τοῦ ἐγχειρήματος. συνείπετο δὲ τούτῳ
 ὁ τῶν νομάδων βαρβάρων ἡγούμενος, Ἀλαμούνδαρος ὄνομα
 αὐτῷ· ὃν φασὶ κατάδηλον τῷ Περσῶν βασιλεῖ τὴν τῶν Ῥωμαίων
 ἐπιστάσιαν ποιήσασθαι· ἀπιστότατον γὰρ καὶ ἀλλοπρόσαλλον τὸ
 25 Συρακηνικὸν φῦλλον καθέστηκε, πάγιόν τε τὸν νοῦν καὶ τὴν γνώ-
 μην πρὸς τὸ σῶφρον ἰδρυμένην οὐκ ἔχον. καὶ οὖν ἐκ τούτου ὁ C

manos tributa poscit, Armenios et Iberas Romanis annuentibus sibi sub-
 iectos cupit; Daram a Tiberio non repeti amplius, tametsi Chosroes
 pater aequis conditionibus cum Caesare in gratiam redire et Daram im-
 perio Romano restituere non detrectaverit. ubi de arrogantia regis Ti-
 berius comperit, aestate proxima Mauricius contractis iterum copiis Per-
 sidem ingressus ex adverso Tigridis castra locat, Romanumque Theo-
 doricum et Martinum ad interiora regni divexanda dimittit. illi florentis-
 simam agrorum copiam et universam aestatis amoenitatem depopulantes,
 ac caedibus grassantes, Persarum rebus vastitudinem pestiferamque cla-
 dem invexerunt. Mauricius sub adventum hiemis Caesaream Cappado-
 ciae discedit: aestate sequenti in Orientem rursus et ad Circesium Ro-
 manorum oppidum toto cum exercitu advenit. inde per Arabiae solitu-
 dinem in Persidem proficisci maturavit, ut sollerti ausu hostes falleret.
 cum Alamundarus Nomadum barbarorum dux comitatur, quem regi Per-
 sarum de Romanorum adventu indicasse perhibent: Saracena quippe na-
 tio infidissima iam huic iam illi solet adhaerescere, animumque stabilem

τῶν Περσῶν βουσιλεύς ἐπὶ Καλλίνικον πόλιν τὸν πόλεμον μετ-
φύτευεν, Ἀδορμαάνην χειροτονήσας τῆς ἐκτάξεως κηδεμόνα
οὐκ ἀφνέστατον. ἐπεὶ τοίνυν ὁ Ἀλαμούνδαρος κηφῆνος δίκη
τῆς μελίτης τοὺς σίμβλους ἠφάνισεν, εἰπεῖν δὲ ταῦτ' ὅτι τὰ Μαν-
ρικίου ἐπὶ χειρὶ ἀνετρέψατο, ἀνόνητα γίνεται Ῥωμαίοις τὰ τῆς 5
κατὰ Μῆδων ἐπιστρατείας κινήματα· παλινδρομοῦσι γὰρ τὰς
οἴκοι συμφορὰς ἀποσβέσοντες. καὶ δῆτα ὁ στρατηγὸς τὰς μὲν
σιταγωγὰς ὀλκιάδας, αἱ κατὰ τὸν Εὐφράτην συνείποντο αὐτῷ
ποταμὸν, φλοξὶ πυρὸς ἀνατέθεικεν· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἐκκρί-
τοις τοῦ στρατοπέδου ὡς τύχιστα γίνεται πρὸς τὴν πόλιν Καλλί- 10
νικον. εἰς χειρὰς τε τῶν συνταγμάτων γενομένων τῶν Πάρθων,
ὑπεροχὴν τὸ Ῥωμικὸν ἀπεφέρετο δόρυ. φυγῆς τοίνυν τῶν
Περσῶν γενομένης ἀνακωχὴν τὰ τῆς ἐπηρείας ἐλάμβανεν.

D
v 195

18. Τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ Ταμχοσρῷ ὁ τοῦ Μηδικοῦ
στρατηγὸς μεγάλας τοῦ Περσικοῦ δυνάμεις περιηγόμενος πρὸς 15
τῇ Κωνσταντίνῃ χωρεῖ. καττύεται δῆτα ἐν τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ
μέγας καὶ ἑξακουστότατος πόλεμος Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις.
ὁ μὲν οὖν τοῦ Μηδικοῦ στρατηγὸς ἐν τοῖς πρώτοις τῆς ἀγωνίας
γενόμενος τὸν βίον κατέστρεψε δόρυτι, πλημμελεῖ δὲ τὸ βάρβα- 20
ρον καὶ νικῶσι Ῥωμιοὶ. οἱ δὲ βάρβαροι πειθόνται ἐς τὴν ἐαν-
τῶν ἀποκλίνειν, ἅμα τῷ παθεῖν καὶ τὰ τῆς ἀσχύνης οὐκ ἐπι-
μενοί. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς τὰ καίρια τῶν ὀχυρωμάτων περι-
P 87 φραξάμενος ἐς Βυζάντιον ἄνεισι. τοῦ κοινοῦ δὲ τέλους συντε-
τυχηκότος Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς, ὥσπερ

12. ὑπερέφερετο IP.

et voluntatem probitate firmam constantemque minime gerit. tum rex
ad urbem Callinicum molem belli transtulerat, et Adormaanem, natura
ad id munus aptissimum, ducem creaverat. posteaquam igitur Alamun-
darus perinde ut fucus aliquis apud cellas depastus est et hoc ipsum
nuntiando Mauricii consilia evertit, in nihilum recidit adversus Persas
Romanorum expeditio, domesticas siquidem calamitates depulsuri recur-
rerunt. itaque naves frumentarias se per Euphratem sequentes exussit:
ipse cum delectis cohortibus ad oppidum Callinicum properavit, ubi col-
latis signis res Romana longe superior fuit. quocirca Persis fugientibus
hostium impetus conquievit.

18. Anno sequenti Tamchosro Persarum dux ingentes copias Con-
stantinam admovit, quo maximo et fama admodum celebri praelio con-
cursum est. ipse dux in prima acie pugnans occubuit, infelicitateque
praeliati barbari Romanis victoriam concesserunt ac domos refugerunt.
sic ad acceptam cladem etiam dedecus adianxerunt. Mauricius, castel-
lis quae munitione egebant communitis, Byzantium revertitur. cumque
Tiberio Romanorum imperatori communis omnium huius lucis terminus

ἄθλον ἀριστείας εὐγενῆ καὶ περιδοξὸν τὸ βασιλεῖον κράτος ὁ στρατηγὸς ἔννομόν τε περιβάλλεται, καὶ τὴν δευτέραν ἀπημφίαστο τύχην. τὰ μὲν οὖν μετὰ τοῦτο πραχθέντα Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσις ἀναγέγραφα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. οὐκοῦν ἴτιον ἐπὶ 5 τὰ συνεχῆ τῆς διηγήσεως, τὴν ἱστορίαν ἔξω πού μικρὸν διαθένσαν εἰσκυλῆσαντες ἐπὶ τὴν ἀκόλουθον καὶ εὐσίνοπτον γύσσαν, ὅθεν καὶ πρὸς βραχὺ ἀπεκλίναμεν, τὰ περὶ τὸν Βαράμ κατ' ἐκείνο παρηκολουθηκότα καιροῦ προτιθέντες ἐν μέσῳ. ἀλλ' εἰρήσθω μὲν πρότερον ἢ τε πατρίσι καὶ τὸ γένος Βυράμ οἳ τε τῆς B 10 τύχης βαθμοὶ αἶ τε κατ' ὄλλγον πρῶξεις διὰ βραχέων, ἵνα πάντοθεν ἑναρμόνιον εἴη καὶ ἐντελὲς τὸ περὶ τὴν ἱστορίαν ἀκρόαμα.

Ἦκουσά του λέγοντος ἀνδρὸς Βαβυλωνίου ἱερομνήμονος, μέγιστην ἐμπειρίαν ἀπειληφότος τῆς περὶ τὰς βασιλικὰς διφθέραις ἀναγραφῆς, ἀπὸ μὲν τῆς Ἀρζανηνῆς οὕτω καλουμένης ὁρμᾶ- 15 σθαι μοίρως τὸν Βυράμ, οἰκαρχίας δὲ τῆς τοῦ Μιρράμου γεγενῆναι τὸν Πέρσην ἐκείνον τὸν τύραννον, ὅς ἀφορμῆ τῆς καταλύσεως Ὁρμισδα τῷ τυράννῳ γεγένηται. δήμοις γὰρ παρὰ τοῖς C Μήδοις ἐπὶ τῶν πρῶξεων τὰ ἀγχίνοῦ τε καὶ τιμωτάτα διανομένοις, νόμῳ πρεσβύτη κληροδοτούμενοις, μὴ ἄλλους ἔχειν τὰ 20 πρῶγματα ἔφασκε, καὶ τὸν μὲν Ἀρταβίδην ἐπιλεγόμενον δῆμον τὴν βασιλείαν κατέχειν, καὶ τοῦτον ἐπιτίθεσθαι τῷ βασιλεῖ τὸ διῶδημα, ἕτερον τῆς πολεμικῆς προεστάναι συντάξεως, ἄλλον δὲ τὰς πολιτικὰς περιχειῖσθαι φροντίδας, τὸν δὲ ἕτερον τὰς διαφο-

6. nonne εἰσκυλῆσαντας?

23. ἕτερον] immo τέταρτον.

adesset, Mauricius dux nobile inclitum et legitimum virtutis suae praemium, Romanum imperium, adipiscens inferiorem conditionem exiit. iam vero quae post haec inter Romanos Persasque acciderunt, supra a nobis litterarum memoriae commendata sunt. quamobrem ad ea quae a superiore narratione apta videntur regrediendum est, et historia ex mediocri digressionem ad consequentem perspectuque facilem scopum reducenda; quaeque illo tempore circa Varamum amplius contigerunt, in medium proferenda. sed ante de patria illius, de genere, de felicitatis gradibus, de his quae paulatim patravit, quo historia undique connexa et absoluta sit, paucis explicemus.

Persam ego quendam a sacrarum memoriarum commentariis et in libris acta regia continentibus exercitatissimum memorantem audivi, Varamum tyrannum illum Persicum, cuius opera Hormisdas tyrannus interit, in regione Arzanena principe domo Mirrhami oriundum fuisse. rerum enim graviorum et illustrissimarum administrationem apud Persas antiqua lege septem tribubus seu familiis sortito distributam esse, caeteras nihil negotii habere aiebat. familiam Artabidae cognominatam habere ius regni et regi imponere diadema, aliam praeesse conficiendis exercitiis, aliam rebus urbanis, aliam seditiones et controversias diu-

ρὰς διαλύειν τῶν περὶ τι καταστασιαζόντων καὶ διαιτητοῦ δεομέ-
 των, τὸν δὲ πέμπτον ἡγεῖσθαι τῆς ἵππου, τὸν δὲ μετὰ τοῦτον
 φορολογεῖν τὸ ὑπήκοον καὶ τῶν βασιλικῶν ταμείων ἔφορον πεφυ-
 D κέναι, τὸν δ' ἕβδομον κηδεμόνα τῶν ὄπλων καὶ τῆς πολεμικῆς
 ἐσθῆτος ἐπιστατεῖν, Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου τουτονὶ τὸν νόμον 5
 ἐν τοῖς βασιλείοις ἐκτεμενίσαντος. τὸν δὲ Βαρὰμ τῆς τοῦ Μιρ-
 ράμου οἰκαρχίας γενόμενον, δῆμον δ' Ἀρσακίδου, καταλεγεῖναι
 φασιν ἐς τὸ πρότερον τοῖς τοῦ βασιλέως σωματοφύλαξι, μικροῦ
 δ' ὕστερον στρατιωτικῆς ἱλῆς ἡγησόμενον συστρατεῦσαι Χοσρόη
 τῷ Καβύδου παιδί, ὁπότε οἱ Βαβυλώνιοι τὸ Δάρας παρεστή- 10
 σαντο, Ἰουστίνου τοῦ νεωτέρου τὴν Ῥωμαίων σκηπτουχίαν ἐπέ-
 χοντος. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ ἐσβαλὼν ἕμα Χοσρόη τῷ Περσῶν
 βασιλεῖ τῷ πρῆσβύτῃ, καὶ εἰς τὰς ἄρμονίας αὐτὰς καὶ κατὰ τοὺς
 πολέμους ἐπιφανέστατος γεγονώς, στρατηγὸς μετ' οὐ πολὺ καὶ
 τοῦ Περσικοῦ χειροτονεῖται ἀθροίσματος. οὕτω δὲ κατ' ὀλίγον 15
 ἔξαιρούσης τῆς τύχης αὐτὸν ὡς καὶ δαριγμεδοῦμ τῆς βασιλικῆς
 ἀναδείξει (ἔστι δὲ ὃν δὴ κουροπαλάτην Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν),
 ἐς μέγα ἀπονοίας ἐλήλακε, καὶ ἐπὶ ταῖς κατὰ Τούρκων νίκαις
 P 88
 V 196
 μεγάλα καὶ ἀκάθεκτα πνέων τὰ τῆς τυραννίδος ὠδίνει κηήματα.
 ὁ μὲν οὖν ὥσπερ σπινθῆρα ἐν σποδιᾷ τὴν τοῦ βασιλέως Ὀρμί- 20
 σδου ἀποκρύπτει τῆς λύπης ὑπόθεσιν, τὸ δὲ πλῆθος ἐξέμηγε φε-
 νάκη συσκευασάμενος ὡς οἶα δὴ κατὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ τοῦ Περσῶν
 χαλεπαίνοντος βασιλέως, καὶ προσαπειλοῦντος καὶ φόνον τοῖς
 Βαβυλωνίοις στρατεύμασι διὰ τὰ περὶ τὴν Σουανίας τῆς συμ-
 πλοκῆς ἀτυχήματα. προσεφέρετο δὲ καὶ ἐπίπλουστα τοῦ Ὀρμίσδου 25

dicare atque componere, quintam praesidere equitatui, sextam tributa
 colligere et aerarium regium curare, septimam arma et vestitum milita-
 ream providere; et hanc legem inter alias leges regias Darium Hystaspis
 filium sacrosanctam condidisse Varamum vero in principe domo Mir-
 rhami, familia autem Arsacidarum procreatum, principio e custodibus
 sive satellitibus regis unum fuisse praedicant. paulo post cohortis du-
 cem lectum Chosroae Cabadis filio militasse, cum Persae Daram Iustino
 iuniore Romani imperii scepra tenente subigerent. is igitur cum Chos-
 roe seniore in militia versatus, eiusque familiaritate intima et bello cla-
 rissimus, non multo post Persici exercitus imperator summus renuntiatur.
 cumque fortunae favor gradatim ita hominem evexisset ut etiam Darigwe-
 dum regiae faceret (quem Romani Curopalatum, hoc est palatii curato-
 rem et praefectum appellant), in magnam prolapsus est vecordiam, ac
 propter reportatas de Turcis victorias incredibilem in modum sese amans
 dominatum invasit. velut scintillam igitur sub cinere Hormisdæ exagi-
 tandi voluntatem occultans, milites veteratorie circumducit atque efferat,
 quasi rex illis succenseat et mortem minitetur, quia in Suania fusi fu-

προστάγματα, ἀποκολοβοῦντα τὰ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς συντά-
 γμασι [τῶν] ὑπὸ τῶν βασιλικῶν πρυτανείων διανεμόμενα. κἀν-
 τεῦθεν παραδριμύττεται ἡ πᾶσα πληθὺς, καὶ ἐς ἀνώστατον
 ἀπροσεξίαν ἐχώρησεν.

gatique sint. profert item commentitia Hormisdæ mandata, quibus
 de annona e regio prytaneo præberi consueta demi iubebatur. hinc
 totus exercitus exacerbatus omnia sursum ac deorsum miscuit atque
 confudit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν
Λ Ο Γ Ο Σ Δ'.

T H E O P H Y L A C T I
H I S T O R I A R U M
L I B E R I V .

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus contra Hormisdam exercitum colligit. eius promissa illecebrosa. in Chubriadanem inspectorem regium Persarum immanitas. Nisibis diripitur. ibidem de Hormisda regno exuendo coniuratur. legati militum ad Varamum. Zaba fluuius. Varami in legatos benignitas. Hormisdae ex aduerso casu ira et insania. (2) *V*aramus per hiemem castella oppugnat. Zadespras peculator carcere solutus ad hostes transfugit. Pherochanes regis dux Varamo cum precibus dona incassum offert. Varami inventum, quo copias adversarias ad se traducit, dum Hormisdam in summum apud eas odium inducit. (3) Pherochanes a suis occiditur; eius tentorium diripitur. e militum reliquiis Hormisdas custodes sibi facit. civium per urbes regias super gestis admiratio. Bindoem, virum illustrem, frater e carcere eripit. Hormisdas in regia invaditur. eius ornamenta sumptuosissima. Bindois in illum maledicta. de throno abstractus in vincula datur. Chosroes filius periculi metu fugit: accepta fide in regnum redit. Hormisdas ad principes Persarum de republica dicendi facultatem exorat. (4) concio Hormisdae. de iniuria sibi facta expostulat. conditionem pristinam cum praesenti, illius delicias cum huius miseriis et squalore comparat. ingratos et impios in se illorum animos increpat. a tyrannis cavendum monet. Chosroem propter mores sceleratissimos regno excludendum, fratrem creandum statuit. acta sua commendat. (5) Bindoes orationem Hormisdae irridet, et in eum ut multimodis sceleratum dirius invehitur. refutat etiam es quibus sese commendaverat. tandem capite puniendum pronuntiat. (6) conventus ira percitus in Hormisdam, ante oculos eius filium necat,

reginam uxorem in frustra dissecat, ipsum pupillis adustis caecitate multat. per digressionem res Cabadae interseruntur, quemadmodum scilicet erepto sibi regno in carcerem missus, inde uxoris beneficio evaserit regnumque recuperaverit. (7) Chosroes in solio cum acclamationibus locatur. eius in patre captivo alendo liberalitas; qui tamen omnia, addita verborum asperitate, reiicit. iussu filii usque ad necem fustibus contunditur. Hypocrisis Chosroae. Varamum donis et pollicitationibus frustra tentat, a quo per epistolam cum fastu scriptam de seditionis in carcerem revocandis monetur. (8) rex ad procerum consensum de litteris Varami refert. ad iram ab iisdem extimulatur. eiusdem cautio. litterae Chosroae ad Varamum, quibus factum eius excusat, culpam in scribam facete transfert, negat se facturum quae postulet, spiritus regios ostendit. (9) Chosroes contra Varamum selectus agit, duces praeposit. copiae fluvio separantur. frustra collocuti ad velitationes veniunt. Chosroae timiditas, Varami fidentia. Chosroes suspectos interficit. noctu invaditur. multa caedes editur. multi ad Varamum deficiunt. etiam ipse Chosroes fugam init (10) consultat Chosroes quo se vertat. christianorum deum invocat. fraeno dimisso equi gressum sequitur. Circessi a Probo humaniter accipiuntur. Comentiolo duci eius adventus, et quid ab imperatore petat, significatur. mittitur cum epistola nuntius ad Mauricium, quem ingens inde laetitia occupat. (11) litterae Chosroae ad Mauricium. duo esse imperia omnium maxima, Romanum et Persicum. accusatio Varami, contra quem concitatur imperator et auxilium rogatur. (12) Persis proceribus blanditur Varamus: Chosroem quaeri ac vincitum sisti iubet. Bindoes vinculis adducitur. Varami in regno occupando astus. scmet regem instituit. ad praesidarios Martyropoli eius mandatum. a Mauricio per ducem Comentiolum Chosroes honoratur. eiusdem impostura. (13) Chosroes ut vaser et malae fidei reprehenditur: eum ad se venire Mauricius non vult. legati Chosroae ad imperatorem. principis legati oratio, qua interess Romanorum, Persicum stare imperium, praecleara disputatione probat. multa de Alexandri Magni ambitione disserit, et imperatorem ad succurrendum regi vehementer incitat (14) dicta placent, auxilium decernitur. Mauricii ingenuitas. captivos Chosroae remittit, eumque per Melitencensem et Antiochenum episcopos donis et solatio prosequitur. Chosroae ad Nisibenos de officio legati. Varami legati ad imperatorem cum promissis reiecti. Satrapae Varamo, eius moribus importunissimis irritati, necem struunt, et in palatium irruentes coopto frustrantur, misereque occiduntur. (15) Bindoes evadit; copias Andrabigano educit; Mystaconem de statu Chosroae docet, quem armis iuvandum imperator Mystaconi commendat. Varami casus cum laetitia narrantur et audiuntur. Bindoes regiam pecuniam in militem erogat. Nisibim obsidentes ad Chosroae partes accedunt. Arabia et urbes usque ad Tigrim Chosroae traduntur. Martyropolis Romanis opera Domitiani episcopi deditur. Chosroes ut ingratus castigatur. Sittas proditor ignibus crematur. perfidi Romani puniuntur. Domitianus festum diem indicit, concionem gratulatoriam habet. (16) festivissima Domitiani concio ob receptam Martyropolim, qua populus ad laetitiam invitatur, clementia imperatoris eximie commendatur, exemplum humanitatis Iesu Christi servatoris nostri inducitur, Persisque hostibus insultatur. applausus populi, et prae gaudio lacrimae crumpentes.

D
V 198 **1.** Ἐπει δ' ὄρκοις τὰ τῆς τυραννίδος ἀπειχιζέτο καὶ σπον-
 δαῖς ἢ στάσις ἐπικυδομένητο, ἐπαθροίζει συμμαχικὸν ὁ Βαράμ,
 καὶ ὁ ἐπιχώριος Πέρσαις ἐκρατύνετο πόλεμος. ἐπιστρατολόγει
 δὲ καὶ ἡ περὶ τὸν Ὁρμισδαν δυσμένεια τῷ Βαράμ πρόσθετον καὶ
 ἐπικουρον δύναμιν· Πέρσαι γὰρ οἱ πρὸς τῇ Νίσιβι στρατοπε-
 δεύοντες ἄρτι που ὑπὸ Ῥωμαίων καταπολεμηθέντες δημοσίᾳ ἐκτά-
 ξει, τὰ περὶ τὸν Βαράμην ἀκηκόετες παρὰδοξα, ἀποκλίνουσι
P 91 **σαντες.** τούτων δὴ ἀγγελθέντων τῷ Βαράμ, πρέσβεις ἀπὸ τῆς
 περὶ αὐτὸν πληθύνος ἐκπέμπεται πρὸς τὴν Νίσιβιν, καὶ τῷ ἐπα-
 γωγῷ τῶν ὑποσχέσεων καρτερώτερος Μήδοις ὁ ἐμφύλιος κατὰτυ-
 φεύεται πόλεμος. οἱ μὲν οὖν τοὺς πρέσβεις δεξάμενοι πρὸς τὴν
 πόλιν χωροῦσι τὴν Νίσιβιν. περὶ τὴν νύκτα δὲ γεγονότες τοῦ
 ἄστειος συνεκύρησαν Χουβριαδάνη, ὃς τῶν ἐν ἄξιαις τελούντων
 παρὰ Πέρσαις ἐδόκει, ἐπόπτης τε τῶν δρωμένων κατὰ τὸν πόλε-
 15 **μον** ὑπὸ Ὁρμισδα προεχειριστο. τοῦτον καταβυλόντες τοῦ ἴπ-
B **που** ἀκροτομήσαντές τε τὸν δειλαιον, τὴν κεφαλὴν τῶν ἐν τῷ
 τραχήλῳ σφονδύλων ἀποκοψάμενοι σύμβολα ταῦτα Ὁρμισδα
 ἀδιαλλάκτου τινὸς παρέπεμπον στάσιως. κατεργασάμενοι δὲ τὸν
 ἄνδρα δεινῶς, καὶ κατὰ τὴν πόλιν εἰσφρήσαντες, πρὸς διαρπα-
 20 **γὴν** τῶν ἐκείνου χρημάτων ἐτρέποντο. γίνεται τοίνυν κατὰ τὴν
 Νίσιβιν διωμοσία καρτερὰ ἐφ' ᾧ τὸν Ὁρμισδαν ἀποχειροτόνητον

1. Tyrannide sacramentis constabilita defectioneque foederis interpo-
 siti religione confirmata, Varamus auxilia conquirat, civileque bellum
 inter Persas ingravescit, cum ipsa quoque communis omnium adversus
 Hormisdam invidia ad eas copias accessionem subsidiumque afferret.
 etenim Persae prope Nisibim castra metantes et nuper aperto Marte a
 Romanis devicti, inopinatis super Varamo nuntiis exciti, deserta fide
 eius ausus imitandi studio concitabantur. id postquam ille rescivit, de
 exercitu suo legatos cum promissionum illecebris Nisibin mittit, quibus
 deliniti cives contra cives atrociter miscere et agitare arma coeperunt.
 admissis itaque legatis Nisibin procedunt. ad portam urbis ut venerunt,
 in Chubriadanem, unum de Persicis magistratibus, ut apparebat. inci-
 dunt, qui ab rege ad rem castrensem inspiciendam veniebat. huic ab
 equo deturbato summas corporis partes miserabiliter detruncant, caput
 resecant, et haec implacabilis odii sui argumenta Hormisdæ transmit-
 tunt. cum hominem tam crudelem in modum confecissent oppidoque re-
 cepti essent, facultatibus eius diripiendis involant, coniurantque acer-

εἶναι καὶ ἰδιώτην ἀντὶ βασιλέως τεκταίνεσθαι. καὶ γοῦν τούτων οὕτως προκεχωρηκότων τοῖς πράγμασι, πρεσβεύονται Πέρσαι πρὸς Πέρσας καὶ ἡγεμόνας πρὸς τὸν Βαρᾶμ ἀποστέλλουσι κατὰ τὴν τοῦ Ζυβῦ διάβασιν διατρέβοντα. ποταμὸς δ' οὗτος, ὃς ἐκ C
 5 τῶν ὑπερανεστηκότων ὄρων ἐκχέομενος καὶ ἀπὸ τῶν βορείων ἀρ-
 χόμενος οὐ πολὺς ἐστὶ τὴν πρόοδον, εἴτα πρὸς νότον φερόμενος
 καὶ ὑπὸ πολλῶν χειμάρρων καταρδευόμενος νυυσίπορος γίνεται
 καὶ κοινωροῦται τῷ Τίγριδι. ὁ δὲ Βαρᾶμ τοὺς ἀγγέλους εἰσα-
 κέζετο, καὶ λαμπρῇ τῇ φιλοφροσύνῃ τούτους περιαντίζετο. προσ-
 10 τᾶττει δὲ καὶ διεξιολάβοις δυνάμεισιν ἰχνηλατεῖν καὶ τὰς ἀτρα-
 ποὺς πάσας κατασφαλίσουσθαι, ὅπως μὴδ' ἄγγελος Ὀρμισδά τῶν
 ἀτυχημάτων γενήσεται. ὁ δὲ βασιλεὺς χαλεπαίνων τε καὶ τετρι-
 γῶς τοὺς ὀδόντας, καὶ οὐκ ἔχων ὄπῃ αὐτοῦ τὰ τοῦ σκοποῦ σκολή
 διεξοδον, ὑπὸ τῆς ἀπορίας παράφορος ἦν καὶ τοῖς δαιμονῶσιν
 15 εἰκάζετο. (2) Κομεντιύλου δὲ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ ἐν ταύ- D
 ταις δὴ ταῖς ἡμέραις τὸ Ἄκβῦς φρούριον ἤρηκότος καὶ ὠρᾶ χι- A. C. 592.
 μῶνος διαλελυκότος τὸν χάρακα, ὁ Βαρᾶμης τὸ κατὰ μικρὸν τοῖς
 τῆς Μηδίας χωριοῖς προσέβαλλεν. ὁ δὲ Ὀρμισδάς ἐκ τῶν πε-
 ριοίκων δυνάμεις συναθροισάμενος αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου
 20 προεστῆσατο Φεροχάνην τὸν Πέρσῃ· τὸ δ' ὄνομα τὴν τοῦ μα-
 γίστρου ἀξίαν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐνσημαίνεται γλώττῃ. ὁ μὲν οὖν Φε-
 ροχάνης ἡξίου τὸν βασιλέα Ζαδέσπραν, ὃν ἐν εἰρκτῇ δεδεμένον
 Ὀρμισδάς ἀπέθετο, τῶν δεσμῶν ἀφαιρεθῆναι καὶ συστρατεύειν
 αὐτῷ. τούτου δὲ κατυδιαιτήσας ἐτύγχευεν ὧν ὁ Περσῶν βασι-

rime, Hormisdas regia dignitate spoliatum in ordinem redacturos. secundum haec Persae ad Persas, et quidem duces ipsos ad Varamum legant, qui tum ad Zabae fluminis transitum forte consederat. hic in septentrione ab excelsis montibus erumpens alveo labitur exiguo; deinde versus austrum procurrens multisque torrentibus auctus fit navigabilis, et Tigridi undas suas intermiscet. Varamus legatos in tabernaculum introductos omni benevolentia et humanitate complectitur, iubetque postmodum eos a stipatoribus suis deduci, et obsideri vias omnes, ut ne quem calamitatis suae nuntium Hormisdas possit accipere. qui furore et stomacho exardescens et dentibus stridens, nec reperiens qua tandem ratione consilia sua perficeret, prae angore animi de potestate mentis decedit, eorumque qui a daemonibus exagitantur similis evadit. (2) cum per illos dies Comentiolus dux Romanus arcem Acbas cepisset militemque in hiberna dimisisset, Varamus castella Persidis paulatim adortur. Hormisdas e locis circumiectis manum conflat, cui Persam nomine Pherochanem (quo magistri apud Romanos dignitas exprimitur) praeposit. orat regem Pherochanes uti Zadespram, qui Martyropoli publicam pecuniam eamque grandem averterat, et ea de causa in custodiam et catenas

V 198 ^D 1. Ἐπεὶ δ' ὄρκους τὰ τῆς τυραννίδος ἀπειχιζέτο καὶ σπονδαῖς ἢ στάσις ἐπιφοδόμετο, ἐπαθροίξει συμμαχικὸν ὁ Βαράμ, καὶ ὁ ἐπιχώριος Πέρσαις ἐκρατύνετο πόλεμος. ἐπεστρατολόγει δὲ καὶ ἡ περὶ τὸν Ὀρμισδαν δυσμένεια τῷ Βαρόμ πρόσθετον καὶ ἐπίκουρον δύναμιν· Πέρσαι γὰρ οἱ πρὸς τῇ Νίσιβι στρατοπεδεύοντες ἄρτι που ὑπὸ Ῥωμαίων καταπολεμηθέντες δημοσίᾳ ἐκτάξει, τὰ περὶ τὸν Βαράμην ἀκηκοότες πυράδοξα, ἀποκλίνουσι πρὸς ἀπόστασιν, ἀδελφὰ τῶν ἐκείνῳ διεγχειρηθέντων ὑποζηλώσαντες. τούτων δὲ ἀγγελθέντων τῷ Βαράμ, πρέσβεις ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν πληθύνος ἐπέμπεται πρὸς τὴν Νίσιβιν, καὶ τῷ ἐπα-10 γωγῷ τῶν ὑποσχέσεων καρτερώτερος Μήδοις ὁ ἐμφύλιος καίταυφύεται πόλεμος. οἱ μὲν οὖν τοὺς πρέσβεις δεξάμενοι πρὸς τὴν πόλιν χωροῦσι τὴν Νίσιβιν. περὶ τὴν πύλην δὲ γεγονότες τοῦ ἄστεος συνεκύρησαν Χουβριαδάνη, ὃς τῶν ἐν ἀξίαις τελούντων παρὰ Πέρσαις ἐδόκει, ἐπόπτης τε τῶν δρωμένων κατὰ τὸν πόλε-15 μον ὑπὸ Ὀρμισδα προεκεχειρίστο. τοῦτον καταβαλόντες τοῦ ἱπ-
B που ἀκροτομήσαντές τε τὸν δειλαιον, τὴν κεφαλὴν τῶν ἐν τῷ τραχήλῳ σφονδύλων ἀποκοψάμενοι σύμβολα ταῦτα Ὀρμισδῆ ἀδιαλλάκτου τινὸς παρέπεμπον στάσεως. κατεργασάμενοι δὲ τὸν ἄνδρα δεινῶς, καὶ κατὰ τὴν πόλιν εἰσφρήσαντες, πρὸς διαρπα-20 γὴν τῶν ἐκείνου χρημάτων ἐτρέποντο. γίνεται τοίνυν κατὰ τὴν Νίσιβιν διωμοσία καρτερὰ ἐφ' ᾧ τὸν Ὀρμισδαν ἀποχειροτόνητον

1. Tyrannide sacramentis constabilita defectioneque foederis interpositi religione confirmata, Varamus auxilia conquirat, civileque bellum inter Persas ingravescit, cum ipsa quoque communis omnium adversus Hormisdam invidia ad eas copias accessionem subsidiumque afferret. etenim Persae prope Nisibim castra metantes et nuper aperto Marte a Romanis devicti, inopinatis super Varamo nuntiis exciti, deserta fide eius ausus imitandi studio concitabantur. id postquam ille rescivit, de exercitu suo legatos cum promissionum illecebris Nisibin mittit, quibus deliniti cives contra cives atrocius miscere et agitare arma coeperunt. admissis itaque legatis Nisibin procedunt. ad portam urbis ut venerunt, in Chubriadanem, unum de Persicis magistratibus, ut apparebat, incidunt, qui ab rege ad rem castrensem inspiciendam veniebat. huic ab equo deturbato summas corporis partes miserabiliter detruncant, caput resecant, et haec implacabilis odii sui argumenta Hormisdæ transmittunt. cum hominem tam crudelem in modum confecissent oppidoque recepti essent, facultatibus eius diripiendis involant, coniurantque acer-

εἶναι καὶ ἰδιώτην ἀντὶ βασιλέως τεκταίνεσθαι. καὶ γοῦν τούτων οὕτως προκεχωρηκότων τοῖς πράγμασι, πρεσβεύονται Πέρσαι πρὸς Πέρσας καὶ ἡγεμόνας πρὸς τὸν Βαρᾶμ ἀποστέλλουσι κατὰ τὴν τοῦ Ζαβᾶ διάβασιν διατρίβοντα. ποταμὸς δ' οὗτος, ὃς ἐκ C
 5 τῶν ὑπερανεστηκότων ὕρῶν ἐκχέομενος καὶ ὑπὸ τῶν βορείων ἀρχόμενος οὐ πολὺς ἐστί τὴν πρόοδον, εἶτα πρὸς νότον φερόμενος καὶ ὑπὸ πολλῶν χειμάρρων καταρδευόμενος ναυσιπóρος γίνεται καὶ κοινωνοῦται τῷ Τίγριδι. ὁ δὲ Βαρᾶμ τοὺς ἄγγελους εἰσώκλιζετο, καὶ λαμπρῇ τῇ φιλοφροσύνῃ τούτους περιαντίζειται. προσ-
 10 τάττει δὲ καὶ διεξιολάβοις δυνάμεισιν ἰχνηλατεῖν καὶ τὰς ἀτραπὸς πάσας κατασφάλλεσθαι, ὅπως μὴδ' ἄγγελος Ὀρμισδά τῶν ἀτυχημάτων γενήσεται. ὁ δὲ βασιλεὺς χαλεπαίνων τε καὶ τετριγῶς τοὺς ὀδόντας, καὶ οὐκ ἔχων ὄπη αὐτοῦ τὰ τοῦ σκοποῦ σχολίη διεξοδον, ὑπὸ τῆς ἀπορίας παράφορος ἦν καὶ τοῖς δαιμονώσιν
 15 εἰκάζετο. (2) Κομεντίλου δὲ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ ἐν ταύ- D
 ταις δὴ ταῖς ἡμέραις τὸ Ἄκβᾶς φρούριον ἡρηκότος καὶ ὥρα χει- A. C. 592.
 μῶνος διαλελυκότος τὸν χύρακα, ὁ Βαρούμις τὸ κατὰ μικρὸν τοῖς τῆς Μηθίας χωρίοις προσέβαλλεν. ὁ δὲ Ὀρμισδάς ἐκ τῶν περιόικων δυνάμεις συναθροισάμενος αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου
 20 προεστήσατο Φεροχάνην τὸν Πέρσην· τὸ δ' ὄνομα τὴν τοῦ μαγίστρου ἀξίαν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐσημαίνεται γλώττῃ. ὁ μὲν οὖν Φε-
 ροχάνης ἡξίου τὸν βασιλέα Ζαδέσπραν, ὃν ἐν εἰρκτῇ δεδεμένον Ὀρμισδάς ἀπέθετο, τῶν δεσμῶν ἀφαιρεθῆναι καὶ συστρατεῦεν αὐτῷ. τούτου δὲ κατυδιαιτήσας ἐτύγχανεν ὧν ὁ Περσῶν βασι-

time, Hormisdas regia dignitate spoliatum in ordinem redacturos. secundum hanc Persae ad Persas, et quidem duces ipsos ad Varamum legant, qui tum ad Zabae fluminis transitum forte considerat. hic in septentrione ab excelsis montibus erumpens alveo labitur exiguo; deinde versus austrum procurrens multisque torrentibus auctus fit navigabilis, et Tigridi undas suas intermiscet. Varanus legatos in tabernaculum introductos omni benevolentia et humanitate complectitur, iubetque postmodum eos a stipulatoribus suis deduci, et obsideri vias omnes, ut ne quem calamitatis suae nuntium Hormisdas possit accipere. qui furor et stomacho exardescens et dentibus stridens, nec reperiens qua tandem ratione consilia sua perficeret, prae angore animi de potestate mentis decedit, eorumque qui a daemonibus exagitantur similis evadit. (2) cum per illos dies Comentiolus dux Romanus arcem Acbas cepisset militemque in hiberna dimisisset, Varamus castella Persidis paulatim adoritur. Hormisdas e locis circumiectis manum conflat, cui Persam nomine Pherochanem (quo magistri apud Romanos dignitas exprimitur) praeponit. orat regem Pherochanes uti Zadespram, qui Martyropoli publicam pecuniam eamque grandem averterat, et ea de causa in custodiam et catenas

P 92 λέος τὴν φρουρὰν· κατάφωρος γὰρ οὗτος ἐγεγόνει χρήματα ἰκανὰ
 ἐκ τῆς Μαρτύρων ἐγκολπωσόμενος πόλειως. Ὁρμισδου δὲ δυσ-
 νασχετοῦντος ἐπὶ τοῖς ῥήμασι, καὶ τοῦ Φεροχάνου καταλιπαί-
 νοντος τὴν ἀξίωσιν, νικᾷται ὁ τοῦ βουσιλέως σκοπὸς καὶ διαζεύ-
 γνται τῶν χειροπεδῶν ὁ Ζαδέσπρας. συνεκστρατεύσας οὖν τῷ
 Φεροχάνῃ, καὶ τοῦ τυραννικοῦ πλησίον γενόμενος οὐ πόρρω τοῦ
 Ζαβῦ ποταμοῦ, αὐτομολῶν παραντίκα ὡς τὸν Βαρούμην ἐχώ-
 V 199 ρησεν, τὴν ἀντίδοσιν τῆς ἐν εἰρκτῇ κακώσεως ἀντιτυλαντεύσας
 Ὁρμισδα. τούτου τοίνυν συνετευχηκότος ἤρθη ἐπὶ μέγα ὁ Βα-
 ρούμι, κυραδοκῶν καὶ ἄπυσαν αὐτῷ τὴν ἀντίθετον προσχωρῆσαι 10
 στρατείαν. ὁ μὲν Φεροχάνης πρέσβεις πρὸς τὸν Βαρούμην ἀπέ-
 B στείλλει, καὶ ἐξήτει τὴν γνώμην μεταβαλλόμενον ἀνάπυλαν τῇ
 τυραννίδι πυρέχσθαι, κατελιπάρει δὲ τοῦτον καὶ δώροις βασι-
 λικοῖς· οὕτω γὰρ προσετέτακτο ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως. ὁ
 μὲν οὖν οὐκ ἐπρίατο τὴν ἔχθραν, ὁ δὲ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἐξωνεῖτο 15
 τὸν τύραννον. τὴν τοίνυν διάβασιν προκατειληρότος Φεροχάνου
 τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦ τυραννικοῦ ἐπὶ πολὺ τοῖς τόποις ἐνδιατρί-
 βοντος, τὰ σιτία ἐξέλιπεν. ὁ μὲν οὖν Βαρούμι παλαμώμενος τὰ
 τῆς ἐπηρείας κρατύνεσθαι οὐκ ἀναξιολόγῳ σοφίσματι τοὺς ἀντι-
 τεταγμένους ὑπέκλεπεν. ἐξέπεμπε γὰρ τῇ ἀντιθέτῳ δυνάμει 20
 ἀγγέλους διαγορεύοντας ὡς οὐ κατὰ σκοπὸν δρᾷ τὸ ἀντίθετον,
 C ὅπλα κατὰ τῶν ἡδικομηένων περιβαλλόμενον, ὑπομιμησῶν τὸ
 Περσικὸν τῆς Ὁρμισδου τραχύτητος, τό τε τῶν ἐγχειρημάτων
 αὐτοῦ χαλεπώτατον, τὰ τε τῆς δυσσεβείας ἀθέμιτα, παρεδίλου

ab rege datus erat, absolutum expeditionis socium et collegam sibi per-
 mittat. Hormisdas quanquam petitionem inique ferens, Pherochane ma-
 gis magis urgente expugnatur, et Zadespras vinculis levatus cumque illo
 in expeditionem profectus Varami exercitu haud procul a Zaba flumine
 conspecto, ad eum, Hormisdae pretium par pro vexatione carceris re-
 pendens, fuga transit. ea transitione Varamus elatus animo vehementer
 etiam totum adversariorum exercitum ad se transiturum confidebat. Phe-
 rochanes rogatum obtestatumque mittit ut istam mentem exuens tyran-
 nidi finem imponat, et regia dona, quemadmodum a rege mandatum
 fuerat, insuper proponit. verum ille inimicum atque hostem placatum
 efficere nequibat; et hic ista occasione in tyrannide magis obdurabat.
 quoniam igitur Pherochanes fluminis transitum interceperat et hostes diu
 in locis illis sedentes annona deficiebat, Varamus maiora semper detri-
 menta bellica meditans, non incallida et memoratu digna ratione ho-
 stium animos subiit. misit quippe monitum, non recte eos facere qui
 arma contra se iniuria laesum capesserent, et Hormisdae morum saevi-
 tiam ipsis in memoriam revocabat. de facinoribus item eius immanissi-
 mis, de impietate nefaria, de summa perfidia admonebat, et omnino sce-

τε τούτου τὸ ἀπιστότατον, καὶ ἀπλῶς τῶν ἡμιρρηθέντων Ὀρ-
 μίσδα μέγαν τινὰ καὶ πιθανώτατον κατάλογον συνετάττετο· ἔσαι
 γὰρ τὸ δυσμενές ἐστι φιλαίτιον, καὶ μικραῖς τισὶν ἀφορμοῖς με-
 γάλας οἶδε κορυφὰς ἐγκλημάτων τεκταίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τούτων
 5 τὰ περὶ τὸν Φεροχάνην ἠκηκόει στρατεύματα, τὴν γνώμην με-
 τέθετο καὶ νεωτερίζειν ἐγλίχετο. καὶ ἀθετεῖ τὸ τιμώμενον, καὶ
 γεραίρει τὸ κακιζόμενον. καὶ ἦν αὐτοῖς οὐκέτι λοιπὸν τὰ τῆς
 τυραννίδος ἐγκλήματα, ἀλλ' ὥσπερ ἔννομός τις ἢ ἐγχείρησις,
 ἀφορμὴν τῶν δρωμένων ἀπολαβοῦσα τὸ δίκαιον. (3) καὶ γοῦν D
 10 ὁ Ζοανὰβ (εἷς δ' οὗτος τοῦ Διλιμνιτικοῦ ἔθρους ἡγούμενος), οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ Σαράμης ὁ νέος, τὸ τηρικαῦτα μὲν καιροῦ τοῖς δο-
 ρυφόροις τοῦ στρατηγοῦ καταλεγόμενος, ὕστερον δὲ τῶν τοῦ
 βασιλέως Χοσρόου σωματοφυλάκων ἐπιστατῶν, ἑτέρας ἀρεγόμε- P 93
 νοι λήξεως τῆς τε μεταβολῆς τῶν πραγμάτων λίαν ἐκόπῳς γλι-
 15 χόμενοι συνωμοσίαν διέθετο, ἐξαπιναιῶς τε ἐπελθόντες ἀναι-
 ροῦσι τὸν Φεροχάνην νυκτός, ἀμύνοντος παντελῶς οὐδενός. οὗ
 δὴ γεγονότος ἐς ἀρπαγὴν τῶν τοῦ στρατηγοῦ χρημάτων πάντες
 ἐτρέποντο. ἦκε γοῦν πέμπτη ἡμέρα ἀγγελία τῷ Περσῶν βασιλεῖ
 τούτων δὴ τῶν ἔναγχος συμβεβηκότων τῷ στρατηγῷ. καταπλα-
 20 γαίς τοιγαροῦν ἐπὶ τῇ τῶν κακῶν ἐπίδοσει Ὀρμίσδας ἀπῆρε τῆς
 Μηδίας, ἐν ἣ τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο, καὶ τῇ Κτησιφῶντι
 προσομιλεῖ. τὰς τε περιλοίπους δυνάμεις ἀναλεξάμενος τῆς ἐς
 αὐτὸν περιφρουρᾶς διετίθετο, ὡς ἐνῆν, τὴν φροντίδα. οἱ δὲ B
 τῶν βασιλείων οἰκήτορες ἀστέων τούτων δὴ τῶν πεπραγμένων ἐν

3. τὸ δεεσ IP.

lerum ipsius longum veroque maxime consentaneum catalogum contexe-
 bat. malevolentia enim semper querula est, et ex occasionibus parvis
 magnas accusationum moles construere consuevit. haec ubi Pherochanis
 exercitus audivit, mutato consilio res novas incipit; quodque honorem
 meretur, id reiicit et vilipendit, quod vituperationem, id amplectitur et
 veneratur; nec iam tyrannidem in crimen vocat, sed pro molimine legiti-
 mo ducit. quae iustitiam pro rerum agendarum occasione arripiat.
 (3) igitur Zoanab e ducibus Dilimnitarum, itemque Sarames iunior, qui
 tum in satellitibus Pherochanis numerabatur et postea Chosroae satelli-
 tum praefecturam obtinuit, alius sortis appetentes novique rerum status
 percupidus, conspirationem ineunt, ac de nocte Pherochanem omni defen-
 sione nudatum repente adorti obruncant; moxque ad eius suppellectilem
 agendam ferendamque omnes convertuntur. caedis huius nuntius die
 quinto ad regem perfertur, qui hoc malo ad caetera nuper addito con-
 sternatus e Perside, ubi habitabat, Ctesiphontem petit, collectoque
 quidquid militum supererat, custodiam sui, ut dabatur, instituit. indi-

γνώσει γινόμενοι τὰς ψυχὰς ἔξεπλήττοτο, καὶ τῷ νεωτερισμῷ τῶν πραγμάτων ἐς τὰ μάλιστα τεθηπότες οὐκ ἔχον ὃ τι καὶ δράσωσιν· οἶδε γὰρ παράδοξον ἄκουσμα θάλλον ταῖς ψυχαῖς ἔξεργάζεσθαι, καὶ τῇ ἀθρόᾳ ἐνδημίᾳ ταῖς ἀκοαῖς ἐνήμερον ἅπασαν ἀνατροπὴν λογισμῶν ἐμπορεύεσθαι. ἡμεῖρα δὲ τρίτη, καὶ Βινδὸν τὸν δέσμιον, τὸν Ἀσπαβέδου μὲν υἱόν, πρὸς γένος δὲ συνημμένον Χοσρόῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ, ἐν χειροπέδαις τὴν εἰρκτικὴν ἐνοικοῦντα καὶ ὑπὲρ Ὁρμισδοῦ εἰκῆ ποιηλατούμενον ὁ Βεστάμι, ὃς ἀδελφὸς τούτου ἐτύγχανεν ὢν, τῆς φρουρᾶς ὑπέστηγεν, C ὑπόντος οὐδενὸς τοῦ κωλύοντος. ἐπεὶ δὲ γαλήνῃ τῶν ἀτυχημάτων γέγονε τῷ Βινδῷ, πλήθος ἔκ τῶν περὶ τῶν Φεροχάνην εἰσβάλλει πρὸς τὰ βασίλεια τρίτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας, καὶ ἐντογγάνει V 200 Ὁρμίδα. οὗτος δὲ τὸν βασιλεῖον θρόνον περιεκάθητο, ἐσθῆς δ' αὐτῷ τύραννος ἑμοῦ καὶ βαρύντιμος, ἣ τε τιάρρα χρυσοῦ τε καὶ λιθοκόλλητος, ἐνέρσει ἀνθρώκων ἀπολάμπουσα τῇ λαμπρότητι. 15 περιερεῖτο δ' αὐτῇ καὶ ὁ μαργαρίτης εἰς τὸ δαυιλὲς τό τε κράνος καταυγαζόμενος, τὴν τε σμαραγδόχλοον ὥραν ἐκύμαιεν, ὡς μικροῦ δεῖν συναπολιθοῦσθαι τὸν θευτήν ὀφθαλμὸν τῷ ἀο- D ρέστῳ τῆς καταπλήξεως. ἀναξυρίδες δ' αὐτῷ χρυσοπολίλοι, ἔργον ὑφάντου χειρὸς μέγα τιμίας. καὶ τοσαύτην ἔειχεν ἡ στολὴ 20 τὴν τρυφὴν ὀπίσθη ἐβούλετο ἢ τῆς σοβαρότητος ἔφισις. ἤρετο οὖν ὁ βασιλεὺς Βινδὸν ὅπως τε αὐτῷ ἢ τῆς φρουρᾶς ἀπήνησεν ἀναχώρησις, τὰ τε τῆς τόλμης κινήματα, τῆς τε περιπόλου θυ-

20. μεγάλης IP.

genae porro urbium regiarum his intellectis percelli, et novitate rerum attonitis animis quid sperent non habere. solet enim inexpectata auditio commovere mentem, et tota simul auribus infusa cogitationes omnes disturbare atque evertere. tertia luce Bindoem Aspabedi filium, Chosroae Persarum regi propinquitate iunctum, quem Hormisdas inconsulto poenae subdiderat et in carcerem compacto brachia vinculis astruxerat, Bestamius frater eius nemine prohibente subducit. ubi ex rebus turbidis Bindoi serena tempestas est reddita, Pherochanis agmen hora diei tertia in regiam impetu facto in Hormisdam irruit. sedebat is in solio regali, veste regia et pretiosa coopertus. caput velabat tiara ex auro, gemmis distincta et insertorum splendore carbunculorum rutilans et unio-nibus florens largiter, qui et ipsam illustrabant et smaragdini viroris pulcritudinem candore suo perfundebant, ut propemodum ipsi quoque spectantium oculi prae insaturabili pretiosissimorum lapidum stupore col-lapidescerent. femoralia sumptuosa auri subamine picturata cernebantur. tunica tam luxuriose delicata erat quam fastui ac superbiae colli-buerat. percunctabatur itaque Bindoem rex, quinam e carcere evasis-set; unde illi tanta audacia tamque subiti stipatorum greges. ille pro-bris et maledictis regem coram liberrime et uberrime conscindere, quod

νάμειως τί ἂν εἶη τὸ αὐτοσχέδιον. ὁ δ' εἰς εὐήκοον τοῦ βασιλέως
 ἐλοιδορεῖ τε καὶ ἐβλασφήμει ἐς τὸν Ὁρμισδαν, οὐκ ἐχούσης τὸ
 λοιπὸν πύλην τῆς γλώττης διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀκοσμίας παρρησίαν
 ἀκένδυνον. μηδενὸς τοίνυν κατασφριττοντος Βινδόου, ἢ ὑπόν-
 5τος τοῦ ἐπιπλήττοντος φειδοῖ τῆς βασιλικῆς τιμιότητος, ἤρετο
 τοὺς ἐν ἀξία τελούοντας Ὁρμισδας εἰ τούτοις ἤδεται τὸ παρεστη-
 κός. πάντων δὲ καταβοώντων Ὁρμισδοῦ, ὁ Βινδόης ἐλόμενος
 τῆς χειρὸς τὸν Ὁρμισδαν ἔξανιστῆ τοῦ θρόνου, ἀπεγύμνου τε
 τὴν κεφαλὴν τοῦ διαδήματος, καὶ τοῖς σωματοφύλαξιν ἐς φρου-
 10ρὰν παρεδίδου. καὶ οὕτως τῆς τύχης τῆς περὶ τὸν Βινδόην ἀν-
 τιμεταβαινούσης ὁ Ὁρμισδας ἐξ ἂν ἔδρασεν ἔπασχε, μαθὼν ὡς P 94
 οὐ δεῖ λυμάλνεσθαι τοὺς οὐδὲν ἀδικήσαντας. ὁ δὲ τούτου παῖς
 ὁ Χοσρόης καθαιρεθέντα τῆς βασιλείας τὸν Ὁρμισδαν ἀκηκώς,
 τοὺς ἡθάδας χώρους ἀπολιπὼν ἐπὶ τὸ Ἀδραβιγάνον τὴν ἀπόδρα-
 15σιν ἐπεποίητο δέει τῶν συμβεβηκότων Ὁρμισδα κινδύνων, ὑποτο-
 πύσας μὴ πού γε καὶ ἐς αὐτὸν τὰ τῆς συμφορᾶς σχολή διάβασιν.
 ὁ μὲν οὖν Βινδόης ἰχνηλατεῖ τὰ τοῦ Χοσρόου κινήματα· ἐπεὶ δ'
 ἀνερευνωμένῳ κατὰ νοῦν ἐχώρει τούτῳ τὰ πρῶγματα τοῦ τε Χοσ-
 ρόου γέγονε κάτοχος, ἤξιου ἐπαναξεῦξαι τὸν βασιλεῖον θρόνον B
 20ληψόμενον. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἐνέχυρον ὄρκου λαβὼν τῆς πι-
 στώσεως ἐπαῆκεν ἐς τὰ βασιλεια. τῇ δ' ὑστεραία Ὁρμισδας ἄγ-
 γελον ἐκ τῆς φρουρᾶς ἀποστειλούμενος παριδήλου ὡς ἐθέλοι τὰ
 συνοίσοντα λέξιν τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, τοὺς τε σατράπας ἤξιου
 ἰὸς αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ τοὺς ἐν ἀξίαις τελούοντας καὶ ὑπερο-
 25χαῖς, τοὺς τε τοῦ βασιλέως σωματοφύλακας ἅπαντας· μηδὲ γὰρ

20. an ὄρκους?

perturbatus rerum status tutam ei licentiam largiebatur. quem quia nemo
 interpellabat aut verbis castigabat pro tuenda regali excellentia, Hor-
 misdas magistratus interrogat num qui astarent haec libenter audirent.
 illico omnium clamore coorto Bindoes eum a throno abstrahit, et ablata
 a capite tiara satellitibus in custodiam abducendum committit. sic affli-
 cta Bindois fortuna vicissim ad alium migrante, Hormisdas facta sua
 luit, discitque non esse lacessendos, qui iniuriarum ipsi nihil fecerint.
 Chosroes filius, parentem regno motum accipiens, cum timeret, ne se
 quoque paterna calamitas involveret, e locis ubi habitare consueverat,
 Adrabiganum fugit: fugientem Bindoes sequitur. sed ubi secum de re-
 publica diligentius cogitavit, eumque est adeptus, ut in paterno solio
 collocando revertendum illi censuit. qui fide cum sacramento data pi-
 gnori accepta, in regnum se recepit. postridie Hormisdas e carcere
 mitit, cupere se Persarum communi suadere salutaria, oratque uti sa-
 trapae, et qui fungantur honoribus, quique in altiore gradu sint, cu-

περὶ μικρὰν τῶν λόγων ὑπεῖναι αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν. τούτων τοι-
γυροῦν διαγγελθέντων τοῖς ἐξέχουσι τῶν βαρβάρων, ἐκκλησία
πρὸς τὰ βασίλεια γίνεται. ἐπιξάγεται δὲ τῆς φρουρᾶς καὶ ὁ Ὀρ-
μίσδας, ὅπως τοῖς ἐπηγγελμένοις αὐτῷ πέρας προθήσοιτο. τοῦ
τοίνυν ξυλλόγου συγκεκοτημένου πρὸς τὰ ἀνάκτορα, Ὀρμίσδας 5
ἐς μέσον ἐστῶς τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

- C 4. "Ἄνδρες θεαταί, ἀλλ' εἴθε μὴ βασιλικῶν ἀτυχημά-
τιων δημιουργοὶ μοι γεγόνατε· οὕτω γὰρ οὐκ ἂν ἐκληρώσασθε
βασίλεια δημηγόρον ἅμα καὶ δέσμιον. ἄνδρες νυνὶ μὲν γαῦροι
πολέμιοι, τὸ δὲ πρότερον ὑπήκοοι καὶ μετὰ δέους πειθήνιοι. ἄν- 10
δρες θεαταί, ἀλλ' εἴθε μὴ τηλικούτων κακῶν προήλθετε σήμερον
ὑπηρέται καὶ μάρτυρες. εἰ συγχωρήσοι τὸ δάκρυον, φωνὴν
ἀφ' ἧσω προξενούσαν αὐθις τὸ δάκρυον· ὄρω γὰρ ὑμᾶς ἐπεντρυ-
φῶντας τοῖς ἀδικήμασι καὶ κροτοῦντας τῷ χεῖρι, τοῖς ὀδοῦσι δὲ
D τετριγύτας, τοῖς δὲ προσώποις μυκτηριζομένους ἁμοῦ καὶ φενα- 15
κίζοντας, ἐκχύτους τῷ γέλωτι, ἀσχέτους τοῖς ὀνειδίσμασι, καὶ
εἰ μὴ σφάλλομαι, παιγνίων ὑπόθεσιν ἔχοντας βασιλείας νόμιον
αἰδέσιμον. πάρεστιν γὰρ ὑμῖν ἐν μέσῳ προκειμένος ὁ πρὸ μι-
κροῦ καθάπερ θεὸς προσκυνούμενος αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν πολλῶν
ὑμπιζόμενος, ὁ ταῖς ἀλοურγίαι περιρροόμενος τῶν σισηπότα ῥάκη 20
V 201 περιβαλλόμενος, ὁ θρύψει χρυσοῦ καὶ μαργαρίτου κατακοσμού-
μενος νῦν σχολίῳ σιδηροτέκτῳ ταιλαιπωρούμενός τε καὶ κακον-
P 95 γούμενος, ὁ τὰς τρίχας εὐθετιζόμενος καὶ τοῖς μύροις καταπνεό-

stodes etiam regii universi ad se convenient: non enim de re parvi mo-
menti verba facturum. haec ubi barbarorum principibus nuntiata sunt,
conventus fit in regiam, educitur e custodia Hormisdas, promissa prae-
stiturus. coetu igitur in palatium coacto, stans in medio, sic est pro-
fatus.

4. "Viri spectatores (utinam vero mihi regi vestro harum calamita-
tum non etiam architecti fuissetis, sic enim regem concionatorem, et
eundem vincum non habuissetis.) viri, nunc superbi hostes, paulo ante
subditi, et non sine timore obedientes. viri spectatores (utinam vero
tantorum malorum etiam auctores mihi, atque testes hodie non essetis)
nisi vocem lacrimae intercludant, vocem mittam, quae rursus provocet
lacrimas. video enim vobis nihil esse iucundius, quam iniuste laedere,
et plaudere manibus, et frendere dentibus, et subsannare simul ac ludi-
ficari, et effuse irridere, et impotenter maledicere: ac, nisi fallor, pro
lusu puerili veneranda regni legitima ducere. adest enim nunc in medio
vestrum captivus, et ab infimis fuste mactatus, qui paulo ante tanquam
deus adorabatur. qui purpura induebatur, nunc pannis putrescentibus
tegitur. qui auro et margaritis in deliciis collucebat, modo in catena
ferrea aerumnam exigit. qui capillum scite eleganterque componebat, et

μενος νῦν ἀσχιστόως σκληραγωγούμενος καὶ τῷ ῥύπῳ καὶ τῇ κόνι
 τῇ τε λήμῃ τῶν ὀμμάτων καὶ τῇ συμπλοκῇ τῶν βοστρυχῶν κατη-
 γριώμενος τὴν πρόσοψιν, ὃ τοῖς μυρλοῖς γένεσι τῶν ἔδεσμάτων
 κολακευόμενος νῦν ἀπόσιτος καὶ μικροῦ δεῖν καὶ τῶν τυχόντων
 5 σπανιζόμενος ἄρτων, ὃ τοῖς χρυσοφόροις θαλάμοις ἐνδιατώμε-
 νος κλίνας τε χρυσαῖς ἐμβλακευόμενος καὶ σισύρις λαμπραῖς ἐν-
 τρυφῶν καὶ ἐφιστρίσι μεγαλοπρεπέσιν ἐγκυλινοούμενος νῦν ἐν
 εἰρκτῇ στενοχωρούμενος καὶ πρὸς τοῦδαφος κατερριμμένος, μήτε
 λείψανα ἐντελῶν ἀμφιασμάτων περιφερόμενος. ὄρῳ δὲ καὶ τῶν
 10 προπατόρων τὸ κλέος προπηλακιζόμενον σήμερον ἐξ ὧν εἰς ἡμᾶς B
 ἀνοσιουργοῦντες ἑδρούσατε, οὓς ἐχρῆν ἀθανάτων τιμαῖς θερα-
 πεύεσθαι ἐκ τῆς περὶ τοὺς ἀπογόνους ἰσοθέου δορυφορίας προσα-
 γομένης ὀσημέρι. ἐπεὶ δὲ καὶ φύσει παρ' ἡμῖν θεσμὸς ἀνα-
 τέτραπται καὶ νόμοι κράτους ἠθέτηται καὶ τάξις μοναρχίας κα-
 15 ταπεινύεται καὶ δίκης ἠφάνισται πρυτανεῦματα καὶ ἀντίδοσις
 τῶν βεβιωμένων φροῦδος καθέστηκεν, οὐκ ἐπιλήσομαι τῆς βα-
 σιλικῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ἐνόμια τῆς τοῦ γένους συστάσεως τὰ συνό-
 σοντα τῇ Περσῶν πολιτείᾳ διέξιμι. ἄνδρες σατράπαι, καὶ ὄσοι
 περὶ τὸν βασιλεῖον τουτονὶ συνηθροίσθητε χῶρον, κοινὰ κατὰ C
 20 τῆς τυραννίδος στρατολογήσατε δόγματα, μὴ περιορῶντες ἐς τὸ
 λοιπὸν ἐπηρεάζεσθαι βουσιλείαν ὑπερφυῖ τε καὶ δυνατωτάτην,
 πρὸς βυτίδ' αὖτε καὶ φροβρωτάτην τοῖς τὴν οἰκουμένην οἰκοῦσιν ἄν-

unguenta spirabat, nunc tractatur foedissime et durissime, sordibusque ac pulvere, et oculis lacrimarum ac pituitae profluentia pene concretis, et implicatione crinium totus horridus et esseratus redditur. qui mille ferculorum generibus fovebatur, nunc victu caret et tantum non cibario pane eget. qui in thalamis versabatur inauratis et in lectis iacebat aureis molliter, gaudebatque stragulis fulgentibus, et enervabatur in sumptuosis amictulis, nunc in carcere coartatur, humi cubat, nec illi saltem vilium vestimentorum frusta ad velandum corpus suppeditant. quin etiam maiorum meorum decus et gloriam hodie per ea, quae in nos impie designastis, contumeliose despici video, quos honoribus colere sempiternis oportebat, ut eorum nepotibus quotidiana et augusta satellitum atque custodum praesidia constitueretis. sed quanquam apud vos et naturae ius eversum est, et potestas legum nihil valet, et status monarchiae sub pedes subiectus et iustitiae profligata administratio et rerum in vita bene gestarum relegata remuneratio, non obliviscar tamen virtutis regiae, sed benevolentia et amore erga Persici generis universitatem impulsus, quae communiter in rem fore intelligo, iam nunc explicabo. viri principes, et quotquot in hanc domum regiam pedem attulistis, communita adversus tyrannidem decreta sancite, nec regnum longe nobilissimum, potentissimum, vetustissimum, totique terrarum orbi in primis formidabile ullis de caetero damnis et incommodis vexari sustinete. alioqui principatum eximium destructis, multorum triumphorum monumenta con-

Θρώποις. εἰ δὲ μὴ, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσητε, καὶ πολλῶν τροπαίων ὑπόθεσιν ἀνατρέψητε, καὶ μεγίστης δόξης ἀκρόρειαν καταβάλητε, μοναρχίαν τε δυσκατωγώνιστον διυρρήξητε, κύντεϋθεν τῆς εὐδαιμονίας στερηθήσεσθε Πέρσαι, τῆς ἐξουσίας ἀναιρεθείσης ὑμῖν, τῶν περὶ τῆς βασιλείας νόμων ἄτετηθέντων 5 διὰ τὸ τύραννον. ἀταξίας γὰρ στάσις πέφυκε πρόοδος, τὸ δ' ἄτακτον ἄναρχον, ἀναρχία δὲ λύσεως ἀφορμὴ, ἐκ τυραννίδος λαχοῦσα τὴν γένεσιν. αὕτη τὴν πολυαρχίαν ὠδίνουσα τὰ προὔπηργμένα καλῶς κακῶς διατίθησι, καὶ τῷ ἀνωμίλῳ τοῦ κράτους τῷ τε ἀσυμφώνῳ τῆς σιύσεως τὸ ἐνιαῖον καὶ σύντονον τῆς ἀρχῆς 10 διαλύσασα πάντα πύσχειν ἢ δρῶν τοὺς φιλοτυράννους ἠνάγκασε. βασιλείας γὰρ σκύφος πολλοῖς τοῖς πηδαλίοις οὐκ ἐπιβλήσασα μικρὰ τις σπιλάδος ἐπιδρομῇ κατεβύπτισε, περισχιζομένης τῆς κυβερνήσεως πρὸς τὰς τῶν πολλῶν ἀντιθέτους ἐπιβολάς, ἄλλοτε ἄλλου P 96 πρὸς τὸν οἰκίον σκοπὸν ἐπειγομένου κυβερνῶν τὸ ἀκάτιον. οὐκ 15 σὺν εἰ μὴ τοὺς τυράννους ἀπολιμήσετε, τὴν βασιλείαν δουλαγωγῆσετε καὶ παῖγιον τοῖς ἔθνεσιν ἔσεσθε, τῷ ἀσυμφώνῳ τῆς τοῦ βίου διαγωγῆς κατακληρωσάμενοι τὸ εὐάλωτον. ἔτι Βαράμ ἐν ποσίν, ἔτι τοῖς ὄπλοις ἀκκίζεται, ἔτι τῆς ἔβρεως ἔχεται, στρατεύσας κατὰ τῆς Περσίδος τὴν μάχαιραν. τεθνήτω παρα- 20 νάλωμα Θηρίων γενόμενος. μὴ τιμᾶσθω ὁ τοῦτου νεκρὸς τῇ ταιρῇ, ἵνα μὴ ταῖς λαγόσι τῆς γῆς σηπεδόνα ψυχῆς βδελυρῆς

9. τῷ deest IP.

vellētis, et amplissimae gloriae altissimum fastigium deiicietis, monarchiamque pone invictam dissipabitis. hinc adeo felicitatem vestram amittetis, cum per tyrannum legibus de regno abrogatis potestatem in posterum nullam obtinebitis. seditio enim est ad confusionem et tumultum via. ubi confusio, ibi contumacia et imperii detrectatio. detrectare autem imperium, et nolle agnoscere dominum, rerum labefactionem producit, a tyrannide sumpto principio, quae ipsa multorum dominationem pariens bene habentia corrumpit, et imperii inaequalitate seditionisque discordia unitatem et continuum perpetuumque tenorem principatus dissolvens tyrannidem arripientes omnia facere aut pati compellit. navim quippe regni multis gubernaculis gubernatam saxum aliquod non magnum e mari prominens occursum suo fractam demergit, divisa gubernatione ac propter multorum oppositos inter se flexus alio aliter, pro suo scopo, in eius rectionem animum intendente. quocirca nisi tyrannos contriveritis, servitute regnum mutabitis et gentibus ludibrio eritis, cum vos propter dissimilia vitae instituta subactu faciles praebebitis. adhuc Varanus ante pedes est; adhuc armis lascivit; adhuc districto in Persidem gladio male facere perseverat. moriatur ac belluis devorandus obiciatur. ne sepulcro honestetur, ne in viscera terrae detestabilis animae

κατασπείρητε. ἀπογυμνούσθω τὴν κεφαλὴν καὶ Χοσρόης τοῦ
 διαδήματος. οὐκ ἔστι βασιλικὸς τὴν ψυχὴν, οὐκ ἀρχικὴ διανοία B
 κεκόσμηται, οὐκ ἔξουσιαστικὸν τούτου τὸ φρόνημα. ἀκάθεκτός
 ἔστι ταῖς ὀρμαῖς, λυσσώδης πέφυκε τὸν θυμὸν, ἀφιλότιμον
 5 αὐτῷ περικέχεται βλέμμα, οὐκ οἶδε νόμοις προνομίαις σεμνύνεσθαι,
 τὸν τρόπον ἔστιν ἀγέρωχος, τὴν ὄρεξιν φιλήδονος πέφυκε, πάντα
 δεύτερα τίθεται τοῦ βουλήματος, οὐκ ἀκαδοκεῖ τὸ συνοῖσον,
 τὴν εὐβουλίαν οὐκ ἐναγκαλιζέται, τὸ φιλότιμον ἀποπέμπεται, τῇ
 φιλοχρηματίᾳ προσπλέκεται, φίλιος ὢν καὶ φιλοπόλεμος καὶ τῆς
 10 εἰρήνης ἀνόρεκτος. χειροτονήσω δὲ τῷ λόγῳ βασιλεῦ σήμερον
 ὑμῖν τὸ μειράκιον, ὃς παῖς ἐμὸς πέφυκεν ἀγαθός, ἀδελφὸς Χοσ- C
 ρόου τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐκ ἀδελφὸς τὴν προαίρεσιν. ἢ οὐκ εἰς V 202
 μέγα τὰ Περσῶν περιήγαγον τάξεως, τῷ τῆς μεγαλοφροσύνης
 οἴασι τὸ Βαβυλώνιον διδύμων πολίτευμα; βύσανος δὲ τῶν λό-
 15 γων Τηῆροι φορολογούμενοι, οἱ Διλιμνῖται καταθέντες κατὰ
 τῶν ὀπλων τοὺς ἀγένας ἡμῖν, Ῥωμαῖοι πόλεις ἐπιφανεῖς ἀποβαλ-
 λόμενοι καὶ τὰς δευτέρας τύχας τῇ ἐκπτώσει τῶν πρώτων δα-
 κρύνοντες. ταῦτα μὲν ἐγὼ ἅπαντα δρῦσας καὶ πεπονθῶς διὰ τὸ
 τῆς τύχης εὐμετάβολόν τε καὶ ἄστατον. ὑμῖν δὲ ἐν ἔξουσίᾳ τὸ
 20 ἔχεισθαι τὴν τοῦ συνοῖσοντος ἔφεσιν, ἢ καταμελήσαντας τοῦ κα-
 λοῦ τὰς δευτέρας φροντίδας ἀποδοκιμάζειν, καὶ τῷ μεταμέλω D

15. μετὰ interprea.

20. καταμελετήσαντας IP.

putidum cadaver condatur, et Chosroae caput ne cingatur diademate.
 non est in eo regius animus, non ingenium principe dignum, non impe-
 ratorii spiritus. cupiditatum est incontinens, ira et rabie furit; trucu-
 lento est aspectu, ad providentiae praescriptum graviter se gerere ne-
 scit, moribus superbus, in voluptates praeceps; voluntatem suam rebus
 omnibus anteponeit; quod profuturum videatur, non expectat; consilia
 bona non amplectitur, laudis et honoris studium aversatur. avaritiae
 est implicitus, litigiosus, belli cupidus, pacis inimicus. decernam autem
 verbo vobis regem hodie adolescentem, eundem filium meum, praesta-
 bili probitate praeditum, qui cum sit natura Chosroae frater, non est
 frater etiam studiis ac voluntate. an vero ego cum magnitudine animi
 regnum Persicum administrans bello magna non gessi? vera me loqui
 testes sunt Turcae, qui nunc tributa nobis pendunt. testes Dilimnitae,
 qui cum armis cervices quoque nobis submitserunt. testes Romani, qui
 praeclaris urbibus amissis felicem sortem in adversam sibi conversam la-
 mentantur. haec ego sentio, qui propter fortunae mutabilitatem incon-
 stantiamque foeci et passus sum omnia. in vestro situm est arbitrio id
 expetere quod cum rei publicae emolumento coniunctum existimabitis,
 aut neglecta utilitate secundas curas meas reicere, et peccati poeniten-

τῶν ἡμικτημένων πρὸς τὰ ἐν ποσὶν ὅ τι καὶ πράξετε διηπορηκό-
τας ὀδύρεσθαι.”

5. “Ὅτε τοίνυν ἀπέρρει Ὁρμισδα τὰ τῆς διαλέξεως νοουθε-
τήματα, Βινδύης ὁ Πέρσης βρασματώδη συστησάμενος γέλωτα
ἀπεισοκρούειεν Ὁρμισδον τοῦ διαλόγου τὴν ἔκθεσιν, ἐς μέσον δὲ 5
ἀνιστάμενος τάδε πῶ ξυλλόγῳ παρέθετο.

P 97

“Ἄνδρες ὁμόφυλοι καὶ σύμμαχοι καὶ μισοτύραννοι, ἀλλ’
εἰ μὴ νομοθετούντων ἐτι τυράννων ἀνέχεσθε. ἀδικεῖ καὶ νῦν
ἰδιωτεύων ὁ τύραννος. ἐτι τῶν λόγων τὸ κράτος ἀμπέχεται, καὶ
προστώττειν διεγχειρεῖ, καὶ βασιλεύει δημηγορῶν, καὶ θεσμοθε- 10
τεῖ ἐπὶ βήματος, καὶ κατηγορεῖ στρατηγῶν, ἀποδοκιμάζει τε βα-
σιλείαν, καὶ χειροτονεῖ τὸν μοναρχήσοντα, καὶ πάντα πάρεστιν
αὐτῷ ἐν ποσὶν ὅσα οὐδὲ τὸ τῶν ἐνυπνίων φιλότιμον δωρεῖσθαι
τοῖς ἀπατωμένοις δεδύνηται, μήτε τοσοῦτον ἐννοηθῆναι δυνά-
μενος, ὡς οὐ πέφυκεν ἐν συμβούλων μοίρῃ γνωρίζεσθαι τοὺς μὴ 15
τὰ περὶ ἑαυτῶν διαθεμένους ἐπιδειξίως τοῖς πράγμασι. πόθεν
B ὄν ἡμῶν ἐνέχυρον τῆς εἰσηγήσεως καταθήσει λίαν ἑδραῖον καὶ
ἄξιόχρεων; ἢ τὴν ἑαυτοῦ τύχην κατεγγυῶν ἡμῶν ἐσοφίστευσεν,
ἐθέλων ἡμᾶς συνδεσμίους θεύουσθαι καὶ τῶν αὐτῶν παιδημάτων
κοινωνοὺς ἀνευθύνους; οὐ γὰρ τῶν ἐκείνῳ πεπλημμελημένων με- 20
τέσχομεν τυραννόμενοι. πῶς δὲ κατὰ τυραννίδος γλῶτταν κε-
κίνηκεν ὁ μηδένα νόμον Περσῶν καταλιπὼν ἀτυράννητον, ὁ λη-

12. μοναρχήσαντα IP.

tia ductos, quia quid faciendum esset in rebus manifestissimis dubitave-
ritis, in luctum vos dare.”

5. Ubi Hormisdæ admonitio finem habuit, Bindoes immodico risu
diffluens Hormisdam cum sua concione in malam crucem abire iussit.
ipse in medium surgens concilium sic est affatus.

“Viri cives atque socii et tyrannidis osores (si tamen tyrannos
etiam nunc vobis leges imponere conantes non toleratis), etiam privatus
nobiscum iniuste agit tyrannus iste. adhuc imperiose loquitur, et iubere
audet, et concionando regnat, et quasi e tribunali leges præscribit,
duces accusat, statum regni improbat, monarcham creat, et omnia ei
prompta ac parata sunt quæ nec somniator ullus unquam per quietem
sibi falso donata videre potuit. nec istuc saltem apud se cogitare pot-
est, non solere pro consiliariis agnosci qui res suas ipsi male procura-
verunt. quod igitur suasionis suæ pignus adeo firmum et idoneum da-
turus est? fortunamne suam sponsione obstringere nobis veteratorie me-
ditatus est, volens nos una secum vinculis oneratos eorundemque casuum
socios quanquam innocentes aspicere? nec enim cum eius tyrannidi sub-
essemus, paria cum illo delicta conscivimus. quomodo autem adversus
tyrannos linguam movere non dubitat, qui nullam Persarum legem tyran-

στρικώτερον ἄρξας, καὶ τὴν ἔξουσίαν κιβδηλεύσας τῇ βίᾳ, ἐπομ-
 βρήσας δὲ τοῖς φόνοις παρὰ πάντα τὸν τῆς ἡγεμονίας καιρὸν, καὶ
 μικροῦ δεῖν τὸν Τίγριν ἀποχερσώσας τοῖς σώμασιν, ὃ τοῖς τά-
 φοις εὐθνήλιαν πραγματευσάμενος, καὶ τοῖς αἵμασι καταπαίλιων
 5 τὴν μάχαιραν, καὶ σπάνιν ἀνθρώπων ἐκπορευόμενος, ἵνα τὴν C
 κακίαν ἐξ ὀλιγανδρίας ὠχυρωμένος ἀθάνατα τὰ τῆς τυραννίδος
 ἀποκληρώσῃται. παίδων γνώμης ἐκδιαιτητῆς ὃ μὴ ταῖς ἑαυτοῦ
 πράξεσι δεδικακῶς τὰ συμφέροντα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, Ὁρ-
 μίσδα. οὐ σοφιστεύουσι μετὰ καθάρσεις τύρανοι· οὐ νομο-
 10 θετοῦσι γεγονότες ὑπήκοοι· οὐ συμβουλεύουσι κατακριθέντες τὸν
 θάνατον. ἐπεὶ τοίνυν τῶν ὑπηκόων οὐ πρόσεστί σοι τὸ λοιπὸν
 τυραννεῖν, ἐπήρειαν κατὰ τῶν παίδων ὃ δειλαιος ἐμμελετήσας
 ἀδικεῖν τῷ νεωτέρῳ τὸν πρεσβύτερον εἶλον, ἵνα μὴ σχολῆ ποτὲ D
 τὰ τῆς σῆς ἀδικίας ἀνάπαυλιν. τὸ Τουρκικὸν ὑποφόρους τελεῖ.
 15 ἄλλ' οὐ τῆς σῆς ἀγγιολίας ταῦτα πέφυκε μελετήματα· ταῦτα
 προνοίας ἔργα καὶ θανατῶντες Πέρσαι ἀρεταῖ τε στρατηγῶν κα-
 λῶς ἐτεκτῆναντο. πόλεις καὶ ἄστεα τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπιδύσατο.
 ἄλλ' οὐ πεισθήσονται Πέρσαι· οὐ γὰρ τὰ πρῶγματα τοῖς λόγοις
 συνδιατίθενται. ἢ οὐχὶ θυραυλοῦσιν ἡμῶν τὸν πόλεμον παίζον-
 20 τες, καὶ φιλεπίδημον φόνον κατασπιλάζοντες περὶ τὴν Περσικὴν
 ἀναχέονται φάραγγα, καὶ τὸ κωλύσον οὐκ ἔστι διὰ τὸ σὸν φιλο- V 203
 πόλεμον; πλήρεις οἱ σοὶ θησαυροὶ τοῦ χρυσοῦ. ἀλλὰ καὶ τῶν

nidis suae expertem reliquit? qui regnavit ut latro, potestatemque vio-
 lentia corrupit ac depravavit. qui per omne regni sui spatium caedibus
 multo creberrimis debacchatus, Tigrin iniectis a se iugulatorum corpori-
 bus propemodum innavigabilem effecit. qui sepulcris omnia replere con-
 tendit, gladium sanguine pinguefaciens et raritatem hominum importans,
 ut ex paucitate vivorum quaesito improbitati suae tutamento tyrannidem
 exercere immortaliter posset. filiorum indolem mentesque diiudicat, qui
 quid ipse utiliter agere deberet iudicare omisit. apage, Hormisda, cum
 ista tam insolenti novitate. non philosophantur post abdicationem ty-
 ranni; non dant leges ipsi redacti sub leges; non dant consilium damnati
 capitis. et quia posthac cives iniquo imperio discruciare non potes, ad-
 versum filios tuos, miser, contumelias comminisceris. In seniore per
 iuniorum iniurias esse voluisti, ne unquam a scelere vacares. Turcas
 tributa pensitare fateor, verum non hic industriae solertiaeque tuae la-
 bor est. haec providentiae opera et Persae ferro corpora sternerentes et
 duces virtute sua moliti sunt. urbes et oppida Romani perdiderunt. at-
 qui ut istud credant Persae, sero adducuntur: nec enim cum verbis res
 ipsa consentit. an non foris in stativis permanent, arma nostra irriden-
 tes, atque a stragibus hostium in sua provincia edendis refugientes ca-
 stra Persica circumfundunt, quique eos propter divinum tuum bellandi
 studium prohibeat, nemo est? thesauri auro pleni sunt tibi: sed et ple-

P 98 ὀδυρμῶν αἱ πόλεις τε καὶ οἱ θάλαμοι ἀγροὶ τε καὶ ἀυλῶνες καὶ γῆδια. καὶ μιῦς συμφορῦς πῦσα κεκοινῶνηκε τύχη, ἵνα δυστυχεστάτης αὐτὸς εὐδαιμονίας ἐμφορηθείης, ὑπὸ τῶν χρημάτων καταρδευόμενος. ἄπειθε λοιπὸν ἐκποδῶν, τῶν σὺν ἀδικημάτων παρασχόμενος δίκην. ἐνὸς ἀνθρώπου φθορὰ σωφροσύνης ἔστω 5 διδάσκαλος, καὶ τοῦτο νόμος ἔστω λίαν ἐπιεικῆς τοῖς μετὰ ταῦτα καὶ σωτήριος· οὐ γὰρ ἀλαζονείας τρυφήν, ἀλλ' ἀνεπονείδιστον οἰκονομίας ὑπεροχὴν ἢ τῆς βασιλείας ἀναγόμεναις ἐπαγγέλλεται.”

B 6. Ὁ μὲν οὖν ξύλλογος κατεκελάδει Ὁρμισδον, ὑβρίζοντες ἐς αὐτόν, καὶ τῶν λόγων τὴν παρηρησίαν ἀπεφανίλλοντο, 10 ἐτράποντο δ' ἐς τὰ μάλιστα ἐς θυμόν, κτυοφθαλμιζόμενοι τε παρεδριμύττοντο, τοῦ θράσου ἀγάμενοι τὰ φουρήματα. καὶ πολλῇ τῇ ἐκχύσει τοῦ ἐρεθίσματος ἄγουσιν εἰς μέσον τὸν παῖδα Ὁρμισδου, τὸ μειράκιον ἐκεῖνο τὸ δύστηνον, εἶτα ἀποσφάττουσι τε ὀρῶντος Ὁρμισδον, πάντα τῇ ὀργῇ χαρίζόμενοι. ἀτὰρ μὴ 15 μέχρι τούτου τοῖς κακοῖς ὑπόθεσιν παρεχόμενοι, καὶ τοῦ Ὁρμισδου τὸ γύναιον ἐς μέσον παραστησάμενοι ἀπὸ τῆς κύστεως τεμαχίζουσι, κακῶς δικαζούσης τῆς μαχαίρας τοῖς μέλεσι. τὸ μὲν C οὖν γύναιον ἅμα τῷ κατηθλιωμένῳ παιδί οὕτω τὸν βίον ἐν ἐπισήμῳ θεύτρῳ καταστρεψάμενον τρωγῶδίας ὑπῆρχεν ὑπόθεσις· 20 ἐπεὶ δὲ τῆς δυστυχοῦς ἱστορίας γέγονεν Ὁρμισδας ἀπαράγραφος μάρτυς, κληροδοτεῖται τὴν τύφλωσιν, καὶ τοῦτό πως ἦν αὐτῷ τῶν συμφορῶν ἐπιμύδιον. περόνας γὰρ σιδηρᾶς ἀνδρακεύσαν-

nae lamentorum urbes, thalami, rura, convalles, agelli. et ut tu pecuniis coacervatis infelicissima felicitate ingurgitarere, fortuna et status omnis unam et communem calamitatem accipere debuit. quamobrem te hinc aufer, tuorumque scelerum poenas persolve. unius hominis interitus caeteros sapere doceat; et hoc in legem posteris aequam valde et salutarem esto, siquidem non delicatam arrogantiam et ostentationem, sed administrationis omni probro vacantis excellentiam regum declaratio pollicetur.”

6. Concilium igitur contra Hormisdam tumultuari, voces ignominiosas iacere, eius sermonis libertatem flocci pendere ac pro nihilo ducere. succeduntur ira incredibili, et irreverenter plane virum intuentes exacerbantur, tam inflatos confidentiae, spiritus admirantes. deinde filium ipsius adolescentulum illum miserum, certatim capto illudentes, in medium adducunt, et omnimode furori suo gratificantes in conspectu patris morte afficiunt, ultraque saevitia progressi coniugem producunt et ab imo ventre in partes haud aequas dissecant. ita mulier cum miserando filio in celebri theatro vita cum sanguine finita tragoediae argumentum praebuit. Hormisdas postquam calamitosi spectaculi testis omni exceptione maior factus est, utroque lumine orbatus hoc suorum casuum auctarium habuit. nam acas ferreas in mediam prunam coniectas et igni-

τες καὶ μάλα καρτερώς ταύτας συνουσιύσαντες τῷ πυρὶ ἐπὶ τὰς
 κόρας τῶν ὀμμάτων ἐπέβαλλον, οὕτω τε τῷ μύθῳ τὸν Ὀρμι-
 σδαν μετὰ βασιάνων τιβίζοντες, τύκτα κατ' αὐτοῦ τὸ λοιπὸν διὰ
 παντὸς ἐψηφίζοντο, ὑποτοπύσαντες μὴ πως διαδράσειε καὶ πρῶ-
 5 γματα παρύσχοιτο τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, ἔναυλον τὴν μνήμην κα-
 τέχοντες τῶν ὑπὸ Καβύδου τελεσιουργηθέντων, ὀπηνίκα τὰ Περ- D
 σικὰ σκῆπτρα κατέθετο. ὁ Καβύδης γὰρ οὗτος πατὴρ μὲν ἐγε-
 γόνει Χοσροίου τοῦ πάλαι Περσῶν βασιλεύσαντος, ἐπεὶ δὲ παλα-
 μναῖός τις ἦν τὴν τε ἐξουσίαν πρὸς βίαν περιεβάλετο καὶ ἐς τυ-
 10 ραννίδα τὰ τῆς βασιλείας μετέβαλε, τῆς ἀρχῆς αὐτὸν παραλῶουσι
 Πέρσαι, ἐν εἰρκτῇ τε ἐναποθέμενοι τοῖς τῆς ταρακτωρίας τιθη-
 νεῖσθαι κόλποις παρέδωσαν. τούτου τὸ γύναιον τὰς εἰσόδους
 παρ' αὐτὸν θανά τε καὶ συχνῶς ἐπεποιήτο ὀσημέραι, ἐθεράπευέ
 τε διακονούμενον, καὶ ταῖς εἰσηγήσειν ἐψυχαγωγῆε ἐμφρόνως
 15 φέρειν τῆς ἀπο-ίου τύχης τὰ δράματα. ὁ μὲν οὖν ἐφεστῆκώς P 99
 τοῦ φρουρίου, δε ταγματάρχης τε ἦν καὶ στίφους στρατιωτικοῦ
 ἐπιστασίαν ἐκείνητο, τοῦ γυναιίου καταπίπτει ἐς ἔρωτα. ὁ οὖν
 Καβύδης τοῦτο ἀκηκῶς παρεγγύα τῇ γυναικὶ ἐς ταῦτὸν εὐνῆς
 τῷ φρουράρχῃ γενέσθαι καὶ φέρειν τῆς τύχης ἅπασαν σπιλάδα
 20 προσπίπτουσαν. οὗ δὲ γεγενότος ἔκλυτος ἦν ἡ φρουρά, τό τε
 σύντονον τῆς διαφυλακῆς ἐκεχάνωντο, καὶ δουλαγωγεῖται τῇ
 ῥυθυμίᾳ τὸ ἄγρυπνον. ἐντεῦθεν ὁ Καβύδης μεταβολὴν τῶν
 ἐνοχλούντων ἐμπορευσάμενος, καὶ τὴν ἐσθῆτι τοῦ γυναιίου ἀμ-
 φιασάμενος, τῆς εἰρκτῆς ἐξεχώρησε, καταλέψας τὸ γύναιον τὴν
 25 στολὴν αὐτοῦ ἀμπεχόμενον. Σείωσῃ τοίνυν δοκμώτατον φίλον B

tas pupillis cum cruciamento intraserunt, nocteque perpetua illum damna-
 verunt. timebant enim ne forte aufugiens Persarum rei publicae ne-
 gotium faceretur, cum adhuc alta mente repostum maneret, quid Caba-
 des sceptrum Persicum deponere coactus perperasset. Cabades namque
 hic Chosroae olim Persarum regis pater fuit. quoniam autem homo san-
 guinariarius erat et potestatem vi occuparat tyrannicisque moribus regnum
 deformabat, principatu deiectum Persae custodia claudunt et aerumnas
 alumnum donant. ad quem uxor saepius quotidie ventitans officiose ma-
 rito inserviebat, et ad tristis fortunae ludum sapienter perferendum ad-
 monitionibus suis permovebat. hinc castelli idemque turmae militaris
 praefectus mulieris amore captus, eam ut sibi obsequeretur rogavit.
 quod ubi Cabades ex ea cognovit, hortatur uti quamcunque a fortuna
 labem ne recuset, et hominis complexum admittat. re perfecta et custo-
 dia fit solutio, languescunt excubiae, et insomnias vigiliarum socordia
 dominatur. itaque Cabades incommodis suis mutationem inveniens, ve-
 stem uxoris indutus, illamque sua vicissim veste indutam relinquens, e
 custodia egreditur, et ascito. Scose amico probatissimo ad Hunnos acce-

παραλαβὼν τοῖς ἔθνεσι τῶν Οὐγγῶν προσομιλεῖ, οὓς Τούρκους
 πολλαχοῦ ποῦ ἡ ἱστορία ἐγνώρισεν. εἶτα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν
 Ἐφθαλιτῶν φιλοφρονήματα ξενισθεῖς, δυνάμεις τε ἀξιολογητά-
 V 204 τους περιβαλλόμενος, μάχη τῶν ἀντιπάλων κεκρατηκῶς ἀπολαμ-
 βάνει τὸ κράτος, ἀναλεύξας πρὸς τὰ βασιλῆα. ὁ μὲν οὖν Κα- 5
 βάδης ἀντιταλαντεύων Ξεῶση τῷ τῆς φιλίας Θεσμῶ τὴν ἀτίδο-
 σιν ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν ἀρχῶν τοῦτον ἐλάμπρυνε, δίκας ὑπὸ τῶν
 ἡδίκηκότων ὠμότατα εἰσπραξάμενος. ταῦτα γοῦν, ταῦτα οἱ
 τῶν Περσῶν σατράπαι διανοοῦμενοι ἐκκορακίζουσι τὸν Ὀρμί-
 C σδαν. (7) ὅτε γοῦν τῷ ξυλλόγῳ ἅπαντα τὰ πρὸς ὄργην ἐπέλε- 10
 ραστο, ἀνάγεται Χοσρόης ἐπὶ τὸν βασιλεῖον θρόνον, τῇ τε ἀψίδι
 τῇ χρυσῇ παρεστῶς, ὡς ἔθος Πέρσαις ἀναγορευέσθαι, προσε-
 κυνεῖτο βασιλικώτατα καὶ ταῖς ἐσφημίαις τὰ ὧτα περιεκλύζετο.
 ὁ μὲν οὖν ἄχρι τινὸς τὸν πατέρα περὶ τὴν φρουρὰν ἐφιλοφρονεῖτο
 παρηγορούμενος, τῆς τε βασιλικῆς ἐστιώσεως μέτοχον ἐπεποίητο, 15
 πέμπων ὡς αὐτὸν ἐν λεκανίσαι χρυσαῖς μυττωτοδς καὶ κῶλα θή-
 D ρας βασιλικῆς, βουβαλίδων τε καὶ δορυκάδιων καὶ ἄνων ἀγρίων
 τῶν μελιῶν τὰ ἐπίσημα, ἄνθοσμίας τε οἴνους καὶ ποικίλων προ-
 πομύτων κατασκευάς, ἄρτους τε εὖ πεπεμμένους καὶ γάλα καὶ
 λάχυνα, καὶ ὅποσα ἄλλα γαστριζομένοις τυράννοις δορυφορεῖται 20
 ἐς τραπέζης πανήγυριν. ὁ δ' Ὀρμισδαν ἀπεδοκίμασε τὸ τοῦ βα-
 σιλέως φιλότιμον, καὶ λίαν κενταυρικῶς ἐλοιδορεῖτο τοῖς διακο-
 νουμένοις αὐτῷ· ὠβέλιζε γὰρ εἰκότως οἰκτειρομὸν ἐπονεῖδιστον,

3. εφθαλιτῶν IP.

dit, quos esse Turcas multis locis monuimus. ab Ephthalitarum rege
 benevolentissime acceptus copiisque instructissimis adiutus victis certa-
 mine inimicis regnum postliminio recepit, et in regiam reversus ex ami-
 ctitiae legibus pares gratias retulit, cum eum summis honoribus illustra-
 vit: de persecutoribus poenas crudelissime sumpsit. hoc igitur, hoc,
 inquam, Persarum satrapae formidantes Hormisdan oculis privandum
 censuerunt. (7) postquam conventus per omnia iram suam explevit,
 Choroos in thronum regium extollitur, stansque sub fornice aureo, ut
 apud Persas more receptum est cum reges proclamantur, adoratur rega-
 lissime, et omnium aures fausta acclamantium vocibus circumsonant. hic
 aliquandiu patrem in carcere solatiis mulcet amanter et regio victu
 sustentat, mittens ad eum intrita in patinis aureis, ac de venatione regia
 bubulorumque caprearum et agrestium asinorum partes praecipuas, vina
 item odorata et propinamenta variorum generum, panes praeterea exqui-
 site coctos, lac, olera, et quaecunque alia regibus ventri et abdomini
 deditis ad mensam panegyricam subserviunt. caeterum Hormisdas stu-
 dium regis erga se contemnens, ut Centaurus aliquis (id est, ferum et
 agrestem in modum), quae sibi ministrabantur vituperabat. non immo-

ἄποπομπούμενος ἔβριον ὑποκραταμένην εὐσέβειαν. τοῦτό τοι καὶ
 ἀποτεριματίζει τῷ Ὁρμισδα τὸν θάνατον· τυμπάνοις γὰρ κατὰ P 100
 τῶν λαγόνων παιόμενος καὶ ῥοπάλοις τοὺς ἐν τῷ τραχήλῳ σφον-
 δύλους συνθλίβόμενος καταλύει τὸν βίον πικρότατα. ὁ δὲ Χοσ-
 5 ρόης τηλικούτῳ μίσει τὰ τῆς βασιλείας βεβηλώσας προαύλιον ἐπι-
 βατήρια τοῦ κράτους ἐπανηγύρισε, χρυσῶ τε πολλῶ ἐφιλοτιμείτο
 τοὺς ἐπιφανεστάτους τῆς Περσῶν βασιλείας, τῆς τε φρουρᾶς
 ἐπέξῃγε τὰ πλήθη, κατειρωνευόμενος ἐντεῦθεν οὐκ ἔσσεσθαι τῆς
 πατρίδος ἀπανθρωπίας διάδοχος. ἔκτη δ' ἡμέρα, καὶ δι' ἐπι-
 10 στολέως μετεπέμπετο Βαρὰμ γενέσθαι ὡς αὐτόν, καὶ δώροις βα- B
 σιλικοῖς μεγατιμίοις ἐπιθάσσευε τοῦτον καταθέσθαι τὸ τύραννον.
 ἐπισχνεῖτο δὲ καὶ τὴν δευτέραν τοῦ κράτους ἀπονεῖμαι ἄξιαν αὐ-
 τῷ, τοῖς τε προσημαρτημένοις διαλύσασθαι, ἐνέχυρόν τε τῆς ὁμο-
 λογίας ὄρκον μεσίτην παρέχεσθαι. ὁ δὲ Βαρὰμ ταῖς βασιλικαῖς
 15 ἐντετυχηκῶς συλλαβαῖς τοῖσδε τὸν Χοσρόην ἡμεῖψατο γραμμα-
 σιν. ἦδη γὰρ παραθήσομαι καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ Βαράμου ἐπι-
 λέξεως σύμφρασιν.

“Βαρὰμ φίλος τοῖς θεοῖς, νικητῆς, ἐπιφανῆς, τυράννων C
 ἐχθρός, σατραπῆς μεγιστάνων, τῆς Περσικῆς ἄρχων δυνάμειος,
 20 ἔμφρων, ἡγεμονικός, δεισιδαίμων, ἀνεποκειδιστος, εὐγενής, εὐ-
 τυχής, εὐεπήβολος, αἰδέσιμος, οἰκονομικός, προνοητικός, πρῶος,
 φιλόανθρωπος Χοσρόη τῷ παιδὶ Ὁρμισδου. τὰ γραφέντα παρὰ
 τῆς ἑλλειποῦς ὑμῶν καὶ μικροτάτης συνθέσεως ἐδεξάμην, καὶ τὰ
 σταλέντα παρὰ τῆς σῆς τολμηρῶς ἐγχειρήσεως οὐκ ἀπεδέξάμην·

rito autem misericordiam illaudabilem aversabatur, et simulatam pieta-
 tem ut apertam iniuriam excludebat; id quod exitium ei peperit: fustibus
 enim in ilia impactis et collo ictibus clavarum confrecto acerbissime vi-
 tam exiit. Chosroes cum tam inexpiabili scelere primordia regni sui
 contaminasset, pro adepto imperio laetitiam publicam instituebat, et in
 Persarum nobilissimos quosque largitiones auri prodige faciebat: cater-
 vas e carcere dimittebat, quo a paterna crudelitate longius abfuturus
 crederetur. die sexto per epistolam accitur Varamus, donisque pro ma-
 gnificentia regia ad tyrannidem abiiciendam invitatur. proximi item ab
 rege honores in regno, admissorum condonatio, pactique huius pignus
 iusiurandum intercessurum, promittuntur. Varamus lecta regis epistola
 hunc in modum rescribit ad verbum.

“Varamus deorum amicus, victor insignis, tyrannorum inimicus,
 satrapa megistanum sive procerum, Persicarum copiarum imperator, sa-
 piens princeps, religiosus, inculpabilis, nobilis, beatus, voti compos,
 venerandus, oeconomicus, providus, mitis, humanus, Chosroae Hornis-
 dae filio. quae ab imperfectione parvissimaque prudentia tua mihi scri-
 pta sunt, recepi, munera confidenter abs te missa repudiavi: nam ne-

ἴδει γὰρ μήτε γράμμασι μήτε δωρήμασι βασιλικοῖς χρήσασθαι ὑμᾶς πρὸς ἡμᾶς, καὶ μάλιστα οὕτως ἀτάκτον τῆς σῆς χειροτο-
 D νίας προελθούσης κατὰ τὴν Περσικὴν πολιτείαν, καὶ μήτε τῶν
 εὐγενῶν καὶ ἀξιολόγων συμψήφων γενομένων τοῖς ἀτακτοτέροις
 καὶ δυσγενεστέροις ἀνθρώποις. ἵνα μὴ οὖν τοῖς πατρώοις ἐπι- 5
 V 205 πέσης κινδύνοις, τὸ μὲν διαύδημα ἐν ἱεραῖς ἀποθήμενος τύποις
 τῶν βασιλικῶν τόπων ὑπέξελθε, τοὺς δ' ἐπὶ πταίσμασιν ἐαλω-
 κότας ἐν εἰρκτῇ αἰδῆς ἀποθέσθαι τοὺς τὰ ὁμοιά σοι τετολημκό-
 τας ἀναγκαῖον· οὐδὲ γὰρ μετὰ τῆς σῆς δυνάμειος ἴδιον ἀνεξέτα-
 στως τοὺς κακούργους ἀνθρώπους παρῆλῦσαι τῆς πρεπούσης αὐ- 10
 τοῖς παρὰ τῶν νόμων ἐπεξελεύσεως. ταῦτα δὲ ποιήσας ἐλθὲ
 πρὸς ἡμᾶς, καὶ κλιματάρχης τῆς Περσικῆς πολιτείας παραντίκα
 γενήσῃ. ἔρρωσο, φρονῶν τὰ συμφέροντα. εἰ δὲ μή, προγο-
 νικῶς διαφθάρηθι.”

P 101 8. Τοῦ δὲ γραμματοφόρου συντόνω κινήσει τιπὶ θᾶπτον 15
 παραγεγονότος εἰς τὰ βασιλεια καὶ τὸ πυκτίον τῶν ὑπὸ Βαράμου
 συγγεγραμμένων τῷ βασιλεῖ παρακομισαμένου, τῇ ἐπαύριον
 ἅπαντας εἰσκαλεσάμενος ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς εἰς ὑπήκοον
 τῶν συνελλυθόντων παρεγύμνον τὰ ὑπὸ Βαράμ σοβαρῶς γεγραμ-
 μένα. οἱ δὲ σατράπαι καὶ οἱ ἄλλοι ταῖς τῶν ἀξιομάτων τύχαις 20
 καταλαμπόμενοι ἰδεινοπάθουν ἐπὶ τοῖς ἐκτόπως τετολημμένοις
 τῷ Βαράμ, τὸν δὲ βασιλέα πρὸς ὀργὴν ἐξεβάκχεον, κοινὸν τῆς
 Περσίδος τύραννον ἐς τὸ φανερόν ἐκείνον αὐτὸν τὸν Βαράμ γρά-
 B φροντες. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Βαβυλώνιος δεδιὼς μὴ ταῖς ἀπειλαῖς
 τῶν λόγων ἐκτραχύνῃ τὸν τύραννον πρὸς τὸ ἀπειθέστερον, κρύ- 25

que litteras neque dona regalia ad nos mittere conveniebat, cum prae-
 sertim te rege creando tanta sit in rem publicam Persarum invecta per-
 turbatio, et neque nobiles neque alicuius pretii homines cum turbulentis
 illis ac plebeis societatem coiverint. ne igitur paterna te calamitas ex-
 cipiat, deposito in sacris locis diademate regia excede. qui porro deli-
 quisse convicti sunt, qui, inquam, paria tuis sceleribus ausi sunt, eos
 de integro in carcerem trudi oportet. non enim potestatis tuae est ho-
 mines maleficos citra discrimen legum poenis eximere. haec ubi feceris,
 te ad nos confer, et statim climatarcha Persidis (hoc est, tractus ali-
 cuius terrarum seu regionis praefectus) creabere. vale, et conducibi-
 lia fac cogites. sin minus, cum patre tuo male peri.”

8. Cum tabellarius magnis itineribus celeriter in regia affuisset ta-
 bellasque a Varamo conscriptas regi tradidisset, die postero convocatis
 ad unum optimatibus magistratumque honore illustribus ad se Varamo
 superbe scripta commemorat. illi inusitatam viri audaciam graviter et
 iniquo animo ferunt, regique facies irarum subiciunt, Varamum commu-
 nem Persidis tyrannum esse palam decernunt. rex metuens ne verborum

πει μὲν παρ' ἐαυτῶ τὸ δοκοῦν, καὶ ὡσπερ ὑπὸ παραπειάσματι τῷ ἐπιπλάστῳ τῆς κολακείας τὴν τοῦ Βαράμ ὑποκλέπτων δευτέραις ἀξιώσιν καθυφαίνει τοῦ ὄγκου τὸν ἀντικράττονα, τάδε πως ἐν βιβλίῳ ἐγχαράξας αὐτῷ. οἶμαι δ' οὐκ ἀναξιόλογον καὶ 5 αὐτὴν τὴν συνθήκην προθεῖναι τῆς λέξεως, ἵνα τῷ ἀμεταμόρφῳ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκθέσεως ἀθόλωτα τὰ τῆς ἀληθείας ἀφύσσοιντο οἱ ξένων καὶ ἀκορέστων ἀφηγημάτων κατοργούμενοι.

“Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, δυναστευόντων δεσπότης, κύριος ἐθνῶν, εἰρηνάρχης, τοῖς ἀνθρώποις σωτήριος, ἐν θεοῖς C 10 μὲν ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ αἰώνιος, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις θεὸς ἐπιφανέστατος, ὑπερένδοξος, νικητὴς, ἥλιῳ συνανατέλλων καὶ τῇ νυκτὶ χαριζόμενος ὄμματι, ἐκ προγόνων ἐπίσημος, βασιλεὺς μισοπόλεμος, χαριστικός, ὁ τοὺς Ἄσωνας μισθούμενος καὶ τὴν βασιλείαν Πέρσαις διαφυλάττων, Βαράμ στρατηγῷ Περσῶν, 15 ἡμετέρῳ δὲ φίλῳ. ὑπομνηστικὸν τῆς πολυθρῦλλήτου ἑμῶν ἀνδρείας ἐδεξάμεθα, καὶ γνόντες ὅτι ὑγιαίνετε, ἐχαροποιήθημεν. τινὰ δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ ῥήματα παρετέθηκας, ἃ ἐκ τῆς σῆς οὐκ D ἐγεννήθησαν καρδίας. ἄλλ' ἴσως ὁ τοῦ γράμματος ὑπουργὸς οἴνω πολλῷ μεθυσθεὶς καὶ ὑπνῷ ἀμέτρῳ περιβληθεὶς μάταια καὶ 20 ἄλλόκοτα ἐνύπνια συνεγράψατο. ἄλλ' ἐπιυδῆ τὰ δένδρα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τὰ ἱμάτια ἀπεδέσαντο καὶ οὐκ ἰσχύουσι τὰ ἐνύπνια, διὰ τοῦτο οὐκ ἐταράχθημεν. ἡμεῖς δὲ καὶ τὸν βασιλεῖον θρόνον καλῶς ἀπελάβομεν, καὶ τὰ νόμιμα Πέρσαις οὐκ ἀντερέ-

17. an παρετέθηκας?

minis tyrannum exasperatum ad officium praefractiorem redderet, sententiam suam occultam habet, et ficto velatoque blandimento eum captans, ut ad secundam saltem petitionem de arrogantia remitteret, hunc ei libellum scribit; quem ad verbum apponere, non alienum fore opinor; quo expositione rerum nihil variata veritatem puram ac liquidam hauriant, qui novarum narrationum delectatione satiari non possunt.

“Chosroes rex regum, dominantium dominus, gentium dominus, princeps pacis, hominum salus; inter deos quidem homo bonus et aeternus, inter homines autem deus illustrissimus; victor longe gloriosissimus, cum sole exorians, nocti oculos (stellas) largiens, a maioribus nobilis, rex belli osor, bene merens de omnibus, Asonas mercede conducens et regnum Persis custodiens, Varamo Persarum duci, amico nostro. schedam multorum sermonibus praedicatae fortitudinis vestrae suscepimus, intellectoque vos bene valere gavisi sumus. reperiebantur autem verba quaedam Intexta epistolae, quae ab animo tuo haud profluxerunt: sed fortasse amanuensis probe appotus altoque somno demersus vana et monstrosa somnia sua litteris exaravit. quoniam vero diebus istis arbores suas vestes (frondes) deposuerunt et somnia non valent, ideo res nihil nos perturbavit, qui in sedem regiam honeste successimus, et Persarum

ψαμεν, τοὺς δ' ἐκ φυλακῆς διασωθέντας πάλιν φυλακῇ οὐκ ἐπι-
 θῶμεν· οὐ γὰρ πρέπει βασιλέως δωρεὰν χηρεῦειν δυνάμειος. τὸ
 μὲν οὖν διώδημα ἐπὶ τοσοῦτον τεταραρήκαμεν μὴ ἀποτίθεσθαι,
 P 102 ὡς ἐλλείπειν ἡμᾶς, καὶ εἴπερ ἄλλοι εἰσὶ κόσμοι, κἀκεῖνων βασι-
 λεύειν. ἐρχόμεθα δὲ πρὸς σὲ βασιλικώτερον, ἢ λόγοις πείσον-
 5 τες ἢ τοῖς ὄπλοις καθυποτάξαντες. εἴν θέλης εὖ ἔχειν, φρόνει
 τὰ δέοντα. ὑγίαινε, ἐσόμενος ἡμῶν ἄριστος σύμμαχος."

B
 V 206 9. "Ὅτε γοῦν ταῦτα ἐπεπόμφει ὁ βασιλεὺς τῶν Μήδων
 τῷ τυράνῳ Βαράμ, αἱ δυνάμεις πάντοθεν ἤρανίζοντο. συλλέ-
 γει τε τὸ ὀπλιτικὸν τοὺς τε περὶ τὸ Ἄδραβιγάνων, τοὺς τε ἐπι-
 10 καθημένους τοῖς μέρεσι τοῦ Ζαβῦ ποταμοῦ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ἀνὰ τὴν Νισιβιν στρατοπεδευομένους ἀνελέξατο ὡς τάχος.
 καὶ ὄητα δηρῶνα τὰς ἐπισωρευθείσας αὐτῷ δυνάμεις εἰς ἓνα ἐπε-
 στοίχισε χῶρον, χρήμασι φιλοφρονησόμενος, ταῦτ' ἄρ' ἠγεμό-
 νας προίστησι, τὸν μὲν Σαράνην τοῦ δεξιοῦ ἐπιστατεῖν παρα-
 15 κελυσάμενος στίφους, Ζαμένδην δὲ τοῦ εὐωνύμου κλίτους προσ-
 τάττει ἠγήσασθαι, τὸν δὲ Βινδόην τὴν μέσσην περιβάλλεσθαι
 C φάλαγγα τῶν τε ὀπισθοφυλάκων ἀντέχεσθαι παρεκελεύετο. ἀπά-
 ρας τοίνυν ἐκ τῶν βασιλείων ὁ Περσῶν βασιλεὺς προσομιλεῖ πε-
 δῖρ τινί, ἐν ᾧ ποταμὸς περιεκέχτο ἐκατέρως δυνάμειος διαρρέων
 20 μεσαίτατος. ἐπὶ τῶν ὄχθων τοίνυν τοῦ ποταμοῦ ἐκατέρως στρα-
 τιῶς ποιησαμένης τὴν σύστασιν, καὶ πολλῶν λόγων ἀπὸ τε
 Χοσρόου καὶ Βαράμ διαπορθμευομένων ἀπὸ πρώτης ἕω μέχρις

iura non evertimus, et custodia liberatos iterum non includemus: debent enim regis dona vim et robur obtinere. diadema denique nos adeo non deposituros confidimus, ut potius, si alii mundi extant, eorum nos fore reges speremus. veniemus autem ad te regaliter, ut aut verbis tibi persuadeamus aut armis te subigamus. si bene vis habere, recta sapere, futurus socius noster optimus."

9. Hac epistola ad tyrannum delata copiae undique corrogantur, et miles ex Adrabiganis et ex accolis Zabae fluminis conscribitur. ad Nisibim quoque castrametati sine mora aggregantur. ergo postquam contractas a se copias unum in locum conduxit, distributo benigne congiario duces praeficit. Saranem cornu dextrum, Zamendem sinistrum curare iubet: Bindoi medios et triarios committit. profectusque e regia in planitiem quandam venit, quam fluvius interlabens utrumque exercitum dividebat. super ripas igitur utrisque constitutis, ac multis sermonibus ultro citroque a principio diei usque in vespertum habitis, mandatisque et colloquiis in ventum effusis, et nulla ex parte ullo modo pace composita, praelium capessitur et pugna ingentia mala parturit. excursiones fiebant, et missilibus res praetentabatur; quae solent esse certaminum militarium praeludia. Varamus vallum circumdat, et alia ad suos

ἑσπέρας ἐπιστολῆς, καὶ τῆς διαλέξεως εἰς ἄτρα χειθείσης καὶ μη-
 δαμῆ μηδαμῶς εἰρηναίων λήξεως κληρωσαμένης ἀποπερῶτων,
 ὁ πόλεμος ἐκατέτετο ἢ τε μάχῃ ἐκκοφῶρει μεγάλων κακῶν ἐπι-
 φοιτήσιν. τοίνυν ἐκδρομαὶ τε ἤδη ἐγίνοντο ἀκροβολισμοὶ τε,
 5 καὶ ταῦτα δὴ ταῦτα τὰ τῆς παρυτάξεως προπύλαια φιλοπόλεμα. D
 ὁ μὲν οὖν Βαράμης τύφρον περιεβύλετο, τὴν τε ἄλλα τὰ εἰς
 ἀσφάλειαν τῆς μαχίμου δυνάμειος ἐτεκταίνετο· ὁ δὲ Χοσρόης οὐ
 θυρῶν χάρακα ἐν πεδίῳ περιστοιχώσασθαι, ἡμέρας μὲν διατε-
 λούσης πολεμησείων ὥσπερ πως ἐπιφαίνεται, νυκτὸς δ' ἐπιούσης
 10 εἶσω τῆς πόλεως τὰς δυνάμεις περιεφρούρει συγκλείσας. ἐντεῦ-
 θεν οὐκ εἰς ὀλίγην καταπεπτῶκει ἀθυμίαν τὴν περὶ τὸν Χοσρόην
 στρατεύματα. ὁ δὲ Βαράμ, ὅτε κατάδηλος ἦ τῆς ἀντιθέτου
 δυνάμειος γέγονε πού δειλία, ἐθύρρησε λοιπὸν μὴ κλέψαι τὸν
 πόλεμον· οὐδὲ γὰρ ἐνῆν βιάσασθαι ἐς τὸ φανερόν, τούτους οὐκ
 15 ἔδοκίμαζε τὴν ἀπύτην καταιτιάσασθαι καὶ θολὸν τοῖς θριάμβοις
 διὰ τὸν δόλον παρέχεσθαι. ὁ δὲ Χοσρόης ἑπολαβῶν τινὰς συν-
 διατίθεσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ τυράννου διεγχειρουμένοις φόνῳ διε-
 χρήσατο τούτους. δευτέρᾳ δ' ἡμέρᾳ τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις
 καταβεβλημένας τὰς ψυχὰς ἔωράκει. διὰ τοι τοῦτο πρὸς ἀπό-
 20 δρασιον εἶδε, τὴν τε ἀποφυγὴν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν γυναίοις προκα-
 τεργάζετο. οὕτω δὴ τῶν πραγμάτων διακειμένων, ἐβδόμῃ ἡ- P 103
 μέρῃ ὁ Βαράμ οὐκ ἐθέλοντος Χοσρόου πρὸς πυρῶταξιν ἀπαντή-
 σαι νυκτομαχίαν ἐν σκοτομήνῃ συνίστησιν, ἐπιπίπτει τε τοῖς περὶ
 τὸν Χοσρόην στρατεύμασι. φοβερῶς τοιγαροῦν οὔσης τῆς κα-
 25 ταπλήξεως, μεγάλου τε θυρόβου ἔξαπιναιῶς φοιτήσαντος, τῆς
 τε θραύσεως πρῶτα τοῖς νωτοφόροις ζώοις ἐπιφερομένης ὑπὸ
 τῶν πολεμίων, εἶτα καὶ πρὸς τοὺς συμμαχικοὺς Χοσρόου μετα-

1. an ἐπιστολαῖς?

tutandos molitur. Chosroes exercitum vallo cingere in campo non au-
 dens die quidem toto bellaturire videbatur, adventante autem nocte co-
 pias in urbe securitatis ergo clauderat; ex quo milites ponebant animos.
 Varamus ex hostium timiditate factus animosior de caetero tectius agen-
 dum non putavit: quos enim vi aperta liceret devincere, ab iis fraudem
 sibi obiectari ac triumphis suis propter dolum adhibitum maculam asper-
 gi, probare non poterat. Chosroes ratus quosdam e suis tyranno fave-
 re, eos vita privat. die sequenti copias suas desperatas animadvertens
 praemissis uxoribus ad fugam spectat. rebus sic affectis, luce septima
 Varamus; Chosroe conflictum detrectante, nocturnis tenebris impressio-
 nem facere instituit. stupore igitur horribili ac trepidatione desubito
 ingruente, primumque iumentis onerariis occisis, deinde ad milites ipsos

βεβηκότος τοῦ φόνου, πολλῶν τε ἀναιρεθέντων, μετατίθεται τὴν γνώμην τὸ μάχιμον, αὐτομολεῖ τε πρὸς τὸν Βαρᾶμ καὶ ταῖς ἄμφ' αὐτὸν δυνάμεσιν ἀταμίγνυται. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὴν ἀκρώρειαν τῶν δυστυχημάτων φέρειν οὐκ ἔχων, ἧ ποδῶν εἶχε δυνάμεως, διαδιδράσκει τὸν μέγαν τοῦτον καὶ παραδοξότατον 5

B
V 207

κίνδυνον μετὰ τινων εὐαριθμητῶν ἑπασπιστῶν. (10) καὶ οὕτω τῆς βασιλείας ἐκπεπτωκώς, τὴν Κτησιφῶντά τε καταλιπὼν καὶ τὸν Τίγριν διανηξάμενος ποταμιόν, διηπορεῖτο ὅ τε καὶ δράσειε, τῶν μὲν πρὸς τὸ Σκυθικὸν τὸ ἔϋον, οὓς Τούρκους λέγειν εἰώθαμεν, γενέσθαι εἰσηγουμένων αὐτῷ, τῶν δ' ἐν τοῖς Καυκά- 10 σίοις ἢ Ἀτραποϊκοῖς διασωζέσθαι ὄρεσιν. οὕτω μὲν οὖν ἡμηχάνει ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ βασιάνῳ τῶν παραινήσεων. τοιγαροῦν κομιδῆ ἐπιεικῶς ἀνατίθῃσι τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ τὰς ἡνίας τῆς ἀποδράσεως· εἰς τε τὸν οὐρανὸν ἀποβλέψας καὶ τοῦ δημιουργοῦ εἰς ἐν- 20

C νοιαν γεγονώς, ἀγνωμονῶν τε τοὺς ἐπιπλάστους Θεούς, τῷ τε 15 Μίθρῳ μηδέν τι τῆς ἐλπίδος προσενεγκάμενος, εἰκότως ἡμαύρωσε τὸ τῶν κινδύνων ὀξύρροπον, καὶ τὴν πίστιν μεταβαλλόμενος μεταβάλλει καὶ τὴν τύχην πρὸς δεξιότητα. τῷ μὲν οὖν χαλινῷ χαίρειν ἐπιῶν, τὴν τε εὐθετιζομένης ἡνίας παρακρουσάμενος, ἡξίου ὑπὸ τῆς ἵππου ἰθύνεσθαι τὸν τε ἐπιβάτην ὑπὸ τοῦ 20 ἐποχοῦντος κυβερνᾶσθαι πρὸς τὰ συμφέροντα, Θεῷ καὶ ἵππῳ τὰς κρίσεις πεπιστευκῶς τῶν ἐκβάσεων· οὕτω γὰρ εὐδόκησεν ὁ καιρός, μεγάλην ἀποσχεδιάσαι τῷ κόσμῳ πραγμάτων ὑπόθεσιν.

D ἧ μὲν οὖν ἵππος ἐκείνη ἢ βασιλῆος ἦγε τὸν ἐπιβάτην φυγάδα ἀνὰ τὴν ἔρημον. ταύτην δὲ διανύσας, καὶ τὸν Εὐφράτην ποτα- 25

progressa caede, nec paucis interfectis, reliqui mutata mente cum Varamo sese coniungunt. Chosroes huic gravissimae cladi perferendae impar, summa usus celeritate cum paucis quibusdam satellitibus magnum et inexpectatissimum discrimen effugit. (10) cum sic regno excidisset, Ctesiphontem reliquisset Tigrimque traiecisset, pendebat animi quo se verteret, consulentibus aliis uti ad Scythas Orientales, quos Turcas nominare solemus, proficisceretur, aliis, ut Caucaseis aut inviis montibus salutem suam mandaret. sic ille rationum momenta examinans perplexus haerebat. itaque supremo omnium deo acquisissime arbitrium fugae suae permittit, sublatisque in coelum oculis et opificis universorum recordatus, deosque commentitios abominatus ac de Mithra (sole) omni spe abiecta, merito impendens capiti suo periculum amolitus est, et cum religione fortunam quoque feliciter mutavit. itaque dimissis habenis scite compositis, equi gressum ultroneum sequi, atque ab eo ipse rector, deo et animanti commisso eventus iudicio, ad utilitatem suam dirigi voluit. sic enim visum est temporis, magnum ex tempore mundo praebere admirationis argumentum. equus igitur ille regis sessorem suum fugitivum

μὸν παραμείψας, τῶν Ἀβορέων καὶ Ἀνόθων πλησιάζει φρου-
 ρίοις· ταῦτα δ' ὑπὸ τὸ Περσικὸν ἐφορολογεῖτο πολίτευμα. ἀπά-
 ρας δ' ἐντεῦθεν Χοσρόης ἀφικνεῖται ἐπὶ τὰ Κιρκησίου ἐχόμενα
 πόλεως. δέκα δὲ σημείοις ἀγρηνλιζόμενος ἀπεκπέμπει ἀγγέλους
 5 εἰς τὸ Κιρκήσιον, παραδηλῶν τὴν ἄριξιν καὶ τὰς νεωτέρας τύ-
 χας καὶ τὴν ἐς τὸν Καίσαρα καταφυγὴν, τὴν τε ἐς τὰ οἴκοι κί-
 θοδον ἐξαιτούμενος ἤξιον συμμαχικὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποίσεσθαι. P 104
 τρίτη γοῦν φυλακὴ τῆς νυκτός, καὶ οἱ ἄγγελοι πρὸς ταῖς πύλαις
 ἐχώρησαν.. ἐπεὶ δὲ τοῖς πυλωροῦσι τὰ τοῦ τειχίου διεξοδευόμενα
 10 ὑπὸ τῶν πρέσβειων διεγνωρίζετο, ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα Θάττον τῆς
 πόλεως οἱ τὴν φρουρὰν τῶν πυλῶν ἐγχειρισθέντες προήεσαν, τῷ
 τε ἡγεμόνι μετὰ συντόνου σπουδῆς τὴν περιπέτειαν ἀντίθεσαν.
 τῷ δὲ φρουράρχῃ ἦν ἄρα Πρόβος ὄνομα. ὁ μὲν οὖν Πρόβος ἐξ
 ἑωθινοῦ τὸν Χοσρόην πρὸς τὸ ἄστυ εἰσάγει, δεξιότητι δὲ καὶ
 15 φιλοφροσύνῃ τοῦτον ἐξένιζε. τὰ δὲ τούτου γύναια, παιδας
 ὑπομαζίλους περιωγόμενα, λίαν εἰς τὰ μάλιστα φιλανθρωπίας
 ἤξιον. τοὺς τε ὑπασπιστὰς καὶ περιπόλους (τριάκοντα δ' ἄρα
 τῷ Χοσρόῃ ὑπῆρχον) εὖ ἐποίηε κάρτα ἐπεικίως. δευτέρῃ δ' ἡ-
 20 μέτρῃ, καὶ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βυσιλεὺς ἐζήτει τὸν Πρόβον
 διὰ γράμματος πρεσβεῦειν πρὸς τὸν Καίσαρα, καὶ ἐγχαράξας
 βυσιλείους κεραίαις διὰ Πρόβου τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλε. τῇ δ'
 ἑστεραία Κομεντιόλῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ τὴν Ἱερὰν πόλιν ἐνδι-
 τρίβοντι κατάδηλον τὴν Χοσρόου ἐνδημίαν ὁ Πρόβος πεποιήται,
 πέμψας ὡς αὐτὸν καὶ τὰ πρὸς Χοσρόου ἐν ἀξιώσει γεγραμμένα
 25 τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Κομεντιόλος τῶν ὑπὸ τοῦ Πρόβου διαγνω-

25. an διαγνωρισθέντων?

per solitudinem et iuxta Euphraten ad Aboreorum et Anathorum castella Persis tributaria perducit. inde discedens in fines Circesiorum defertur, et adhuc ad decimum lapidem distans, nuntium in urbem super adventu suo recentique calamitate ac deliberato ad Caesarem perfugio mittit, cuius adiutus auxiliis redire domum desideret. tertia noctis vigilia nuntii ad portas affuerunt; qui ut custodibus de ingressu significarunt, illi continuo ad urbis ac praesidii praefectum accedunt, de conversione rerum certiores faciunt. Probus (hoc praefecto nomen erat) Chosroen mane in urbem introductum urbane et humaniter tractat, eiusque mulieres, quae lactantes adhuc infantes gestabant, satellites quoque et custodes, qui triginta numerabantur, habet benignissime. die sequenti Probum Chosroes orat ut per eum litteras ad Caesarem mittere sibi liceat. annuit epistolamque regis transmittendam suscipit. postero die Comentiolo duci Hierapoli degenti Chosroen ad se venisse scribit, et epistolam quam ille imperatori supplicem conscripserat adiungit. his sibi a Probo significatis, Comentiolus uni de cursoribus Hierapolitanis

σθέντων αὐτῶ κατὰ τὴν Ἱερὴν πόλιν τοῖς ταχυδρομοῦσιν ἄγγελον παρεδίδου ἦζοντα ἐς βασιλέα. ὁ δ' αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος τούτων ἀκηκῶς περιγύρνεται, καὶ ταῖς χρεῖττοσιν ἐλπῖσι κατάκομος ἦν. τὰ τε σήμαντρα τὰ Περσικὰ περιελόμενος, ὅ τι ἂν καὶ ταῖς δέλοις ἐνεκεχάρακτο, διηρηνῦτο ἀνελέσθαι τε καὶ ἀναγνῶναι. ἡ δὲ τῆς ἀξιώσεως τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως ἐν τοῦτοις που συνετέτακτο· ἐπὶ λέξεως γὰρ προθήσω τὴν πρέσβεισιν, ἀκαλλώπιστον φράσεως, ὅπως τῇ ἀμαθίᾳ τῆς λέξεως τὸν νοῦν τῆς ἀξιώσεως ἀνεπίπλαστον ἐνοπτρισώμεθα.

V 208 11. “Χοσρόης Περσῶν βασιλεὺς τῷ ἐμφρονεστάτῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, ἀγαθοποιῶ, εἰρηρικῶ, δυνάστη, φιλεγγεῖ, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις σωτῆρι, εὐεργετικῶ, ἀμνησικακῶ χαίρειν. δύο τισὶν ὀφθαλμοῖς τὸν κόσμον καταλάμπεισθαι πάντα ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ θεῖον ἐπραγματεύσατο, τουτέστι τῇ δυνατωτάτῃ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ καὶ τοῖς ἐμφρονεστάτοις σκήπτροις τῆς Περσῶν πολιτείας· ταύταις γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς τὰ ἀπειθῆ καὶ φιλοπόλεμα ἔθνη λικμιζονται καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων διαγωγή κατακοσμεῖται καὶ κυβερνᾶται διὰ παντός. καὶ ἔστι λαβεῖν τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν τοῖς ἡμετέροις ῥήμασι συμφωνοῦσαν. ἐπεὶ τοίνυν σκαιοὶ τινες καὶ πονηροὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιπολάζοντες δαίμονες πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καλῶς συντεταγμένα συγχεῖν μὲν ἐπιέγονται, εἰ καὶ μὴ ἔκβασιν ἢ τούτων λαμβάνει ἐγγέλῃσι, πρέπει τοὺς θεοφιλεῖς καὶ εὐσεβεστά-

11. post φιλεγγεῖ Exc. καὶ μισοτυράνῃ, ἐπεικῆ, δικαιοπραγεῖ.

nuntium ad imperatorem perferendum iniungit. qui ex auditione mirifica voluptate perfusus, melius de caetero res ituras vehementer confidebat, detractoque signo Persico, quid tabulae continerent, legendo scrutabatur. continebant autem petitionem regis, quam ego, ut est, inornatam et simplicem hic subiiciam, quo in imperitia dictionis sinceritatem petitionis ceu in speculo contemplerur.

11. “Chosroes Persarum rex imperatori Romanorum sapientissimo, benefico, pacifico, potenti, nobilitatis amanti, inique afflictorum liberatori, ad bene de omnibus merendum propenso, iniuriarum immemori salutem. duobus quibusdam oculis universum mundum illustrari, iam olim et ab initio deus optimus maximus curavit, hoc est, Romanorum imperio potentissimo et prudentissime temperata Persarum re publica. his namque principatibus amplissimis rebelles et Mavortiae gentes compescuntur, humanaeque instituta vitae ornuantur et reguntur semper. quarum rerum consequentiam verbis nostris suffragantem videre licet. quoniam ergo infausti quidam perversique daemones, inter homines vagantes, omnia a deo recte constituta confundere ac perturbare conantur, tametsi eorum conatus nihil proficiunt, deo caros pietatique deditissimos

τους ἀνθρώπους τούτοις ἀντιστρατεύεσθαι, ἔχοντας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ σοφίας θησαυρὸν καὶ δικαιοσύνης βραχίονα καὶ ὄπλα. κατὰ τοίνυν ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ βλυπτικώτατοι δαίμονες κατὰ τῆς Περσῶν ἐπιφοιτήσαντες πολιτείας δεινὸν κατειργάσαντο, καὶ 5 δούλους κατὰ δεσποτιῶν ἐπιστρέψενσαν, κατὰ βασιλέως οὐκέτας, κατὰ τῆς τύξεως τὴν ἀταξίαν, κατὰ τοῦ καθήκοντος τὸ μὴ πρόπον, καὶ πῦσι τοῖς ἐναντίοις τῶν ἀγαθῶν ἐχορήγησαν ὄπλα. Βαράμ γὰρ ὁ κατὰπτυστος δοῦλος ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐξήθεις καὶ διαλύμψας καὶ μὴ χωρήσας τῆς δόξης τὸ μέγεθος B 10 πρὸς ὄλεθρον ἀπεσκήρτησε, καὶ βασιλείαν ἐαυτῷ μνηστευόμενος πᾶσαν διετάραξε τὴν Περσῶν πολιτείαν, καὶ πάντα καὶ πρῶττει καὶ διεγχειρεῖ, ἵνα μέγαν ὀφθαλμὸν ἀποσβέση δυνάμειως, καὶ λῦβωσιν ἐντεῦθεν ἔθνη ἀνήμερα καὶ κακοπραγέστατα παρρησίαν καὶ δύναμιν κατὰ τῆς ἡμερωτάτης τῶν Περσῶν βασιλείας, εἴτα 15 λοιπὸν ἐντεῦθεν τῷ χρόνῳ καὶ κατὰ τῶν παρ' ἡμῶν φορολογουμένων ἔθνων κράτος ἕσχετον καὶ πολλῆς λύμης οὐκ ἄμοιρον. πρέπει τοίνυν τῷ εἰρηρικῷ τῆς προνοίας ἡμῶν στηλιτενομένη βασιλεία καὶ ὑπὸ τυράννων βιαζομένη παρασχῆν χεῖρα σωτήριον, συστήσασθαι τε μέλλουσαν ἀρχὴν καταλύεσθαι, καὶ τῆς σωτη- C 20 ρίας τὰς αἰτίας ὡσπερ τρύπια οἰκουμηνικὰ ἐν τῇ Ῥωμαίων πολιτεία ἰδρύσασθαι, ἀναγορευθῆναι τε ἡμῶς κτιστὰς καὶ σωτῆρας καὶ λατρὸς τῆς Περσῶν πολιτείας. πάντα γὰρ τὰ τῷ δικαίῳ

5. βασιλείας IP, βασιλείας Exc.
 10. στενομένη Exc.

15. ἡμῖν Exc. 17. λη-

mortales, a deo sapientiae thesaurum iustitiaeque brachium et arma habentes, iis obviam ire et contra pugnare decet. his itaque diebus perniciosissimi daemones in regnum Persicum sese inferentes atrociam designarunt, et servos adversum dominos, famulos adversum reges, confusionem adversum ordinem, indecorum contra decorum, et omnia demum bonitati contraria et inimica suppeditatis armis instruxerunt. Varamus etenim, servus ille detestandus, a maioribus nostris evectus et honoribus illustratus, cum magnitudinem gloriae non caperet, ad pestem et perniciem nobis machinandum prosiluit; et regni habenas sibi despondens, universam Persarum rem publicam conturbavit; agitque et tentat omnia, ut magnum potentiae oculum extinguat, indeque nationes agrestes et ad malefaciendum promptissimae imperium Persarum mansuetissimum lacerandi licentiam potestatemque, ac tempore procedente contra vestras quoque gentes stipendiarias robur inexpugnabile et in primis exitiosum uanciscantur. erit igitur honestum pacificae vestrae providentiae, regno omnibus mortalibus notissimo et a tyrannis oppresso manum salutarem porrigere, ac principatum interitui proximum confirmare denuo atque constabilire, salutisque nostrae causas ut tropaea universalialia in re publica Romana figi, vosque rei publicae Persicae conditores servatores

συμβαίνοντα πρέπει τοῖς δυνατωτάτοις βυσιλευσι διὰ παντός ἀπεργάζεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν τῆς μεγαλονοίας τὰ ἐγκώμια καὶ τοῦ τῆδε κόσμου μεταναστεύουσιν ἔχειν διὰ παντός ἀδιάφθαρτα, παράδειγμά τε συστήσασθαι ὡς οὐ δεῖ κατὰ δεσποτῶν δραπέτας ὀπλιζεσθαι. τὸ τοίνυν ἀνώμαλον νῦν τῶν πραγμάτων τῆς Περ-

D σικῆς πολιτείας προσήκει παρ' ὑμῶν κυβερνᾶσθαι· λαμπροτέραν γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν εὐκλειαν δι' ὑμῶν ἀπολήψονται. ταῦτα Χοσρόης ἐγώ, ὡς παρών, γράφων προσφθέγγομαι, Χοσρόης ὁ σὸς υἱὸς καὶ ἰκέτης· οὐ γὰρ διὰ τὴν τέχην τῶν συμβεβηκότων ἀθετήσεις τῆς ἀξίας ἢ τῆς προσηγορίας τὸ πρόσφορον. οἱ 10 δὸτῆρες τῶν ἀγαθῶν ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνεπονείδιστον καὶ ἀτυράννητον ὑμῖν τὴν βασιλείαν διαφυλάξωσιν."

P 106
V 209

12. Ἐν ὧσ' αὖ δὲ τὰ τῆς πρεσβείας κατεξητάζετο παρὰ τὸν Καίσαρα, ὁ Βαράμης τοὺς τε σατράπας καὶ τοὺς περιβλέπτους τῆς Βαβυλωνίας ἐφιλοφρονεῖτο θεραπείας τε ἡξίον, ἀναλαβῶν 15 τε τὴν βασιλικὴν πᾶσαν ἀποσκευὴν, ὅσ' αὖ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν ἐπεσύρετο βασιλεύς, ἀφικνεῖται πρὸς τὰ ἀνάκτορα· διακρίνας τε ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ ἄνδρα εἰς ἕκταξιν λογάδας ἀνερευνᾶσθαι Χοσρόην προσέτατε δέσμιόν τε ὡς αὐτὸν παραστήσασθαι. οἱ μὲν οὖν διητηχηκότες τῶν ὑπὸ τοῦ Βαράμ προστεταγμένων ἀν- 20 τοῖς Βινδόῃ περιτυγχάνουσιν, ὅς ἔχαιρεν ἐς τὰ μάλιστα Χοσρόῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ. τοῦτον δεσμοῖς καθυβρίσαντες ἄγουσι

B παρὰ τὸν Βαράμ ἑβδομαῖον. ὁ δὲ Βαράμ τὴν Περσῶν βασι-

et medicos proclamari. omnia quippe iustitiae consentanea perpetuo praestare iustissimos imperatores convenit, atque hic quidem excelsi animi praeconia, hinc autem emigrantes immortalia bona in omne aevum adipisci, exemplumque statuere, ne posthac fugitivi in dominos arma expellant. nunc igitur perturbatum Persidis statum a vobis regi et corrigi par est, ex quo per vos Romanorum gloria splendet magis. haec ego Chosroes, tanquam praesens praesentem alloquens, Chosroes filius et supplex tuus. non enim quia me miserum fortuna sinxit, tu quoque hanc mihi conducibilem seu dignitatem seu appellationem denegabis. angeli dei, bonorum largitores, imperium vestrum probro et tyrannis liberum custodiant."

12. Interea dum super petitione regis consultatur, Varamus satrapas et alios de Persis eminentiores comitate et beneficentia ad suas partes allectat, susceptoque comitatu et apparatu omni, quem post se Chosroes trahebat, ad palatium regale concedit; delectisque de exercitu bellatoribus egregiis, Chosroem indagari et sibi vinctum sisti imperat. qui mandatis frustra parentes, in Bindoen regis Persarum praecipue studiosum incidunt, eumque contumeliose vexatum cum vinculis die septimo ante Varamum statuunt. Varamus regnum Persicum sibi vendi-

λείαν σφετεριζόμενος, καὶ τῷ ταύτης καθάπερ πολούμενος ἔρω-
 τι, ἐς τὸ φανερὸν τὰς τῆς ψυχῆς ἐπιβουλὰς οὐ παρεδίκνε, δε-
 διῶς μὴ τοῦγε ἔνεκα φωραθεῖη τέως τὴν ὄλην τῶν πεπραγμένων
 αὐτῷ ὑπόθεσιν συστησόμενος. ἦρα δὲ δόγματι συγκλήτου τὴν
 5 ἄρχην ἐμπορησασθαι, καὶ τὴν ἀνύρρησιν τοῦ κράτους περιβα-
 λείσθαι σὺν νόμῳ, οὐ βία τινί, ἐντεῦθεν τὴν μὲν βασιλείαν ἀνε-
 πονείδιστον, τὴν δ' αὖ πάλιν ἐγχείρησιν ἀνεπιβούλευτον ἑαυτῷ
 σοφίζόμενος. ἐπεὶ δὲ πάντα ριδιωργῶν καὶ παλαμώμενος ἀπὸ
 10 θανος ἦν σοφιστὴς τοῦ βουλήματος, ἐχάλεπαινέ τε τοῖς μάγοις
 τῆς τοίνυν ὑρέξεως αὐτῷ μηδαμῶς ἀπολα-
 βούσης τοῦ σκοποῦ τὴν βαλβίδα, χωρεῖ ἐς τὸ φανερόν. τῆς
 μεγάλης τοιγμοῦν καὶ ἐπιφανοῦς ἐνδοκμοῦσης αὐτοῖς ἑορτῆς, ἣν
 ἑορτάζειν οὐρανῷ παλαιὸς καὶ πρεσβύτης νόμος Πέρσαις ἐθέσπι-
 ζε, τὸ βουσιλικὸν διᾶδημα ἀνελόμενος ἀνηγόρευεν ἑαυτὸν βασιλέα,
 15 τῇ τε χρυσῇ κατηρυγάζετο κλίνῃ, τοῖς τε κατὰ τὴν Μαρτύρων
 ἀναστρεφόμενοις βαρβύροις ἔχεσθαι ἐγκρατῶς τῆς φρουρᾶς ἐγκε-
 λεύεται καὶ ἥμισυ τὸν νοῦν Χοσρόῃ πυρέχεσθαι. τοῖς τοίνυν
 20 τὸ ἄστυ πολιορκοῦσι Ῥωμαίοις ἢ τοῦ Βαρῶμ διαγόμενοις δῆλος
 γίνεται· ἦλω γὰρ ὃ τὰ προστάγματα τοῦ τυράννου περιφερόμε-
 νος. μενοῦν γε Χοσρόης ἐπὶ τὴν λεγομένην Ἰερὰν πόλιν ἀφίκετο, A. C. 593.
 οἷδὲ μὴν Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς ἀγέρυστον καταλέλοιπε τὸν
 τέως τῆς βασιλείας χηρεύοντα· οὕτω γὰρ ἔδοξε Μαυριζίῳ τῷ
 αὐτοκράτορι, καὶ τὸ δόγμα μετεχώρει πρὸς πρῶξιν. οὐκοῦν ἐπὶ
 τὸ Βεδάμιας, οὕτω χωρίον λεγόμενον, ἐς συνάντησιν γίνεται

care nitens, et eius cupiditate nimia quasi expugnatus, quas animo co-
 quebat insidias, haudquaquam prodebat, metuens ne quae egisset hactenus,
 omnia huius rei gratia egisse deprehenderetur. verum consilii de-
 creto sibi imponi et illigari quodammodo principatum, et legitima ren-
 untiatione, non vi aliqua successionem in regno capessere desiderabat.
 ita et regnum sibi non probrosum et molitionem tutam fore homo versipellis
 ratiocinabatur. sed ubi nihil non nefarie moliens, quod volebat,
 artificio suo persuadere non potuit, dominandique libido qua fervebat
 propositum minime tenuit, et magis quoque diversum sentientibus suc-
 censuit, in apertam audaciam prorupit, quamobrem magno et illustri
 die festo, cuius celebritatem Persis vetus et veneranda lex de coelo
 sanxerat, sumpto diademate semet ultro regem declarat, lectoque aureo
 insignis praesidiariis apud Martyropolim barbaris mandatum mittit, uti
 urbem constantem teneant et Chosroem neutiquam audiant. Romanis oppi-
 didum obsidentibus intercepto internuntio res patet. porro Chosroes
 Hierapolim venit; nec Comentiolus tunc regno viduatum non honoravit,
 quando id Mauricius fieri iusserat, iussaque opere ipso praestabantur.
 quare ad oppidulum usque Bedamas appellatum venienti prodit obviam,

Κομεντόλος Χοσρόη, τὴν τε παρασκευὴν βασιλειον αὐτῷ συ-
 στησάμενος ἔδουρησάτω μεγαλοργῶς. ἐννάτη δ' ἡμέρα, καὶ
 τοῖς ἐν Μαρτυροπόλει φρουροῦσι Πέρσαις ἄγγελον ὁ Χοσρόης
 P 107 ἐξέπεμπεν ἄνδρου σατυράην Μυραγδοῦν, οὕτω λεγόμενον, τὰς
 τε νεωτέρας τύχας καταδηλῶν, καὶ ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς τῆς πό-5
 λεως ἔχεσθαι, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος μεγαλονοίας ὑπομάχους καὶ
 φίλους Πέρσας μεταπλατούσης. Βεστᾶμι δὲ τῶν παρὰ Πέρ-
 σαις διαφανῶν κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ἀπέστειλεν ἐς τὸ Ἀνδριβιγα-
 νὸν ἐγκεινόμενος γενέσθαι καὶ τοὺς αὐτόθι ἐνδιατρίβοντας Πέρ-
 σας ὑπηκόους αὐτῷ καταστήσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ἐς τὸ 10
 B φανερὸν διεπράττετο· (13) οἷα δὲ κέρκωψ πεφυκῶς τὴν διά-
 V 210 νοιαν καὶ πάντα τοῦ δόλου τιθέμενος δεύτερα, τὸν τῆς φιλοξε-
 νίας ἀφαιτήσας θεσμὸν καὶ τοὺς ἄλλας τῆς φιλοφροσύνης ὑπὸ τὰς
 πτέρνας καταβαλλόμενος, πεμπταῖον ἐξέπεμπεν ἄγγελον τοῖς τὴν
 Μαρτύρων πόλιν περικαθημένοις Χαλδαίοις, ἐγκεινόμενος ἔχε-15
 σθαι τῆς φρουρᾶς κέρτα κομιδῇ καὶ τοῖς ἐς τὸ φανερὸν προσ-
 ταττομένοις αὐτῷ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν· φαῦλον γὰρ τὸ Περ-
 σικόν, καὶ βλος αὐτῷ δόλος καὶ κόμπος ἀνέκαθεν. ἀναβολῆς
 τοίνυν τῆς περὶ τὴν βυσιλείαν καθόδου τέως ἐγγινομένης αὐτῷ,
 ἐνεχίρει ἐς βασιλείαν γενέσθαι Ῥωμαίων. ὁ μὲν οὖν Μουρίκιος 20
 C τὴν Χοσρόου ἐφείσιν διαγνοὺς γράμμασι βυσιλείοις τὴν ἐς αὐτὸν
 ἐνδημίαν ἐνέκοπτε, δούξης ὑπερορῶν, τὴν τε τοῦ συνοίσοντος
 ἐπίδοσιν Χοσρόη πρυγματενόμενος· διενουεῖτο γὰρ ὡς οὐ δεῖ

11. πεφυκῶς Exc. κευφῶς IP.

omnia regia illi constituit, magnificamque comitantium catervam attri-
 buit. die nona etiam Chosroes satrapam Myragdum vocabulic ad prae-
 sidium Martyropolim mittit, per quem fractas et abscissas res suas in-
 dicat, et monet uti urbem dedant, quando imperator magnanimus Persas
 bellicis viribus destitutos in amicitiam receperit. Bestamium vero, inter
 Persas virum honoratum, Andrabiganum in Armeniam ire morantesque
 illic Persas sibi subiicere iubet. et haec quidem palam acta sunt.
 (13) caeterum ut cecrops, hoc est, homo fraudulentus ac veterator, et
 ingenio pravo, fallaciis agere palmarium ducens, et hospitalitatis legi-
 bus multam salutem dicens, benevolentiaeque saleu pedibus conculcans,
 quinto die per certum hominem praesidiariis Martyropolim edictum mit-
 tit, uti urbem summo studio et quam diligentissime custodiant, quaeque
 palam ipsis mandaverit, ea non curent, nequam est genus Persicum,
 cui vita dolus et iactantia inde usque a prima origine. interea dum re-
 ditus in regnum differtur, ad Romanorum imperatorem proficisci aggre-
 ditur. cuius voluntate cognita, Mauricius litteris imperatoris eum ve-
 nire prohibet, honorem suum in eo negligens et commodis Chosroes
 adaugeudis prospiciens. sic enim statuebat, non oportere illum longius

πόρρω τῆς Περσῶν πολιτείας μεταχωρῆσαι Χοσρόην, ἵνα μὴ τῷ Βαράμ πάγιον ἐντεῦθεν τὸ τῆς τυραννίδος καθιδρυσθεῖη ἐγχείρημα. ἦρος δ' ἀρχομένου ὁ Χοσρόης πρέσβεις ἐς βασιλεία ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ βασιλικῶς ἐκκλησίαν τρίτη 5 συγκροτήσας ἡμέρα ἐπιφανῶς προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν πρέσβεων. σιωπῆς τολύην δαψιλευμένης τῷ συνεδρίῳ, καὶ τοῦ βασιλέως ἄδειαν λόγων ἐκθέσεως ἀποδεδωκότος τοῖς Πέρσαις, ὁ τῶν D πρέσβεων ἐπιφανέστερος προπιυμένων τῷ δακρύῳ τὸν λόγον, κἀντεῦθεν τοὺς βασιλικοὺς οἰκτειρομὸς ἀποθηρῶμενος, τῶνδε τῶν 10 λόγων ἀπήρξατο.

“Εἰ μὲν παρὰ τῶν προσφιλεστάτων ἦν ἡ ἀξίωσις, τρισμέγιστε βασιλεῦ, εἶχεν ἂν τὸ μὲν πρόσφορον ὁ καιρὸς, ὁ δὲ τρόπος τὸ εὐλογον, ὁ δὲ λόγος τὸ πείθειν, τὸ πάθος τὸν ἔλιον, τὴν πρόφουσιν ἢ ὑπόθεσις, ἢ ἀνάγκη τὸ τῆς ἐπικουρίας δεῦρο- 15 πον, τὸ δ' αἰδέσιμον ἢ πεισβεία, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, τοσοῦτους εἶχον τοὺς οἰκτειρομὸς τὰ παθίματα ὁπόσας καὶ τὰς συμφορὰς ὠκειώσατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τούτων πάντων μετὰ τῶν ἄλλων ἡ Περ- P 108 οῖς διητύχησε, λείπεται ἡ ἡλιανθρωπίαν ἐκ τῆς σῆς ἀρετῆς περιχέσθαι Χοσρόη, ἡ Μίδους ὑπὸ τυράννων μεγάλην ἀρχὴν καὶ 20 ταστρέψασθαι. φάτι δ' ἂν τις, εὖ οἶδα, τῶν μὴ συνθέσεως μεμνημένων μυστήρια, λυσιτελεῖν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ τὸ Βαβυλώνιον καὶ ἡμέτερον φῦλον μακρὰν οἰμώζειν ἐς κόρακας, βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ῥώμην μεγάλην ἀποβαλλόμενον, καὶ ἀνταγωνίστιν ἡσυχίαν τινὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος καταλιπαίνεσθαι, κα-

a Perside discedere, ne hinc tyrannici conatus Varami robustiores evaderent. vere ineunte, Chosroae oratores ad imperatorem adveniunt; qui more imperatorio tertio die conventu coacto, a legatis publice adoratur. silente igitur consensu dataque fandi copia princeps legationis, lacrimis orationem praecedens indeque imperatoris misericordiam captans, sic disserere occupat.

“Siquidem, ter maxime imperator, homines tibi gratissimi et carissimi petitum advenirent, haberet commoditatem tempus, rationem mos, misericordiae commovendae vim oratio, occasionem argumentum, auxilium celerrimum necessitas, reverentiam legatio; atque ut summam dicam, tot haberet fortuna nostra miserationes quot habet calamitates. quoniam vero cum aliis etiam his omnibus Persia fraudata est, restat ut vel tua virtus et humanitas Chosroem complectatur, vel adeo latum et magnum Persarum imperium a tyrannis evertatur. dixerit quispiam, sat scio, ex imprudentibus, expedire Romanorum imperio Persicam adeoque nostram nationem diu plorare et ad corvos ire, amisso regno cum potentia et viribus ingentibus, illos autem quiete, nullo obturbante, quodammodo pinguescere ac saginari, nesciens utique quid Romanae poten-

- κῶς εἰδὼς τὸ μὴ συνοῖσον τῇ Ῥωμαίων δυνάμει. οὐ γὰρ τὰς ἀπείρους φροντίδας τῆς περὶ τὸν κόσμον συντάξεως μίαν που
- B** μοναρχίαν δυνατὸν ἐγκολπώσασθαι, καὶ ἐνὶ πηδάλῳ καρδίας, ὅσην ἡλιος ἐφορᾷ, διυθύνεσθαι κτίσιν. οὐ γὰρ καθάπερ τὸ ἐνιαῖον τῆς θείας καὶ πρώτης ἡγεμονίας ἔνεστι πῶποτε καὶ τὴν ⁵ γῆν ἀπενέγκασθαι, ἀντιθέτως ἔχουσαν τῆς ἄνω ταξιαρχίας κατὰστασιν, ὑπ' ἀνθρώπων τὴν μὲν φύσιν ἕνεστων, τὴν δὲ γνώμην ἄδοκιμωτάτων διὰ τὴν πρὸς τὰ χεῖρονα σύννευσιν, ἄλλοτε ἄλλως κυβερνωμένην πρὸς τὸ ἐπίσαλον. οὐκοῦν εἰ καὶ Πέρσαι τοῦ κράτους καθαιρεθείησαν, μεταβήσεται παραντίκα πρὸς ἐτέ- ¹⁰ ρους τὸ κράτος· οὐ γὰρ ἀνέξεται χηρεῦεν ἡγεμόνος τὰ πράγματα, ἢ ἡ τηλικαύτη τέχνη τοῦ ἐπιβαίνοντος. ὥς γὰρ λογισμῶν οὐκ
- C** ἔσονται φροντίδες ὑπόκοιτοι, οὕτως οὐδ' αἱ μέγιστα τῶν περὶ τὸν κόσμον ἡγεμονίαι ὄραναί που ἔσονται τοῦ κυβερνήσαντος. ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μῆδοι, ἐκ δὲ Μήδων οἱ Πέρσαι, μετὰ ¹⁵ δὲ τούτους οἱ Πάρθοι ὡσπερ τινὶ ἀκολουθίᾳ διαδοχῆς τὴν Χαλ-
- V** ²¹¹ δαίων εὐδαιμονίαν ἐκτήσαντο; ὅτι γε οὐ μῆ τινὶ σύριγγι νόμιον μέλος πνεοῦση οὐχ ἕπαν ποιεῖ τὸ ποίμνιον, ποιμέσιν ὁμοῦ καὶ αἰπόλοις προὔπτον τοῦτο καθέστηκε. τοιοῦτό τι καὶ τοῖς ἀνθρώποινοις πράγμασι συμβαίνειν γιλεῖ. ἰκανὴ δὲ τεκμηριῶσαι ²⁰ Μακεδονικοῦ παιδαρίου τινὸς ἢ μαινολις καὶ πυράλογος ἐφεις.
- D** τῆς γὰρ Ἀλέξανδρος ἄωρον γενόμενος παίγιον, καὶ μικρὸς παρ' αὐτῆς κατ' εἰρωνείαν ἰλαρυνόμενος, Ἐυρώπης κρατεῖν

tiae conducere videatur. haud enim fieri potest ut una monarchia innumerabiles orbis terrarum rite atque ordine administrandi curas in se recipiat, unquam velut temone mentis, quantum hominum sol aspicit, gubernetur. non enim licebit unquam terrae quoque supernis ordinum principatibus similitudine quadam respondentem statum et unitatem divini primique principatus, qualis in coelo est, consequi, cum ab hominibus natura fluxus et ob propensionem ad deteriora sequenda mente corruptissimis aliter alias, propter rerum mobilitatem inconstantiamque procuraretur. quocirca etiamsi Persae imperio depulsi fuerint, ad alios innox devolvetur: duce enim ac rectore tanta rerum fortunarumque moles carere nequibit. nam sicut cogitationes nunquam seiungi a ratiocinatione poterunt, ita nec amplissima mundi imperia, a quo administrantur, unquam desiderabunt. an non e Babyloniis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisierunt? et pastoritium melos una cantatum fistula gregem totum non facere, opiliones et caprarios haud latet. tale quiddam et in rebus humanis solere contingere, Macedonici cuiusdam adolescentis furiosa et insipiens cupiditas satis superque probaverit, fortunae siquidem immaturum factus ludibrium Alexander, paulumque ab ea simulate exhilaratus, de Europae ditione superbiebat, maris imperium ad se tra-

ἔβρενθύετο, θαλαττοκρατεῖν ἐγχειρῶν, καὶ Βαβυλωνίων ἤρα
 σκήπτρων ἀντέχεσθαι, τοῦ τε Ἰνδικοῦ κράτους ἐγλίχετο, Λι-
 βύην δ' ὑπακούειν ἠέλπει, καὶ ἐς τοσοῦτον αὔξειν τὰ τῆς ἀρ-
 χῆς ἐβιάζετο, ἐς ὅσον μὲν χεῖται ἀήρ, ἡλλοῦ δ' ὄψεις ταῖς βο-
 5 λαῖς τῆς μαρμαρυγῆς καταυγάζουσιν. εἰς ἐνιαῖον τὸ κράτος καὶ
 μοναδικὸν τὸν ὑπὸ σελήνην κόσμον δουλαγωγεῖν κατωρέγετο.
 ἀλλὰ τούτου θῦττον ἀπέσβη μετὰ τῆς ἐξουσίας ἡ ὄρεξις, καὶ
 πρὸς τὴν πολυτύραννον ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡγεμονίαν διαιρούμενα
 πάλιν προσεχώρει τὰ πράγματα· οὐ πέφυκε γὰρ συμφύεσθαι
 10 τοῖς ἀσυμφώνοις ποτὲ τὸ ὁμόλογον. εἰς τί τοιγαροῦν εὐδαιμο-
 νίας Ῥωμαίων περισταίη τὰ πράγματα, Περσῶν μὲν καθαιρου- P 109
 μένων δυνάμειως, ἐτέρῳ δὲ παραπεμπόντων φῦλα τῶ τυράννω;
 εὐδοξίας δὲ τίνα χαρακτήρα τὸ Ῥωμαϊκὸν περιβάλλοιτο γένος,
 ἰκέτην ἀπαικνόμενον βασιλέα τῶν ἀπάντων γῆς ἐπιφανέστατόν
 15 τε καὶ ἀκμιμώτατον; ἢ ποῖον εὐσεβείας ἀκρόπολιν ἔξετε, τοὺς
 ἡτυχηκότας ἐξουθενήσαντες; πότε δέ, βυσιλεῦ, τοὺς ὑπὲρ δι-
 καιοσύνης ἀγῶνας ἀράμενος ὄπλα κινήσεις πρὸς πόλεμον, ταύ-
 της που χηρεύων τῆς ὑποδείσεως; πότε δέ σοι τὸ τῆς θρησκείας
 κάλλος ὠραῖσθήσεται, εἰ μὴ γε ἐν τῷ παρόντι καιρῷ; νῦν ἢ
 20 τοῖς πράγμασι τὴν προσηγορίαν κυρώσατε, ἢ τοῖς ἀδικήμασι
 τῆς κλήσεως τὴν ψευδωνυμίαν κληρώσησθε. τί δὲ δειξίεις τούτου
 βασιλικώτερον παρὰ πάντα τὸν τῆς σῆς ἡγεμονίας καιρὸν; τοιαύδε B
 τίς ἄλλη τοῖς Ῥωμαίοις μεγαλαυχημάτων ἀφορμὴ κατασταίη; τί

hebat, sceptrā Persica sibi asserebat, Indiae regna appetebat, Africae iugī sui minas intentabat, et imperium eo usque proferre nitebatur, quousque spirabilis haec natura diffunditur et solis oculi coruscā radiōrum lucem proiciunt. ad unicum et singularem dominum totum infra lunam imperium redigere concupiscebat. verum cito evanuit eius cum potestate desideratio, et in multos dominatus, ut uno verbo dicam, res divisae rursum concesserunt: nam quod consentaneum est, cum dissentaneis coalescere et coagmentari nunquam solet. Persis igitur potentia sua spoliatis et alteri tyranno nationes suas permittentibus, quam, quaeso, felicitatem consequetur Romana res publica? quam autem gloriae celebritatem Romanum genus inveniet, si regem omnium orbis regum et clarissimum et fortissimum sibi supplicantem reiecerit? aut ad quam arcem pietatis confugietis, si infortunatos ac miseros despexeritis? quando tandem, imperator, susceptis pro iustitia certaminibus arma ad pugnam movebis, si occasione modo nou uteris? quando religionis decus novo decore cumulabis, si hoc tempus praetermiseris? nunc aut inclitum nomen vestrum re ipsa ratum facietis et confirmabitis, aut iniuste factis falsum vos nomen praeferre ostendetis. iam vero quod hoc tempore magis imperatorium tempus per omne imperii tui spatium habere poteris? quatenam huic par gloriandi materia Romanis unquam dabitur? tibi au-

δέ σοι, βασιλεῦ, τῆς σῆς ἐπιεικείας ἐνέχυρον ἔσται τοῖς ἔθνεσι
τούτου σεμνότερον; νῦν ἀρύση διὰ μικρῶς συμμαχίας τὴν εἰρή-
νην ἀθάνατον, καὶ ἂ τοῖς μυρίοις ἀγῶσι τῷ τε τῶν φροντίδων
ἀπείρῳ καὶ τῷ ἐκχύτῳ τῆς τῶν χρημάτων καταβολῆς Ῥωμαίους
μήπου κατείρωσται, νῦν διὰ ψυχῆς ἀρετῆν, ὑπὸ μὲν τοῦ και-5
ροῦ ζητουμένην, οἰκονομουμένην δὲ βασιλικῶς, ἀπραγματεύτως
ἀπόισι, καὶ καρπῶσι τὴν ἀλύπην ἡρεμίαν πόνων ἐκτός· οὗ τί
ἂν γένοιτο Ῥωμαίους λυσιτελέστερον; μηδὲν τι τῆς Ὁρμισδοῦ
κακίας τὴν σὴν κατοικεῖτω καρδίαν. ἔμαθεν, ἕξ ὧν ἔπαθε,
C μὴ τὴν εἰρήνην βδελύττεσθαι. οὐκ ἔστι Χοσρόης τῶν πατρῶων 10
ἀδικημάτων διάδοχος· οὐ κληρονομοῦσι μετὰ τῆς οὐσίας οἱ παῖ-
δες καὶ τῆς πατρῴας πάντως πον προαιρέσεως. ἐκεῖνος δυσμε-
νῆς, οὗτος νῦν εὐμενῆς, οὐσιωμένην αὐτῷ τὴν σὴν εὐεργεσίαν
περιαγόμενος, ἧς ἀμνημονεῖν ἀσχυρῆθήσεται, πολλοὺς τῆς εὐ-
σεβείας κεκτημένος τοὺς μάρτυρας. μὴ κρατείτωσαν τύραννοι, 15
ἵνα μὴ καθέξῃς τὸ παράδειγμα. ἢ οὐχὶ τὸ κακὸν τοῖς πολλοῖς
ἔστι περίζηλον, καὶ πρὸς τὰς τῶν χειρῶν ἐφέσεις ἢ τῶν ἀνθρώ-
πων καθέστηκε φύσις, δυσανάγωγον πρὸς τὸ κρεῖττον τὴν ὁρμὴν
D κεκτημένη; ἀκηκόαμεν καὶ τὸν τύραννον πρέσβεις ὡς ὑμᾶς δια- 20
πέμψασθαι, ἕξιν κοινωνὸν ἀξιῶντα τὸν οὐδὲν ἡδικηκότα τοῦ
πλημμελήματος, νεωτερίσαι τε δεσπύτην μετὰ δραπετοῦ μονο-
νοχῆ σοφιζόμενον. οὗ τί ἂν γένοιτο Ῥωμαίους ἀδοξότερόν τε καὶ
ἀπενυχτότερον; ποίαν δέ σοι πίστειωσ κρηπίδα ὑποστηρίσει ταῖς

tem quodnam pignus aequitatis ac bonitatis tuae apud omnes gentes hoc uno esse queat augustius? nunc si opem modicam tuleris, aeternam pacem redimes; quaeque mille praeliis, curis infinitis, profusa innumerabili pecunia nondum a Romanis effecta sunt, ea nunc per animi tui virtutem ab alienis temporibus requisitam et abs te pro dignitate imperatoria impensam ac dispensatam nullo negotio assequere, quieteque omni moerore soluta citra laborem perfruere. quo quid Romanis utilius accidere possit? ne quid mens tua Hormisdæ improbitatem in filio reformidet? docuerunt eum mala sua pacem non aversari. non est scelorum patris sui successor Chosroes: nequitiam enim cum facultatibus etiam institutorum paternorum hereditas ad filios pervenit. ille malevolus, hic benevolus, tuam beneficentiam pro divitiis ac fortunis suis circumferens; cuius memoriam deponere, cum pietatis erga se tuae testes adeo multos habeat, erubescet. ne dominantur tyranni; ne quo modo exemplum proponas, multi siquidem malum facile aemulantur, et propter deteriorum appetitiones natura humana ad meliora difficile impellitur. audivimus et tyrannum legatos ad vos misisse, et innocentem delicti sui socium facere voluisse, dominumque cum fugitivo pariter res novas molitum nequiter docere conatum quodammodo; qua audicione nihil Romanis indignius aut fugiendum magis. quale porro fidei suae apud te funda-

ὑποσχέσειν ὁ μεγίστης ἀγνωμοσύνης ἔχων ὑπόθεσιν καὶ κατὰ τῶν εὐεργετησάντων συστησάμενος φάλαγγα, ὁ πᾶσαν ἰδέαν κακίας περιβαλόμενος, ἵνα δεσπότην μηδὲν ἡδίκηκότα βασιλείας καθέλῃ; οὐ πέφυκε κακίας ὑπόθεσις φιλίας διασώζειν ὑπόσχεσιν.

- 5 ἀφιλόσοφος ἔναρξις καὶ τὸ πέρας ἔξει πάντως ἀσύμφορον· τοῖς P 110
σπέρμασι γὰρ ἢ βλάστησις οὐκ ἐναντίαν ἔχει τὴν πρόοδον. δώ-
ροισι ἀγκιστρῆειν τὸ μὴ δίκαιον ἴσως ὁ Βαρὰμ ἐγχειρήσειεν· ἀλλὰ
κακῶν ἄδωρα δῶρα κοῦκ ὀνήσιμα ἤκουσά του λέγοντος τῶν παρ' V 212
ἡμῖν ἐπὶ κομψείᾳ σοφῶν. οὐκ οἶδε παροιτίας μισθὸς καρπίζει
10 σθαι τὴν ἀπόλαυσιν, οὐκ οἶδε κέρδος ἀδικίας φνόμενον αὐλαξιν
ἀμεταμέλητον ἔχειν γεώργημα. πρὶν γὰρ ἡδῶναι, λυπεῖ, καὶ
πρὶν περιθελῆσαι, πρὸς ἀνίαν ἐκκλίνει· ἐξεχώρησε γὰρ τῶν ἐρα-
στῶν προσαφαιρούμενα καὶ ἂ μὴ κακῶς τις ἐκτίσαστο. ἡμεῖς δὲ B
τὴν Μαρτύρων πόλιν ἀνταποδώσομεν, τό τε Δύρας προῖκα
15 παρῆξομεν, τόν τε πόλεμον τασηῖ καθιδρόσομεν, ἀπόμισθοι τὴν
εἰρήνην οἰκοδομήσαντες, τῇ τε Ἀρμενίᾳ χαίρειν εἰπόντες, δι'
ἦν ὁ πόλεμος τὴν παρθυσίαν δυστυχῶς τοῖς ἀνθρώποις ἠτύχησε.
καὶ εἰ μὴ τῆς ἀνάγκης ἐπάξια τὰ δωρήματα πεφυκεν, ἀλλ' οὖν
τοῦτο κάλλιστόν ἐστιν ἡμῖν, τὸ μέτρον φιλοσοφεῖν τὴν ὑπόσχε-
σιν, ἢ μεγάλαις ἐπαγγελίαις τὴν ἀκοὴν ἐκλιπᾶναντας τῷ ἀτελε-
σιοργήτῳ τοῦ συμπερίσματος ἀθάνατον τὴν διαβολὴν ἐπιφέ-
ρεσθαι, μεγάλας κακῶν ἀφορμὰς τῇ τῆς εἰρήνης ἐσύστερον εὐε- C
ξία κακῶς θησαυρίζαντας. ἱκανῶς ὑπὲρ τοῦ συνοίσοντος Ῥω-

mentum promissis substruxerit, qui extremae iniquitatis convincitur et adversus bene meritos comparavit exercitum, qui omne malum facinus est ausus, ut immerentem dominum regno spoliaret? non consueverunt improbi, ut amici, servare promissa. principium fatuum finem quoque penitus inutilem sortietur: quale enim semen, tale germen. donis fortasse Varamus iniusta impetrare contendit. atqui improborum dona non esse dona nec utilia, audivi quendam dixisse de vestris scriptoribus, quos elegantia et festivitas orationis commendat. non sentit fructum voluptatis amentiae merces, nec lucrum sulco iniquitatis enascens absque poenitentia colonem dimittit. nam priusquam delectet, contristat, et priusquam demulceat, moerore afficit. abeunt enim a cupidis, simul ablata, etiam quae non malis rationibus quaesiverant. nos autem Martyropolim restituemus, et Darum gratuito reddemus, bellum nulla mercede composita pace sepeliemus, Armeniaque cedemus, cuius causa bellum tanta licentia grassatum est. quodsi maior est necessitas nostra quam ut ei haec dona respondeant, tamen hoc vobis summae laudi erit, moderatas potius promissiones sapienter amplecti, quam magnis pollicitis delinito fini imperfecto labem perennem aspergere, et non leves incommodorum perferundorum occasiones bona in posterum pacis habitudine

μαίσις τε καὶ Πέρσαις ἀπολελόγημαι. εἰ δέ τι τῶν ἐντελεστέριων παρῆται, σῦνες, ὧ βασιλεῦ, τὸ λειπόμενον. πολλὰ γὰρ ἀπὸ τῆς ἀγωνίας τὸν λογισμὸν ἀποδιδράσκειν φιλεῖ· οὐκ οἶδε γὰρ ἀνάγκη μελέτης ἀνέχεσθαι ἢ φροντίδος ἐπιβολαῖς πειθαρχεῖν αἰεὶ, διαπορθμενούσης τὸν νοῦν τῷ ταράχῳ τῆς συγκυρήσεως.” 5

D 14. Τούτων οὕτω διαλαληθέντων ὑπὸ τῶν πρέσβειων, καὶ τῆς ἀξιώσεως τὸ πιθανὸν καὶ ἐπίχαρι κληρωσαμένης τῇ εὐροῖα τοῦ λόγου, ὑπὸ τε τῆς βουλῆς καὶ τοῦ αὐτοκράτορος δογματίζεται ἐπικουρήσειν τῷ Χοσρόῳ Ῥωμαίους, τῷ δὲ Βαρὰμ κάρτα κομιδῇ παρασκευάζεσθαι πόλεμον, ἀνάξιον Λατινίδος ἀρχῆς 10 τοῦ αὐτοκράτορος κριναντος ὕπλα τοῖς ἀδικούσι παρέχεσθαι καὶ προκινδυνεύειν τοῦ μὴ καλοῦ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ὑποσχέσεως, καὶ Ῥωμαίους υἱογιστην ἀναδεξαμένους ὑπόθεισιν ἀθανάτοις ὄνειδεσι διὰ παντὸς στηλιτεύεσθαι. τὰ μὲν οὖν τοῦ δόγματος ἐπ’ ἐκείνη P 111 τῇ ἡμέρῃ περὶ τὸ βασιλεῖον ἄστν ἐξηχεῖτό τε καὶ ἐπεύλαξε· πεμ- 15 πταῖοι δ’ οἱ πρέσβεις εἰσφρήσαντες πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ δώροις διακοσμηθέντες βασιλικαῖς ἐν γράμμασι τὸ πρὸς τοῦ βασιλέως ἀποφέρονται ψήφισμα. ἐπὶ τούτοις δὲ τὸν τε Σαμὲν καὶ Χοσροπερόζην, τοὺς τε ἄλλους οὓς ἤδη πρότερον κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν ἤρῃκει τὸ Ῥωμαϊκόν, ὁ αὐτοκράτωρ ἐς Χοσρόην ἤμαθ 20 τοῖς πρέσβεισιν ἐξαπέστειλεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Καίσαρος διαναγνούς, τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἀγασθεῖς

7. εὐροῖα Exc. εὐνοῖα IP.
δὲ IP.

8. καὶ add. Exc.

19. τοὺς

quasi in thesaurum collectas habere. quid Romanis iuxta atque Persis profuturum arbitraret, satis a me demonstratum est. si quid alicuius momenti praetermisi, tu id per te, imperator, intelliges. multa enim anxii cogitationes fugiunt, cum necessitudo meditationis impatiens sit, neque incurset curae semper obtemperet, ubi accidens quippiam mentem perturbatam alio avocarit.”

14. His ita dictis a legato, cum orationis gravitas fidem et gratiam petitioni conciliasset, benevole a senatu imperatoris Chosroae auxilium et in Varamum maximum gravissimumque bellum decreto sancitur, quod Latino imperio foedum iudicaret imperator arma sceleratis summnistrare, et propter magnitudinem promissorum pro turpitudine propugnare, Romanosque ignominiosissimo suscepto negotio sempiterna apud omnes infamia flagrare. decretum igitur illius diei per urbem imperatoriam omnium ora pervagabatur. ad Caesarem die quinto introducti et muneribus ornati diploma auferunt. posthaec Samen, Chosroperozen, alios item a Romanis belli tempore captos ad Chosroem cum legatis remittit. Chosroes libello perlecto virtutem Romanorum suspiciens, Hie-

ἀρετήν, τὴν μὲν Ἱερὰν πόλιν καταλιπὼν ἄμα Κομεντιόλῳ ἐς
 Κωνσταντῖναν τὸ ἄστυ ἀφίκετο. μικροῦ τε ὕστερον καὶ ὁ τῆς
 Μελιτηνῆς προεστὼς (Δομετιανὸς δ' ἄρα οὗτος) βασιλικαῖς ἔπο- B
 5 θήκαις γίνεται πρὸς Χοσρόην, ὅς πρὸς γένος συνῆπται τῷ βασι-
 λεῖ Μουρικίῳ, τὴν τιμὴν ἱερεῖς, τὴν δὲ περὶ τὸν βίον κατα-
 σκευὴν ἱερώτερος, τὸν λόγον ἡδῆς, τὴν πρῶξιν ταχύς, τὴν
 συμβουλὴν ἐμφρονέστατος. συνέλεπετο δ' αὐτῷ ὁ τε Γρηγόριος
 ὁ τῆς Ἀντιοχείων τοῦ ἱερατικοῦ ἐξηγούμενος· ἔδοξε γὰρ καὶ τοῦτο
 τῷ βασιλεῖ, καὶ κατεφοῖτα πρὸς τὴν πρῶξιν ὁ λόγος. παραγε-
 10 νηθέντες γοῦν οἱ ἱερεῖς ἐς Κωνσταντῖναν αὐτὴν λόγοις καὶ δώ-
 ροις παρηγόρουν Χοσρόην, ἐπιτεύξεις ἐλπίδων ἀθυμουμένῳ δι-
 τιθέμενοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἀνὰ τὴν Νίσιβιν πρὸςβεις ἀπέ-
 στελλεν, ἀναμιμνήσκων Πέρσας τῆς εὐνοίας τῆς ἐς τὸ βασιλειον O
 γένος, παρακαλῶν τῷ ἡλίῳ τῆς παραινέσεως ὡς οὐ δεῖ τυράν-
 15 νων ἔξουσίας ἀνέχεσθαι καὶ καθυβρῆζειν νόμον ἀρχαῖον καὶ πά-
 τριον, καλῶς γεγηρακότα τῇ Περσῶν βασιλείᾳ καὶ μηδέ ποτε V 213
 τῷ νεωτέρῳ τῆς καθαιρέσεως ἀπενεγκάμενον τὸ ἀδόκιμον. τῷ
 δὲ Βαρὰμ ἐπεὶ κατὰδηλον γέγονεν ὡς διεσώθη μὲν ὁ Χοσρόης,
 ὅπως τε Ῥωμαῖοι φιλοφρόνως αὐτὸν ἀνεδέξαντο, τὸ δ' αὐτὸ καὶ
 20 παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τῶν πρὸςβειων ὠμολόγητο, πρὸςβεις
 ἐξέπεμψεν, ἀξίων τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ταῖς Χοσρόου τύ-
 χαις ἐπικουρεῖν, δυσχυριζόμενος Νίσιβιν τε πόλιν παραδιδόναι
 Ῥωμαίοις καὶ τὰ ἄχρι Τίγριδος ποταμοῦ. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ
 τηράλλως ἐπλανᾶτο· οὐ γὰρ οἷός τ' ἦν διαφθεῖρειν τὴν τοῦ βα- D
 25 σιλέως ὁσιότητα. οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις καὶ τὸ σοβαρὸν ἔξογ-

rapoli relicta una cum Comentiolo Constantinam petit. paulo post et
 Melitenes praesul Domitianus, genere Mauricium attingens, et cum ho-
 nore sanctus (sacerdos) tum vitae instituto sanctor, sermone suavis,
 actione solers, consilio prudentissimus, auctoritate imperatoria ad Chos-
 roen contendit; quem Gregorius Antiochenus antistes comitatur: nam et
 hoc imperatori placuerat, et voluntati eius re satisfiebat. hi Constanti-
 nam ingressi alloquio et donis Chosroen consolantur, afflictumque ad
 bene sperandum exsuscitant. is legatos Nisibim mittens, Persis memo-
 riam veteris benevolentiae in genus regum redintegrat, leniter eos ad-
 monens ne tyrannicam potestatem patiantur, neve antiquam et patriam
 legem, quae probe in regno Persico senuerit et nunquam iuniori regem
 veterem loco movendi ius permiserit, cum insolentia abrogent. Varamus
 ut Chosroen servatum et a Romanis benigne exceptum didicit, idque
 ipsum ei imperator missis legatis confessus est, missis et ipse legatis
 rogat ne inclinatum atque iacentem Chosroae fortunam ullo modo respi-
 ciat, paciens se Nisibim, et quantum esset inde locorum ad Tigrim,
 Romanis daturum. sed fellebatur multum: nec enim poterat imperatoris

κωσάμενος, τοὺς μὲν συμμάχους ἀθετούμενος κατάφωρος ἦν, τῷ δὲ Περσικῷ φορτικός τε ὑπῆν και ταῖς ἐπιβολαῖς ἀκατύσχετος, πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἔξαγριαίνων τὸ τύραννον. και οὖν οἱ ἀξιολογώτατοι σατράπαι τῆς τοῦτου δυνάμειως ἐποσυρρέουσι συσκευῆν, ὅπως δολοφονηθῆι Βαράμ. οἱ μὲν οὖν ἔξαρχοι τῆς 5 περὶ τὸν Βαράμ συσκευῆς ὅ τε Ζαμένδης και Ζοάμβρης ὁ Πέρσης· προσεταιρισάμενοι γοῦν οὗτοι και ἑτέρους τῆς Βαβυλωνίας πληθύος λογάδας, ὡς ἐνῆν, τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ἐξελίπαινον. ὑποτοπάσαντες δὲ και Βινδόην πρὸς κοινοπραξίαν αὐτοῖς εἶναι λυσιτελέστερον (οὗτος δὲ ὑπὸ τοῦ Βαράμ κατώκει εἰρκτήν) ἀνα- 10 πληροῦσιν ἔργω τὸ βούλημα, και ἀθρόον εἰς τὴν φρουράν εἰσπηδήσαντες, τῶν δεσμῶν τὸν Βινδόην διαλυσάμενοι ταγματέρηην

P 112 τε λόχου χειροτονήσαντες, οὔσης νυκτὸς εἰς τὰ βασιλεία τῷ Βαράμ ἐπιτίθενται. ὁ μὲν οὖν Βαράμ δευτέρα φυλακῆ τῆς νυκτὸς τῆς συσκευῆς ἐν γνώσει γειόμενος, ἔξοπλίσας τοὺς φύ- 15 λακας σιδηροφορεῖν ἐγκελεύεται, τοὺς τε ἔναγχος ἐκ τῶν ἐθνῶν προσεχωρηκότας αὐτῷ παρασκευασάμενος τοῖς ἐμπισοῦσιν ἐς τὸ καρτερόν ἀντετίθετο. και τῆς νυκτομαχίας ἰσχυρῶς γενομένης ὑπέρεσχε Βαράμ, και ζωγήσας τοὺς πατέρας τοῦ ἐγγειρήματος ἡμέρας ἤδη λαμπύσης ἀρθροτομεῖ τῶν μελῶν τούτων τὰ πρακτι- 20 κώτερι, εἴτα ὑποστορέσας τὰ λοιπὰ σώματα τοῖς ἐλέφασιν εἰα πατεῖσθαι και τὸν πανώλεθρον τοῦτον ἐκείνοις ἀποφέρεσθαι δύνατον.

22. ἐκείνους praestat.

sanctimoniam corrumpere. non multi effluxerunt dies, cum superbia turgidus socios manifeste aspernari coepit, molestusque et odiosus esse Persis, nec impetus cohibere, et ad tyrannidem crudeliorem efferrari. quare principes satrapae de eius exercitu occulte coeunt, et insidias ei occidendo instruunt. harum antesignani Zamendes et Zoambres, ascitiis insuper ad communionem facinoris quibusdam aliis de Persarum numero, eas ut poterant confirmabant; ratiq̄ue Bindoem, quem Varamus in carcerem dederat, coepto communi fore idoneum, deliberata opere complent, confertimque in custodiam irrupentes solum vinculis cohortis suae ducem creant, eademque nocte Varamus in regia occupant adoriri. qui secunda iam vigilia insidiis sibi apertis, custodibus arma imperat. praeterea qui nuper ex gentibus ad eum accesserant, eos quoque obarmat, et ita irruentibus summa ope resistit. totis viribus de nocte confligitur: Varamus vincit, captisque coepti huius auctoribus lucente iam sole membra actuosiora frustatim praecidit, reliquum corpus elephantis ad mortem crudelissimam inferendam substernit.

15. Ὁ μὲν οὖν Βινδόης ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ διαδιδράσκει Β
 τῆς συμφορᾶς παραδύξως τὸν κίνδυνον, καὶ ἐπὶ τὸ Ἀδραβίγμανον
 ὡς τάχιστα γίνεται. ἐκέῖσε γοῶν στρατοπεδευσάμενος πλείστους
 τοῦ Περσικοῦ ἐπηγάγετο, καὶ τὰ Χοσρόου φρονεῖν τοὺς ἀφροστῆ-
 5 κότας πως ἐτιθύσσειε. δεκάτῃ δὲ ἡμέρῃ, καὶ ὡς τὸν Ἰωάννην,
 ὃν Μυστάκωνα Ῥωμαίοις ἔθος ἦν κατονομάζειν, ἀπέστειλεν ἄγ-
 γελον, τὰ νεώτερα δρᾶματα γνωρίζων αὐτῷ, ἄξιων τε μαθεῖν
 ὅπως τῷ Χοσρόῳ ἀπήντησε τῆς εἰς Ῥωμαίους προσχωρήσεως ἢ
 ἐγγελησις. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης γραμίμμασι τὸ ἄκουσμα παραπέμ- C
 10 ψας τῷ αὐτοκράτορι τοὺς ὑπὸ Βινδόου πρέσβεις παρακατέιχε,
 καραδοκῶν τί ἂν παρασταίῃ παρὰ τῶν ἐγνωρισμένων τῷ αὐτο-
 κράτορι. ὁ δὲ βασιλεὺς Μαυρίκιος τῷ Ἰωάννῃ προσέειπε τοῖς
 ταῦτά τῷ Χοσρόῳ φρονοῦσι συμμαχεῖν τε ἐκθύμως καὶ πῦσαν
 αὐτοῖς καλοκυγαθίας πίστιν παρέχεσθαι, ὅπως πρὸς τὸ ὑσθενέ-
 15 στερον ἴδοι τοῦ Βαριάμον ἐθ' ἔρυννον. τῇ δὲ προτεριμῇ ὁ Βε-
 στάμῃ ὁ παρὰ τοῦ Χοσρόου εἰς τὰς Ἀρμενίας σταλεῖς ἀφικνεῖται
 παρὰ τὸν Ἰωάννην. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης τὴν τε Βινδόου παρου- D
 σίαν τῷ Βεστάμῃ παρεδίδου, τὰ τε τῷ Βαριάμ συντετευχηκότα ὡς V 214
 ἄξιαφῆγητα λίαν περιχαρῶς παρετίθητο. καὶ οὖν ὁ Βεστάμ πε-
 20 ρογιάννυται τοῖς ἀκροῦμασι, καὶ εἰς Χοσρόην ἐξέπεμπεν ἄγγελον
 ταῦτα δὴ γνωρισόμενον. ὁ δὲ Βινδόης πύλιν ἐγγελῶντα τὰ πρά-
 γματα τῷ Χοσρόῳ θεώμενος μέγα περιβάλλεται θύρσος, καὶ χρή-
 μασι βασιλικαῖς ἐντυχῶν τοῖς ἄμφ' αὐτὸν διανέμει, ὡς εἶχεν ἐκά-
 στω εὐνοίας ἀλκῆ. ἐπεὶ δ' οἱ τὴν Νίσιβιν περικυθίμενοι φίλον
 25 τὸν αὐτοκράτορα Χοσρόῳ διέγνωσαν, συμμύχους τε αὐτῷ δυνά-

15. Bindoes cum suis discrimine calamitatis praeter opinionem libe-
 ratus Andrabiganum properato venit; unde magnam Persarum manum in
 expeditionem educens, desertores Chosroae ad officium praestandum bo-
 nis verbis reducit, die decimo ad Ioannem cognomento Mystaconem mit-
 tit, qui nuper acta eidem exponat, et vicissim discat quo pacto Chos-
 roae conatus sese cum Romanis coniungendi processerit. Ioannes per
 litteras imperatori audita perscribit, legatum apud se retinet, imperato-
 ris de iis rescriptum exspectat. Mauricius Ioanni praecipit uti a Chos-
 roae stantes promptly alacriterque iuvet, et ad enervandam ac debilitan-
 dam Varami tyrannidem integerrimam eis fidem praestet. pridie porro
 Bestamius, quem Chosroes in Armeniam legarat, ad Ioannem venit; cui
 Ioannes tum adventum ad se Bindois, tum quae Varamo evenerint, ut
 dignissima narratu, mira cum voluptate explanat. Bestamius et ipse ma-
 iorem in modum recreatus ad Chosroen super iis litteras facit. cernens
 Bindoes fortunam suis pro benevolentia in unumquemque dilargitur, pe-
 cuniamque regiam suis pro benevolentia in unumquemque dilargitur. ad
 Nisibim sedentes, ut imperatorem Chosroae amicum esse ei que magnas

- P 113 μεις μεγάλας κατεπομβρίσαντα, γίνονται εἰς Κωνσταντῖναν τὴν γνῶμην μετακοσμήσαντες. ὁ δὲ πολιοῦχος ὑπὸ Χοσρόου λιπανθρεῖς ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ ταῖς ἐλπίσι χαριζόμενος πάντα, ἄπασαν Ἀραβίαν τάς τε μέχρι Τίγριδος ποταμοῦ πρὸς τὸν Χοσρόην, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, μετατίθησιν. οἱ δὲ τῆς Μαρτύρων ἐχόμενοι πόλειως, καίτοι τῆς πολιορκίας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπιστατούσης, τοῖς ἐν παραβύστῳ τοῦ Χοσρόου προστάγμασι πειθῆναι πῶς γινόμενοι οὐκ ἐδίδοσαν τὴν πόλιν Ῥωμαίοις, ἀλλὰ καὶ μάλα καρτερῶς ἀντετάττοντο. τοιγαροῦν ὅτε κατάφωρος πανουργῶν γέγονεν ὁ Χοσρόης, Δομετιανὸς λογισμοῦ ἀγχινοῖα δυσκαταμάχτην ἀντι-10
- B στρατεύσας βουλὴν τοῦ Περσικοῦ δόλου δίκην πομπολύγων ἐκφύσεως διαλύει τὸ ὑπουλον. μεταπεμπόμενος γὰρ ὡς ἑαυτὸν τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν περιφρουρούντων τὸ πόλισμα, οὓς μὲν ὑπὲρ γετο λόγοις, οὓς δ' ἐξιονεῖτο τοῖς δώροις, ἀναμιμνήσκων τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἐπιστασίαν ἐσκεμμένην τῇ πόλει, τὸν τε Χοσρόην 15 τῆς τοῦ βασιλέως ἐπικουρίας δεόμενον, τὸν τε Βαράμ ἀμφίβολον περικείμενον τύχην. καὶ τοσαύτην εἶχεν ὁ λόγος τὴν δύναμιν ὡς διαιρεθῆναι ταῖς γνώμας τοὺς τὴν Μαρτύρων πόλιν κατέχοντας ἐκὰν ἀέκοντι θυμῷ· ἔστω γὰρ μοι τῶν τῆς ἐκείνου γνώμης ζωγράφος ἡμηρῶσσα γλῶττα. καὶ δῆτα εὐνοῦχον τῶν εἰς 20
- C τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν συντεταγμένων αὐτῷ τὸν κορυφαιότατον, ὃν προηπόσιτον εἴθισται Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν, ἀνὰ τὴν Μαρτύρων πόλιν ἐξέπεμψε, παρακελεύόμενος Πέρσαις τὸ ἄστν

20. τῶν δεest IP.

submisisse copias intellexerunt, immutati animis Constantinam procedunt. praefectus autem Nisibenus pollicitationibus Chosroae inescatus, et spei per omnia gratificans, universam Arabiam omnesque urbes ad Tigrim usque (prope dixerim) Chosroae transcribit. caeterum qui Martyropolim adversus Romanos tuebantur, clandestinis Chosroae mandatis morem gerentes ac deditionem minime facientes, viriliter admodum vim propulsabant. proinde ubi astute agere Chosroes deprehensus est, Domitianus solerter excogitatum et labefactatu difficile consilium nequitiae Persicae opponens, tectam fraudem bullae instar exsufflando dissolvit. accersitis enim ad se praecipuis de praesidio, quosdam verbis inducit, quosdam donis pellicit, eos et Romanorum urbi capiendae insistentium et Chosroae imperatoris subsidio indigentis et ambiguae incertaeque fortunae Varami commonefaciens. ac tantum valuit Domitiani oratio, ut sententiis discordarent praesidiarii volentes nolentesque: liceat enim nunc mihi eorum sensum Homericis verbis depingere. quocirca eunuchum, satellitum regionum principem, quem Romanis praepositum vocare mos est, Martyropolim mittit Chosroes, hortaturque Persas uti urbem tradant et

καταλιπεῖν καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν ἀγρουλλίζεσθαι. οἱ μὲν οὖν Πέρ-
 σαι τοῦ βασιλέως Χοσρόου μεταβαλόντος τὴν γνώμην σπονδὰς
 μετὰ τῶν πολιορκούντων συνθέμενοι τῆς πόλεως ἔξεχώρησαν.
 τῶν τοίνυν ἡγεμόνων ἐς Κωνσταντῖναν ἤκόντων, ὤφθη καὶ Σίτ-
 5 τας ἐκεῖνος ἀναμειγμένος αὐτοῖς ὁ τὴν Μαρτύρων πόλιν Ὁρ-
 μίσδα τῷ Περσῶν βασιλεῖ παρασχόμενος δόλω. ὁ μὲν οὖν Δο-
 μετιανὸς διεστειλατο Χοσρόῃ ὡς οὐχ ὄσια εἰς εὐεργέτας καὶ Ῥω-
 μαίους διεγχειρεῖ ἀνεχόμενος ἀνδρὸς προδύτου πολλὰ εἰς Ῥω-
 μαίους κακὰ διανύσαντος, ἀναμιμνήσκων ὡς καὶ τῷ Βαράμ φι-
 10 λος Σίττας γεγένηται, καὶ ἤκιστα συνοίσειν αὐτῷ περὶ πολλοῦ Δ
 ποιουμένῳ ἄνδρα παλαμναῖον καὶ ἀπιστότατον, μὴ πού γε τὰ
 Ῥωμαίων πλήθῃ συστραφέντα αὐτὸν Χοσρόην καὶ τὸν Σίτταν
 διαχρήσονται, καὶ τὰ τῆς ἀγωνίας τῷ Βαράμ λάβοι ἀνάπανταν.
 ἐπὶ τούτοις συνιδὼν ὁ Χοσρόης, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν κολα-
 15 κείαις ἀποπριάμενος, ἔκδοτον Κομεντιόλῳ Σίτταν καθίστησι.
 δευτέρα δ' ἡμέρῃ ὁ στρατηγὸς ἐπ' ὄψει τοῦ ὀπλιτικοῦ αἰκισάμε-
 νος τοῦτον τῷ πυρὶ περιδίδου, κατανθρακείσας τε ταῖς φλοξὶ
 δίκην τῶν ἡμαρτημένων τὸν Σίτταν εἰσέπραττεν. ὁ μὲν οὖν Δο-
 μετιανὸς ἱεροπρεπῶς ἐς τὰ περὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ ἄστεος διεπο-
 20 νέετο, ὡς ἐνῆν ἐς τὰ μάλιστα, τοὺς τε συνομοσασμένους τοῖς
 βαρβάροις Ῥωμαίους ἐς τὴν τοῦ ἄστεος ἄλωσιν Κομεντιόλῳ πα-
 ρεδίδου τῷ στρατηγῷ. τούτων τοίνυν ἀξίας ὑποσχομένων δίκας P 114
 τῶν κατὰ τῆς πατρίδος διαπεπραγμένων αὐτοῖς, ὁ ἱερεὺς τῆς
 σωτηρίας τὴν ἑορτὴν ἐγκαινίζων τῆς πόλεως πυνήγηρὸν τε τοῖς
 25 καλλιπείοις συστραφόμενος μάρτυσιν, ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὕψη-

Nisibin concedant. Persae Chosroe immutato, pacta conventa cum ob-
 sidentibus ineuntes oppido excedunt. ducibus ipsis Constantinam intran-
 tibus, inter eos etiam Sittas, qui Hormisdæ Martyropolim dolo prodid-
 erat, apparuit. Domitianus Chosroae denuntiat illum adversus Roma-
 nos de se bene meritis iniustum videri, cum proditore, deque Roma-
 nis ita meritum ut qui pessime, toleret, admonens eum Varamo quoque
 amicū fuisse, et hominem pestilentissimum perfidissimumque benefactis
 suis male gratiam relaturum, ne forte coeuntes Romani ipsum et una
 Sittam e medio tollant, bellumque cum Varamo terminetur. ob hanc cau-
 sam prudens Chosroes, et opportunitatem temporis praesentem obsequio
 emendam censens, Comentiolo Sittam addicit; quem ille postera luce in
 omnium conspectu flagris caesum rogo tradit, et flammis delictorum poe-
 nas ab eo reposcit. Domitianus igitur, ut sacerdotem decebat, et quan-
 tum maxime poterat, pro urbe recipienda laborabat. at Romanos, qui
 ad urbem occupandam cum barbaris male conspiraverant, duci tradidit;
 quibus pro scelerate contra patriam perpetratis commerito supplicio mul-
 tatis, episcopus festum diem partae salutis civitati instaurans, martyri-

λῶν τῆς ἐκκλησίας γενόμενος, πειωνίζων ἕξια καινὸν τῷ Χριστῷ ἐπινίκιον, τοῖς ὡσὶ τοῦ κατεκκλησιασθέντος λαοῦ τὰδε πού διηγόρευεν.

B 16. “Οὐκ ἐν πολέμοις μόνον καὶ συμπλοκαῖς καὶ ἐκτά-
V **215** ξεσι ταῖς σάλπιγξιν ὁ Δαβὶδ ἀλαλάζει, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐσήμεν ἡμέρᾳ 5
 ἑορτῆς τῷ ἐπὶ πάντων σαλπίζει Θεῷ. πρέπει γὰρ καὶ πολεμικοῖς
 ὄργανοις ὑμνεῖσθαι Θεόν· ἀρχιστράτηγος γὰρ οὗτος ἐκτάξιος
 κρηταιός τε καὶ δυνατός ἐν πολέμοις πρεσβεύεται. καὶ ἐξ ὧν ἡ
 εὐδόκησις πέφυκεν, ἔδει πού πάντως προελθεῖν καὶ τὴν αἴνεσιν.
 δεῦτε, καὶ ἡμεῖς ταῖς νοηταῖς ἀλαλάξωμεν σάλπιγξι, ταῖς δια-10
 νοιαῖς φημί, οὐ κερατίναις, ὡς Ἰουδαίοις νενομοθέτηται· οὐ
C γὰρ ἀλόγων μέλει διὰ τὸ παχὺ τῆς διανοίας γεραίρειν ἡμεῖς Θεόν
 προσετάχθημεν. συστισώμεθα γοῦν ἑορτὴν μὴ ἕως τῶν κερά-
 των τοῦ θνυσιαστηρίου καὶ μόνον διήκουσαι, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἄνω
 ἱεραρχίας αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἧς ἀρχιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν 15
 τάξιν Μελχισεδέκ ὁ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλωσύνης καθήμενος καὶ
 ἔστι καὶ ὀνομάζεται. τῷ ὄντι γὰρ ἐν βραχίονι κράτος ἐποίησεν,
 ὄρη ταπεινώσας φρυάγματος, καθελὼν ἀπὸ θρόνων δυνάστας,
 καὶ πάλιν στηλιτεύων ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας τὰ μεγαλεῖα τοῦ πνεύ-
 ματος. δουλαγωγοῦνται γὰρ λέοντες, καὶ δράκοντες ὑποπνίγον-20
 ται, καὶ Βῆλ καὶ Μίθρας ἀνδραποδίζονται, καὶ μαλακεύεται
D πῦρ, μήτε μυρτύρων ἐσθῆτος τυραννῆσαι δυνάμενον, ἐπὶ νύ-
 φθας καὶ πίττης ἀφθόνως καταρδευόμενον. πάλιν δεξιὰ κυρίου

busque praeclaris victoribus panegyrim sive celebritatem instituens, e sublimi ecclesiae suggestu, ad gratulandam Christo victoriam canticum novum cantans, ad populum congregatum ita disseruit.

16. “Non in bellis tantummodo atque in praeliis et congressibus, sed etiam in insigni die solennitatis David deo altissimo tuba canit: decet enim bellicis quoque instrumentis collaudare deum, qui primarius in pugna dux fortisque et potens in praelio colitur; et unde natum est decus, inde laudem quoque procedere plane oportet. agitedum, nos quoque tubis, quae intelligentia percipiuntur, clangamus, animis, inquam, non coraeis tubis, quemadmodum lex Iudaeis praescripta requirebat: nec enim nos, ut illi, propter mentium hebetudinem animantium brutorum membris venerari deum iussi sumus. constituamus itaque diem solennem, non usque ad cornua altaris duntaxat, sed usque ad coelestem hierarchiam pertinentem, cuius pontifex in aeternum, secundum ordinem Melchisedech, sedens ad dextram maiestatis dei et est et nominatur. profecto potentiam fecit in brachio suo, montium fastum humiliavit, et depositis de sede potentibus rursus magnalia spiritus super Babylone omnibus prodidit. subiguntur enim leones, et dracones suffocantur, et Bel atque Mithras captivi abducuntur. flaccescit ignis, et quanquam naphta ac pice largiter imbutus, ne vestem quidem martyrum adurere potest.

ἐποίησε δύναμιν, ἐπάρσεως καταδαιτυῶσα Χαλδαϊκῆς, οὐκ ἐν τοίχῳ ἀλλ' ἐν οὐρανῷ τὴν προαγόρευσιν γράφουσα. καὶ διαιρεῖται Βαβυλώνια σκῆπτρα, καὶ ὕβριστῆς καταβύλλεται θρόνος, καὶ πάροις βασιλεία συστέλλεται, καὶ τιμᾶται πάλιν τὸ ταπεινούμενον καὶ κρατύνεται τὸ νικώμενον. πάλιν τὴν στεῖραν πόλιν διὰ τὸν πόλεμον ὡς μητέρα δι' εὐτεκνίαν εὐφραινομένην ἔστι θεάσασθαι. μηδεὶς ἀμπεχέσθω τῆς βασιλικῆς ταύτης πανηγύρεως ἀναξίαν ἐσθῆτα. πάντες τῇ καθυρότητι τοῦ βίου λυχη- P 115
 μονήσωμεν, ἵνα μὴ ἀνάξιον τῆς εὐωχίας τῇ ψυχῇ περιβαλόντες
 10 στόλισμα ἀνάξιοι φανῶμεν τῆς μεταλήψεως καὶ τὰ ἀκύλουθα κατακριθῶμεν τῆς ἀποτεύξεως. ἐγκαινίζου, πόλις ἀγαλλιᾶσεως· ἤκει γὰρ σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σε ἀνατέταλκε. τῷδε μοι λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ὑσπάζομαι, καὶ ἡ νῦν ὑπὲρ τὴν προτέραν φαιδρότητα δόξα καθέστηκεν. οὐ
 15 γὰρ δῆμους μαρτύρων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ πρεσβυτέροις χρόνοις ἐκέκτησο, πῦσαν ἄτριπὸν καὶ λεωφόρον τῶν σῶν λαγόνων ἐπικυμαίνοντας. ἐπιφανεστέρῃ σοι τῆς ἀλώσεως ἢ ἀνάξενξις· B
 ἦν γὰρ ἔκλεψε δόλος, νῦν φόβος ἀπέδοτο, καὶ ἦν βασιλεύς βαρβάρου πινουργία κακῶς ἀπεσύλησε, νῦν ἐπιφανεστάτη δουλα-
 20 γωγία καλῶς ἀντιδίδωσι. ταύτην οἰκέτης ἐσταλμένος ὑμῖν, ὧ μάρτυρες, προσηγάγετο, συμμύχους ἐλεῖσθαι θηρώμενος, οὗς ἀντίθεος τὸ πρότερον οὐκ ἐπρέσβευεν, ἐξ ἀποτεύξεως διδαχθεὶς τὴν εὐσέβειαν, ἐπεὶ καὶ Φαραὼ ὁ πύλαι μαστιζόμενος ἢ νουθε-

iterum dextra domini fecit virtutem, compressitque spiritus Chaldaicos, non in pariete, sed in coelo praedictionem scribens; et dividuntur sceptrum Babylonica, et thronus insolens deiicitur, et regnum temulentum contrahitur; et quod humiliatum erat, denuo honoratur, et quod victum erat, corroboratur. rursus sterilem urbem propter bellum, ut matrem ob filiorum multitudinem laetantem aspicimus. nemo vestem hoc panegyrico festo indecoram induat: omnes vitae morumque candore ac puritate candidum gestemus habitum, ne si animam secus quam regale convivium deceat convestiverimus, qui ad id admittamur indigni iudicemur, et his damnemur quae ab eodem eiectos consequuntur. renovare, urbs exaltationis: venit enim lumen tuum, et gloria domini super te orta est. haec enim dicit spiritus sanctus, et promissa amplector, et quae nunc est gloria, priorem claritatem superat. haud enim populos martyrum superiore memoria possidebas, omnem semitam et compita tuorum viscerum inundantes. plus tibi ad gloriam proficit ita liberatam quam ita captam esse. quam enim dolus subiugavit, nunc metus restituit; et quam regis barbari calliditas improbe pro spolio abstulit, nunc illustrissima receptio probe rependit. hanc famulus vester missus vobis reconciliavit, o martyres, socios sibi conatus adiungere, quos dei adversarius antea non rogabat, ex infelici successu pietatem doctus, quoniam et

τούμενος θεὸν σέβειν ἠνείχετο. ταύτην ὑμῖν ἀνατίθῃσι, μάρ-
 τυρες, Βαβυλώνιος τύραννός τε καὶ ἑπῆλυς, ὁ τῆς ἑαυτοῦ βα-
 σιλείας δραπετής, ὁ νῦν Ῥωμαίους ἀντὶ πολεμίου πειθήνιος·
 τοσαῦτα γὰρ ὑμεῖς τοῖς ἀνθεστηκόσιν ἐκαλαμήσασθε. ἐξέστη ὁ
 C τύραννος ἐπὶ τούτοις, ἔμφοβος καὶ ἔντρομος ἐγενίθη ἡ γῆ. ἐπε-5
 τίμησε γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὁ ὢν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ
 ἡ ἀλλοίωσις αὐτῆ. ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτῆς, καὶ
 τὸ κατάντημα μέγρι τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ ζητασάμεθα τὴν
 V 216 δόξαν αὐτῆς πλήρη χάριτος καὶ δυνάμεως. οἱ γείτονες ποταμοὶ
 προφητικῶς χεῖρας κροτείωσαν. φερωνύμως νῦν ὁ Εὐφράτης 10
 ἐπὶ τοῖς μεγαλείοις εὐφραίνεται τοῦ κτίσαντος. ὁ Τίγρις μετα-
 βυλέτω τὸ θρηϊῶδες πρὸς τὸ φιλάνθρωπον· ἡ κροειπύλη γὰρ τῶν
 φρόνων αὐτῷ καταλέλυται. ἤσωμεν ἰδὴν τῷ κυρίῳ σωτήριον,
 ἤσωμεν αὐτῷ μετὰ τῶν μαρτύρων ἐπινίκιον ὕμνον. ἀναγγελω-
 μεν ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος τὴν δόξαν αὐτοῦ, σκιρτῶντες 15
 D τῷ πνεύματι· οὐ γὰρ θρήνον Ἰουδαϊκὸν κατεκρίθημεν, ἡ αἰ-
 σχύνην αἰχμαλωσίας ὑπὸ τῶν λαφυραγωγησάντων δνειδιόμεθα.
 προτάξωμεν ἡγεμόνα τῆς εὐφροσύνης τὸν κύριον, ἵνα μὴ τῆς ἄνω
 Ἱερουσαλήμ ἐπιλαθόμεθα καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν κολληθῇ τῷ λά-
 ρυγγι ὡς κακῶς μὴ μεγαληγοροῦσα τοῦ θεοῦ τὰ παράδοξα. νῦν 20
 ἡ θυγάτηρ Βαβυλῶνος κατὰ τὸ γεγραμμένον ὄντως τυλαίπωρος,
 ἡ τῶν ἀγερώχων ἐπιβυίνουσα σκήπτρων, καὶ μακιστὴς βασι-
 λέως εὐσέβεια οὐκ ἐπάγουσα ταύτη τὸν ἰσοστίσιον ὕλεθρον, ἡ

Pharao quondam flagellatus demum, non admonitus deum coli passus est. hanc vobis consecrat Babylonius tyrannus et advena, e suo ipsius regno profugus, qui pro hoste nunc Romanis est subditus. talia quippe vos contra inimicos effecistis. tyrannus super his obstupuit, terra timuit et contremuit. increpavit enim gentes, qui est ab initio; et dextrae eius mutatio haec est. a summo coelo egressio eius, et occursus eius usque ad fines terrae. et vidimus gloriam eius plenam gratiae et potentiae. vicina flumina secundum prophetam plaudant manibus. nunc Euphrates nomini suo congruenter laetetur super magnalibus conditoris. Tigris feritatem in humanitatem mutet: iam enim caesorum cadaveribus se amplius non ingurgitabit. cantemus domino canticum salutis, cantemus ei cum martyribus hymnum de parta victoria. annuntiemus super flumina Babylonis gloriam eius, in spiritu exilientes: non enim Iudaicis fletibus damnati sumus; nec a praedatoribus captivitatis dedecus nobis exprobratur. duces laetitiae nostrae dominum praeponamus, ne supernae Hierusalem obliviscamur, et lingua nostra adhaereat faucibus, utpote quae male dei admirabilia non magnificet. nunc filia Babylonis, sicut scriptum legimus, vere misera est, superborum sceptrata ascendens, laudaturque imperatoris pietas, perniciem illi non remetiens, nec retribuens

ἀντεπιφέρουσα τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. τελειοῦται γὰρ αὕτη διαθήκη δευτέρα τῷ νοητῷ Ἰσραήλ, καὶ βασιλεὺς οὐκ ἀποδοκιμάζεται σήμερον οὐκτείων πολέμιον, οὔτε Σαμουὴλ ἐπὶ P 116 τούτῳ διαπληκτίζεται, παντοκράτορι κυρίῳ ζηλῶν. ὁ γὰρ Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὁ παλαιὸς ἡμερῶν καὶ πρεσβύτερος, εὐσεβέστερον θυσίας οἶδε τὸν ἔλιον, καὶ τὴν πατρῴαν βουσίλειαν κατακληροδοτεῖ τοῖς οὐκτείομοσι, καὶ φιλιανθρωπίας ἔχων ὑπόθεσιν καὶ δούλου λαμβάνει μορφήν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνναστρέφεται, καὶ τὴν φάτνην γνωρίζει, καὶ προσέεται σπάργανα, καὶ 10 φεύγει τυραννοῦσαν τὴν μάχαιραν, καὶ τῇ Αἰγύπτῳ προσομιλεῖ, εἶτα τὴν Ναζαρέτ κατοικεῖ, καὶ Γαλιλαῖος κηρύττεται, καὶ σοφία προκόπτει, καὶ φθόνῳ κακίζεται, καὶ ὑπὸ Σαδδουκαίων περιβάλλεται, καὶ μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν συνυλλίζεται, καὶ πρὸς πᾶ- B θος ἐκδίδεται, καὶ σταυρὸν καταδέχεται, καὶ μετὰ τῶν ἀνόμων 15 λογίζεται, καὶ τάφον ὑσπάζεται, καὶ μεταφοιτᾷ πρὸς ἀνάστασιν, καὶ πάντα παθῶν κατησμένισεν, ἐν μόνον ἡμῶν ἀπολαύων, ὃ καὶ σωζόμεθα. ἤσωμεν τῷ κυρίῳ, οὐκ ἐξόδιον ἕσμα· ἐπιβυτήριος γὰρ ἡ πανήγυρις, καὶ πόλις καὶ ναὸς ἐγκαινίζεται, καὶ νόμος ἀνακαινίζεται πᾶτριος, καὶ ῥώννυται πίστις ἀκίβδηλος, 20 καὶ τὸν ἐγκαινίζοντα βλέπω Χριστὸν ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας τῶν τροπαίων τὰ σύμβολα ἐπὶ τῶν ὤμων περιφερόμενον ὃ δὲ θρίαμβος ὁ σταυρός, δι' οὗ ξηνηλατεῖται τὸ βύρβαρον, τὸ δὲ Ῥωμαῖ- C κὸν εἰσοικίζεται. ἤσωμεν τῷ κυρίῳ καὶ ὕμνον ἐξόδιου ἐξοικί-

retributionem quam retribuit nobis, alterum siquidem testamentum observatur, Israeli intellectuali praecipiens ne malum pro malo reddat. et hodie rex hostem miserans non reprobatur; nec Samuel omnipotenti domino zelans propter hoc altercabitur. dominus enim Iesus Christus antiquus dierum, et omni aevo antiquior, misericordiam sacrificio religiosiorem ducit, et paternum regnum misericordibus impertit, et humanitate victus etiam servi formam accipit, et cum hominibus conversatur, et praesepe noscit, et fasciis involvitur, et tyrannicum gladium fugit, et in Aegyptum emigrat, deinde Nazareth habitat, et Galilaeus proclamatur, et sapientia proficit, et ex invidia vituperatur, et a Sadducaeis tentatur, et cum peccatoribus commoratur, et tormentis deditur, et crucem suscipit, et cum iniquis reputatur, et sepulcrum non refugit, et ad resurrectionem transit, et omnia libens patitur, unum huic fructum ex nobis percipiens, quod salvamur. cantemus domino, non egressus canticum: est enim scansoria panegyris, et urbs et templum renovantur, et lex patria instauratur, et fides sincera confirmatur, cernoque Christum in media ecclesia tropaeorum symbola humeris sustinentem. triumphus autem crux, per quam barbari et peregrini et exteri abiguntur, Romani ut domestici introducuntur. cantemus domino etiam hymnum ἐξόδιον, id est, egressionis: nam perinde ut sus e silva glandifera, ex

ζεται γὰρ τοῦ ἄσπερος ὡσπερ ὅς ἐκ θρυμῶν τὸ Βαβυλώνιον φῶλον, τὸ καταπατιῖν τὰ ἄγια τοῖς ποσὶν ἐγχειροῦν, καὶ τοὺς μαργαρίτας τῆς πίστεως τοῖς ὄνυξιν ὑποθραύειν καταμαινόμενον. μιμησώμεθα τοὺς ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας δοξολογήσαντας, καὶ τῆς ἐκείνων χοροστασίας θιασῶται γενώμεθα· ἀνενέργητον γὰρ καὶ νῦν 5 τῶν Χαλδαίων τὸ πῦρ καταφλέξει τῶν μαρτύρων τὸ πόλισμα. εὐφρανέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιῶσθω ἡ γῆ, καὶ τὰ πεδία χαιρέτωσαν· κατεβλήθη γὰρ ἔθνη τὰ φιλοπόλεμα. διέγνωσαν D προφητικῶς ὅτι ἄνθρωποι καθεστήκασι, καὶ τῆς ἑαυτῶν συντάξεως νῦν τὴν φύσιν οὐκ ἠγνοήκασι, καὶ ἂ μαθεῖν οὐκ ἐνῆν εὐ-10 πραγμαύσαντας, τεταλαιπωρημένους διδαχθέντας ἔστι θεάσασθαι. ταῦτα ὑπὸ τῆς χαρᾶς ὑμῖν σχεδιάσαντες ὕμνον ὑμῖν ἀπαρυσκέαστον προστεθείκαμεν, τράπεζαν ἀγγέλων, συμπόσιον ἀπλοϊκῶν καὶ ἀποϊκίλων· φιλεῖ γὰρ τὸ θεῖον καὶ τοῖς ἀσυντάκτοις γεραίρεσθαι, καὶ τὰ μὴ μεγαλοπρεπῆ τῆς δορυφορίας προσίεσθαι ἐν 15 κρινίσει καρδίας, οὐκ ἐν ὕγκῳ δωρήματος ἐξετάζον τῆς εὐχαριστίας τὴν πρῶτον. τὸν πατέρα νῦν δοξολογεῖν οὐ παυσώμεθα, τὸν υἱὸν προσκυνεῖν ὡς φῖσει θεὸν οὐ καταλήξωμεν, τὸ πνεῦμα γεραίροντες ὡς ἐν πεφυκῶς τῶν τριῶν ὑποστάσεων οὐκ ἀπασχώμεθα· θεὸς γὰρ τὰ τρία, ᾧ ἡ δύσα καὶ πρό γε τῶν ἀπειρῶν 20 αἰώνων καὶ μετὰ τοὺς αἰῶνας ἀπέραντος.”

P 117 Ἐπεὶ δὲ οὕτω που τὰ τῆς διαλαλίας τῷ ἱερεῖ ἐπεφιλοσό-
V 217 φητο, λίαν ἐπαινετῶς ἐκρούει τὸ ἄθροισμα τὸ μεγαλόνουν τῆς

21. ἀπεράντους IP.

urbe natio Persica expellitur, quae sancta pedibus conculcare audebat et margaritas fidei unguulis furiose conterebat. imitemur eos qui Babylone glorificarunt deum, illorumque choreae sodales fiamus: nam et hodie Chaldaeorum ignis martyrum urbem exurendi vim nullam habet. laetentur coeli, et exultet terra, et campi gaudeant. prostratae sunt gentes belli cupidae. cognoverunt, iuxta prophetam, quoniam homines sunt, et naturam coagmentationis suae nunc senserunt; quaeque rebus secundis utentes discere nequiverunt, adversis eruditi iam possunt intueri. haec prae gaudio ad vos ex tempore prolocuti sumus, et hymnum vobis imparati proposuimus, mensam angelorum, convivium simplex et varietatis expers: amat enim divinitas etiam non compositis donari, et admittere cultus quamvis non magnificos, ex renovatione cordis, non ex pondere et amplitudine, doni gratiarum actionem aestimans. nunc patrem glorificare ne cessemus, filium adorare ut natura deum ne desinamus, spiritum ut unam de tribus hypostasis venerari ne desistamus: deus enim haec tria sunt, cui et ante omnia saecula et post omnia saecula gloria infinita.”

Postquam episcopus haec sapienter disseruit, audientium multitudo orationem magnificam miris plausibus prosecuta est, magnamque lacri-

διαλέξεως, καὶ πολὺ τὸ δάκρυον τῇ χαρῇ κεκραμένον ὑπὸ τῆς
κατανύξεως τοῦ λόγου τῇ ἐκκλησίᾳ περιεκέχυτο, καὶ φιλόδακρυς
ἦν ἡ πανήγυρις, οὐκ ἔχουσα πάθους ὑπόθεσιν· οὕτω γὰρ ὁ και-
ρὸς παρεκάλει τὰ δάκρυα, χηρέων ἀλγηδόνων καὶ τοῦ λυπήσον-
5τος. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς σφαγιάσας τὸν ἄρτον τὸν τε οἶνον ἱερουργ-
γήσας τοῖς θεανδρικοῖς μυστηρίοις τὸ συνεληλυθὸς τῇ μεταλήψει
ἡγάξαε. καὶ οὕτω πον ἡ πόλις ἡμέραις ἑπτὰ ταῖς θυμηδίαῖς κυ-
θηροτάζετο.

marum vim gaudio permistam prae compunctione ex eius verbis enata
effudit, eratque panegyris omnino lacrimosa, cum dolendi causa nulla
subesset. sic enim tempus ad collacrimandum hortabatur, quamvis quod
ob molestiam doloremve ad id eos commoveret, nihil esset. antistes igitur
pane et vino solenni ritu consecratis, mysteriis dei hominisque con-
ventum per communionem sanctificabat. et hunc in modum civitas dies
septem cum oblectamento in feriis consumpsit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν
Λ Ο Γ Ο Σ Ε'.

THEOPHYLACTI
HISTORIARUM
LIBER V.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus re cum suis deliberata copias adversus Chosroem in diversa loca destinat. Nisibi conviciis incesatur. Zadespratae nuntii pessime ibidem accepti ad Chosroem transmittuntur, qui in adversa fortuna Sergii martyris opem, cum promissione crucis aureae, lapillis distinctae, implorat. Zadespraten Rosas a Salchone impulsus strategemate quodam interficit. (2) Zadespratae caput et spolia ad Chosroem portantur. Anathonum missi ducem occidunt, caput eiusdem Chosroae transmittunt; qui religionem Christianam praedicans, Mauricioque de secundis rebus suis significans, auxilium et pecuniam mutuan petiit. Comentiolus rogatu Chosroae abdicatur, cui Narses ipsius stipator substituitur. (3) Narses cum Romano milite et Chosroë Persidem ingreditur. Chosroes rex acclamatur, a Darenis honorifice excipitur. Domitiani antistitis ob ingressum illius in templum minae. veniam petit rex. templo eiicitur. muneribus regis a Mauricio ornatur. Persae Varamo deserto ad eum desciscunt. Darum oppidum imperatori donat. legatum eius muneratur imperator, ipsumque filii appellatione cohonestat. (4) per Singarum Chosroae adversus Varamum delecta manus. re conspecta Varamus ad pugnam exit. procedit ultra cum auxiliis Chosroes. Domitianus milites ad fortiter praeliandum atque ad mortem contemnendam egregia concione inflammat. (5) militum pugnandi ardor. Chosroae custodia Romana attribuitur. ex Armenia copiae expectantur. Chosroes manipulos vires hostium exploratum dimittit. Bryzaciis dur Persa a Romanis captus auribus et naso mutilatur. Chosroes prosperitate sua lactus duces Romanum acuit, duces Romanos atque Persas

convivio excipit. adductus inter epulas Brysacius illuditur et interficitur. hilaritas epulantium. (6) Mebodis nuntius ad praefectum prytaneum de comessatione et pecuniis sufficiens. Thesaurorum custodia fuga. Seleucia conditor. Euphratis descriptio. Mebodes Seleuciam noctu irrumpens caedibus promiscue grassatur. Ctesiphontei fama conterriti deditionem decernunt. Antiochiam Persarum candidit Chosroes. Iustinianus eidem regiam extruxit. Mebodis Antiochiam litterae. (7) epistola nomine Romanorum ad cives Antiochiae Persidis. fugitivos et Varami factionem poscunt. in ducem et dedititios animadvertunt. Iudaeos quoque tyranni administratos trucidant. qua occasione in Persidem commigrarint Iudaei, eorumque aculeatior vituperatio. Alexandriana locus unde dictus. (8) transitum fluminis Romani praecoccupant. unde audacia Varamo. eius speculatores capti rem produnt. in Amisnos irruptio. ad lacum Varamus Romanis occurrit. sine pugna abitur. Narses Ioannem monet ne separatim cum Persis in aciem descendat. (9) Chosroes nuntiis laetissimis afficitur. exercitus tres in unum coniunguntur. Chosroes et Varamus quantum exercitibus valuerint. Varami insidiae patent. barbarorum clamores et tumultus, Romanorum quietis. ad praelium acies dispositae. barbari in montem confugiunt. Persarum temeritas. (10) Varami fuga ad loca varia, quem Romani persequuntur. certamen in campo paratur. Tessera Romanorum AVK MARIA. pugna describitur. sex millia Persarum fugientium. in captos Chosroae sacvitia. Turcae donantur Mauricio. in frontibus eorum unde crucis signum. (11) tabernaculum Varami diripitur. barbari ex elephantis tela spargentes Romanis succumbunt. bestiae Chosroae donantur. spolia leguntur. disceditur. Chosroae ob partem victoriam laetitia. Romanos parum gratus domum remittit: ab iis de officio admonetur. mille custodes corporis Mauricium rogat. (12) de sancta femina Golinducha apud Hierapolim. genus, connubium, ecstasis. quid a marito propter Christianismum perpessa sit. altera eiusdem divinitus illustratio, et de morte mariti vaticinium. Nisibim migrat. a sacerdotibus Christianis mysteriis imbuitur. a magis quaeritur; in carcerem diuturnum traditur: inde per angelum liberatur. Hierosolymis sancta adorat. Chosroae futura praedicat. Hierapoli vita innocentissime exacta, in coelum abit. (13) Chosroes Sergio martyri crucem auream et gemmatam dono fert. epistola eiusdem de voto suo. posthabita lege Persica, Siram feminam Christianam ducit reginamque renuntiat. (14) Chosroes prolem a Sergio martyre contendit. cum donis epistolam mittit, qua se voti compotem evasisse narrat, cum singulari erga sanctum reverentia, et Christiane prorsus. (15) tyrannidis Varamo conscii morte plectuntur; Bindoes in Tigridem proicitur. focus et pax inter Persas et Romanos ex aequo servatur. Vaticinia Chosroae de Romanorum Persarumque imperiis. quae item Probo episcopo Chalcedensium praenuntiarit. ad res Europaeas regressio. (16) Mauricius ex Oriente copias in Occidentem reducit. contra Abares se instruit. rogatur a proceribus et patriarcha et ipsa Augusta atque liberis, no ipse ductet exercitum. nihil impetratur. solis defectio. ventorum rabies. ad legatum audiendum in urbem redit. ad expeditionem revertitur. pic sacra obit. pauperibus benigne facit. iter eius a Rompho. a spectro forma suis incuratur.

P 120
V 219

1. **Ο** δὲ Βαράμ τῆς Ῥωμαϊκῆς διητυχηκῶς εὐμενείας, ἐκ-
κλήσιας ἀγείρας καὶ περὶ τῶν ἐν ποσὶ κοινολογησάμενος ἐκ τῶν
ἐπιφανιστέρων τοὺς ἐς ἀνδρείαν τὴν ὑπεροχὴν κεκτημένους χει-
ροτονεῖ στρατηγούς, ὅπως τῇ ἀντιθέτῳ προνοίᾳ τοῖς Χοσρόου
πράγμασιν ἀντιταλαντεύσῃ πως τὸ ἀπρόσκοπον. καὶ οὖν τὸν 5
Μιραδουρὶν ἐς τὸ Ἀνάθων φρούριον τὸ πρὸς τῷ Κιρκησίῳ παρὰ
τὸν Εὐφράτην ὑποδομημένον ἐξέταπτεν μετὰ πλήθους δυνάμειος.
ἔξεπέπετο δὲ καὶ ἐς τὴν Νίσιβιν τὴν τε σύγχωρον Ἀραβίαν τὸν
Ζαδισπράτην τὸν ἄρτι που συστρατεύσαντα τῷ Φεροχάνῃ. ὁ
B μὲν οὖν Ζαδισπράτης τὴν Βαβυλῶνα ἀπολιπὼν ἀγγέλους ἐς τὸν 10
Σολχάνην ἐξέπεμπε, προαγορεύοντας αὐτοῦ τὴν ἐς Νίσιβιν ἄφι-
ξιν. μενοῦν γε ὁ Σολχάνης, ὅτε που ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τὸ τῶν
μεγαλαυχημάτων ὑπέρογκον τοῦ Ζαδισπράτου διέγνωκε, τῇ ὑστε-
ραία καθίσας συνέδριον ἐς ὑπήκοον τῶν συνεληλυθότων προσέ-
ταπτε τοὺς ἀγγέλους, ὅ τι ἂν εἴη αὐτοῖς ἢ ἀξίωσις, μηδὲν τι 15
τῷ δέει ἀστυαλέντας ἐκτίθεσθαι. οἱ μὲν οὖν ἐξυπηρετούμενοι
τῷ προστάγματι διεξήρισαν ἄπειρ ὁ πεπομφῶς αὐτοὺς διηγόρευσε.
Θολοῦ τοίνυν γεγονότος τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάντων τῷ Βαράμ λοι-
C δορουμένων, ὁ Σολχάνης αἰκίσας τοὺς ἀγγέλους ἠτίμωσε, καὶ
δεσμοῖς ἀφύκτοις τισὶ καταταλαιπωρήσας ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπε. 20
ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σολχάνην ἐξελιπάρου ταῖς ὑποσχέσεσι πα-
ροτρύνων εὖ διατίθεσθαι τὰς τῶν ἐντυγχανόντων φοιτήσεις, αὐ-
τὸς δὲ Χοσρόης ἀπορίᾳ τὴν ψυχὴν κατεβύλλετο, τὰς ἐπιστρα-

1. **V**aramus Romanorum gratiae benevolentiaeque repulsam passus,
coactis primoribus communicatoque de praesenti rerum statu consilio,
duces e nobilioribus animi fortitudinem excellentes legit, ut cura et pro-
videntia rebus suis integris Chosroae occurreret. ad castellum igitur
Anathan prope Circesium iuxta Euphratem situm Miradurinem cum agmine
expedito, Zadespraten, qui nuper adeo Pherochanis signa secutus fue-
rat, Nisibim et in Arabiam finitimam mittit. Zadesprates itaque Baby-
lonia digressus Solchani super adventu suo Nisibim significat. Solchanes
ubi Zadespratae insolentiam et iactantiam cognovit, postquidie concilio
convocato, ut in consessu, quid petitum advenissent, omni timore depo-
sito eloquerentur, nuntiis imperat. illi dicto audientes mandata expo-
nunt. turbatur conventus, universisque Varamum maledictis laceranti-
bus, Solchanes nuntios foede pulsatos et opprobriis affectos, insuper ar-
tissimis vinculis misere constrictos, ad Chosroem mittit; a quo etiam at-
que etiam rogatur, promissisque allicitur, uti de internuntiis bene pro-

τείας τοῦ τυράννου μορμολυττόμενος. εἰσῆλθε τοίνυν αὐτὸν δε-
 σιδαιμονία ὄσιας θρησκείας τινός, καὶ πάλιν πρὸς τὸν ἐπὶ πάν-
 των θεὸν τὸν νοῦν μετεκόμισε, καὶ ἠντιβόλει τὸν ἀόλιμον ἐν
 μάρτυσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ νομαδικὰ πρεσβεῦειν ἔδνη εἰώθασι,
 5 συλλαμβάνειν τῶν πόνων αὐτῷ. ἀπαρχάς τε τροπαίων καθυπι- **D**
 σχνεῖτο προσφέρεισθαι, τοῦ κυριακοῦ πάθους τὸ ἐπίσημον σή-
 μαντρον (σταυρὸς δὲ τοῦτο ἀναγορεύεται), τεκτονεύεσθαι τε
 τοῦτον χρυσήλατον, μαργαρίτην τε περιβαλεῖν αὐτῷ καὶ τῶν Ἰν-
 δικῶν λίθων τοὺς διαυγεῖς· εὐσεβέστερον γὰρ ποτνιαόμενον ὑπὸ
 10 τῆς ἀνάγκης ὁ καιρὸς αὐτὸν ἔξειργάζετο. ἀτὰρ ὁ Σολχάνης ἀξια-
 φηγητικώτατος καὶ παράδοξον ἔδρασεν ἐγχείρημα, βουλῆς τε
 ἀλλῆ τὸν ἀντιστράτηγον διεχρήσατο. Ῥοσῶν γὰρ τὸν καὶ Ὀρμι-
 σδαν παρὰ τῷ Περσικῷ οὕτω καλούμενον ἰππικῇ περιφράξας ἰσχυῖ **P 121**
 κατὰ τῆς ἀντιστρατευσαμένης πληθύνος ἔξέπεμπε. μάλιστα δὲ
 15 τῷ Ῥοσῶ ὑπετίθετο δόλω τὰς ἐκβύσεις ἐπιτρέψαι τῆς ἐγχειρή-
 σεως. ὁ μὲν οὖν Ῥοσῶς ταῖς ὑποθήκαις τοῦ Σολχάνου μετ' ἐπι-
 μελείας ἐπόμενος ἐχώρει πρὸς τὸ πολέμιον. δευτέρᾳ δ' ἡμέρᾳ ὁ
 Ζαδισπράτης ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Χαρχῶς παραγίνεται (κώμη δ'
 αὕτη παμφορωτάτη ὁμοῦ καὶ πολυάνδρος), καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 20 μένης ἐχόμενα ταύτης ἠγραύλιζεν. ὑποτοπίας δ' οὗτος πολε-
 μίαν ὄψιν, μή που ἐξυπινάως αὐτῷ συγκυρήσειε, τῆς περὶ τῷ
 σῶμα φρουρῶς προμηθίαν ἐτίθετο. οὐκοῦν ἐν τῷ πύργῳ τῷ ἀνὰ
 τὸν χώρον ἰδρυμένῳ καὶ ἐκ λογάδων λίθων κεκτημένῳ τὴν σύνθε-
 σιν τῆ δοκῆσει κατεπαννυχίζετο τῆς δειλίας ἀπόκοιτος. ὁ τοίνυν **B**

videat. ipse angore et tyranni metu plenus, animum delicitur, tandem-
 que religiose in cuiusdam pietatis cogitationem ingreditur, iterumque ad
 deum principem rerum omnium sese convertit, ac venerandum Sergium
 martyrem, quem colere etiam barbarae nationes consueverant, suppliciter
 rogat uti laboribus ac miseriis suis ne desit: se illi dominicae pas-
 sionis illustre monumentum, crucem, inquam, ex auro puro confectam
 et margaritis pellucidisque ex India lapillis variatam, victoriae suae pri-
 mitias oblatum. ita illum necessitas pie orare obtestarique docuerat.
 caeterum Solchanes admiratione, et memoria dignissimum facinus effecit,
 valentique consilio ducem adversarium e medio sustulit. Rosam quippe,
 alio nomine Hormisdam Persis, cum equestri robore contra infestam ad-
 ventantium manum emittens, auctor Rosae fuit ut dolo et insidiis rem
 transigeret. Rosas Solchanis auctoritati studiose parens in hostem ten-
 dit. die sequenti Zadesprates Charchas, vicum omne genus fructuum
 offerentem et incolis frequentissimum, venit, et nocte proxima in eius
 agro manet, constitutis circum se diligenter custodibus, ne forte impro-
 viso, quod formidabat, ab hostibus appeteretur. erat ibidem munitio
 electo constructa lapide, in qua citra timorem totam noctem cubare se

Ῥοσῶς οὐ πόρρω στρατηγοῦ ἀφικόμενος, ἐπεὶ διεγίνωσκε τὸν γῶ-
ρον ὅπου δὴ οὗτος πάννυχος κατηνάξτετο, ποδηγὸν δεξιόμενος ἐς
τὸ πρόσω ἐβάδιζεν. ἐπεὶ δὲ τῷ λυχρῶμιτι προσεπλάσσε, προ-
θέειν προσέταττέ τινα τῆς δυνάμεως, λέξοντα τῷ στρατηγῷ ὑπὸ
Βαρᾶμ ἔσεσθαι ἄγγελον, καὶ ἐπίθετον αὐτῷ ἐπιφέρεισθαι δύνα- 5
μιν. ὁ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ ὤσανε φρούριον γεγωνῶς μεσοῦσης νυ-
κτός, τῇ πατρίῳ φωνῇ τοὺς περιφρουροῦντας φενυκισούμενος,
ἤξιον τῷ στρατηγῷ δι' αὐτῶν περιηγηθῆναι τὸ ἄκοσμημα. ἐπί-
V 220 C
χαρι τοίνυν οἱ δειλαιοὶ τὴν ἐπαγγελίαν δεξιόμενοι μεταπορθμεύου-
σιν ἐπὶ τὸν Ζαδισπράτην τὸν λόγον, ὡς οἶα δὴ περὶ δεξιῶν τινὸς 10
καὶ συντονίας ἄξιου κατεπειγόμενοι. ὁ μὲν οὖν Ζαδισπράτης
ἔτι ἔξιονος ὢν καὶ ἡμικραίπαλος, ὑπὸ τοῦ ὕπνου διακοπτόμενος
θαρρεῖν ἔλεξε Πέρσαις, ἀταλαιπωρήτως τὸν λόγον εἰσοικισούμε-
νος, καὶ τὴν πυλίδαν τοῦ φρουρίου διανοῖξαι προστάττει. τοῦτό
τοι καὶ γέγονεν αὐτῷ αὐτοσχέδιός τε καὶ αὐθαίρετος θάνατος, 15
ἀφορμὴν τοῦ κινδύνου τὴν ἀφροσύνην κρατησόμενος. οἱ μὲν
οὖν περὶ τὸν Ῥοσῶν εἰσρεύσαντες περὶ τὸ φρούριον τῇ μυχαίρᾳ
τὴν παρρησίαν ἐδίδοσαν· ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ ἀδόκητον θεασάμε-
νος βάρβαρον, ἐπὶ τέγουσ οἰκίσκου γενόμενος ἤξιον παρὰ τῶν
ἥρηκότεων σωτηρίαν ἀρύσασθαι. ἐπεὶ δὲ διηπειλεῖτο πυρὶ τὸ 20
διωμάτιον ἀφανίσθαι, ἀφικνεῖται πρὸς τὸ πολέμιον. τοίνυν
τοῦτον κατατομήσαντες οἱ ἀντίπαλοι, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ φρου-
ρίῳ λαφυραγωγῆσάμενοι, ἤκον παρὰ τὸν Σολχάνην τὴν τε κεφα-

14. διανοίξας IP.

posse arbitrabatur. Rosas haud procul a Zadesprate distans, ut de loco, ubi ille per noctem consopitus iaceret, cognovit, duce accepto procedit. propior munitioni factus militem quendam praecurrere ac Zadespratam monere iubet, a Varamo supplementum affuturum et huius rei nuntium se advolare. miles media circiter nocte castellum attingens, patriaque lingua (Persica) custodes ludificans, rogat duci, quod a se audissent, indicari. infelices illi promissa cum voluptate accipientes, ad Zadespratam festinato, ut faustum aliquid et contentione dignum, audita perferunt. quin etiamtum maddidus, et crapula nondum exhalata, somno excussus bonum habere animum Persas iubet, nuntiata laetus complectitur, castelli portulam reserari mandat. quod illi extemporalem et voluntariam quodammodo mortem, eius stultitia occasionem suppeditante, attulit. Rosae milites certatim irruentes gladiatorum licentia saeviunt. Zadesprates inopinatum ante oculos cernens exitium, sub tectum domunculae confugiens, incolunitatem victores orabat. quibus aediculam incendio se consumpturos minantibus, descendit, capite truncatur: diri-

λὴν τοῦ Ζαδεσπράτου ἐπιφερόμενοι καὶ ὅσα ἡ τύχη τῷ δούλῳ δέδωκεν ἐγκολπώσασθαι.

2. Ὁ μὲν οὖν Σολχάνης τοῖς προαυλοῖς τῶν φροντίδων P 122 καταγαυρούμενος εἰς τὴν Κωνσταντῖναν Χοσρόῃ ἐξέπεμπε τὴν τε 5 κεφαλὴν τοῦ ἀντιμάχου στρατηγοῦ τὸν τε πλοῦτον ὃν ἀπράγμα- τεύτως τὰ τῆς εὐβουλίας ἐσκύλευσεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τῶν ἀπαισιῶν ἐλπίδων μετανάστης γενόμενος τῇ ἀθυμίᾳ διαζύγιον δι- δωσι, καὶ πρὸς τὸ δεξιώτερον τὰς ἐκβάσεις τῶν ἐσομένων ἀντιμε- τέβαλλεν. ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις καὶ οἱ κατὰ τὸ Ἀνάθων 10 ὑπὸ τοῦ Βαρᾶμι ἐκπεμφθέντες ἐπανίστανται καὶ ἀναιροῦσι τὸν Β ἡγεμόνα, τὴν τε τούτου κεφαλὴν παρὰ τὸν Χοσρόην ἐξέπεμπον. ὅτε γοῦν ὁ Χοσρόης τούτων δῆτα τῶν ἀνδραγαθημάτων τὴν συμ- φωνίαν στέφουσαν αὐτὸν ἐθεάσατο, ἐκ τῶν ἤδη φθασάντων ἐνέ- χυρον τῶν ἐσομένων λοβῶν, ὡμολόγει μέγιστον εἶναι ὑπάντων 15 θεὸν τὸν παρὰ Ῥωμαίοις Χριστὸν θρησκευόμενον καὶ τιμώμενον, καὶ ἀπυλώτῳ τῷ στόματι τὴν πύλαι θρησκείαν ὠβέλιζε. δεκάτῃ C δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἐς βασιλείᾳ Μαυρίκιον τῶν ἐπομένων ἀρχόντων τι- νὰς μετεπέμπετο, καὶ τὴν τῶν παρηκολουθηκότων περιπέτειαν ἐνσημαίνεται, ἧξιν τε μελλήσειωσ ἐγκοπὴν ταῖς συμμαχικαῖς αὐ- 20 τὸν ἐπιθεῖναι δυνάμεσι καὶ ὡς τάχιστα βοηθεῖν, τὴν τε τῶν χρη- μάτων αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως γενέσθαι περιβολὴν, ἰσχυριζόμε- νος τὴν οἰκίαν ἀπολαβόντα ἀρχὴν ἀντικαταβάλλειν Ῥωμαίοις τὸ δάνειον. ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς μετὰ τῆς συμμαχίας τῶν D ὀπλων καὶ τὴν τῶν χρημάτων αὐτοῦ μεγίστην ῥοπήν ἐχαρίζετο. 25 ὁ τοίνυν Χοσρόης χειρογραφῆσας τὸ δάνεισμα καὶ ἐς Μαυρίκιον

pluntur omnia, et ad Solchanem 'reditur, simulque Zadespratae caput, et quaecunque fortuna servo in sinum dederat, apportantur.

2. Hisce curarum suarum prooemiis Solchanem se circumspiciens, et caput adversarii ducis et praedam nullo negotio, felici consilio acqui- sitam, Chosroae Constantinam mittit; qui a male ominato timore tristitia- que recedens, ad secundiora in posterum speranda incumbit. per eos- dem dies Anathonem a Varamo missi similiter insurgunt, interfectoque dnce caput eius Chosroae mittunt. qui ut horum facinorum consensione et convenientia sibi honorem parari animadvertit, ex praeteritis futuro- rum pignus capiens, deum qui a Romanis coleretur honorareturque, omnium esse potentissimum confitetur, atque ore libero veterem super- stitionem condemnat. die decimo quosdam qui secum erant de proceri- bus ad Mauricium legat, fortunae suae mutatam faciem indicat, primo quoque tempore sibi opem ferri et pecuniam dari mutuam rogat, recu- perato regno se id nomen Romanis soluturum confirmat. imperator Ro- manus praeterquam quod armis ei succurrit, etiam pecuniae numerum maximum largitur. ita Chosroes se argentum accepisse mutuam cluro-

ἀποστειλάμενος, τὸν πολυτάλαντον τῶν χρημάτων ἐκομίζετο πλοῦτον, καὶ τοῦτον κατακερματίσας ταῖς περι αὐτὸν Περσικαῖς κατέσπειρεν δυνάμειν. ὁ μὲν οὖν Γρηγόριος ὁ τῆς ἐφῶς ἱεροσύνης προεστηκώς, τὴν Κωνσταντῖναν ἀπολιπών, πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν μετεχώρησε. μετ' οὐ πολὺ δὲ τῷ Σαρῶμῃ ἐς βασιλείᾳ γενέσθαι Χοσρόης προσέταττε, καθικετεύων τὸν Καίσαρα Κομεντιόλον τῆς στρατηγικῆς ἐπιστασίας ἀποβαλεῖν, ὡς οἶα δὴ ὑπὸ τοῦ Κομεντιόλου προπηλακίζομενον, καὶ ταῖς ἀναβολαῖς τὰς ἐπικουρίας ὑποφθείροντος. ὁ τοίνυν Σαρῶμης κατὰ τὸ προστεταγμένον αὐτῷ ἐς Βυζάντιον ἀφικνεῖται, τὴν τε πρεσβείαν διεξῆλθε 10 τῷ αὐτοκράτορι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βυσιλεὺς ἀποστράτηγον τῆς ἐπὶ τὴν Περσίδα καθόδου Κομεντιόλον ποιησάμενος, Ναρσῆ, ὃς τοῦ στρατηγοῦ ὑπασπιστῆς ἐτύγχανεν ὢν, τὴν ἡγεμονίαν ἐντίθησιν.

P 123 3. Ἦρος τοίνυν ἀρχομένου ὁ νεώτερος στρατηγὸς Χοσρόης 15
V 221 παραλαβὼν (συνείπετο δ' αὐτῷ ὁ ἐν Μελιτηνῇ ἱερατεύων κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ὃν Διμετιανὸν ὁ λόγος ἐδήλωσεν) ἐπὶ τὸ Μάρμυδες μετεφοίτησε· πόλεως δὲ Δύρας ἀφιστήκει τὸ φρούριον παρασάγγας τρεῖς. οἱ μὲν οὖν περι τὴν Νίσιβιν τῆς Ἀραβίας, οἳ τε ἄλλοι δυνατώτατοι πάντες καὶ οἱ τῶν ταγμάτων ἡγούμενοι, ἀνα-20 γορεύουσι Χοσρόην βασιλέα, καὶ τῆς δημοσίας ἐνέχυρα συγγε-
B νεῖς παρυσχόμενοι προκατήριζον τὴν ἐς τὰ βασίλεια τῷ Χοσρόῃ ἐπάνοδον. ὁ μὲν οὖν τῶν Περσῶν βασιλεὺς τούτους ὑπὸ Ῥωμαίων περιφρουρεῖσθαι συνέταξε. ἀπάρας τοίνυν ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Δύρας ἑατματοπέδευσεν. ὁ δὲ Χοσρόης τὺς 25

grapho testificatus, scripturam ad Mauricium misit, talentorumque multorum reportatas ab se divitias, minoribus permutatas numismatis, inter milites suos dispertivit. Gregorius patriarcha Antiochenus Constantina Antiochiam discessit. non diu post Chosroes Saraamen ad imperatorem legavit oratum uti Comentiolo ducis munus abrogaret: quippe se illi esse ludibrio, ab eoque cunctando et differendo auxilii opportunitates corrumpi. Sarames iussa facessens Byzantium ivit, munus suum fungitur. imperator Comentiolum amplius in Persidem copias ducere vetat, Narsis eius satelliti eas partes imponit.

3. Primo itaque vere novus dux cum Chosroe, sequente Domitiano per id tempus Melitenes episcopo, ut ante diximus, Marden accedit, quod castellum ab urbe Dara tribus parasangis abest. qui igitur cum in Arabia prope Nisibim, tum alibi opibus plurimum pollebant, ad unum omnes, simulque ordinum ductores, Chosroem regem consulant, ac pro re publica consanguineos obsidum loco opposentes ei ad regnum recipiendum viam muniunt. obsides rex custodiri a Romanis iussit. inae Narses ad oppidum Daram exercitum adducit. Chosroes Romanas copias

συμμαχικὰς δυνάμεις τῶν Ῥωμαίων θιώμενος κομώσας ἀλκῇ τοῖς
 τε ὄπλοις κατακοσμουμένης, ἐκθάμβων παρασκευῇ, πρὸς τὰς
 νεωτέρας μετεχώρει ἐλπίδας, μηδὲν τι τοῦ πρεσβυτέρου πάθους
 τῷ λογισμῷ νοσφιζόμενος. εἰσῆρξε τοιγαροῦν πρὸς τὸ ἔστυ C
 5 ὁ βασιλεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ ἐντεμενίζεται ἅμια τοῖς τειχοῖς παρὰ
 τῷ περιφανεῖ τεμένει τῆς πόλεως, ἐν ᾧ Ῥωμαῖοι τὰ τῆς θρη-
 σκείας ἐτέλουν μυστήρια, λίαν κενταυρικῶς τε, καὶ ἐν ἐπιστάλῃ
 τύχῃ τῶν πραγμάτων διακειμένων αὐτῷ. οἱ μὲν οὖν Ἀραρηνοὶ
 διηγανάκτου ἐπὶ τῷ ἐγχειρήματι, Χοσρόου τοῦ πρεσβυτέρου
 10 ἤρηκτος τὴν πόλιν καὶ μηδὲν τι πρὸς ἕβριν τοῦ σιβάσματος ἐγ-
 χειρήσαντος. οὐκοῦν ὁ Δομετιανὸς τὴν βάρβαρον ἕβριν φέρειν D
 οὐκ ἔχων, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν παλινδρομεῖν ἐπὶ Κωνσταντι-
 ναν ἤπειλε. ἰτιμιωμένος τοίνυν Χοσρόης ἐντεῦθεν, καὶ τῇ προ-
 πετεία μὴ χάριν ὁμολογῶν, ὡς τὸν Δομετιανὸν ἐκ τῶν παρ' αὐ-
 15 τοῦ ἐπιφανεστάτων ἐξέπεμπε, ἔλεον αὐτὸν ἐξαιτούμενος τῷ με-
 ταμέλῳ παρέχουσθαι. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὁπόσον ἔδει προπηλακί-
 σας τὸν βάρβαρον, ἐπανῆκεν εἰς τὸ Δάρας ἐξοικίσας τοῦ τεμέ-
 νους Χοσρόην. ἕκτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ λιθοκόλλη-
 τον ζώνην καὶ τιάραν βασιλικὴν κλίνας τε καὶ τραπέζας χρυσᾶς
 20 ἐς τὸ Δάρας τῷ Χοσρόῃ ἀπέστειλεν, πομπὴν τε βασιλεῖον αὐτῷ
 συγκροτῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ δορυφόρων μεγαλοπρεπῶς μετεδί-
 δον, ὅπως μὴ βασιλικῆς χηρεῦων συντάξεως εὐκαταφρόνητος
 εἴη Ῥωμαῖοις τε καὶ Πέρσαις. περιεστοιχίζετο γοῦν πάντοθεν
 βασιλικῇ δορυφορίᾳ Χοσρόης, ὁπόση νόμος Ῥωμαῖοις αὐτοκρα-

2. an ἐκθάμβω?

viribus florentes et armis conspicuas cum apparatu stupendo cernens, in
 spes novas ingreditur, nec tamen prioris infortunii memoriam deponit.
 urbem itaque rex barbarus iniens, in templum magnificentum, in quo Ro-
 mani religionis mysteria obibant, admodum ferociter et contumeliose,
 adhuc necessitati subiectus, et rebus eius a fluctibus fortunae iactatis,
 armatus se infert. Darenī factum indignari, praesertim cum Chosroes
 senior capto oppido nihil ad iniuriam divini cultus molitus esset. quam-
 obrem Domitianus barbaram insolentiam non sustinens, acceptis copiis
 Constantinam sese rediturum comminatur. Chosroes despectum se videns,
 mutationemque istam parum gratam habens, ad Domitianum quosdam de
 nobilissimis suis mittit, qui homini suo illi satisfacerent. episcopus bar-
 baro quantum decuit ignominia multato, Daram revertitur ipsumque e
 templo eiicit. die sexto imperator balteum insertis gemmis, tiamam reg-
 iam, lectulos et mensas aureas Daram illi transmittit, comitatumque
 regium ei conficit, et de suis doryphoris nonnullos honoris causa adiun-
 git, ne regio destitutus satellitio Romanis iuxta Persisque vilesceret.
 stipabant igitur eum undique regii satellites, quo pacto Romanis impera-

τορικὰ σκῆπτρα γεραίρεσθαι. ὀρῶντες γοῦν οἱ Μῆδοι ὁπόση
 P 124 τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ῥώμη περιεκέχυτο, τὴν γνώ-
 μην μεταναστευσάμενοι, χαίρειν φρούσαντες τῇ τυραννίδι προσε-
 χώρον Χοσρόῃ. καὶ τοῦ μὲν Βαράμ ὁσημέραι τὸ συμμαχικὸν
 κατησθένει, τῷ δὲ Χοσρόῃ κατὰ νοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα, κα-
 5 ταλιπαινομένης αὐτῷ τῆς δυνάμεως. διανοεῖται γοῦν παρὰ
 τικὰ Χοσρόης βασιλεῖ Μαυρικίῳ εὐνουστάτην πρῶξιν ἐνδείξα-
 σθαι. διὸ ἐν βασιλικῇ διφθέρᾳ τὴν πόλιν Δύρας ὑπήκοον ἐγ-
 γράφεται προῖκα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι, τὸν τε Δολαβζᾶν
 τὸν σατράπην, ἄνδρα ἀπόβλεπτον, ἐς Βυζάντιον στέλλει τὰς¹⁰
 κλείς οἰσόμενον τοῦ πόλισματος τὴν τε ἐν γράμμασι δωρεάν. ὁ
 μὲν οὖν πρέσβυς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἔστυ γενόμενος παρεδίδου
 Ῥωμαίοις τὸ πόλισμα, καὶ ἐς λόγους πρὸς τὸν αὐτοκράτορα
 ἤκει· ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δώροις βασιλικοῖς μεγαλύνας
 τὸν Δολαβζᾶν, τὴν τῶν προαπαγγελθέντων ὠχύρου καὶ αὔθις¹⁵
 ὑπόσχεσιν, παῖδα Χοσρόην ἀποκαλῶν.

B
 V 222 4. Ὁ δὲ Χοσρόης εἰς τὸ Σιγγάρων (Μηδικὸν δὲ τὸ ἔστυ)
 τὰ τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας κατησφαλλετο· ἐχυρώτατον γὰρ
 τὸ ἔστυ καὶ ὑπὸ τῆς ἔριδος περιφρουρούμενον καὶ ἥκιστα τοῖς
 πολεμοῖς ἄλωτόν, τῷ καταύχμῳ τῆς ὑδρεύσεως πεφυκὸς πρὸς²⁰
 πολιορκίαν ἀπρόσιτον. μετὰ τοῦτο Μεβόδη προστάττει, καὶ
 διαχιλλοῖς ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ περιφράζας αὐτὸν διὰ τοῦ Σιγγάρων
 νομοθετεῖ ἐς τὰ βασιλεία εἰσβαλεῖν, τὸν τε ὑπὸ τοῦ Βαράμ γε-
 C νόμενον φύλακα τῶν ἀνακτόρων διαχρήσασθαι. ὁ δὲ τύραννος
 σὺν τοῖς Ῥωμαίων τάγμασιν ἐπιόντα Μεβόδην μεμαθηκώς, συν-²⁵

torem suum honorare mos est. Intuentes Persae quam potentem impe-
 rator Chosroen reddidisset, a tyranno ad eius partes commutatis volun-
 tatibus accedunt, et Varami exercitu quotidianis defectionibus imminente,
 Chosroae adauctis copiis res ex sententia procedebat. mox quantam
 posset adversus Mauricium benevolentiam sibi declarandam statuens, in
 membrana regia Daram ei gratis transcribit, et Dolabzanum satrapam,
 virum illustrem, Byzantium cum clavibus oppidi instrumentoque donatio-
 nis mittit. legatus in urbem imperantem profectus Romanis oppidum
 addidit; cum imperatore collocutus, ab eo pro imperatoria magnificentia
 muneribus cohonestatur. pactorum praeterea fidem imperator denuo con-
 firmat, et Chosroen filium appellat.

4. Chosroes Singarum (Mediae seu Persidis urbs est) mulieres ac
 liberos suos securitatis causa transfert. est enim munitissima, et quia
 simul controversa, custodia nunquam vacat, minime hostibus expugna-
 bilis, ac propter paludes informes obsessoribus inaccessa. post haec
 Mebodi dat negotium ut sumptis duobus armatorum millibus, per Singa-
 rum in regiam facto impetu, custodes Varami trucidet. tyrannus ut Me-
 bodem cum Romanis cohortibus adventare comperit, coacto milite sui

αθροίσας τὸ μάχιμον ἐξειδίδου πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Μεβόδης δέμ τῷ τοῦ βασιλέως προστάγματος πρὸς τὸ ἔργον ἐχώρει. Θέρονς δὲ ἀρχομένον καὶ τῆς πόας παχνομένης ἀκμῆ, τὸ Δάρος καταλειποῦς ἕμα τῷ συμμαχικῷ ὁ Χοσρόης ἐς τὸ πρόσω 5 ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ Ἀμμοδίῳ ἐγένοντο, τέταρσι καὶ δέκα διεστηκότι Δάρος, Δομετιανὸς ἕμα τοῖς ἡγεμόσι τὸ Ῥωμαϊκὸν D συναθροίσας καὶ πρὸς τι βονλίον ἀνείς, τοῖςδε τοῖς λόγοις τὰς δυνάμεις κατήχει.

“Ὁ μὲν καιρὸς ἑμῖν μεγαλοργῶν ἀφορμῆν, ἄνδρες, τε- 10 πταίνεται, ὁ δὲ τρόπος δικαίαν ὑπόθεσιν. ὁ δὲ τόπος τὸ φιλοκίνδυνον ἐκζητεῖ· ἡ αἰτία τὴν εἰσέβειαν ἀπαγγέλλεται καὶ λύμην φιλοτύραννον ἀπαναίεται. γίνεσθε γοῦν ἀξιόμαχοι· ἐς πολέμιαν γὰρ γῆν ἀναστρέφεσθε, ἐν ἧ τὸ νικᾶν ὑπερένδοξον καὶ τὸ τῆς δευτέρας τύχης βαρὺ καὶ λεγόμενον. τοίνυν ἡ παράταξις 15 εὐδοξίας ἔχει τὴν πρόφασιν μεγάλης καὶ ἐπιφανοῦς ἀπάρχεσθαι πράξεως. ἅπαντα γὰρ τὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη τὴν ὑμετέραν P 125 ἱστορίαν ταῖς διανοαῖς ἐγγράφεται. ἐξάκουστον πέφυκε τὸ ἐγχείρημα. ὁ πόλεμος ἀξιόλογος, οἱ ἀγῶνες ἀθάνατοι. τὰ τρόπαια ταφῆς οὐ παραπέμπονται λήθης. οὐκοῦν πάντα παθεῖν 20 λυσιτελεῖς ἀγωνίσασθαι, ἢ προέσθαι μετὰ τῆς εὐκλείας τὰ σώματα. τοῦτο πέρας τῶν πόνων ἀριστεύοντες ἔξετε, αὕτη τῆς εἰρήνης ἡ πρόοδος. μὴ στερηθῆτε τοῦ βύλλεσθαι, ἵνα μὴ ζῆμιαθῆτε τοῦ σώζεσθαι. ἐνστερνίσασθε τὰς βολάς, ἵνα καὶ τοὺς

9. μεγαλοργιῶν malim.

19. an ταφῆ?

defendendi prodit. Mebodes mandati quod ab rege acceperat respectu, rem aggreditur. aestate autem ineunte et pratis etiamtum herbescentibus, relicta Dara Chosroes cum auxiliis ultra progreditur. postquam Ammodium stadiis quatuordecim Dara dissitum advenerunt, Domitianus consensu colle, ad duces et milites huiuscemodi verba habuit.

“Tempus, milites, mirificam vobis occasionem conciliat. mores vestri idoneam pugnandi materiam, locus periculi despicientiam requirit; causa pietatem denuntiat exitiosamque tyrannidem respuit. dignos igitur certamine vos praebetote: nam in hostili regione versamini, in qua vincere sane quam gloriosum, vinci autem etiam dictu grave et odiosum est. habet ergo hic conflictus eximium quiddam et illustre incipiendo decus propositum, universae siquidem per orbem terrarum gentes, quae vos agitis, mentibus inscribunt. exauditum est quod facitis, bellum est magnum, certamina immortalia, tropaea nulla oblivione sepelientur. quare non cedere malis, sed contra audentem ire, aut cum nominis sui gloria proicere corpus expedit. hunc strenue dimicantes finem laborum nanciscemini. hac via pax procedit. nolite plagas subterfugere, ne simul salutem fugiatis. adverso pectore iaculorum ictus excipite, ut

Θριάμβους ἐναγκαλίσηθε. μηδεὶς προσδέξεται νώτειον μῶλω-
 πα· οὐκ οἶδε τὰ μετέφρενα νίκην θεάσασθαι. ἐνοῦθε ταῖς
 ψυχαῖς ἢ τοῖς σώμασι συμπλεκόμενοι, κοινωνοὶ τῶν πόνων ἄλλ'
B οὐ τῆς δειλίας γινόμενοι. ἀποκήρυκτος ἔστω ὁ μὴ τὰ πρεσβεῖα
 τῶν κινδύνων ἀράμενος. τῆς νίκης θανατῶντες ὀρέγεσθε. τραύ-
 μασι καὶ βολαῖς ἐξωνοῦνται τὰ τρόπαια. οὐδὲν ἐπίδοξον ἢ ῥα-
 θυμία προῖζεται. οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐνναλλου θανάτου γλυκύ-
 τερον. εἰ γὰρ γηράσκειν ἀσύμφορον καὶ νόσων μαρασμοῖς κα-
 ταβάλλεσθαι, πάντως πού μετὰ τῆς ἔβης τεθάναι παραταττό-
 μενον, ἐπιτάφιον δόξαν καρπούμενον, ὑμῖν τοῖς ἀριστεῦσι κα-
 10 ταλληλότερον. οὐ γὰρ ἀπαθανατίζην οἶδεν ἢ φύσις τοὺς ἀπο-
 δράσαντας. ἀναμορμολύττεται τὸ τῆς ψυχῆς γυμνοῦσθαι τὰ
 σώματα. οὐχ εὔφρον ὁ βλος τόπον ἀνώλεθρον. οὐδὲν τῶν τῆδε
C τῆς ἀνίας ἀλλότριον. ἅπαντα τῆ λήπῃ συμμέμικται. ἀνάγκη
 τις πολυτύραννος τὸν βίον οἰκονομεῖ τὸν ἀνθρώπινον. μὴ θαν-
 15 μύσης προθειμίαν μικρὰν ὄρον ζωῆς ἐκλιπαίνουσαν, καὶ μεγά-
 λην ἀπ' αὐτῆς παρεχομένην ὑπόθεσιν, ἐξουσίαν μὲν τῆ ῥαθυ-
 μία παρασκευάζουσαν, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τὰς πλανωμένας. ἀν-
 δρεῖοι γίνεσθε τὰς ψυχὰς, τὴν μεταβολὴν πραγμάτων ἀγύμενοι.
 ἦκει γὰρ παρ' ἡμῖν βασιλεὺς Βαβυλωνίος μετὰ τῆς Περσικῆς τύ-
 20 χης δουλαγωγούμενος, καὶ μονοουχὶ μετὰ τοῦ σώματος ἡμῖν
 καὶ τὸ κράτος ἀπέδοτο, εὐσέβειαν θρησκείας τὰ κορυφαῖα τῶν
 V 223 ἐλπίδων τιθέμενος. οὐκ ἀσμενίζουσι Πέρσαι τὸ τύραννον. ἀπὶ

triumphos quoque amplectamini. nullus vestrum sibi tergum concidi pa-
 tiatur: ignota enim dorso est victoria. consociamini animis magis quam
 corporibus coniungimini, et laborum, non timiditatis tenete consortium.
 qui non summo sese discrimini obiectaverit, exactoratus esto. victoriam
 moriendo concupiscite. ictibus et vulneribus tropaea comparantur. haud
 quidquam laude dignum desidia parit. nihil dulcius quam in acie mor-
 tem oppetere. si enim senectute premi et morborum tabe consumi est
 inutile, viris fortibus vobis adhuc aetate vivida in certamine occumbere
 et post funera celebrari omnino magis est consentaneum. nec enim fu-
 gitoribus immortalitatem dare natura potest, quae animis nudari corpora
 metuit. non est in hac vita locus quem mors aequo pede non pulset.
 nihil rerum humanarum moestitia et dolore vacat, quibus permista sunt
 omnia. vita nostra magna et crudeli necessitate regitur. ne diem ulti-
 mum aliquantum proferri et amplas inde rerum gerendarum occasiones
 offerri magnopere desiderate, cum et otio inertiaeque et vagis volupta-
 tibus perfrundendis inde facultas pateat. viriles praestate animos, et mu-
 tationem istam rerum admiremini. confugit enim ad vos rex Babylonius,
 cum potentia sua Persica in servitutem redactus, et cum corpore suo
 tantum non etiam regnum suum arbitrio potestatique vestrae commisit,
 in pietate sacrorum quae profitemur spe maxima sibi constituta. aver-

στιων ἐπιβίβει βωμῶν ὁ Βαράμ· οὐ γὰρ βασιλείον ἐπιφέρεται
 γένος. νόμοις τοιγαροῦν ὕβρεως τὴν κρηπίδα τοῦ κράτους περι- **D**
 βαλλόμενος καταστασιουσθήσεται θῦττον· οὐ γὰρ οἶδε τὸ βίαιον
 ἀφιλόνηκον ἔχειν τὴν ὑπαρξιν. ταῦτα τοῖς τῆς καρδίας ταμείοις
 5 ἐναποτίθεισθε, γραφαῖς ἀτυπώτοις ἀπογραφόμενοι, καὶ μὴ διη-
 χεῖσθε τοῦ λόγου τὸ καίριον εἰς ἄερα διαλυόμενον, ἵνα μὴ τὴν
 αἰσχύνῃ τῆς ἀποτεύξεως λυπηροτέραν κληρώσησθε. ἔστω προ-
 πομπὸς ὑμῖν τῆς ἐκτάξεως ἀρχιστράτηγος κυρίου δυνάμεως, ὁ
 μονογενὴς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων Θεός, τὰς ἀποπε-
 10 ρατώσεις αἰσιωτέρας τῶν ἐλπίδων ὑμῖν παρεχόμενος.”

5. Ὀπηρῖκα οὖν ταῦτα τοῖς ὡσὶ τῶν δυνάμεων ἐνεβύλ- **P 126**
 λετο, θείας ἐπιπνοίας τινὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπιπλήρωτο ἄθροισμα,
 τὴν τε προθυμίαν ἀνανταγωνίστη σθένει φραξάμενοι ἐπ’ αὐτὴν
 που λοιπὸν τὴν τελειουργὸν κατεβακχεύοντο πρᾶξιν χωρεῖν, σά-
 15 φροσι μανία τινὶ ἐς συμπλοκὴν ἔξοιστρούμενοι· οἶδε γὰρ καὶ λό-
 γων ἀλκὴ θανάτου καταφρονεῖν. τοίνυν ἀπάραντες ἐντεῦθεν
 εἰς τὸ πρόσω ἐχώρουν. ἡ δὲ φρουρὰ τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ Ῥω-
 μαϊκοῦ συνετέτακτο· οὐ γὰρ ἡ ἐπιχώριος τούτῳ ἀσφάλεια τὸ
 πιστὸν ἀνελάμβανεν. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς ἐς τὴν Ῥωμαίων
 20 πολιτείαν ἐπάνεισι, κυρώσας Ναρσῆν στρατηγὸν τοῦ πολεμικοῦ· **B**
 τὸ δὲ στρατόπεδον πλησίον Μύγδονος ποταμοῦ χάρακα διεγρά-
 ψατο. ὁ δὲ Σαράμης προηγείτο τῆς στρατείας, τοὺς τε ἐπισι-
 τισμοὺς ἐρυνιζόμενος εἰς ὅσον ἀποχρῆν τρέπειζαν τῷ συμμαχικῷ
 παρειαυάζεν. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐς τὸν Τίγριν αὐτὸν τὸ Ῥωμαϊ-

santur tyrannidem Persae. infido Varamus praesidio nititur, stirpe re-
 gia minime procreatus: quapropter ab insolentiae et iniuriae legibus im-
 perium auspicatus, brevi seditionibus exagitabitur: nam ubi violentia,
 ibi res in tranquillo possideri non solet. haec in mentium vestrarum
 penetralibus litteris inaspectabilibus inscripta recondite; et quae oppor-
 tune a me dicta sunt, ea in ventos diffundi ac dissipari ne permitтите,
 ne dedecus et ignominiam ipsa frustratione tristiores reportetis. unigeni-
 tus dei filius, ante saecula deus, princeps copiarum domini imperator,
 vos ad praelium deducat, exitumque spe ipsa faustiores vobis largiatur.”

5. Posteaquam haec milites Romani auribus hausserunt, divino pleni
 afflatu, alacritateque et animi robore invicto communiti, de caetero ad
 opus ipsum peragendum furebant, et sobria quadam insaniam quasi oestro
 perciti ad arma fervebant. potest enim contemptum huius lucis ingene-
 rare etiam virilis et robusta oratio. ergo discedentes ultra pergunt.
 Chosroae indigenarum fidem suspectam habenti custodes de corpore Ro-
 manorum constituuntur. Domitianus Narse duce confirmato in Romanam
 ditionem regreditur. exercitus prope Mygdonum fluvium castrametatur.
 praecedit Sarames, conquisitoque comaeatu mensam militi pro necessi-
 tudine parat. tertio die Romani Tigrim attingunt, expectationeque Ro-

κὸν παραγίγνεται, καὶ τέως ἐς τὸ πρόσω φορῶς ἀνεκόπτετο, τὰς
 ἐκ τῆς Ἀρμενίας Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ
 Χοσρόης χιλίους ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν φρουρῶς κοσμίως ἐκτάξας
 διαπεραιούσθαι αὐτοῖς τὸν ποταμὸν ἐγκελεύεται, καὶ ὅπως ἔχει
 C δυνάμειος ἢ ἀντικαθεστῶσα ἀνιχνεύεσθαι δύναμις. οἱ μὲν οὖν 5
 τὸν ποταμὸν διανηξάμενοι πρὸς τῷ Ζαβῆ γίνονται ποταμῶ· ἀκη-
 κοότες τε Βρυζάκιον οὐ πόρρω στρατοπεδεύεσθαι, ὃν ἐπὶ δια-
 σκοπῇ ὁ Βαρᾶμ ἀπεπέλλετο τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπιφοιτήσεως σὺν
 δυνάμει πολλῇ, χωροῦσιν ἐς αὐτόν, καὶ ἀθρόως περὶ πρώτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐπιστάντες, τοῦ πολέμου κρατήσαντες ἐξώ- 10
 γρησαν τὸν Βρυζάκιον, ὡτὰ τε καὶ ῥίνα τῇ κοπίδι κατατετιμύμε-
 D νοι ἐς βασιλεία Χοσρόην ἐξέπεμπον. ὁ δὲ Χοσρόης ἐπιδέξιο
 τῆς ἐπιβολῆς αὐτῷ γενομένης εἰς μέγα ἤρθη χαρῶς· διεγνώκως
 τε τὴν τῶν ἐναντίων διάνοιαν, παραθήγει τὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς
 δυνάμειος ἔξυρχον μὴ διαχεῖν τὸν καιρὸν παρεχόμενον αὐτοῖς 15
 δυναμαχωτάτην ἐπίτευξιν. διὰ τοι τοῦτο διαπορθμύονται τὸν
 ῥοῦν αἱ δυνάμεις, καὶ τῷ Λιναβαδῶν, οὕτω καλουμένῳ χώρῳ,
 τάφρῳ περιστοιχίζονται. ἔνθα δὲ Χοσρόης Ῥωμαίων τε καὶ
 Μήδων τοὺς ἡγεμόνας εἰστία. ἤδη δὲ τοῦ δαίπνου μεσοῦντος
 ὁ Βρυζάκιος δέσμιος ἐς μέσον παρύγεται, ῥίνα καὶ ὧτα ἀνάπη- 20
 ρος. ὅτε δὲ παιγνίων τοῖς δαιτυμόσι παρανώλωμα γέγονε, ἐπι-
 δαίπνιον ὁ βασιλεὺς θέαν τοῖς δαιταλεῦσιν ὥσπερ ἄξιόλογον χαρι-
 ζόμενος, τοῖς ὑπασπισταῖς τοῖς περὶ αὐτὸν ἀσήμῳ προστάξας
 Θεσπίσματι, τῷ σχήματι τῆς χειρὸς, θανάτῳ τοῦτον ἐκδίδωσιν·
 P 127 οὐ γὰρ εὐχουμένους θέμεις τοῖς Πέρσαις διαλαλεῖν. οἱ μὲν οὖν 25

23. κράξας IP.

manarum ex Armenia copiarum itinere tantisper desistunt. Chosroes de
 suis mille ad fluvium traiciendum hostiumque consilia indaganda deligit.
 transmittunt, ad Zabam flumen veniunt, Bryzacium, quem Varamus ad
 Romanorum adventum speculatum miserat, non procul tendere compe-
 riunt. valida vi in eum vadunt, confertimque circa primam noctis vigi-
 liam adorti certamine vincunt, vivum capiunt, auribus et naso amputatis
 ad Chosroem regem mittunt. qui de impressionis successu gaudio ingenti
 effertur; perspectoque quid hostes cogitarent, duces Romanum hortatur
 ne difficillimam victoriam, quam in manibus habeant, elabi sinat. itaque
 fluvium transeunt, loco Dinobodum dicto castra vallo fossaque commu-
 niunt. illic Chosroes Romanorum Persarumque tribunos epulo excipit.
 quo procedente Bryzaciis vinculis auribusque et naribus abscissis intro-
 ducitur, in quem ut convivae satis illuserunt, rex iis quasi quoddam
 postcoenium et insigne spectaculum exhibens, obscuriore mandato (gestu
 manus) stipulatoribus interficiendum praecipit: Persis enim convivantibus

ἔκκεντήσαντες τὸν Βρυζάκιον ἀνείλον, ὡς προσετέχθησαν. ἀνα-
 μεμιγμένον τοίνυν τοῦ δαίπνου καὶ αἵμασιν, ἀκροτελεύτιον ἤδο-
 νῆν τοῖς ἐγκλίτοις ὁ Χοσρόης παρείχετο· μύροις γὰρ αὐτοὺς κα-
 τομβρίας, ἀναδήσας τε στεφάνους τοῖς ἄνθειν, ἐπινίκιον πλ-
 5 **5** **ν**ειν ἐκέλευεν. οἱ μὲν οὖν τότε ἱλαρυνθέντες ἐπὶ τῇ πανδαισίᾳ **V 224**
 εἰς τὰς ἑαυτῶν σκηναὺς ἀπήεσαν, ταῦτα δὲ διηγούμενοι ὄσαπερ
 αὐτοῖς ἐστιωμένοις ἀπήντησε, καὶ ἦν Βρυζάκιος τῶν τοῦ λόγου
 μελῶν τὸ ἐπίσημον.

6. Τῇ δὲ ἑσαύριον βασιλεὺς Χοσρόης τὸ τε συμμαχικὸν **B**
 10 τὸν Ζαβῦν ποταμὸν διεπεραιώσατο. Μεβόδης δὲ ὁ Πέρσης ὁ
 ἔς τὸ Συγγάρων σταλαῖς τῇ Βαβυλωνίᾳ προσέβαλλεν, καὶ ἄγ-
 χιστα τῶν βασιλείων γενόμενος τῷ ἐφεστηκότι τοῦ βασιλικῶ
 πρυτανείου ἐξέπεμπεν ἄγγελον, μεγάλην ἐπιστιτισμοῦ παρασκευὴν
 αὐτὸν ἀπεργύσασθαι, χρημάτων τε ἐπιδόσεις ἰκανὰς καταθεῖναι,
 15 πλήθθη πολλὰ συμμαχικῶν αὐτῷ συρρευσάντων δυνάμεων, εἶναί
 τε θάνατον τῆς ῥαθυμίας ζημίαν. ὁ μὲν οὖν τοῦ πρυτανείου **C**
 τὴν φροντίδα περιβαλλόμενος ἐπιδεικνύει τοῦ Μεβόδου τὰ γράμ-
 ματα τῷ ἐπιστατεῖν τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐς τὰ βασίλεια
 ὑπὸ τοῦ Βαρῶμ καταλειφθέντι. ὁ δὲ καταπλαγείς τὴν ψυχὴν,
 20 μεσοῦσης νυκτὸς τὸ περὶ αὐτὸν στρατιωτικὸν συναγείρας, εἰς
 τὴν Κτησιφῶντα χωρεῖ, καταλιπὼν τὴν Σελεύκειαν. λέγεται δὲ
 τὴν Σελεύκειαν τὸν ἐπὶ κλην Νικάνορα Σέλευκον μέσον τοῖν δυσιν
 ποταμοῖν οἰκοδομήσασθαι, ὧν ὁ μὲν Τίγρις ἐπὶ τὴν Περσικὴν **D**
 θάλατταν ἔγχετός ἐστιν ὄλω τῷ ρεύματι, ὁ δὲ Εὐφράτης περὶ
 25 τουτονὶ τὸν χῶρον γινόμενος διατίμνεται τρίχῃ, τὸ τε οἰκείαν

loqui nefas est. illi, ut iussi, Bryzacium confodiendo perimunt. ita
 coena etiam sanguine commista, summam accumbentibus iucunditatem
 Chosroes praeibuit. unguentis namque perfusos et floribus coronatos,
 victoriam gratulantes iubebat bibere. qui tam lautis epulis hilarati in
 tabernacula sua digrediuntur, quae inter epulandum accidissent memo-
 rantes; eratque Bryzaciis narrationis caput.

6. Luce altera Chosroes auxilia Zabam fluvium transducit. Mebo-
 des Persa Singarum missus Babyloniam invadit, iuxtaque regiam consi-
 stens praefecto regalis prytanei per certum hominem mandat, uti sibi
 commeatum largiter ministret nec modicam insuper pecuniam numeret,
 cum magna ad se auxilia confluerint: tarditatem morte luiturum. cura-
 tor prytanei litteras Mebodis ei demonstrat, quem Varamus thesauris
 custodiendis in regia reliquerat. is percussus animum nocte intempesta,
 coactis quos habebat militibus, dimissa Seleucia (quae et Babylonia)
 Ctesiphontem transfugit. fertur Seleuciam Seleucum cognomento Nica-
 norem aedificasse, inter duo flumina, quorum alterum Tigris in mare
 Persicum pleno alveo exoneratur, alterum Euphrates, qui in eam regio-

ὄνομα ἀποβάλλει καὶ διαφόροις προσηγορίαις ὀνομάζεται. τούτου ἢ μὲν μία ἀπόρροια διώρῃξει μεγάλαις καὶ τύφροις κατακερματιζομένη πως ἀφανίζεται· τοῦτό τοι καὶ πύμφορον αὐτὴν ἐκείνην τὴν γῆν ἀπεργάζεται. ὁ δὲ ἕτερος ἀπορρῶς εἰς τὴν Βαβυλωνίαν προχέεται, καὶ τὰ τῆς Ἀσσυρίας ἔλη περιλιμνάζει δια-5 πειρόμενος. ἢ δὲ τρίτη διαρρεῖ τῆς Σελεύκειας ἐχόμενα, καὶ εἰς τὸν Τίγριν εἰσβάλλει, καὶ δίδωσι τῷ πολισματοὶ δυσμαχωτάτην ἀσφάλειαν, ταῖς λαγόσι τῶν ὑδάτων ὡσπερ στεφάνῃ ἔρκους τινὸς τὸ ἕστν κατοχυρώσασα. ἡμέρα δὲ δευτέρα, καὶ ὁ Μεβόδης ἄφρακτον ἀκηκῶς τὴν Σελεύκειαν προσβάλλει ταύτῃ νυκτός, 10 προστάξας τοῖς Ῥωμαίοις τῇ πατρίῳ φωνῇ ἀλαλύζειν τε καὶ διαλέγεσθαι, παίειν τε τῷ ξίφει εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε τὸν ἐντυγχάνοντα. οἱ μὲν οὖν περὶ τὴν Σελεύκειαν καταπιπτωκότες τῷ φόβῳ ἀναταγωνίστω εὐνοία τῷ Μεβόδῃ τὴν πόλιν παρέδουσαν. ἐντεῦθεν 15 Θορόβου ἐξαισίου ἐπιδημήσαντος ὡς καὶ τῇ Κτησιφῶντι μετα-15 δοῦναι τῆς καταπλήξεως, λόγος εἰσήρρησε τοῖς τὴν γείτονα πόλιν οἰκοῦσι βαρβύροις ὡς Σελεύκειῳ ἤλω ὑπὸ πληθύνος Ῥωμαϊκῆς πάντων τοῖνυν ὑπὸ δέους εἰς ἓν ἐκκλησιασθέντων, ἰδογματίζετο Β αὐτοβοεὶ παραδώσειν Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οὖν καὶ τὴν αὐτόθι ὑπολιπὼν καταφυγὴν εἰς τὴν πέλας Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται, ἣν Χοσ-20 ρόης ὁ Καβύδου ὀπηνίκα τὴν Ἀντιόχειαν τὴν πρὸς τῇ Συρίᾳ ἦρει ὑποδομήσατο, καὶ τὸν ἐκείσε λαὸν ἐν ταύτῃ που μετεφύτευσεν. ὁ δὲ Μεβόδης τὴν Κτησιφῶντι καταλαβὼν τῶν βυσιλείων θησαυρῶν ἐτίθετο πρόοιαν, τὴν τε Χοσρόην, ὡς ἐνῆν, βυσιλέῳ

nem delatus trifariam dividitur, amissoque proprio nomine diversis appellatur. huius brachium unum magnis fossis et scrobibus intercisum quodammodo evanescit; atque idem regionem illam omni genere fructuum fecundat. brachium alterum Babyloniam currit, et Assyriae paludes stagnis dispertitum alluit. tertium continentes Seleuciae campos influit, et Tigridi commiscetur, facitque urbem expugnata difficillimam, aquarum suarum altitudine ceu septo quodam coronatam muniens. postridie Mebodes Seleuciam non custodiri animadvertens noctu irruit, iussis Romanis patria lingua clamores et voces laetabundas edere, et obvios quosque indiscriminatum gladio ferire. Seleucienses pavore consternati summa benevolentia urbem Mebodi dedunt, inde trepidatione ac tumultu immenso pervagante, quo et Ctesiphon urbs vicina barbarorum concussa est, sermo ibidem percubuit Seleuciam a Romanis cohortibus occupatam esse. omnibus itaque praes timore in unum coeuntibus, urbem Romanis illico tradendam placuit. Mebodes eo discedere supersedens in fines Antiochiae venit, quam urbem Chosroes Cabadae filius capta Antiochia in Syria aedificavit, et ex illa in hanc coloniam deduxit. ac Ctesiphonte recepta thesaurorum regionum curam gerebat, Chosroenque,

ἀνηγόρευέ τε καὶ διεκήρυττεν. ἡ δὲ Κτησιφῶν μέγιστα βασι-
 λεια τῇ Περσίδι καθέστηκε. λέγεται δὲ Ἰουστινιανὸν τὸν αὐτο- C
 κράτορα λίθον Ἑλληνικὴν Χοσρόη τῷ Καβύδου παρέχεισθαι,
 τοὺς τε περὶ τὴν οἰκοδομίαν δεινούς τέκτονάς τε ὀρόφων ἀγχινοῦς,
 5 καὶ βασιλεια δειμῆσθαι τῷ Χοσρόη τέγγη Ῥωμαϊκῇ, οὐ πόρρω
 τῆς Κτησιφῶντος τὴν ἴδρυσιν ἔχοντα. οἱ μὲν οὖν τὴν Βαβυλω-
 νίαν κατοικοῦντες βάρβαροι τῆς μεταβολῆς ὑρεγόμενοι τὰ Χοσ-
 ρόου φρονεῖν προετίμησαν· ὁ δὲ Μεβόδης ἐς Ἀντιόχειαν τὴν
 Περσῶν πυκτὸν ἐξέπεμπε γραμμάτων Ῥωμαϊκῶν. ἡ δὲ δέλτος
 10 εἶχεν ἐπὶ λέξειωσ τάδε· καλὸν γὰρ οἶμαι καὶ αὐτῆς τῆς συνθή-
 κης τῶν ῥημάτων τὴν ἔκθεσιν, ὡς ἔχει φύσειωσ, προσενέγκασθαι.
 (7) “Ῥωμαῖοι πιστοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν τοῖς D
 τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Περσίδος χαιρεῖν. οὔτε βασιλέωσ κελεύσει V 225
 πειθόμενοι τὸν τοιοῦτον κίματον κατεδεξάμεθα· ἀλλ’ ἵνα ἐν
 15 ταλαιπωρίῳ γηρούσαντας ὑμᾶσ καὶ τῆς κοιλίας τῆς Περσίδος δια-
 σώσωμεν, ἤλθομεν εἰς ταύτην τὴν γῆν. ἵνα οὖν καὶ ὁ σκοπὸς
 ὁ ἡμέτερος πέρας ἀπολάβῃ καὶ ἡ ὑμετέρα ἀδελφῆ ἐπιθυμία εἰς
 χαρὰν καταντήσῃ, τοὺς προσφυγόντας εἰς Ἀντιόχειαν τὴν πόλιν
 τὴν αὐτόθι ἐκδοτε ἡμῖν, καὶ τοὺς φρουροῦντας τὰ Βαράμ. Θέ-
 20 λομεν γὰρ ὑμᾶσ ἐπίστασθαι ὅτι ἐὰν τούτου τοῦ κεφαλαίου παρα-
 μελήσῃτε, οὐκ ἔχετε τῷ ἀποτελέσματι εὐχαριστήσαι.” ταύτης
 γοῦν τῆς ἐπιστολῆς τοῖς τὴν Ἀντιόχειαν οἰκοῦσιν ἀποδοθείσης
 καὶ ἐς κοινὸν γενομένης γνωρίμου, εἰς ἐν ἤλθε τὸ πλῆθος τοῦ
 ὕστεος, καὶ τὸν ἄνδρα ξυλλαβόντες τοῖς παρὰ τοῦ Μεβόδου στα-

uti licebat, regem publice appellabat ac promulgabat. Ctesiphon porro
 sedes regum Persicorum maxima est. aiunt Iustinianum Augustum Chos-
 roae Cabadae filio lapidem Graecum et peritos architectos ac fabros ca-
 merarum industrios sollertesque curavisse, et Romanorum in morem re-
 giam illi non procul Ctesiphonte construxisse. ergo Babylonii, novarum
 rerum cupidi, a Chosroe stare maluerunt. Mebodes Antiochiam Persarum
 tabellam litteris Romanis conscriptam mittit, in qua ad verbum haec
 inerant. recte enim facturum opinor, si eum ipsum verborum contextum,
 ut per se habet, inseruero. (7) “Romani fideles in Christo Iesu do-
 mino nostro, civibus Antiochiae Persidis salutem. non ut imperatori
 praecipienti obediremus, hunc laborem suscepimus, sed ut vos in ae-
 rumna consenescentes a Persidis sentina liberaremus, in hanc regionem
 venimus. quare ut proposito nostro eventus respondeat et vos eadem
 cupientes gaudere possitis, in urbem vestram perfugas et fautores Va-
 rami nobis dedite. hoc si neglexeritis, scitote vos non habituros cur
 propter eventum gratias agatis.” hac epistola Antiochensibus reddita
 publiceque recitata, populus concursu facto duces et Varami studiosos
 comprehendit et a Mebode missis tradit. Mebodes ad unguem consiliis

λείσει παραδεδώκασιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡδονῆ τὰ Βαράμ
 ἄσμενίζοντας. ὁ δὲ Μεβόδης ἐξ ἐπιλήπτου τὰ τῶν ἀντιπύλων
 P 129 ὑπὸ τῶν δημιῶν μεμαθηκώς, αἰκισάμενος τούτων τὸν ἔξαρχον
 τὴν τε εἶνα καὶ τὰ ὄτα ἀποτομῇ λωβησάμενος εἰς τὸν Χοσρόην
 παρέπεμπε, τοὺς δὲ λοιποὺς ῥομφαίας παρέδωκε στόματι. ἕκτη 5
 δὲ ἡμέρα, καὶ πολλοὺς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἱκανῶς μετεσχηκότας τῶν
 ὑπὸ τοῦ Βαράμ νεωτερισθέντων τῷ ἀκινάκῃ διώλεσε, θάνατον
 ἐπιθεῖς ζημίαν αὐτοῖς. οὐκ ἀναξιόλογος γὰρ ἦ ὑπὸ τῶν Ἰου-
 δαίων τῷ Βαράμ γεγонуῖα πρὸς τὴν τυραννίδα ῥαπή. πλήθος
 γὰρ τοῦ τοιοῦτου ἔθνους πλούτῳ κατάκομον τὸ τηνικαῦτα καιροῦ 10
 τὴν Περσίδα κατῴκει. τῶν γὰρ Ἱεροσολύμων ὑπὸ Οὐεσπασια-
 B νοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἄλόντων τοῦ τε ναοῦ ἐμπεπραμένου, ὄρ-
 ρωδοῦντες πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων τὴν Ῥωμαίων ἀκτὴν ἐκ τῆς Πα-
 λαιστίνης ὡς τοὺς Μήδους καὶ πρὸς τὴν ἀρχέγονον τιθήνην με-
 ταναστεύουσιν, ἐξ ἧς ὁ προπάτωρ ἐτύγχανεν ὢν Ἀβραάμ. τὰ 15
 τιμιώτατα τοίνυν οὗτοι ἐμπορευσάμενοι, καὶ τὴν ἐρυσθρὰν δια-
 περαιούμενοι θύλατταν, περιουσίας χρηματισθέντες μεγάλας
 περιεβύλλοντο. ἐντεῦθεν καὶ πρὸς τὰς στάσεις καὶ τὰς Βαβυ-
 λωνίας τῶν δῆμων ἐκκαύσεις ἐτοιμότατα διωλιθθαινον· ἔστι γὰρ
 πονηρὸν τὸ ἔθνος καὶ ἀπιστότατον, φιλοθύρρυβόν τε καὶ τυραν- 20
 C νον, καὶ φίλας ἦκιστα μνημονικόν, ζηλότυπὸν τε καὶ ὑποβά-
 σκανον, καὶ εἰς ἔχθραν ἀμετάδοτόν τε καὶ ἀδιάλλακτον. τού-
 τούς οὖν ὁ Μεβόδης κατυπολεμήσας ποικίλοις ὀλέθροις ἀπέδoto.
 ὅτε οὖν τῶν βασιλείων ἐκράτησεν, ἐκ τῶν τιμιωτέρων κόσμων

3. τὸν deest IP.

adversariorum ex ipso eorum duce per carnifices, quibus eum flagellan-
 dum subiecerat, exquisitis, naso et auribus praecisis deformatum ad
 Chosroen mittit, reliquos gladiis mactandos obiectat. die sexto multos
 item Iudaeos, novarum Varami molitionum magnopere participes, morte
 poenas repescens ferro necat. nam quod Iudaei Varamo ac tyrannidem
 invadendam adlumentum praestabant, non erat contemnendum, cum ea
 gens per id tempus Persidem incolens divitiis afflueret, occupatis siqui-
 dem a Vespasiano imperatore Hierosolymis et templo concremato, plu-
 rimi de Iudaeis Romanorum potentiam metuentes, e Palaestina ad Medos
 Persasve transmigrantes ad primaevam nutricem suam solo mutato redi-
 erunt, ex qua antiquissimus eorum parens Abrahamus originem duxit.
 pretiosissima igitur quaeque secum auferentes, enavigato mari Erythraeo
 et magnis opibus acquisitis, inde etiam ad seditiones faciendas et Per-
 sicos populos novitatis amore incendendos facillime dilapsi sunt. est
 enim natio perversa, fidem minime colens, tumultus cupida, et tyran-
 nica, amicitiae prorsus immemor, zelotypa et invida, et ob odium nihil
 condonans, et irreconciliabilis. hos igitur subactos Mebodes variis sup-

ἀναλεξάμενος τὰ κυριώτατα ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπε. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Χοσρόην Ῥωμαῖοι τε καὶ Πέρσαι ἐν Ἀλεξανδριανοῖς, οὕτω καλουμένῳ χωρίῳ, τέσσαρσιν ἡμέραις ἀφίκοντο. τὴν δὲ προσηγορίαν ὁ γῶρος ἀπὸ τῶν πρῶξεων τοῦ Μακεδόνος Ἀλεξάνδρου κατεκληρώσατο· ὁ τοῦ Φιλίππου γὰρ ἐκεῖσε γενόμενος ἕμα τῇ Μακεδονικῇ δυνάμει τῇ τε Ἑλληνικῇ ξυμμαχίᾳ ἐρυμκότερον κατεσκάψατο φρούριον, τοὺς τε ἐν αὐτῷ βαρβάρους διώλεισιν.

(8) ἐκεῖθεν τοίνυν μεταφοιτήσαντες δευτέρᾳ ἡμέρᾳ Ῥωμαῖοι τε καὶ Πέρσαι προσβάλλουσι κλίματι Χναιδᾶς λεγομένῳ. τῇ δὲ ὕστεραίᾳ ἐπὶ πρώτην ἔω Ἰωάννης ὁ τῶν ἑξῶν ταγματῶν ἡγούμενος Κομεντιόλον ταγματάρχην τοῦ δεξιῦ κέρατος τοῦ μαχίμου σὺν ἱππεῦσι χιλοῖς προκαταληψόμενον ἐξέπεμπε τὴν διάβασιν τοῦ Ζαβῦ ποταμοῦ. τούτου δὴ γεγονότος καὶ οἱ ἐπὶ κατασκοπῇ ὑπὸ τοῦ Βαράμ ἀποσταλέντες τὸ πραχθὲν διαγνόντες ἐπανήκον εἰς τὸν Βαράμ, ταῦτα δὴπου αὐτῷ διαγγέλλοντες. ἀτὰρ ὁ Βαράμ τὴν μετ' ἐκείνην γέφυραν προκατασχεῖν ἐνεχειρεῖ. ὑπέτριφε δὲ τὰς ἐλπίδας τῷ θάρσει ὡς δὴ τῆς περὶ τὴν Ἀρμενίαν Ῥωμαϊκῆς στρατοπεδεύσεως διὰ τὴν δυσχωρίαν τῶν τόπων οὐχ οἷας τε οὔσης συνάπτεσθαι ταῖς ἐξῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμει.

20 τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὁ Ναρσῆς ἄνδρας ἑλὼν ἐπὶ κατασκοπῇ ἰπὸ τοῦ Βαράμ ἐκπεμφθέντας, καὶ μύστιξιν ὡς ἐνῆν ἀνετύσας, διέγνω ὅπως ἔχει τὸ πολέμιον γνώμης. καὶ δῆτα ἀποχρῶσαν παρέχεται δύναμιν Ῥουφίνῳ τῷ συστρατήγῳ, εἶτα προστάττει τὰς ἐτέρας οικειώσασθαι διαβάσεις. τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὸς ἐπιγενομένης πρώτη παραφυλακῇ ἀπάρας ὁ στρατηγὸς γίνεται τῶν

D
V 226

P 130

plicis consumpsit, potitusque regia ex ornamentis sumptuosioribus praecipua delegit, quae Chosroae transmisit. itaque Chosroen sequentes Romani atque Persae Alexandriana (loci nomen est) quadriduo pervenerunt, quod ei nominis Alexandri Macedonis Philippi filii factum indidit, qui illic cum Macedonicis copiis et auxiliis Graecis castellum firmissimum evertit et incolas barbaros perenit. (8) inde transgressi die altero in regionem Chnaethas nuncupatam feruntur. postridie sub primam lucem Ioannes Orientalium legionum dux Comentiolum dextri cornu praefectum cum mille equitibus ad antecapiendum Zabae fluminis transitum mittit. quod ubi speculatores a Varamo missi conspexerunt, istunc nuntium ad eum perferunt. qui die sequenti pontem infra praeoccupare contendit. spem illi audacia ex eo suggerebat, quod Romanorum exercitus in Armenia propter viarum difficultatem cum Orientalibus eorundem copiis sese coniungere nondum poterat. luce quarta Narses Varami speculatoribus captis, et flagris qua licuit examinatis, quid hostes meditentur cognovit. itaque sufficienti manu Rufino collegae commissa transitus reliquos servare iubet. postridie prima vigilia noctis movens

B διαβύσειον κάτοχος, καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν τῶν Ἀνισηνῶν χώραν ἑξαπιναιῶς. ἤλιον δὲ μεσοῦντος οἱ τοῦ Βαράμ ταῦτα δὴ θεασάμενοι τῷ τυράννῳ ἐξεΐπον. ὁ δὲ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, πρὸς βορρῶν τε καὶ ἔω τὰς δυνάμεις διέσχιζεν, ὅπως ὑποτέμῃ τὴν σύμμειξιν τῆς προσδοκῆς τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας 5 δυνάμειος. ἤδη δὲ τοῦ Βαράμ συντονία τιτὴ τὴν ὁδὸν διανύοντος καὶ εἰς τινα παρακειμένην λίμνην ἀφικομένου, συνέβη τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἄγχιιστα παραγενέσθαι. ἐπεὶ δὲ προεΐδον οἱ τῶν Ῥωμαίων σκοποὶ τὸν Βαράμου στρατόν, Ἰωάννη τῷ στρατηγῷ ἀπήγγελλον ἰππέων Περσικῶν στίφη ἵνα πῶς κατ' αὐτῶν. 10

C ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης πρὸς ἕκταξιν τὰς δυνάμεις ἐκόσμησεν, ὁ δὲ Βινδόης τὴν Περσικὴν ἀνελάμβανε φύλαγγα· τῆς δὲ Ῥωμαϊκῆς συντάξεως ὁ στρατηγὸς Ἰωάννης ἤγειτο. ποταμοῦ δὲ διειλομένου τὸν τε Βαράμ καὶ τὰς περὶ τὸν Ἰωάννην δυνάμεις Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, τὰ τῆς συμπλοκῆς αὐτοῖς ἀνεκόπτετο. δευτέρα 15 δὲ ἡμέρα, καὶ πρὸς νότον ἐκκλίνει ἅμα τῷ Βινδόῃ τὰ Ῥωμαίων στρατεύματα. ὁ μὲν οὖν Ναρσῆς καὶ Χοσρόης ἐκ τῆς Ἀνισηνῶν χώρας ἀπύραντες εἰς τὸ πρόσω ἐχώρουν, καὶ γίνονται πλησίον κόμης τινὸς ἦν Σιραγανῶν οἱ ἐγχώριοι κατονομάζουσι. πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Ναρσῆς τὰς ἐπιθέτους δυνάμεις τὰς 20 ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας Ῥωμαϊκὰς πλησιάζειν ἐγίνωσκε. διὰ τοι τοῦτο ἐπιστολεῖς πρὸς Ἰωάννην ἐξέπεμπε, καὶ παρεγγυᾷ τῷ στρατηγῷ ὡς οὐ δεῖ Πέρσαις συμπλέεσθαι, πρὶν ἂν ἐς κοινὸν ἐκάτεραι δυνάμεις συναπτόμεναι τὴν ἀλκὴν ἀνανταγώνιστον σχοίησαν.

2. nonne mesouranoutos?

dux Narses, transituumque potens, in Anisenorum agrum nec opinato impressionem facit. ad meridiem Varamaei visa tyranno exponunt. qui frustra copias versus septentrionem et orientem disperditur, quo expectati Romanorum ex Armenia exercitus coniunctionem impediret. cumque itineri continenter instaret et ad lacum quendam deveniret, factum est ut qui ex Armenia veniebant, quam proxime accederent. Romanorum exploratores ut Varami copias praeviderunt, Ioannem ducem moente Persicorum equitum turmam ex adverso tendere. Ioannes ad conflictum militem instruit. Bindoes phalangem Persicam accipit: Romanos ordines Ioannes ducit. sed cum lacus in medio utrumque agmen divideret, ad manus conserendas venire non potuit. luce proxime sequenti, duce Bindoe Romani ad meridiem declinant, Narses et Chosroes a regione Anisenorum ulterius progressi vicum quendam incolis Saraganum nominatum attingunt. die quinta etiam Narses addititias ex Armenia copias appropinquare cognoscit. quocirca ad Ioannem missis tabellariis hortatur ne certamen cum Persis ante misceat, quam utraeque copiae

(9) κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χῶρον ἀυλιζομένῳ Χοσρόῃ οἱ παρὰ ^D
τοῦ Μεβόδου σταλέντες ἦγον παρὰ τὸν βασιλέα, αἰσίων ἀφηγη- ^V 227
μάτων ἔχοντες διαγόρευσιν. ὁ μὲν οὖν τὰ ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας
πραχθέντα διαγνοὺς τῷ Μεβόδῃ, τὴν τε σκευὴν τὴν βασιλείων P 131
5 τὴν ἀπὸ τῆς Κτησιφῶντος δεδεγμένον σταλεῖσαν αὐτῷ, ἐπὶ τοῖς
κατωρθωμένοις ἀναβρυνόμενος μεθ' ἰλαρίας Ναρσῆ τε καὶ ταῖς
Ῥωμαίων δυνάμειν ἐστηλίτευε τὴν ἐπίτευξιν. ἡμέρα δὲ πέμπτη,
καὶ τρισὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν χρῆσάμενον χάραξιν τοῖς περὶ τὸν Ἰωάν-
νην κοινοῦται συντάγμασιν. αἱ μὲν οὖν δυνάμεις ἐς κοινὸν συν-
10 ἐλθούσαι μεγίστην τινὰ εὐρωστίαν ἀμοιβαίως σφίσιν αὐταῖς ἐδί-
δουσαν τε καὶ ἀντελάμβανον. λέγεται δὲ τὸν μὲν Χοσρόην ἄμα
τῷ συμμαχικῷ τῶν ἐξήκοντα περὶ τὴν ἐπιφέρεισθαι χιλιάδας
μαχίμων, τὸν δὲ Βαρᾶμ τεσσαράκοντα χιλιάσιν ὀπλιτικοῦ κατ-
τύειν τὸν πόλεμον. καὶ δὴ ὁ Βαρᾶμ κλέψαι διενοεῖτο τὸν πόλε- B
15 μον, ἐνάλλεσθαι τε νυκτὸς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμειν.
τῆς τοίνυν δυσφορίας τῶν τόπων κωλύμην τῇ ἐπιβουλῇ παρασχο-
μένης, ἡλίον ἀνίσχοντος κατάδηλος Ῥωμαίοις ἐγγίγνεται ὃ τε δό-
λος ἐς τὸ φανερὸν ὑπέξῆγνεται. τρίτῃ δὲ ἔω, καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν
Βαρᾶμ πολεμησείοντες μετὰ βοῆς τε καὶ θυροῦρον ἐπήρσαν, τὸ δὲ
20 Ῥωμαϊκὸν ἡσυχίας εὐκοσμία καὶ τοῦ θυροῦρον ἀμέτοχον διδύνητο
πρὸς παράταξιν. τῷ δὲ Βινδόῃ καὶ Σαρᾶμῃ τοῖς στρατηγοῖς ὁ
Ναρσῆς ἐχαλκῶνεν οὐχ οἷοις τε οὕσι τὰς περὶ αὐτοὺς δυνάμεις
τῶν βαρβάρων κατευνάζειν πρὸς τὸ τῆς ἡρεμίας ἀθόλωτον. τοί-
νων μετεδίδοσαν καὶ τῆς ἑαυτῶν εὐκοσμίας ταῖς συμμαχοῦσαις C
25 τῶν βαρβάρων οἱ Ῥωμαῖοι δυνάμειν, καὶ πείθονσι διακοσμῆσαι

16. immo δυσπορίας.

18. τρίτῃ δὲ ἔως usitatus.

consociatae robur inexpugnabile adipiscantur. (9) hoc in loco regi commoranti faustarum rerum nuntii a Mebode afferuntur. qui cognitis Babyloniae transactis, susceptoque apparatu regio a Ctesiphonte transmissa, bene gestis glorians, Narsi et Romanis militibus, quemadmodum sibi vota feliciter processerint, edisserit. quinta porro die Romani tribus dispersi castris Ioannis agmini aggregantur, et iam in unum redacti exercitum animos dant et accipiunt invicem maximos. fama est Chosroen cum auxiliariis amplius sexaginta millia duxisse, Varamum quadraginta millia. caeterum Varamus dolo bellico per noctem Romanos cogitabat opprimere: sed locorum difficultate impeditum sol ortus cum insidiis prodidit, et fraus in aperto fuit. tertio die Varamaei praeliabundi cum clamore ac strepitu procedunt: Romani qua par erat quiete, et absque strepitu, ad praelium accinguntur. succensebat autem Bindoi et Saramae ducibus Narses, quod barbarorum, quas regebant, copias compescere et ad placidam quietem adigere non possent. quare de sua modestia cum sociis barbaris Romani communicant, et ut ordine in aciem

τάξει τὴν ἑκταξιν τῆς τε ἀλόγου ἀποσχέσθαι κλαγγῆς. τριτοῖς τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν στίφεισι συνετέτακτο, καὶ τὸ μὲν μέσον ὁ Χοσρόης ὁ τε Ναρσῆς περιεβάλλοντο κέρας, τὸ δεξιὸν δὲ Μεβόδης καὶ Σαράμης οἱ Πέρσαι, τῆς Μηδικῆς ἐξηγούμενοι φάλαγγος, τὸ δὲ ἕτερον Ἰωάννης ὁ στρατηγός, τῆς τῶν Ἀρμενιῶν 5 πληθύος ἐπιστατῶν. οὕτω δὴπου καὶ τὸ ἀντίπαλον ἀντετέτακτο, καὶ τρισὶ συντάγμασι ταύτῃ διεκόσμησε. τὸ μὲν οὖν Ῥωμαϊκὸν σφαδαῖον τῇ γνώμῃ ἀκατάσχετον ἦν ταῖς ὁρμαῖς, τὸ δὲ ἀντίπα-
D λον τῷ σθένει καὶ τῷ πλήθει καὶ τῇ τάξει τῶν Ῥωμαίων καταπληττόμενον ἐπ' ὄρους ἀνάβασιν ἀνέτετραπτο. διὰ τοι τοῦτο 10 πεντακόσιοι τῆς περὶ τὸν Βαράμ συμμορίας τὰ ὄπλα καταθέντες προσχωροῦσι Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἄκων πεφυκὼς τῷ ἐγχειρήματι πρὸς τὸ ἄναντες παροτρύνει Ῥωμαίους χωρεῖν. Ῥωμαῖοι δὲ τοῦτο τοῖς τῆς ἀβουλλίας κόλποις ἐναποθέμενοι, ὡς εἶχον συνέσεως, τῆς τακτικῆς ἁρμονίας ἔξω που μὴ διαθέντες, 15 δι' ἑτέρων ἀνεβάλλοντο πρὸς τὰ ὑψηλὰ τοῦ ὄρους χωρεῖν. οἱ δὲ βάρβαροι καταναγκασθέντες ὑπὸ τοῦ σφῶν αὐτῶν βασιλέως τῶν ἀλόγων κινδύνων ἐφήπτοντο, καὶ τοῦ ὄρους ἐπιβαίνειν θαρρήσαντες ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων καρτερῶς ἔξωθοῦντο. καὶ ἦν ἂν θάνατος μεγίστη ζημία τῷ ἐγχειρήματι, εἰ μὴ Ῥωμαῖοι τῆς διώ- 20 ξεως τοὺς βυρβάρους ἀπέπασαν, ἀντιμέτωπον αὐτοῖς ἑκταξάμενοι. ἡλίου δὲ δὴ πρὸς δυσμῶς κεκλιχότος ὁ μὲν Βαράμης ἕμα τῇ συμμάχῳ δυνάμει ὡς τὸν χάρικα ἐπανέρχεται, ἐπὶ τοῖς οὕτω πραχθεῖσι ψυχαγωγούμενος, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν ἐπὶ τὴν τάφρον γε-
 νόμενον τῆς ἀβουλλίας κατηγόρει Χοσρόου. 25

dig'erantur absurdisque clamoribus temperent, persuadent. Romani itaque tripartito disponuntur. ac medium quidem Chosroes et Narses obtinent, dextrum Mebodes et Sarames Persae, qui Persicae phalangi praeerant, sinistrum Ioannes, Armeniae multitudini praepositus. ad eundem modum hostium agmen, triplici videlicet acie compositum est. Romani ira frementes cohibere impetum non poterant: at vero hostes viribus numero et ordine Romanorum obstupefacti in montem confugiunt. qua de causa quingenti de Varamaeis arma deponentes ad Romanorum partes transeunt. Chosroes facto stomachatus Romanos in arduum contendere hortatur. qui ut erant intelligentes, inconsultum id esse rati militari ordine conservato differebant, dum alii sublimia montis ascenderent. cum barbari (Persae) a suo ipsorum rege compulsi periculum rationis experts aggrediuntur, montemque ascendere ausi ab adversariis valide repelluntur; fuissetque ausui pretium maximum interitus, ni Romani a fronte oppositi barbaros insecutione prohibuissent. sub occasum solis Varamus re ita gesta delectatus cum suis in castra redit. Romani item intra vallum reversi Chosroem temeritatis accusant.

10. Ἐπεὶ δὲ ὁ Βαρὰμ διεγνώκει τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔχον λίαν P 132
V 228
 ὄξυπαθῶς ἐπὶ τοῖς ἔναγχος ὑπὸ Χοσρόου παριστρατηγημένοις
 αὐτοῖς, τῆς τε συμπλοκῆς ἐφιέμενον ἀκρότατα, ὄρθριος γενόμενος
 λύει τὸν χάρακα, καὶ ἐκκλίνει πρὸς τὰ δύσχωρά τε καὶ
 5 ἀνάντη καὶ ἄφιππα. γίνονται γοῦν μετὰ τοῦτο ἐς τὸ πλησίον
 πεδίον καθήμενον, ἔνθα καὶ τὸ Κύνζακον καθίδρυσται πόλισμα.
 μεταστρατοπεδευσόμενος δὲ καὶ ὁ Βαρὰμ ἐντεῦθεν ἐφ' ἕτερα τὰς
 δυνάμεις μετέβαλλεν, ἐκλύτους ἐντεῦθεν τῶν Ῥωμαίων τὰς ὁρ-
 μὰς τεκταινόμενος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν μεταχώρησιν τοῦ Βαρὰμ **B**
 10 ἔγνωκότες συντόνῳ πορεία ἄγχιστά πον τῶν πολεμίων στρατοπε-
 δεύονται. εἶτα προσβάλλουσι ποταμῷ τῷ Βαλαράθῳ, ἔνθα
 τὴν νύκτα ἐναυλισόμενοι ἡμέρας ἄφικομένης πεδίῳ εὐρεῖ προσω-
 μιλῆσαν. οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ τῶν Ῥωμαίων διακεκοσμηκότες
 τὰ μάχια, πολλῶν καὶ ἀγαθῶν εἰσηγήσεων τὸ ὀπλιτικὸν ἐμφο-
 15 ρήσαντες, τῇ τριπλῇ φάλαγγι τὸν πόλεμον διεσκεύασαν. σύμβο- **C**
 λον δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τοῖς συμμαχοῦσι βαρβάροις παρήχοντο
 τὴν τῆς θεομήτορος καὶ παρθένου προσηγορίαν διδάξαντες, ἵνα
 μὴ τῷ διακεκριμένῳ τοῦ γένους ὡς ἀντίπαλον τὸ συμμαχικὸν
 διαφθαρῶσι, τοῦ συγκεχυμένου τῆς συμπλοκῆς ἀδιάρθρωτον
 20 αὐτοῖς τῶν οἰκειοτάτων παρεχομένου τὴν δήλωσιν. καὶ παράδο-
 ξόν τι χρῆμα συνέβαιεν· ἐγένετο γὰρ καὶ Χαλδαίοις τὸ τῆς
 Μαρίας σωτήριον ὄνομα. κατεκόσμη μὲν καὶ ὁ Βαρὰμ τρισὶ
 λόγοις τὴν οἰκίαν ἀλκῆν, καὶ τὸ μὲν μισαίτατον τῆς ἐκτάξεως
 ἐπέειχεν ὁ τύραννος, οἱ δὲ ἡγεμόνες τοῦ συμμαχικοῦ τὴν ἐφ' ἐκά-

6. an καθειμένον?

19. διαφθείρωσι artius.

23. λόγοις IP.

10. Varamus ubi rescivit Romanis nimio opere dolere, quae paulo ante Chosroes ut collega summi ducis egisset, et pugnam eos ardentem expetere, primo diluculo solutis castris ad invidia et accliviam et ad equitandum haud idonea loca declinat. posthaec in campum prope iacentem, ubi Canzancum oppidum situm est, procedunt. castris motis Varamus etiam alio exercitum, ea ratione Romanorum impetus languescens, traducit. qui eius secessionem cognita, continenti itinere insecuti, quam proxime hostes castra ponunt. deinde ad fluvium Balarathum movent, ubi exacta nocte luce altera patentem campum ingrediuntur. illic duces Romani acie trifariam ad praelium conscrendum instructa, multis et praeclaris hortatibus militum animos exsuscitant. pro symbolo autem Romani socios etiam barbaros salutationem dei matris ac virginis docent (*ave Maria*), ne propter generis discretionem socios pro hostibus caederent, quandoquidem pugna confusa maxime proprios distincte internoscere nequirent. contigitque admirabile quippiam: nam et Persis Mariae nomen salutare fuit. Varamus perinde suos digerit. medium ipse regit, a dextris et sinistris reliqui duces curant, elephantos insuper,

D τερα δύναμιν. ναί μὴν καὶ ἔλεφασιν τοῖς Ἰνδοῖσι θηρίοις καθάπερ προβόλους τινὰς τῶν ἰππέων ἡγεῖσθαι κατέταττεν, τοὺς τε ἀνδρειοτέρους τῆς συμμάχου δυνάμεως ἐπὶ τῶν θηρίων ἀναβιβάσας παρεσκευάζε μάχεσθαι. οὐκ ἠμολορεῖ δὲ καὶ τὸ ἐκότερον τούτων δὴ τῶν συμμάχων θηρίων. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης πεντα-5 κοσίοις ἐς φρουρὰν ἀνδράσι περιφραζόμενος περιεπόλει τὰς τάξεις. ἀλλ' ὅποτε ἔβλεψάν τε καὶ ἀντεβλέφθησαν ἐκότεραι δυνάμεις ἀλλήλας, τὰ τε σημεῖα μετεωρίζετο ἡρέμα τε ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐκρατύνετο, αἶ τε σάλπιγγες περιεδόνουν καὶ τὴν συμπλοκὴν ἐξεβάρχεον, ταῦτα δὴ περιβομβοῦσαι τὰ τοῦ πολέμου μν-10 στήρια, ἐκαινοτομεῖτο λοιπὸν τὸ μεταίχμιον καὶ τῶν οἰκείων ὄρων ἐχίρειεν. ἀγχιμάχου τοίνυν συμπλοκῆς γενομένης, ὁ Βαρὰμ τὸ μεσαίτατον τῆς περὶ αὐτὸν καταλιμπάνει δυνάμεως, καὶ πρὸς τὸ εὐώνυμον μετεχώρησεν. πλείστῃς τοίνυν μεταδοῦς τῆς ἀλκῆς τοῖς ἀναδεδεγμένοις αὐτὸν εἰκότως τὴν ἀντιμέτωπον κεραιῶ-15

P 133 ται φάλαγγα, τῇ συντάξει τοῦ πλήθους ἐξαπιναιῖος ἐγκείμενος. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι κατὰ τοῦτο τὸ κλίτος διαιρεθέντες ἐτιράποντο πρὸς φυγὴν, γέρειν οὐκ ἔχοντες τὴν ἀντιβρίθουσαν δύναμιν. καὶ οὖν ὁ Ναρσῆς τοῦτο δὴ θεασόμενος, ἡρέμα πλήθος συρρεῖν τοῖς ἀδυνατοῦσιν ἐγκελευσόμενος, ἔστησε τῆς φυγῆς τὴν κα-20 τασθενοῦσαν δύναμιν. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ κατὰ τῆς μέσης τῶν Ῥωμαίων χωρήσας ἀλκῆς ἐπειρῶτο τρέψαι τὸν Ναρσῆν εἰς ἄποδρασιν. ὁ τοίνυν Ναρσῆς οὐδὲν μέλον αὐτῷ περὶ τῶν ἐλεφάντων καρτερῶς τῷ Βαρὰμ ἀντετίθετο, καὶ ἐπιπίπτει τῇ μέσῃ καὶ ἀντιθέτῳ δυνάμει, καὶ συντεταγμένους τοὺς Μήδους παραλείπει 25

belluas Indicas, veluti praesidiarios quosdam ac propugnatores, ante equitatum constituit, et in iis omnium de exercitu fortissimos ad dimicandum collocat. nec vero pars adversaria huiusmodi bestiarum auxilio carebat. Chosroes quingentis cinctus custodibus ordines circuibat. ut vero ambae acies mutuum conspexerunt et conspectae sunt, sensim spiritus roborantur, signa extolluntur, tubae circumsonant cantuque furorem Martium indunt et undique belli sacra circumstrepunt; spatium inter acies confunditur, suosque terminos amittit. cominus igitur conflictu perpetrato, Varamus relicto medio ad laevum cornu transit, quo maximam accessione virium restituto, merito oppositam phalangem hostium ordinata multitudine subita impressione disturbat ac disiciit. Romani cornu dextro dissipato cum vim instantem prementemque sustinere non valerent, fuga salutem petunt. quo animadverso, Narses pluribus paulatim summissis infirmam ac debilitatam partem exercitus a fuga retinuit. Varamus in medium Romanorum robur sese inferens, Narsen vi fugare nitebatur. Narses elephantos parvipendens acriter obnititur, et in medios vicissim ruens nimium quantum Persarum eodem simul inclinantium

γέ πως αὐτοὺς λίαν κομιδῇ τῆς συννέσεως. τούτου δὲ γηγού- B
 τος αἱ λοιπαὶ τοῦ Βαράμ δυνάμεις ἐσφύλησαν, καὶ ῥώμη κε-
 κρατηκῶς ὁ Ναρσῆς τοὺς μὲν ἰππέας τῶν ἰπποχούτων ἀπέβαλ-
 λεν, τοὺς δὲ πεζοὺς τῷ δόρατι κατεβύλλετο. τῆς τοίνυν διώ-
 5 Ξεως κραταιῆς γενομένης καὶ τοῦ φόνου τεθλότος ἀνὰ τὸν χῶ-
 ρον, ἕξ Βαβυλωνίων ἀποδράσασαι χιλιάδες, ἐπὶ τινα λόφον γε-
 νόμεναι, τῆς σωτηρίας ὠρέγοντο. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν περιστοιχι- V 229
 σαν τὸν λόφον τῆς δραπετίδος κρατοῦσι δυνάμειως. πολλοὺς τοί-
 νυν ζαργήσαντες ἤγον εἰς Χοσρόην δεσμίους. ὁ μὲν οὖν τῶν C
 10 Περσῶν βυσιλεὺς τοὺς μὲν μαχαίρας ἀπέδοτο στόματι, ἐπίους δὲ
 τοῖς ποσὶ τῶν θηρίων παρήχετο παλίνιον. ἐπεὶ δὲ διεγνώκει εἶ-
 ναὶ τινὰς τῶν ἐαλωκότων ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Τούρκων, εἰς βα-
 σιλέα ἐκπέμπει Μαυρικίον, τὴν Ῥωμαϊκὴν στηλιτεύων ἀλήθην,
 ἀπαρχάς τε τῆς νίκης προσφέρων τῷ αὐτοκράτορι. ἰκεχάρακτο
 15 δὲ τοῖς μετώποις ἐκείνων τὸ τοῦ κυριακοῦ ἐπίσημον· σταυρὸς δὲ
 τοῦτο τοῖς πρεσβεύουσι τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν κατονομά-
 ζεται. ἐπέθετο γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ τί ἂν εἴη τοῦτο τοῖς βαρβάρ-
 ροις τὸ σήμαντρον. οἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν μητέρων τοῦτο ἀποκλη-
 ρώσασθαι ἔφασκον· λοιμοῦ γὰρ τοῖς πρὸς τῇ ἕω Σκύθαις καρ-
 20 τεροῦ ἐνδημήσαντός τινος τῶν Χριστιανῶν εἰσηγήσασθαι τούτῳ
 δῆτα τῷ τύπῳ τῶν μειρακίων ἐγκεντῆσαι τὰ μέτωπα. τῶν δὲ
 βαρβάρων μηδαμῶς τὴν εἰσήγησιν παρῴσαμένων, σωτηρίαν ἐκ
 τῆς συμβουλίας ἀντελάμβανον. (11) τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν (πρὸς D
 γὰρ τὴν νύσσαν τὸν λόγον ἀντεπενέγκοιμι) λαφυραγωγεῖ τοῦ τω-

10. δὲ deest IP.

ordinem coniunctionemque dirimit. quo facto reliquum copiarum Varami
 labefactatum est, et Narses manu superior ab equis deiciebat equites,
 et hastis pedites prosternebat. Romanis itaque vehementer incumbentibus,
 et ingenti per campum strage edita, sex millia Babyloniorum in
 collem quandam fuga elabentes saluti consulunt. Romani colle circum-
 dato fugitivis potentiuntur, et complures ad Chosroem victos adducunt,
 qui eorum partim ensibus mactandos, partim elephantorum pedibus per
 ludibrium conculcandos exponit. at ubi quosdam de captis Turcas esse
 cognovit, eos ad Mauricium missos tanquam victoriae primitias offert,
 Romanamque virtutem commendat. horum frontibus dominicum signum,
 quod Christianae religionis cultores crucem appellant, impressum ostentabatur.
 itaque imperator barbaros percunctari quid hac nota sibi vel-
 lent. illi se a matribus eam sortitos referre: nam cum Scythas Orientales
 dira ac pestifera lues corripuisset, quosdam Christianos suasisse uti
 in puerorum frontes huiuscemodi figuram imprimerent. quae monita quia
 barbari nequaquam sprevisent, ex eo sospitatos esse. (11) Romani
 porro (ad carceres enim orationem revocabo) tabernaculum tyranni di-

ράννου τὰ σκηνοπήγια, γυναϊκά τε καὶ παῖδας τὸν τε κόσμον τὸν
 χρύστον τὴν τε βασιλειον παρασκευήν. τὰ μὲν οὖν τιμιώτερα
 τῷ Χοσρόῃ παρείχοντο, ὃ δὲ ἐπὶ τοῖς σκύλοις μεγαλοφρονῶν
P 134 πρὸς τὸ σοβαρώτατον προσεχώρησε. ἥλιον δὲ κλίνατος ὄρωσι
 Ῥωμαῖοι τοὺς ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων ἰδρυσμένους βαρβάρους ἀκροβο-5
 λιζομένους καὶ τῷ τόξῳ χρωμένους. καὶ διὰ τοῦτο τούτους περι-
 στοιχίσαντες δευτέρας μάχης κρατοῦσι, τὰ τε θηρία ζωγράφαν-
 τες τῷ Χοσρόῃ παρείχοντο. τοῦ πολέμου τοίνυν τοιοῦτό τι πέ-
 ρας ἐπενεγκαμένοι, ἐς τὸν ἑαυτῶν χάρακα Ῥωμαῖοι ἐπανέζευξαν,
 ἥδη που τῆς νυκτὸς ἀνισχύουσης αὐτοῖς. τῇ δὲ ὕστερα αἶ ἐξ ἑω-10
 θινοῦ ἢ Ῥωμαϊκῇ πληθὺς συναθροίζεται, καὶ τῶν τεθνηκότων
B σκυλεύει τὰ σώματα. μεγάλων τοίνυν αὐτοῖς γεγονότων κτη-
 μάτων, εἰς τὴν βασιλειον τοῦ Χοσρόου χωροῦσι σκηνήν. ὃ δὲ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ κατ' ἔχρους τοῦ Βαράμου χιλιάδας ἐπε-
 στρατεύσαν δέκα, χειροτονηκότες ταξιάρχας αὐτοῖς τὸν τῶν 15
 Χαλκιδέων ταγμάτων ἡγούμενον· Βεσταμῖω δὲ τὴν βάρβαρον
 ξυμμαχίαν ἐδίδουσαν. τριταῖοι τοίνυν ἐναυλισθέντες Χοσρόης τε
 καὶ Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὸν πολέμιον χώρον, ἀπαλλάσσονται τῇ τετάρ-
 τη ὀδωδότην τῶν τεθνεώτων αὐτοῖς, καὶ τὸ πνίγος τῆς κακο-
 σμίας φέρειν οὐκ ἔχοντες. παραγίνονται γοῦν ἄγχιστα πόλειω 20
 τοῦ Κανῆκου. βασιλεὺς δὲ Χοσρόης ἐπὶ τοῖς συννεχθεῖσιν
C αὐτῷ καταγαυριώμενος ἐπινίκια εἰστία Ῥωμαίους. αὐτὸς δὲ διέ-
 τριβεν ἀνὰ τὴν στιβάδα, καταπαλλόμενός τε καὶ καταυλούμε-
 νος, ὡς ἔθος Πέρσαις καθέστηκε παιανίζουσι. δεκάτην δὲ τῷ
 χώρῳ ἐνδιατρέψας ἡμέραν, ἐπέπερ συνείδε Μαρινόν τε καὶ Βε- 25

13. ὁ — στρατοῦ] an οἱ — στρατηγοί?

ripiunt, uxores, inquam, et filios et ornamenta aurea et apparatus regium; potioraque Chosroae donant. qui e spoliis tantis superbia et fastu praiceps abiit. sub vesperam Romani barbaros elephantis insidentes ex arcibus iaculari conspiciuntur. quamobrem eos circumfundentes secunda pugna vincunt, bestiasque vivas Chosroae transdunt. praelio hunc in modum finito, Romani in castra nocte iam ingruente se restitunt. mane postridie congregantur et ad spolia cadaveribus detrahenda discurrunt, atque in regium Chosroae tentorium optimam praedam important. Romanus exercitus Varami decem millia, Chalcedensium legionum praefecto sibi pro duce electo, et Bestamio sociorum barbarorum ducatu commisso, per vestigia insequitur. Romani et Chosroes cum in hostili solo triduum contrivissent, die quarto cadaverum graveolentiam non ferentes alio viam invadunt et ad urbem Canzacum adveniunt. Chosroes rex eventis adeo felicibus tumidus Romanos triumphali convivio excipit: ipse in throno recumbens fidibus et tibiis victoriam canentium, ut Persis mos est, oblectatur. decimum autem diem in loco illo

στάμιον ὡς αὐτὸν παλινδρομήσαντας ἐκ τῆς τοῦ Βαρᾶμ διώξεως, τὴν τε τῶν ἐχθρῶν ἀποφοίτησιν ἐπισημοτάτην ἐγνώρισε, τοὺς μὲν Ῥωμαίους ἐπέλκει πρὸς τὰ οἴκοι, αὐτὸς δὲ τὴν Περσικὴν φάλαγγα συναθροίσας τῇ Βαβυλωνίᾳ προσομιλεῖ, ἄξιον οὐδὲν περὶ 5 τοὺς συμμαχηκότας Ῥωμαίους ἐπιδειξάμενος. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐπιμύθιον τοῖς λόγοις τῷ βαρβάρῳ ἐξήεσαν, μὴ ἀμνημονεῖν τῆς γεγονυίας αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων φιλοφροσύνης τε καὶ σωτηρίας. τοίνυν τούτους πον αὐτῷ τοὺς λόγους ἐναποθέμενοι ἐπαρήεσαν οἴκαδε οἱ Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ Χοσρόης δε- 10 δοικῶς μὴ πον δολοφονία τις ὑποσταίη αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐγχωρῶν, ἰδεῖτο Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἐς τὴν τοῦ σώματος φρουρὰν χιλλοὺς ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ παραπέμπισθαι.

12. Λόγος δὲ ὡς ἡμῶς ἐξεφοίτησε πρὸς τῇ Ἰερῷ πόλει τὸ D
V 230 τηρικαῦτα καιροῦ Γολινδοῦχ γενομένην, κατὰ τὴν Χοσρόου πρὸς 15 τὰ βασίλεια κάθοδον. ἀλλὰ τίς καὶ πόθεν, κατὰ τὴν ποιήσιν, λελέχθω τὸ γύναιον· μὴ γὰρ οὖν ἀφελώμεθα τὴν περὶ ταύτης διήγησιν, μεγιστοῖς σεμνολογήμασιν οὔσαν κατὰκοσμον. τίκτε- P 135 ται μὲν οὖν αὕτη ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας, μάγοι δὲ τὸ γένος αὐτῆς· πατήρ δὲ τῶν ἐπιφανῶν σατραπενόντων ἐφορολογεῖτο τὸ Περσι- 20 κόν. ἐπεὶ δὲ ἀκμὴ ἐπίστη αὐτῇ, ὥρα λάμπουσα ἐς γάμον, ἀνδρὶ τῶν ἐπισήμων ἐκδίδωσι. συνεισιτωμένη δὲ ποτε τῷ ἀνδρὶ ἔδοξεν ἐξαπινυίως γεγονέναι πύρετος, εἶτα ἀκίνητος διαμένειν τῷ σώματι, καὶ τὰς αἰσθήσεις πολλῷ ὕστερον ἐπαρῆκειν πως ἐς αὐτὴν. ἐπεὶ δὲ οἱ θεαταὶ τοῦ πάθους, εἶγε καὶ πάθος δεῖ τήνδε

moratus, ut Marinum et Bestamium ab insectatione Varami ad se reversos conspexit, discessumque hostium apertissime intellexit, Romanos uti domum redeant blande monet. ipse coacta phalange Persica Babylonem abit, nihil dignum pro auxilio iis remensus. caeterum duces Romani, tanquam ἐπιμύθιον sermonum suorum illi relinquentes, monuerunt ne unquam Romanorum benevolentiae, per quam salutem esset adeptus, oblivione caperetur. his verbis apud eum repositis domum remigrarunt. metuens tamen Chosroes ne ab indigenis per fraudem occideretur, a Mauricio petiit uti ad custodiam corporis mille sibi gravis armaturae mitteret.

12. Refert autem fama, quo tempore Chosroes in regiam redierit, feminam vixisse apud Hierapolim Golinducham nomine. sed quae et undenam fuerit, secundum poetam, dicatur sane, ut magnificentissima narratione perfruemur. nata est Babyloniae e magorum familia. pater eius de illustribus praefectis vectigalibus Persicis exigendis praeerat. postquam vero aetate florescens viro tempestiva esse coepit, homini nobili desponsa est. forte epulis cum marito accumbebat, cum visa est repente viribus defici manereque immoto corpore et longo intervallo sensibus convalescere. qui casum intuebantur, si modo divinam hanc ecsta-

τὴν θείαν ἀποφαίνεσθαι ἔκστασιν, διεπυνθάνοντο τί ἂν εἴη τὸ συμβεβηκὸς τῇ νεύνιδι, ἔλεξε τὰδε. “μεγάλας πον ἐν οὐδαί τε-
 θάμμαι ἐναποκειμένας ποινάς, μεγάλων τε ἀγαθῶν πρεσβενομέ-
 Β νην τρυφήν τοῖς τὸν μέγιστον προσκυνῶσι θεόν, ὃν δὴ Χριστιαν-
 νοὶ θρησκείοντες καθεστήκασι Πέρσαις ὑπόθεσις γέλωτος.” ὁ 5
 μὲν οὖν ἐκείνης γαμέτης ἐξιμνηκῆριζε τοῦ γυναιου τὰ ῥήματα,
 ὅτε δὲ πον ἐδραίαν αὐτῆς τὴν διάνοιαν πρὸς τὴν τῆς θρησκείας
 μετὰθεσιν κατενόησε, σωφρονίζεν ἐδόκει ῥαπίλων· ἠπειλεῖ δὲ
 καὶ θάνατον εἶναι ζημίαν αὐτῇ, ὡς θέμις Πέρσαις ποιεῖν τοῖς
 τὰ μάγων ἀθετήσασι δόγματα. ἡ μὲν οὖν τῷ θείῳ ἔρωτι πτερω-10
 θεῖσα τὸν νοῦν, τὰ ὧτά πον καταβύουσα, ταῖς αὔραις διαχει-
 σθαι τοὺς λόγους παρελίχτο. γίνεται τοίνυν τῷ γυναιῷ καὶ ἐτέ-
 ρας θείας κρείττονος ἐπιφοιτήσεως ἔλλαμψις· ἄγγελος γὰρ ἐφι-
 C στήκει αὐτῇ, τὴν τε μορφὴν καὶ τὴν ἐσθῆτα λαμπηδόνος φαι-
 δρότερος, καὶ πάλιν αὐτῇ τὴν τῶν φθασάντων θεῶν ἐδείκνυε, 15
 προηγόρευέ τε καὶ τὸν ὅσον οὐπω τοῦ συνεννέτου θάνατον. ὁ
 μὲν οὖν τοῦ γυναιου γαμέτης καταλύει τὸν βλον κατὰ τὴν τοῦ ἀγ-
 γελου προαναγόρευσιν, τὸ δὲ γύναιον τὴν Βαβυλωνίαν καταλιπὼν
 πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται, τοῖς τε τῶν Χριστιανῶν ἱερεῦσι περι-
 τυχὸν ἀνθομολογεῖται τὰ μεγαλεῖα τοῦ πνεύματος. μυεῖται γοῦν 20
 παρ’ αὐτῶν ταῦτα δὴ τὰ τῶν Χριστιανῶν θεῖα ὄντως καὶ ἀπόρ-
 ρητα δόγματα. ἐπεὶ δὲ τοῖς μάγοις τοῦτο κατάδηλον γέγονεν,
 ἐς ἀναζήτησιν γίνονται τοῦ γυναιου. ἤκον γοῦν εἰς τὴν Νίσιβιν,
 καὶ τὰ μὲν πρεσβύτερα τῆς ἀξιώσεως ἐν κολακείαις αὐτοῖς παρε-
 σκεύαστο, ἐντεῦθεν ἀποβουκολῆσαι πειρωμένοις τὴν ἄνθρωπον· 25

sin casum nominare licet, adolescentulam interrogant quid ei acciderit. respondet acerbis se alicubi sub terra poenas constitutas, magnorum contra bonorum delicias deum maximum colentibus decretas vidisse, quem Christiani religiose venerantes a Persis irrideantur. tum vir eius verba subsannare, perspectoque constanti illius Christianismi complectendi proposito, fustibus impingendis ad sanitatem reducturum arbitrari; necem insuper minitari, quam Persae more maiorum illis inferunt qui magorum dogmata aspernantur. sed illa divino amore mentem erecta aures claudere, dicta in vento et aqua scribere. eidem alia quaedam divina praestantiorque illustratio contigit. astitit enim angelus, forma et veste fulgentissimus, iterum priora ei spectacula exhibens, et mox futurum mariti obitum praenuntians. praedicta eveniunt, maritus diem suum obit. mulier relicta Babylonia Nisibin proficiscitur, ibique Christianorum sacerdotes nacta vicissim confitetur magnalia spiritus, atque ab iis sacerdotibus vere coelesti et arcana Christianorum disciplina initiatur. hoc ut magi compererunt, eam requisitum se in viam dant, Nisibi adsunt, et blanditiis potissimum agunt, indeque abducere secum

ἐπεὶ δὲ νικῶνται καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς ἀδρανής, ἐν εἰρκτῇ σκληροῦ D
 τὸ γύναιον χρόνῳ πολλῷ κατακλείουσι. τοῦ τοίνυν πάντα θεοῦ
 περισκοποῦντος καὶ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἐν οὐδενὶ χρόνῳ καταλιμ-
 πύνοντος ἐπικουρία τοῦ ἐπιστατοῦντος ἀγγέλου αὐτῆ τῆς φυλα-
 5 κῆς ἐξεχώρησε καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων ἀφίκετο γῆν. ἡ μὲν οὖν ἄχρι
 τῶν Ἱεροσολύμων ἐπελθοῦσα διεκήρυττε τὴν ἐπιφανῆ τοῦ θεοῦ
 καὶ ἀδιήγητον μεγαλειότητα, εὐχάς τε ἀποδομένη ἐν τῷ παναγεῖ
 μνημείῳ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 τὸν τε σταυρὸν τῶν παθημάτων κατασεβασθεῖσα τῷ προσκυνή-
 10 ματι ἐς τὴν Ἱερὰν ἐπανέδραμε πόλιν. πολλά τε περὶ τῶν ἰσομέ-
 νων τῷ Χοσρόῳ προαναγορεύσασα, τὴν τε προσχώρησιν αὐτοῦ
 Ῥωμαίοις πρὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἄρξεως καταμήψουσα, βίον
 τε ἰσάγγελον πολιτευσάμενη, καὶ ὡς πρέπει τοῖς ἁγίοις τὰ εἰς P 136
 ψυχὴν καὶ σῶμα ὀρῶντα, ἀπέστη τῶν τῆδε, τὸν τῆς καρτερίας
 15 στέφανον ἀκηράτους ἀναδησαμένη τροπαίους.

13. Ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς σωματοφύλακας ἐς B
 Χοσρόῳ ἐξέπεμπε. ἐς νοῦν τοίνυν βαλόμενος ὁ τῶν Περσῶν V 231
 βασιλεὺς τὴν ἄνωθεν αὐτῷ τῆς ἐπικουρίας γενοῦσαν ῥοπὴν, τῷ
 ἐν μάρτυσιν ἐπιφανεστάτῳ Σεργίῳ σταυρὸν ἐκ χρυσοῦ πεποιημέ-
 20 νον, λιθοκόλλητον, δῶρον ἐξέπεμπε, ὃν δῆτα Χοσρόης ὁ Κα-
 βύδου τὸ ἕστν παρασημαίμενος, λαφυραγωγίσας, ἐν τοῖς τῶν
 Περσῶν ἀνακτύροις ἀπέθετο, ἔτι τὸ Ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιβαίνοντος. ἐν τούτῳ γοῦν τῷ σταυ-
 ρῷ ἕτερον Χοσρόης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξ ἀπέφθου χρυσοῦ σταυρὸν

feminam conantur. cum verbis actum agerent, tetro carceri eam longo tempore includunt. sed auxilio dei omnia circumspicientis, eamque nullo tempore absque testimonio sibi relinquentis, angelo apparente e custodia exit, atque Romanorum provinciae succedens apud Hierosolymam insignem et inenarrabilem dei magnificentiam divulgat, sacrisque precationibus ad sepulcrum magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi effusis, et crucem passi monumentum similiter venerata, Hierapolim regressa est, multaque eventura Chosroae vaticinata, cum etiam Romanis de eius ad ipsos perfugio ac transitione, antequam fieret, praedixisset, et vita exemplo angelico, atque ut decet sanctos, tum animo tum corpore traducta ab his rebus mortalibus discessit, tolerantiaequae corona cum triumpho sempiterno redimita est.

13. Romanorum imperator custodes corporis ad Chosroen mittit, qui animum ad memoriam opis de caelo sibi praestitae revocans, Sergio martyri clarissimo crucem ex auro fabrefactam lapillisque insertis variatam pro munere offert; quam crucem Chosroes Cabadae filius urbe recepta in praeda repertam in Persarum regia reposuerat, Iustiniano adhuc rerum Romanarum potente. in apice crucis huius Chosroes ex auro

λεκτηγήνατο, τὴν αἰτίαν ἐντυπώσας ἐν αὐτῷ τοῦ ἀναθήματος.
 C ἐπιστολὴν δὲ δὴ Ἑλληνικοῖς γράμμασιν ἄμω τῷ κειμηλίῳ ἐς τὸ
 λεγόμενον βαρβυρικὸν παρεπέμπετο. ὑπεγέγραπτο δὲ τῇ ἐπιστο-
 λῇ καὶ βασιλικὴ ὑποτύπωσις. τὰ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐν τούτοις
 δῆτα ἐτύγγανεν ὄντα· οὐκ ἀμείψω γὰρ τῆς λέξεως τὸ ἀρχέτυπον. 5

“Τοῦτον τὸν σταυρὸν ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων,
 υἱὸς Ὁρμισδον, ὅτε ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας καὶ κακουργίας τοῦ
 δυστυχεστάτου Βαράμ υἱοῦ Βαργουσανῶς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ κα-
 βαλλαρίων εἰς Ῥωμανίαν ἀπήλθομεν, καὶ διὰ τὸ ἔρχεσθαι τὸν
 D δυστυχεῖ Ζαδισπράτην ἐκ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Νισίβιος ἐπὶ τῷ 10
 ὑποσῦραι τοὺς καβαλλάριους τοῦ μέρους τοῦ Νισίβιος εἰς τὸ ἀν-
 τῦραι καὶ συνταράξαι, ἐπέμψαμεν καὶ ἡμεῖς καβαλλάριους μετ’
 ἄρχοντος εἰς τὸ Χαρχάς, καὶ διὰ τῆς τύχης τοῦ ἁγίου Σεργίου
 τοῦ πανσέπτου καὶ ὀνομαστοῦ, ἕπειδὴ ἠκούσαμεν δοτῆρα εἶναι
 αὐτὸν τῶν αἰτήσεων, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἡμῶν, 15
 μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἐβδόμῃ, ἡτησάμεθα, ὡς ἐὰν οἱ καβαλλάριοι
 ἡμῶν σφάξωσι τὸν Ζαδισπράτην ἢ χειρώσωνται, σταυρὸν χρυ-
 σοῦν διάλιθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ πέμπομεν διὰ τὸ πάνσεπτον
 αὐτοῦ ὄνομα. καὶ τῇ ἐννάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τὴν κεφα-
 λὴν τοῦ Ζαδισπράτου ἤνεγκαν ἐπὶ ἡμῶν. ἐπιτυχόντες οὖν τῆς 20
 αἰτήσεως ἡμῶν, διὰ τὸ ἐκύστιν ἀναμφίβωλον εἶναι, εἰς τὸ πάν-
 σεπτον αὐτοῦ ὄνομα τὸν σταυρὸν τὸν παρ’ ἡμῶν γενόμενον, μετὰ

2. δὴ] δι’ IP.

obryzo crucem aſſam conficiendam, in eaque cauſſam dedicationis huius
 incidendam curauerat. epistolam porro Graece conſcriptam cum subscri-
 ptione ſua, ſimul cum pretioſo illo donario, in barbaricum, quod dicitur,
 mittit. epiſtola ad verbum haec continebat: nihil enim de primis
 eius vocibus immutabo.

“Hanc crucem ego Chosroes, rex regum, filius Hormisdas, quando
 ob inſtinctum diabolicum ſclerataeque molitionem perditissimi Varami,
 filii Bargusanae, et quos ſecum habuit caballariorum, in Romaniam pro-
 fugere coacti ſumus. et quia veniebat nefandus Zadesprates ab exer-
 citu Niſibim, ut partis Niſibenaе caballarios abduceret, qui nos oppu-
 gnarent et conturbarent, nos quoque caballarios cum duce Charchas mi-
 ſimus. et confiſi ope auxilioque ſancti maximeque venerandi et celebriſ-
 Sergii, quem petitionibus ac votis annuere ſolere audiveramus, anno
 primo regni noſtri, menſis Ianuarii die ſeptimo, votivimus, ſi caballarii
 noſtri Zadespraten occidiſſent aut vivum cepiſſent, crucem auream gem-
 mis ornatam in eius templum, propter nomen ipſius inprimis venerabile,
 miſſuros. ac die nono menſis Februarii caput Zadespratae ad nos allat-
 um eſt. quapropter voto noſtro damnati, ut id cuilibet certo conſtet,
 in venerando eius nomine crucem a nobis factam, cum ea quam Iuſtinia-

τοῦ πεμφθέντος σταυροῦ παρὰ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως Ῥωμαίων εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ καιρῷ τῆς ἀμιξίας τῶν δύο πολι- P 137
 τειῶν ἐνεχθέντος ἐνταῦθα παρὰ Χοσρόου βασιλέως, υἱοῦ Κα-
 βάδου, τοῦ ἡμετέρου πατρός, καὶ εὐρεθέντος ἐν τοῖς ἡμετέροις
 5 Ῥησαυροῖς, ἐπέψαμεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πανσέπτου Σεργίου.”

Ὁ μὲν οὖν σατράπης κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτῷ ἀπέδοτο
 τὸν σταυρὸν τὰ τε γράμματα τοῦ βασιλέως. τῷ δὲ ἐπιόντι ἐνιαυ-
 τῷ ὃ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς ἀναγορεύει βασιλειαν Σιρῆν, γένους
 Ῥωμαϊκοῦ (ἦν δὲ θρησκείας Χριστιανῶν), εἰς ὥραν ἀνθούσαν
 10 γάμῳ ταύτῃ κατευνασθεῖς, κἀντεῦθεν παραχαράττων τῶν Βα-
 βυλωνίων τὰ νόμιμα. (14) τρίτῳ δὲ ἔτει καὶ ἠντιβόλι τὸν B
 δραστηκώτατον ἐν Περσίδι Σέργιον παῖδα ἐκ τῆς Σιρῆς δοθῆναι V 232
 αὐτῷ. μετ’ οὐ πολὺ δὲ τούτου γεγονότος αὐτῷ, δώροισι καὶ
 αὐθις γεραίρει τὸν εὐεργέτην εἰκότως. ἐπιστολὴν δὲ ἐξέπεμψεν
 15 Ἑλληνικῇ συμφράσει χρησόμενος. εἶχε δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἐπὶ λέξεως
 οὕτως.

“Τῷ μεγαλομάρτυρι Σεργίῳ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων.
 ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, υἱὸς Ὀρμίσδου, τὰ δῶρα τὰ
 μετὰ τοῦ δίσκου ἐξέπεμψα οὐκ εἰς θεῖον ἀνθρώπων, οὐδὲ ἵνα ἐκ C
 20 τῶν λόγων μου τὸ μέγεθος τοῦ πανσέμνου σου ὀνόματος γνωσθῆ,
 ἀλλὰ διὰ τὸ γνωσθῆναι τὴν ἀλήθειαν τῶν γενομένων καὶ τὰς
 πολλὰς χάριτας καὶ εὐεργεσίας ἃς ἔσχον παρὰ σοῦ· εὐτυχία γάρ
 μοι ἔστιν, ἵνα τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐμφέρεται τοῖς ἱεροῖς σου σκεύεσιν.
 ἐν τῷ εἶναί με ἐν τῷ Βεραμαῖς ἡτησάμην παρὰ σοῦ, ἄγε, ἐλ-

nus Romanorum imperator in aedem eius miserat, discordiis belloque
 quod inter se duo regna gesserant, a Chosroae, regum rege, Cabadae
 filio, avo nostro, huc asportata atque in thesauris nostris inventa, in
 templum Sergii summe venerandi misimus.”

Satrapa iussibus obsecutus, crucem cum litteris regiis reddit, anno
 dehinc proximo Persarum rex Siram, genere Romanam, et religione
 Christianam, quam aetate florentem connubio sibi copularat, reginam
 publicitatis appellat, et in eo Persarum leges atque instituta negligit.
 (14) tertio autem anno Sergio Persidis martyri efficientissimo pro filio
 ex Sira suscipiendo supplicat. nec ita diu post rursus benemerentem
 suum donis, et quidem iure honorat, adiuncta epistola Graece compo-
 sita, quae ad verbum sic sonat.

“Magno martyri Sergio Chosroes rex regum. ego Chosroes, rex re-
 gum, filius Hormisdæ, haec dona cum disco misi, non sane ut ab ho-
 minibus spectentur, neque ut ex verbis meis perquam venerandi nominis
 tui amplitudo cognoscatur, sed ad prodendam gestorum veritatem mul-
 tasque gratias et beneficia, quae in me contulisti. etenim felicitatem
 meam interpretor, nomen meum in sacris vasis tuis conspici. cum ver-
 sarer Berramis, oravi te, vir sancte, ut me auxilio tuo adiuveres et

θεῖν εἰς τὴν βοήθειάν μου καὶ ἐν γαστρὶ συλλαβεῖν Σιρῆν. καὶ ἐπειδὴ ἡ Σιρὴ Χριστιανὴ ἔστιν καὶ γὰρ Ἑλλην, ὁ ἡμέτερος νόμος ἄδειαν ἡμῖν οὐ παρέχει Χριστιανὴν ἔχειν γαμετήν. διὰ οὖν τὴν
D ἐμὴν πρὸς σέ ἐγνωμοσύνην εἰς ταύτην τὸν νόμον παρείδον, καὶ ταύτην ἐν γυναιξίν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐν γνησιότητι ἔσχον καὶ 5 ἔγω, καὶ οὕτως συνείδον νῦν δεηθῆναι τῆς σῆς ἀγαθότητος ἐν γαστρὶ συλλαβεῖν αὐτήν. καὶ ἡτησάμην, καὶ συνεταξάμην ἵνα, ἐὰν ἐν γαστρὶ συλλάβῃ Σιρὴν, τὸν σταυρὸν τὸν φορούμενον παρ' αὐτῆς πέμψω τῷ πανσέπτῳ σου οἴκῳ. καὶ τοῦτον ἔνεκεν καὶ γὰρ καὶ ἡ Σιρὴ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔχομεν, ἵνα εἰς μνημόσυτον τοῦ 10 ὀνόματός σου, ἄγιε, τοῦτον τὸν σταυρὸν κρατῶμεν. καὶ συνείδομεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν, μὴ συντείνουσιν περαιτέρω τῶν
P 138 τετρακισχίλων τριακοσίων στατήρων μιλιαρησίων, πεντακισχίλιους στατήρας πέμψαι. καὶ ἐξ οὗ τὴν τοιαύτην ἐν ἐμῶν ἔσχον αἰτήσιν καὶ ταῦτα διελογισάμην, ἕως οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ 15 Ῥοσχωσρών, δέκα ἡμερῶν πλέον οὐ διήλθον, καὶ σύ, ἄγιε, οὐ διὰ τὸ εἶναι με ἄξιον ἀλλὰ διὰ τὴν σὴν ἀγαθότητα, ἐφάνης μοι ἐν ὀράματι τῆς νυκτός, καὶ τρίτον εἶπές μοι ὅτι ἡ Σιρὴ ἐν γαστρὶ ἔχει. καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ ὀράματι τρίτον ἀνταπεκρίθην σοι λέγων, καλῶς, καλῶς, καλῶς. καὶ διὰ τὴν σὴν ἀγίωσύνην καὶ 20 ἐλεημοσύνην, καὶ διὰ τὸ πάνσεπτόν σου ὄνομα, καὶ διὰ τὸ εἶναι
B σε δοτῆρα τῶν αἰτήσεων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ Σιρὴ τὸ εἰδισμένον ταῖς γυναιξίν οὐκ εἶδεν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐδίστισα εἰς τοῦτο, ἀλλὰ τοῖς λόγοις σου ἐπίστισα, καὶ ὅτι ἄγιος εἶ καὶ ἀληθινός

Sira conciperet. et quanquam illa Christiana esset, ego vero Graecorum sacra colerem, ut per leges nostras habere illam in matrimonio non possem, tamen propter meam erga te pietatem legum securus hanc duxi, eamque prae caeteris uxoribus in dies sincero affectu et amo et amavi. atque ita constitui, bonitatem tuam rogare uti Sira foetu gravida fieret. et rogavi, et decrevi plane, si concepisset, crucem quam in collo gestaret, ad venerabilem aedem tuam mittere. et huius rei causa ego et Sira istuc consilii cepimus, uti ad monumentum nominis tui, vir sancte, hanc crucem apud nos retineamus, placuitque nobis pro ea pretium quatuor millium trecentorum staterum miliariorum non excedente, quinque mille stateres mittere. ex quo autem huiusmodi postulationem apud animum concepi et haec mecum cogitavi, donec Rhosochosrum pervenimus, non plus decem dies abierunt, cum tu, sancte, non quod ego sic meritis essem, sed quia bonus es, mihi te per quietem obtulisti, tertiumque dixisti Siram esse gravidam. in eodem viso tibi respondi, bene est, bene est, bene est. ac propter sanctitatem et misericordiam, propterque summe colendum nomen tuum, et quia preces ac vota exaudis, ex illo die Sira, quod feminis solet, accidere desiit. ego porro de hoc non dubitavi, sed verbis tuis fidem habui, ac te sanctum vero-

δοτήρ τῶν αἰτίσεων. μετὰ τὸ ταύτην τὰ γυναικεῖα μὴ ὑπομεί-
 ναι, ἐκ τούτου ἔγνων τὴν δύναμιν τοῦ ὀράματος καὶ τὴν τῶν
 παρὰ σοῦ ῥηθέντων ἀλήθειαν. παρ' αὐτὰ οὖν ἐπέμψα τὸν αὐ-
 τὸν σταυρὸν καὶ τὴν τούτου τιμὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ σου οἴκῳ,
 5 κλεύσας ἐκ τῆς τούτου τιμῆς δίσκον ἓνα καὶ ποτήριον ἐν γενέ-
 σθαι εἰς λόγον τῶν θείων μυστηρίων, ἀλλὰ μὴν καὶ σταυρὸν
 γενέσθαι καταπηχθῆναι ὑφείλοντο ἐπὶ τῆς τιμίας τραπέζης, καὶ C
 θυματήριον, τὰ πάντα χρυσαῖ, καὶ ἀμφίδυρον Οὐννικὸν κεκο-
 σμημένον χρυσίῳ. τὰ δὲ λοιπὰ μιλιαρῆσι εἶναι τοῦ ἁγίου οἴκου,
 10 ἵνα διὰ τῆς τύχης σου, ὕγιε, εἰς πάντα, ἔξαιρέτως δὲ εἰς τὴν
 αἴτησιν ταύτην εἰσελθῆς εἰς βοήθειάν μου καὶ Σιρῆς. καὶ ὁ διὰ
 τῆς πρεσβείας γέγονεν ἡμῖν τῷ ἔλει τῆς σῆς ἀγαθότητος, καὶ
 τῷ θελήματι μου καὶ Σιρῆς εἰς τέλος προέλθοι, ἵνα καὶ γὰρ καὶ
 ἡ Σιρῆ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τὴν σὴν δύναμιν ἐπιπύωμεν
 15 καὶ εἰς σὲ ἔτι πιστεύομεν."

15. Εἰς τάχος τοιγαροῦν ὡς τὸ τέμενος ὃ ἀποσταλεῖς ^D
 ὑφικνεῖται, τὰ δὲ δῶρα τὰ τοῦ βασιλέως ἡμῖν τοῖς γράμμασιν ^V 233
 ἐν τῇ ἱερᾷ περιέθετο τραπέζῃ.

Ὁ δὲ Βαράμ μὴ χειρωθεῖς ἐπὶ Χοσρόου ἔξυλισον ὑπεκρού-
 20 σατο κίνδυνον. τοιγάρτοι τῶν Περσῶν βασιλεὺς πάντας τοὺς
 κεικωννηκότας τῇ τυραννίδι ὀλέθρῳ παρέδοτο, αὐτὸν τε Βιν-
 δόην τοῖς τοῦ Τίγριδος ἐγκάτοις κατέθετο ὡς οἶα δὴ κατὰ βασι-
 λέως χεῖρας ἐκτείναντα. αἱ δὲ σπονδαὶ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν P 139

7. γενέσθαι καὶ πηχθῆναι IP.

quo petitorum datorem credidi. et cum illa menses suos non pateretur,
 vim ac potestatem visi illius dictorumque abs te veritatem perspexi. ob
 id igitur ipsam crucem et pretium eius in venerandam aedem tuam misi,
 iussique et ex eo discum unum poculumque unum ad usum divinorum
 mysteriorum fieri; quin etiam crucem in sacrosancta mensa figendam et
 turibulum, omnia aurea, et Hunnicum quod utrinque aperiretur, auro
 ornatum fieri mandavi. reliqua miliarisia sancto templo tuo relinqui, ut
 praesidio tuo, sancte, in rebus omnibus, potissimum vero in hac peti-
 tione me Siramque respicias, quodque tuis precibus misericordiaeque bo-
 nitatis tuae nobis concessum est, pro utriusque nostrum desiderio opere
 ipso perficiatur, ut ego et Sira adeoque mortales universi in potentia
 tua spem collocemus, atque in te credamus."

15. Qui missus erat, celeriter ad templum perveniens dona regis
 cum epistola in sacra mensa exponit.

Varamus a Chosroe non captus periculum magnum effugit. proinde
 rex, quotquot cum eo in tyrannide communicaverant, spiritu privavit,
 ipsumque Bindoem, ut qui manus contra regem extendisset, in medium
 Tigridem demersit. foedera inter Romanos et Persas pari aequitate coli

ἐν ἴσῃ μοίρῃ προέρχονται. καὶ οὕτω δῆτα ἐνδόξως ὁ μέγας τε καὶ Περσικὸς ἐκείνος Ῥωμαίοις κατεπέμνυτο πόλεμος.

Οὐκ ἂν δὲ περιόψομαι καὶ ὅσα λέγεται Χοσρόην τὴν περὶ τοὺς ἀστέρας τῶν Χαλδαίων ἐξησηκήμενον πολυύσχολον ματαιότητα προαναγορεύσαι κατὰ τὴν τοῦ πολέμου ἀκμὴν. τοῦ γὰρ 5 στρατηγοῦ Ἰωάννου τῆς τῶν Ἀρμενίων δυνάμειως ἐδοκίμου αὐτῷ ἐπιτιμοῦντος ἀκοσμίας ἕνεκα, καὶ ὡς οὐ δεῖ βασιλεῦσκειν πεφυκέναι τοὺς τρόπους τὰς τε τῆς ψυχῆς ὁρμὰς ὑπεῖναι ἀλλόκοτον, φασὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν λέξαι τὸν βάρβαρον “εἰμὴ περ Β ὑπὸ τοῦ καιροῦ ἐτυραννοῦμεθα, οὐκ ἂν ἐθάψῃσας, στρατηγέ, 10 τὸν μέγαν ἐν ἀνθρώποις βασιλεῦσκειν βύλλειν τοῖς σκώμμασιν. ἐπεὶ δὲ τοῖς παροῦσι μέγα φρονεῖς, ἄκουσον δὴ ἔ. τοῖς θεοῖς ἐς ὕστερον μεμελέτηται. ἀντικαταρρεύσει, εὐ ἴσθι, ἐς τοὺς Ῥωμαίους ὑμᾶς δεινά. ἔσεται δὲ τὸ Βαβυλώνιον φῶλον τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας κρυτοῦν τρίτην κυκλοφορικὴν ἑβδομάδα ἐτῶν. μετὰ δὲ 15 τοῦτο πεμπτὰσαν ἑβδομάδα ἐνιαυτῶν Ῥωμαῖοι Πέρσας δουλαγωγήσετε. τούτων δὲ διηνησμένων, τὴν ἀνέσπερον ἡμέραν ἐνδημεῖν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν πρῶσοκωμένην λῆξιν ἐπιβαίνειν τοῦ κράτους, ὅτε τὰ τῆς φθορᾶς παραδίδεται λύσει καὶ τὰ τῆς κρείττονος διαγωγῆς πολιτεύεται.” οὐ μετὰ πολὺ δὲ καὶ ὁ Πρόβος 20 C τῆς Χαλκηδονέων πόλεως τὴν ἀρχιερατικὴν φροντίδα περιεβύλετο, καὶ ἤκουσέ πον παρὰ Χοσρόου παράδοξον. τοῦ γὰρ αὐτοκράτορος Μαυρικίου τοῦτον ἐς Κτησιφῶντα πρὸς Χοσρόην ἐπαποστείλαντος, ἐν σταθῆρῳ μεσημβρίῳ τινὶ μετέκλητον εἰς τὰ

3. τὴν deest IP.

coepta. hoc tandem modo acre illud et Persicum bellum a Romanis non sine gloria finitum atque compositum est.

Non praeteribo autem quae Chosroes, in operosa inanitate astronomiae Chaldaeorum exercitatus, flagrante adhuc bello praedixisse fertur. etenim cum Ioannes Armeniarum copiarum dux clarissimus de soluta disciplina, de moribus regiae personae indecoris et absurdis cupiditatibus eum obiurgaret, aiunt ita respondisse. “nunquam tu auderes, mi dux, in magnum inter homines regem scommata iacere, nisi iniqua nobis tempora dominarentur. quia vero praesentia tibi spiritus faciunt, audias licet quid dii immortales in futurum constituerint. scias velim calamitates in vos Romanos redundaturas. gens Babylica, tribus in orbem actis annorum hebdomadibus, Romanorum tenebit imperium. post per quinque annorum hebdomadas Romani Persas servitio prement, secundum quae dies sine vespera hominibus illucescet, expectatusque imperii finis aderit, et abolita corruptione melior vivendi ratio inducetur.” non multo post etiam Probus, Chalcedensium creatus episcopus et a Mauricio Ctesiphontem legatus, ab eodem admiranda audivit. meridie enim qua-

ἀνάκτορα τοῦτον εἰσποιησάμενος, ἰδρῶτι περιφροόμενος τῆς Θεο-
μήτορος εἰκόνα ἤξιον παρὰ τοῦ ἱερέως Θεύσασθαι. ἐπιφερόμε-
νος οὖν ὁ ἱερεὺς τὸ ταύτης Ἴνδαλμα ἐν πυκτῶν ἑδίδου ἐς θέαν
ἐλθεῖν τῷ Περσῶν βασιλεῖ. ὁ δὲ προσκνήσας τὸν πίνακα, ἔφα-
5 σκε παρεστάναι αὐτῷ τὸ τούτου ἀρχέτυπον, φῆσαι τε πρὸς αὐ-
τὸν τὰς Ἀλεξάνδρου νίκας αὐτῷ τοῦ Μακεδόνοιο χαρίσασθαι.
καὶ τὰ ἤδη πον γεγονέναι, ἀπολαβόντος Χοσροῦ τὴν ἐς τὰ βα- D
σῖλεια κἀθοδὸν τῶν τε τυράννων ἐπικεκρατηκότος Ῥώμη τε καὶ
δυνάμει τοῦ αὐτοκράτορος, διεξῆμι ὁ Πρόβος. καὶ περὶ τὴν
10 Νινευὶ ἦκε πολυλείψανα τῆς ἐπὶ τῆς Βαβυλῶνος ἐγχειρηθείσης
τοῖς ἀνθρώποις πυργοποιίας ὑπεῖναι, τὴν τε πλίνθεισιν, καθὰ
τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῆ διηγήρεται, εἶναι λίαν ἐπιμελῶς ἐξοπτη-
θεῖσαν πυρὶ.

Ἄλλ' ἐπεὶ τοῦ Περσικοῦ πολέμου τῆ συνθήκῃ τῆς ἀφγη-
15 σεως ὡς οἷον τε ἦν ἀπετερματίσαμεν τὴν ὑπόθεσιν, πρὸς τὰ τῆ
Εὐρώπῃ πραχθέντα χωρεῖτω αὐθις ὁ κύλαμος, τὰς βίβλους ναυ-
τιλλόμενος μέλανι, ὅπως ἐπὶ τὸν λιμένα τοῦ σκοποῦ καθορμιζό-
μενος, καὶ τὰς ἐπιφανεῖς τῶν πράξεων φόρτον φερόμενος, τὰ
τῶν ἀξιωφηγῆτων ἀκονοσμάτων πληρώσειεν.

20 16. Ἄρτι γε ἄρα πού τοῦ περὶ τὴν ἔω γελώσης ἡμέρας P 140
τοῖς πράγμασι, καὶ τὴν πρόοδον οὐκ ἐκ κλίνης βαρβαρικῆς μν- V 234
δικῶς ποιουμένης Ὀμηρικώτερον, ῥοδοδάκτυλός τε ἀπανηναμέ-
νης ἀκούειν, ἐπεὶ τὸ ξίφος τοῖς αἵμασιν αὐτοῖς οὐ φοινίσσεται,
τὰς δυνάμεις ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὴν Εὐρώπην ὡς τάχιστα μετεβί-

dam ferventissima, cum in regiam illum accivisset sudoreque manaret,
dei matris imaginem sibi ab eo ostendi postulavit. quam ille in tabella
depictam secum ferens regi spectandam obtulit. rex tabellam veneratus
noctu ipsam virginem sibi apparuisse retulit, dixisseque se ipsi Alexan-
dri Macedonis victorias largitam esse. quod dudum esse factum Probus
confirmavit, cum iam in regnum rediisset, tyrannosque viribus et virtute
imperatoris adiutus perdonuisset. allatae sunt item a Ninive reliquiae
turris Babel, quam fictis lateribus, ut sacrorum doctor Moses explicavit,
et igni diligenter excoctis homines exaedificare tentaverunt.

Sed quoniam quae de bello Persico scribenda fuerunt, cum eius belli
fine absolvimus, ad res in Europa gestas stilus redeat, et in atramento
libros pernaviget, ut ad portum propositi appulsus et insignibus rebus
gestis onustus, quod superest auditionum memoratu dignarum reprae-
sentet.

16. Cum igitur iam in Oriente rediret rebus dies, nec fabulose se-
cundum Homerum e lecto barbarico Aurora prodiret, nolletque audire
ῥοδοδάκτυλος (i. e. roseos habens digitos seu purpurea), quandoquid-
dem gladiatorum sanguine purpurandorum materia non restabat, copias
imperator quamprimum in Europam transfert, et Anchiolum advenire

βαζεν, ἐπὶ τε τὴν Ἀγγιλαον τὴν ἐκδημίαν παρασκευάζεται· διε-
 γνώκει γὰρ τὸ Ἀβυρικὸν αὐθις ἐθέλειν φοιτῆν. προσδοκίμου τοι-
 B γαρὺν τοῦ βαρβαρικοῦ τυγχάνοντος ἐς παρασκευὴν συνετέτακτο.
 οἱ μὲν οὖν ἐντιμότεροι τῶν ἐς συγκλήτου βουλὴν κατελιπάρουν
 τὸν Καίσαρα χειροτονῆσαι στρατηγὸν τῷ πολέμῳ καὶ ἀναβολὴν 5
 τὰ τῆς βασιλικῆς ἐπιβολῆς ἀποφέρεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθον,
 ὁ τῶν ἱερατικῶν ταγμάτων ἡγούμενος ἐδίδετο τὸν βασιλεῦ ἀπο-
 στρατήγηον εἶναι, ἐτέρῳ δὲ τὰ τῆς ἀγωνίας περιβαλεῖν. ἐπεὶ δὲ
 οὗτος οὐκ αἰδέσιμος ἦν ἔξαιτούμενος, ἡ βασιλεία ἕμα τοῖς παισὶ
 ποτνωμένη ἠντιβόλει τὸν γαμέτην τὸν Καίσαρα δευτέρας γενέ- 10
 σθαι φροντίδας. ὡς δὲ καὶ ταύτης ἡ ἀξίωσις πρόσωπον οὐκ
 C ἔσχεν ἀσχυρτηλὸν ἢ μέλος πειθήριον, ἔξχωρει τῶν βασιλείων ὁ
 αὐτοκράτωρ Μαυρικίος παρυσάγγην ἕνα καὶ ἡμιόλιον· ἑβδομον
 δὲ ἕρα τοῦτο τοῖς Βυζαντιοῖς ὠνόμασται. κατ' ἐκείνην γοῦν
 τὴν ἡμέραν ἡλίου μεγίστη γέγονεν ἔκλειψις. ἔννατον δὲ ἕρα τοῦτο 15
 ἔτος ἐτύγχανεν ὃν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ἐπεγένοντο δὲ
 καὶ ἔξαισίων πνευμάτων φουρήματα, νότος τε βίαιος, ὡς μονο-
 νουχὶ καὶ τὴν ἐπιβύθιον ψηφίδα ἀναρρίπτειν τῷ θύλῳ τοῦ σά-
 λου. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀκηκῶς Ζαλυβζῶν τὸν Πέροσην
 D ἤκοντα ὡς αὐτόν, παλιandroμεῖ πρὸς τὸ βασιλεῖον ἔστυ. διαθείς 20
 τε ὡς ἐνῆν ἐπιθεξίως τὴν τῆς πρεσβείας ἀξίωσιν, τοῦ σκοποῦ
 αὐθις τῆς ἐκδημίας ἀπήρχετο. τυχεῖν δὲ γλιχόμενος καὶ θείας
 τινὸς ἐποπτίας συστρατευσαμένης αὐτῷ, ἐπὶ τὸ μέγα τῆς θρη-
 σκείας κατεπαννυλλετο τέμμενος, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ὠκοδομη-
 μένον τοῦ αὐτοκράτορος· ἐς προσηγορίαν δὲ τῆς τοῦ Θεοῦ σο- 25

parat, quo Abares irruptionem denuo cogitare acceperat. dum ergo
 barbari exspectantur, apparatus bellicum adornat. caeterum honoratio-
 res de consilio magnopere orant uti expeditionem duci committat, ipse
 per se in hostem ne eat. cum non flecterent, sacrorum ordinum prin-
 ceptis (patriarcha) eundem obsecrat ne ducis officio fungi sed eas partes
 alteri mandare velit. sed cum nec huius preces velut cantu quodam iis
 delinitus revereretur, Augusta una cum liberis suppliciter instat uti sen-
 tentiam mutet. verum nec horum obtestatione quidquam commotus e
 regia egreditur, et parasangam unam et semis usque in Septimum, ut
 a Byzantiis nominatur, procedit. eo die sol paene totus est obscuratus,
 annus imperii eius nonus tum agebatur. coorti sunt item venti validis-
 simi, ut tantum non mare ab imis sedibus everterent. porro Zalabza-
 num Persam legatum ad se venire audiens in urbem imperatoriam re-
 meat. cuius postulatis quae dextre potuit expeditis, ductandi agminis
 voluntatem denuo est persecutus. quia vero visum aliquod divinum ex-
 petebat, quod tanquam socium haberet militiae, in amplo religionis no-
 strae templo, a Iustiniano imperatore aedificato est sapientiae dei nomine

φίας τὸ ἱερόν ἀνατίθεται. μηδεμιᾶς τοιγαροῦν ὄψεως ἐνυπνίων
 ἐπιφανείσης αὐτῷ, λιταζόμενος ἅμα τῷ λαῷ, εἰς τὴν πρὸ τοῦ
 ἄστεος τῆς Θεομήτορος οἰκίαν διημέρευε μυσταγωγούμενος, καὶ
 τῆς Θεανδρικής μετελάγγανε πανδαισίας· ὃ δὲ νεὼς πρὸς τῇ πηγῇ
 5 καταλέγεται. τῇ δ' ὑστεραία ὁ βασιλεὺς ἀπάρας ἐντεῦθεν ἐπὶ
 τὸ λεγόμενον Ἑβδομον γίνεται. ἕκταϊος δὲ τῷ Ῥηγίῳ προσέβαλλε.
 ἐνταῦθα πλήθος ἄπειρον τῶν μεταιτούντων συνήθροιστο, καὶ P 141
 ἤξιον τι παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλέσθαι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ
 τὰ συρρεύσαντα πλήθη τοῖς ἐκεῖσε βασιλεῖσις ἐναποκλείσας φιλιαν-
 10 θρωπίδας ἤξιον, ἱκανά τε κατακερματίσας ἀργύρια ἐψηχαγώγει
 τῆς ἀθροισθείσης πληθύος τὸ τῆς πενίας κατώδυνον. ὄρθριός
 τε γεόμενος, ἐγκελεύσας τε τὰς σὺλπιγγας, τῆς πορείας ἀπήρ-
 χητο. ἐπὶ τε τοίνυν Ῥόμφος γεόμενος ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων
 προεπομπεύετο. ἡ δὲ ἕκταξις εἰς μῆκος διέτεινεν. ὃ δὲ αὐτο-
 15 κράτωρ περιεγάννυτο τῷ σχήματι τῆς ἐκτάξεως τῆς προπομπού-
 σης δυνάμεως. τὸ δὲ μάχιμον κατόπιν ἐβάδιζε, τό τε ξύλον τοῦ B
 σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἐς ὕψος ἐπὶ δόρατος χρυσοῦ ἀπηώρητο καὶ
 προηγίτο τοῦ τε βασιλέως καὶ τῆς περιπόλου δυνάμεως. ὑπὸ δὲ
 δευτέρῃ ὥρῃ θηρίον παμμεγεθές (ὅς δὲ τοῦτο ἐτύχανεν ὄν)
 20 ἰχώρει κατὰ τοῦ Καίσαρος. τοῦ τοίνυν βασιλείου ἵππου ὑποτα- V 235
 ραχθέντος τῇ ἀθρόῃ τοῦ θηρίου ἀφίξει, τῆς καθέδρας ἀποβα-
 λείν τὸν βασιλέα τὸν ἐπιβάτην κατεστασίαζε. τοῦ δὲ βασιλέως
 λαν ἐπόχως ἑχομένου τοῦ χαλινοῦ γίνεται ἄκων ὁ ἵππος πειθή-
 νιος, τὰ τε τῆς ὄψεως ἀποβαλόμενος δειμάτα καὶ τὴν γνώμη
 25 μετέβαλλεν, αὐθις ταῖς ἡνίας οἰκονομούμενος. τὸ μὲν οὖν θη-

4. πανδαισιῶν IP.

consecrato, noctem agit. nulla ei per quietem specie divinitus oblata,
 cum populo preces fundens, in aede dei matris ante urbem diem totum
 rebus sacris consumit, epuloque coelesti pascitur. aedes illa ad Pegen,
 i. e. ad fontem vocatur. postridie inde abiens ad Septimum venit. die
 sexto Rhegium attingit. ubi innumera mendicorum multitudo congregata
 stipem ab eo flagitat. quos in regiam quae illic est inductos humaniter
 tractat, argentosque nummos affatim distribuendo dolorem egestatis illo-
 rum consolatur. appetente luce iubens classicum cani iter prosequitur.
 Romphos ubi accessit, stipatores antecedunt, acies in longum explicatur.
 imperator velut in pompa praecedentis agminis aspectu mirifice oblectat.
 robur militum posterius incedit. lignum crucis Christi super ha-
 stili aureo sublime portatur, imperatoremque, et circumfusum militem
 antecedit. diei hora altera inusitatae vastitatis sus in imperatorem in-
 currit, unde equus eius tam incitato bestiae impetu conterritus sessorem
 excutere luctatur. quo frena mordicus retinente, quantum inivitus obe-
 dit, et terriculamento ab oculis ablato fit quietior, iterumque habenis

ριον ὑπὸ μηδενὸς πολεμούμενον ἀνανταγωνίστῳ ἀλκῇ τὴν πύρρον εἶχεν ἀζήμιον. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοῦ θηρίου ἀφανοῦς γενομένου ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ σταυροῦ διατυπώσας τὰ σήμαντρα, ὡς ἔθος ἐπὶ τῶν παραδόξων Χριστιανοῖς ἀπεργάζεσθαι, εἶχετο τῆς βασιλεως, ταῦτά που θαυμάζων τὰ τῶν ἐπηκολουθηκότων ἑ παράλογα.

paret. sus nemine adversante impune et genere progre ditur. im pe rator, ubi bellua evanuit, pro consuetudine Christiana in rebus inopinatis et horribilibus signum crucis in fronte exprimit: iter continuat, tam que inexpectatos eventus secum admiratur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ 5'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ

Λ Ι Β Ε Ρ Ο Υ VI.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *In turbulenta tempestate Perinthum sive Heracleam navigare contendens Mauricius Daonium appellitur. inde Heracleam equo vectus Glyceriae martyris templo reficiendo pecuniam elargitur. monstrum pueri in Thracia prognatum eo mandante interimitur. (2) equus imperatoris de repente disruptus moritur. ex eventis futura mala moestus auguratur. grex cervorum occurrit: a satellitibus insequentibus plurimi funduntur. Gepidae hominis in quodam stipatore propter ornatum vestitus trucidando scelus nefarium. tres Sclavi cum citharis capiuntur et examinantur. quare Sclavorum gens auxilia Chagano negaverit. eorum studium in musicis. (3) senatus imperatorem per legatos ad redeundum frustra invitat. per loca paludosa ad pontem angustum exercitus incedens, eius cura et sollicitudine adiuvatur. ad Anchialum castra facit. propter oratores Persicos Constantinopolim repetit. Francorum rex pro societate tributum postulans nihil agit. Chaganus pactam pensionem augeri poscens, nec impetrans, bellum movet. Sclavis naves imperat. (4) Singidonenses Sclavos incurvant. Chagani voluntate Singidon obsidione liberatur. navigia a Sclavis transmittendo flumini compinguntur. Prisco Europaei belli administratio permittitur, qui Salvianum legatum sive subducem legit, et ad claustrum praeoccupandum mittit. Salvianum conspecta barbarorum multitudine perterritus refugit. confictu ad castellum Romani hostem superant: superveniente Chagano aufugiunt. (5) iter Chagani. Alexandri martyris templum incendit. a Romanis speculatoribus nec flagris extorquere veritatem potest. Drizipera adoritur: inde divino quodam viso exterritus abit. Prius e confictu ad Heracleam inito Didymotichum fugit, Zuruli a Cha-*

gano obsidetur. fictis a Mauricio ad Priscum litteris in terrorem datus parva accepta mercede recedit. (6) Priscus missione data militi Byzantium revertitur. ad Istrum Sclavos transitu prohibiturus mittitur. eius iter. Chaganus de pace rupta conqueritur: se enim bello peti suspicabatur. Priscus licentiae oratoris in imperatore ut foedifrago insectando ac proscindendo ignoscit: adversum Sclavos arma illa suscepta esse testificatur. (7) Priscus superato flumine Ardagastum praedonem noctu invadit. fugit Ardagastus, pugnat, rursum fugit, fluvium tranat. Sclavi populatores iugulantur: capti Byzantium mittuntur. Priscus nova praedorum partitione milites in se irritat: factum callide tuetur. eius oratio, qua de tumultu propter praedam excitato exercitum obiurgat. (8) exercitus duci mirabiliter reconciliatur. locus communis de potestate et efficentia linguae. praedae Byzantium abducendae Tatimer praeficitur. quid eo factum, et quomodo a Sclavis obviis praedia servata sit. ob eam ablatam imperator in templo deo gratias agit, supplicationem decernit. Alexandri centurionis Romani adversum Sclavos viriliter administrata. (9) Gepida hostium mysteria enunciat, regemque subita irruptione capiendum suadet. barbari captivi iussu Prisci mactantur. Gepida ad regem deludendum operam spondet; donis et promissis a Prisco honoratur. qua ratione rex barbarus circumscriptus oppressusque fuerit. Romani genium placantes veniunt in summum periculum. de praefectis vigillum et quibusdam militibus supplicium sumitur. (10) Priscus trans Istrum hiemare iubetur. milites tumultuanes duabus de causis nolunt. Priscus mollit animos et temperat iras. quonam modo Gepida satellitis imperatorii interfectores deprehensus fuerit, et ut se mendacis defenderit. eius ultimum supplicium. (11) monstra in suburbanis Byzantii. Petrus imperatoris germanus in locum Prisci Europaeae militiae dux declaratur. Priscus cum copiis flumen transit. Chaganus causam sciscitatur; quem sui a bello dehortantur. eius arrogantiam Priscus per Theodorum medicum sapienter castigat, veteri quadam de Sesostri Aegypti rege inducta historia. mutat mentem Chaganus, partemque praedae a Prisco postulat. captivi redduntur. ob id a Mauricio Priscus reprehenditur.

P 144
V 237

1. Προσπελάσας τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ τῇ Σηλυβρία, ἐπὶ τὴν Πείρινθον, ἣν Ἡράκλειαν εἶθισται τοῖς νεωτέροις ἀποκαλεῖν, διὰ ναυτιλίας τὰς ὁρμὰς ἐποιεῖτο. τοῖνυν ταχύνουσαι νῆες παρῆσαν, τῆς περὶ αὐτὰς ἀρτίας κατισκευῆς μηδὲν πρὸς βασιλεῖον ἐκπομπὴν ἀποδέουσαι. τοῦ ἀπόπλου τοιγαροῦν ἀπαροχομένου τοῦ αὐτοκράτορος κατηνέχθη ὕδωρ ἕξαισιον, ἀνέμων τε ἀκαθέκτων ἐπηκολούθει κινήματα, ὡς τοὺς ἐρέτας τοὺς τε προσκίωπους χαιρεῖν φράσαντας τῇ κώπῃ ἐρέττειν πᾶν εἶναι, τύχῃ δὲ ἐπιτρέψαι

1. Posteaquam imperator Selybriam advenit, Perinthum, quam recentiores Heracleam nominare consueverunt, navigare concupivit. expediuntur itaque perfecteque armis omnibus instruuntur naves, quae cum celeritate illum eo perveherent. ut altum tenuerunt, immensum aquarum agmen coelo ruit, ventisque immane furentibus fluctus attolluntur, ut qui ad remos sedebant, iis valere iussis labore desisterent, navigia fortunae

τὰ σκάφη, τὸν δὲ αὐτοκράτορα ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν πεντηκοντίερῶν
 παραδόξῳ σωτηρίᾳ ἐν τῷ Δαονίῳ διασωθῆναι, τὴν ναυαγίαν B
 ἐκκλίναντα. ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χωρίῳ καταπαννυχίζομενος ὁ
 αὐτοκράτωρ, ἕξ ἑωθινοῦ αἰθρίας γενομένης, ἀναβῆς ἐπὶ τὸν
 5 βασιλειον ἵππον ἐς Ἡράκλειαν γίνεται. ἐπὶ τὸν τοῖνον Γλυκερίας
 τῆς μάρτυρος νεῶν ἐντεμενίζεται, ὡς οἶόν τε ἦν τιμήσας τὸ τέμε-
 νος χρήματά τε ἐπιδοῦς ἐφ' ᾧ τὰ πυρὶ καταπεπτωκότα τοῦ ναοῦ
 ὑπὸ τῶν Ἀβάρων πρὸς νεώτερον κάλλος μεταχωρεῖν, καὶ τὰς δυ-
 νόμεις ἐκτάξας ἀπεφοῖτα τοῦ ἄστεος. ποιήσας τοῖνον παρασάγ-
 10 γας τέσσαρας, ἡλίον κεκλικότος στρατοπεδεύεται ἐπὶ τι ὕπτιον
 χωρίον τὴν θείσιν, πολυάνδρῳν τε καὶ ἀφθονίᾳ τῶν εἰς ἐπισιτι- C
 σμὸν περιρροόμενον. κατὰ τοῦτον δὴ τὸν χώρον τάφρον ὁ βασι-
 λεὺς διεγράψατο. τῶν δὲ περιπόλων τοῦ αὐτοκράτορος τὰς ἀθ-
 15 ἑκκράγει γύναιον, ἣ δὲ βοῇ διήχει καὶ ἐς τὸ πυκνότερον κατεφέ-
 ρετο· ὠδίνες γὰρ παρελύπον τὸ γύναιον. τῶν μὲν οὖν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορά τις ὑπασπιστὴς ἐξεχώρει, κωλύσων τῆς δυσφωνίας
 τὴν ἄνθρωπον. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ οἰκίσκῳ ἐγγίγντο τὴν τε τῆς βοῆς
 αἰτίαν διεπνθάνετο, τίκει τὸ γύναιον. ὁ δὲ τόκος πλημμύλημα D
 20 φύσεως ἐτύγχανεν ὄν. παιδίον γὰρ ἦν ὀφθαλμῶν τε καὶ βλεφα-
 ρίδων καὶ ὀφρῶν ἀμέτοχον, χειρῶν τε καὶ βραχιόνων ἀλλότριόν
 τε καὶ ἀδιατύπτων· πρὸς δὲ τῷ ἰσχύῳ ἰχθύος αὐτῷ σῦραιον ἦν
 προσφυές. ἀτὰρ τούτου δῆτα τοῦ θεάματος ὁ ὑπασπιστὴς ἰστο-
 ρήσας τὸν τρόπον ὡς τὸν βυσιλέα τὸν τε πατέρα καὶ τὴν μητέρα
 25 καὶ τὸ παιδίον καθείλκυσεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐς θείαν τοῦ

permitterent, imperator autem cum sua quinquaginta remorum navi nau-
 fragio elapsus Daoniumque profectus praeter opinionem evaderet. ibidem
 transacta nocte, quia sudum erat, in equo imperiali Heracleam inivit,
 Glyceriaeque martyris templum ingressus et quam maxime veneratus, pec-
 uniam ad partes eius illato per Abaros incendio vastatas ac prolapsas
 iterum excitandas exornandasque erogavit. deinde agmine ordinato dis-
 cedens, confectis quatuor parasangis, sole iam sub terras lapso ad ὄρ-
 pidum in clivo situm, frequens et rerum ad victum requisitarum copiis
 abundans, pervenit, ibidemque castra locat. satellitibus porro ad eius
 tabernaculum, ut decebat, excubias ducentibus, una muliercula partus
 cruciata doloribus, clarisonas voces iterum ac saepius effundit. egredi-
 tur de excubitoribus, qui feminam tam absono clamore prohibeat. ubi
 domunculam intravit causamque vociferationis exquisivit, illa partu sol-
 vitur. is naturae piaculum erat, puer sine oculis, sine palpebris, sine
 supercilliis, sine manibus, sine brachiis, peregrinum quiddam et informe.
 ad coxendices praeterea cauda piscis agnata visebatur. spectaculi huius
 forma et modo lustrato, satelles parentes ipsos cum puero ad imperato-

τέρατος γεγονώς, καὶ ὅπως τοῦτο ἐπηκολουθήκει τοὺς γονεῖς τοῦ τέρατος ἐξετάσας, μηδέν τι διαγνοὺς ὑπὸ τῶν τεκόντων καταλύει τὸ θέατρον, τὸ δὲ τέρας ἀναιρεῖσθαι κελεύει. ἡ μὲν οὖν τερατοτόκος ἀπέθη, τὸ δὲ παιδίον τὸ ξίφος ἠσπάζετο.

- P 145 2. Δευτέρα δὲ ἡμέρα μετεφοίτησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πρὸς 5 τὸ λεγόμενον Ἐνατον στρατοπεδεύεται, ὁδοιπορήσας τε παρασάγγας δύο τάφρον ἐδείματο. κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χῶρον ἐκ τῶν βασιλείων ἵππων ὁ ἐπισημότερος, τῷ χρυσίῳ κόσμῳ κατ-
- V 238 λαμπόμενος, πεσὼν ἀπέσκλη ἀθύρον διαρραγείς. ὁ δὲ βασιλεὺς οἰωνισάμενος ἐπὶ τούτοις πᾶσι τοῖς συμβόλοις ἀπαισίων καὶ λαν 10 δεινῶν ἰσομένων πραγμάτων αὐτῷ περιλυπος ἦν, δέει τοῦ μέλλοντος ἐπὶ τοῖς παροῦσι προταραττόμενος. τῇ δὲ ὑστεριᾷ παροδευομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐντυγχάνει αὐτῷ ἐλάφων πληθὺς. οἱ μὲν B οὖν περὶ τὸν αὐτοκράτορα τόξοις καὶ βέλεσι τῶν ζώων ἐπετοξάζοντο. πλήττεται γοῦν τὸ μέγιστον τῶν ἀγελαζομένων ἐλάφων, 15 καὶ εἰκότως ἐπιδιώξας καρτερὰ ὑπὸ τῶν κυνηγετούντων ἐγένετο. ἡλλοῦ τε δυομένου, καὶ τῆς ἐλάφου ἐξαλλομένης καὶ τῷ τύχει τῶν ποδῶν ἀποκλινύσης τὴν θήραν, οἱ μὲν ἄλλοι ἐπαύοντο, τῶν δὲ τῷ βασιλεῖ δορυφόρων καὶ Γήπαις τὸ γένος ἀνὴρ εἶχοντο τῆς διώξεως. ἐπὶ τινα τοῖνον δρυμὸν χωρησάσης ἐκείνης αὐτῆς τῆς ἐλάφου τῇ τοῦ δρόμου ἀκύτῃ, ἐγκυπτομένης τε τῷ κατακόμῳ τῆς λόχμης, καὶ οἱ ἄνδρες ἐς τὸ πρόσω ἐχώρουν, τῷ φιλο-
- C νείκῳ τῆς θήρας παροτρυνόμενοι μᾶλλον πρὸς τὴν ἐπίτευξιν. ὁ μὲν οὖν Γήπαις τὸν νευνίαν ὄρῶν ἐσθῆτα περιβεβλημένον λαμ-

rem deducit. qui portento conspecto, parentibus interrogatis unde id haberent, ubi causam nullam attulerunt, spectare desinit, quod natum erat interfici iubet. ita monstri mater absolvitur, et infans gladio conciditur.

2. Die altero imperator Enatum (loci nomen est) cum exercitu transit, emensusque duos parasangas castra vallo communit. tum de eius equis nobilissimus et aureis ornamentis decorus collabitur, ruptoque ventre confestim extinguitur. ex omnibus hisce praesagiis imperator infausta et peratrocia sibi in posterum praesentiens, et praesentibus terrefactus, ob metum futurorum in moestitudine haud mediocri versabatur. postridie in itinere procedenti cervorum grex occurrit. stipatores imperatoris sagittis et iaculis eos appetunt, meritoque venatu acriter insequentes partem maximam sternunt. sole autem occumbente, cum forte cerva prosiliens celeri cursu venatores fugeret, aliis insequi supersedentibus unus quidam de imperatoris satellitio et alius homo Gepida fugientem insectantur. cumque in silvam se penetraret arborumque densitatem peteret, duo illi studio quodam venandi ad praedam assequendam incitati etiam ultra pergunt. at enim Gepida adolescentem splendida veste

πρὸν ζῶντην τε χρυσῆν ἐμπομπευσόμενον οὐκ ἄκομψον, τὸν τε ἵππον αὐτοῦ χρυσοχάλινον, ἀνείλε τὸν δειλιον, δολοφονήσας αὐτὸν ὑπὸ τινα φάραγμα. ὁ μὲν οὖν δορυφόρος ἀντὶ τῆς ἐλάφρου κακὸν κακίστης ἐφέσεως γέγονε θῆραμα, οἴκοθεν καὶ ἀφ' 5 ἑαυτοῦ τὴν ἐπιβουλήν ἐνεγκάμενος· λίνα γὰρ αὐτῷ καὶ ἄρκυς καὶ δίκτυα ὁ χρύσιος κόσμος ἐγίνετο, συνέκδημος κατάκοσμος καὶ D συνοδοιπόρος ἐπίβουλος. πρώτης δὲ φυλακῆς τῆς νυκτὸς γενομένης ὁ μὲν ἐργάτης τοῦ φόνου ἐς τὸν χάρακα ἐπανῆκεν, ὁ δὲ βασιλεὺς οἱ τε ἀμφ' αὐτὸν τὸν δορυφόρον μηδαμῆ που θεώμενοι 10 ἐπὶ τῆς ἀδελίας τὰς ψυχὰς κατεπλήττοντο. τοῦ ἵππου τοίνυν τηράλλως πλανωμένοι, γηπόνος ἀνὴρ τούτου περιτυγχάνει, καὶ ἐς τὴν τύφρον αὐτὸν ἀπεκόμιζεν. ἵποτοπάσας γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦτον αὐτὸν κύριον καθεστάναι τοῦ φόνου, ἐς βάσανον ἐξεδίδου κολύσειν.

15 Τῇ δ' ὕστεραία ἄνδρες τρεῖς Σκλαβηνοὶ τὸ γένος μηδὲν τι σιδήρου περιβαλλόμενοι ἢ ὀργάνων πολεμικῶν ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν τοῦ βασιλέως ὑπασπιστῶν· κιθάραι δὲ αὐτοῖς τὰ φορτία, καὶ ἄλλο τι οὐδὲν ἐπεφέροντο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς διηρώτω τὸ ἔθνος P 146 αὐτῶν, καὶ ποῖ τὰς διατριβὰς ἐκληρώσαντο, τὴν τε αἰτίαν τῆς 20 περὶ τοὺς Ῥωμαῖκούς τόπους ἀναστροφῆς. οἱ δὲ τὸ μὲν ἔθνος ἔφρασαν πεφυκέναι Σκλαβηνοί, πρὸς τῷ τέρματι τε τοῦ δυτικῆ ἠκτικῆναι Ὠκεανοῦ, τὸν δὲ Χαγαῶνον μέχρι τῶν αὐτόθι πρὸς βίαις ἐκπέμψασθαι ἐπὶ συλλογῇ μαχίμου δυνάμειος, δῶρά τε πολλὰ τοῖς ἐθνήρχοις φιλοτιμήσασθαι. τοὺς μὲν οὖν δεξαμένους τὰ 25 δῶρα τὴν συμμαχίαν αὐτῷ ἀπανήρασθαι, ἀποκναίειν τε αὐτούς

indutum et balteo ex auro scite fabrefacto cinctum, et equum eius insignem habenis aureis intuens, in valle quadam dolo infelicem obruncat. ita satelles ille loco cervae mala mali desiderii praeda factus est, sponte et in corpore suo insidiarum materiam circumferens. nam lina retia et plagae aureae ipsi ornatus fuit, comes indecens, et insidiosus viae socius. prima noctis vigilia operarius iniquitatis in castra gressum recipit. imperator cum suis satellitem nusquam cernentes re incerta animis percellabantur. equum sessore vacuum et errantem agricola quidam forte nactus in castra reducit. hunc ipsum agricolam caedem fecisse imperator suspicatus quaestioni subiicit.

Postridie viri tres nec gladiis accincti nec ullo genere armorum praediti, tantummodo citharas gestantes a satellitibus imperatoris capiuntur. quaerit ex iis imperator qua gente oriundi, qua regione, quibus de causis Romana loca obeant. respondent se Sclavos esse, ad Oceanum Occidentalem habere sedes, Chaganum eo legatos ad colligenda auxilia cum muneribus multis ad principes gentis misisse; principes muneribus susceptis auxilia recusasse, affirmantes itinerum longitudinem

τὰ μήκη τῆς ὁδοιοποιίας δυσχυριζομένων· ὡς δὲ τὸν Χαγῶνον ἐπαποστελλασθαι αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς ἐαλωκότας, ἀπολογία
B ὑπόθεσιν ἔχοντας. πεντεκαίδεκά τε μηνὶ τὴν ὁδὸν διανύσαι. τὸν
 δὲ Χαγῶνον ἐπιλαθόμενον τοῦ νόμου τῶν πρέσβειων, δογματί-
 σαι κωλύμην αὐτοῦ τῆς ἀναλεύξεως. αὐτούς τε τῶν Ῥωμαίων 5
 ἔθνος ἀκηκούτας ἐπὶ τε πλούτιῳ καὶ φιλανθρωπίᾳ λίαν, ὡς ἔστιν
 εἰπεῖν, εὐκλείεστατον, ἐμπορευσαμένους τὴν εὐκαιρίαν πρὸς τῇ
 Θράκῃ ἀναχωρῆσαι. κιδάρας τε ἐπιστρέφειν διὰ τὸ μὴ ἐξη-
 σκῆσθαι ὄπλα τοῖς σώμασι περιβάλλεσθαι, τῆς χώρης αὐτοῖς
 ἀγνοούσης τὸν σίδηρον κάντεῦθεν τὸν εἰρηναῖον καὶ ἀστασίαστον 10
 παρεχομένης τὸν βίον αὐτοῖς, λύραις τε καταψάλλεσθαι περιλα-
 λεῖν οὐκ εἰδότας ταῖς σάλπιγγιν· οἷς γὰρ ὁ πόλεμος ἦν ἀνιστόρη-
 τος, εἰκότως ἂν ἔφρασκον αἰρετώτερά πως ὑπεῖναι τὰ τῆς μουσι-
C κῆς μελετήματα. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς ῥηθῆσι τὸ
 φῦλον ἀγάμενος, φιλοξενίας ἡξίου ἐκείνους αὐτοὺς τοὺς ἀπὸ τῶν 15
 βαρβάρων ἐντετυγηκότας αὐτῷ, θανμάσας τε τούτων τῶν σω-
 μάτων τὸ μέγεθος τὸ τε μεγαλοφυῆς τῶν μελῶν ἐς τὴν Ἡρά-
 κλειαν τούτους παρεπέμπετο.

D
V 239 3. Τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ πρέσβεις ἀπὸ τοῦ βασιλείου ἐξε-
 πέμποντο ἄστεος, ἣ τε ἀξίωσις ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐς τὸν βασι- 20
 λέα ἐγίγνετο· ἣ δὲ ὑπόθεσις τὴν ἐπανάξεν τῆς βασιλέως ἐκδη-
 μίας ἐθήρα λαβεῖν· ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ μηδὲν τι προσηκά-
 μενός τῆς πρεσβείας παλινοστεῖν προστάττει τοῖς πρέσβεσι. τε-
 τάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἐς τὸ πρόσω ὁ αὐτοκράτωρ μετωχητέυετο.
 στενῆς δὲ γεφύρας ἱκανοῖς στρατεύμασιν ὁμιλούσης, τεναγώδους 25

8. an ἐπιφέρεσθαι?

sibi onerosam ac molestam esse; et se, qui modo capti sint, ad Chaga-
 num missos, uti re ipsa illi respondeant. menses quindecim in itinere
 peragendo consumpsisse. Chaganum, legis legatorum immemorem, eorum
 reditum consulto impedire. audisse Romanos potentia, et humanitate
 summam adeptos claritudinem. opportunitatem proinde arripuisse, et in
 Thraciam revertisse. citharam porro curare, quod arma tractare ne-
 sciant, quandoquidem ipsorum regio ferro careat, unde extra seditiones
 ac tumultus in pace ac tranquillitate aevum degant. lyris canere, cum
 tubis circumstrepere non didicerint. bellum enim ignorantibus optabilio-
 rem autumabant esse exercitationem musicam. imperator hinc gentem
 laudans, et illos ipsos ad se adductos hospitalem in modum habens, eorum-
 que magna corpora et magnos artus membrorum admirans, Heracliam misit.

3. Tertio die legati ex urbe imperatoria ad imperatorem a senatu
 mittuntur, qui eum ad redeundum a peregrinatione sollicitent; quos ille
 legationem adversatus domum regredi iubet. quarto die p. rro iter ten-
 dit, cum perangusto ponte paludibusque occurrentibus transitus militibus

τε δυσχωρίας συγκυρησάσης αὐτοῖς, δυσδιέξοδος ἦν ἡ διάβασις. ὑπῆσαν δὲ πλησίον πηγαί ποταμοῦ ὃν Ξηρόγυψον προσκαλοῦσιν οἱ πλησιόχωροι. ἀκοσμούσης τε τῆς δυνάμειος περὶ τὴν διάβα-
σιν, θρύλλου τε περὶ τὴν γέφυραν ἀναθορήσαντος, ἀνυπονοή-

5 του τε βοῆς προσγενομένης τῷ πλήθει, καὶ τινων κατακρημνι- P 147

σθέντων ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ὄχλον ἐκθλίψεως, τοῦ ἵππου ἀποβῆς
ὁ βασιλεὺς καὶ βακτηρίαν ἐλόμενος αὐτουργὸς ἐλύγνετο κοσμιότη-
τος, καὶ τῆς ἐπιθέσειος ἀπέχισθαι τὰ πλήθη προστύξας ἐίδου
τῇ βυδίσει τὴν εὐροίαν, τῇ ἀναβολῇ τῆς συγχύσειος τὸ κατὰ

10 μικρὸν δεικνὸς ἀσφαλὲς τοῖς στρατεύμασιν. οὕτω μὲν οὖν ὁ βα-
σιλεὺς ἄσιτος διημερεύσας περὶ τὴν γέφυραν παρεῖχε τῇ δυσχω-
ρίᾳ διέξοδον. ἤλιον δὲ πρὸς δυσμῶς ἀποκλίναντος ἀπὸ σημείων
δύο τῆς γεφύρας ἐστρατοπέδευε. τῇ δὲ ὑστερίᾳ πρὸς τῇ Ἀγ-
χιάλῳ διαγράφει τὸν χάρακα. ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα B

15 ἐνθάδῃ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος ἐς τὸ βασιλεῖον ἄστυ ἐπάνει-
σιν, ἦκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον
πρέσβεις. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέ-
σβεις ἐς τὸ βασιλεῖον παραγίγονται ἄστυ· Φράγγοι δὲ ἄρα οὗ-
τοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, αἱ δὲ προσηγοραὶ τοῖς

20 πρέσβεσι Βόσος καὶ Βέττος. τούτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης
(ὄνομα Θεοδώριχος αὐτῷ) ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν, ἡξίου τε συν- C
θήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ συμμαχῆσαι καὶ δώροις ἀνελ-
σθαι πρὸς τὸν Χαγᾶνον τὸν πόλεμον. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ
τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροις, ἀπόμισθον τὴν ξυμμα-

perdifficilis efficitur. prope aberant fontes fluminis quem accolae illius loci Xerogypsum indignant. turbatis igitur et confusis ordinibus circa transitum, tumultuque ad pontem excitato, et clamore improvise per multitudinem exorto, et nonnullis ex collisione incedentium praecipitatis, imperator ex equo descendens sumpto in manus baculo transeuntes per semet in ordinem redigit, turbamque mutuum comprimere vetans intervalla praescribit, ac transitum remota confusione paulatim tutum securumque exercitui reddit. sic imperator circa pontem die per inodiam exacto, iniqua loca transgrediendi facultatem comparabat. sole ad occasum divergente a ponte altero lapide tentoria figit, et die sequenti apud Aëchialum similiter. illic dies quindecim commoratus, cum de legatorum regis Persarum adventa Byzantium accepisset, domum rediit. die tertie etiam legati Celtiberorum, qui hodie Franci dicuntur, Bosus et Beltus in urbe adsunt. huius gentis princeps Theodoricus tributum pro societate cum Romanis coeunda et pretium pro bello adversus Chaganum gerendo ab imperatore paciscebatur. qui legatos muneratus humaniter, et barbaros a Romanis exigere pecuniam inique patiens, hortatur Francos

χλιαν ἐκέλευσε Φράγγους παρέχεσθαι, ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥω-
μαϊκὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος.

Ὁ δὲ Χαγῶνος ἐπενθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζήτει
τὸν Κούσαρα. ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγοις τοῦ βαρβάρου
ῶτων οὐκ ἐδίδου βαλβίδα, ἀντελάμβανε παραυτίκα τὸν πόλε- 5
μον. καὶ οὖν ὁ Χαγῶνος τοῖς Σκλαβηνοῖς προστάττει ἀκατίων
πλήθη τεχταίνεσθαι, ὅπως πρὸς διάβυσιν σχοίη τὸν Ἰστρον πε-
D θήνιον. (4) οἱ μὲν τῆς Σιγγηδόνος οἰκήτορες ἀθρόοις ἐφόδοις
V 240 τισὶν τῶν Σκλαβηνῶν τοὺς πόρους λήϊζονται, καὶ πυρὶ παραδι-
δοῦσι τὰ πρὸς ναυτιλίαν τούτων ἐπίχειρα. διὰ τοι τοῦτο πολιορ- 10
κοῦσι τὴν Σιγγηδόνα οἱ βάρβαροι, ἣ δὲ πόλις ἐς τοῦσχατον ἀη-
κομένη κακοῦ ἰσχνῶς ἐπεφέρετο σωτηρίας ἐλπίδας. ἐβδόμη δὲ
P 148 ἡμέρα, καὶ ὁ Χαγῶνος τοῖς βαρβάροις προσέειπε τῆς πολιορ-
κίας ἀπέχεσθαι γενέσθαι τε ὡς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ τὸ βάρβαρον τού-
των ἀντήκουν γέγονεν, ἀπολιμπάνει τὸ πόλισμα χρυσῶν δαρι- 15
κῶν χιλιάδας ἀπενεγκάμενος δύο τράπεζάν τε χρυσούπιστον καὶ
στολήν. καὶ οὖν ὁ Χαγῶνος παρασύγγας ποιησάμενος ἔλντε
στρατοπεδεύεται ἀνὰ τὸ Μίρσιον, πλήθη τε Σκλαβηνῶν ξυλουρ-
γεῖν παρεσκεύαζεν, ὅπως τὸν ποταμὸν τὸν λεγόμενον Σάον ναυ-
τιλλόμενος διανήξεται. ὁ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἐπιστρατείαν ἠπέι- 20
γετο, οἱ δὲ σύνδρομον τῷ προστάγματι τὴν ναυτιλίαν παρεί-
χοντο· τοιαῦτα γὰρ οἶδε τῶν ταυτομένων ὁ φόβος ταξιαρχῶν
ἀπεργάζεσθαι. ἐπακτιρίδων γοῦν ἄρτι τῷ βαρβάρῳ γενομένων τε
B καὶ προκειμένων, τὸν ἀγγίθυρον ποταμὸν διαπεραιούται τὸ βάρ-
βαρον. ὁ μὲν οὖν Χαγῶνος δυνάμειος συντάξας ἀποδυσμὸν προ- 25

ut citra stipendium seu vectigal, quod postulabant, armorum societate
secum devinciri vellent.

Chaganus item pacta tributa augeri a Caesare contendebat; cui cum
aures non darentur, continuo bellum moliri et Sclavis bonum numerum
parandorum actuariorum ad Istrum traiciendum indicere. (4) cives
Singidonii Sclavorum labores crebris impressionibus depopulantur, eo-
rumque in fabricandis navibus opera ignibus exurunt. quocirca barbari
urbem obsidione circumdant. quae ad extremam devoluta miseriam spe
salutis exigua alebatur, cum luce septima Chaganus barbaris edicit uti
obsidione relicta ad se veniant. quibus dicto audientibus, ab obsessis
duobus daricorum millibus mensaque auro illusa ac veste acceptis ab op-
pido recedit, confectisque parasangis quinque ad Mirsiam castrameta-
tur, ac multitudini Sclavorum componendarum navicularum ad amnem
Saum transeundum negotium isiungit. et ille quidem expeditionem ur-
get: hi iussa illico complexi, et constitutos decuriones ad opera exi-
genda metuentes, curandae navigationi operam dant. fabricatis igitur
iam navigioliis et in medio propositis, vicinum flumen barbari transmit-

Θείν εκέλευε καὶ φοβερὰν τὴν ἐντυχίαν τῆς ἐπιστασίας Ῥωμαίοις
 παρέχεσθαι. πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῇ Βονωνίᾳ προσωμίλει.
 Ὡ δὲ αὐτοκράτωρ στρατηγὸν χειροτονεῖ τῆς Εὐρώπης τὸν Πρί-
 σκον, αὐτοσχεδίῳ δυνάμει συμφράζας αὐτὸν. ὁ μὲν οὖν Πρί-
 5 σκος ὑποστράτηγον Σαλβιανὸν ποιησάμενος, χίλοις τε καθοπλί-
 στας ἐπιεῦσιν, ἐκέλευεν προκατασχεῖν τῶν ἐχρωμάτων τὸ ἄσυ-
 λον. ὁ μὲν οὖν τῆς Προκλιανῆς τὰς διαβάσεις ἀγκαλισάμενος,
 χάρακα θέμενος ἐναυλίζετο, πεμπταίῳ τε περαιτέρῳ τῶν ὀχυ- C
 ρωμάτων γενόμενος συντηγῶναι τοῖς προθέουσι τῶν βαρβάρων.
 10 διαγνοὺς τοιγαροῦν οὐκ ἀξιόμαχον ἐπιφέρεισθαι δυνάμιν πρὸς
 παράταξιν, πρὸς τὴν τῶν ἐχρωμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν τὴν
 καταφυγὴν ἐποίησατο. οἱ δὲ βάρβαροι προσβυλόντες ταῖς δια-
 βάσειν ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν τὴν ἐγκοπήν ἀπελάμβανον, τῆς ἀν-
 τιθέτου θυραυλούσης τῶν Ῥωμαίων δυνάμειος κωλύμενη παρεχο-
 15 μένης τοῖς τῶν βαρβάρων κινήμασι. καὶ γοῦν ἐντεῦθεν περι-
 σταται Ῥωμαίοις τε καὶ βαρβάροις ἐς τὸ καρτερὸν συμπλοκή.
 διημερεύσας τοίνυν ὁ πόλεμος καὶ πολλῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων
 ἀναιρεθέντων, τὴν κρείττονα ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑποστράτηγος
 ῥοπήν ἀπελάμβανε. πρώτη τε φυλακῇ τῆς νυκτός καὶ ὡς τὸν
 20 Χαγῦνον τὸ βάρβαρον γίνεται, ἀφηγεῖται τε τῶν συγκυρησάντων
 τὴν ἔκβασιν. ἕξ ἑωθινοῦ τοιγαροῦν χιλιάσιν ὀκτώ τὸν Σαμοῦρ
 ὁ Χαγῦνος συμφράζας ἀπέστειλεν. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν ἐπιγεγονῶσαν
 πληθὺν μὴ θαναμύσαντες ἀπρὶξ τῆς παρατάξεως εἶχοντο. ἡττη-
 θέντων δὲ τῶν βαρβάρων, ἀναλαβὼν ὁ Χαγῦνος τὰς δυνάμεις
 25 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Σαλβιανὸς καταπλαγεὶς τὴν ψυχὴν
 ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν ἀπείρων δυνάμειος, δευτέρῃ φυλακῇ τῆς

tant. Chaganus partem copiarum segregat, quae praecurrat Romanis-
 que adventus sui terrorem iniiciat. quinto die Bononiam accedit. impe-
 rator Priscum praetorem Europae declarans, extemporalem ei manum
 adiungit. is legatum sibi Salvianum creat, cui praecipit uti cum mille
 equitibus claustra praesoccupet. Salvianus Proclianes transitum eingens
 aggero excitato insidet. die quinto egressus barbaris praecedentibus oc-
 currit, ac se ad pugnam viribus imparem cognoscens intra claustrum se-
 curitatis causa regreditur. barbari cum ad fauces pervenissent, ultra
 procedere vetabantur propterea quod Romani in stativis manentes iis
 sese opponerent. hic inter utrosque pugna atrox per diem totum com-
 missa est, multisque barbarorum interfectis Romanus legatus praevaluit.
 prima noctis vigilia barbari ad Chaganum revenientes acta exponunt;
 qui mane Samurium cum octo millibus mittit. Romani copia tanta su-
 perveniente nihil territi praelio mordicus instant. victis barbaris Cha-
 ganus cum reliquiis accurrit. Salvianus innumerabili multitudine percul-

- νυκτὸς τὰς διαβάσεις ἀπολιπὼν ὡς τὸν Πρίσκον ἐπάνεισιν.
 P 149 (5) ὁ δὲ Χαγῦνος ἡμέρας τρεῖς ἀνὰ τὸν χῶρον τὸν πρὸ τῶν
 V 241 ἔχυρωμάτων ἐνδιακρίψας, τεταρταῖος διέγνω τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπο-
 δρῶσιν. πέμπτη δὲ ἡμέρα ὑπὸ πρώτης ἔω τῆς πορείας ἀπήρ-
 χετο, καὶ διαπεραιούται τὰς δυσχωρίας τῶν διαβάσεων. γίνε- 5
 ται γοῦν ἡμέρα τρίτη εἰς τὸ λεγόμενον Συβουλέντι Κανάλιν. εἶτα
 τῇ Ἀγγιᾶλῳ προσέμιξεν. ἀπύρας τε ἐντεῦθεν καὶ πρὸς τῷ νεῷ
 Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος γεγονῶς ἐίδιδον τοῦτον τῷ παμφάγῳ
 πυρὶ παρανώλωμα. τρία τε σημεῖα μεταβῶς τοῖς ἐπὶ κατασκο-
 πῇ παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ παραπεμφθεῖσι συνετύγγανεν. 10
 B ὁ μὲν οὖν βάρβαρος αἰκισμοῖς διτρευνᾷτο τίς ἂν εἴη ὁ τῶν ἐα-
 λωκότων σκοπός, τὴν τε αἰτίαν τῆς πορείας αὐτοῖς ἐρεβοδιφού-
 μενος ἤσχαλλεν, οὐκ ἔχων μαθεῖν τὸ τῆς ἀληθείας ἀκρίβδηλον·
 νόθοις γὰρ αὐτὸν ἐξεκρούσαντο λόγοις. πέμπτης δὲ παρωχη-
 κίας ἡμέρας πρὸς τὰ Δριζίπερα μετοχτετεύει τὸν χύρακιν, τὴν τε 15
 πόλιν ἐνεχειρεῖ πως παρυστήσασθαι. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ ἄστεος ἐς
 τὸ καρτερόν παρετάττοντο, τὰς ἐλεπόλεις ἐβδόμη ἡμέρα ὁ βάρ-
 C βυρος ἐτεκταίνεται. Θρύλλου γοῦν ἔξαισίου προσπεσόντος τῇ
 πόλει, ἐπισύλων τε τῶν τῆς σωτηρίας ἐλπίδων γινομένων αὐτοῖς,
 εἰς ἐπίπλιστον Θρύσος ἐφοίτησαν· τὰς γὰρ πύλας ἀναπετεύσαν- 20
 τες τοῦ πολίσματος ἠπέλουν τοῦ ἔρχους καταφρονεῖν, ἰσοστυ-
 σιὸν τε πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀναλαμβάνειν τὸν πόλεμον. οἱ μὲν
 οὖν μέχρι φωνῆς καὶ τοῦ σχήματος τὴν παρτάξιν ποιησάμενοι,
 ὑπὸ τῆς δειλίας καταπληττόμενοι οὐκ ἐξεχώρουν τοῦ ἄστεος·
 D Θεία δὲ φροντίδι τινὶ ἀπίργετο τὸ βάρβαρον ἐπιτίθεσθαι. ἔδοξε 25

sus, transitu relicto secunda noctis vigilia ad Priscum est reversus.
 (5) Chaganus triduum in loco ante claustrum moratus, quarto die Ro-
 manos fugisse cognovit. quinto die sub primam auroram iter inceptat,
 difficilemque locum illum pertransit. tertio die Sabulentum Canalia di-
 ctum locum, inde Anchialum pervenit. Anchialo discedens, martyris
 Alexandri aedem edacibus flammis pro ludo exurit. inde tribus millibus
 distans in speculatores Romanos incidit; quos interceptos flagris quid
 vellent curiose interrogat, sed quanquam causam itineris indagaret sol-
 licitissime, tamen, quoniam fictis eum responsis morabantur, liquidam
 veritatem, quod ei stomachum movit, elicere non potuit. post diem
 quintum Drizipera profectus urbem subigere aggreditur. oppidanis for-
 titè se defensantibus, die septimo machinas expugnatorias fieri curat.
 cum igitur civitatem ingens perturbatio incesseret et spes salutis fluctua-
 ret, incolae audaces sese atque imperterritos fingunt. nam portis rese-
 ratis oppidum circumsidentes sese contemnere et aequo Marte cum illis
 dimicaturus iactitant. caeterum voce tantum et specie quadam tenuis
 congregientes, prae timore magno intra moenia haerent. divina autem
 providentia quaedam barbaros ab urbe opprimenda cohibuit. visus est

γὰρ ἡμέρας μεσοῦσης ὄρῳ Ῥωμαϊκὰς ἀπείρους συμπράττεσθαι
 φύλαγγας, ἀποχωρεῖν τε τοῦ ἄστεος καὶ ἀνὰ τὸ πεδῖον ἐπιέγε-
 σθαι ὄργώσας πολεμεῖν καὶ θανατῶν πρὸς παράταξιν. ἀσπάζε-
 ται τοίνυν αὐτοσχέδιον ὁ Χαγῶνος ἀπόδρασιν. καὶ δόκησις ἦν
 5 τὸ ἀντίμαχον, μορμολυκεῖον ὕψους καὶ διανοίας κατὰ πληξιν.
 πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Χαγῶνος ἐπὶ τὴν Πείρινθον γίγνεται·
 Ἡράκλειον δὲ ταύτην Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσιν. ἐπεὶ δὲ Πρί-
 σκος ἐξαπιναιῶς εἶδε τὸ βάρβαρον, τῇ ἐπιβολῇ ἀναβολὴν οὐ
 παρείχετο. συμπλακεῖς τοιγμοῦν τοῖς ἀνὰ τὸν Χαγῶνον πρὸς
 10 πόλεμον ἀφθῶρὸν τοῖς πολεμοῖς τὰ νῶτα ὑπέδειξε, τῇ ἀφθονίᾳ
 τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως φέρειν οὐκ ἔχων τῆς μάχης τὴν ἔνστασιν.
 ἀτὰρ εἰς Διδυμότοιχον ἄμμι τῷ πεζικῷ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατη- P 150
 γὸς ὑπεχώρησε. μετὰ τοῦτο εἰς Τζουρουλὸν ἀγκιόμενος ἀσυλίαν
 ταῖς δυνάμεσι τὴν πόλιν περιβάλετο. τὸ δὲ βάρβαρον τὸ ἄστν
 15 περικαθήμενον γεννικῶς ἐπολιόρκει τὸν Πρίσκον. τούτων γοῦν
 ὁ αὐτοκράτωρ ἀκηχῶς ἠδημόνει τε καὶ ἐδεδίει τὴν ἔκβασιν, καὶ
 μέγιστον τάρμαχον ἔσπυσε τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ συγκυρήσαντος. τε-
 τάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἀγγινοῖας ἀκόλυθον βουλὴν προηνήγκατο·
 τῶν γὰρ σωματοφυλάκων τινὰ μετὰ κλητον ποιησάμενος ἔκοντι
 20 ἄλῳναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐκέλευε, φύσκειν τε αὐτοκρα-
 τορικὰς ὡς τὸν Πρίσκον ἐπιστολὰς ἐπιφέρεισθαι, ὕπως οἱ βάρβα- B
 ροὶ καθύ πού τι ἔρμαιον ταύτας ἀναλεξόμενοι τῆς τῶν ἕγγεγραμ-
 μένων δυνάμεως αὐτήκοοι γένοιτο, κἀντεῦθεν ἐκδειματίζεμενοι
 τὴν πρὸς τὰ οἶκοι ἀνάξουζιν φευκισθέντες ποιήσαιντο. τοιαῦτα
 25 δὲ ἄρα ἐνεκεχάρμακτο γράμματι.

enim Chaganus medio diei videre innumeras Romanorum phalanges una
 frementes ex oppido procedere, et in campum ad animas in acie pro-
 fundendas cupidissime properare. hinc se in fugam subito coniecit,
 tametsi quos viderat adversarii nihil essent nisi vana opinio, terricola-
 mentum oculorum et consternatio animi. die quinto Chaganus Perinthum
 (Romanis Heracleam) venit. quem Priscus ut inopinato conspexit, rei
 inceptandae moras interponendas non censuit. conserta igitur cum ho-
 stibus manu, eadem hora terga vertit, cum vim et impetum tam fre-
 quentis exercitus sustinere nullo modo posset. Didymotichum autem cum
 peditatu se contulit. post Zurulum petens muros pro tutamine habuit.
 barbari urbem circumdantes Priscum magna mole oppugnant. quibus
 intellectis imperator mirifice angebatur, timebatque exitum, et tanti ca-
 sus nuntio perturbabatur vehementissime. quarto die solers consilium
 reperit. accito quippe uno de corporis custodibus, iussit ut se barbaris
 capiendum ultro offerret, diceretque se imperatorias ad Priscum litteras
 apportare; quo barbari velut insperatum adepti lucrum eas recitantes,
 auribus ipsi suis quae scripta essent perciperent, ex eoque perterriti, et
 delusi copias domum reducerent. earum litterarum exemplum infra sequitur.

V 242

“Πρίσκο τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηγῷ τῆς περὶ τὴν Θράκην ἐκατέρας δυνάμεως. ἢ τῶν ἀλιτηρίων βαρβάρων ἐγγελησῆς Φρύλλον τὸ παράπαν οὐκ ἐνεποίησε τῇ ἡμῶν εὐσεβείᾳ· τὸν νατιον μὲν οὖν καὶ ἐπιμελειστέρους πρὸς τὴν τούτων ἀπώλειαν ἀπειργάσατο. καὶ τοῦτο γινωσκέτω ἢ σὴ ἐνδοξότης, ὅτι ἀπαισιῶς 5 μετ’ αἰσχύνης καὶ πολλοὺς ἀποβυλόμενος ἔχει ὁ Χαγῦνος ἀποχωρήσει εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων αὐτῷ ἀφιερωθεῖσαν χώραν. διὰ τοῦτο ἕμα τῷ εὐτυχεστάτῳ στρατῷ κατερήσει ἢ σὴ ἐνδοξότης ἐν Τζουρουλῷ τῇ πόλει, καὶ δελεῖ περιρρεμβεῖν τοὺς ἐπικαταράτους Ἀβύρους. ἐπέμψαμεν γὰρ διὰ Θαλάσσης πλοῖα καὶ στρατόν, ἵνα ἀνέλθωσιν εἰς τὰς φασιλίας αὐτῶν καὶ πάσας αἰχμαλωτεύσωσι, καὶ ἐντεῦθεν ἀναγκασθῇ μετὰ αἰσχύνης καὶ μεγάλης 10 ζήμιας ὁ ἐπικατάρατος τῶν Ἀβύρων ἠγούμενος εἰς τὴν ἐκείνου γῆν ὑποστρέψαι ἀπὸ τῆς καθ’ ἡμᾶς πολιτείας.”

Ὁ μὲν οὖν ἐπίπλαστος ἄγγελος τὸ προστεταγμένον πέρατι 15 παρεδίδου ἐβδόμη ἡμέρῃ, καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀλοὺς τὰς βασιλείας δέλτους παρεδίδου ἐκόν· ὁ δὲ Χαγῦνος τὰ ἐμπερόμενα ἐν αὐταῖς ὑφ’ ἐρμηνείας τῇ πατριῷ φωνῇ διαγνοὺς ὑπὸ τῶν λόγων ἀλωπεκίζεται, καὶ περιδεὴς γενόμενος καὶ συνθήκας πρὸς τὸν Πρίσκον διαθέμενος ἐπ’ ὀλιγίστῳ χρυσίῳ ἐς τὴν ἐκείνου ὡς 20 τάχιστα ἐπανέλκευξεν. ἢ γὰρ τῆς φενάκης ἰσχύς λίαν ἐγκρατῶς ἀπεβουκόλει τὸν βάρβαρον.

P 151

6. Ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς μετοπώρου ἀρχομένον διαλύσας τὸν χάρακα ἐς Βυζάντιον ἦκε, Ῥωμαῖοι δ’ ἀπόμαχοι εἰς τὴν Θράκην ἐχέοντο, ἀνὰ τὰς κώμας διατρεφόμενοι. ἦρος δὲ ἄρ- 25

“Prisco utrarumque Thraciae copiarum duci illustrissimo S. nefandorum barbarorum conatus nihil penitus pietatem nostram conturbavit: quin contra potius ad eos disperdendos diligentiores reddidit. sciat hoc tua gloria, Chaganum infeliciter, cum dedecore, multis suorum desideratis in provinciam sibi a Romanis definitam velit nolit reversurum. quocirca Zuruli cum fortunatissimo exercitu tua gloria perseverabit, et execrabiles Abaros circumvagari faciet. classem enim et classarios per mare misimus, qui familias eorum invadant et captivos abducant, ut sic detestandus Abarum dux e solo nostro in terras suas recedere compellatur.”

Personatus ille tabellarius die septimo iussa exsecutus intercipitur: litteras imperatorias libens tradit. Chaganus patria lingua per interpretationem cognitis quae illic exarata extabant, astu deluditur; magnopereque rebus suis diffusus paxillum auri in conditione a Prisco accipiens, in ditionem suam redire maturat. vis enim deceptionis barbarum mirabiliter domum dispellebat.

6. Dux instante iam hieme exercitum dimittit Byzantiumque redit. Romani bello soluti per Thraciam diffunduntur, ac per vicus alimoniam

χομένου ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως παρὰ τὸν Ἰστρον ἐπέμ-
 πετο, ὅπως τὰ τῶν Σκλαβηνῶν γένη διανήξασθαι τὸν ποταμὸν
 κωλυόμενα ἀφοβίαν ἄκοντα τῇ Θράκῃ παράσχοιντο· ἔφασκε γὰρ
 ὁ αὐτοκράτωρ τῷ Πρίσκῳ, οὐκ ἂν ἡρεμοίῃ τὸ βάρβαρον, εἰ μὴ
 5 τὸν Ἰστρον ἐς τὰ μάλιστα τὸ Ῥωμαϊκὸν περιφρουρήσοιτο. ὁ μὲν
 οὖν Πρίσκος τῆς ἰππικῆς δυνάμεως τὰς ἡτίας ἐλάμβανε, Γέντιζων
 δὲ τῆς πεζικῆς πληθύος ἐπιστατεῖν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προετί-
 τεταί. τῇ δὲ περὶ τὴν Ἡράκλειαν ἦρος μεσοῦντος τὸ Ῥωμαϊκὸν Β
 συνυγείρεται. ἑβδομαῖος δὲ ὁ στρατηγὸς τὴν τάφρον μεταφοι-
 10 τῶν ἐγκελεύεται, βάσανόν τε τοῦ συμμαχικοῦ ποιησάμενος, καὶ
 τὰς δυνάμεις διαριθμησάμενος, τὰς ἐγκυκλίους τῶν χρημάτων
 αὐτοῖς διανομὰς ἐποίησατο. ἀπάρας ἐντεῦθεν, καὶ τέσσαρας
 ποιησάμενος χάρακας, ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεται. πέντε δὲ πρὸς
 ταῖς δέκα ἐνδιατριψὺς ἡμέραις τῷ χώρῳ, εἴκοσι χάραξι πρὸς
 15 τὴν Δορύστολον παραγίνεται. ὁ μὲν οὖν Χαγῦνος ἀκοῇ τὴν Ῥω-
 μαϊκὴν ἐπιστρατεῖαν διέγνωκε, κἀντεῦθεν πρέσβεις ὡς τὸν Πρίσκον
 ἐξέπεμπεν. ἀφικομένων γοῦν τῶν πρέσβειων ὡς τὸν Πρίσκον ὁ C
 Κόχ (βάρβαρος δὲ ὄστος) τῶνδε τῆς πρεσβείας ῥημάτων ἀπήρ-
 ξατο. “τί τοῦτο, θεοί; οἷς τὸ δευσιδαιμονεῖν ἐστὶν ἀρμόδιον,
 20 ἄρτι που τὸ δυσσεβεῖν καθέστηκε πρόχειρον. εἰρήνην τὸ Ῥω-
 μαϊκὸν παρελύσατο, συνθήκης θεσμὸς κιβδηλεύεται, ἅλλες ὁμο-
 λογίας ἠθέτηται, πίστειως αἰδῶς κατηνάλωται, ὁ μεσίτης ὄφ-
 κος ἀπύλωλεν. Ἰστρος ὄρῃ πολεμίαν ὄψιν καὶ χάρακα καὶ σιθη-
 ροφοροῦντα τὸν Πρίσκον τὸν πρὸ μικροῦ τὴν εἰρήνην Ἀβάροις
 25 τε καὶ Ῥωμαίοις νυμφυγωγῆσαντα. ἀδικεῖς, ᾧ Καῖσαρ, D

sibi quaeritant. vere inunte Priscus auctoritate imperatoris ad Istrum movet, ut ab eo Sclavorum gens flumen traicere prohibita vel nolens securitatem et otium Thraciae praestaret, aiebat siquidem Prisco imperator barbaros nunquam quieturos, ni Romani Istrum quam acerrime custodirent. Priscus itaque copias equestres ducit, pedestribus Genzonem praeponit. adulto vere ad Heracleam Romani congregantur. die septimo dux castra movere iubet, lustratisque auxiliariis et copiis recensitis stipendia in orbem redeuntia constituit. abiens inde quartis castris Driziperis adest; quo in loco diebus quindecim consumptis, vicissimis castris Dorostolum advenit. Chaganus de infesto Romanorum adventu certior factus legationem ad Priscum mittit. ex qua Cochus quidam barbarus hunc in modum disseruit. “quid hoc rei est? o dii immortales. quibus proprium erat religiones colere, iis nunc facile ac promptum est impie agere. pacem Romani violarunt, foederis lex vitata est, sal pactionis infatuatus, fidei reverentia evanuit, sequestre iusiurandum periit. Ister hostile spectaculum, et Priscum, qui paulo ante pacem Romanis et Abaris desponderat, ferro armatum videt. iniquus es,

- V 243 ἀνοσίως κλέπτων τὸν πόλεμον. οὐκ ἔστι βασιλικὸν τὸ ἐγχείρημα, οὐκ ἔξουσίας ἔτι τὸ φρόνημα, τὸ βούλευμα ληστρικόν, τὸ δρῆμα δημοκατάρατον. ἢ τῆς σιφάνης κατάθου τὸ κόσμιον, ἢ μὴ τῆς ἔξουσίας τὴν εὐσχημοσύνην διάφθειρε. ὑμεῖς τοῖς βαρβάροις ἐπολιτεύσατε τὴν φανλότητα. τὸ παρασπονδεῖν οὐκ ἐγνώ-⁵καμεν, εἰ μὴ διδασκάλους ὑμῶς τοῦ ψεύδους εὐρήκαμεν. οὐς ὁ πόλεμος ἠρεμοῦντας οὐκ ἔγνωκεν, οὐδὲ τὸ τῆς εἰρήνης ἀπομάχους τεθέαται ὄμμα. πολεμῶν ἀδικεῖς, σπενδόμενος ἀνιῖς. καὶ τότε σοὶ πίστις ὑπολιμπύνεται τοῦ στέργειν τὴν ἡσυχίαν ἀπό-
P 152 λεμον; τὴν χθές, στρατηγέ, φιλιανθρωπίαγ αἰδέσθητι. φι-¹⁰λους ἔσομένους ὑμῶς, οὐ πολεμικούς ἔσώσαμεν. ὦ φιλιανθρωπίας ὠδινούσης λύπην καὶ κίνδυνον! οἱ σωτηρίας παρ' ἡμῶν ἀρυσάμενοι τῶν τὴν ἀντίθετον ἄμοιβὴν ταλαντεύονται. καὶ πολεμούμεθα σὺν θεοῖς· πολιορκεῖται γὰρ ὄρκων ἀκρόπολις, καὶ τυραννεῖται τὸ κρεῖττον ὑπὸ τοῦ χειρόνος, καὶ δόλος παρρησιά-¹⁵ζεται, καὶ τὸ ψεῦδος ἡγεμονίαν πιστεύεται, καὶ τὰ τῆς ἐπηρείας ἀναφανδὸν ἔστρατεύσατο. εἰ μὲν οὖν, στρατηγέ, γνωσιμαχήσεις αἰδούμενος, μέχρι τῆς αἰσχύνης τὴν ζημίαν ὑπόσῃ· εἰ δὲ μή, τὴν ἀντίδοσιν ἔξεις διδάσκαλον, μετὰ τῶν ἀτυχημάτων τὸν μετᾶμελον ἀντεπάγουσαν." τούτων διαπεραιωθέντων τῶν λόγων,²⁰
B καὶ τῆς δυνάμειος βιρνομένης ὑπὸ τῆς διαλέξεως, ἐδίδου τῷ θρούσει τὴν συγγνώμην ὁ Πρίσκος καὶ βαρβάροις λόγοις συγχώρησιν. οὐκοῦν ἀνθυποφορὰν τῇ προπετείᾳ μὴ παρασχόμενος

Caesar, dum fraude mala bellum nefarie struis, non est imperatorum quod moliris; non sunt ab auctoritate isti spiritus: consilium istud est praedatorium; palam execrabile est factum tuum. aut coronae ornamentum depone, aut potestatis decus ne corrumpas. vos barbaros ad nequitiam institulistis. foedus dissolvere nescissemus, nisi vos mendacii magistros invenissemus, qui a bello nunquam feriamini et pacem nunquam complectimini. dum bellum geris, iniustus es: dum foedus peroris, moerorem ac dolorem affers. et quando tandem credi poterit te quietem ab armis diligere? quam nuper vobis humanitatem exhibuimus, Prisce dux, reverere. tanquam amicos, non hostes futuros vos servavimus. pro humanitas! quae nobis aegritudinem periculumque parturis. qui nobis salutem suam debent, nunc longe aliud remetiuntur, et nos iuxtaque deos ipsos oppugnant. obsidetur enim arx sacramenti, et quod praestantius est, a deteriore vexatur, et dolus libere grassatur, et mendacio principatus committitur, et iniuria palam exercitum ducit. ai igitur tu, dux, vires tuas infirmas, nostras contra validas agnoscens, nos reverebere, damnum tuum praeter pudorem nullum erit. sin autem, ultio tibi magistra fiet, quae cum cladibus poenitentia adducet." hac oratione finita, cum milites gravem ex ea molestiam doloremque traxissent, Priscus audaciae et loquentiae barbarae veniam impertivit; nec

κατὰ τῶν Σκλαβηῶν ἔφησεν ἄρασθαι πόλεμον· μὴ γὰρ οὖν ταῖς
 Ἀβαρικαῖς συνθήκαις τε καὶ σπονδαῖς καὶ τὸν Γετικὸν καταλύ-
 σασθαι πόλεμον. (7) δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ναῦς ὁ στρα- C
 τηγὸς συμπηξάμενος τὸν ποταμὸν διενήξατο. ἀκηκῶς τε τὸν
 5 Ἀρδάγαστον ποιησάμενον τὰ τῶν Σκλαβηῶν πλήθη ἀπόδημα,
 ὅπως λείαν ἐπικυρήσειε, μεσοῦσης νυκτὸς τὴν ἔφοδον ἐμπορεύε-
 ται. ὁ μὲν οὖν Ἀρδάγαστος ταῖς ὕψει τῶν ὄνειρῶν χαίρειν
 εἰπὼν, τῇ τε τοῦ Θρύλλου ἐπιτάσει διανήψας, τῆς ἵππου γυ-
 μνῆς ἐπιβὰς τὴν φυγὴν ἐπεποίητο. περιπίπτει γοῦν Ῥωμαίοις ὁ
 10 βιέρβαρος, καὶ ἀποβὰς τῆς ἵππου κατασυστάδην τὴν μάχην
 ἀσπάζεται. ἐπεὶ δὲ φέρειν οὐκ εἶχε τὴν ἀντίθετον ῥύμην, διὰ
 δυσχωρίας τινὸς τὴν φυγὴν περιβάλλεται. ὁ οὖν Ἀρδάγαστος D
 ἐπροτέρειε τοῖς κινήμασιν, ἐθάδα πρὸς τοῦτο κεκτημένος τὴν
 φύσιν. σκαιότερας δὲ τύχης συμπεσοῦσης αὐτῷ πρέμνω μεγ-
 15 στον δένδρου τινὸς περιπίπτει. ἐντεῦθεν τοῖς διώκουσιν ἦν ἄν
 θήραμα καὶ μάλα εὐκτόν, εἰ μὴ ποταμὸς αὐτῷ σωτήριος γέγονε·
 διανήξας γὰρ ἀποδιδράσκει τὸν κίνδυνον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι
 πλήθη Σκλαβηῶν μαχαίρας ποιησάμενοι δαίπνον τὴν ἀμφὶ τὸν
 Ἀρδάγαστον διατέμνονται χώραν, ἐν ἔρσει τε ξύλων τοὺς ζω-
 20 γρηθέντας ποιήσαντες ἐς Βυζάντιον ἔπεμπον· ὁ δὲ Πρίσκοσ
 ἐγίνετο τοῖς στρατεύμασιν ἀκοσμίας ὑπόθεσις. ἐνεχείρει γὰρ P 153
 τὴν πρώτην τῆς λείας ἀπόμοιραν τὸν βασιλέα κομίζεσθαι, τὴν
 δὲ δευτέραν τὸν τοῦ αὐτοκράτορος παῖδα τὸν μελιζονα, εἶτα καὶ
 τὴν λοιπὴν τοῦ βασιλέως ἐπιγονὴν μερίδας ἀποκληρώσασθαι, τῷ

tam protervae linguae quidquam opponens, bellum hoc adversus Sclavos susceptum esse confirmavit: non enim pactis et foederibus cum Abarum gente initis etiam in Getas expeditionem impediri. (7) die duodecimo navibus constructis dux fluvium transnavigat, auditoque Ardagastum Sclavorum manum sedibus suis ad praedas agundas eduxisse, ubi plerumque noctis processit, hostiliter in eum tendit. Ardagastus strepitus magnitudine expergefactus, visa somniorum valere iubens et equum nudum conscendens, fuga salutem consulit. porro in Romanos incidens, equo relicto, pugna stataria se defendit. sed quia contra certantibus haud quaquam par erat, per loca impedita fugam capessit. caeterum Ardagastus pedibus evasit, quod natura illum huic rei assuefecerat. fortuna porro quadam sinistra inter fugiendum in magnae arboris truncum offendit, unde insequentibus perquam optata praeda fuisset, nisi fluvium ei salutem dedisset; quo tranato discrimen effugit. Romani ingentem Sclavorum numerum gladiis perimunt; Ardagasti regiunculam arboribus segetibusque corruptis devastant; captos bovis in cervicibus Byzantium ablegant. sed penes Priscum perturbati exercitus causa fuit. studebat enim uti primam partem de praeda imperator auferret, alteram

ἀφθόνῳ τῆς βασιλικῆς εὐτεκνίας τὴν πλεονέξίαν ἐμπορευόμενος. ἐπεὶ γοῦν ἐξιτήλοις σκύλοις τὸ Ῥωμαϊκὸν καθυβρίλλετο, τυραννίς ἐπεπόλτα καὶ τάραχος ἡγεμόνευεν. ὀρρωδῆσας γοῦν ὁ στρατηγὸς τὸ πραχθέν, καὶ μεταμείψ τῶν προὔπηργμένων τὴν ἐπιβολὴν ὀβελίσας, ταῖς δευτέραις φροντίσιν ἐδίδου τὰ νικητήρια. τοίνυν

V 244 ἐπὶ λυκόφως τοὺς ἡγεμόνας τῶν δυνάμειν μετεπέμπετο, καὶ πεί-

B θει τῇ τῶν ῥημάτων περιστροφῇ ὡς οὐδὲν τῶν μὴ καθηκόντων κατὰ τὴν προτεραίαν εἰργάσατο. ὁ τε τοίνυν τὸ ἀραρὲν ὑπὸ τῆς τῶν λόγων πειθοῦς οἱ τῶν ταγμάτων ἐξάρχοντες συμφώνως ἀπεδογμάτισαν, ὡς τὸν στρατηγὸν τὰ πλήθη συρρέουσι. καὶ γοῦν

10 ὁ στρατηγὸς τῇ πατρὶ φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

“Ἄνδρες καὶ φίλοι καὶ στρατιῶται καὶ σύμμαχοι, οἱ πρὸς πόλεμον ἀριστεύοντες, ἐν δὲ ταῖς ἀκοσμίαις ἰδιωτεύοντες, εἰ τὴν ἀκοὴν εὐθετήσητε καὶ τὴν καρδίαν εὐθύνητε, καὶ γὰρ τῶν

15 νοουθετημάτων ἀπάρξομαι. ἴσως δέ τι τοῖς λόγοις καὶ λυπήσω μικρόν, τὸ διάστροφον τῶν τρόπων ἐπανορθούμενος· κἀντεῦθεν γὰρ τῷ ταξίάρχῃ καλὸν μηδὲν τι δεδοικέναι τῆς διαλέξεως διὰ

C τὸν τῆς φιλίας κίνδυνον. τί καθ’ ἡμῶν συστρουτεύοντες ἐχθές τε καὶ τρίτην εἰκῆ τε καὶ λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐφρονύξασθε; παρε-

20 λύπον τὰ ὑμέτερα λαφυραγωγῶν βασιλεῖ. ἠνιῶσθε τοὺς θριάμβους ἐπιδεικνυμένους. ἐνεκότει πᾶς τῷ στρατηγῷ τῇ πόλει καὶ βασιλεῦσι καὶ δῆμοις κατακληροδοτοῦντι ἀριστεῖα καὶ τρόπαια.

eius filius natus maior, reliquas reliqua soboles; quo pacto multitudini liberorum imperatoris providebat. postquam igitur negatis spoliis Romani iniuria sunt multati, violentia ingruit et turbatio dominari coepit. ea re dux metu perstrictus, ac prius tentata resipiscendo improbus, posterioribus cogitationibus ut sapientioribus concedit. quare ante ortum solis copiarum praefectos convocat, verborum ambagibus persuadere nititur se hosterno die nihil indecorum fecisse. ubi duces eius verbis inducti eum recta dicere concorditer decreverunt, gregarii certatim incurrunt, ad quos patria lingua sic est concionatus.

“Viri et amici et milites et socii, ad certamen strenui, turbis autem et seditionibus excitandis rudes atque imperiti, si aures atque animos probe accommodetis, ego vos admonere instituum. quanquam verbis meis quippiam molestiae vobis fortasse aspergam, dum nonnihil detortus a linea mores vestros correxero. nam et hic pulcrum est duci, nihil amicitiae amittendae metu subactum reticere. quid est quod heri et nudius tertius conspiratione quadam adversum nos temere, ut ita dicam, fremuistis? tristitia vos afficiebam, cum spolia vestra imperatori adiudicabam. dolebatis vestros ostentari triumphos. quilibet ira in ducem urbi, imperatoribus et populo praemia ac tropaea vestra distribuentem

καὶ τίνες ἔξετε τῶν ἀνδραγαθημάτων ἀποφῆναι μάρτυρας; τίς ὑμῖν θιατῆς τῶν πόνων γενήσεται; ποῦ τῆς εὐκλείας τοῦ πίνακος καθυβρίσωμεν; ὅπως τε καὶ ποῖ καὶ πότε καὶ τίσι τὴν ἀνδρείαν κηρύξωμεν; εἰ γὰρ τῶν κατατιθεμένων ἡμεῖς ἔσσομε 5 μάρτυρες, ἄπιστος ὁ πόνος, ἀναπόδεκτον τὸ εὐτύχημα, μῦθος τὰ τρόπαια, ἄβέλαια τὰ τῶν διηγημάτων ἐπικροίψα ἐνέχουρα, D τοῦ λόγου χηρεύοντος καὶ τοῦ πιθανοῦ τὴν ἀπορίαν ἐπέχοντος. οἱ φιλοσοφοῦντες τὸν θάνατον καὶ πάντα καὶ πάσχειν καὶ πράττειν ἐλόμενοι οὐ καταφρονήσητε λαφύρων διὰ τὴν εὐνοίαν; οὐ 10 φορολογήσητε τὰ λάφυρα, ἵνα τὸν κρότον μακρολογήσητε; τί τὰς ψυχὰς ὑπὸ φιλοχρηματίας ἀνδραποδίζεσθε οἱ δουλαγωγεῖν τὸ πολέμιον ὀρεγόμενοι καὶ κινδύνους ψυχῆς τὰς νίκας ὠνούμενοι; οὐκ ἴσασι τῶν κτημάτων οἱ ἔρωτες εἰδοξίας ὑπόθεσις γίνεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν χρημάτων ἢ ὑρεξίς διασώζειν τῶν ἐπαίων τὴν 15 ἔφεσιν. ἢ θάτερον οὖν ἀπολείπετε, ἢ τοὺς τῆς στρατείας τόμους μὴ κιβδηλεύετε.”

8. Ἐτι γοῦν τοῦ στρατηγοῦ τοῖς λόγοις ἐπικυμαίνοντος P 154 καὶ τὰ Θεμιστοκλέους Ῥωμαϊκῶς ἀτικίζοντος κρότος ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀνέθορε, καὶ πρὸς εὐνοίαν τὰ τῆς δυσμενείας μετήρ- 20 χειτο, ὃ δὲ νόμος πρὸς ἔπαινον, πρὸς ἀποδοχὴν τὴν τοῦ σκόμματος, καὶ πάντα μετεγίνεται τε καὶ μετετίθετο· οἶδε γὰρ γλώττης ἀλκή καὶ φύσεως ἄρχειν καὶ κατὰ τῆς ἀνάγκης νομοθετεῖν, καὶ μετοχετεύειν γνώμης κινήματα ἁμείβειν τε τύχας, καὶ πάντα

ardebat. et quosnam alios facinorum vestrorum testes mihi demonstrabitis? quis laborum vestrorum praeterea spectator erit? in quas alias tabulas gloria vestra referetur? quomodo et ubi et quando et apud quos demum fortitudinem vestram praedicabimus? nam si vos ipsi eorum quae comparata sunt testes esse volueritis, incredibilis erit vester labor, non approbabitur felicitas; fabulae erunt tropaea, incertae narrationes, et scita magis quam vera pignora, cum oratio probabilitate destituta sit. vos qui mortem philosophamini, omniaque et facere et pati elegistis, nonne propter adipiscendam benevolentiam spolia ista contemnetis? non ideo spolia exigetis, ut longa fama plausuque celebremini? quid animos vestros propter avaritiam servituti subiicitis, qui hostes facere servos desideratis, vitaeque discriminibus victorias emitis? amor facultatum nominis claritatem non capit; nec pecuniarum cupiditas nutrire laudis desiderium potest. aut alterum igitur horum relinquite, aut mores militares ne adulterate.”

8. Duce adhuc orationis flumen fundente et Themistoclem Atheniensem Romana lingua exprimente, plausum concio sustulit, malevolentiaque in benevolentiam, reprehensio in laudem, dicteria in approbationem transierunt, omnia demum conversa et commutata sunt. possunt enim linguae vires etiam naturae imperare, necessitati leges imponere, animi

- B** μεταμορφοῦν καὶ πλῦττειν καὶ δημιουργῆσαι πειθήνιον. τοίνυν ὁ Πρίσκος κρατήσας τοῖς λόγοις ἐς βασιλεῖα ἀπέπεμπε τὰ τῶν πόνων ἐλίχερα, τριακοσίοις συμφράξας τὴν λείαν, πρόταγόν τε τούτων τὸν Τατίμερ προεστήσατο. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τῆς ἐς Βυζάντιον πορείας ἀπήρχειτο, ἕκτη δὲ ἡμέρα, καὶ Σκλαβη-5 νοῖς περιτυχῶν ἐς ἀδόκητον καταγίνεται κίνδυνον· μεσοῦσης γὰρ ἡμέρας ἐκλύτως καὶ φροντίδος ἐκτὸς στρατοπεδεύοντι, καὶ τὴν χλόην νεμομένης τῆς ἵππου, τὸ βάρβαρον ἐπιτίθεται. βοῆς
- C** τοιγαροῦν γενομένης, τῶν τε Ῥωμαίων καθιστώτων ἀφρίππων, προθεῖ μετ' ἄλλων ὁ Τατίμερ, ἀγχίδυρός τε τῶν βαρβάρων 10 γενόμενος ἐς μέγα ὀλέθρου κατέπιπτε· φέρειν γὰρ οὐκ ἔχων τὴν ἀντιμέτωπον μάχην ἐτέτραπτο πρὸς φυγὴν, βυλλόμενός τε οὐ καιρῶν βολαῖς μύλις ἀπέδρα τὸν κίνδυνον. τῶν οὖν Ῥωμαίων ἐπιγενομένων πεζῶν καὶ διασωσάντων τὸν Τατίμερ, πρὸς τοὺς
- V** 245 Σκλαβηνοὺς λοιπὸν ἐχειροῦργοι τὸν πόλεμον. τῆς τοίνυν μά-15 χης ἐς τὸ καρτερὸν γενομένης κρατοῦσι τῶν Σκλαβητῶν Ῥωμαῖοι,
- D** φόνον τε πολὺν ἀπεργασάμενοι, πεντήκοντα βαρβάρους ζωγράφσαντες ἐπαρήσαν πρὸς τὸν χάρακα, λείαν Ῥωμαϊκὴν ὑπὸ τῶν Σκλαβητῶν διασωσάμενοι. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τὸ σῶμά πιος ἀκεσάμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν, ἀξιολογωτάτην προνομήν ἐπιφε-20 ρόμενος. ἦσθεῖς τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν, ἐπὶ τὸ τοῦ Θεοῦ μέγιστον ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπαννύχιζε τέμενος, εἶτα μετὰ τοῦ λεῶ τὰς ἰκετηρίας εὐχὰς ποιησάμενος ἤξιον τὸ Θεῖον ἐπισημότερα δοῦναι τὰ τρόπαια.

motiones alio derivare, alternare fortunas, et ad obsequium suum transformare fingere fabricare omnia. simulatque igitur Priscus verbis obtinuit quod voluit, praedam laborum praemia ad imperatorem cum trecentis custodibus, Tatimere praeposito, misit. Tatimer Byzantium pergebat, cum die sexto Sclavis occurrentibus periculo improvise est implicatus. nam cum meridie animo vacuus curarumque liber subsisteret, et equi gramina tonderent, barbari imminent. clamore exorto, Romanisque ab equis haud paratis, Tatimer aliquantum praecurrens et hostibus appropinquans summum discrimen adiit, et cum a fronte prementes sustinere nequirit, fugam arripuit, quanquam vero letalibus plagis non est ictus, exitium tamen aegre vitavit. superveniunt Romani pedites, ac Tatimere conservato arma in Sclavos convertunt, et pugna summa contentione pugnata victoriam adipiscuntur, multisque interemptis et quinquaginta captis ac praeda a Sclavis defensa in castra se referunt. Tatimer plagis consanescentibus Byzantium cum manubiis minime vulgaribus intrat. quibus rebus recreatus imperator in amplissimo urbis templo pervigilium agit. deinde supplicationem cum populo obiens, deum precatur uti illustriora tropaea largiatur.

Ὁ δὲ πολέμαρχος Πρίσκος ἐπὶ κατασκοπῇ προθέειν ἀνδρά-
 σιν ἐκέλευεν ἡμέρα δευτέρα, καὶ οὐ διέγνω ἀνὰ τοὺς χώρους πο-
 λέμιον. οὐκοῦν εἰς τὰ πρῶσω τοῦ Ἑλιβακία ποταμοῦ ἐξ ἑωθι-
 νοῦ ποιῆσθαι τὴν βύδιον τῷ Ἀλεξάνδρῳ προστέταχεν. ὁ μὲν
 5 οὖν Ἀλέξανδρος τὸν γείτονα διωνηξίμενος ποταμὸν ἐντυγχάνει
 Σκλαβηνοῖς. οἱ δὲ βάρβαροι πολεμίαν θειασύμενοι ὄψιν πρὸς P 155
 τὰ πλησίον τεναύη ἐπὶ τε τὴν ὕλην τὴν ἀποφυγὴν ἐποιούοντο. οἱ
 δὲ Ῥωμιοὶ τούτους ἐνεχείρουν ἐλεῖν. ἐπεὶ δὲ τῇ ἰλῦϊ συγγίνον-
 ται, περιπίπτουσι δυσκαταγωνίστῳ κακῷ· καὶ ἄν διόλωλεν ἕπαν
 10 τὸ σύνταγμα, εἰ μὴ θᾶπτον ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέξήγαγε τοὺς Ῥω-
 μαίους τοῦ τέλματος. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος ὁ ταξιάρχος περι-
 στοιχίσας τὸν χώρον παραδιδόναι τούτους ἐπειρᾶτο πυρὶ· ἡ δὲ
 φλόξ νοσηλενομένη ὑπὸ τῆς ἕγρᾶς κατεμαλθακεῖτο φύσεως, καὶ B
 ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῆς ἐπιβολῆς οὐκ εἰδύκιμα. τοίνυν Γή-
 15 παις ἀνὴρ, ἐκ τῶν Χριστιανῶν θρησκείας πάλαι ποτὲ πεφυκώς,
 μετὰ τῶν βαρβάρων ἦπῃν. οὗτος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους αὐτο-
 μολῶν δακτυλοδεικτεῖ καὶ τὴν εἴσοδον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τῶν
 εἰσόδων γενόμενοι κύριοι κρατοῦσι τῶν βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέ-
 ξανδρος ἀνετάζων κατεπνυθάνετο πόθεν τοῖς ἐυλωκόσι τὸ γένος.
 20 οἱ δὲ βάρβαροι εἰς ἀπόνουαν καταπεπτωκότες θανάτου χάριν
 ἔφραζον ταῖς κολύσεις, ὡς περὶ ἄλλοτριῶν τοῦ σώματος τὰς ἐκ
 τῶν μαστίγων ἀλγηδόνας διατιθέμενοι. (9) ὁ δὲ Γήπαις διεξ- C
 ῆει τε ἅπαντα καὶ διέλεγγεν ἐκ λεπτοῦ τὰ πράγματα, φύσκων
 ὑπὸ Μουσώκιον τὸν λεγόμενον ῥῆγμα τῶν βαρβάρων φωνῇ τοῦς

20. an χαίρειν?

Die postero Priscus speculatoribus praemissis hoste vacare locum cognovit. itaque trans fluvium Helibaciam mane ut progrediatur, Alexander amne vicino trajecto Sclavos offendit. qui visis hostibus in proximas paludes silvamque trepide aufugiunt. iis capiendis Romani insistent. sed in limum incurrentes malo vix eluctabili se induunt; perissetque agmen universum, nisi Alexander tribunus celeriter e palustribus et coenosis illis locis eos eduxisset, qui cum igne undique circumiecto Sclavum perdere conaretur, flamma humore praepedita convalescere non potuit. et omnino aggressio illa parum honorifica Alexander cecidit. Gepida porro quidam, olim Christianus, a barbaris ad Romanos transfugiens, qua via intrarent, intenta manu demonstravit. Romani aditu potiti simul barbarorum potiuntur. captos Alexander flagris subiiciens percunctatur unde illis genus, qui vesana subnixa confidentia, cruciatus et mortem nihili faciebant, doloresque flagellorum velut in alienis corporibus patiebantur. (9) at enim Gepida enarrabat omnia, et minima quaeque rerum indicabat, dicebatque captivos illos subesse Musocio cuidam nomine, quem barbari regem appellarent. eum triginta

ἐξωγημένους ἐπιναί, τοῦτον δὲ τὸν Μουσώκιον ἐναυλιεσθαι
 μετὰ παρασύγγας τριάκοντα, τοὺς δὲ ἀλόντας ἐκπέμψαι ἐπὶ
 κατασκοπῇ τῆς Ῥωμαίων δυνάμειος, ἀκηκοέναι τε καὶ τὰ περὶ
 τὸν Ἀρδάγαστον γεγονότα πρὸ μικροῦ δυστυχήματα. παρῆνει τε
 Ῥωμαίους ἀθρόαν τὴν ἐπιστασίαν ποιήσασθαι, τὸν τε βάρβαρον
 ἐλεῖν τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς ἐπιθέσεως. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος παρὰ
 D τὸν Πρίσκον γενόμενος τοὺς βαρβάρους ἠνέγκατο, ὃ δὲ πολέ-
 μαρχος ἀναιρέσει τούτους παρέδοτο. γίνεται γοῦν πρὸς τὸν στρα-
 τηγὸν ὁ Γήπαις ἐκεῖνος ὁ βάρβαρος, καὶ διεξέεισι Πρίσκῳ τὰ τῶν
 βαρβάρων διανοήματα, εἰσηγεῖτό τε ἐπιστῆναι τῷ βαρβάρῳ τὸν
 Πρίσκον. καὶ λίστιν τῆς ἐπιτεύξεως ἐδίδου φενακίειν ὁ Γήπαις
 τὸν βάρβαρον. ἐπιχαρῶς τοίνυν ὁ Πρίσκος τοὺς λόγους ἀράμε-
 νος, δῶροις τε λαμπροῖς τὸν ἡντομοληκότα λιπάνας ἐπαγγελίας
 τε περιδόξοις ἐχρωσάμενος, ἔξαπατῆσαι τοῦτον ἐπεπόμφει τὸν
 βάρβαρον. καὶ οὖν ὁ Γήπαις πρὸς Μουσώκιον γίνεται, αἰτεῖ τε
 P 156 μονοξύλων πλήθη ἀπὸ τούτου ἐλεῖν, ὅπως τοὺς ἡτυχηκότας περὶ
 τὸν Ἀρδάγαστον περαιώσῃται. ὁ μὲν οὖν Μουσώκιος ἔρμαιόν τι
 δοκῶν τὰ ὑπὸ τῆς ἀπάτης αὐτῷ καττυόμενα ἐδίδου μονοξύλα,
 V 246 ὅπως ὁ Γήπαις τοὺς περὶ τὸν Ἀρδάγαστον διασώσῃται. ἐκατὸν
 τοίνυν πρὸς τοῖς πεντήκοντα ἀκατίοις λαβῶν, καὶ προσκώπους 20
 τριάκοντα, εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ ποταμοῦ παραγίνεται, ὃν οἱ
 ἐγγύριοι Πασπίριον ὀνομάζουσιν. ὃ δὲ Πρίσκος κατὰ τὸ σύν-
 θημα ἕξ ἑωθινοῦ ἀπήρχετο τῆς βαδίσεως. ἀτὰρ ὁ Γήπαις ἀνῆρ
 τῶν συνεληλυθῶτων κλέψας τὴν αἰσθήσιν μεσοῦσης τῆς νυκτός

21. nonne τριακοσίους?

parasangis ab eo loco habitare; captos illos ad Romanorum copias ex-
 plorandas misisse: audisse enim quam cladem paulo ante Ardagastus
 acceperit, hortabaturque Romanos ut repente eo copias promoverent, ac
 barbarum inexpectato aggressi captivum facerent. Alexander itaque bar-
 baros secum trahens ad Priscum proficiscitur; quos ille e medio tollit.
 ad eum Gepida veniens cogitata barbarorum memorat, et regis oppri-
 mendi consilium impertit, ac promissione doli, quo barbarum irretiret,
 rem bene eventuram fidem sibi conciliat. his Priscus non sine voluptate
 auditis, transfugam muneribus eximitis et promissis magnificis prosecutus,
 ad barbarum fraude circumvenendum mittit. Gepida Musocium adit,
 linternum copiam ad calamitosos Ardagasti subditos transvehendos petit.
 Musocius pro emolumento non sperato amplectens, quam Gepida frau-
 dem consuebat, monoxyla ad Ardagasti populum transvectione conser-
 vandum attribuit. actuariolis igitur centum quinquaginta cum remigibus
 triginta acceptis, in ulteriorem fluminis, quem accolae Paspirium vo-
 cant, ripam traiecit. Priscus ex constituto mane iter ingreditur. Ge-
 pida multitudinem fallens, nocte media ad ducem Romanorum vadens,

πρὸς τὸν τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχον γίνεται, καὶ ἤξιον ἑκατὸν B
 ὀπλίτας ἀποστείσθαι, ὅπως στόματι μαχαίρας τοὺς πρὸς τῇ ὄχθῃ
 βαρβάρους ὀλέσει. τοίνυν ὁ στρατηγὸς ἄνδρας διακοσίους συμ-
 φράξας τῷ ταξιάρχῳ δίδωσιν Ἀλεξάνδρῳ. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν
 5 τῷ Πασπίριῳ ἐπλησίαζε ποταμῷ, εἰς ἐνέδραν τὸν Ἀλέξανδρον
 ὁ Γήπαις ἐκάθισε. νυκτὸς τοιγαροῦν γεγονύλας οἱ μὲν βάρβαροι
 κατωφερεῖς περὶ τὸν ὕπνον ὄντες ἐτύγχανον, ἔξοινοί τε γεγονότες
 λαν τῶν ἐνυπνίων ἀντείχοντο. ὁ δὲ Γήπαις τοὺς βαρβάρους δια-
 φθείρειν κατειρωνεύετο, τρίτῃ δὲ φυλακῇ καὶ τι μικρὸν μεταστὰς C
 10 καὶ πρὸς τὴν ἐνέδραν γενόμενος ὑπεξάγει τοῦ λόχου Ἀλέξανδρον.
 καὶ οὖν διυθύνας Ῥωμαίους ἐπὶ τὸν Πασπίριον ποταμὸν, καὶ σύν-
 θημα λαβῶν τε καὶ δούς, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἐχώρησεν. ἔτι
 τοίνυν τῶν βαρβάρων προσομιλοῦντων τῷ ὕπνῳ δι' Ἀββαρικῶν
 ἀσμάτων ἐδίδου ὁ Γήπαις τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σύνθημα. ὁ δὲ
 15 Ἀλέξανδρος ἐπιστὰς τοῖς βαρβάροις ὕπνον καὶ ζωῆς τὴν ζημίαν
 παρήχετο. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀκατίων γέγονεν ἐγκρατῆς, πρὸς τὸν
 στρατηγὸν ἀγγέλους ἐξέπεμπεν, τῆς ἐπιβολῆς τὰς ὁρμὰς ἐπιτεί- D
 νων. ὁ δὲ Πρίσκοσ τρισχιλίους ἀράμενος καὶ διανείμας εἰς τὰ
 ἀκάτια τὸν Πασπίριον ποταμὸν διενήξατο. καὶ δῆτα καὶ μεσοῦ-
 20 σης νυκτὸς τῇ ἐφόδῳ παρεῖχον τὴν ἐνυρξίν. ὁ μὲν οὖν βάρβα-
 ρος κάτοικος ὢν τῇ μέθῃ διέφθαρτο· ἦν γὰρ αὐτῷ κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην ἐπιτάφιός ἐορτὴ ἐπὶ ἀδελφῷ κατοχομένῳ, ὡς
 ἔθος αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν φόβος μέγας ἐγίνετο. ζῶρηθεις τοί-
 νων ἦλῶ ὁ βάρβαρος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι κατεπαννυλίζοντο ἐν τοῖς
 25 αἵμασιν. ἡμέρας δὲ λαμπούσης ἐλάμβανεν ὁ φόνοσ ἀπὸ τοῦ στρα-
 τηγοῦ τὴν ἀνάπαυλιν. ὑπὸ δὲ τρίτῃν ὥραν τὴν ἀποσκευὴν τὰς

26. τὰς δὲ IP.

centum armatos ab eo poscit, quorum opera barbaros ad ripam interficiat. dux ducentos instructos Alexandro tribuno committit. postquam flumini Paspirio appropinquarunt, Gepida eos in insidiis locat. noctu barbari somno vinoque sepulti somnibus suis detinentur. Gepida eos occisurum dissimulans, tertia vigilia paululum abscedens Alexandrum subducit, eumque ad fluvium dirigens, composita tessera ad barbaros gressum recipit. quibus etiamtum ex Abaricis cantilenis consopitis, Alexandro signum dat. is in eos irruens somno et vita pariter multat. postquam naviculas obtinuit, nuntios ad ducem pro numero ad impressionem corroborandam mittit. Priscus cum tribus millibus in acatia distributis Paspirium transit, mediaque nocte infesti accessus initium facit. barbarus prae ebrietate mentem amiserat: illo quippe die funeralia festa fratri, ut mos est barbaris, celebrarat. itaque singulari timore percussis omnibus, rex vivus in potestatem adducitur. Romani reliquum noctis totum in sanguine fundendo consumunt. lucis exortu dux receptui canit.

τε δυνάμεις ὁ στρατηγὸς διεπορθμεύσατο. τοίνυν οἱ Ῥωμαῖοι φρονηματισθέντες ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν πρὸς τροφήν κατεκλίοντο. εἶτα τῇ μέθῃ συρράπτονται, καὶ τῇ παροινίᾳ τὰς ἐπραξίας νοθεύσαντες τῆς διαφρουρῆς κατημέλησαν, ἦν σχολικῶν συνηθὲς τῇ πατρίῳ φωνῇ Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν. τὸ μὲν νει-5 νικημένον συναθροισθὲν ἀντιταλαντεύει Ῥωμαίοις τὴν ἔφοδον· καὶ ἦν ἢ ἡ ἀντίδοσις χυλεπωτέρα τῆς ἐπιτεύξεως, εἰ μὴ ὁ Γέντων τὰς δυνάμεις τὰς πεζικὰς περιστησάμενος τῆς μάχης ἐκράτησεν. ἐξ ἑωθινοῦ δὲ ὁ Πρίσκος τοὺς φρουράρχους ἀνεσκολόπιζε, καὶ δὴ καὶ τινὰς τοῦ ὀπλιτικοῦ πικρῶς ἐμαστήωσεν. 10

P 157 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τατίμερα ἀντιπέμπει πρὸς τὸν πολέμαρχον, βασιλείους δέλτους ἐπιφερόμενον· ἦν δὲ ἡ τῶν δέλτων ἀξίωσις τὴν χιμέριον ὥραν αὐτόθι τοὺς Ῥωμαίους ποιήσασθαι. παραγεγονότος τοίνυν τοῦ Τατίμερ καὶ τῶν βασιλικῶν γνωρισθέντων λογίων, Θρύλλος ὑφάπτεται τῷ στρατεύματι. 15 καταστασιάζει τοίνυν ἡ Ῥωμαίων πληθὺς, παρωσαμένη τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος, οἴκοι τε τὴν τοῦ ψύχους ὥραν ἐνεχείρει ποιήσασθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ βαρβάρου γῆς ἐναυλλεσθαι· ἔφα- B σκον γὰρ ψύχη ὑπεῖναι δυσνοπομόνητα, τά τε τῶν βαρβάρων πλήθη ἀκυταγώνιστα. ὁ δὲ στρατηγὸς πειθοῖ τινὶ τακτικῇ τῆς 20 στρατιᾶς τὸ δυσήνιον ὑπεμάλαττεν. ἐπεὶ δὲ γίνονται αἱ δυνάμεις πειθήνιοι, ἐπὶ βαρβάρου γῆς ὁ τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχος διαλύει τὸν χάρακα.

Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις θεία φροντίδι τινὶ ὁ τὸν φόνον ἐπὶ τὴν Ἀγγιλιλον ποιησόμενος, ὅτε τῆς ἐλάφου πολλῶν 25

diei hora tertia praedam et exercitum per fluvium reducit. Romani his rebus gestis confidentia elati, ad delicias et comotationem convertuntur, felicitatemque suam he'lluatione corrumpentes custodiae, quam Sculcam patrio sermone nominant, obliviscuntur, victi siquidem densata catterva Romanis irruptionem rependunt; superassetque acceptam calamitatem vicissim illata saevitia, nisi Genzo peditatu circumfusos pugnando fregisset. mane Priscus custodiae praefectos palis suffixit, et quosdam de exercitu dirum in modum flagellavit.

10. Imperator Tatimerem ad summum ducem cum litteris mittit, quibus mandatur ut illic exercitum in hibernis habeat. quod ut milites compererunt, tumultuose ac seditiose mandata repellentes domi hiberna agitare contendunt, in regione barbara permanere detrectantes, tum quod illic frigora intoleranda saeviant, tum quod barbari ob multitudinem sint inexpugnabiles. dux suadela quadam officio suo conveniente refractarios illorum spiritus moderatur; ac postquam eos in solo barbaro obedientes habuit, concionem dimittit.

Diebus illis divina providentia deprehensus est qui ad Anchialum caedem patrarat, quando cervos multi de imperatoris stupatoribus inse-

περὶ τὸν αὐτοκράτορα δίωξις ἐγγύονε. οὐκ ἀπὸ δὲ τρόπου καὶ
 τὴν αἰτίαν διεξελθεῖν τῆς δραστηκῆς προνοίας, τῆς περὶ τὴν οὐ- C
 κουμένην διατρεχούσης ὥσημίραι, ἀκαμίτω τε οὐραλίμῳ ἐπισκο- V 247
 πούσης τὰ τῆδε, τὰς τε ἀντιδύσεις τῶν βεβιωμένιον πρὸς τοῖς
 5 ἀνθρώποις προτιανουόσης αἰε. ἤλω τῷ δακτύλῳ τῆς δίκης ὁ
 τοῦ φόνου πατήρ. μετὰ χρόνον γὰρ ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄστν γε-
 νόμενος τὰ τῆς χρυσῆς ζώνης ἐπίσημα χρυσοσυγῶ τεχνίτη τινὶ
 διαχωνεῦσαι παρείχτο. ὁ μὲν οὖν τεχνίτης τὰ μέλη τῆς ζώνης
 κατανοήσας λίαν ἐπίδοξα τό τε σχῆμα τῆς ἐφηλώσεως βίβιον τὴν
 10 τε τοῦ προσώπου ποιότητα βάρβαρον, κλοπὴν δραστηναί τινα
 ὑπὸ τοῦ ἀνδρός ὑπελήφει. παραπεμπόμενος τοῖνον ἐκ τοῦ λεγο- D
 μένου πραίτορος τῶν δῆμων ἄνδρος ἐπὶ παρεδίδου τῷ δικαστη-
 ρίῳ τὸν βάρβαρον. οἱ μὲν οὖν ὑπανχενιζόμενον καὶ λίαν κατα-
 στασιάζοντα ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἐγκλημάτων τὸν βάρβαρον διεκόμε-
 15 ζον, ἐρημέα τε προστησάμενοι κατεπνύοντο πόθιν αὐτῷ
 ζώνης περιβλέπτον καὶ λίαν μεγαλοπρεποῦς ὑπέστη λείψανα. ὁ
 μὲν οὖν φρονετής (Γήπαις δὲ οὗτος ἄρα ἐτύγγανεν ὢν) λίαν σο-
 φιστικῶς τὴν ἀπολογία παρείχτο. ἡ δὲ εἶπε, ταῦτα ἐκείνῳ
 ἐστι. τοῦ Λογγοβάρδου ἔθνους Ἀλβούσις τὴν ἡγεμονίαν ἐκέκτητο.
 20 οὗτος εἰς ἔρωτα καταπίπτει νεάνιδός τινος. ἡ δὲ νεῦνις θυγά-
 τριον ἐτύγγανεν ὃν Κοιμούνδου τοῦ τῶν Γηπαίδων ἡγεμονεύον-
 τος. ἐπεὶ δὲ τοῖς λόγοις πείθειν οὐχ οἷός τε ἦν, βίβι πρὸς τὴν
 πρῶξιν ἐχώρησεν. ἐνέδραν τοιγαροῦν συστησάμενος ἀδοκῆτως τε
 ἐπιθέμενος ἀφαρπύζει τὴν παρθένον ὁ ἐραστής. ἐντεῦθεν ὁ πό- P 158
 25 λειμος λαμβάνει τὰ σπέρματα. οἱ μὲν οὖν Λογγόβαρδοι κατὰ

quebantur. non erit autem abs re rationem quoque commemorare agen-
 tis providentiae, mundum percurrentis assidue, et res nostras indefesso
 lumine aspicientis, semperque mortalibus factorum praemia remetientis.
 digito iustitiae captus est homicida. nam cum post intervallum temporis
 in urbem imperatoriam venisset, aureum balneum ob insignes in eo bul-
 las conflandas dedit. aurifex bullas opere pulcherrimo et solido zonae
 allaboratas, ac faciem praeterea hominis barbaram attentius considerans,
 furtum ab eo factum suspicatus est. accersitis igitur a praetore populi,
 qui dicitur, apparitoribus septem, barbarum tribunali tradit. qui erecta
 cervice ambulans et contumacem in praetorium deducunt, adhibitoque
 interprete quaerunt unde illi baltei tam conspicui tamque magnifici spo-
 lia. ibi interfector Gepida admodum astute se tueri in hanc sententiam.
 Longobardicae gentis principem fuisse Alboinum, hunc adolescentulam
 Conimundi Gepidarum regis filiam deperisse. cui cum verbis quod vo-
 lebat persuadere nequivisset, ad vim processisse, compositisque insidiis
 improvise virginem invasisse ac rapuisse. inde bellum extitisse, in quo

τὸν πόλεμον ἐπροτέρησαν. διὰ τοῦτο ὁ Κοιμοῦνδος πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τὸν νεώτερον Ἰουστίνον τὸν αὐτοκράτορα, συμμαχεῖν αὐτῷ ποτινῶμενος. ὅπως δὲ τῷ αὐτοκράτορι αἰδέσιμα τὰ περὶ τὴν πρεσβειαν προσγένοιτο, δῶρα ὁ ἡδικημένος μεγαλοπρεπῶς ἐπεπόμφει παρὰ τὸν Καίσαρα. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ β φιλότιμον θανμάσας τοῦ ἰκετεύσαντος πρὸς ἔλεον ἐπικλίνεται, B ἐπιστολὴν τε συντάξας προστάττει Βαδουαρίῳ στρατηγῷ τὰς περὶ τὴν Σκυθίαν καὶ Μυσίαν δυνάμεις ἀθροίσαντα βοηθεῖν Κοιμοῦνδῳ. ἠγγέλθη τοίνυν ταῦτα τῷ Ἀλβουῖ, καὶ τὰς Ῥωμαίων ὀρωδῆσας δυνάμεις συνθήκαις ἤξιον καὶ δώροις λαμπροῖς πρὸς 10 τὸν ἡδικημένον ὡς ἔπος εἰπεῖν διαλύσασθαι, ἐξήτει τε καὶ τὴν ἐπιγυμβρίαν γαμηλοῖς νόμοις ποιήσασθαι. ὁ δὲ Κοιμοῦνδος τὸ δριμύ μὴ φέρων τῆς ὕβρεως πολέμοις ἤξιον τὰς ὕβρεις τῶν ἐκβάσεων γίνεσθαι. γεγονυίας τοίνυν τῆς παρατάξεως νικῶσι Ῥωμαῖοι, καὶ κύριον τῶν σκύλων οἱ νεικηκότες καθίστανται. 15 C “ἐντεῦθεν” φησὶν “ἡ τῆς λαμπρῆς ταύτης ζώνης ἐπίκτησις.” εἶτα ἀνακρίνεται ὑπὸ τῆς περιπόλου τάξεως τοῦ δικαστηρίου, καὶ τίς οὗτος ὅς τὴν ἐπιφανῆ ταύτην περιέεικετο ζώνην. ὁ μὲν οὖν ἐπισυνάπτει πλάσματα πλάσματι, καὶ φησὶν “υἱὸς ἐκ παλλακῆς τοῦ λεγομένου τῶν Λογγοβάρδων ῥηγὸς ἐτύγχανεν ὢν, ὃς 20 τὴν ἐπιφανῆ ζώνην περιεβάλλετο. τοῦτον ἀνελὼν καὶ λαφυραγωγῆσας τὸν τεθνεῶτα μισθὸν τῶν κινδύνων ἀνεἰλόμην τὴν ζώνην.” οὕτω μὲν οὖν ὁ βάρβαρος λαν σοφιστικεῖν δεινῶς, καὶ γίνεται D πιθανὸς τῷ διηγήματι, καὶ τέως μικρὸν ἀποκρύπτει τὸν φόνον.

Longobardos priores tulisse. quocirca Conimundum legatos ad Iustinum Iuniorum misisse et auxilium obsecrasse. quo autem legatio plus apud imperatorem valeret, dona quoque augusta adiunxisse. imperatorem in supplice munificentiam admiratum, et ad miseratorem inflexum, per epistolam Baduario duci praecepisse ut e Scythia et Mysia collectis copiis Conimundo succurreret. iis Alboino nuntiatis, cum Romanos timentem exercitus, foedere et donis sumptuosus, ut paucis absolvam, cum eo cui iniuriam intulerat pacem facere voluisse, atque etiam affinitatem nuptiarum legibus contrahere studuisse. Conimundum acerbiter contumelias non ferentem, bello acceptas iniurias ulcisci postulasse. collatis igitur signis Romanos victoriam et spolia obtinuisse. inde se huncce tam insignem balteum acquisisse. postea a cohorte tribunal circumstante interrogatur quisnam fuisset hoc tam eximio cinctus balteo. ille mendacium mendacio assuens, Longobardorum regis ex pellice filium fuisse; cum se interfecisse, exanimem spoliasset, balteumque periculorum suorum praemium abstulisse. hoc modo barbarus, cum perquam veteratorie pro se responderet et caedem ad exigui temporis momentum occultaret non ia-

ἀνέθῃ τοιγαροῦν τοῦ ἐγκλήματος. ἐπεὶ δὲ ἀφέθῃ, εἰς τις ἀνὴρ
 τῶν παρεστηκότων τῷ πραιτωρίῳ συνεστῶς ἀνακρίνει τοὺς λόγους,
 καὶ πυθέσθαι διεγχειρεῖ τὸν χρόνον τῶν ἱστορηθέντων ὑπὸ τοῦ
 Γήπαιδος. διὰ τοι τοῦτο οἱ τοῦ δικαστηρίου ἐπιφθάνουσι δρόμῳ
 5 τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπανήκειν αὐθις εἰς τὸ δικαστήριον ἀναγκά-
 ζουσιν. εἰσεληλυθὸς γοῦν τοῦ βαρβάρου ἡρώτα ὁ ἡγεμὼν τὸν
 χρόνον τῶν ἀφηγηθέντων αὐτῷ. ἐπεὶ τοίνυν πρεσβυτέρων πρα-
 γμάτων ἕκθεσις ἦν, τριάκοντά τε ἔτεσι προτερεύειν τὴν ἱστορίαν
 διέγνωστο, τούτων δὲ τῶν διηγηθέντων πεφυκέναι νεώτερον,
 10 πρὸς στρεβλώσεις ὁ προεστὼς τοῦ δικαστηρίου τὸν βάρβαρον
 ἔφερε. τῆς τοίνυν γλώττης ἀντιθέτους ποιούσης τοὺς λόγους,
 τῶν τε κολάσεων κατεπειγουσῶν πρὸς τὰ εἰκότα τὸν βάρβαρον, ὁ
 φρονετῆς αὐτοκατάθετος γίνεται καὶ παρυγμνοῦνται τὰ σφάλ-
 ματα ἔξαγορευθέντος τοῦ ἐγκλητήματος. ὁ μὲν οὖν παλαμναῖος
 15 ἑκείνος καὶ βάρβαρος δίκας τῆς ὀμότητος εἰσπραττόμενος ὁδοῦσι
 Θηρίων παρεδίδοτο ψήφοις, εἴτα τῷ παμφάγῳ πυρὶ παρείχετο
 παρανάλωμα.

11. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ ἐνιαυτῷ εἰς τὰ πρὸ τοῦ ἕστεος τί-
 κτονται παράδοξα τέρατα, παιδίον τετράπουν, ἄλλο δὲ δικόρου-
 20 γον. λέγουσι δὲ οἱ τὰς ἱστορίας μετ' ἐπιμελείας συγγράψαντες
 μὴ εἶναι εἰς ἀγαθὸν τὴν τῶν τεράτων ταῖς πόλεσιν ἐπιφάνειαν.
 τὰ μὲν οὖν τέρατα ἐπιδεδειγμένα Μαυρικῷ τῷ αὐτοκράτορι πα-
 ρεδόθη τῷ φόνῳ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποχειροτονεῖ τὸν πολέμαρχον,
 καὶ τὸν ἀδελφὸν (Πέτρος δὲ ὄνομα αὐτῷ) ἡγεμόνα τῶν Ρω-

P 159
V 248

1. ἀνέθῃ] immo ἀφέθῃ.

credibilia narrare visus crimine absolvitur. tum quidam praetori astan-
 tium eius verba inter se componens discutit, et eorum quae narraverat
 tempus nosse gestit. quamobrem apparitores cursu eum insecuti in iudi-
 cium retrahunt. ingressum praetor de tempore eorum quae narrasset
 percunctatur. quoniam igitur certum erat quiddam antiquius fuisse ex-
 positam et ante annos triginta factum, quot annos aetatis ipse nondum
 haberet, praetor eum tormentis addicit. ubi lingua aliam cantilenam
 edenta, et cruciatibus ad vero consentanea fatenda barbarum urgentibus,
 confessus ipsemet quod res erat, delictum suum aperit. ita cruentus ille
 crudelitatis suae poenas exigitur, bestiisque dilaniandus iudicum senten-
 tias obiicitur, deinde pro auctario flammis rapidis iniicitur.

11. Hoc ipso anno mirabilia portenta in suburbanis generata sunt,
 puer quadrupes, alius biceps. affirmant qui diligenter historias explica-
 runt, nihil faustum civitatibus portendi, quoties monstra conspiciantur.
 haec igitur monstra Mauricio ostensa neci data sunt, porro imperator
 Priscum exauctorans, Petrum fratrem Romanarum copiarum praefectum

μαίων ποιείται δυνάμεων. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ τούτων οὐπω
 B ἐπέπυστο. καὶ οὖν τὰς δυνάμεις ἀράμενος διαπεραιούται τὸν
 ποταμόν. δυσανασχετεῖ γὰρ τὰ πλήθη τὴν τριβὴν πρὸς βάρβα-
 ρον χώραν ποιήσασθαι· ἐδεδίει γὰρ μὴ πως ἐξαιπιναιῶς ἐφρευτη-
 κότες οἱ βάρβαροι τὴν λείαν ἀποίσονται. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἀκη-⁵
 κούσ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἀπόβασιν λίαν ἐθαύμαζεν· εἶτα ἀγγέλους
 πρὸς τὸν Πρίσκον ἐξέπεμψε, τῆς ἀναζεύξεως τὴν αἰτίαν πυνθέ-
 σθαι γλιγόμενος. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ ἀπεβουκόλησεν ὡς οἶόν τε
 τοῖς λόγοις πιθανῶσ. ἡμέραι δὲ τρεῖσ, καὶ ἠγγέλθη τῷ Πρίσκῳ
 C μέλλειν διεγχειρεῖν τὸν Χαγᾶνον ταῖς Ῥωμαϊκαῖς δυνάμεσιν ἐπι-¹⁰
 τίθεσθαι, τὰ δὲ τῶν Σκλαβηνῶν πλήθη προστίπτειν διαπεραιού-
 σθαι τὸν Ἰστρον· τῷ ὄντι γὰρ ἐχαλέπαιεν ἐνεκότει τε λίαν ἐνευ-
 δοκιμηθείσαισ ταῖς Ῥωμαίων δυνάμεσιν. ὁ μὲν οὖν Ταργήτιοσ
 οἷ τε τῶν βαρβάρων λογάδεσ τῷ Χαγᾶνῳ παρήνον παραλύειν
 τὸν πόλεμον· ἔφρασκον γὰρ μὴ ἐνδίχωσ αὐτὸν χαλεπαίνειν Ῥω-¹⁵
 μαίοισ. μεγαλοφρόνωσ τοίνυν ὁ Πρίσκοσ πρέσβον ὡσ τὸν Χα-
 γᾶνον ἐξέπεμψε (Θεόδωροσ ὄνομα αὐτῷ), τὴν φύσιν ἀνδρα δε-
 ξιόν τε καὶ εὐεπίβολον, τὴν τέχνην ἰατρον, τὴν γλῶτταν ἐλεύθε-
 D ρον. οὗτοσ δὲ κρατιυὶσ πρὸς τὸν Χαγᾶνον ἐγένετο. ὁ μὲν οὖν
 βάρβαροσ φρονηματισθεῖσ ἐπὶ τοῖσ αὐτῷ συγκυρήσουσι λίαν²⁰
 ὑψαυχενίζετο, καὶ κύριον ἑαυτὸν ἔθνοουσ ἔφρασκεν ἅπαντοσ, μὴ
 προσεῖναι τε, ὅσον περ ἥλιοσ ἀνατείνει τὸ βλέμμα, τὸν ἀντιτύ-
 ξασθαι δυνησόμενον. διὰ τοι τοῦτο ὁ πρέσβυσ ἱστορίας πολλῆσ
 γενόμενοσ κάτοχοσ βαρβαρικὰ παραδείγμασιν ἐταπέινου φρονά-
 γματα. εἰπεῖν δὲ καὶ τὰ τῆσ ἱστορίας οὐκ ἀνακόλουθοσ ὕπεστιν.²⁵

22. προσεῖναι Exc.

instituit. cuius rei Priscus adhuc nescius cum copiis, quas in regione
 barbara haerere moleste ferret, amnem transit. timebat enim ne a bar-
 baris de subito irruentibus diriperentur. Chaganus Romanorum descensu
 audito, etiam atque etiam admiratus, per internuntium reditionis huius
 causam studiose exquirat. Priscus qua potest verborum probabilitate
 Chaganum ludat. post triduum nuntiatur Prisco Chaganum in Romanos
 invasurum, et iam Sclavos Istrum iussisse traicere: vere enim eorum
 felicitate dolens, ira inflammabatur. caeterum Targitius et nobilitas
 arma dissuadentes, ipsum Romanis immerito irasci affirmabant. magno
 igitur animo Priscus oratorem ad Chaganum mittit, Theodorum nomine,
 hominem ingenio dextrum et sagacem, professione medicum, lingua libe-
 rum, qui velut firmo cinctus praesidio ad Chaganum veniebat. barbarus
 propter res secundas conceptis spiritibus non parum superbiebat, seque
 omnium gentium dominum gloriabatur, nec reperiri sub sole qui sibi
 posset resistere. quocirca legatus antiquitatis bene peritus hominis in-
 olentiam atque fastidium exemplo quodam compescit; quod apponere

ἔφησε γάρ “ἄκουε, Χαγαῖνε, παλαιοῦ τινὸς καὶ λίαν σοφοῦ διηγήματος.” ἐπεὶ δὲ ἡ ἔναρξις προσεχῆ πρὸς ἀκρόασιν ἐνεποίηεν τὸν βάρβαρον, οὐκ ἐλάμβανεν ἐγκοπὴν ἢ τῆς ἱστορίας ἀφήγησις. “Σέσωστριν φασὶ γενεῆσθαι ποτε ἄνδρα λίαν εὐδαίμονα καὶ τῆς
 5 Αἰγυπτιακῆς βασιλείας ἐπιφανέστατον. τοῦτον κομᾶν ἐπὶ τῷ P 160
 πλούτῳ λόγος πρεσβύτης ἔρει, ταῖς δὲ δυνάμεσι πεφνεῖν λίαν ἀκαταμάχητον. τὸν δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ὡς ἔπος εἰπεῖν κραιπαλᾶν, ὥστε ὀρμάμαξαν συμπήξασθαι χροσοκόλλητον, λίθους τε τιμίους ταύτῃ περιβαλεῖν, ἐφιζάνειν τε ἐπὶ ταύτης τὸν βάρβαρον,
 10 καὶ ταῖς μὲν ἵπποις καὶ ταῖς ἡμιόνοις χαλεπὴν εἰπεῖν, τοὺς δὲ τῶν ἡττημένων βασιλέων τῷ ταύτης ζυγῷ τοὺς ἀσθένους περιβαλεῖν, ἔλκειν τε ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τοὺς ἡτυχηκότας τῶν βασιλέων τὸ τοῦ Σεσώστριδος ὄχημα. τοῦ τολῶν Αἰγυπτίων βασιλέως μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἀλλὰ περιφανῶς πολλὰκις B
 15 κατονειδίζοντος τοῖς ἡττημένοις τὴν συμφορὰν, ἕνα τινὰ τῶν βασιλέων φασὶ τῶν ὑποβεβλημένων τῷ ζυγῷ τοῦ ὀχήματος ἐν μεγάλῃ τινὶ καὶ περιφανεῖ ἑορτῇ, τῶν Αἰγυπτίων συρρευσάντων ὄχλων, μὴ ἐθέλειν ἔλκειν τὸ ὄχημα, πυκνὰ τε εἰς τοῦπίσω στρέφασθαι καὶ τὴν ἐπὶ τῶν τροχῶν κίνησιν διορῶσθαι. ἀσυμφώνου
 20 τολῶν τῆς ὀλκῆς γινομένης διὰ τὸ μὴ λίαν σύννευσιν τοὺς ἐπὶ τούτῳ συντεταγμένους ποιήσασθαι, ὃ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς V 249
 ἔφησε πρὸς τὸν τὰς πυκνὰς ποιούμενον συστροφῆς “ἄνθρωπε, τί πρὸς τοῦπίσω τὸ βλέμμα κινεῖς; τί τοὺς τροχοὺς ἱστορεῖς; ποῖ

6. an αἰρεῖ? 16. ὑποβεβλημένων Exc. ἐπιβεβλημένων IP.
 18. στρέφασθαι Exc. συστρέφασθαι IP.

non erit instituto alienum. dicebat ergo “audi, Chagane, priscam quandam et sapientiae plenam historiam.” hoc exordium ubi barbarum attentum fecit, sic Theodorus continuavit. “fuisse aiunt aliquando Sesostrin, hominem nimis quam felicem et Aegypti regem illustrissimum. hunc divitiis circumfluxisse, potentiaque et viribus invictum extitisse, vetus est narratio. eo autem dementiae velut per crapulam processisse, ut currum inauratum insertis gemmis pretiosis conscenderet, qui relictis equis et mulis victos ab se reges subiungeret, qui illum miseri in forum protraherent. hic igitur rex Aegyptius cum in prosperitate sua moderationem animi non adhiberet, sed palam et saepius victis regibus de calamitate insultaret, ferunt quendam ex currum trahentibus, cum forte magno et insigni die festo frequens populus convenisset, noluisse trahere, crebroque retro conversis oculis rotae volubilitatem contemplatum esse. cum ita currus inaequaliter traheretur, propterea quod trahentes non paribus simul momentis traherent, rex toties respicientem compellans, quid est, inquit, bone vir, quod oculos in tergum toties retorques? quid ita rotas

- C διεξείναι κέληνας;” τὸν δὲ φῆσαι μετὰ φιλοσοφίας πολλῆς πρὸς τὸν Σέσωστριν “τεθαύμακα τῶν τροχῶν τὰ κινήματα. ἀνώμαλον ἔχει τὴν κίνησιν· τὰ τοίνυν τούτων μέρη μετεωρούμενα αὐθις καταχθόνια γίνεται, καὶ ἔμπαλιν τὰ περιπέζια μετὰ τοῦτο ἀπεωρρίζεται.” τούτων τοιγαροῦν λέγουσιν ἀκηκόετα τὸν Σέσω-5 στριν παιδευθῆναι μὴ μεγαλοφρονεῖν, νομοθετῆσαι τε τοὺς βασιλικούς αὐχένας τῶν ζυγῶν ἀφεθῆναι, εἶτα ἡμιόνοις τὴν ὄλκην ἐπιτρέψαι. ταῦτά σε παιδενέτω, Χαγᾶνε. οὐδὲν ἀπιστότερον εὐπραγίας.” ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος ἀποθανυμένος τὴν ἐπιεικίαν
- D τοῦ ἀνδρὸς κολάζει τὸν τύπον, καταπαύει τὸ θράσος, μεταβάλλ-10 λει πρὸς εἰρηναίαν σχέσιν τὰ πρῶγματα. τοιγαροῦν ὥρας ἀποσιωπήσας πολλὰς ἔφηκε πρὸς Θεόδωρον “οἶδα καὶ τυραννεῖν θυμὸν ἐξοιδύνοντα, οἶδα καὶ στρατεύειν ὀργὴν, ἀλλ’ ὅτε καιρός. χαλεπότητος διαλέλνυμαι τῷ Πρίσκῳ, Θεόδωρε. ἔστω δέ μοι καὶ αὐτὸς φίλος ἐπιεικῆς. ἀγέραςτος τῆς λείας μὴ μενέτω¹⁵ Χαγᾶνος. ἐπὶ τῆς ἐμῆς γῆς ἐπιβέβηκε, περὶ τοὺς ἐμοὺς ἐπηκόους ἐξήμαρτεν. ἔστω τὰ τῆς εὐπραγίας κοινά.” ἐπὶ τούτοις φιλοφρονησάμενος πρὸς τὸν Πρίσκον τὸν Θεόδωρον πέπομφεν. ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος γεγονώς πρὸς τὸν Πρίσκον διεξῆλθεν αὐτῷ τοῦ βαρβάρου τοὺς λόγους, ὁ δὲ Πρίσκος τῇ ὑστεραία ἐκκλησίαν²⁰ ἐκάθισε, παρῆναι τε Ῥωμαίοις κοινωνὸν τῶν λαφύρων ποιήσασθαι καὶ τὸν βάρβαρον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τέως πρὸς τὸ συνοίσειν μὴ ἐνδημήσαντες κατεστασιαζόν τοῦ στρατηγοῦ. ὁ δὲ στρατηγὸς πολλοῖς καὶ ποικίλοις καὶ λίαν ἐντελέσει λόγοις χρησόμενος τὰς

4. περιπέζια Exc. περιπέτεια IP.
 ζει IP.

10. κολάζει Exc. βαλά-
 ζει IP.

aspectas? quonam abire inhias? tum ille cordate, miror, ait, tam varios rotarum motus. earum quippe partes in altum sublatae rursus in humum descendant, iterumque ascendent quae descenderant. his auditis narrant Sesostrin ad modestiam correctum esse, mandasseque denuo iunctis mulis a collo regum iuga demi. haec tibi documento sint, Chagane, felicitate nihil esse inconstantius.” Chaganus hominis in admonendo lenitate commotus, fastum abiicit, confidentiam comprimit, ad pacem se dat; et postquam horis pluribus conticuit, tandem Theodorum his affatur. “novi imperare animo meo, cum limites egreditur: novi iram debellare, sed in tempore. desino Prisco irasci, Theodore: ille vicissim ex aequo et bono mihi amicus esto. partem praedarum Chaganus consequatur. in ditionem meam invasit; subditos meos afflixit. bona inde parta communia sunt.” posthaec mira humanitate tractatum ad Priscum remittit; cui Theodorus barbari verba renuntiavit. die altero Priscus acto conventu Romanos hortatur uti barbarum praedae socium fieri patiantur. Romani tunc, quid expeditet, non considerantes, duci

δυνάμεις ἐπέπεισε δοῦναι τι τῷ βαρβάρῳ τῆς λείας. ἀπέδοντο
 τοίνυν Ῥωμαῖοι τοὺς ἐαλωκότας τῷ Χαγάνῳ βαρβάρους, τῶν δὲ P 161
 λοιπῶν λαφύρων ἀμέτοχον αὐτὸν ποιησάμενοι διαλύουσι τὸ ἀμ-
 φίβολον. ἀσμενίσας τοίνυν ὁ Χαγᾶνος τὴν τῶν βαρβάρων ἀπό-
 5 δοσιν χώραν ἐδίδου ταῖς διαβύσειν. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι
 πέντε χιλιάδας βαρβάρων τῷ Χαγάνῳ προῖκα καταβαλλόμενοι
 ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνονται. ὁ δὲ στρατηγὸς ἀφίκετο ἐς Βυζάν-
 τιον. τοιγαροῦν ὁ Μανρίκιος τῷ Πρίσκῳ ἐμέμφετο, σφάλμασί
 τε εὐηθείας αὐτὸν περιέβαλλεν ἀσυνέτως ἀποδεδωκότα τῷ βαρ-
 10 βάρῳ τὴν λείαν.

adversantur, qui multis variis prudentissimisque sermonibus eo illos ad-
 egit ut aliquid de spoliis barbaro donandum putarent. dant igitur Cha-
 gano barbaros captivos, et reliqua praeda sibi retenta controversiam
 omnem dirimunt. Chaganus libenter illis receptis, per regionem suam
 transitum Romanis permittit. ita illi quinque millibus captivorum reddi-
 tis Drizipera veniunt. dux Byzantium proficiscitur, quem Mauricius de
 stulticia facti reprehendit, ut qui barbaro partem praedae sine iudicio
 restituerit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν
Λ Ο Γ Ο Σ Ζ'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι
Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ Μ
Λ Ι Β Ε Ρ Ο Σ Ζ'.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Petrus dux Prisco substitutus ad exercitum cum mandatis ab imperatore discedit. ob annonam partim in vestibus, partim in armis, partim in auro signato accipiendam miles tumultuatur. Mauricius in concione probris appetitur. iratos dux lenit, edictumque imperatoris gratiosum de praemiis bene meritorum proficiens benevolentiam exercitus reconciliat. omissis maledictis imperator collaudatur. (2) scilicet imperatori nuntiatur. exercitum mille anteambulans, qui cum Sclavis praedam optimam ducentibus pugna congregiuntur. cuiusdam Romani virtus. barbari occiduntur. Petrus in venatu crus allisu frangit. imperator morarum impatiens probrose ad eum scribit; audiensque Sclavos Byzantium iter infestum moliri, in Thracia illi remansioem imperat. eius e loco in locum profectio. a Nobensibus exoratur uti cum ipsis solemne sancti Lupi martyris agat. Theodoropolim postmodum abit. (3) ab Asimitis tum civibus tum praesidiariis honestissime Petrus excipitur. eximiorum militum aspectu delectatus ab oppidanis eos impetrare frustra laborat. saeva lis cum sacrorum etiam locorum et episcopi contemptu enascitur. denique desiderio frustratus et probris oneratus urbem deserit. (4) mille exploratores a Petro missi in mille Bulgaros incidunt, quos telis appetunt. barbari pacem incassum petunt. Romani e praefio fugiunt. quamobrem barbari fugientes non sint persecuti. de violato foedre Chaganus querimoniam habet et muneribus placatur. hostium consiliu Petrus explorat; exploratores capiuntur; modus explicatur. (5) Romani e flumine exentes a barbaris obtruncantur: caeteri ex ipso flumine cum iisdem depugnant. Piragastus occumbit. barbari caeduntur fuganturque. Romanorum ex aquae penuria*

calamitas. indicio barbari cuiusdam fluvio reperto vires instaurant: ab adversa ripa hostium iaculis conficiuntur, et e flumine egressi ab iisdemque devicti fugiunt. Priscus Petro succedit. (6) elogium Iohannis patriarchae Cpolitani, a voluptatum contemptu, a domitis animi perturbacionibus, a iciuniis, a misericordia in egentes, a studio paupertatis. eius lecto ligneo, stragulo, penulae quantum honorem pius imperator habuerit. Maurorum in Africa rebellio. Carthaginensium metus. Gennadii adversum barbaros victoria. ostentum cometae, et de cometis eruditorum sententiae. (7) Priscus exercitum diminutum offendens a Petri accusatione suorum consiliis avocatur. ut Istrum transiit, Chaganus eum super adventu interrogat. inter ambos de finibus litigium. de Scythis Caucaesii et Borealibus digressio, et ibi de victoriis Chagani cuiusdam. non esse Germanos Abares ad Istrum, et unde illis hoc nominis. Taugast urbs nobilissima, et eius incolae: vicini item Mucritae laudantur. (8) unde Abares in Europa, et qua occasione hoc nomen assumpserint. Ogor gentis 80 myriades a Chagano interfectae. de Thurum tyranno ab eodem caeso. legatio Chagani ad Mauricium de suis victoriis. mons aureus cur ita vocetur. apud Turcas pestilentia nunquam visa, terraemotus rari. eorum sacra. (9) Chagani foedus cum Taugastensibus. eorum mores. fluvius per medios labens. conditor urbis huius et alterius Alexander M. Chubdanensium principis mors quemadmodum ab ipsius concubinis lugeatur. plura super Chubdan urbe. albi Aethiopes ad Septentrionem. (10) Chaganus Singidonis moenia diruit, populum ad hostes demigrare cogit. Priscus in insulam Istri, deinde Constantiopolam venit. Chagani de iure finium regundorum violato expostulatoria oratio; in qua officii in pace conservanda tuendoque foedere Priscus serio monetur. (11) in vexanda Singidone Chagani iniquitatem Priscus redarguit, eumque ab avaritia dehortatur, et a victoriae inconstantia ac mutabilitate rerum terret, et sententias loquitur. barbarus ira inflammatus graviora comminatur. ad Singidonem liberandam Gudois mittitur. obiectu plaustrorum barbari se tumentur. tandem fugam faciunt. muri devicti instaurantur. Chaganus aperte foedus solvit. (12) in Dalmatia Chaganus urbem et quadraginta castra expugnat. Gudois cum delecta manu ad rem insipientiam mittitur. quamobrem per impedita et invia loca iter fecerit. praedam barbaris interemptis recipit. Chaganus moeret. Mauricio et liberis eius caedes a monacho strictum portante gladium, a quodam insuper Herodiano praenuntiatur. (13) Chaganus Tomeam obsidet, cui Priscus succurrit. in castris hiberna aguntur utrinque. Chagani singularis et insperata in comiteatu Romanis ad dies sacros sufficiens liberalitas. petenti Priscus vicissim donat aromata. sub iisdem tentoriis pacifice degunt ambo exercitus. festis transactis separantur. Comentiolus Chaganum contra se venientem timens retrocedit. milites ad Istrum urbem, velut proditi, probris eum conscindunt. (14) Romani diligentius sese obarmant. Comentiolus de permutatis ordinibus reprehenditur. eius astus. Romanorum fuga. barbari claustra transitu prohibendo circumsidunt: a Romanis repelluntur. Comentiolus ut ignavus fugitor Driziperis ingressu contumeliose arcetur. eam urbem barbari occupant. in templum Alexandri martyris eiusque cineres eorum impietas. (15) supplicium barbaris propter Alexandrum martyrem divinitus irrogatum saeva pestilentia. Chagani item filii septem uno die moriuntur; cui calamitoso historicus insultat. Comentioli in urbem Cpolim reditu formido immodica malorum cives incessit. imperator copias ad longum murum defendendum mittit. suadente senatu legatio ad Chaganum placandum instituitur. eius luctus acerbissimus. Romanorum de pace turbata reprehensio. condiciones in quas facta pax. (16) duo portenta, unum virili, alterum muliebri specie in Nilo conspecta. utrumque accurate describitur, et prius a praefecto adiuratur. reprehensa obiter curio-

itate Herodoti, et mentione facta aliorum qui de Nili portentis scripserunt, de eius incremento scripturum pollicetur. (17) Nilus fluviorum maximus incertis oritur fontibus. media aestate ascendit. huius rei causas ex variis auctoribus; quorum omnium sententiis improbatis, unum Amarchidem Gnidium historicus sequitur.

P 166 1. **Οὕτω μὲν οὖν Πρίσκος ἀπεχειρονεῖτο, πολέμαρχος δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὁ Πέτρος ἀναγορεύεται, ὃς καὶ αὐτάδελφος**
 V 252 **Μαυρικίου ἐτύγγανεν ὢν. ἐγχαράττει τοίνυν βασιλικὰς ἐπιστολὰς ὁ Μαυρικός, ταύτας τε τῷ στρατηγῷ ἐπιδοὺς τοῦτον ἀπεκδημεῖν τοῦ ἄστεως παρεσκεύαζε καὶ πρὸς τὸ στρατόπεδον ἀφικέσθαι παρεκελεύετο. ἡ μία τοιγαροῦν τῶν βασιλικῶν ἐπιστολῶν στρατιωτικῆς ἐπιδόσεως τύπος ἐτύγγανεν· ὁ δὲ τύπος ἐβούλετο τριταῖς μοίραις συντάττεσθαι τὴν ἐπίδοσιν, δι' ἑσθῆτος καὶ B ὄπλων καὶ χαράγματος χρυσοῦ. ἀποφοιτήσας τοίνυν τῆς Περρίνθου ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεται, καὶ καταλιπὼν τὰ Δριζίπερα τῇ Ὀδησσῷ προσομιλεῖ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον ἐπιβεβηκότα τῆς Ὀδησοῦ τὸν πολέμαρχον ἐπισήμως ὑπεδέχετο λίαν. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ πολέμαρχος στηλιτεῦσαι τῷ πλήθει τὰς βασιλικὰς συλλαβὰς ἐνεχείρει. ἡ μὲν οὖν πληθὺς ἑώρα πρὸς τάραχον· προηκτικαί γὰρ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα. τοῦ τοίνυν 15 στρατηγοῦ εἰς συνάθροισιν μίαν ἐπειγομένον τὰς δυνάμεις ποιήσασθαι, εἰς ὑπήκοον δὲ τῶν συνεληλυθότων τὰ τοῦ βασιλέως ποιήσασθαι λόγιον, ἀποσκιρτῆ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὸν στρατηγὸν καταλιμπάνον ἀγέραστον ἀπὸ σημείων τεττάρων μετὰ ταράχου στρατοπεδεύεται. ὁ δὲ Πέτρος καταστασιαζόμενος ἀποκρίπτει τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων τὰ λυπηρότερα. ἔχων δὲ ἀνά**

1. **H**unc in modum Priscus gradu motus et Petrus ab imperatore, cuius frater germanus erat, belli dux appellatus est. imperatoria mandata Mauricius conscribit, cum iis Petrum ab urbe dimissum ad exercitum proficisci monet. horum unum reddendae militaris annonae formam continebat, ut tripartito, in veste, in armis, in nummis aureis erogaretur. Perintho igitur discedens Drizipera, iisque relictis Odessum accedit, ubi eum exercitus exquisito cum honore accepit. die quarto ab imperatore scripta militibus evulgare instituit. milites, quod mandatum imperatoris auditione praecepissent, turbas facere. cumque dux in unum eos cogere et ad edicta amplectenda inducere conaretur, resilientibus ac repugnantibus illis frustra fuit: quin etiam eo contempto ad quartam leucam fremebundi secedere coeperunt. Petrus seditione circumventus de edictis tristiora tacet; et cum haberet in manu quaedam infestae mul-

χεῖρα καὶ τινα βασιλικῶν θεοπισμάτων τοῖς πολεμίοις ὄχλοις
 συνόλονται, ἤξιον ταῦτα ἐμφανῆ τῇ Ῥωμαϊκῇ δημοσιεῦσαι πλη-
 θύνει. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες ἐς Μαυρίκιον
 ἐβλασφήμουν, ὃ δὲ πολέμαρχος συνέσει καὶ πειθοῖ τὴν τῶν στρα- **D**
 5 τοπέδων κατευνάσας ὄργην τὰς ἰλαρωτέρας τῶν τοῦ βασιλέως
 ἐπιστολῶν τοῖς ἐνόμοις ἐστηλίτευσεν δῆμοις. ἦν δὲ τὰ φιλοτίμως
 ἐν αὐταῖς περιεχόμενα τάδε, τοὺς ἀριστεύοντας τῶν Ῥωμαίων
 καὶ ἐκ τῆς τῶν κινδύνων μεγαλοφυχίας περιπεπτωκότας τισὶ συμ-
 φοραῖς ἔχειν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τὴν ἀνύπανταν, τούτους δὲ ἐν
 10 ταῖς πόλεσιν ἀπομάχους πεφυκότας σιτίζεσθαι δαπάναις βασιλι-
 καῖς, τοὺς δὲ παῖδας τῶν στρατευσαμένων καὶ ἐν πολέμοις ἀπο-
 βαλόντας τοὺς φύσαντας ἀντὶ τῶν τεκόντων ἐγγράφεσθαι πρὸς
 τὸν πόλεμον. ταῦτα τοιγαροῦν ἐπὶ βημάτων τινῶν ὑψηλῶν τὸ
 ὀπλιτικὸν ἐκκλησιάσας ἐπέστρεψε πιθανῶς τε κατεδούλου. ἐνθεν
 15 καὶ μεταβολὴν τὰ τῆς ἀνίας ἐλάμβανε, καὶ πρὸς τὴν ἐς Μαυρί-
 κιον εὐνοίαν τὸν αὐτοκράτορα ἄπικε ἐτέτραπτο. τοιγαροῦν κα-
 τευφημεῖτο ὁ Καῖσαρ, τῶν πρὸ μικροῦ ἀπολελυμένος διαβολῶν·
 τὸ γὰρ πληθὸς ἀβέβαιον ὄν σταθμῶν οὐδαμῶς ἐπιβέβηκε, ταῖς **P 167**
 20 ἐκ τοῦ παρήκοντος ἐκφοραῖς μεταμορφούμενον εἰκῆ καὶ ὡς ἐτυ-
 χεν. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τοῖς λυπηροῖς πρὸς τὸ στρα-
 τόπεδον διελύσατο. (2) τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῷ αὐτοκρά- **B**
 τορι τὰ περὶ τῆς στάσεως τῶν δυνάμεων κατεμήνησεν. ἀπολι-
 πῶν τε τὴν Ὀδησσὸν ἐπὶ τὰ εὐώνυμα τῶν χώρων μεταφοιτῆ, τῇ
 τε Μαρκιανοῦ συγγενόμενος πόλει χιλλοὺς προθέειν τοῦ στρατο-
 25 πέδου προσέταξε. καὶ οὖν ἐντυγχάνουσιν οὗτοι ἑξακοσίοις Σκλα-

titudini profutura, ea demum publicanda censet. Romani in concionem
 convenientes Mauricium verborum contumeliis lacerant. quorum iracun-
 diam prudentia et vi quadam persuadendi mitigans dux, laetiora in aper-
 tum profert, quae quidem haec magnifice complectebantur. placet Ro-
 manos fortiter dimicantes et ex magnitudine animi ad pericula subeunda
 in calamitatem delapsos de caetero vacationem habere, eosque expedi-
 tionum immunes per civitates sumptibus imperatoris sustentari, filios
 autem eorum qui militarunt et in pugna interierunt, pro ipsis parentibus
 in album referri. his e sublimi suggestu recitatis milites in viam revo-
 cavit et persuadendo fregit, moeroreque fugato unusquisque imperatori
 Mauricio animum reddidit. proinde calumniis paulo ante iactatis libera-
 tum omnes laudibus evehere, multitudo siquidem instabilis est, et a quo-
 libet impetu se auferri patitur, temereque et fortuito alias cogitationes
 induit. ita dux mandatum odiosum comprimens ab exercitu gratiam ini-
 vit. (2) quarto die imperatorem de seditione certiore facit, exce-
 densque Odesso in laevam regionis viam flectit, et Marcianopolim ve-
 niens mille de suis exercitum praecurrere iubet. qui in sexcentos Scla-

βηνοῖς λείαν ἐπαγομένους Ῥωμαίων πολλήν· τὰ γὰρ Ζαλδαπαὶ καὶ Ἄκυς καὶ Σκόπις καταπρονομεύσαντες αὐτοῖς ἐλαφρυραγώγουν τοῖς ἀτυχήσαντας, ἦν δὲ αὐτοῖς ἐπὶ πλήθους πολλοῦ ἁμαξῶν ἢ ἀποσκευῆ τῶν λαφύρων. ὡς δὲ ἐπιόντων ἔβλεψαν τοὺς Ῥωμαίους οἱ βάρβαροι, εἶτα καὶ ἀντεβλέφθησαν, ἐπὶ τὸν φόνον τῶν αἰχμυλῶτων ἐτράποντο. ἀναιρεῖται τοίνυν ἢ τῶν ἀρρένων αἰχμαλῶτων ἡβηδὸν ἤλικια. ἐπεὶ δὲ δύσφευκτος τοῖς βαρβύροις ὑπῆν ἢ συνάντησις, τὰς ἁμάξας συνθέντες περιεβάλλοντο χύρακα, V 253 ἅμα τοῖς μειρακίοις τὰ γύναια εἰς τὸ μισαίτατον τῆς τύφρον ἐναποθέμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πεπλησιακότες τοῖς Γέτις (τοῦτο 10 γὰρ τοῖς βαρβύροις τὸ πρεσβύτερον ὄνομα) οὐκ ἐθάρρουν εἰς χεῖρας ἔλθεῖν· ἐδεδίεσαν γὰρ τὰ ἐκ τοῦ χύρακος κατὰ τῶν ἵππων ἐπὶ τῶν βαρβύρων ἀκόντια προερχόμενα. ὁ τοίνυν τούτων ἐπιστατῶν (Ἀλέξανδρος ὄνομα αὐτῷ) τῇ πατρίῳ τῶν Ῥωμαίων φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεκελεύετο καὶ κατασυστάδην τῶν πολεμι- 15 D κῶν κινδύνων ἐφάπτεσθαι. ἀτὰρ οἱ Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν ἵππων προσομιλοῦσι τῷ χύρακι, ἐδιδόσαν τε καὶ ἀντελάμβανον τὰς ἐκομπὰς τῶν βελῶν. τῆς μάχης τοιγαροῦν διαρκούσης ἑκατέρᾳ δυνάμει Ῥωμαῖός τις εἰσεπήδησε, καὶ ἀνεῖς ἐπὶ μιᾷς ἐπιβαίνει ἁμάξης συνηνωμένης τῷ χύρακι καὶ περιφρουρούσης τὸ 20 βάρβαρον, εἶτα στὰς ἐπὶ ταύτης τῷ ξίφει τοὺς πλησιάζοντας ἔπαιε. γίνεται τοίνυν τοῖς βαρβύροις ἀμεθόδευτον τὸ κακόν· λήουσι γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τῶν βαρβύρων τὸν χύρακα. οἱ δὲ βάρβαροι ἀπειρηκότες τοῦ σώζεσθαι τὴν ἐπίλοιπον τῆς αἰχμάλωσις μοῖραν ἀπέσφαττον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐγκρατῶς ἐπιθέμε- 25

18. διαρκούσης IP.

vos praeda Romana onustos incidunt. Zaldapa namque Acys et Scopus depopulati de integro miseros expilaverant, plaustra complura spoliis impleverant. barbari ut Romanos imminentes viderunt et ab iis visi sunt, ad captivos iugulandos prorumpunt, pubemque totam e medio tollunt. quoniam vero occursum Romanorum vitare se vix posse cernebant, vehiculis iunctis pro vallo se circumsepunt, pueros et mulieres in medium recipiunt. Romani Getis (hoc enim illis nomen vetus est) propiores facti manum conserere cominus non audebant, e vallo accidentia in ipsorum equos tela metuentes, cum Alexander praefectus eos ad discrimen stataria pugna subeundum patria lingua cohortatur. ergo Romani de equis descendentes ad vallum procedunt. tela utrinque iaciuntur. et ex parte utraque Marte continuato, Romanus quidam insilit, enitensque plaustrum vallo coniunctum et pro defensione obiectum conscendit, illique insistens accedentes gladio ferit. barbaris deest cladis effugiendae consilium. perrumpunt quippe vallum Romani; ex quo barbari salutis spe orbati reliquum captivorum necant. Romani magna mole irruentes,

νοι ὀψέ που καὶ μόλις τοὺς περὶ τὸν χάρακα βαρβάρους ἀπέκτει-
 ναν. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ οἱ νενικηκότες τῷ στρατηγῷ τὰ
 συγκυρήσαντα διεξήρισαν. πεμπταῖος δὲ ὁ στρατηγὸς κατὰ τοῦ-
 5 τὸν τὸν χώρον γενόμενος, καὶ δὴ τὰ ἐπίχειρα τῶν προθεόντων
 ἰδὼν, ἠμείψατο τοὺς ἀνδραγαθήσαντας δώροις. τῇ δὲ ἕστε- P 168
 ραία κνηγετεῖν ὁ Πέτρος πειρώμενος γίνεται πρὸς ἄλλος βαθύ.
 σὺδς τοίνυν μεγίστου ἐν τούτῳ τῷ τέμπει κατεμφωλεύοντος, καὶ
 τῆς ὑλακῆς τῶν κνηῶν γενομένης μεγάλης, τὸ θηρίον τοῦ ἐδρά-
 σματος ἐξανίσταται καὶ κατὰ τοῦ Πέτρον χωρεῖ. ὁ δὲ στρατη-
 10 γὸς πρὸς φυγὴν ἀναστρέψας τὸν ἵππον τὸν εὐώνυμον πόδα ἐξέ-
 θλιψεν δένδρῳ ὑψιτενεῖ προσραγείς. ὀδύνας τοιγαροῦν ὁ Πέτρος
 ἀφορήτοις σφακελιζόμενος ἐνδιατρίβει τῷ χώρῳ, ἐπὶ τῷ σφάλ- B
 ματι κραταιῶς λαν νοσηλευόμενος. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀσχύλλων ἐπὶ
 τῇ τριβῇ τοῦ στρατηγοῦ, τὴν τε περὶ τὸν πόλεμον ἀπραξίαν θαν-
 15 μύσας, τὸν στρατηγὸν ἐλογογράφει ταῖς ὕβρεσιν. ὁ τοίνυν Πέ-
 τρος τὴν ἐν γράμμασι δυσσημίαν μὴ φέρων τοῦ αὐτοκράτορος,
 ἔτι πικρῶς ὑπὸ τῆς νόσου κατατροχόμενος μεταποιεῖται τὸν χά-
 ρακα, καὶ τύφρους τέτταρας ἐνυλλύξας ἐπὶ τὰς τῶν Σκλαβηνῶν
 ἐνεφοῖτα διατριβάς. δεκάτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Μαν- C
 20 ρίκιος βασιλεῖον ἐπιστολὴν τῷ ἀνταδελφῷ ἐξέπεμπεν ἐνδημηῆσαι
 τῇ Θριάχῃ· ἠκηκοίε γὰρ ὁ Μαυρίκιος τῶν Σκλαβηνῶν τὰ πλήθη
 ἐς Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιφέρειν. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐκ τούτου
 ἐπὶ τὸ Πίστου γίνεται φρούριον, μετὰ τοῦτο πρὸς τὰ Ζαλδαπὰ
 ἀφικνεῖται. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ πρὸς τὴν Ἰατρὸν τὴν πόλιν
 25 φοιτᾷ, καὶ ὅττα τὸ Λαταρκίου φρούριον παραμείψας εἰς Νοβὰς
 στρατοπεδεύεται. οἱ τοίνυν ἐγχώριοι ἀκηκόοτες τὸν στρατηγὸν

sero licet et vix, barbaros intra vallum trucidant. altero die victores
 Petro duci eventa exponunt. qui die quinto in eodem loco versans,
 praemiaque a praecurrentibus parta conspiciens, donis eos ob virtutem
 est prosecutus. postridie venationem exorsus in densum quendam saltum
 venit, in quo aper immanis delitebat, qui resonis canum latratibus e
 latibulo suo excitus ducem petit. is equo ad fugam converso sinistrum
 pedem excelsae arbori illis comminuit. doloribus ob id intolerandis
 tabescens, et ex illo infortunio laborans gravissime, in locis illis sese
 tenet. imperator moras indignans tantamque belli cessationem admirans,
 stomachosiores litteras ad eum scribit. Petrus convicia non ferens, quan-
 quam adhuc acerbis oppressus cruciatibus, itineri se dat, et quartis ca-
 stris loca ubi Sclavi morabantur attingit. decimo die Mauricius fratri
 epistolam transmittit, qua praecipit ut, quoniam audierit Sclavorum co-
 pias infestas Byzantium adventare, ipse Thracia ne excedat. ob hoc
 Pistum castellum, deinde Zaldapa contendit. postero die latrum urbem
 venit, Latarcioque castello praeterito Nobas appropinquat. eius adventu

ἐλευσόμενον τοῦ ἄστειος ἐξεχώρησαν, καὶ συνάντησιν αὐτῷ λίαν ἐπίδοξον ἐποιήσαντο, καὶ τὸν Πέτρον καθικετεύουσι συνδιασώτην τῆς Λούπου γενέσθαι τοῦ μάρτυρος πανηγύρεως· κατ' ἐκείνην γὰρ τὴν ἡμέραν ἦν ἡ προεόρτιος ἑορτὴ Λούπου τοῦ μάρτυρος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς διημερεῦσαι περὶ τὸν χῶρον διὰ τὴν 5 ἐκ τῆς ἀνάγκης ὁδοιπορίαν μὴ δύνασθαι ἔφασκεν· οἱ δὲ τοῦ ἄστειος παχύναντες τὴν ἄξιωσιν τῇ ὑπεροχῇ τῶν δεήσεων τὸν στρατηγὸν ἐβιάσαντο μέτοχον γενέσθαι τῆς πανηγύρεως. ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἡμέρας δύο ἀνὰ τὸ πόλισμα γεγονώς ἀπαίρει ἐντεῦθεν, καὶ ἐπὶ τὴν Θεοδώρου πόλιν τάφρον ἐχάρυξεν, ὑπὸ πρῶ- 10

D τὴν δὲ ἔω ἐν τῇ λεγομένῃ Κουρῖσκα φοιτᾷ. (3) τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, **V** 254 καὶ ἐν Ἀσίμῳ τῇ πόλει τὰς ἐπαύλεις ποιεῖται. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ ἄστειος ἐμμεμάθηκασαν προσδόκιμον ὄντα τὸν στρατηγόν, ἔξω γεγονότες τοῦ ἄστειος συναντῶσι τῷ Πέτρῳ, καὶ περιφανῆ τὴν περὶ τὸ ἄστυ τοῦτο ἐπεποήητο εἴσοδον. ἐν τῷ πολίσματι τούτῳ ἀπὸ 15 πρῆσβυτέρων χρόνων τινῶν ὀπλιτικὸν συνετέτακτο ἐπὶ διαφρουρᾷ

P 169 τῶν τῆς πόλεως· πυκνότερον γὰρ περὶ ταύτην τὴν πόλιν οἷα διάττοντες οἱ βέρβαροι κατεσπλάζον. πυθόμενοι τοιγαροῦν τὸ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὀπλιτικὸν καθεστὸς μέλλειν ἤκειν τὸν στρατηγόν, τὰ σημεῖα ἀράμενον, ἃ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν, 20 ἀποχωροῦσι τῆς πόλεως, εἶτα τοῖς ὄπλοις περιφραζόμενοι λίαν εὐκλεῶς τὸν στρατηγὸν ὑπεδέχοντο. ὁ μὲν οὖν Πέτρος τὸ μεγαλοπρεπὲς τῶν περὶ τὴν πόλιν στρατιωτῶν θεασάμενος ἐνεχείρει τούτους ἀπὸ τῆς πόλεως ἀφαιρεῖν καὶ ταῖς περὶ αὐτὸν συναναμίξαι δυνάμεσιν. οἱ μὲν οὖν ἄστοι τό τε περὶ τὴν πόλιν ὀπλιτικὸν 25

B Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος ὑπεδείκνυον νόμον, χηριζομένου τῇ

23. τῶν] τὸ IP.

in urbem perlato incolae perhonorifice obviam prodeunt, enixius rogantes uti festum diem Lupi martyris, cuius eo die praefestum erat, cum ipsis agere ne gravaretur. respondet propter necessariam profectioem illic se nec unum diem posse commorari. tum cives magis atque magis instantes summis precibus quod volunt extorquent. biduo ibidem peracto discedit, et ad Theodoropolim castrametatur, primoque diluculo Curiscam venit. (3) tertio die in oppido Asimo subsistit. oppidani ubi eum affore didicerunt, obviam se effundunt et insigni pompa introducunt. huic oppido praesidium militare iam pridem impositum erat, quod barbari crebrius id incursantes lacerarent. itaque et praesidarii postquam appropinquare duces intellexerunt, sublatis vexillis, quae Romanis banda dicuntur, moenibus armati procedunt, eumque magna cum dignitate excipiunt. Petrus tam praestantes oppidi milites contemplatus, eos inde abducere et suis adiungere copiis machinatur. cives, atque adeo praesidarii ipsi, praesidium illud Iustini imperatoris auctoritate urbi attribu-

πόλει τὴν ἔνοπλον ταύτην διάδοχον πρόνοιαν. τῇ δὲ ἐπαύριον
 ὁ πολέμαρχος ἔνστασιν ποιησάμενος ἀφαιρῆσθαι τῆς πολίχνης
 τοὺς συντεταγμένους ἐπὶ τῇ ταύτης φρουρᾷ κατηπέγετο. διὰ
 τοῦτο ἐπὶ τὸ τῆς πόλεως ἱερὸν οἱ περὶ τὴν πόλιν στρατιῶται τὴν
 5 καταφυγὴν ἐποιῶντο. τούτων ὁ στρατηγὸς ἀκηκῶς τῷ ἐπισκο-
 ποῦντι ἐδήλου τῶν ἱερῶν ὑπεξαγαγεῖν αὐτούς. δυσανασχετοῦν-
 τος δὲ τοῦ ἱερέως, ἀποστέλλει ὁ στρατηγὸς Γέντζωνα τὸν ταξιαρ-
 χον μετὰ πλήθους στρατιωτῶν ἐξωθῆσαι πρὸς βίαν τοὺς ἐπὶ τῷ C
 νεῷ τὴν καταφυγὴν ποιουμένους. τούτων δὴ ἀκηκότες οἱ ἐν
 10 τοῖς ἱεροῖς ἐδράσμασι καταφεύγοντες, ὄπλοις φραξάμενοι τὰς
 θύρας τοῦ ἱεροῦ ἐναποκλείουσι πάντοθεν. ὁ μὲν οὖν Γέντζων
 τὴν ἔνστασιν τὴν ἐν τῷ ἱερῷ περιβόλῳ θρασυάμενος τὴν τε ἀτο-
 πλίαν τοῦ πράγματος διαγνοὺς, ἅμα δὲ καὶ τὴν αἰδῶ τοῦ ναοῦ
 σεβασθεῖς, ἄπρακτος ἀπεφοίτα. ὁ δὲ στρατηγὸς κατυθρυμω-
 15 θεῖς ἐπὶ τούτοις ἀποχειροτονεῖ τῆς στρατηγίας τὸν Γέντζωνα·
 ἦν δὲ ὁ Γέντζων τῆς πεζικῆς δυνάμεως ἡγεμῶν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ D
 ἕνα τινὰ τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων, ὃν σκρίβωνα Ῥω-
 μαῖοι κατονομάζουσιν, εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν μετάκλητον ποιη-
 σάμενος ἀναιδῆ τινὰ διεγχείρησιν τούτῳ προσέταττεν· ἡ δὲ ἀξίω-
 20 σις ἦν τὸν ἐπισκοποῦντα τὴν πόλιν ἠτιμωμένως ἔλκειν ἐπὶ τὸν
 χάρακα. τούτων οἱ τῆς πόλεως μάρτυρες γερονότες ἅπαντες συν-
 αθροίζονται, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντα κατὰ
 τοῦ ἱερέως ἐξωθοῦσι βίᾳ τῆς πόλεως, τὰς τε πύλας τοῦ τείχους
 συγκλείσαντες καθύμνονν ταῖς εὐφημίαις τὸν αὐτοκράτορα, τὸν
 25 δὲ στρατηγὸν ὕβρεισι περιέβυλλον. ὁ δὲ Πέτρος περιστοιχίσας

tum, et hanc quasi vicariam ipsius et armatam providentiam ab eo sibi
 donatam esse docent. die sequenti dux vehementius rem urgens, oppi-
 dulum constitutis defensoribus nudare annititur. qua de causa milites in
 aedem sacram tanquam in asylum confugiunt. eo comperto dux episcopo
 mandat uti eos inde educat. quod cum ille facere detrectaret, Gentonem
 taxiarchum cum cohorte ad perfugas illos per vim templo expellendos
 destinat. hoc simulatque illi resciverunt, arreptis armis templi iannas
 occludunt. Gento hominum in sacro illo septo pertinaciam videns, et im-
 probum ducens quod imperatum erat, nec non templi sanctitatem reve-
 ritus, irrito incepto recedit. ea re dux furore impulsus, officio Gento-
 nem (ducebat autem peditatum) exiit. postridie quendam de satelliti-
 bus imperatoris (Romani scribonem nominant) in tabernaculum suum
 advocat, cui facinus impudens iniungit. postulat enim uti urbis episco-
 pum cum dedecore in castra pertrahat. id conspicati cives, concursu
 facto satellitem adversus episcopum a duce missum urbe eiiciunt, obse-
 ratisque portis laudes in imperatorem congerunt, Petrum maledictis coe-
 perunt. sic Petrus alios indagine cingens, ipse a praesidio urbis ut reti

ἀπὸ σημείου τῆς πόλεως ἐνεκλύετο. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἐγχειρήσεως ἦν αὐτῷ κατονειδιστά, καταλιμπάνει τὸ πόλισμα, καὶ ἐς τὸ πρόσω βαδίσσεως ἐναρξιν ἐποιεῖτο, μεγάλαις βλασφημίαις προπεμπόμενος ἐκ τῆς πόλεως.

P 170
V 256

4. Ἐκτη δ' ἡμέρα, καὶ πρὸς τὸ σκοπῆσαι τοὺς πολέμους ἄνδρας χιλίους συνέταξεν. οὗτοι ἑκατοντάσι δέκα Βουλγάρους προσπίπτουσιν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, ἅτε δὴ εἰρήνης Ῥωμαίοις καὶ Χαγάνῳ ὑπόουσης, ἀπεριμερίμνωσ ἐποιοῦντο τὴν βάδισιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι γνώμῃ τοῦ στρατηγοῦ κατὰ τῶν βαρβάρων τοῖς ἀκοντίοις ἐέκρηγντο. οἱ δὲ Βούλγαροι πρέσβεις ἐξέπεμπον τὴν τε μάχην ἀποκηρυκεύοντες, καὶ παρήνουν Ῥωμαίοις τὴν εἰρήνην μὴ διαφθεῖρειν. ὁ δὲ τοῦ συντάγματος ἔξαρχος πρὸς τὸν στρατηγὸν τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμπεν, ἀπὸ σημείων ὀκτὼ πεφυκότα τοῦ χωρίου. καὶ οὖν ὁ Πέτρος τοὺς εἰρηναίους λόγους ἀποσεισάμενος τοῖς προθέουσιν ἐδήλου φόνῳ μαχαίρας τοὺς βαρβάρους παραχρῆμα δάλλύναι. οἱ μὲν οὖν Βούλγαροι πρὸς μάχην χεῖρας ἐνέμιξαν, καὶ λίαν ἥρωικῶς συνταξάμενοι εἰς φυγὴν ἀποκλίνοι Ῥωμαίους ἠνάγκασαν. τούτου δῆτα γεγονότος ὑπαναχωροῦσι κατὰ μικρὸν καὶ οἱ βάρβαροι ἐντροπαλιζόμενοι, ὄλλγον γόνυ γονὸς ἐπαμείβοντες, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμηρικῆς δέλτου τοῖς διηγήμασιν ἀναμίξωμεν· ἐδεδίεσαν γὰρ μὴ πως ἐπίθετος δύναμις τοῖς ἡττηθεῖσι προσομιλήσασα αὐθις συσταίῃ πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πέτρος διητυχηκῶς τοῦ βουλήματος, τὸν ταξίαρχον τῶν προθεόντων τῆς ἐσθῆτος γυμνώσας δουλοπρεπῶς ἑμαστί-

quodam involutus est. quando igitur coeptum ei in probrum et infamiam vertit, relicto oppido ultra pergere institit, diris eum oppidanorum maledictis prosequentibus.

4. Sexto die mille viros ad hostes explorandos legit, qui in mille Bulgaros praeter opinionem incurrunt. barbari tanquam pace inter Romanos et Chaganum composita securi nihilque solliciti porro gradiuntur; in quos Romanus ducis sui voluntate tela coniciunt. Bulgari oratores mittunt, pugnam deprecantur, et de pace non dissuenda Romanos admonent. hos oratores dux barbaricus ad Romanum ducem ab eo loco passuum octo millibus absentem misit. Petrus verba de pace aversatus, Bulgaris exercitum praecurrentibus mox sese barbaros ferro perditurum significat. itaque Bulgari pro tempore ad conflictum instructi manus conserunt, et servatis admodum viriliter ordinibus Romanos in fugam compellunt, conversisque sensim recedunt, paulum genua alternantes, ut etiam de Homericis libris aliquid historiae nostrae admisceamus. formidabant etenim, ne forte, si fugientes premendo assequerentur, redintegrare praelium cogerentur. Petrus proposito suo lapsus, praecurrentium exploratorum suorum taxiarchum detractis vestibibus servilem in modum

γωσε. παραγίνονται τοίνυν ἐπὶ τὸν Χαγαῶνον οἱ βάρβαροι, καὶ τὰ παρηκολουθηκότα παραγυμνοῦσιν αὐτῶ. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος ὡς τὸν Πέτρον πρέσβεις ἐξέλεμπε, καὶ παρασπονδοῦντί πως αὐτῷ καταωνίδιζεν. ὁ δὲ Πέτρος τοὺς πρέσβεις πιθανοῖς λόγοις D 5 ἀπεβουκόλησε, καὶ ἄγνοιαν τοῦ σφάλματος προεφέρετο. δῶροις τοίνυν λιμπροῖς καὶ λαφύρων ζημίαις μετυτίθησι τὸν βάρβαρον πρὸς εὐμένειαν.

Τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ πλησίον γίνεται τοῦ γέιτονος ποταμοῦ, καὶ εἴκοσι συλλεξάμενος ἄνδρας ἐπεπόμφει διαπεριουῶ-
 10 σθαι τὸν ποταμὸν καὶ διανοῆσαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα. οἱ μὲν οὖν τὸν ποταμὸν διαπορθμευσάμενοι ἤλωσαν ἅπαντες. ὁ δὲ τρόπος τῆς ἁλώσεως οὗτος. εἴθισται τοῖς ἐπὶ κατασκοπῇ συνταττομένοις αἰετὰς νύκτας ποιεῖσθαι τὴν βύδισιν, ἡμέρας δὲ λαμπούσης ὕπνοις προσομιλεῖν. οὗτοι πολλὴν τῇ προεραία
 15 διαπεποιηκότες πορεύειν, εἴτα κεκοπιακότες ἐπὶ τοῖς σώμασιν, ὑπὸ τὸ λυκόφως εἰς ἀνάπαυλαν τρέπονται περὶ τινα πλησίον λόχμην. περὶ δὲ τὴν τρίτην ὥραν πάντων καθευδόντων, καὶ μὴ P 171 ὑπόντος τοῦ διαφρουροῦντός τινος, γίνονται περὶ τὴν λόχμην οἱ βάρβαροι. ἀποβάντες τοίνυν οἱ Σκλαβηνοὶ τῶν ἵππων ἐνεχεί-
 20 ρουν ψυχάζειν τοῖς τε ἵπποις ἀνακωχῆς μεταδιδόναι τινός. τοιγαροῦν ἐκ τοῦ παρήκοντος γίνονται οἱ Ῥωμαῖοι κατάφωροι. καὶ ζωρηθέντες οἱ δελταιοὶ ἀνητάζοντο διεξιελθεῖν, ὅσα τοῖς Ῥωμαίοις βεβούληται. οἱ μὲν οὖν ἀπογόντες τὴν σωτηρίαν διεξήεσαν ἅπαντα. ὁ δὲ Πειράγαστος (φύλαρχος δὲ οὗτος τῆς πλη-

14. τὴν προεραίαν IP.

flagris caedit. Chagano barbari, quae sibi evenerunt, coram edisserunt. ille Petro per legatos foederis violati crimen exprobrat. Petrus legatos verba ad fidem faciendam compositis deludit, et delicti huius ignorantiam praetexit. quamobrem donis insignibus, et spoliis praeterea ultro in poenam restitutis, barbarum ad benevolentiam traducit.

Quarto die flumini vicinior Petrus viginti delectis negotium dat, ut illo traiecto hostium sensus et consilia odorari studeant. traiciunt, capiunturque omnes in hunc modum. constitutis exploratoribus noctu semper ambulare, die redeunte somnum capere mos est. hi quod nocte praeterita longa ambulatione corpora delassaverant, primo diluculo in propinqua virgultorum densitate quieti concedunt. tertiam circiter horam consopitis omnibus, ad virgulta illa Sclavi accedunt, ab equis descendunt, frigus in umbra captare et equis tantisper indutias dare institunt. dum praetereant, Romanos deprehendunt, miseros capiunt, et ab iis quid molirentur Romani expiscantur. capti salutem desperantes aperiunt omnia. Piragastus, tribunus catervae barbaricae, cum suis ad transitum

θύος ἐκείνης τῶν βαρβάρων) τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐπὶ τὰς τοῦ ποταμοῦ διαβύσεις στρατοπεδεύεται, καὶ ταῖς ὕλαις ἐγκρύπτεται

B οἶά τις ἐπιφυλλίς ἀθεώρητος. (5) ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφός, ἀπενδοκιμήσας ἐντεῦθεν πολεμίους ὑπεῖ-
 γαι, κελεύει τὸν ποταμὸν διαπεριουῶσθαι τὸ στράτευμα. χιλίων 5
 τοῖνον διανηξαμένων τὸν ποταμὸν, ἕπαντας ἀναιροῦσιν οἱ βάρ-
 βαροι. τοῦτο διεγνωκὼς ὁ στρατηγὸς κατεπειγεί τὰ πλήθη μὴ
 ἀνακιρμάτιστον ἀλλὰ σύμφωνον ποιήσασθαι τὴν διάβασιν, ἵνα
 μὴ κατ' ὀλίγον τὸν ποταμὸν περαιοῦμενοι παρανώλωμα τοῖς ἀν-

C τιπάλοις γενήσονται. οὕτω τοῖνον τῆς Ῥωμαϊκῆς κοσμηθείσης 10
 συντάξεως, περὶ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ οἱ βάρβαροι παρυτά-
 τονται. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῶν πορθυμίδων τοὺς βαρβά-
 ρους κατακοντίζονται, οἱ δὲ βάρβαροι τὰ πλήθη τῆς ἐκπομπῆς
 τῶν βελῶν φέρειν ἀδυνατήσαντες ὄρσαν ἄς τὰς ὄχθας καταλιμ-
 πάνουσιν. ἀναιρεῖται τοῖνον ὁ τούτων ταξίαρχος, ὃν Πειρά- 15
 γαστον ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε· βέλους γὰρ ἐπὶ τῆς λαγόνος
 καταβληθέντος αὐτῷ, ἐν καιρῷ τε τῆς πληγῆς γεγωνίας, θύ-

D νατος αὐτῷ πραγματεύεται. καὶ οὖν πεπτωκότες τοῦ Πειραγά-
 στου τρέπεται πρὸς ἀποφυγὴν τὸ πολέμιον. γίνονται τοῖνον οἱ
 Ῥωμαῖοι κύριοι τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. εἶτα τὰ πλήθη τῶν 20
 βαρβάρων περιβάλλοντες φόνῳ πολλῷ πρὸς ἀπόδρασιν χωρεῖν
 αὐτοὺς κατηνάγκαζον. τὴν δὲ δίωξιν ἐς μακρὰν μὴ οἶοι τε ὄντες
 ποιήσασθαι διὰ τὸ τῆς ἵππου χηρεύειν, πρὸς τὸν χάρακα ἐπυπέ-
 ζεξαν. γίνεται τοῖνον τῇ ὑστεριῳι μεγάλῃ πλάνῃ τοῖς ποδη-
 γοῦσι τὸ στράτευμα, ὅθεν καὶ ἀνυδρία τῷ στρατοπέδῳ ἐνέσκηψε, 25

4. an ἐναυῦθα?

25. an forte ἐνέσκηψεν. ἡμέρα δευτέρα, καὶ?

fluminis procedit, atque in proxima silva haud secus quam racemus sub frondibus latet. (5) porro dux, imperatoris frater, haud ratus illic hostes latitare, amnem traicere suos iubet. mille traiciunt, quos ad unum barbari interficiunt. id ubi dux sensit, dat operam sedulo ut non palatim sed iunctim omnes simul traiciant, ne alioqui ab hostibus deleantur. sic igitur Romano agmine aggregato et adornato, ad ripam barbari acie digesta consistunt. Romani e naviculis tela mittunt, quorum multitudinem barbari cum defendere non possent, ripam deserunt, caditque ipsorum dux, cui Piragasto nomen fuisse diximus: sagitta quippe in eius ilia contorta, letale vulnus mors est consecuta. occiso Piragasto hostes in fugam convertuntur. Romani ripam obtinentes et in barbaros multa caede grassantes, caeteros item fugere cogunt. cum autem fugientes longius insequi nequirent propterea quod equis carebant, ad vallum sese recipiunt. postridie multum de via aberrantibus qui exercitui pedibus praebant, in loca inaquosa deveniunt, crescitque

καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἐπετείνετο. οὐ φέροντος τοίνυν τοῦ ὀπλι-
 τικοῦ τὴν σπάνιν τοῦ ὕδατος οὕρῳ παρεμυθοῦντο τὸ δέψος.
 ἡμέρα δὲ τρίτη, καὶ τὸ κακὸν ἐμηκύνετο. καὶ ἂν ἡ στρατιὰ
 διούλωεν ἅπανα, εἰ μὴ βάρβαρός τις ἀλοὺς τὸν Ἑλιβακίαν αὐ-
 5 τοῖς ἐξέλεξε ποταμόν, τέτταρας παρασάγγας ἀπέχοντα. οὕτω
 μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι ἐξ ἑωθινοῦ περιτυγχάνουσι ὕδατι. τοίνυν
 οἱ μὲν προκλίναντες πῶς τὰ γόνατα τοῖς χεῖλεσι τὸ ὕδωρ λα- P 172
 φύττουσι, οἱ δὲ ἐπικεκυφότες ταῖς χερσὶν ἤρῶντο ὕδατα, ἄλ-
 λοι ἀπήντλουν ταῖς ὑδρίαις τὸ νᾶμα. δασέος δὲ τέμπους ὑπὸν-
 10 τος εἰς τὸ ἀντιπέρας τοῦ ποταμοῦ, καὶ βαρβύρων ἐγκρηπτομέ-
 νων αὐθι, γίνεται μεγίστη τοῖς Ῥωμαίοις ἐπήρεια· ἀκοντιοῖς
 γὰρ ἔβαλλον τοὺς ὑδρευομένους εἰς βάρβαροι. οὐκοῦν ἐξ ἀπό-
 πτου φόρος πολὺς ἐπεγίνετο. δυοῖν τοίνυν θύτερον ἦν ἐλίσθαι B
 ἀνάγκη, τοῦ ὕδατος ἀπειπεῖν καὶ ἀπὸ τοῦ δέψους τὸν βίον ἀπο-
 15 λιπεῖν, ἢ μετὰ τοῦ ὕδατος ὑπαντλεῖν καὶ τὸν θάνατον. ἀτὰρ
 πορθμῖα οἱ Ῥωμαῖοι ναυπηγησάμενοι τὸν ποταμὸν διενήξαντο,
 ὅπως κατάφωρον τὸ πολέμιον γένοιτο. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὸ ἀντι-
 πέρας τὸ ὀπλιτικὸν παρεγένετο, ἀθρόον οἱ βάρβαροι ἐπιθήμενοι
 τῶν Ῥωμαίων κρατοῦσιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι νενικημένοι πρὸς
 20 φρηγὴν ἀποκλίνουσι. καταπολεμηθέντος τοίνυν ὑπὸ τῶν βαρβάρων
 τοῦ Πέτρον Πρίσκος γίνεται στρατηγός, καὶ οὖν ἀποχειρο-
 τονηθεὶς τῆς ἡγεμονίας ὁ Πέτρος ἐς Βυζάντιον ἦκεν.

6. Πρὸ τεττάρων τοίνυν τούτων ἐνιαυτῶν (πρὸς γὰρ τὰ V 257
 πρεσβύτερα τῆς ἱστορίας αὐθις γινόμεθα) Ἰωάννης ὁ τὴν ἐς Βυ-
 25 ζάντιον ἐκκλησίαν ἰθύνων τὸν τῆδε βίον ἀπέλειπεν, ὅς διὰ τὸ κα-

semper calamitas. milites aqua se defici non sustinentes, urina sitim
 consolantur. cum in diem tertium duraret augeturque miseria, per-
 sistent utique universi, ni barbarus quidam captus de Helibacia fluvio
 quatuor parasangis distante illis indicasset. ita mane Romani aquam
 inveniunt. tum alii inclinatis genibus proni ore avido hauriunt, alii se
 incurvantes manu cava potum excipiunt, alii vasculis utuntur. et quia
 ex adverso fluminis opacum nemus erat, in quo se barbari condiderant,
 iterum Romani ope maxima invaduntur, iaculisque in aquantes immis-
 sis non parva de improviso strages editur. e duobus igitur alterum ope-
 tebat eligere, aut aqua penitus destitutos desperare et prae sitis magni-
 tudine euori, aut una cum aqua etiam interitum haurire. veruntamen
 scaphis compactis flumen tranant, quo hostes comprehenderent. ubi in
 ulteriore ripam venerunt, confestim barbari prosilientes Romanis superio-
 res evadunt: victi fugae se mandant. Petro a barbaris debellato
 Priscus dux reanuntiat, et Petrus abrogata sibi functione Byzantium
 revenit.

6. Ante quatuor hosce annos (rursus enim ad antiquiora revol-
 vitur narratio) Ioannes ecclesiae Byzantinae praesul huius lucis usuram

τα φιλοσοφῆσαι λίαν τῶν ἡδονῶν τυραννῆσαι τε τῶν παθῶν αὐτοκράτορά τε τῆς κοιλίας γενέσθαι νηστευτῆς ὑπὸ τῶν Βυζαντιῶν κατωνομάζετο. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἰκανὰ δανεισάμενον τάλαντα γραμματεῖον ἐκδέσθαι, τὴν τε οἰκίαν περιουσίαν ἐν ταῖς ὁμολογίαις τοῦ δανείσματος ὑποθέσθαι. ἐπεὶ δὲ μετῆρεν ὁ ἱερεὺς τῶν τῆδε, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρικίος τὴν τοῦ ἱεράρχου οὐσίαν διερευνησάμενος εὗρσκει τὸν ἄνδρα ἀχρηματίαν φιλοσοφῆσαντα, καὶ λίαν ἀγασθεὶς τὴν ἐς ἄκρον τοῦ ἱερέως δικαιοσύνην διέρρηξε προῖκα τὸ πρὸ μικροῦ συνταγὴν γραμματεῖον. μηδὲν γὰρ τῷ ἱερεῖ ἕτερόν φασι τὸν βασιλέα εὐρεῖν ἢ σκίμποδα ξύλινον καὶ σισύραν ἐξ ἑρίου ἐς τὰ μάλιστα εὐτελεῖ φαιλώνην τε ἀκαλλῆ· δυσείμων γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ λιτότητι βίον καταλαμπόμενος. ταῦτα δῆπου, ταῦτα ἀντὶ πολλῶν ἄν χρημάτων καὶ λίθων Ἰνδικῶν ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος τιμησάμενος εἰς τὰ βασιλεία μετηγάγετο. ταῖς ἑαριναῖς τοιγαροῦν τῶν Χριστιανῶν νηστεύειν ἐναβρυνόμενος, χαίρειν φράσας ταῖς χρυσαῖς καὶ λιθοκολλήτοις κλίμαις, τοῖς τε νήμασι τῶν Σηρώων, ἐπὶ τοῦ ἱερέως ξύλινην στιβάδα ὁ βασιλεὺς κατεπαννυχάζετο, θείας τινὸς ἐντεῦθεν ὡσπερ οἰόμενος μεταλήψεσθαι χάριτος.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους οἱ περὶ τὴν Λιβύην Μαυρού-20 σιοι διωμοσίαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ποιοῦνται. ἐπεὶ δὲ τὰ πλήθη συνέρρευσαν, ἐς μέγα φόβον οἱ Καρχηδόνοι γίνονται. ὁ μὲν οὖν Γεννάδιος τὸ τρηκαῦτα Δέκαρ, οὐ στρατηγὸς ἐτύχχανεν

9. τὸ δεστ IP.

12. ἦν] οὖν IP.

reddidit; qui quod voluptates egregie pessundaret et vitiosas animi motiones compesceret ventriculo assiduum bellum faceret, ieiunator a Byzantiis cognomentum tulit. fertur quoque a Mauricio complura talenta mutuatus sygrapham illi dedisse, et rem familiarem pignori opposuisse. postquam die suo est perfunctus, Mauricius in eius facultates inquirens paupertatem consecratam invenit, ac magnopere singularem hierarchae sanctimoniam admiratus, sygrapham paulo ante conscriptam gratuito transfert, nihil siquidem aliud invenisse aiunt praeter lectum ligneum et laneum stragulum nullius pretii ac deformem penulam: vili enim vestitu delectabatur vir frugalitate vitae conspicuus. atque ista, ista, inquam, grandi pecuniae et Indicis lapillis Mauricius anteponebat, in palatium transfert, iisque glorians, vernis Christianorum ieiuniis (in Quadragesima) aureos gemmatosque lectulos et stragula serica valere iubens, ligneo antistitis cubili totam noctem incubat, cum se divinam quandam gratiam inde percepturum arbitraretur.

Per idem tempus Mauri in Africa communiter contra Romanos coniuraverunt. quibus copias cogentibus Carthaginenses in timorem non mediocrem adducti sunt. Genadius itaque tum Decar, non praetor Li-

ὡν τῆς Λιβύης, τεθιαμένος ἀμυθῆτω πλήθει τινὶ τὸν κατ' αὐ-
 τοῦ συστάντα πόλεμον, δόλω τὸς βαρβάρους κατεπολεμήσατο.
 ὑποκρινόμενος γὰρ πεποιῆσθαι ἅπαντα ὅσα περ οἱ βάρβαροι βού-
 λονται, καὶ εἰς ἄνεσιν περιτρέψας τὸν βάρβαρον, εὐωχούμενοις
 5 αὐτοῖς ἐπιτίθεται. τοῦ φόνου τοιγαροῦν γεγονότος πολλοῦ τῆς Β
 τε λείας περιφανοῦς ὁ Καρχηδόσιος πόλεμος ἐλάμβανε τὴν διά-
 λυσιν. οὕτω μὲν οὖν κατὰ τὴν Λιβύην εὖ καὶ μάλα καλῶς διε-
 τίθετο τοῖς Ῥωμαίοις.

Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις κομήτης ἐν τῷ ὑπεκκαύματι φαί-
 10 νεται. περὶ τούτων τοιγαροῦν τῶν δοκούντων συνειστάναι ἀστέ-
 ρων οἱ μὲν φιλόσοφοι πρὸς μετεωρολογικὰς καταφεύγουσιν ἀφορ-
 μὰς, ὡς Σταγειρίται καὶ Πλάτωνες ἐν τῷ Ἑλικῶνι τῆς μνήμης
 βίβλοις ἐναπεγράψαντο· ἀστρολόγοι δὲ καὶ ἱστοριογράφοι τινὲς
 προαγόρευσιν ἰσομένων τινῶν λυπηρῶν ἀπεφήναντο. ἀλλ' ἡμεῖς
 15 τοὺς περὶ τούτων λόγους τῇ ἀναβολῇ τῆς διηγῆσεως χαρισάμενοι
 πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιτοξάζεσθαι τὴν ἱστορίαν καταναγκάσωμεν.

7. Ἦρος ἀρχομένου καὶ ὁ Πρίσκος τοῦ Βυζαντίου ἀπο- C
V 258
 φοιτῆ. εἶτα πρὸς τῇ Ἀστικῇ τὰς δυνάμεις συνήθροισε, τὸν τε
 ἀριθμὸν τῆς δυνάμεως ἐξετάσας εὗρισκει ὁ στρατηγὸς πολλὰ τῶν
 20 Ῥωμαίων πλήθος διαφθαρέν. πειρᾶται τοιγαροῦν ἐς Μαυρῆκιον
 τὸν αὐτοκράτορα κατὰδῆλα τὰ τοῦ Πέτρου ποιήσασθαι σφάλ-
 ματα. ὁμως ὑποπέθεται ὑπὸ συμβούλων τινῶν κρῦναι τὰ
 πλημμελήματα. δέκα τοίνυν καὶ πέντε ποιησάμενος χάρακας, D
 τὸν τε Ἴστρον διαπεραιωθεὶς ποταμὸν, τετάρτη ἡμέρῃ, καὶ εἰς
 25 Νόβας τὰς ἄνω ὁ στρατηγὸς παραγίνεται. ὁ δὲ Χαγῶνος τοῦτο

byae, cum exercitu numerosissimo bellum sibi intentari videret, dolo de barbaris triumphum egit. simulans enim facta a se omnia quae illi voluissent, dum feriis et epulationibus indulgent, eos appetit, multisque occisis finem Carthaginensi bello memorabilem imponit. hunc in modum res Romanae in Africa secunda admodum fortuna administrata est.

Per eosdem dies cometes ardere conspectus. in huiusmodi astris, ut videntur, philosophi ad causas meteorologicas confugiunt, quas Stagiritae et Platones in Helicone libris ad memoriam commendaverunt. astrologi autem nistoriarumque scriptores quidam tristium habere praesagium asseverant. verum nos huiusmodi disputationem narrationi pertextendae condonantes, ad destinatum scopum historiam urgeamus.

7. Initio veris Priscus Byzantio discedit, copiisque in Astica congregatis et recensitis magnum Romanorum numerum perisse deprehendit. quare cum Petrum neglecti officii accusare apud imperatorem vellet, tamen monitis quorundam motus eius delicta dissimulanda existimavit. quintis igitur et decimis castris, et Istro amne transmissis, quarto die Nobas superiores venit. eo rescito Chaganus per legatos ex Prisco ad-

μεμαθηκῶς ὡς τὸν Πρίσκον πρέσβεις ἐξέπεμψε, τὴν τε αἰτίαν ἐξηρουνᾶτο μαθεῖν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀφίξεως. ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς τόπους ἔφασκεν εὐφρεῖς ἐς κνηγέσια πεφυκέναι, ἰππασί-
 μους τε καὶ λίαν εὐδρόους. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐδήλου ἐπ' ἄλλοτρίας γῆς ἐπιβαίνειν Ῥωμαίους, παρασπονδῆσαι τε Πρίσκον, καὶ ἀορά-5
 τως τὴν εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ περισχίζεσθαι. ἔφασκε τοίνυν ὁ
 P 174 Πρίσκος Ῥωμαϊκὸν ὑπεῖναι τὸ ἔδαφος, ὁ δὲ βάρβαρος ὄπλοις καὶ νόμοις πολέμων Ῥωμαίους ἀποκτήσασθαι τοῦτο. τοῦ τοίνυν Χαγᾶνου ζυγομαχοῦντος καὶ διαμφιβύλλοντος περὶ τούτων τῶν τόπων, φασὶ τὸν Πρίσκον τὴν ἐκ τῆς ἕω ἀπόδρασιν ὀνειδί-10
 σαι Χαγᾶνω.

Ἄλλ' ἐπεὶ περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῷ Καυκάσῳ τῶν τε πρὸς βορρᾶν τετραμμένων μνήμην ἐποιησάμεθα, φέρε δὴ φέρε τὰ παρηκολοθηκότα κατὰ τούτους τοὺς χρόνους τοῖς μεγίστοις ἔθνεσι τούτοις ὡσπερ ἐμβόλιμά τινα διηγῆματα τὴν ἰστο-15
 B ρίαν μεσολαβήσαντες παραθῶμεθα. Θέρους ἐνεστῶτος κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν ὁ πρὸς τῇ ἕω ὑπὸ τῶν Τούρκων Χαγᾶνος ὑμνούμενος πρέσβεις ἐξέπεμψε Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι, ἐπιστολὴν τε συντεταχῶς ἐπιτίκια ἐνεχάραττεν ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐπιγραφὴ εἶχεν ἐπὶ λέξεως οὕτως "τῷ βασιλεῖ τῶν 20
 Ῥωμαίων ὁ Χαγᾶνος ὁ μέγας δεσπότης ἐπτά γενῶν καὶ κύριος κλιμάτων τῆς οἰκουμένης ἐπτά." τῷ ὄντι γὰρ τὸν ἐθνάρχην τῶν Ἀβδελῶν (φημὶ δὴ τῶν λεγομένων Ἐφθαλιτῶν) καταπολεμήσας οὕτως αὐτὸς ὁ Χαγᾶνος ἐνίκησε, τὴν τε τοῦ ἔθνους ἀρχὴν

23. εφθαλιτῶν IP.

ventus causam exquiri. respondet Priscus, quia loca illa ad venandum et equitandum natura accommodata sint et aquis abundant. Chaganus docet Romanos in regione aliena pedem ponere, et Priscum foedus transgredi occulteque pacem convellere. Priscus haec contra, Romanum esse solum. et barbarus, armis ac iure belli Romanos id amisisse. Chaganus igitur rixante et super his locis disceptante, Priscum ei ex Oriente fugam obiciisse ferunt.

Sed quoniam de Scythiis ad Caucasum et Boream habitantibus mentio illata est, agedum, quae maximis hisce gentibus per haec tempora acciderunt, cursu historiae insititia quadam narratione interrupto prodamus. aetate huius anni appetente Chaganus in Oriente a Turcis celebratus legatos ad Mauricium imperatorem mittit, cum epistola, in qua de triumphis suis gloriatur. inscriptio ad verbum talis erat. "Imperatori Romanorum Chaganus magnus despota septem gentium et dominus septem mundi climatum." sane principem gentis Abdelarum, qui aliter Ephthalitae, belle hic Chaganus subegit, sibi que imperium illud

περιεβάλετο. ἐπὶ τῇ νίκῃ τοίνυν εἰς μέγα ἀρθρίαι, καὶ τὸν Στεμ- C
 βισχάδαυ σύμμαχον ποιησάμενος, τὸ τῶν Ἀβάρων ἔθνος κατε-
 δουλώσατο. ἀλλὰ μὴ τις οἰέσθω παριστορεῖν ἡμᾶς κατὰ τού-
 τους τοὺς χρόνους, Ἀβάρους εἶναι διανοούμενος τοὺς ἀνὰ τὴν
 5 Εὐρώπην καὶ τὴν Παννονίαν προσοικοῦντας βαρβύρους, καὶ
 τούτων τὴν ἄφιξιν πρεσβυτέρων γενέσθαι τῶν χρόνων Μαυρι-
 κίου τοῦ αὐτοκράτορος. ψευδωνύμως γὰρ Ἀβάρων προσηγορίαν
 οἱ περὶ τὸν Ἴστρον περιεβύλοντο βάρβαροι· ὅθεν δὲ τὸ γένος αὐ-
 τοῖς, ὅσον οὐπω εἰρήσεται. ἡττηθέντων γοῦν τῶν Ἀβάρων
 10 (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) οἱ μὲν πρὸς τοὺς κατέχοντας τὴν
 Ταυγᾶστ παραγίνονται. πόλις ἐπιφανής, τῶν τε λεγομένων D
 Τούρκων ἀπόικισται χιλοῖς πρὸς τοῖς πεντακοσίοις σημείοις·
 αὐτῇ ὁμορος καθέστηκε τοῖς Ἰνδοῖς. οἱ δὲ περὶ τὴν Ταυγᾶστ
 αὐλιζόμενοι βάρβαροι ἔθνος ἀλκιμώτατον καὶ πολυανδρωπότατον,
 15 καὶ τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνεσι διὰ τὸ μέγεθος ἀπαράλλη-
 λον. ἕτεροι τῶν Ἀβάρων ἐπὶ τὴν ἤτταν πρὸς ταπεινοτέραν ἀπο-
 κλίναντες τύχην παραγίνονται πρὸς τοὺς λεγομένους Μουκρί.
 τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος πλησιέστατον πέφυκε τῶν Ταυγᾶστ, ἀλκὴ δὲ
 αὐτῷ πρὸς τὰς παρατάξεις πολλή διὰ τε τὰ ἐκ τῶν γυμνασίων
 20 ὀσημέραι μελετήματα διὰ τε τὴν περὶ τοὺς κινδύνους τῆς ψυχῆς
 ἐγκαριτέρησιν. ἐπιβαίνει τοίνυν καὶ ἕτερον ἐγχειρήσεως ὁ Χα-
 γᾶνος, καὶ τοὺς Ὀγῶρ ἐχειρώσατο πάντας. ἔθνος δὲ τοῦτο
 τῶν ἰσχυροτάτων καθέστηκεν διὰ τε τὴν πολυανδρίαν καὶ τὴν
 πρὸς τὸν πόλεμον ἔνοπλον ἄσκησιν. οὗτοι δὲ πρὸς φαῖς ἀνατο-
 25 λαῖς τὰς οἰκήσεις ποιοῦνται, ἐνθα ὁ Τίλ διαρρεῖ ποταμός, ὃν

vindicavit. ea victoria inflatus, et Stembischada ad armorum societatem
 adiuncto, Abarum quoque nationem in ditionem suam redegit. nolim au-
 tem quemquam opinari me huius temporis res mala fide commemorare,
 dum sentit Abaros esse barbaros illos, qui in Europa et Pannonia se-
 des habent, eoque ante Mauricii tempora advenerunt. falso enim id
 nomen barbari Istrum accolentes usurpant. unde porro et illis genus,
 infra dicitur. ergo devictis a Chagano Abaris (sursum enim redeo) alii
 eorum ad Taugastenses confugerunt (est autem Taugast Turcarum no-
 bilis colonia, stadiis mille quingentis ab India distans, cuius indigenae
 et strenuissimi et frequentissimi et praestantia quovis populo in orbe
 terrarum superiores), alii propter amissam libertatem humiliorem sortiti
 conditionem ad Mucritas qui dicuntur, Taugastensibus vicinissimos se
 contulerunt, ad praelia inunda tum propter quotidiana belli exercitia
 tum propter tolerantiam in periculis eximio animorum robore praeditos.
 aggressos est et aliud facinus Chaganus, et Ogor gentem totam domuit.
 fuit haec gens tum numero tum armorum exercitatione validissima. haec

Μέλανα Τούρκοις ἀποκαλεῖν ἔθος. οἱ δὲ τούτου τοῦ ἔθνους παλαιότατοι ἑξαρχοὶ Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὀνομάζοντο· ἐκ τούτων καὶ τινὰ τῶν ἔθνῶν ἐκείνων τὴν ὀνομασίαν ἐκληρώσαντο, Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὀνομαζόμενα. (8) Ἰουστινιανοῦ τοίνυν τοῦ αὐτοκράτορος τὸ βασιλεῖον κράτος ἐπέχοντος ἐκ τούτων τῶν Οὐὰρ 5 καὶ Χουννὶ ὄλλη ἀποδράσασα μοῖρα τοῦ ἀρχηγόνου φύλου ἐκείνου ἐνδημῆε τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς ὀνομάσαντες τὸν ἡγεμόνα τῇ τοῦ Χαγάνου προσηγορίᾳ φαιδρύνουσιν. ὄθεν αὐτοῖς ὁ τρόπος πρὸς μετάθεσιν ὀνομάτων ἐχώρησε, λέξωμεν τῆς ἀληθείας κατὰ μηδὲν ἀφιστάμενοι. Σαρσῆλτ καὶ Οὐννου-10 γοῦνοι καὶ Σαβίροι, Οὐννικά τε πρὸς τούτοις ἕτερα ἔθνη, ὀπτηνικά τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ἔτι ἀπόμοιραν κατὰ τοὺς τόπους αὐ-
B τῶν ἀποδιδράσκουσαν ἐθιάσαντο, εἰς μέγιστον καταπίπτουσι φόβον, ὑποτοπάσαντες Ἀβάρους ὑπεῖναι τοὺς ἐνδημήσαντας. διὰ τοῦτο δώροισι λαμπροῖς τοὺς φυγάδας τιμῆσαντες ἔδοξαν ἀν-15 τιλαμβάνειν παρ' αὐτῶν τὴν ἀβλάβειαν. οἱ τοίνυν Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὡς εἶδον τὴν τῆς ἀποφυγῆς ἐπιδέξιον ἔναρξιν, τὴν πλάνην τῶν πρεσβευσαμένων οἰκειωσάμενοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς κατωνόμασαν· λέγεται γὰρ ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς Σκυθικοῖς τὸ τῶν Ἀβάρων ὑπεῖναι ἐντρεχέστατον φύλον. ἀμέλει τοι καὶ μέχρι 20
C τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς οἱ Ψευδάβαροι (λέγειν γὰρ οὕτως αὐτοῖς οἰκειότερον) ταῖς γενεαρχαῖς διήρρηται, καὶ οἱ μὲν Οὐὰρ ἀρχαιοπρεπῶς ὀνομάζονται, οἱ δὲ Χουννὶ προσαγορεύονται.

12. τῶν] τὸν IP.

in Oriente ad fluvium Til accollit, quem Turcae Nigrum appellare solent. eius vetustissimi principes Var et Cheunni vocabantur, a quibus etiam nonnullae illarum gentium adeptae sunt appellationem, ut Var et Chunni nominarentur. (8) Iustiniano porro Augusto imperium obtinente, ex hisce gentibus Var et Chunni exigua pars a primo evo genere illo profugiens in Europam se intulit, qui se Abares et principem suum Chaganum honoris causa nominarunt. qua vero occasione nomina commutarint, nihil a veritate abeuntes explicabimus. Sarselt et Unnuguni et Sabiri et insuper aliae gentes Hunnicae, postquam partem Var et Chunni ad loca sua confugientem viderunt, ingenti metu percussae sunt, quod advenas illos Abaros esse suspicarentur. quocirca securitati consultum cupientes, donis amplissimis eos coluerunt. Var itaque et Chunni, ut perfugium sibi feliciter evenisse animadverterunt, errorem sese honorantium non aspernati, Abares dici voluerunt. etenim inter gentes Scythicas ingenio omnibus antecellere Abares existimantur. nimirum etiam usque ad nostram aetatem Pseudabares (sic enim magis proprie appellari debent) generis origine distincti, alii Var, alii Chunni veteri

ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ψευδαβάρων ὡς ἐν ἐπιτομῇ διεξήλθομεν, πρὸς τὰ συνελθὼν τῆς ἱστορίας τὴν ἔκθεσιν ποιησώμεθα. τοῦ τοίνυν Ὀγορ λίαν ἐγκρατῶς νενικημένον, τὸν τοῦ Κόλχ ἐθνάρχην στόματι ῥομφαίας ὁ Χαγᾶνος παρέδωκεν. ἀναιροῦνται τοίνυν ἐκ τούτου δῆτα τοῦ ἔθνους κατὰ τὸν πόλεμον μυριάδες τριάκοντα, ὡς ὁδὸν ἡμερῶν τεττάρων ἐπέχειν τὴν τῶν κυταπεπτωκότων σωμάτων συνέχειαν. οὕτω δῆτα τῆς νίκης τῷ Χαγᾶνῳ μειδιώσης ἐπιφανῶς, συγκροτεῖται τοῖς Τούρκοις ἐμφύλιος πόλεμος. ἀνὴρ τις Τουροῦμ ὀνομαζόμενος, πρὸς γένος κυθεστῶς τῷ Χαγᾶνῳ, νωτερίσας δυνάμεις μεγάλας συνήθροισεν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν μάχην τὰ τοῦ τετυρανηκότος ἦν ἐγκρατέστερα, πρεσβεύεται ὁ Χαγᾶνος πρὸς ἑτέρους τρεῖς μεγάλους Χαγᾶνους· ταῦτα δὲ τούτοις ὀνόματα, Σπαρζενγοῦν καὶ Κουναξολὰ καὶ Τουλδίχ. συναθροισθείσης τοίνυν τῆς ὕλης ἐκτάξεως εἰς τὸ 15 Ἰκάρ (χῶρος δὲ οὗτος πεδίοις ἐνεληγμένους μεγάλοις), τῶν τε ἀντιθέτων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν τόπον ἐντιταξαμένων ἠρωϊκῶς, πίπτει ὁ τύραννος καὶ εἰς φυγὴν αἱ συμμαχοῦσαι δυνάμεις ἐξέκλιναν, καὶ πολλοῦ γενομένου τοῦ φόνου πάλιν κύριος τῆς ἑαυτοῦ ὁ Χαγᾶνος χῶρας ἐγένετο. τούτων τῶν ἐπινικίων τὴν μῆνυσιν διὰ 20 τῶν πρέσβων ὁ Χαγᾶνος πρὸς τὸν ἀντοκράτορα Μανρῆκιον ἐπεποίητο. τὸ δὲ Ἰκάρ τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου χρυσοῦ τετρακοσίοις σημείοις ἀπώκισται. τοῦτο δῆτα τὸ ὄρος ἐπὶ τὰς ἀνατολάς ἔχει τὴν ἴδρυσιν, χρυσοῦν δὲ παρὰ τῶν ἐγγχωρίων κατονομάζεται τοῦτο μὲν διὰ τὴν δαψίλειαν τῶν ἐν αὐτῷ φρομένων 25 καρπῶν, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ θρεμμάτων καὶ νωτοφόρων ζῶων

nomine dicuntur. quoniam ergo de Pseudabaris breviter disseruimus, quae de historia sequuntur, scribere persequamur. Ogor magna ope debellatis, Colch gentis principem Chaganus gladio sustulit. ex qua gente caesa bello trecenta millia, ut cadaverum continuata series dierum quatuor viam occuparet. hunc igitur in modum victoria Chagano insigniter arridente, civile inter Turcas bellum exarsit. vir quidam vocabulo Turum cum Chagano cognatione coniunctus, res novans, copias ingentes contraxit, collatisque cum eo signis superior discessit. Chaganus alios tres Chaganos sibi per legatos adiungit, quibus nomina propria fuerunt Sparzeugun, Cumaxolan, Tuldich. universis itaque copiis ad Icar, locum latis in campis situm, constitutis et instructis, adversariisque ibidem fortissime dimicantibus, tyrannus occumbit. eius agmen fugae se dat, et Chaganus magna cum caede ditionem in potestatem reducit. harum victoriarum laetitiam Chaganus Mauricio per legatos significavit. Icar vero a monte aureo, ut appellatur, quadringentis millibus abest. hic mons Orientem spectans partim ab ubertate et copia fructuum in eo provenientium, partim a pecudibus et iumentis, quibus est frequentissimus, apud indigenas aurei nomen invenit. est autem lege receptum apud

εἶναι κατάκομον. νόμος δὲ Τούρκοις τῷ κρατεστέρῳ Χαγᾶνῳ
B τοῦ χρυσοῦ ὄρους παραχωρεῖν. δυοὶ δὲ μεγίστοις τισὶ τὸ Τούρ-
 κων ἔθνος μεγαλαυχεῖ· φασὶ γὰρ ἄνωθεν αὐτοὺς καὶ ἐξ ἀρχῆς
 μηδέποτε λοιμῶν ἐπιδημίαν θεάσασθαι, τῶν τε σεισμῶν σπάνιν
 εἶναι κατ' ἐκείνην τὴν χώραν. τὴν δὲ Βακᾶθ ὑπὸ τῶν Οὐννοσ-⁵
 γούρων πάλαι ποτὲ πολισθεῖσαν καταπεσεῖν τοῖς σεισμοῖς, τὴν
 δὲ Σογδανην καὶ λοιμῶν καὶ σεισμῶν ἔμπειρον πεφυκέναι. τι-
 μῶσι τοιγαροῦν οἱ Τούρκοι λίαν ἐκτόπως τὸ πῦρ, ἄτρα δὲ καὶ
V 260 ὕδωρ γεραιρουσιν· ὑμνοῦσι τὴν γῆν. προσκυνοῦσι δὲ μόνως καὶ
C θεῶν ὀνομάζουσι τὸν πεποικηκότα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. τού-¹⁰
 τῳ θύουσιν ἵππους καὶ βόας καὶ πρόβατα, ἱερεῖς κεκτημένοι, οἱ
 καὶ τὴν τῶν μελλόντων αὐτοῖς δοκοῦσιν ἐκτίθεισθαι προαγόρευ-
 σιν. κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον οἱ Ταρνιαχ καὶ οἱ Κοτζυγηροὶ (καὶ
 οὗτοι δὲ ἐκ τῶν Οὐάρ καὶ Χουννί) ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀποδιδρά-
 σκουσι, καὶ πρὸς τὴν Εὐρώπην γενόμενοι τοῖς περὶ τὸν Χαγᾶνον¹⁵
 τῶν Ἀβάρων συνάπτονται. λέγεται δὲ καὶ τοὺς Ζαβενδέρ ἐκ
 τοῦ γένους πεφυκέναι τῶν Οὐάρ καὶ Χουννί. ἡ δὲ γεγονυῖα
 ἐπίθετος δύναμις τοῖς Ἀβάροις εἰς δέκα χιλιάδας ἠκρίβωτο.
D (9) ὁ μὲν οὖν τῶν Τούρκων Χαγᾶνος τὸν ἐμφύλιον καταλυσά-
 μενος πόλεμον εὐδαιμόνως χειραγώγει τὰ πρῶγματα, ποιεῖται²⁰
 δὲ καὶ συνθήκας πρὸς τοὺς Ταυγάστ, ὅπως βαθεῖαν πάντοθεν
 τὴν γαλήνην ἐμπορευόμενος ἄστασιςτον τὴν ἀρχὴν καταστήση-
 ται. ὁ δὲ τῆς Ταυγάστ κλιματάρχης Ταῖσᾶν ὀνομάζεται, ὅπερ
 υἱὸς θεοῦ ταῖς Ἑλληνικαῖς φωναῖς ἐνοσημαίνεται. ἡ γὰρ ἀρχὴ

Turcas potentiori Chagano montem aureum cedere. caeterum duabus
 rebus, iisque maximis Turcarum gens gloriatur. aiunt enim iam inde a
 priscis temporibus et a principio nunquam pestilentiam eos invasisse, ra-
 rasque in ea regione terrae concussionem existere. Bacath ab Unnagu-
 ris olim aedificatam terra conquassata corruiasse, Sogdianam vero et pe-
 stilentiam et terrae tremores experiri. Turcae admodum stolidè ignem
 colunt, aëremque et aquam venerantur, telluri hymnos concinunt, ado-
 rant autem tantummodo et deum nuncupant, qui hanc rerum universita-
 tem aedificavit. huic equos et boves et oves sacrificant; habentque sa-
 cerdotes, in quibus inesse vaticinandi facultatem arbitrantur. per idem
 tempus et Tarniach et Cotzageri (hi populi etiam ex Var et Chunni
 gentibus erant) a Turcis profugi Europam immigrant, et Abaribus Cha-
 gano subiectis se admiscunt. traditum est etiam Zabender ex Var et
 Chunni propagatos. qui ad Abaros accesserunt, eos ad decem millia fuisse
 plane compertum est. (9) Chaganus igitur civili bello finito rem felicibus
 auspiciis administrat, et cum Taugastensibus foedus percipit, ut tranqui-
 litem et pacem supremam undique nactus, principatum sibi omnis sedition-
 nis expertem efficeret. princeps autem in Taugast Taisan audit, quae
 vox Graeca lingua filium dei sonat. hoc regnum nullis intestinis discordiis

τῆς Ταυγάστ οὐ στασιάζεται· γένος γὰρ αὐτοῖς τὴν χειροτονίαν
 τοῦ ἡγεμόνος παρέχεται. τούτῳ δὲ τῷ ἔθνει θρησκεία ἀγάλ-
 ματα, νόμοι δὲ δίκαιοι, καὶ σωφροσύνης ἔμπλεως ὁ βίος αὐ-
 τοῖς. ἔθος δὲ τούτοις νόμον μιμούμενον, μηδέποτε κόσμῳ χρυ-
 5 σῶ καλλωπίσθαι ἄρρενας, καίτοι ἀφθονίας πολλῆς ἀργύρου τε P 177
 καὶ χρυσοῦ κύριοι καθεστῶτες διὰ τὰς μεγάλας, καὶ ἐπωφελεῖς
 ἔμπορίας. ταύτην τὴν Ταυγάστ ποταμὸς διορῆζει. πάλαι τοί-
 νυν ποτὲ δύο μεγίστοις ἔθνεσιν ὁ ποταμὸς ἐμειστέτευ, ἀντιθέτοις
 ἀλλήλοις· ἑσθῆς δὲ τῷ μὲν ἐνὶ μέλαινα, τῷ δὲ ἐτέρῳ κοκκόβα-
 10 φος. ἐν τοῖς χρόνοις τοίνυν τοῖς καθ' ἡμᾶς, Μυυρικήου τὰ
 Ῥωμαίων σκηπτρα ἐπέχοντος, καὶ τὸ ἔθνος τῶν μελαινοφόρων
 τοῖς τὴν ἐρυθρὰν περιβεβλημένοις ἑσθῆτα διαπεραιωσόμενον
 τὸν ποταμὸν συνίστησι πόλεμον, εἴτε νενικηκὸς τῆς ὅλης ἡγεμο-
 νίας γίνεται κύριον. ταύτην δὴ τὴν Ταυγάστ οἱ βάρβαροι λέ-
 15 γουσι κτίσαι τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον, ὀτηνίκα τοὺς τε Βα- B
 κτριανούς καὶ τὴν Σογδοιανὴν ἰδουλώσατο, δέκα καὶ δύο κατα-
 φλέξας μυριάδας βαρβάρων. ἐν ταύτῃ τῇ πύλει τὰ τοῦ βασι-
 λεύοντος γύναια ἔκ χρυσοῦ πεποιτημένας ἔχουσι τὰς ἄρμαμάξας,
 ἔλκομένην ἑκάστην ὑπὸ βοῦδίου ἐνός, κεκοσμημένα πολυτελῶς
 20 ἔκ χρυσοῦ καὶ λίθου μεγυτιμίον· εἰσὶ δὲ καὶ χαλινὸι τοῖς βοῦσι
 χρυσοκόλλητοι. ὁ μὲν οὖν τὴν ἡγεμονίαν ἀνειληφώς ἐπτακοσίας
 γυναιξὶ κατεπαννυλλετο, τὰ δὲ γύναια τῶν περιφανεστέρων τῆς
 Ταυγάστ ἀργυραῖς κέχρηται ταῖς ἄρμαμάξαις. λόγος δὲ καὶ
 ἐτέρων τὸν Ἀλέξανδρον δειμασθαι πόλιν, ἀπὸ σημείων ὀλλῶν·
 25 Χουβδὰν ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. τεθνηκότα δὲ τὸν C

agitur, propterea quod princeps illic a successione generis creatur.
 statuas venerantur; iustis reguntur legibus; frugalitatem in omni vita
 excolunt. consuetudo est apud eos, vim legis obtinens, ut mares ornatu
 aureo in perpetuum abstineant, quanquam auro argenteoque propter ma-
 gnorum mercimoniorum commoditatem abundant. hanc urbem flavius dia-
 criminat, qui olim duos frequentissimos populos dissidentes dividebat, quo-
 rum alter nigra, alter cocco tincta veste utebatur. nostris itaque temporibus,
 Mauricio imperatore, nigram gestantes transmissio fluvio rubram
 indutis bellam intulerunt, victoresque toto illo imperio potiti sunt. ur-
 bem Taugast barbari memorant Alexandrum condidisse, quando Bactria-
 nos et Sogdianam centum viginti barbarorum millibus igne consumptis
 subiugavit. uxores regiae auro et lapillis pretiosissimis conspicuae cur-
 ribus vehuntur aureis, quorum singuli a singulis iuvenis, frenis auro
 et gemmis sumptuose exornatis trahuntur. princeps cum feminis septin-
 gentis noctem exigit. nobilium coniugibus pilenta sunt argentea. fama
 est Alexandrum aliam quoque urbem, non multis millibus distantem,
 quam barbari Chubdan nominant, aedificasse. eius principem demor-

ἡγεμόνα ὑπὸ τῶν γυναικῶν πενθεῖσθαι διὰ παντὸς ξυρομένων μὲν τὰς κεφαλὰς καὶ μέλαιναν περιβαλλομένων ἰσοθῆτα· καὶ νόμος αὐταῖς μηδέποτε τὸν τάφον ἀπολιπεῖν. ἡ δὲ Χουβδὰν δύο μεγάλοις διεληφται ποταμοῖς, αἱ δὲ τούτων ὄχθαι ταῖς κυπαρίττοις ὡς ἔπος εἰπεῖν κατυνεύονται. ἔλεφαντες δὲ τῷ ἔθνῳ πολλοί. 5 τοῖς δὲ Ἰνδοῖς κατὰ τὰς ἐμπορείας συναναμίγνυνται· τούτους γὰρ φασὶ τοὺς περὶ τὰ βόρεια τετραμμένους Ἰνδοὺς καὶ λευκοὺς πεφυκέναι. οἱ δὲ σκώληκες, ἕξ ὧν τὰ Σηρώων καθέστηκε γήματα, πάνυ παρὰ τῷ τοιοῦτῳ ἔθνῳ πολλοὶ ἐναλλὰξ καὶ ποικίλην τὴν χροίαν κεκτημένοι, τὴν τε περὶ τὰ τοιαῦτα ζῶα φιλο- 10 τεχνίαν φιλοτίμως ἀσκοῦσιν οἱ βάρβαροι. ἵνα δὲ μὴ ἔξω τῆς νύσσης τὴν ἱστορίαν παροδηγήσωμεν, μέχρι τούτων περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῇ Βακτριανῇ καὶ Σογδοανῇ καὶ τῷ μέλανι ποταμῷ.

D
V 261 10. Δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ (πρὸς γὰρ τὰ περὶ Πρίσκον παλαι- 15 δρομήσομεν), καὶ ἄγγελοι εἰς τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπέγιον γίνονται. ἀκηκοίε τοίνυν ὁ Πρίσκος τὰ τελεῖα καταβαλεῖν τῆς Σιγγιδόνης τὸν βάρβαρον, καταναγκάζειν τε τοὺς λυοὺς τὰ οἴκοι
P 178 καταλιπόντας εἰς τὴν πολεμίαν τὰς ἀποικίας ποιήσασθαι. καὶ οὖν ὁ Πρίσκος μηδὲν τῇ ἀναβολῇ ἀναθεῖς, τὸν ποταμὸν ναυτι- 20 λόμενος, εἰς Σιγγὰν τὴν νῆσον ἐλλιμενίζεται· αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ ρεῖθρον τοῦ Ἰστρου ἔχει τὴν ἴδρυσιν, ἀπώκισται δὲ Σιγγιδόνης τῆς πόλεως σημεῖα τριάκοντα. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τῇ νήσῳ τὰς δυνάμεις περιβαλὼν, ταχυναντούσας ὀκτάδας παραστησάμενος, ὡς δρόμωνας εἴωθεν ὀνομάζειν τὸ πλῆθος, ἐπὶ τὰ Κωνσταντιόλα 25 παραγίνεται. ἐν τούτοις δῆτα τοῖς χώροις ἐντετυχηκῶς τῷ

tuum uxores ipsius rasis capitibus et pullatae continenter lugent; neque per legem eius sepulcrum deserere unquam possunt. Chubdan duo latissimi amnes disternunt, quorum ripis cupressi, ut ita loquar, annunt. multos habent elephantos, et cum Indis negotiantur. hos autem Indos in plaga Boreali habitantes albis corporibus esse praedicant. bombycum, unde fila Serica, magna et diversicolor apud eos copia; in quibus curandis barbari magnum et artificiosum studium praestare solent. verum ne historiam a meta proposita abducamus, hactenus de Scythia ad Bactrianam, Sogdianam, et nigrum fluvium a nobis dictum esto.

10. Decimo die (nam ad Prisci res regrediamur) nuntii in eius tabernaculum afferuntur, barbarum Singidonis muros evertisse ac cives deserto lare in hostium regionem habitatum compellere. ille nihil cunctandum ratus per fluvium insulam in eo positam et a Singidone triginta milliariibus dissitam petit. ibi copiis expositis celocibus, quas vulgus dromones appellat, Constantiolum allabitur; quo in loco de Singidone

Χαγάνῳ εἰς λόγους γίνεται περὶ τῆς Σιγγιδόνας ὁ στρατηγὸς πρὸς B
τὸν βάρβαρον. καὶ δῆτα ὁ βάρβαρος ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποτα-
μοῦ ἐφιζάνων τὰς ἀποκρίσεις παρείχετο, ὁ δὲ Πρίσκοσ ἐπιβεβη-
κῶς τῆς ὀλκάδος τῆς ἐντεύξεως εἶχετο. φασὶ τοιγαροῦν τῆς δια-
5 λέξεως τὸν Χαγῶνον ἀπάρξουσθαι, εἰπεῖν δὲ τῷ Πρίσκῳ “τί
ὑμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι, καὶ τῇ γῆ τῇ ἐμῇ; τί περαιτέρω τοῦ πρέ-
ποντος πόδας ἐκτείνετε; ξένος ὁ Ἴστρος ὑμῖν, τὸ ῥόθιον τοῦτου
πολέμιον. ὕπλοις ἐκτησάμεθα τοῦτον· τῷ δούρατι τοῦτον ἐδου-
λωσάμεθα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, ὦ Πρίσκε. μὴ διαλύσης C
10 ἡσυχίαν δώροις ὑμῖν πραγματευθεῖσαν πολλοῖς. αἰδέσθητι τὰς
σπονδάς, δυσωπήθητι τὴν τῶν ὄρκων ἀσφάλειαν. ἡγείσθω
εὐβουλίᾳ τῆς ἐγχειρήσεως, τὸ συνοῖσον τῆς ἐπιβολῆς τῶν πραγμά-
των. μὴ μετὰ τὸ παθεῖν βουλευσάμεθα. πρὸ τῆς ἐπιβολῆς
ἢ βουλή. ἄδικεῖς τῇ προπετεῖα τὰ πράγματα. τὸν κακῶς βου-
15 λενσάμενον πρῶτον ἢ ἐγχειρήσεις ἔβλαψε. κλέπτεις τὸν πόλεμον,
στρατηγέ. εἰρήνην ἐνόθευσας καὶ παράταξιν, ὡς φίλος σπεν-
δόμενος καὶ ὡς ἐχθρὸς συμπλεκόμενος. ἢ θύτερον τοίνυν ἀπό-
λειπε, ἢ τὴν ἡρεμίαν μὴ τάραιτε.” ἔφησε δὲ καὶ ταῦτα ὁ βάρ-
βαρος ἐπὶ λέξεως. “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ ἀνὰ
20 μέσον Μινυρικόου τοῦ αὐτοκράτορος. ἢ παρὰ τοῦ θεοῦ ποτὲ
ἐκζητήσοι ἀντιδόσεις.” λόγος δὲ Πρίσκου ἐν ἀντιθέσεως μοίρα
ταῦτα προσεπεῖν τῷ Χαγάνῳ. (11) “ἄδικεῖς Σιγγιδόνα τὴν D
πόλιν, ὦ ἄνθρωπε. τί τὰ τέλῃ καθελὼν πρὸς ἀποικίας ἀντὶν
δυστυχεῖς; ἐπιτείνεις τυραννῶν ὡς ἄδικούμενος. ἐπηρεάζεσθαι

cum Chagano super ripa fluminis considente in colloquium venit: Priscus
e navi verba faciebat. aiunt igitur Chaganum priorem his dictis Priscum
compellasse. “quid vobis, Romani, cum provincia mea? quid ultra quam
fas pedem profertis? Ister vobis externus, eius unda hostilis est. ar-
mis hunc acquisivimus; hastis hunc subegimus. apage cum facinore
istoc tam iniquo, Prisce: ne quietem, quam vobis tot dona in nos pro-
fecta pepererunt, disturba. reverere foedus, reverere cautionem sacramenti.
bonum consilium audendi impetum et futura utilitas aggressionem ne-
gotii antecedit. ne post malum adeptum consultemus. priusquam inci-
pias, deliberato opus est. praecipiti ista temeritate te ipse laedis. qui
male consuluit, ei primo coepta nocent. insidiose et fraudulenter bellum
geris, o dux. pacem et confictum sustulisti, dum foedus facis ut ami-
cus, et oppugnans tamen ut hostis. aut alterum igitur horum desere,
foedus, inquam, et aperte arma infer: aut quietem ne turba.” insuper
haec ad verbum efflatus est. “iudicet deus inter Chaganum et impera-
torem Mauricium, et is aliquando retribuatur.” tum Priscum Chagano
huiusmodi responsum reddidisse accepimus. (11) “heus tu, iniuria Sin-
gidonem laedis. quid moenibus eius destructis cives transmigratione im-

ὑπὸ Ῥωμαίων περιθρῦλλεις. ἕασον ἡρεμῆν λαὸν δυστυχῆσαντα. ἀπόσχου πόλιος, ἧ συμφορῶν περικυμαίνουσι κλύδωνες. ἐλέησον τὴν πολλάκις ὑπὸ σοῦ πορθηθεῖσαν. ἐπίθες τῇ πλεονεξίᾳ καὶ ὄρους·ποίησον αὐτῇ καὶ μεταλχιμον. δίδαξον αὐτὴν φιλο-
P 179 σοφῆσαι τὸ μέτρον. μέχρι τινὸς σταθῆσισθαι πρόσταξον. οἶμαι 5 πολλοὺς κόσμους αὐτῇ μὴ ἔξαρκεῖν πρὸς τὴν ἔφρσιν. ἀόριστον βούλημα οὐ λαμβάνει κράτος ἀσάλευτον. οὐδὲν ἀόριστον πάγιον. τὸ μὴ μέτρω ταλαντεύομενον οὐδὲ σφετερίζεσθαι πέφυκεν. ἀνεπίκτητόν ἐστι τὸ ἄπειρον. καταστασιάζεται τὸ ἀσύμβατον. ἐπίθου κρηπίδα τῷ ἔρωτι, μεθόδευσον τῷ κόρῳ τὸ 10 ἄσχετον. ἄπληστος ὀφθαλμὸς αἰεὶ τι καινὸν νοσηλεύεται. ἀντιμετρεῖται τοῖς ἀνθρώποις τὰ πράγματα τὰ τῆς τύχης, ἀντηχεῖταις τροπαῖς. οὐδὲν εὐδαιμονίας καθέστηκε ἴσχυσι κώτερον. ἧ
B νίκη κομᾷ τῷ πτερῷ, καὶ θριάμβων ὀλισθάνουσι πόδες. οὐκ 15 ἔστι τροπαίων φύσις ἀθάνατος. σήμερον ἐπιγελῶσαν τὴν ἡμέραν ὄρᾳς ῥοδοειδῆ τε καὶ κροκινίζουσαν καὶ ὕλην ὡς ἔπος εἰπεῖν
V 262 φωτεινὴν καὶ διαλάμπουσαν. αὐριον ὄψη ταύτην αὐτὴν σκυθρωπὸν ὁμοῦ καὶ δυσσείμονα, ἀγλύϊ καταρθενομένην πολλῇ, καὶ ἀπὸ συστημάτων νεφῶν μελαινομένην συλλήβδην εἰπεῖν πρὸς ἀπρέπειαν.” 20

Θυμῷ τοιγαροῦν διακόψας ὁ Χαγαῖος τὰ ῥήματα, πολ-
 λὰς καθαιρήσειν προσηπέλησε πόλεις. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος τὴν
 καθέδραν ἀπολιπὼν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν ἐπανέξευξεν· ὁ δὲ

peranda afflictas? quasi iniuriam acceperis, ita saevis. a Romanis te violenter invadi rumore spargis. sine vexatum abs te populum respirare. abstine ab urbe, quam calamitatum fluctus inundant. miserere illius, quam toties ipse depopulatus es. praescribe modum avaritiae. fac in medio aliquid relinquat. doce illam mediocritatem. iube aliquoque progressam consistere. equidem plures mundos aviditati tunc non puto sufficere. voluntas infinite cupida stabile imperium non adipiscitur. nihil inexplebile fixum ac firmum est. quod ad mensuram non exigitur, nec proprium effici solet. acquiri quod immensum est non potest. non congruentia discordiis semper obnoxia sunt. adde metas cupidini; satietate insatiabilitatem persequere. oculi nunquam explentur: semper novi aliquid, ut morosus aegrotus, concupiscunt. fortuna hominibus facta remetitur, et mutationibus contra respondet. felicitate nihil fluxum magis. victoria est pennatissima, et labiles triumphorum pedes. non est sempiterna tropaeorum conditio hunc diem ridentem, roseaque et crocea pulcritudine iucundum, totumque (ut verbo dicam) lucidum ac splendidum aspicias. cras alium, tristem simul et deformi habitu, nebula multa circumfusum et nubium multitudine, ut summam dicam, foede atratum videbis.”

Hic Chaganus ira stimulatus dicentem interpellans, multas adhuc urbes sese eversurum minitatur; relictaque ripa ubi sedebat, in taberna-

Πρίσκος τὸν Γουδοῦν μετάκλητον ποιησάμενος, καὶ Ῥωμαϊκῇ
 τοῦτον περιφράξας δυνάμει, τῇ Σιγγιδόνι βοηθεῖν ἐγκυλεύεται. C
 ἀτὰρ ὁ Γουδοῦς ἐπὶ τὴν Σιγγιδόνα ναυτλλεται· τὴν γὰρ Σιγγιδόνα
 δύο ποταμοὶ ἀγκαλλζονται, ὃ τε Σάος καὶ Δράος. ἐπεὶ δὲ οἱ
 5 περὶ τὴν Σιγγιδόνα βάρβαροι Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ναυπηγησαμέ-
 νας κατείδον, τὰς ἀμύξας πρὸ τοῦ ἄστεος συστησάμενοι χαρα-
 κοῦσι τὴν πόλιν. τὴν τοίνυν τῶν Ῥωμαίων ὁρμὴν μὴ ὑπομεμε-
 νηκότες οἱ βάρβαροι, ἅμα δὲ καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλεως ὀρρωδή-
 σαντες, εἰς φυγὴν ἀποκλίνουσιν. οὕτω μὲν οὖν ὁ Πρίσκος ἀτυ-
 10 χοῦντα λαὸν διεσώσατο. δευτέρα δὲ ἡμέρα περιβάλλουσι τείχη
 τῆ πόλει. ὁ δὲ Χαγῶνος ἐπὶ τούτοις παρεδριμύττετο, τὴν τε
 καρδίαν σφακελιζόμενος ἀγγέλους πρὸς τὸν Πρίσκον ἐξέπεμπεν,
 ἐς τὸ φανερὸν τὰς σπονδὰς διαλύων. δεκάτῃ δὲ ἡμέρα, καὶ
 τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις συναθροίσας ὁ βάρβαρος ἐπὶ τὸν Ἴονιον
 15 κόλπον στρατεύει τὴν σάλπιγγα. (12) περὶ τούτους τοὺς τό- D
 πους ἡ Δαλματία χώρα καθέστηκε. τοίνυν ἱκανοὺς χάρακας ὁ
 βάρβαρος ποιησάμενος εἰς τὰς λεγομένας Βάγκεις ἐχώρησε, καὶ
 δὴ παραστησάμενος τὴν πόλιν τοῖς μηχανήμασι τεσσαράκοντα
 ἐξεπόρθησε φρούρια. ὁ δὲ στρατηγὸς τούτων διακηκῶς τῶν P 180
 20 δεινῶν δισχίλοις μαχίμοις ὀπλίζει τὸν Γουδοῦν, ἐπὶ κατασκοπῇ
 τε τῶν πραττομένων τοῦτον ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦς
 ἀναλαβὼν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοὺς λογύδας τῆς ὁδοιορίας ἀπήρχετο.
 ἐκκλίνει τοιγαροῦν τὰς λεωφόρους ὁ Γουδοῦς, καὶ διὰ δυσχωρίας
 ἀγνώστων τε ἀτραπῶν τὴν βιάδισιν ἐπεποίητο, ἵνα μή που πολε-
 25 μίας ὕψεως ἐπιφανείσης αὐτῷ ἐπισυρομένης πλήθῃ βαρβάρων

culum suum revertitur. Priscus Guduin accersitum sumptis copiis Sing-
 gidoni succurrere iubet. Guduis Singidonem, duobus fluminibus Sao et
 Drao cinctam, navigat. barbari ut Romanos navibus compactis adnavigare
 conspexerunt, currus ante oppidum pro munimento seu vallo obii-
 ciunt. verum eorum impetum non sustinentes, simul etiam incolas me-
 tentes, in fugam se conferunt. ita Priscus populum miseris circum-
 ventam conservavit. altero die muros circum urbem reaedificant. quod
 acerbe ferens, et tabescens animo Chaganus, missis ad Priscum nuntiis
 foedus palam renuntiat, ac luce decima coacto exercitu suo in sinum
 Ionium ducit. (12) prope hosce locos posita est Dalmatia regio. mul-
 tis igitur castris barbarus Banges, ut dicuntur, venit, oppidoque operi-
 bus admotis in potestatem accepto quadraginta insuper castella vastavit.
 quae calamitas ubi ad aures ducis accidit, Guduin cum duobus armato-
 rum millibus ad res lustrandas mittit. is cum delectis iter agit, ac viam
 regiam declinans, per loca difficilia semitasque incognitas graditur, nec
 ubi hostili facie multorum barbarorum obvia in extremum discrimen la-

- B** εἰς τοῦσχατον κακὸν παραγένηται. καὶ οὖν γενόμενος τῶν βαρβάρων πλησίον ὄρῃ ἔξ ἀπόπτου τινὸς περισκοπῆς πλήθῃ λαῶν παροδεύοντα. ἀποστειλας τοίνυν πεζοὺς ἄνδρας τριάκοντα παρακελεύεται ἰχηλατεῖν τὸ πολέμιον. καὶ γοῦν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τινῶν παρεκτετραμμένων ὁδῶν ἐποιοῦντο τὴν βύδισιν. ὑπὸ 5 δευτέραν τοιγαροῦν γυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔλλοχῶσιν ὡς ἐν παραβύστῳ τινὶ τὸ βύρβαρον ἀνιχνεύοντες. ἐν ταῖς ὕλαις τοιγαροῦν ἀποκρυπτόμενοι, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰ μέσα παροδευούσης σημεία, ψυχῆς ἀρετῇ ἐφίστανται τοῖς βαρβάροις οἱ Ῥωμαῖοι καθέ-
C δουσιν. ἀπὸ σημείων δὲ δύο περιτυχόντες ἀνδράσι τρισὶ κραι- 10 παλῶσι καὶ λίαν πεφυκόσιν ἔξοίνοις, τούτους ζωγρήσαντες, ὡς οἶόν τε ἦν ἀνετάσαντες τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλὰς ἀπάσας διέγνωσαν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι δεσμοῖς περιβαλόντες αὐτοὺς τῷ Γουδοῦι ζῶντας ἐξέπεμψαν. Γουδοῦις δὲ ὁ ταξίαρχος μεμαθηκῶς ἀπ' αὐτῶν δισχιλίους ἀνδράσιν ὀπλίταις ἐπὶ φρουρῇ 15 τῆς λείας τὸν Χαγῶνον συμφράξουσθαι, ἥσθη ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ.
D καὶ οὖν ἀποκρύπτεται ἐν τινὶ φάραγγι. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι λαμπούσης ἡμέρας τὴν προνομίην διεσώζοντο, ὁ δὲ Γουδοῦις ἐπὶ τὰ νῦτα τούτων γενόμενος ἀθρόως τε ἐπιθίμενος τῷ δόρατι πάντως διέφθαρεν, καὶ ἀνασώσάμενος τὴν λείαν πρὸς τὸν 20 Πρίσκον μεγαλοψύχῳ φρονήματι διεκόμισεν. ὁ δὲ Χαγῶνος ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀποτείξεως μεμαθηκῶς ἀθυμίᾳ πολλῇ κατε-
V 263 βέβλητο. ἐπὶ μῆνας τοιγαροῦν ὀκτωκαίδεκα καὶ περαιτέρω Ῥωμαίοις τε καὶ βαρβάροις τοῖς ἀνὰ τὸν Ἴστρον ἀυλιζομένοις οὐδὲν ἄξιον συγγραφῆς διαπέπρακται. 25
 Ἔτους δὲ ἐννεακαϊδεκάτου ἐπιστάντος τῷ αὐτοκράτορι

beretur. factus igitur barbaris propior, ex alta quadam specula globum praetereuntem videt. mox triginta mittit, qui eorum vestigia observent. per devia igitur Romani iter carpunt, ac sub secundam vigiliam noctis, quasi in latebris quibusdam barbaros indagarent, in silva per insidias sese condunt; mediaque nocte, virtute duce dormientes opprimunt. duabus inde leucis in tres crapula et vino graves admodum incidentes, captos, quantum possunt, examinant, omnia hostium molimina expriment, manicas iniiciunt, Gundui vivos mittunt. Gunduis taxiarchus ubi Chaganum ad praedam custodiendam duo millia constituisse ab eis didicit, nuntio laetus se in valle quadam occultat. barbari mane praedam asserabant, cum Guduis a tergo confertim invadens omnes interimit, praedamque receptam ad Priscum gloriabundus transmittit. Chaganus cognito adverso casu tristitia multa obruitur. ad menses igitur decem et octo, atque etiam amplius, Romanis ac barbaris apud Istrum versantibus nihil scriptione dignum est actum.

Anno decimo nono imperatori futura praenuntiantur, et communis

ἡ τῶν μελλόντων προαγόρευσις γίνεται, τὰ τε κοινὰ τοῦ κόσμου ἔξομολογοῦνται παθήματα· ἀνὴρ γάρ τις πρὸς τὸν τῆδε κόσμον διαλυσόμενος καὶ ἐν ἀσκήσει θεωρίαν τῶν ἀπορρήτων μετεληθρῶς ἐπὶ τε τὸν μονήρη βίον κατακλιθεὶς, σπάθην 5 γυμνώσας, ἀπὸ τοῦ λεγομένου φύρου (τῶν ἐπισήμων δὲ οὗτος τόπος τῆς πόλεως) μέχρι τῶν προαυλίων τῶν ἀνυκτόρων ξιφήρης διαδρυμίων, ἕμα τὸν αὐτοκράτορα τοῖς παισὶν ἐν φόνῳ μαχαίρας τεθνήξισθαι προηγόρευεν. ὥρα δὲ θέρους καὶ λόγος Ἡρωδιανὸν τῷ Μαυρικίῳ ἐς τὸ φανερὸν προαναγγεῖλαι τὰ ἀπο- 10 τεύγματα· ὁ δὲ ἀνὴρ ἐκ τῆς θείας ὁμφῆς κατισχυρίζετο τὰ τῆς προρρήσειος ἐπιφανῆσαι αὐτῷ.

13. Καὶ γοῦν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὁ παρὰ τοῖς Ἀβάρους P 181 Χαγᾶνος τιμώμενος, τὰ περὶ αὐτὸν συλλεξόμενος πλήθῃ, περὶ τὴν Θρακικὴν Μυσίαν χωρεῖ, εἶτα Τομέα τῇ πόλει ἐφίσταται. 15 τούτων ὁ Πρίσκος πνθόμενος ἐπηρεαζομένη τῇ πόλει προσομιλεῖ. Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν καὶ οἱ βάρβαροι εἰς τὰ περὶ Τομέαν τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντες ὥρας ἐπιγινόμενης χειμῶνος οὐδαμῶς τὸν χάρικα διελύσαντο. τοῦ δὲ ἥρος ἀνίσχοντος λιμὸς τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέσκηψε. μελλούσης δὲ ἐπιβῆσισθαι τῆς μεγάλης τῶν Χριστιανῶν 20 ἑορτῆς, καὶ πάθος ὁμοῦ καὶ ἀνάστισις τοῦ σωτήρος ἑορτάζειν Θεοῦ, τοῦ τε λιμοῦ τοὺς Ῥωμιλοὺς καταπιέζοντος, παραδόξῳ προνοίᾳ τινὶ ὁ Χαγᾶνος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πρεσβεύεται. ἡ δὲ ἀξίωσις ἦν λύσις τῷ λιμῷ ἐπιθεῖναι. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἐπὶ τῷ καινοπρεπεῖ τῆς ἀξιώσεως διηπόρει τε καὶ ἠπίσκει· ἐπεὶ δὲ 25 πίστεις Ῥωμαῖοι τε καὶ βάρβαροι ἔδοσαν καὶ ἀντελάμβανον, πεν-

mundi calamitas palam profertur. nam vir quidam, qui rebus vitae huius valedixerat, et monasticum institutum sectatus exercitatione contemplationis arcana didicerat, gladium vagina vacuum prae se ferens, et a foro quod dicitur (est autem hic urbis locus illustris) usque ad vestibulum palatii currens, Mauricium ipsum liberosque eius gladio caesum iri vaticinatur. aestate item Herodianum quendam, qui se id divinitus accepisse affirmavit, eidem Mauricio publice exitium praedixisse vulgatum est.

13 Per hoc tempus Chaganus Abaris honoratus copias suas colligit. et ad Moesiae Thraciam iter intendit, deinde Tomeam aggreditur. quod ubi Priscus rescivit, urbi afflictae cum auxilio adest. Romani igitur barbarique ad Tomeam castra habentes, quanquam hieme interveniente, perseverant. vere appetente Romanos famas occupat. cumque Christianis solennia mortis et resurrectionis domini salvatoris in foribus essent, Romanique commeatus inopia premerentur, inexpectata quadam providentia, Chaganus legatione missa significat, si eis placeat, velle se eorum famem depellere. Priscus petitionis novitate anceps haerere ac diffidere. postquam vero inter utrosque data et accepta est fides,

ἡμέρους σπονδὰς συστησάμενοι τὴν ἀφοβίαν ἐπραγματεύοντο. ἀμύξας τοιγαροῦν ὁ Χαγῶνος ἐπισιτισμοῦ λιμώττουσι τοῖς Ῥω-
 C μαιοῖς παρελίχτο. διὰ τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς
 τῶν παραδοξολογουμένων τὰ τῆς βαρβαρικῆς φιλανθρωπίας ταύ-
 της καθίστηται. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως 5
 εὐθηνούσης τοῖς πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαιοτάτοις τῷ βίῳ ὁ Χαγῶνος
 πρέσβεις ἐξέπεμπεν, Ἰνδικὰς ὑπὸ τοῦ Πρίσκου λαβεῖν ἀξίων κα-
 ρυκίας. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τοῦ βαρβάρου τὴν ἀξίωσιν ἐθε-
 ράπεινε, πέπερι τε ἐξέπεμψε καὶ φύλλον Ἰνδῶν κασίαν τε καὶ τὸν
 λεγόμενον κόστον. ὁ δὲ βάρβαρος τὰς Ῥωμαϊκὰς ἀπολαβὼν δω- 10
 D ρεάς, καταρωματισσάμενος ἤσθη λίαν περιχαρῶς. γίνεται τοίνυν
 ἀπόμαχος μέχρις ὅτου Ῥωμαίοις ἡ δημοτελής ἐκείνη καὶ μεγάλη
 πανήγυρις ἐπεπέραστο. συνηλλζονιο τοιγαροῦν τὰ ἀντίθετα,
 καὶ οὐκ ἦν δέος ἐν ἑκατέραις δυνάμεισιν. οὐκοῦν ἀποτερματι-
 ζούσης τῆς ἐορτῆς ἀγγέλους ὁ Χαγῶνος ἐξέπεμψε, διακρίνεσθαι 15
 ἀπ' ἀλλήλων ἀξίων τὰς δυνάμεις. οὕτω μὲν οὖν διαχωρίζεται
 ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων ὁ βάρβαρος.

Ἐκταῖος δὲ ὁ Χαγῶνος ἐπεὶ ἀκηκοί Κομεντιόλον δυνάμεις
 ἀναλαβόμενον μέλλειν τῇ Νικοπόλει προσομιλεῖν, τὸ ὀπλιτικὸν 20
 συλλεξάμενος κατὰ Κομεντιόλον στρατοπεδεύεται. Κομεντιόλος
 δὲ ἤκειν τὸν Χαγῶνον ἀκούσας ἐπὶ τὴν Μυσίαν χωρεῖ, ἐπὶ τε
 Ζικιδίβα τὰς σκηναὺς συνεπήξατο. ἑβδομαῖος δὲ εἰς Ἰατρὸν ἀφι-
 κνεῖται τὴν πόλιν. ὁ δὲ βάρβαρος εἴκοσι παρασάγγας ἀφειστήκει
 Ῥωμαίων. νυκτὸς δὲ μεσοῦσης ἐν ἀπορρήτῳ πρὸς τὸν Χαγῶνον
 P 182 ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐξέπεμπεν ἄγγελον. εἶτα τὸ Ῥωμαῖ- 25

9. Ἰνδικὸν Εξο. *ibid.* τὸ Εξο.

dierum quinque compositis indutiis, Chaganus esurientibus plaustra ciba-
 rius referta submisit. quocirca usque hodie barbarica ista humanitas ut
 admirabilis et praeter omnium opinionem exhibita celebratur. die quarto,
 cum iam Romani rebus ad victum requisitis abundarent, Chaganus a
 Prisco Indica aromata petit; cui ille morem gerens, piper, folium Indicum,
 casiam et costum, ut vocatur, mittit. barbarus donis Romanorum
 acceptis et aromatibus delinitus incredibiliter laetatur, et ab armis tem-
 perat, quoad publica illa et praecipua celebritas praeteriit. habitabant
 igitur simul sub iisdem pellibus extra omnem metum adversariae copiae.
 festis diebus transactis Chaganus per nuntios agmina secerni postulat.
 ita Romani a barbaris separantur.

Die sexto, ubi comperit Comentiolum venturum cum exercitu Nico-
 polim, adversus eum procedit. Comentiolus id resciscens in Mysiam
 abit, et ad Zicidiba castra locat. die septimo ad Iatrum urbem acce-
 dit. barbarus viginti perasangis a Romanis aberat. nocte media dux
 Romanus secreto nuntium ad Chaganum mittit. deinde obiter, et quasi

κὸν προσέταξεν ἔξοπλισασθαι, ὡς ἐκ τοῦ παρήκοντος τὸν λόγον
 ποιούμενος· οὐ γὰρ ἔφησε Ῥωμαίοις ἔξ ἑωθινοῦ ποιήσασθαι πα-
 ράταξιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τοῦ πολέμαρχου χάριν ὑποτοπά-
 σαντες ὄπλοφορεῖν προστάξαι τούτοις τὸν στρατηγόν, τοῖς σιδη- V 264
 5 ρίοις χιτῶσι τὰ περιστέρνια φράττουσιν· ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ἔξέ-
 τασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ποιήσασθαι ἐθελῆν τὸν στρατηγόν. τὰς
 ἀκτῖνας τοῖνυν ἡλλοῦ περιβαλόντος τῇ γῆ, ὄρωσιν οἱ Ῥωμαῖοι
 μετ' εὐκοσμίας συντεταγμένον τὸν βάρβαρον, τὴν τε ἔκταξιν
 κατ' αὐτῶν συντόνως ποιούμενον. αἱ μὲν δυνάμεις αἱ περὶ τὸν
 10 Κομεντιόλον ἰβλασφήμεον εἰς τὸν πολέμαρχον, αἴτιον αὐτὸν τῆς
 παρασκευάστου ταύτης ἀκοσμίας κατατιμῶμεναι. Θρύλλον τοι-
 γαροῦν γεγονότος μεγίστου μένει ὁ βάρβαρος ἀπὸ σημείων ἐν
 τῆς Ῥωμαίων πληθύνος. (14) Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν θεασάμενοι B
 ἀναβολὴν τῆς ἐπιβολῆς τοὺς βαρβάρους λαμβάνοντας σιδηροφο-
 15 ροῦσιν ἅπαντες λίαν ὀπλιτικῶς, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακῶς παρο-
 φθῆν πρὸς διόρθωσιν εὐκαιρον. ὁ γὰρ Κομεντιόλος τὰς τάξεις
 ἐτάραττε, ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς μέσης φάλαγγος τὰς δυνάμεις με-
 τατιθέμενος ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρασ, ποτὲ δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν εὐ- C
 νύμων δυνάμειν ἐπὶ τὴν δεξιᾶν μεταβάλλων. τῇ τοῖνυν ἄλλο-
 20 προσάλλω μεταθέσει τῶν τάξεων πολλῆς γίνεται αἴτιος ἀκοσμίας.
 ἐντεῦθεν τάραχος ταῖς τάξεσι συνεκύρησε. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς
 τῷ δεξιῷ τῆς παρατάξεως κέρατι ἐν παραβύστῳ ἐδήλου τὴν ἀπο-
 σκευὴν διασώσασθαι καὶ πρὸς φυγὴν παραντίκῃ χωρῆσαι. ἀντὶ
 πολλοῦ τοῖνυν τοῦτο ὑποτεταγμένοι περιπτυσσόμενοι ἀποκλίνουσι
 25 πρὸς φυγὴν. ἐντεῦθεν αἱ λοιπαὶ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις τοῦτο D
 θεασάμεναι πρὸς τάραχον καταπίπτουσι. δυομένου τοιγαροῦν

In transitu loquens, militem arma capere iubet: non enim dixit illos
 mane conflicturos. Romani coniectantes ducem sua causa iubere arma
 expediri, quod exercitum in armis lustrare vellet, tunicis ferreis pec-
 tora communiunt. ubi sol radios per terras diffudit, barbarorum ordi-
 nes contra infestos tendere aspiciunt. tum convicia in ducem iactantes
 ipsum ut confusionis iustus dedita opera auctorem accusant. tumultu
 igitur ingenti excitato, barbarus altero lapide a Romanis constitit.
 (14) Romani cernentes barbaros gradum sistere, omnes ferro sese quam
 maxime instruunt; quodque male neglectum fuerat, id eis emendandi
 opportunitatem porrigit. Comentiolus autem perturbare ordines, et nunc
 quidem e media phalange in sinistram, nunc e sinistro in dextrum cornu
 transferre, qua commutatione multam in exercitum confusionem pertur-
 bationemque induxit. eos igitur qui dextrum cornu tenebant, occulte
 monet ut collectis vasibus repente fugam incant. quod illi pro beneficio
 singulari amplectentes, terga vertunt. hoc viso reliquae copiae tumul-

τοῦ ἡλίου ἀπὸ σημείων δύο Ῥωμαίων ποιησαμένων χάρακα, ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ στρατοπεδεύονται. οἱ δὲ Ἄβαροι οὐ μεταφοίτων τὸν τόπον, ἔνθα τῇ προτεραιᾷ τὰς διατριβὰς ἐποιήσαντο. μεσοῦσης δὲ τῆς νυκτός, ἐν προσχήματι προθεόντων τινῶν ἐπιλέκτους ὁ στρατηγὸς συμφραξάμενος, ἐν ἀπορρήτῳ διαφυγεῖν αὐτοῖς ἐγκλεύεται. εἶτα ἐξ ἑωθινοῦ ὁ Κομεντιόλος τῷ σιδήρῳ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐνοπλισύμενος κατειρωνεύετο ὡς ἀπὸ τεττάρων σημείων κνηγετεῖν. διὰ τοι τοῦτο, ἧ ποδῶν εἶχε, τὴν ἀπόδρασιν ἐποιεῖτο. ἡλίου τοίνυν μεσοῦντος εἰς ἔννοιαν τῆς Κομεντιόλου ἀνοίας τὰ στρατόπεδα γίνεται, καὶ τοῦ στρατηγοῦ κατανε- 10
 τασκότη τὰς φροντίδας, πρὸς φυγὴν μετατεθέντα, τὸν γείτονα διεπεραιώσαντο ποταμὸν, καὶ ἀποδιδράσκουσι μετὰ τινος ἀκο-
 183 σμίας μεγίστης τεσσαυράκοντα σημεῖα ἀπὸ τοῦ χάρακος. ἐπεὶ δὲ ἀντηγμιόνεντος ἡ ἀποφοιτήσις ἦν, μεγίστοις περιπίπτουσι φόβοις. οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν βυδίζοντες τὸν λεγόμενον Ἰατρὸν διενή- 15
 ξαντο ποταμὸν. ἐπιθεμένων τοίνυν τῶν πολεμίων Ῥωμαίοις, τὸ ὀπλιτικὸν ἀπορία καὶ δέος μετήσχετο. γίνεται τοίνυν ἡ φυγὴ κραταιὰ τῆς Ῥωμαίων πληθύος. ἐντεῦθεν οἱ βάρβαροι τὰ ἐχυρώματα τῶν διαβάσεων περικύθηνται· κλεισοῦρας τῇ πατρίῳ Ῥωμαῖοι φωνῇ ἀποκαλεῖν ταῦτα εἰώθασιν. ἀτὰρ ἀναιροῦνται 20
 τῶν Ῥωμαίων πολλοί. ἐπεὶ δὲ ὁ φόβος τοῖς Ῥωμαίοις ἦν διαμ-
 B κῆς, τὸ ὀπλιτικὸν συστησάμενον φύλαγγα ἐξωθεῖται βίῃ τὸν βάρ-
 B βαρον. οἱ τοίνυν Ἄβαροι τῇ ἑνίῃ τῆς ἐπιθέσεως ἀποφοιτῶσι τῶν διαβάσεων. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλοις κινδύνοις τῶν παρούδων ἀντιλαμβάνονται. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἀσχίμῳ φυγῇ 25

11. μετατιθέντα IP.

tuantur. sole terris ablato, Romani duobus ab hoste milliaribus in castra sua redeunt. Abares loco hesterno non excedunt. nocte alta, specie quorundam praecurrentium dux quibusdam delectis et armatis, clam iubet uti fugam arripiant. mane, ut brevis sim, ferro instructus venationem instituturum se post 4 millia simulat, atque ita summa celeritate fugit. meridie milites Comentioli amentia perspecta cogitationibusque intellectis, dantes se in pedes flumen traiciunt, confusioneque maxime quadraginta millia passuum a castris fugitant. quod autem duce carebant, metu ingenti tenebantur. barbari sequentes Iatrum amnem transeunt. hoste instante, Romani et formidine et consilii inopia conflictati, fugam summo conatu persequuntur. tum barbari transitus munita, quas patria lingua clausuras Romani appellare consueverunt, circumcidunt. magno Romanorum numero interfecto, milites praesidarii in phalangem densati vi barbaros pellunt. Abares adversus vim tantam impares transitum deserunt, quem Romani acri praelio recuperant. Cu-

πρὸς τὰ Δριζίπερα παραγίνεται, καὶ ταῖς πύλαις προσομιλήσας τοῦ ἄστειος ἡξίου εἰσόδου τυχεῖν καὶ θερμοῖς ὕδασι ἀπορρύνεσθαι. οἱ δὲ ἄστοι ὕβρεισι καὶ λίθοις τὸν ἀπόμαχον στρυτηγὸν ἀπεπέμποντο. ὁ δὲ Κομεντίολος ἐπὶ τὰ τεῖχη γίνεται τὰ μακρὰ. 5 οἱ δὲ βάρβαροι κατὰ μικρὸν τῶν Ῥωμαίων εἰς τοῦπίσω τραπέζων ἐπὶ τὰ Δριζίπερα παραγίνονται, τὴν τε πόλιν ἐπόρθησαν, καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου γαδὸν τοῦ περιφανοῦς ἐν τοῖς μάρτυσι τῷ παμφάγῳ πυρὶ κατηνύλωσαν. τὸν τε τύφον τοῦ μάρτυρος εὐρηκαίτες ἀγύρῳ περιρρεόμενον ἀνοσίως σκυλεύουσι, καθυβρίζουσί τε τῇ ἐκβολῇ καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐπὶ τῷ τύμβῳ ἑκείμηνον, καὶ λίαν ἐπὶ ταῖς νύκτας ὑπανχευιζόμενοι ταῖς εὐχαίαις καταστιβαδεύονται.

15. Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις τὸ κατὰ πάντων ^{V 265} τῶν ἐθνῶν κράτος αὐτοῦ ὃ ἡμέτερος πιστούμενος Ἰησοῦς, καὶ ^C εἰς κληρονομίαν τε παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν οἰκουμένην λαβῶν κατέσχασιν τε τὰ πέρατα τῆς γῆς, οὐδαμῶς τῷ Χαγῶνι ἀμάρτυρον τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν παρήκεν. ἀθρόα γὰρ ἐπιφοιτῆσει λοιμοῦ τὰ τῶν βαρβάρων πλήθη, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακὸν ἀπυρριπτητὸν καὶ σοφίσματος οὐκ ἀνεχόμενον. εἰσπράττεται τοιγαροῦν ^D 20 ὁ Χαγῶνος, ἀνθ' ὧν Ἀλέξανδρον ἠτιμάκει τὸν μάρτυρα, ἄξιολόγους ποινάς· ἐπὶ γὰρ παιδες αὐτῷ βουβῶσι περιτυγχάνουσι θέρμη τε ῥαγάδαί τινι καὶ φλογώδει, καὶ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὸν τῆδε καταλύουσι βίον. οὕτω μὲν οὖν ὁ Χαγῶνος δυστυχῶς εὐτυχεῖ τὰ ἐπινίκια· ἀντὶ γὰρ παιῶνων καὶ ἁσμάτων καὶ ὕμνων καὶ κρό- ^{P 184}

mentiolus foede fugiens Drizipera venit; ad moenia urbis adit, ad corpus calida ablucendum introitum flagitat. cives imbellem ducem contumelios et lapidibus abigunt. ita ad longum murum discedit. barbari, ut Romani recesserunt, paulatim Drizipera procedunt, urbem capiunt, aedem Alexandri martyris incliti incendio absumunt, eiusque monumentum argento ornatissimum nefarie spoliant. quin etiam corpus inde indignissime eiciunt, mirificeque victoria elati ad convivandum thoris discumbunt.

15. His itaque diebus Iesus dominus noster, qui a patre imperium in omnes gentes, et in hereditatem orbem terrarum et in possessionem terminos terrae accepit, regnum suum Chagano nequaquam intestatum esse voluit. passim quippe immissa pestilentia barbaros delevit, eratque malum indeprecabile, nec ulla medicina quantumvis sollerter excogitata curabile. itaque a Chagano ob Alexandrum martyrem tam ignominioso tractatum poena commerita exigitur. nam septem eius filii peste inguinali corripiuntur, caloreque vehementi et igneo plane, et uno simul die extinguuntur. sic Chaganus in victoriis suis infeliciter felix fuit. nam pro paeonibus et canticis et hymnis et manuum plausibus et salta-

των χειρῶν καὶ συμφωνίας χορῶν καὶ γέλωτος κυματίζοντος Θρό-
νους εἶχε καὶ δάκρυα καὶ πένθη ἀπαρηγόρητα καὶ ζημίαν ἀνυπο-
μόνητον. ἐβύλλετο γὰρ ὑπὸ στρατευμάτων ἀγγέλων, καὶ φρι-
νερὰ μὲν ἦν ἡ πληγὴ, ἀόρατος δὲ ἡ παράταξις.

Κομεντιόλου τοίνυν εἰς τὸ βασιλεῖον ἐνδημήσαντος ἄστου 5
συνενδημοῦσιν αὐτῷ καὶ οἱ Θόρυβοι, καὶ τῷ Θρύλλῳ κλυδωνι-
ζομένης τῆς πόλεως ἐζωγραφοῦντο ταῖς ἐλπίσιν οἱ κίνδυνοι, τῇ
τε φαντασίᾳ τὰς ἀπαισίους τύχας ἅπας ἐργηγόρως ὠνειρατεύετο.
ἔς τηλικούτου τοίνυν κακῆς τὰ τῶν Βυζαντιῶν ἐχώρει, ὡς καὶ
τὴν Εὐρώπην καταλιπεῖν ἂν δοκιμάζειν αὐτοὺς καὶ πρὸς τὴν 10
B Ἀσίαν μεταφοιτῶν πρὸς τε Χαλκηδῶνα ποιήσασθαι τὴν μετᾶστα-
σιν. ἡ δὲ Χαλκηδὼν πόλις καθέστηκεν εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ βα-
σιλείου πολιέματος. ἐνομιζέτο γὰρ ὀρηγήριον εὐθετον ὑπεῖναι
τοῖς Βυζαντιοῖς ἢ Χαλκηδῶν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὺς σωματο-
φύλακας ἀναλαβὼν, οὓς ἐξκουβίτωρας Ῥωμαῖοι ἀναγορεύουσι, 15
καὶ τὸ ὀπλιτικὸν συλλεξάμενος τὰ μακρὰ διεφροῦρησε τείχη.
ὑπῆν δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν δήμων τῶν ἐς Βυζάντιον πλείστη ἀπό-
μοιρα. ὀγδόη δὲ ἡμέρα, καὶ ἡ σύγκλητος παρήνει τῷ Καίσαρι
πρὸς τὸν Χαγᾶνον πρεσβείαν ἐκπέμψασθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς προσ-
καλισάμενος τὸν Ἀρμάτωνα πρέσβην χειροτονεῖ, καὶ ὡς τὸν 20
C Χαγᾶνον ἐξέπεμψεν. ὁ μὲν οὖν Ἀρμάτων εἰς τὰ Δριζίπερα γίνε-
ται, πλήθη δώρων ἐπιφερόμενος. ὁ δὲ Χαγᾶνος τὰς παρούσας
τύχας κατοδυνρόμενος ἐθρήνει ἀσχέτως τὴν ἀποβολὴν τῶν υἱῶν
τὴν τε τῶν δυνάμεων λύμην. δέκα δὲ ἡμέρας ἐνδιατρίψας ὁ

17. ἐκ τῶν] ἐκ τῆς τῶν IP.

24. τῶν add. Exc.

tionum numeris et risu effusissimo lamenta et lacrimas et luctum nulla consolatione sanabilem et iacturam intolerandam adeptus est. percussus est enim ab angelorum exercitibus; et cum plaga esset spectabilis, acies tamen illa visu contingi non potuit.

Comentiolium urbem imperatoriam ingredientem rumores comitatus sunt, tumultuque eam pervadente metus futura pericula depingebat; et unusquisque adversae fortunae imagines animo repraesentans, etiam vigilans somnabat quodammodo. eo igitur malorum res Byzantina delapsa est, ut de Europa deserenda et Asia atque Chalcedone incolenda cives serio cogitarent. est autem Chalcedon e regione Byzantii, quae vitandae tempestati imminenti portus fore accommodatus videbatur. imperator cogit milites, quos cum custodibus corporis sui (Romani excubitores vocant) et maxima parte civium Byzantium ad longum murum ad hostibus tuendum mittit. octavo die senatus Caesarem de legatis ad Chaganum mittendis hortatur; qui accito Harmatoni eas partes mandat. Harmaton multis cum muneribus Drizipera venit. Chaganus praesentes fortunas lamentans, amissionem filiorum pestiferumque copiarum exitium im-
mense dolore prosequitur. decem diebus ibi positus, Harmaton conve-

πρέσβυς τῷ Χαγῶνι πρὸς λόγους οὐ γίνεται· ἦν γὰρ τὸ πένθος
 δριμύ καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἀμεθόδευτα. δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ
 εἰσάγεται ὁ πρέσβυς εἰς τὴν τοῦ βαρβάρου σκητὴν. ὁ μὲν οὖν
 πρέσβυς λόγοις ἡπίοις κολακεύει τὸν βάρβαρον· ὁ δὲ Χαγῶνος
 5 δυσυνασχέτως εἶχε τὰ βασιλικά καταδέξασθαι δῶρα, μονονουχί
 τὸ τῆς τραγωδίας ἐπιφθγγόμενος “ἐχθρῶν ὕδωρα δῶρα οὐκ
 ὀνήσιμα.” καὶ γοῦν ὁ πρέσβυς πλείστοις λόγοις χρησόμενος πεί-
 10 θει τιμηθῆναι τοῖς δώροις τὸν βάρβαρον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τὴν D
 εἰρήνην ὁ βάρβαρος συστησάμενος πρὸς τὴν ἀνάξυξιν ἔβλεπεν,
 15 ἔφρασκε δὲ ὁ Χαγῶνος ἐπὶ λέξεως τάδε “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον
 Μυυρικήου καὶ ἀνὰ μέσον Χαγῶνον, ἀνὰ μέσον Ἀβύρων καὶ ἀνὰ
 μέσον Ῥωμαίων.” κατητιῦτο γὰρ αὐτοκράτορα τὴν εἰρήνην σα-
 λεῦσαι. οὐκ ἀπὸ δὲ τρόπου τὰ ῥήματα· τῷ ὄντι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι
 παραχαράκται τῆς εἰρήνης γενόμενοι καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὶ
 20 τοῖς προηγορευμένοις περιπίπτουσιν ἀτυχήμασιν· τῶν γὰρ κακῶν
 ἐνάρξεων τὰ ἀποτελεντήματα χαλεπὰς τῆς ἰσφανεῖας πυρέχεται. V 266
 διομολογεῖται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Ἀβύροις ὁ Ἰστρος μεσίτης, κατὰ
 δὲ Σκλαβητῶν ἔξουσία τὸν ποταμὸν διανήξασθαι. ἐπεντίθενται
 δὲ καὶ ἄλλαι εἴκοσι χιλιάδες χρυσῶν ταῖς σπονδαῖς. ἐν τούτοις
 25 ὄδητα Ἀβύροις καὶ Ῥωμαίοις ὁ πόλεμος πέρασ ἐλάμβανεν.

16. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν ἐνιαυτὸν τὴν Αἰγυπτιακὴν P 185
 ἐπαρχότητα Μηνῶ διανύοντος πρὸς τοῖς ρείθροις τοῦ Νεῖλου
 παραδόξων τινῶν ἐπιφάνεια γίνεται. ἐδέξασε γὰρ τὸν ἐπιβεβη-
 κότα τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀρχῆς ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸ λεγόμενον

niundi copiam impetrare non potuit: erat quippe dolor vehemens, ut dixi, nec levandae calamitati ulla via ratiove apparebat. die duodecimo in tabernaculum introducitur, barbarumque leni ac placida oratione demulcet. Chaganus imperatoria dona suscipere gravatur, tantum non illud e tragedia occinens, “hostium dona non dona, nec utilia sunt.” tandem multis verbis eum legatus permovet ut se donis colli patiat. postridie pace firmata domum redit, haec ad verbum eo succinente: “iudica, deus, inter Mauricium et Chaganum, inter Abaros et Romanos.” accusabat enim imperatorem ruptae pacis, nec mentiebatur: re vera namque Romani pace male conservata et bello irritato, praedictas sibi clades accersebant. etenim principia non bona pernicioso exitu concluduntur. ex pacto autem Ister ad Romanorum Abarumque fines dirimendos constituitur, et potestas eiusdem contra Sclavos traiciendi conceditur. praeterea denuo vicena aureorum millia antea pactis adduntur. atque hoc modo bellum inter Abaros et Romanos profligatum est.

16. Hoc anno Mena Aegypti praefecturam gerente in Nilo flumine mira quaedam, et inopinata apparuerunt. nam cum praefectus hic in locum Aegypti, qui a figura elementi Delta nomen accepit, negotii causa

ρομίλου σώματος σύνταξις, αἱ τε περιπλοκαὶ καὶ τὰ ἔκλυτα. ἔλαμπε δὲ τῆ ὥρα τὸ γύναιον. ἡ δὲ κόμη τῷ θήλει λίαν μελάντερος. ἦν δὲ τὸ ζῶον τὸ πρόσωπον ἔκλευκον, εἶριν, τὴν χεῖρα εὐδάκτυλον, τοῖς χεῖλεσιν εὐχοσμον. ἐσφρίγα δὲ τῷ μαζῶ, καὶ 5 τῆ φαντασίᾳ τὸ τιθίον ἐδόκει ἄρτι ὑπὸ τῆς ἱβῆς προκύνει μικρόν. τὰ δὲ ἐγκόλπια τοῦ γυναιου ἀνιστόρητα ἢ τῶν ὑδάτων φύσις ἐφύλαττε, τῆς ἐντῆς τὰ μυστήρια ὡσπερ ἀμνήτους τινὰς τῶν ὑπορρήτων τοὺς θεατὰς ἀποκρύπτουσα. ἡ μὲν οὖν περι- 10 πλος τάξις ὃ τε ἡγεμῶν μέχρι τοῦ κλίνας τὸν ἥλιον ἐψυχαγῶγει P 186 τὰ ὄμματα. ἡλίου δὲ κλίναντος κατέδυσε τὰ ὄρώμενα εἰς τοὺς ἀπ' ἀρχῆς τῶν ὑδάτων πυθμένας, ἄφωνα τὴν ἐπίδειξιν συστησάμενα· ἀφθόγγῳ γὰρ σιωπῇ τὴν ἱστορίαν τοῖς ἐρασταῖς ἐπεδείξαντο.

Οὐκ ἂν δὲ περιοψόμεθα ταῦτα δὴ τὰ παράδοξα διηγήματα, 15 ἃ περὶ τούτου δὴ τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν πεφιλοσόφηται ἄριστα· ἔλκοντες γὰρ τὸ γένος ἐντεῦθεν εἰκότως τοῖς περὶ τοῦ Νείλου διηγήμασιν οὐκ ἀπροσφόρως φιλοχωρήσωμεν. περὶ μὲν B τοῦ Ἄπιδος Ἡροδότῳ παραχωρητέον τῷ πολυπράγματι, περὶ δὲ τῶν ἀνθρωπομόρφων καὶ Νειλώων ζῶων καὶ τοῖς πύλαι ἰστόρη- 20 ται. τίνος δὲ σημαντικὸν ἢ τούτων ἐνδημία καθέστηκεν, εἰπεῖν ἐθάρρησεν ὁ Λυδός, τῶν ἄλλων λίαν νεώτερος καθεστώς, ὃς V 267 κατὰ τοὺς χρόνους ἐγνωρίζετο Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἡμεῖς δὲ τι μικρὸν τὴν συνέχειαν ὑποκλέψαντες περὶ τῶν θερινῶν ἀναβύσεων τοῦ Νείλου διεξιμεν, τὰ ἐπισημότερα τῶν ἱστοριῶν

tis constitutio indicabant. femina erat pulchritudine eximīa: capilli nigri admodum, facies candidissima, nasus belle formatus, digiti elegantes, labia rosea. sororiabant ubera, et papillae a recenti puertate aliquantum prospicere ac sese exertare videbantur. locos autem aqua tegens ab aspectu removebat, mysteria cubilis ab intuentium luminibus tanquam arcanis nondum initiatorum abscondens. praefectus igitur et circumfusa cohors usque ad occasum solis spectando voluptatem capiebant. imminente iam nocte visa illa in ima aquarum, unde extiterant, descendunt, cum se cupide lustrantibus vocem quodammodo eripuissent: ita altum omnes admirabundi silebant.

Verumenimvero quae de hoc flumine nec opinabilia memorantur et ab aliis ante nos prudenter disputata sunt, negligenda nobis non videntur. nam cum inde genus trahamus, iure iis quae de Nilo quidam tradiderunt, nec sine utilitate immorabimur. de Apide aliquid Herodoti curiositati largiendum est. de animalibus Nili humanam figuram referentibus veteres conscripserunt. quid ea in futurum portenderent, Lydus, caeteris multo recentior (Iustiniano enim imperante floruit) prodere memoriae non dubitavit. nos historiae nonnihī interrupta serie, de

διηγήματα ἀξιολόγω μνήμη τινὶ τοῖς ἀκροάμασι προβαλλόμενοι.

- C 17. Οὗτος δὲ ὁ Νεῖλος μέγιστος ἀπάντων τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην καθιστῶς ποταμῶν, καὶ πολλῶν τῆς Λιβύης καὶ τῆς Αἰθιοπίας τῆς τε Ἰνδικῆς αὐτῆς γῆν παραμείβων, τοῦ τε Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ προτερεύων κατὰ τὸ μέγεθος, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων τὴν πηγὰς ἀποκρῦπτει. Θέρους τοίνυν ἀκμάζοντος τὰς αὐξήσεις λαμβάνει, ἐναντίον τῇ φύσει τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ποταμῶν. τὰς δὲ αἰτίας τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰρημένας τοῖς ἀρχαίοις προτεθειμένας ἐπὶ λέξειω τῇ παρούσῃ ὑποβάλλομεν ἱστορίᾳ. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἑλλήνικον καὶ D Κάδμον, ἔτι δὲ Ἑκαταῖον, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις κατέφυγον· Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυηράγμων, εἰ καὶ τις ἄλλος πολλῆς γεγωνῶς ἔμπειρος ἱστορίας, ἐπιχειρήσκει περὶ τούτων ἀποδοῦναι τὸν λόγον, ἠκολουθηκῶς δὲ ἀντιλεγόμεναις ὑπονοίαις εὐρίσκεται. 15 ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ Θουκυδίδης ἐπαινούμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον τῶν ἱστοριῶν τούτων ἀπέσχοντο. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐφορον καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων ἐπιταθέντες εἰς αὐτὰ οὐδαμῶς τῆς ἀληθείας ἐγένοντο γνώριμοι, οὐδὲ ἀμέλειαν δὲ ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χώρας ιδιότητα τὸν λόγον ἠγνόησαν. ἀπὸ γὰρ τῶν ἑκα- 20 θεν χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου προσαγορευθέντος ξένα ὡς ἐπίπαν τὰ περὶ τοὺς τόπους τούτους παντελῶς ἦν καὶ τοῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπικίνδυνα. τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως

4. an πολλήν?

aestivo Nili incremento disserentes, insigniora et memoria digna ad audiendum proponemus.

17. Nilus omnium fluviorum orbis terrae latissimus, multorumque per Libyam Aethiopiam Indiam regiones secans, ipsumque Gangem et Indum magnitudine superans, oculis humanis fontes suos, sive primam originem unde erumpit, negavit, aestate igitur fervente, secus quam caetera orbis flumina solent, excrescit. causas a multis et priscis scriptoribus allatas huic historiae fideliter inseremus. Hellanicus igitur, Cadmus et Hecataeus ad fabulas confugiunt. Herodotus, ut est curiosus et si quisquam alius historiarum gnarus, huius rei rationem afferre conatus est. sed eum suspiciones potius inter se contrarias secutum apparet. Xenophon et Thucydides, qui a rerum explicatarum veritate magis commendantur, nihil huiusmodi habent. Ephorus et Theopompus quanquam omnium maxime in hanc cognitionem intenti, non poterunt tamen eam liquidam adipisci. ignorantiae eorum causa non negligentia, sed regionis conditio fuit. iam inde enim ab antiquis saeculis usque ad Ptolemaeum cognomento Philadelphum, pleraque locorum istorum ignota omnino et inexplorata atque advenis etiam periculosa fue-

μεθ' Ἑλληνικῆς δυνάμεως εἰς Αἰθιοπίαν στρατεύσαντος ἐγνώσθη P 187
 τὰ κατὰ ταύτην τὴν χώραν λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀκριβέστερον. οἱ
 μὲν οὖν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἀπὸ τοῦ περιφρόντος τὴν οἰκουμέ-
 νην ὠκεανοῦ φασὶ τὸν Νεῖλον λαμβάνειν τὴν σύστασιν, λέγοντες
 5 μὲν οὐδὲν ἀληθές, ἔποριάν δὲ λύοντες τὴν ἀπορίαν, καὶ λόγον
 φέροντες εἰς πίστιν πολλῆς προσδεόμενον πίστειως, ὄρφαντὴν τὴν
 διήγησιν καταλιμπάνοντες βεβαιώσεως. τῶν δὲ Τρωγλοδυτῶν οἱ
 μεταναστάντες ἐκ τῶν ἄνωθεν τόπων, οἱ καὶ Βόλγιοι προσαγο-
 ρεούμενοι, λέγουσιν ἐμφάσεις εἶναι τινὰς περὶ τοὺς τόπους ἐκεί-
 10 νους, ἐξ ὧν ἂν τις συλλογίσαιτο διότι πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τό- B
 πον ἀθροισζομένων τὸ ρεῦμα τοῦ Νεῖλου συνίσταται. ἀμέλει καὶ
 πολυγωνώτατον αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην
 ποταμοὺς πεφυκέναι φασίν. οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν νῆσον τὴν
 ὀνομαζομένην Μερόην (αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ Νεῖλον ἴδρυται ρεῖθρον)
 15 τὸν πεταμὸν κεκλήκασιν Ἀσταποῦν, ὅπερ ἔστι μεθερμηνηνούμενον
 εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον ἐκ τοῦ σκότους ὕδωρ· ἀκαταλη-
 ψία γὰρ οὗτοι ἀνατιθέουσι τοῦ ποταμοῦ τούτου τὴν φύσιν. Θα-
 λῆς μὲν οὖν εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ὀνομαζόμενος φησὶ τοὺς ἐτησίας
 ἀντιπνέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ κωλύειν εἰς τὴν θάλασ-
 20 σαν προχεῖσθαι τὸ ρεῖθρον, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πληρούμενον C
 ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὖσαν καὶ πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ
 λόγου τούτου καίπερ εἶναι δοκοῦντος πιθανοῦ ῥῆμιον ἐξελέγξαι τὸ
 ψεῦδος· εἰ γὰρ ἦν ἀληθές τὸ λεγόμενον, ἅπαντες οἱ ποταμοὶ οἱ

14. an Νειλῶν?

20. τοῦτον αὐτὸ IP.

runnt. postquam vero rex, de quo diximus, cum Graecis copiis Aethio-
 piam est ingressus, regio haec, ut paucis dicam, multo exploratius at-
 que perfectius cognosci coepta est. sacerdotes igitur Aegyptii, ab
 Oceano orbem circumdante Nilum oriri affirmantes, nihil dicunt, et du-
 bium quod est, per dubium dissolvunt; rationemque ad fidem concilian-
 dam adducunt, quae ipsa vehementer fide indiget, quod narrant, con-
 firmatione destitutum relinquunt. Troglodytae, qui e superioribus locis
 migrarunt et Bolgi appellantur, dicunt in locis illis cavitates esse;
 unde quispiam ratiocinetur multis fontibus in unum confluentibus Nili
 fluentum intumescere. sane omnium quoque mundi fecundissimum hunc
 esse aiunt. qui vero insulam Nili, Meroe dictam, incolunt, fluvium
 Astapum nominant, quam vocem transferas "e tenebris aqua profluens:"
 naturam enim huius fluminis incomprehensam esse isti statuunt. Thales
 unus de sapientibus docet discedenti Nilo Etesias resistere, et cursus
 eius eorum flatibus acto contra ostia mari sustineri; atque hinc illum
 exuberantem per totam Aegyptum, quae depressa et campestris sit,
 late exspatiari. sed huius rationis, quamvis probabilis videatur, non
 difficile est falsitatem ostendere. nam si quid veritatis haberet quod

τοῖς ἐτησίοις ἐναντίας κεκτημένοι τὰς ἐκβολὰς ἂν ἐποιῶντο τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ προσαγορευόμενος φυσικὸς τὴν τηκομένην κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν χιόνα τῆς τοῦ ποταμοῦ πληρώσεως ὑπάρχειν αἰτίαν ἐδόξασεν· ᾧ καὶ ὁ τραγωδοποιὸς Εὐριπίδης πειθόμενος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποιήμασι τοῦτο συντέταχε. ταύ-
 V 268 τηγ μὲν οὖν τὴν ἀντίθεσιν οὐ πολλῆς ἀντιθέσεως δεῖσθαι φαμεν, φανεροῦ καθιστώτος τοῦ ψεύδους· διὰ γὰρ τὴν ὑπεροχὴν τῶν
 D κανυμάτων ἀδυνατόν χιόνα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν συνίστασθαι· καθόλου γὰρ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους οὐ πάγος, οὐ ψῦχος οὔτε ὄλως χειμῶνος ἔμφασιν πέφυκε, καὶ μάλιστα τροπαῖς θριναῖς.
 10 εἰ δὲ καὶ τις εἴποι τῷ τῆς συγχωρήσεως τρόπῳ εἶναι πλήθη χιώνων κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ αὐθις ἐλέγχεται τοῦ προλεχθέντος δοκιμωτάτως τὸ ἐξίτηλον. ἅπας γὰρ ποταμὸς ὑπὸ χιόνος τὴν περιουσίαν λαχὼν ὁμολογουμένως αὔρας ψυχρὰς ἀναδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄερα παχύνειν πέφυκε· περὶ δὲ τὸν Νεῖλον τὸν πο-
 15 ταμὸν οὔτε νέφους ὑπόστασιν ἔστιν εὔρειν οὔτε αὔρας ψυχρὰς οὔτε παχνομένην τοῦ ἄερος τὴν φύσιν. Ἡρόδοτος δὲ τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν τηλικούτον φησιν ὁποῖός τις καὶ φαίνεται κατὰ τὴν πλήρωσιν, χειμῶνος δὲ ὥρα τὸν ἥλιον κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν φερούμε-
 P 188 νον ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν ὑγρῶς οὐσίας συστήματα ἐκ τῶν
 Νειλώων ὑδάτων, κἀντεῦθεν χειμῶνος ὥρα ἤττονα γίνεσθαι τὸν ποταμόν· τοῦ δὲ θέρους ἐπιστάντος, καὶ πρὸς τοὺς ἄρκτους ποιουμένου τὴν βύδισιν, ἀναξηραίνειν καὶ ταπεινοῦν τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς πεφυκότας· διὰ τοῦτο μὴ πυράδοξον κα-

6. an θέσιν?

23. τὴν] τοῦ ἡλίου τὴν?

sit, omnes fluvii, qui contra flantibus Etesis a mari repercutiuntur, similiter magnis auctibus excrescerent. Anaxagoras cognomento physicus solutis in Aethiopia nivibus Nilum attolli est opinatus; cui assentiens tragicus poeta Euripides id ipsum in poematis suis posuit. hanc igitur oppositionem non multa oppositione opus habere dicimus, quandoquidem vanam esse claret. nam propter fervores incredibiles in Aethiopia aquam in nivem densari non est ut possit fieri. prorsus enim in locis illis nec glacies nec frigus nec ulla hiems, et solstitio aestivo potissimum, cernitur. quodsi concedamus in Aethiopia nivem altam cadere, tamen quod ante de ea liquata asserebatur, rursus ut vanum ac frivolum probabilissime refellitur. omnis quippe fluvius aquis nivium solutarum accrescens, convenienter auras quoque frigidam expirat, quin et coelum crassum reddit. atqui circum Nilum neque nebulae alicuius concretionem neque auras gelidas neque aërem crassum reperias. Herodotus porro Nilum tantum esse scribit quantum cum plenus est appareat, hieme autem solem supra Libyam volventem ex undis Niloticis humentis substantiae copiam attrahere, atque inde per hiberna flumen parcius ire. aestate redeunte et ad arctos sole reverso, Graeciae flumina siccare et

Θεστάναι τὴν περὶ τὰς Θερρινὰς τροπὰς τοῦ Αἰγυπτίου πλήρωσιν
 ποταμοῦ. ἀλλ' αἰδοὶ τῆς φιλομαθείας τοῦ ἀνδρός οὐ διεξοδικῶς
 κατηγοροῦμεν τοῦ σφάλματος. εἰ γὰρ ταῦτα σύμφωνον τοῖς
 ἀληθεῖσι καθίστατο, πάντως ἂν καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν
 5 Αἰβὴν ποταμῶν ὁ ἥλιος ἀνελάμβανε καὶ ἀδελφὰ τῶν παθημά-
 των τοῦ Νείλου. ἀλλὰ μὴν τοιοῦτον οὐδὲν περὶ τοὺς Αἰβυας
 ποταμοὺς ἔστι θεάσασθαι. οὐκοῦν ὁ συγγραφεὺς ἀποσχεδιάζει B
 τὸν λόγον. Δημόκριτος δὲ ὁ τῆς φύσεως ἀδελφὸς περὶ τὰς ἄρ-
 κτους ὥρα χειμῶνος καταφέρεσθαι πολλὴν διαβεβαιούται χιόνα,
 10 Θέρους δὲ ὑπόντος ὑπὸ τῆς αἰθάλης διαλύεσθαι ταύτην, ἔνθεν
 φησὶ γίνεσθαι τηκεδύνα πολλήν, καὶ διὰ τοῦτο τίκεσθαι πολλὰ
 νέφη παχύτερα περὶ τοὺς μετεωροτέρους τῶν τόπων, δαψιλοῦς
 τῆς ἀναθυμιάσεως αἰρομένης πρὸς ὕψος. ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν
 ἐτησίων ἐλαύνεσθαι, μέχρις ἂν προσπέσῃ τοῖς μεγίστοις ὄρει
 15 τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην· εἶναι δὲ ταῦτα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν.
 ἔπειτ' ὡς τοιούτοις οὖσιν ὑψηλοῖς βιαιῶς θρανόμενα παμμιγέ-
 θεις ὄγκους γεννᾷν, ἐξ ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν κατισχυρί-
 ζεται περὶ τὰς τῶν ἐτησίων ἀνέμων πνοάς. ἀλλ' οὐ πιστευτέον C
 αὐτῷ· ὁ γὰρ Νεῖλος ἄρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς τροπὰς
 20 ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς Θερρινὰς, οὕτω τῶν ἐτησίων πνεόντων, λήγει
 δὲ ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς, πάλαι προπεπανμένων τῶν
 εἰρημένων ἀνέμων. τὴν μὲν οὖν ἐπίνοιαν τοῦ Δημοκρίτου ἀπο-
 δεκτέον, τοῖς δὲ λόγοις αὐτοῦ οὐδαμῶς πιστευτέον. Ἐφορος δὲ

15. τῶν] τῆς IP.

22. μὲν συνεπίνοιαν IP.

imminui. quapropter Aegyptii fluminis accretionem aestivo solstitio ad-
 mirabilem videri non debere. verum nos amorem studiumque pervestigandi
 in hoc viro reveriti, errorem eius uberius non castigabimus. hoc
 tantum dicemus. si ista cum veritate consentirent, omnino sol idem
 caeteris Libyae fluminibus quod Nilo faceret. atqui nihil tale in illis
 observatur. non igitur historicus ille satis considerate locutus est. De-
 mocritus, alioqui naturae secretorum peritissimus, in septentrione per
 hiemem imbres nivales decidere asseverat, per aestatem aestu nivem
 illam ubertim colliquefieri ac dissipari. idcirco in locis sublimioribus
 multas nubes densiores generari, larga expirationum vi eo sublata.
 hasce nubes ab Etesiiis impelli, donec montibus omnium altissimis illi-
 dantur: eos autem montes esse in Aethiopia. post eorum excelsitate
 violenter diruptas largissimos imbres effundere, quibus Nilus (Etesia-
 rum puta diebus) repleatur. sed huic habenda fides non est. Nilus
 enim, ut uno verbo dicam, crescere circa solstitium aestivum incipit.
 Etesiiis nondum spirantibus: desinit aequinoctio autumnali, quando hi
 venti pridem posuerunt. laudanda, nullo autem modo credenda est haec
 Democritaeae commentatio. Ephorus incredibilem plane rationem adducit.

ξένην αἰτίαν τινὰ περίσθησι. φησὶ δὴ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν ποταμόχωστον εἶναι, ἀλλὰ μὴν καὶ ψυχράν, ἔτι δὲ καὶ κισσηρώδη τὴν φύσιν, ῥαγάδας τε καὶ μεγάλας καὶ διηνεκῆς ἔχειν, καὶ διὰ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν πλῆθος ὑγρότητος, καὶ

D κατὰ μὲν τὴν χειμερινὰν ὥραν τοῦτο συνέχειν ἐν ἑαυτῇ, θερινῶν⁵ δὲ ἐπιρχομένων τροπῶν ὡσπερ ἰδρωτῆτας ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ὑπείναι, καὶ διὰ τοῦτο πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ μὲν οὖν Ἔφορος δῆλός ἐστι μὴ μόνον οὐ τετραμένος τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν ἰδόντων τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἐπιμελῶς πεπυσμένος. πρῶτον μὲν γάρ, εἴπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου ὁ¹⁰ Νεῖλος τὴν αὔξησιν ἀπελάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεισιν ἐπληροῦτο, διὰ πετρώδους καὶ στερεῆς χώρας φερόμενος· νῦν δὲ πλείω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων διὰ τῆς Αἰθιοπίας διαρρέων ἔχει τὴν αὔξησιν πρὶν ἢ ψαύσῃ τῆς Αἰγύπτου. ἔπειτα εἰ μὲν τὸ ῥεῦμα τοῦ Νεῖλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμό-¹⁵χωστον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολάλους ἂν εἶναι τὰς ῥαγάδας συνέβαινε, καθ' ὅς ἀδύνατον ἦν διαβαίνειν τοσοῦτον πλῆθος ὑδά-

P 189 των· εἰ δὲ ὑψηλότερον τόπον ἐπέιχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν ἐκ τῶν ταπεινότερων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψηλοτέρην ἐπιφάνειαν τὴν τῶν ὑδάτων σύρρυσιν γίνεσθαι. καθό-²⁰

V 269 λου δὲ τίς ἂν δυνατὸν ἠγήσοιτο τοὺς ἐκ τῶν κατὰ τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἰδρωτῆτας τοσαύτην αὔξησιν τῷ ποταμῷ εἰσποιεῖν, ὥστε ὑπ' αὐτοῦ σχεδὸν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον ἐπικλύζεσθαι; ἀρίημι

21. ἐκ τῶν] ἐαυτῶν IP.

Aegyptum totam fluminibus subterraneis refertam ac frigidam naturaque pumicosam seu fistulosam esse; rimas item magnas ac perpetuas habere, per quas in se copiam humoris recipiat, quam hiberno tempore continet, aestivo autem solatitio ineunte veluti sudores quosdam ex omni parte emittat, atque ita Nilum flumen excrescere. caeterum non modo Aegyptum nunquam oculis obiisse Ephorum, sed neque ab iis, qui eam vidissent, res eius probe cognovisse certum est. primum enim, si ex ipsa Aegypto incrementum suum Nilus acciperet, non utique in partibus superioribus aquas ampliores volveret, ubi per petrosam ac solidam regionem fertur. nunc plus sex millibus stadiorum per Aethiopiā labens augmina sumit, priusquam Aegyptum attingat. ad haec, si quidem fluenta Nili terrae fluminibus perviae raritatibus sive rimis humilliora furent, contingeret rimas illas superficiarias esse, per quas tantam vim aquarum transire est impossibile. sin autem rimis ipsis altiora, rursus ex inferioribus cavitatibus in summum flumen aquae confluere minime possent. ad summam, quis fieri posse credat ut prorumpentes ex terrae hiatus sudores tanta flumini incrementa suppeditent, ut universae pene Aegypto innatet? ut nihil dicam de mendacio, subterlabi scilicet Aegypto

γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος τῆς τε ποταμοχώστου γῆς καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ἄραιώμασι τηκομένων ὑδάτων, ἐπιφανῶν ὄντων τῶν ἐν τούτοις
 ἐλέγχων. ὁ μὲν γὰρ Μαλιανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολ-
 λὴν χώραν πεποίηκε ποταμόχωστον· καίπερ τῶν συμβαινόντων B
 5 περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νείλου τὸ σύνολον οὐδὲν θεωρεῖς γι-
 νόμενον. ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος
 ποταμὸς περὶ τε τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς ἐκ τῶν Φωκέων οὐκ
 ὀλίγην χώραν προσέχωσαν, ἐφ' ὧν ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανε-
 ρῶς τοῦ Ἐφύρου τὸ ψεῦδος. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸν Ἐφύρου·
 10 τῶν δὲ ἐν Μίμφιδι φιλοσόφων τινὲς ἐπεχείρησαν αἰτίαν φέρειν
 τῆς πληρώσεως ταύτης. φασὶ διαιρεῖσθαι εἰς τρία τὴν γῆν, καὶ
 ἐν μὲν ὑπεῖναι τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην (δέον γὰρ οὕτως
 εἰπεῖν), ἕτερον δὲ τὸ τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς
 ὤραις, τὸ δὲ τρίτον μεταξὺ κείσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ καὶ
 15 διὰ καῦμα λίαν ἀόληκτον. εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἐποιεῖτο τὰς ἀνα- C
 βύσεις κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν, δῆλον ὑπῆρχεν ὡς ἐπὶ
 τῆς καθ' ἡμῶς ζώνης λαμβάνει τὴν σύρρευσιν, διὰ τὸ περὶ τού-
 τους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας.
 ἐπεὶ τοῦναντίον περὶ τὸ θέρους πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ
 20 τοὺς ἀντικειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας, καὶ τὸ
 πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδάτων εἰς τὴν καθ'
 ἡμῶς γίνεσθαι οἰκουμένην. διὸ καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου
 μηδένα δύνασθαι παρελθεῖν, ὡς ἔν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ

4. καίπερ] καὶ περὶ IP.

flumina et in cavis terrae liquentes aquas existere, cum ipsa harum as-
 sertionum falsitas manifesta sit. nam Maeander Asiae fluvius per multa
 spatia sub terra manat, nec tamen in suscipiendis auctibus quidquam
 omnino ei tale quale Nilo evenire cernitur. quin etiam Acarnaniae flu-
 vius Achelous et Boeotiae Cephisus, e Phocide oriundus, non modicum
 terrarum subterlabuntur; qui ambo Ephorum apertae vanitatis convin-
 cunt. et haec quidem adversus Ephorum. Memphitici quidam philosophi
 incrementi huius istam causam afferre ausi sunt. tellurem in tres partes
 dividi. unam esse nostrum orbem (sic enim appellare oportet), alte-
 ram, quae his locis tempestatibus anni non respondet, tertiam inter has
 locatam et ob immensos calores prorsus inhabitabilem. quare si Nilus
 hieme augesceret, certum esset eum in nostra zona confluxum aquarum
 recipere, cum per hoc tempus maxime apud nos pluviae cadant. quon-
 iam autem contra fit et aestate ascendit, probabile apparere in locis
 nobis e regione oppositis hiemes nasci, et redundantiam illic aquarum in
 orbem nostrum deferri. atque ideo ad Nili fontes neminem posse perve-
 nire, quia a zona vestigiis nostris contraria per inhabitatam seu torri-

τῆς ἀοικῆτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. μαρτυρεῖν δὲ τούτοις
D καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ὕδατος·
 διὰ γὰρ τῆς κεκαυμένης αὐτὸν ῥέοντά φασι λίαν καθέψασθαι καὶ
 διὰ τοῦτο γλυκύτερον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε δὴ φύσει
 τοῦ πυρώδους ἅπαν τὸ ὑγρὸν καταγλυκαίνοντος. ἡμεῖς δὲ καὶ 5
 πρὸς τοῦτο λέξομεν. ἀδύνατον γὰρ εἶναι φαμεν ποταμὸν ἐκ
 τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναφέρεσθαι γῆν,
 καὶ μάλιστα εἴ τις ὑπόθειτο σφαιροειδῆ τὴν γῆν πεφυκέναι. πῶς
 γὰρ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης φέρεται τῆς οἰκουμένης πρὸς τοὺς
 τόπους τοὺς καθ' ἡμᾶς; εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ ἐτέρους ἐκεῖ ποτα- 10
 μούς, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τῆς τοῦ ποτα-
 μοῦ τούτου γλυκύτητος αἰτία πατελεῶς ἄλογος καὶ ἀναπόδεικτος
 πάντῃ καθέστηκεν. εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν καυμάτων ὁ
 ποταμὸς ἐγλυκαίνεται, πολύγονος οὐκ ἂν ὑπῆρχέ ποτε, οὐδὲ ποι-
P 190 κίλας ἰχθύων καὶ θηρίων ἰδέας ἐκέκτητο· πᾶν γὰρ ὕδωρ ἀπὸ τῆς 15
 πυρώδους οὐσίας ἀλλοιωθὲν ἀλλότριόν ἐστι ζωογονίας. διόπερ
 τῇ παρεισαγομένη καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νεῖλου παντάπασιν
 ἐναντιουμένης, ψευδεῖς τὰς εἰρημένους αἰτίας τῆς πληρώσεως
 ἤγητόν. Οἰνωπίδης δὲ ταυτὰ φησι, κατὰ μὲν τὴν θειρινὴν ὥραν
 τὰ ὕδατα τὰ κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος ἐναν- 20
 τίως θερμά. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν βαθέων φρεάτων κα-
 τανοήσεως· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν θερμὰ τὰ ἐν τοῖς
 βαθυτάτοις φρεάσιν εὐρίσκεται ὕδατα, θέρους δὲ ὑπόντος τοῦ-
 ραντίον. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μι-

2. καὶ] κατὰ IP.

dam ambulet. hoc ipsum testari mirificam illius aquae dulcedinem: cum enim per loca solibus usta labatur, vehementer ipsum decoqui, et hac de causa omnium fluviorum esse dulcissimum, quandoquidem natura ignea totam vim humoris dulcem reddat. sed nos hanc quoque sententiam confutabimus. statuimus enim nequaquam posse flumen aliquod ab Antipodibus in nostrum hunc orbem ascendere ac sursum ferri, praecipue si quis ponat terram globosam esse. cedo, quo pacto Nilus tantammodo ex illo orbe in nostras hasce regiones profluit? est enim verisimile et alia ibidem, sicut apud nos, extare flumina. iam vero causa quoque dulcedinis huius fluvii omnimodis ratione caret, nec aliqua probatione firmari potest. si namque ardoribus illis decoctus dulcesceret, nunquam adeo fecundus esset, neque varia piscium et belluarum genera haberet. omnis enim aqua per naturam igneam immutata animantibus producendis inepta est. quocirca cum natura Nilii introductae decoctioni penitus adversetur, assertas incrementi causas a vero abhorrere putandum est. Oenopides ait aestate aquas terrae frigidas, hieme tepidas esse, id quod ex profundis puteis animadvertitur: nam hieme summa ex puteis altissimis tepidae, aestate gelidae hauriuntur. hinc et Nilum merito per hie-

κρὸν εἶναι καὶ συστῆλλαισθαι διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν Θερμασίαν Β
τὸ πολὺ τῆς ὑγρῆς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴ-
γυπτον μὴ γίνεσθαι, κατὰ δὲ τὸ Θέρος μηκέτι τῆς κατὰ τὴν γῆν
ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ βύθος τόποις πληροῦσθαι
5 τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ ῥύμην ἀνεμποδίστως. ἀλλὰ καὶ πρὸς
τοῦτο ῥητέον. πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ὁμοίως
ἐγκείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίως δὲ τὰς εἴσεις ποιοῦμενοι,
οὐκ ἔχουσι τὴν ἀνάβασιν τῷ Νεῖλῳ ἀνάλογον· τούναντίον γὰρ ἐν
μὲν τῷ χειμῶνι πληροῦμενοι, ἐν δὲ τῷ Θέρει λήγοντες ἐλέγχουσι
10 τοῦ Οἰνωπίδου τὸ ψῆδος. Ἀγαθαρχίδης δὲ ὁ Γνίδιος μόνος τοῦ
κρασπέδου τῆς ἀληθείας κειράτηκεν. ἔφησε γὰρ ἂν' ἔτος ἕκα-
στον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι C
ὄμβρους ἀπὸ Θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς Ἰσημερίας τῆς ἐν μετῶ V 270
πύρῳ γινομένης καθ' ἕκαστα. εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν
15 τῷ χειμῶνι συστῆλλαισθαι κατὰ φύσιν, ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων
τῶν πηγῶν τῶν ἑαυτοῦ, κατὰ δὲ τὸ Θέρος διὰ τοὺς ἐκχεομένους
ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὐξήσιν. μαρτύριον δὲ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ
λεγόμενοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας προσφέ-
ρεται. πρὸς μὲν γὰρ τοῖς τόποις τοῖς Σκυθίας τῆς πρὸς τὸν
20 Καύκασον παρακχωρηκότος χρόνου καθ' ἕκαστον ἔτος γίνεσθαι
νιφετοὺς ἔξαισίους, καὶ τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας· ἐν
δὲ τοῖς πρὸς βορρῶν ἀπεστραμμένοις μέρει τῆς Ἰνδικῆς ὠρισμέ- D
νοις καιροῖς καὶ χύλαζαν καταφέρεισθαι τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλήθει
μεγάλῃν. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ποταμῶν τῶν ὑδάτων ἀρχομένου

7. ἐγκείμενοι.] nonne μὲν κείμενοι?

10. Ἀγαθάρχιδης IP.

mem decrescere et contrahi, quod calor terrae humoris copiam absumat; imbribus autem Aegyptum non irrigari: aestate cum ista absumptio in terrae visceribus nulla sit, ab imis locis naturalem eius fluxum crescentibus undis nullo impedimento augeri. nec istuc non refellendum est. complura Libyae flumina similiter currentia et undas suas per ostia in mare aequae evomentia non habent incrementa huiusmodi: quinimo cum hieme plenissimis sint alveis, aestate plurimum subsidunt, Oenopiden mentiri demonstrant. Agatharchides Gnidius prae omnibus veritatis quasi laciniam apprehendit. docet enim in annos singulos continuos imbres a solstitio aestivo usque ad aequinoctium autumnale in Aethiopia coelo copiose demitti. non sine ratione igitur Nilum per hiemem natura contractius et a fontibus suis duntaxat, per aestatem vero propter praecipitatos in ipsum imbres abundantius fluere, eius dictis fidem astruit, quod in Asiae locis quibusdam accidere fortur. nam alicubi in Scythia ad Caucasum quotannis, cum id tempus postulat, densissime, idque diebus plurimis ningere; et in regionibus Indiae ad Aquilonem certis temporibus grandinem magnitudine et copia ingentem ruere. sed et quod ad fluviorum incrementa attinet, ineunte aestate continenter plueri (in

Θέρους ὄμβρους γίνεσθαι συνεχεῖς (κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὺς τοῦτο συμβαίνει) καὶ ταύτην τὴν ὑπόστασιν κυκλουμένην αἰεὶ τοὺς συνεχεῖς τόπους χιμιάζειν. οὐδὲν οὖν εἶναι παράδοξον καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν οἰκουμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὄρεσι καταρράττοντας ὄμβρους ἐν τῷ Θέρει 5 πληροῦν τὸν ποταμόν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐναργείας αὐτῆς μαρτυρούσης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούτων βαρβάρων. εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτο ἀπιστητέον· καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χιμείριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς 10

191 βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχερὰς καὶ ἀτόνους καὶ πυντελιῶς ἀσθενεῖς, καὶ τοῦ ἡλίου πρὸς τὸν βόρειον ἀποκλίνοντος πόλον συμβαίνει τοὺς ὄμβρους τῷ παρ' ἡμῖν Θέρει τῇ Αἰθιοπίᾳ προσγίνεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνειν τὸν Νεῖλον τὴν αὔξησιν, καὶ ἔμπαλιν 15 πρὸς τὸν νότιον ἀναζεύξαντος πόλον πρὸς συστολὴν τὸν Νεῖλον ὄρᾶν.

B Περὶ μὲν οὖν τῆς πληρώσεως τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τοσοῦτον, ἵνα μὴ τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας νοθεύσωμεν· ἤδη δὲ ὑπενέγκαι ἀκόλουθα τῶν ἀφηγημάτων νύττειν τὸν λόγον. ἐπαναζεύξας τοῖς 20 νυν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Μηνῆς ἔγραψε Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὅπως ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀνθρωπομόρφων καὶ Νειλώων ἐγένετο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τούτων ἀκηκοὺς λίαν τὴν ψυχὴν κατεπέπληκτο.

6. ἐνεργείας IP.

Aethiopia autem intervallo dierum id contingit), et hanc humidam tempestatem semper in orbem actam cohaerentia loca hieme infestare. non itaque novum quiddam et inopinatum esse, etiam in Aethiopia supra Aegyptum assiduo praecipitantes aestivo tempore imbres fluvium Nilum complere, praesertim cum et barbari circum loca illa habitantes id evidenter experiantur testenturque. quodsi apud nos aliter eveniat, non idcirco dictis detrahendam fidem: nam Austrum apud nos esse hibernum, apud Aethiopas serenum; et spiramina borealia in Europa esse valida ac robusta, in illa regione debilia et imbecilla et languida penitus; et sole ad polum borealem recedente, contingit imbres nostra aestate in Aethiopia cadere, indeque Nilum excrescere, rursus eodem ad austrinum remeante eundem decrescere.

De incremento igitur fluvii huius hactenus, ne a proposito historiae scopo nimium deflectamus. nunc ad eorum quae sequuntur narrationem incitanda est oratio. reversus igitur Alexandriam Menas de monstria humana figura a se in Nilo visis ad Mauricium imperatorem scripsit, quibus ille auditis maiorem in modum obstupuit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Η'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R V I I I .

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Saraceni Romanorum socii Persidem incurstantes Babyloniorum fines deprædantur: ob id Chosroes de foedere solvendo cogitat. Mauricii ad cum legatus inhumaniter habetur adituque regis diu excluditur. admissus tandem Chosroem ad pacem reducit, eumque de præteritis docet. eiusdem legati impudens ambitio imperatorem graviter offendit. Comentiolus proditionis postulatus, et incisa accusatione dux demum constitutus, ad Istrum abit, seque cum Prisco apud Singidonem consociat. (2) pax inter Romanos et Abares imperatoris iussu imminuitur. Comentiolus Viminacii aegrotat. Chaganus fines Romanorum vastat; quo mandante, Istri transitus a quatuor eius filiis custoditur. in ripa certamine edito barbari vincuntur. Comentioli absentia excusatur. barbari vallum Romanorum oppugnant. nuntius ad duces de periculo. adest Priscus. Viminacium reducantur rates. conflagilur, occisisque Romanorum trecentis oppetunt barbarorum quatuor millia. (3) alterum praelium cum Abaris. prudentia Prisci delentur novem millia. tertio praelio de superiore loco pugnant Romanos adversarios in lacum seu stagnum compellunt, ubi cum Chagani filiis plerique summergantur. periere ad quindecim millia. quarto praelio ad Tisum seu Tyrrum flumen iterum non pauci occumbunt. fluvio traiecto Romanos exploratores quater mille occidunt, Gepidarum triginta millia; et cum captivis ad Priscum redeunt. quinto praelio complures barbari aquis præfocantur, multa millia capiuntur. (4) captivi Chagano petenti imperatoris auctoritate restituntur. Comentiolus e morbo recreatur. Byzantium ad hiberna profecturus ducem viae Traiani apud Nobenses quaerit. quibus dare abnuentibus irascitur, duosque capite multat. monetur*

de sene quodam huius viae gnaro, quicum verba commutat et litigat. magnitudine frigorum Romani multi et iumenta eo itinere pereunt. Philippopoli hiemat. Petrus iterum dux declaratur. Theodosius Mauricii filius Germani filiam ducit. tumultus in imperatorem ob caritatem rei frumentariae. maledicta in eundem, et lapidatio. clavis audaces deterrentur. Theodosium generum Germanus chlamyde sua tegit. (5) de templo Virginis Mariae in Blachernis. auctores seditionis exilio damnati altero die revocantur. Petrus ad Istrum ducens Plastoli aetatem habet; deinde in angulum Dardaniae secedit. cum Apsycho hypostratego barbarorum colloquitur. utraeque copiae recedunt. Chagani astus. imperator Petro trans Istrum profectionem mandat. Petrus a Bonoso illustri satellite imperatoris naviculas flumini traiciendo petit, et Gundomo militibus praeficit. is multos hostium perimit, Romanosque in provinciam redire non patitur. Artos Romanorum socios Chaganus delere cogitat. (6) a Chagano quidam deficiunt, ad quos reducendos varios ille modos investigat. quare Romani ultra Istrum hibernare noluerint. seditio. fluviium transmeant, et irascuntur gravissime. irascitur vicissim Petrus. eidem per quietem oblata epistola. castra movent Romani. tumultus militaris. legati militum ad Petrum de reditu; cui molestus est imperator. (7) Petrus Gundoi de mandati severitate ex avaritia profecta flens conqueritur. duces convocat, litteras exhibet. miles transire Istrum abnuat. furor militum, fuga ducum. Phocas imperator renunciatur. Petrus fugit: Mauricio rem significat. Mauricius nuntium examinat: quid agat nescit; dolore dissimulato ludos equestres celebrare pergit. populum bonum habere animum iubet. Venctorum acclamationes. tribuni numerum utriusque factionis profitentur. earum factionum vituperatio. (8) legatio Mauricii ad Phocam irrita. moenibus Theodosianis custodes apponit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, aut ipsum aut eo cedente Germanum imperatorem postulantis. Comentiolo urbis defensio creditur. Germanus imperatori invadendae tyrannidis suspectus frustra se tuctur: in aedem deiparae pro asylo confugit. eius conditor Cyrus qualis fuerit. Stephanus paedagogus filiorum imperatoris ad eum evocandum mittitur. in Sophiae templum transit. Theodosius, ut ob secretum patefactum, fustibus pulsatur. (9) Germanus donuo ad exreundum sollicitatus Andreae pii viri hortatu eodem recurrit. maledicentia populi in imperatorem muris desertis custodes se ad tumultuantem populum applicant. cuiusdam Constantini, viri clarissimi, domus incenditur. Mauricius cum coniuge et liberis in fugam se tradit. populi in eum et patriarcham convicia. locus communis de levitate et stultitia populari. podagra conficitur. filium ad Chosroem pro ope imploranda mittit. Germanus imperium ambit. Prasinis sibi adversantibus Phocam sequitur. (10) Phocae linguis animisque favetur. populum cum patriarcha et senatu accerit. detestatio illius ut hominis improbissimi. eius simulatio in Germanum. proclamatio imperator coronatur. in urbem magnifice invehitur. spargit aurum. ludi sunt equestres. uxori Leontiae corona imponitur. de loco stationis inter factiones contenditur. Alexander, homo nefarius, ad litem componendam mittitur. in Cosmam tribunum est contumeliosus ac violentus. eum Veneti ulciscuntur; quorum vox male evenit. (11) Mauricii necem parturit Phocas. revocatur ex itinere a patre Theodosius. Mauricii filiorumque in portu Eutropii ad Chalcedonem interfectio. eius ante mortem praeclarissima vox et Christiano dignissima. nutricem ipsius infantem pro suo ad caedem supponere non fert. eius pro poena peccatis suis in hac vita irroganda cura anxia. testamentum, quo imperium inter filios partitur. Domitianus Melitenensis episcopus, eorundem tutor, ab historico commendatur. (12) imperatorum corpora in mare abiiciuntur. quas complorationes eorum mors publica recitata effecerit. in eodem monodia historici. capita

ad Phocam perferuntur et in campo militibus spectanda proponuntur. quibus suppliciiis interfectores et exercitus rebellis caediu[m]que suffragator divinitus interierint. sub Heraclio duo tantum reliqui. imperium Romanum in diuturnis post necem Mauricii acriminis volutatum. (13) Phocas Petrum Mauricii fratrem, Comentiolum et alios interimit. Theodosius et Lardys ab Alexandro tyranni iussu trucidantur. narratio falsa de Theodosio, quo pacto creditus sit necem effugisse et diversa loca peragrasse. statu[m] Alexandriae Mauricii cadem nuntiarunt. die nono super eadem nuntius in urbem allatus. egregia quaedam Mauricii praeconia. (14) de corpore S. Euphemiae martyris Chalcedone miraculum, sudor videlicet sanguineus in die anniversario eius martyrii, qui spongiis collectus in vasculis populo dispertitur. quo pacto Mauricius incredulus fidem cum multis lacrimis habuerit, et summa in posterum veneratione martyrem prosecutus sit. (15) Constantinam imperatricem cum tribus filiabus in privatas aedes contrudit Phocas; Chosroen de sua creatione, additis muneribus certior[m] facit. apud Darum legatus Lilius a Germano praenidii praefecto splendide excipitur, et quid ibi contigerit. Chosroes Mauricii ulciscendi bellum Romanis infert. Lilius in Perside retentus parum benevole tractatur. rumor de Theodosio adhuc vivo tyrannum terret; unde Alexandrum, ut imperata non esset, sua manu obtruncat.

1. Κατὰ τούτους δῆτα τοὺς χρόνους Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐνεχειρεῖ τὴν εἰρήνην λυμῆνασθαι. αἰτία δὲ αὕτη πως τῷ βαρβάρῳ οὐσα ἐτόγγανεν. ἔθνη περὶ τὴν Ἀραβίαν πολλὰ τε καὶ διάφορα πέφυκε· τούτους Σαρακηνοὺς ἔθος τοῖς ὄχλοις ἀποκαλεῖν. 5 ἐκ τούτων δὲ τῶν ἐθνῶν ἑνὶά τινα τοῖς Ῥωμαίοις σύμμαχα ἦν, καὶ τις ἐκ τούτων ἀποδασμὸς εἰς τὴν Περσίδα χωρήσας κατὰ τὸν τῆς εἰρήνης καιρὸν τῇ ἐπεκδρομῇ μέρη τινὰ τῆς Βαβυλωνίας προενομεύσατο. ἔνθεν διαπονεῖσθαι ὁ Χοσρόης ἤξλου. διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος εἰς τὴν Περσίδα ἐξέπεμψε 10 πρέσβην Γεώργιον, ὃς τῆς τῶν ἐξῶν πόλεων φορολογίας τὴν ἐπιστάσιαν ἐκέκτητο· τοῦτον πραιτορίου ἑπαρχὸν ἀποκαλοῦσι Ῥωμαῖοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης δευνοπαθῶν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι παρελύπει τὸν πρέσβην, καὶ πολλὴν τὴν τριβλῆν αὐτῷ περὶ τὴν

1. Eodem tempore Chosroes Persarum rex pacem turbare aggressus est ob causam huiusmodi. in Arabia multae variaeque gentes sunt, vulgo Saraceni appellati. ex his nonnullae societatem cum Romanis pepigerant, quarum pars pace incolunt in Persidem irruens Babyloniorum agros praedabunda pervaserat, et id sibi minime tolerandum Chosroes censuerat. Mauricius idcirco legatum in Persidem mittit, Georgium Orientalium tributorem coactorem, quem Romani praefectum praetorio nominant. Chosroes indigna se passum dicitans, legatum parum amice tractavit, et in regione barbara diu retinuit, nec unquam in conspectum

βάρβαρον χώραν ἐπραγματεύετο. σκληραγωγεῖται οὖν ὁ Γεώργιος ἡμέρας εἰς τὴν Περσίδα πολλὰς, τῆς βασιλικῆς εἰσόδου μηδαμῶς τετευχώς. ἔτι τοίνυν τῶν πραγμάτων στασιαζομένων Χοσρόη, εἰκότως τῷ βαρβάρῳ ἰπόνοια γίνεται μὴ ἄρασθαι τέως πρὸς Ῥωμαίους τὸν πόλεμον. εἰσδέχεται τοίνυν τὸν Γεώργιον 5 ὁ Βαβυλώνιος βασιλεὺς εἰς τὰ βασίλεια. ὁ μὲν οὖν Γεώργιος τὴν τοῦ καιροῦ κτησόμενος σύμμαχον, πείθει τὸν βάρβαρον C τὰς εἰρηναίας μὴ διαλύσαι σπονδάς. οὕτω μὲν οὖν ἐκὼν μέκοντι γε θυμῷ, κατὰ τὴν ποίησιν, ὁ Χοσρόης τὴν ἡσυχίαν ἀσπύζεται. ὁ μὲν οὖν πρέσβυς ἅπαντα τὰ συγκυρήσαντα διεξοδικῶς 10 τῷ βασιλεὶ διηγήσατο. ἀλλ' οὐκ ἐς ἀγαθὸν ἢ τῆς ἐντεύξεως ἔκθεσις ἀπειλήφει τὸ συμπέρασμα. ἔφασαν γὰρ Γεώργιον εἰπεῖν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα "ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῶν σατραπῶν εἰς ὑπήκοον τάδε διελλεκται. διὰ τὴν τοῦ πρέσβευος ἀρετὴν δίδωμι τῷ πολέμῳ τὴν λύσιν." τούτων ὁ βασιλεὺς ἀκηκῶς χαλεπαίνει 15 κατὰ τοῦ πρέσβευος, καὶ γίνεται τῷ Γεωργίῳ σφαλερὰ ἢ τῆς D πρεσβείας ἐπίτευξις· τῷ ὄντι γὰρ οἶδε λόγος μὴ μέτροις οικονομούμενος μεγάλας συμφορὰς τοῖς χρησαμένοις παρέχεσθαι.

Ὅπηνα δὲ ὁ Χαγᾶνος (ἐπαναδραμώμεθα γὰρ πρὸς τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπηνπραχθέντα) διεπεραιώθη τὸν Ἴστρον, οἴκιδε 20 διὰ τὴν εἰρήνην ἀποφοιτῶν, ἀποστέλλουσι πρέσβεις αἱ περὶ τὴν Θράκην τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις πρὸς Μαυρίκιον τὸν αὐτοκράτορα, προδοσίαν κατατιώμεναι Κομεντιόλου τοῦ στρατηγοῦ. τῆς στύσεως τοίνυν εἰς τὸ βασίλειον ἄστν ἰσχυρῶς γεγονυίας, δίδωσιν ὁ αὐτοκράτωρ Κομεντιόλῳ καὶ τοῖς πρέσβεσι διαιτητάς. 25 P 198 καὶ δῆτα γενομένης τῆς συγκροτήσεως τῆς δίκης, καὶ τοῦ βυσι-

sum admisit. caeterum in illis rerum fluctibus non esse arma adversus Romanos capienda recte ratiocinans, Georgium in regiam venire sinit, qui oblata opportunitate usus, regi auctor est uti pacem salvam integramque conservet. ita Chosroes animo nolente volente, ut est apud poetam, quietem pacemque complectitur. legatus eum omnia quae contigissent fuse docet. verum illud colloquium haud feliciter evenit. ferunt enim postea Georgium apud imperatorem gloriatum, Persarum regem satrapis suis confessum esse se ob legati virtutem bello supersedere. qua oratione imperator succensuit, magnumque Georgius ex obita legationis periculum adivit. sic enim comparatum est, ut, nisi cum modo et ratione adhibitus sermo, incautis hominibus immodice noceat.

Postquam vero Chaganus (ad res enim Europaeas regrediendum est) pace facta domum abiens Istrum transmisit, Romanus exercitus in Thracia oratores ad Mauricium imperatorem mittit et Comentiolum duce[m] proditionis accusat. itaque gravi seditione Cpoli concitata, imperator

λέως ἐκλιπαροῦντος τοὺς πρέσβεις, λαμβάνει ἡ κατηγορία τὴν
 ἐγκοπὴν, καὶ αὐτῶν ὁ Κομεντιόλος γίνεται στρατηγός. Θέρους
 δὲ ἐπιόντος ἔξω τῆς πόλεως γίνεται, καὶ τῶν Ῥωμαίων περὶ τῆς
 λύπης διαλυσαμένων τῷ στρατηγῷ, τὸ ὀπλιτικὸν ὁ Κομεντιόλος
 5 ἀθροίζει, καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον γίνεται ποταμὸν, καὶ ἐν τῇ Σιγ-
 γιδόνι συνανακοινοῦται τῷ Πρίσκῳ. (2) τετάρτη δὲ ἡμέρα ^B
 ἐκκλησιάζονται τὰ στρατόπεδα, καὶ δημηγορήσαντος Πρίσκου ^V 275
 περιορίζεται ἡ πρὸς Ἀβάρους καὶ Ῥωμαίους εἰρήνη· ὁ γὰρ αὐτο-
 κράτωρ Μυυρβίκιος τοῖς στρατηγοῖς παρασπονδῆσαι διὰ βασιλι-
 10 κοῦ προστάγματος ἐγκελεύεται. ἐς τὸ φανερὸν τοίνυν τῆς εἰρή-
 νης διαλυθείσης, οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ Βιμινάκιον γίνονται· αὕτη
 δὲ νῆσος καθέστηκε περὶ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ἴστρου. ἐν ταύτῃ τῇ
 νήσῳ ὁ Κομεντιόλος ἔδοξε νοσηλέεσθαι. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἀπὸ
 τῆς νήσου διαπεραιουμένων ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ἀκηκόει ὁ Χαγᾶνος
 15 τὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέδου κινήματα. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος
 συναθροίσας δυνάμεις τὴν Ῥωμαίων διατέμνεται γῆν, τοῖς δὲ C
 παισὶ τέσσαρσιν ὑποῦσιν αὐτῷ παρεδίδου δυνάμεις, καὶ παρε-
 νεγγύα τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρου περιφρουρεῖν. οἱ μὲν οὖν παι-
 δες τοῦ βαρβάρου τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρου περιφρουρεῖν κατὰ
 20 τὸ προσταχθὲν ἐνεχείρουν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰς λεγομένας σχεδίας
 συρροῦσαντες ὁμοθυμαδὸν τὸν ποταμὸν διενήξαντο. περὶ τὰς
 ὄχθας τοίνυν τοῦ ποταμοῦ γεγούσιας τῆς μάχης κρητοῦσι Ῥω-
 μαῖοι τῶν ἀντιθέτων δυνάμεων. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἅμα τῷ
 Πρίσκῳ εἰς τὸ Βιμινάκιον τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο. ἦν δὲ αὐτῷ D
 25 ἡ ἀναβολὴ τοῦ μὴ ἐθέλειν συμπλέεσθαι ἀπίθανος οὐδαμῶς· μα-
 χαίρα γὰρ ἰατρῶν τὰς ἐπὶ τῆς χειρὸς φλέβας ἀποτμηθεῖς, ἐπὶ

dat arbitros, constitutoque iudicio legatos impensius orat et exorat.
 ita accusatio inhibetur, et Comentiolus de integro dux deligitur. ubi
 aestas affuit, ex urbe discedit, Romanisque secum in gratiam reversis,
 et delectibus habitis, ad Istrum contendit, ac Singidone cum Prisco se
 coniungit. (2) quarto die in concionem coacto exercitu, et Prisco
 verba faciente, pax inter Romanos et Abares dissuitur; quod ut face-
 rent, Mauricius imperiali mandato ducibus praeceperat. manifeste igitur
 pace irrita Romani Viminacium (insula est in Istro flumine) deferuntur,
 ubi Comentiolus graviter se habere visus est. inde in continentem tra-
 iiciunt. quibus motibus auditis, Chaganus collecto milite satis et arbo-
 ribus Romanorum exitium infert, et quatuor filiis copias attribuit, qui-
 bus transitum Istri custodiant, quod illi ut iussi erant facere instituunt.
 Romani navibus extemporaneis sive ratibus consensu flumen transeunt,
 praelioque in ripa conserto superiores abeunt. Comentiolus cum Prisco
 Viminacii haerebat. nam cui ei e brachio sanguis esset missus, honesto
 plane timore et probabili de causa a pede cum hostibus conferendo ipse

αἵματος ἐκροῆ εὐφήμεως πως διὰ τὴν δειλίαν ἀπόμαχος ἦν. δια-
 πορθμευθέντων τοίνυν τῶν Ῥωμαίων τὸν Ἰστρον καὶ συσθησα-
 μένων τὸν χάρακα, οὐ κατέλιπανε τὴν νῆσον ὁ Πρίσκοσ· οὐκ
 ἔθελε γὰρ τοῦ Κομεντιόλου ἐκτὸς ποιήσασθαι τὴν παράταξιν.
 οἱ δὲ βάρβαροι ἀστρατήγου τῆς Ῥωμαίων ὑπαρχούσης δυνάμεως 5
 πρὸς τὸν χάρακα τούτων ἐκτρέχουσιν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀγγέλους
 εἰς τὸ Βιμινάκιον τοῖς στρατηγοῖς ἐπιπέμπουσι, τὸν τε κίνδυνον
 παρεδήλουν. δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ Πρίσκοου τοῦ Κομεντιό-
 λου ἐκτὸς τοῦ ἔργου ἐφάψασθαι, καὶ τῶν βαρβάρων λίαν ἐγκρα-
 τῶς ἐπικειμένων, πείθεται τὸν Κομεντιόλον καταλιπεῖν καὶ τὰς 10
 P 199 φροντίδας τῶν κινδύνων αὐτὸς ἀναδέξασθαι, καὶ οὖν καταλιμ-
 πάνει τὸ Βιμινάκιον καὶ πρὸς τὸν Ῥωμαϊκὸν γίνεται χάρακα. δευ-
 τέρα δὲ ἡμέρα, καὶ προστάττει τὰς ναῦς τοῦ Ἰστροῦ καταλι-
 πούσας τὰς ὄχθας περὶ τὸ Βιμινάκιον μεθορμίσασθαι· ἰδεδῖε
 γὰρ ὁ Πρίσκοσ μὴ πως οἱ Ῥωμαῖοι τῶν ἐπακτριδῶν διακειμένων 15
 αὐτοῖς περὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ συνεχεῖς τὰς μεταβάσεις ἐπὶ
 τὴν νῆσον ποιοῖεν, κἀντεῦθεν κατακερματιζομένης τῆς τῶν Ῥω-
 μαίων δυνάμεως ἀσθενεστέραν ἢ τάφρος τὴν φρουρὰν ἀπολάβοι.
 τοίνυν τῶν βαρβάρων κατεπειγομένων πρὸς πόλεμον, τετάρτη
 ἡμέρα καὶ ὁ Πρίσκοσ ἐξ ἑωθινοῦ σιδηροφορεῖν τοῖς Ῥωμαίοις 20
 B προσέταξε. καὶ ὡς ἐνῆν, τὰς ἐκτάξεις τρισὶ συσθησάμενος φά-
 λαγξι τῶν πολεμικῶν ἐγχειρημάτων ἀπῆρχετο. οἱ μὲν οὖν Ῥω-
 μαῖοι ἀποσχόμενοι τῶν τόξων ἀγχιμάχως τοῖς δόρασι κατεπολέ-
 μουν τὸ βῆρβαρον. τῶν δὲ Ἀβάρων δέκα καὶ πέντε συστήμασιν
 ἐξοπλισάντων τὴν ἔκταξιν, καὶ τῶν Ῥωμαίων εἰς μίαν σύννευσιν 25
 καὶ φόβῳ τοῦ χάρακος καὶ τετραπλεύρῳ μάχῃ διακικοσμηκώτων

abstinebat. fluvio superato valloque a Romanis excitato, Priscus, qui sine Comentiolo pugna experiendum non putabat, la insula manebat. barbari Romanis duce destitutis vallum incursant, illi nuntios de periculo suo Viminacium mittunt. Priscus absque Comentiolo aegre se movet: sed barbaris impotenter incumbentibus tandem dat manus, et eo relicto depellendi discriminis curam laboremque capessit, ac vallo succedit. postridie navigia Viminacium reduci imperat, quod metueret ne illis ad ripam dispositis milites crebro ad insulam transmearent, et idcirco imminente copiarum numero ad vallum tuendum infirmiores redderentur, barbaris autem pugnam urgentibus, Priscus suis edicit ut mane in armis sint, acieque, ut potuit, in tres phalanges distributa, praelium orditor. Romani arcubus carentes cominus hastis rem gerunt, digestisque barbaris per ordines quindecim, ipsis autem timore valli amittendi in unum et eodem versus quadrilatera figura dispositis, atque ita vallum tutum praestantibus, in multas horas concursum; nec ante solis ec-

τὴν ἔκταξιν, ἄσπλιν ἐντεῦθεν παρεχομένων τῷ χάρακι, ἐπὶ ὤρας πολλὰς ὁ πόλεμος εἶχε τὴν πρόοδον. ἤλιου δὲ κλίναςτος συναπέκλινε καὶ ὁ πόλεμος, καὶ ἦν ἐπιδέξιος αὐτῇ ἡ τοῦ πολέμου τοῖς Ῥωμαίοις ῥοπή, τριακοσίων τε ἀναιρεθέντων Ῥωμαίων 5 χιλιάδες τέτταρες ἐκ τῶν Ἀβύρων διώλοντο. ἐπιγενομένης οὖν νυκτὸς εἰς τὸν χάρακα οἱ Ῥωμαῖοι ἀνέβησαν.

3. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὁ βάρβαρος ἕτερον συνεστήσατο C
V 276
πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ ὡς οἷόν τε ἦν συντάξας τὸ στρατεύμα ἰωθινὸς ἐχώρει πρὸς τὴν παρὰταξιν. τρεῖς τοίνυν συν-
10 τάξας δυνάμεις ἐς τὰ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις εἶτα ἐνεγγύησεν ἐς τὸ καρτερόν, τὰ τε κέρατα περισχίσαι αὐτίκα, οὕτω τε τοὺς Ἀβύρους εἰσδέξασθαι, ὅπως οἱ βάρβαροι περὶ τὰ κοιλότερα γι-
νομένης τῆς δυνάμεως, καὶ κατειλημμένοι ἐν μέσῳ, περιπέσωσι συμφοραῖς ἀδοκήτοις. τῷ τοιούτῳ τοίνυν τρόπῳ καταστρατη- D
15 γοῦνται οἱ βάρβαροι καὶ ἀναιροῦνται ἐκ τῆς πολεμίας καὶ ἀντι-
θέτου δυνάμεως χιλιάδες ἐννέα. ἤλιου δὲ δύοντος ἐπὶ τὴν τάφρον τὸ νενικηκὸς ἐπανῆκε. δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὁ στρατηγὸς ἠκηκόει ἤκειν αὐθις τὸν βάρβαρον πρὸς παρὰταξιν. ἡμέρας δὲ λαμπούσης τὸ Ῥωμαϊκὸν καθοπλίσας κοσμίως τε συμφραζάμενος P 200
20 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ τρισσοῦς αὐθις φά-
λαγγι τὰς δυνάμεις κατεστρατεύσατο, ὁ δὲ βάρβαρος μίαν συ-
στησάμενος φάλαγγα κατὰ τοῦ Πρίσκου ἐχώρησεν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκοσ τὴν εὐθετον τῶν τόπων χώραν καταλαβών, τὴν τε ῥύ-
μην τοῦ πνεύματος ἔχων συνέριθον, ἀφ' ὕψους τοῖς βαρβύροις

3. συναπέκλινε IP.

cubitus finis certaminis est impositus. pugnatum a Romanis Marte secundissimo: nam ex ipsis trecenti tantum, ex Abaris quatuor millia desiderata sunt. nocte interveniente victores se in castra recipiunt.

3. Die tertio barbarus de integro certamen molitur. Priscus, ut potuit, agmine disposito et instructo surgente iam die ad pugnam procedit. copiis quam potuit bene dispositis ac tripartito divisis, ad fortiter dimicandum omnes impensissime cohortatur, atque ut cornibus ductis Abaros in medium recipiant; ut sic intercepti conclusique cladem improvisam accipiant. hoc igitur modo ab hostibus circumventi perimuntur ad novem millia. exacto die victores intra vallum revertuntur. luce decima nuntiatur duci barbarum velle praelium iterare. itaque postridie ubi diluxit, Priscus Romanis instructis et decenter communitis ad tentandum conflictum progreditur, ac suos iterum in tres phalanges disperdit. barbarus in unum conflatis omnibus in Priscum vadit; qui occupato loco regionis idoneo, magno bellici spiritus impetu e superioribus in barbaros ferebatur, et duobus cornibus, seu a dextris et a si-

ἐνήραξεν, τοῖς δὲ δύο κέρασι κατεπολέμησε τὸ πολέμιον. ἐπὶ
 δὲ λίμνη ὑπέστρωτο τοῖς τόποις ἐκείνοις, ἐπὶ τὰ ὕδατα ἔξωθει
 τὸν βάρβαρον. διὰ τοῦτο περὶ τὸ ῥόδιον ἀποκρουσθέντες οἱ
 βάρβαροι, καὶ τὴν λίμνην ἀντιμέτωπον δυστυχήσαντες, λίαν
 σφοδρῶς ἀπεπνίγοντο. πλήθους τοίνυν πολλοῦ κατὰ ταύτην 5
 τὴν λίμνην ἀνρηγμένου, τῶν τε παιδῶν τοῦ Χαγάνου ἀποπνι-
 B γνύτων αὐτόθι, περιφανεστάτην ὁ Πρίσκος τὴν νίκην ἐνεπορεύ-
 σατο. καταφθείρονται τοίνυν περὶ τοῦτον τὸν πόλεμον πεντε-
 καίδεκα χιλιάδες βαρβάρων. ὁ μὲν οὖν Χαγάνος ἐπικινδύνως
 διασωθεὶς κατὰ τὸν Τισσὸν γίνεται ποταμόν. τριακοστὴ δὲ 10
 ἡμέρα, καὶ ὁ βάρβαρος συνέλεξε δύναμιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς
 τέταρτον πόλεμον τὴν ἐπιβολὴν ἐποιεῖτο καὶ τούτων ὁ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατηγὸς ἤχηκεί, στρατοπεδεύει ὁ Πρίσκος ἐπὶ τὸν
 Τισσὸν ποταμόν. ὀρίζεται τοιγαροῦν ἑκατέρᾳ δυνάμει ἡμέρα 15
 C πρῶτην ἔω ὁ Πρίσκος ἐναλλάξ τὰς δυνάμεις συνέταξε, καὶ τὴν
 μὲν εὐώνυμον φάλαγγα δεξιὰν ἐποιήσατο, τὴν δὲ μέσην εὐώνυ-
 μον. ὁ δὲ βάρβαρος δυοκαίδεκα συστήμασιν ἔξοπλίζει τὸν πό-
 λεμον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἡρωϊκώτερον τῆς μάχης ἀντείχοντο,
 τῇ τοίνυν ἐνστάσει τοὺς βαρβάρους κατεπολέμησαν. καὶ διόλ- 20
 λυται καὶ κατὰ ταύτην τὴν μάχην πλῆθος πολεμίων πολύ. ταύ-
 την τοίνυν τὴν νίκην εὐδοχοτέραν τὸ τῶν Ῥωμαίων ὀπλιτικὸν
 ἀνεδέξατο. ὁ δὲ Πρίσκος τέσσαρας χιλιάδας συντάξας, τὸν
 Τισσὸν διανήξασθαι ἐκέλευε καὶ ἀνερευνᾶσθαι τὰ τῶν πολεμίων
 D κινήματα. οἱ μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἐκπεμφθέντες τὸν 25
 γείτονα ποταμόν διαπεραιοῦνται. περιτυγχάνουσι τοιγαροῦν

nistris, eos impellebat. et quoniam stagnum locis illis suberat, in undas
 eos adigebat. . quas cum oculis prospicerent et circum eas misere agita-
 rentur, dira in ipsis morte suffocabantur. plurimis igitur, et simul Cha-
 gani filiis tali modo summersis, illustrissimam victoriam Priscus retulit:
 eo enim congressu barbarorum quindecim millia vitam amisere. Chaga-
 nus non sine periculo salvus ad Tissum fluvium evasit. die tricesimo
 barbarus exercitum ad quartum praelium instauravit. quod simulac dux
 Romanus comperit, et ipse ad Tissum amnem armatus prodiit. ab utris-
 que communiter dies ad conflictum praestituitur. is postquam illuxit,
 sub auroram Priscus ordinibus permutatis suos disponit, et sinistram
 aciem facit dextram, mediam autem sinistram. barbarus suos in duode-
 cim ordines digerit. Romani viriliter et animose certamini insistentes
 barbaros debellant, magnamque etiam tum multitudinem conficiunt glo-
 riosamque victoriam consequuntur. Priscus quatuor millia ad Tissum
 vicinum flumen transeundum hostiumque motus et inclinationes exploran-

χωρίους Γηπαίδων τρισίν. οἱ δὲ βάρβαροι μηδὲν τῶν ἐν τῇ
 προτεραία διεγνωνκότες συμπόσιόν τε καθίσαντες πανήγυριν ἐώρ-
 ταζον ἐπιχώριον. τὰς τοίνυν φροντίδας ἀναθέντες τῇ μέθῃ κα-
 τεπαννυχίζοντο εὐωχούμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὸ λεγόμενον
 5 λυκόφως, ἔτι λειψάνων ὑπόσεως νυκτός, κραιπαλῶσι τοῖς βαρ-
 βάρους ἐπίκεινται καὶ μέγιστον ἀπεργάζονται φόνον· ἀναιροῦνται
 γὰρ βαρβάρων χιλιάδες τριάκοντα. πλείστης τε αἰχμάλωσις
 κρατήσαντες τὸν ποταμὸν ἀντενήξαντο, πρὸς τε τὸν Πρίσκον τὴν
 προνομήν διεσώσαντο. ἡμέρα δὲ εἰκοστή, καὶ πάλιν ὁ βάρβα- V 277
 10 ρος περὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν συναγεῖρει δυνάμεις. διὰ τοῦτο
 ὁ Πρίσκος παλινωστῆ περὶ τὸν Τισσὸν τὸν ποταμὸν. γίνεται
 τοιγαροῦν κατὰ τοῦτον τὸν χώρον μεγίστη καὶ ἀξιολογωτάτη
 παράταξις. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι καταπολεμηθέντες ὡς ἔπος
 εἰπεῖν ἐγκρατῶς κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὰ ρεῖθρα τοῦ
 15 ποταμοῦ ἀποπνήγονται, συναπόλλυνται δὲ τούτοις καὶ Σκλαβη-
 νῶν πλείστη ἀπόμοιρα. ἔζωργεῖτο δὲ μετὰ τὴν ἤτταν τὸ βάρ-
 βαρον, καὶ ἤλωσαν Ἄβαροι μὲν τρισχίλιοι, ἄλλοι δὲ βάρβαροι
 πρὸς ταῖς τέτρασι χιλιάσι δισχίλιοι τε καὶ διακίσιοι, καὶ Σκλα- P 201
 βηνῶν χιλιάδες ὀκτώ. οὕτω μὲν οἷν ζωργηθέντες δεσμοῖς παρε-
 20 δίδοντο, ὁ δὲ στρατηγὸς ἐν Τομεῖ τῇ πόλει τὰς λαφυραγωγῆ-
 θέντας βαρβάρους ἐξέπεμπε. (4) ὁ δὲ Χαγῶνος, πρὶν τι τὸν B
 αὐτοκράτορα τῶν γεγενημένων ἐν εἰδήσει γενέσθαι, πρέσβεις ἐς
 Μαυρίκιον ἐπεμψεν, ἀναλαβεῖν τοὺς ζωργηθέντας πειρώμενος.
 ὁ δὲ Μαυρίκιος ταῖς ἀπειλαῖς τοῦ βαρβάρου καταπλαγίς καὶ
 25 τοῖς λόγοις ἀποβουκολούμενος δι' ἐπιστολῆς τῷ Πρίσκῳ προσέ-
 ταξεν ἀποδοῦναι τοὺς ζωργηθέντας τῷ Χαγῶνι Ἀβάρους.

das segregat. transeunt, et offendunt Gepidarum villas tres, qui rerum
 pridie gestarum ignari consistentes et compotantes festum patrium magna
 frequentia celebrabant, omnibusque curis ebrietati dicatis noctem totam
 in conviviis exigebant. Romani crepusculo noctis, ante exortum solis,
 barbaros adhuc crapulantes opprimunt, et stragem edunt maximam, tri-
 cenorum millium; et cum ingenti praeda repetito fluvio, Prisco eam of-
 ferunt. vicesima luce denuo barbarus ad huncce fluvium copias congre-
 gat: ibi atrocissimo et in primis memorabili praelio decertatur, in quo
 barbari, ut paucis dicam, magna virtute victi et aquis summersi sunt;
 quibuscum etiam Sclavorum pars maxima interiit. servati et capti ob-
 tenta victoria Abarum tria millia, aliorum barbarorum sex millia du-
 centi, Sclavorum octo millia. omnibus iniecta vincula, et in urbem To-
 meum a duce missi. (4) Chaganus, priusquam imperator quippiam
 actorum rescisceret, per legatos recuperare captivos studet. Mauricius
 barbari minis territus et verbis in fraudem inductus, Prisco mandat ut

οὕτω μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Τόμιος ἀπεδίδοντο τῷ Χαγάνῳ οἱ βάρβαροι.

Ὁ δὲ Κομεντιόλος ὥσπερ ἀπὸ τινων ἐνυπνίων μακρῶν μόλις διανήψις ἔδοξεν ἀπηλλάχθαι τῆς νόσου. παραγίνεται τοιγαροῦν εἰς τὰς Νόβας, καὶ συγκαλιεσάμενος τῶν ἐγχωρίων τινὺς 5 τὸν ποδηγοῦντα παρ' αὐτῶν ἤξιλον ἀναλαβεῖν, ὅπως τὴν λεγομένην Τραιανοῦ παροδούσηται τρίβον· ἠπειγέτο γὰρ ἐς Βυζάντιον τὴν χειμέριον ὥραν ποιήσασθαι. οἱ μὲν οὖν ἐγχώριοι ἀπηγόρευον τῷ Κομεντιόλῳ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν. ἐπὶ τούτῳ μανεις δύο τῶν ἀπαγορευόντων ἀπέτεμεν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὰς Νόβας ἔφα- 10 σκον τῷ Κομεντιόλῳ μὴ ἔχειν τὸν ὑποδείξοντα, ὑπεῖναι δὲ ἀπὸ σημείων δέκα καὶ δύο παλαιάτατον λίαν γερόντιον, χρόνων πεφυκὸς ἑκατὸν πρὸς τοῖς δεκαδύο· τοῦτον ἐπίστασθαι Τραιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν λεγομένην τρίβον κατισχυρίζοντο. γενόμενος τοῖνυν κατὰ τὸν χῶρον ἐκεῖνον Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς τὸν 15 D πρισβύτην ἤξιλον τῆς ὁδοιορίας προηγήσασθαι. ὁ δὲ γέρονθ' ἀπεπειθεῖτο καὶ ἤσχαλλε, καὶ λίαν χαλεπὸν τὸ ἐγχείρημα τῷ στρατηγῷ προηγόρευε, τὴν τε δυσχωρίαν τὸν τε χειμῶνα καὶ τὸ τῆς τρίβου ἀνήμερον διεξήρχετο· ὑπεῖναι γὰρ τὴν τρίβον ταύτην ἀδιεξόδευτον ἀπὸ ἐτῶν ἐννεήκοντα. ἀντιτείνει τοῖνυν ὁ στρα- 20 τηγὸς τοῖς τοῦ γέροντος λόγοις. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς χειρονος ἐπιβολῆς ἐπροτέρησεν, ἀπύρχονται τῆς ὁδοιορίας αἱ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις. κατὰ ταύτας δὴ τὰς ἡμέρας ἐπεδήμησε μέγα καὶ ἑξαισιον ψῆχος, καὶ μεγάλου γεγονότος τοῦ κρούους καὶ τῆς τῶν πνευμάτων πικρότητος ἐγκριτῶς ἐγκειμένης ὄλλυνται πολλοὶ τῆς 25

captivos Abares reddat. sic barbari Tomeo educti Chagano vivi restituantur.

Comentiolus quasi diuturno somno vix tandem aliquando expectatus morbum depulsius visus est. Nobas iussit, convocatisque quibusdam indigenis duces vias Traiani, quae dicitur, quaerit. festinabat enim Byzantium, ut ibidem hiberna ageret. indigenae hanc ei viam monstrare detrectant. tum ille ira furens duos ex iis obtruncat. hic Nobenses non habere se qui eam viam monstrare possit. abesse autem millibus passuum duodecim silicernium quoddam, natum annos duodecim supra centum: ei notam esse quae Traiani imperatoris via nominetur. eum locum ut attingit Comentiolus, senem orat uti viam ipsis praeceat. senex tergiversari et indignari, et quam operosum negotium tentet, difficultate locorum, asperitate hiemis et incommoditate viae commemorata ostendere. abhinc enim nonaginta annis non esse tritam. dux contradicit. et quia consilium peius vincebat, via illa Romani gradiuntur. per eos dies immane et intolerandum frigus incidit, spiraruntque validissime venti, ita ut multi de exercitu et iumentorum dossuariorum pars bene

νύμειος, τῶν τε νωτοφθῶρων ζώων ἢ πλείστη ἀπόμοιρα. λίαν
 γοῦν καὶ ἀπευκτῶς ὁ Κομεντιόλος ἐπὶ τὴν Φιλίππου ἀφίκετο.
 τοίνυν ἐκεῖσε τὴν ἄπασαν τοῦ χειμῶνος ὥραν ἐνδιατρίψας ἕαρος P 202
 ἀρχομένου ἐς Βυζάντιον παραγίνεται. τῷ δὲ ἐπιόντι θέρει πύ-
 5 λιν στρατηγὸς ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἀναδείκνυται.

Ἐννεακαιδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας Μαυρικίου τοῦ αὐ-
 τοκράτορος, οὐδὲν Ῥωμαίοις καὶ βαρβάροις ἐπράχθη. ἔτει δὲ
 εἰκοστῷ τὸν αὐτάδελφον ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος Πέτρον στρα-
 τηγὸν προεστῆσατο τῆς Εὐρώπης. πρὸ τούτου τοῦ ἐνιαυτοῦ
 10 Θεοδοσίος ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς νυμφίος πομπεύεται, καὶ πρὸς
 ἔννομον γάμον δίδωσιν αὐτῷ πατὴρ Γερμανοῦ τὸ θυγάτριον,
 ἀνδρὸς λίαν ἐνδόξου καὶ τῶν ἐς συγκλήτου βουλὴν ἄγαν ἐπιφα- B
 νοῦς. μετ' ὀλίγας τοίνυν ἡμέρας τοῦ γάμου, ὥρα χειμῶνος, V 278
 σιτοδεία τις τοῖς Βυζαντιοῖς ἐνέσκηψε. τούτου δῆτα τοῦ λημαῦ
 15 γεγονότος, καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέρας προελθούσης τῆς γε-
 νεθλιακῆς πανηγύρεως τοῦ μεγάλου Θεοῦ Ἰησοῦ, ὃν Χριστὸν τὰ
 κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνη γεραίρουσι, καταστασιάζει τὰ πλήθη
 τοῦ αὐτοκράτορος. εἰώθει δὲ ὁ βασιλεὺς συννευρτάζειν τοῖς δῆ-
 μοις. τοῦ τοίνυν βασιλέως ἅμα τοῖς ὄχλοις τὰς λιτὰς ποιουμέ-
 20 νου, νεωτερίσαντες ὑπὸ τοῦ πλήθους τινὲς ἐς Μαυρικίον ἐβλασφή-
 μουν καὶ λίθους ἐξέπεμπον κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ μὲν C
 οὖν Μαυρίκιος κελεύει τοῖς σωματοφύλαξιν ἀπειλεῖν ταῖς σιδηραῖς
 κατὰ τῶν ἐπιόντων κορύναις (ταῦτα δὲ ἄρα τῇ Ῥωμαίων φωνῇ
 δίστρια λέγεται), μέχρι δὲ τῆς ὑποκρίσεως κελεύει τούτοις τὰς
 25 ἐπιφορὰς σχηματίσασθαι· ὁ δὲ Γερμανὸς ὑποκάτω τῆς χλαμύδος
 καλύψας τὸν Θεοδοσίον διὰ τῶν λεγομένων Πλυρῶς (τόπος δὲ

magna interierit. quamobrem cum diris suorum execrationibus Philippopolim veniens, totam illic hiemem traduxit, et initio veris Byzantium reversus aestate mox sequente rursum dux a Mauricio designatus est.

Anno imperii Mauricii decimo nono nihil inter Romanos, et barbaros gestum est. vicesimo Petrum praetorem Europae declaravit. sed anno priore Theodosio filio imperator, singulari apparatu, legitimo conubio Germani excellentissimi viri et illustrissimi senatoris filiam coniungit. paucis diebus a nuptiis, ipsa hieme, Byzantii ob annonae gravitatem fame laborarunt. cumque iam dies quadragesimus adesset, celebritatis natalium magni dei Iesu Christi, quem gentes universae per orbem terrarum venerantur, plebs seditionem adversus imperatorem incipit. consueverat ille cum populo eum diem in templo peragere. cumque ibi iam sacris precibus distineretur, quidam plebei novarum rerum cupidi cum maledictis lacerant et lapidibus insectantur. Mauricius corporis custodibus mandat uti se invadentes clavis ferreis, quae Romanis distria dicuntur, deterreant, et impetum in eos simulent. Germanus Theodo-

οὔτος τοῦ ἄστεος) ἐκ τῶν λιτανευμάτων ὑπεξαγαγὼν διεσώσατο.

D (5) καὶ οὖν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων διωσώζεται, μὴ δεδωκὼς ἔγκοπὴν τῷ λιτανεύματι. εἶτα πρὸς τὸν τῆς Θεομήτορος νεῶν παρεγένοντο, ὃν Βλαχέρνας ἀποκαλοῦσι τιμῶντες Βυζάντιοι. τὸ δὲ τέμενος τοῦτο τῶν σεβασμίων λίαν καθέστηκε, 5
 θρησκέυεται τε ὑπὸ τοῦ ἄστεως ἐς τὰ μάλιστα· λέγεται γὰρ περιστολία τῆς παρθένου Μαρίας, ἣν Θεοτόκον κυρίως καὶ μόνην οἱ Ῥωμαῖοι προσβέβημεν, ἐν σηκῷ χρυσοπάστῳ ἄποτεθῆναι ἐνταῦθα. ἄπισαν τοιγαροῦν τὴν ἱερὴν μυσταγωγίαν ἐν τούτῳ δὴ τῷ ναῷ κατὰ εἰωθὸς ὁ βασιλεὺς λατρεύσας πρὸς τὰ βασιλεία γί- 10
 νεται. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν καταστασιασάν-

P 203 των μικροῖς τισὶν αἰκισμοῖς σωφρονίσας ἐξορίζει τοῦ ἄστεως. ἣ δὲ ἐξορία ἀμακροήμερευτος ἦν· θάττον γὰρ μεταβαλὼν ὁ βασιλεὺς τὴν λύπην δίδωσιν τοῖς ἐξοριστοῖς ἐξουσίαν ἐπιβαίνειν τοῦ ἄστεως. 15

Μενοῦνγε ὁ Πέτρος ὁ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις ἀθροίσας ἐπὶ τὸν Ἰστρον χωρεῖ καὶ εἰς Πυλάστολον ἀφικνεῖται, καὶ χάρακα ποιησάμενος οὕτω τὴν τοῦ Θέρους ὥραν διήνουν. μετοπώρου τε ἀρχομένου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς Δαρδανίας ὁ στρατηγὸς ἐνεδήμησεν· ἠκηκίει γὰρ περὶ τοὺς λεγομένους Καταρράκτας 20
 ἀθροισθῆναι τῶν βαρβάρων τὰ πλήθη, τὸν τε Ἀψιχ ἐνθαυδὶ στρατοπεδεύεσθαι. τοίνυν τῶν Ῥωμαίων γεγονότων αὐτόθι,

B Πέτρος ὁ στρατηγὸς πρὸς τὸν Ἀψιχ τὸν ὑποστράτηγον τῆς Ἀβάρων δυνάμειος ἐδίδου καὶ ἀντελάμβανε λόγους. ὁ δὲ Ἀψιχ τοὺς λεγομένους Καταρράκτας ἀπὸ Ῥωμαίων ἐνεχείρει δουλώσασθαι. 25
 δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ μὴ τοιαύταις συνθήκαις

sium chlamyde sua protectum per Hilaras (locus est urbis) illaesum e templo educit. (5) imperator itaque a satellitibus defensus in sacris perseverat. deinde ad dei genetricis aedem, quam Blachernas populus Byzantinus, apud quem in honore est, vocare solet, confugit. sane templum istuc admodum venerabile a civitate praecipua religione colitur: tenet enim fama quasdam vestes Mariae virginis, quam deiparam proprie et solam nos Romani veneramus, in arcula inaurata ibidem asservari. ubi in hoc templo imperator rei divinae more suo usque ad finem interfuit, regiam repetit. postridie de seditiosis insigniores parcius verberibus emendatos in exilium tradit. id non adeo longum fuit: mox enim dolore posito, eiectis potestatem in urbem redeundi concessit.

Petrus Istrum petens Blastolum venit, ibique castris excitatis aestatem transigit. ineunte autumno in Dardaniae latus sive angulum vadit, audierat siquidem ad Catarrhactas congregari barbarorum multitudinem, et ibi Apsichum tendere. illic cum Apsicho Abarum hypostratego sermonem miscet. Apsichus Catarrhactas Romanis eripere conabatur. duce

ζωπυρεῖν τὴν εἰρήνην, ἑκατέρα διαλύεται δύναμις, καὶ ὁ μὲν Χαγῶνος ἐπὶ τὴν λεγομένην Κωνσταντιολοῦσαν ἐχώρησεν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὰς Θρακίᾶς διατριβὰς ἐπανέζευξαν.

Τοῦ δὲ θέρους ἐπιέγοντος, ἀκοῇ γίνεται Μαυρικίῳ τῶ αὐ-
 5 τοκράτορι ὡς ἐπίτηδες ὁ Χαγῶνος ἀναβολὴν τῷ πολέμῳ παρέ-
 σχετο, ὅπως ὑπορεμβομένης τῆς Ῥωμαίων πληθύνος ἀθρόα·κι-
 νήσει τινὶ τοῖς περὶ τὸ Βυζάντιον ἐπιστατῆ. καὶ οὖν τὴν Ἀδρια- C
 νοῦ πόλιν καταλιπεῖν τῷ στρατηγῷ ἐγκελεύεται. ὁ μὲν οὖν
 Πέτρος κατὰ τῆς Σκλαβητίας πληθύνος στρατοπεδεύεσθαι παρε-
 10 σκεύαζεν, ἔγραψέ τε Βονώσῳ· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν σωματοφυ- V 279
 λάκων τοῦ βουσιλέως ἐπιφανής, ὃν σκρίβωνα εἴωθε τὰ πλήθη
 ἀποκαλεῖν· τοῦτον γὰρ ἐδέησε κατ' ἐκείνο καιροῦ διακονεῖσθαι
 Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ. ἡ δὲ τοῦ γράμματος ἀξίωσις ἦν ἐφ' ᾧ
 τὰς τῶν Ῥωμαίων πορθμίδας χορηγεῖν ταῖς δυνάμεισιν, ὅπως
 15 τὸν ποταμὸν διανήξονται. τοῦ δὲ μυχίμου ὁ Πέτρος τὸν Γου-
 δοῦϊν ὑποστράτηγον προεστήσατο. τοίνυν ὁ Γουδοῦϊς τὸν πο-
 ταμὸν διαβὰς στόματι μαχαίρας πλήθη πολεμίων ἀνεῖλεν, αἰχμα-
 λωσίας δὲ κρατήσας πολλῆς μεγάλῃ περιβάλλεται εὐκλειαν. οἱ
 μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐπανήκειν διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐπι-
 20 ρῶντο, ὁ δὲ Γουδοῦϊς τοῦτο ποιεῖν αὐτοὺς διεκώλυε τέως. ἀτὰρ
 τὰς Ῥωμαίων ἐφόδους ὁ Χαγῶνος μεμαθηκῶς τὸν Ἀψιχ μετὰ
 στρατοπέδων ἐξέπεμπεν, ὅπως τὸ τῶν Ἄρτων διολίσσειεν ἔθνος,
 ὃ σύμμαχον Ῥωμαίοις ἐτύγγανεν ὄν. (6) τούτων δὲ γιγνομέ- D
 νων ἀποστατοῦσι τῶν Ἀβύρων πλήθη τινά, αὐτομολοῖν τε τῷ
 25 αὐτοκράτορι κατηγεύοντο. ταρύττεται οὖν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι P 204

6. ὑπορεμβόμενος IP.

aegris ferente huiuscemodi pactis non posse pacem redintegrari, uterque exercitus inde abscedit, et Chaganus quidem Constantiolum, Romani autem in Thraciam revertuntur.

Aestate iam proxima Mauricii certior fit Chaganum differre pugnam de industria, ut vagantibus Romanorum copiis ac negligentibus improviso Byzantium invadere queat. Itaque duci in mandatis dat, Adrianopoli relicta Istrum transeat. Petrus adversus Sclavos expeditionem parat, et Bonoso ex satellitibus imperatoris illustri, quem scribonem vulgo appellant, et qui tum Petro ministrare debebat, scribens, lembos militibus tralicendis suppeditari postulat, quibus Gundoin pro hypostratego praeponit. Gundois fluvio transmissis in ore gladii non exiguum barbarorum numerum absumit, ingenti praeda et gloria potitur non mediocri. Romanis per fluvium redire in sedes suas cupientibus Gundois obstat. Chaganus Romanorum impressione intellecta, Apsichum ad Artos Romanorum socios delendos mittit. (6) haec dum fiunt, non pauci Abarum deficientes ad partes imperatoris se adiungere maturant. conturbatus ea

ὁ Χαγῦνος, καὶ περιδεῆς γερονῶς πολλὸς ἦν ἀντιβολῶν καὶ σοφιστεύων μεθόδους πολλὰς ἀντιμεταστῆσαι τὴν ἀποστειθήσασαν δύναμιν.

Ἔσρας τοίνυν μετοπωρινῆς ἐνδημοσύσης, καὶ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἐνοχλοῦντος τὸν Πέτρον ἐν ταῖς τῶν Σκλαβη-5
νῶν χώραις τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις τὸν τοῦ χειμῶνος ἐνδιατρῆσαι
καιρόν, τῶν τε Ῥωμαίων βαρυνομένων ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως
βουλῇ διὰ τε τὴν λειαν αὐτὴν διὰ τε τὴν τῆς ἵππου ταπεινώσειν,
ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τὸ πλήθη βαρβάρων περικυμαίνειν τὴν χώραν
τὴν ἀντιπέραν τοῦ Ἰστροῦ, καὶ τοῦ στρατηγῶν τὸ βασιλικὸν κρυ-10
τύνοντος πρόσταγμα, στίσις μεγάλη τοῖς στρατεύμασι γίγνεται.
B ὁ μὲν οὖν Μαυρικός διὰ πυκνῶν συλλαβῶν ἐπετίθετο Πέτρω
τοῦτο τοὺς Ῥωμαίους ποιήσασθαι, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀντιπερίσταντο
πρὸς συντονωτέραν ἀπόφασιν. διὸ τὸν ποταμὸν παροδικῶς διε-
νήξαντο. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἀφικνοῦνται ἐν Παλαστώλῳ, 15
μεγίστῳ θυμῷ τὰς ψυχὰς μεθυσθέντες. ὁ δὲ Πέτρος στρατο-
πιδεύεται ὡς ἀπὸ δέκα σημείων τοῦ χάρακος. καὶ οὖν ὁ στρα-
τηγὸς διαγανακτῶν ταῖς δυνάμεισιν ἐς ἀπόνοϊαν ἄλογον ἔβλεπεν,
οὐκ ἤξιον τε τῷ ὀπλιτικῷ συναυλλεσθαι. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ
τῷ Γουδοῦϊ ἔφησεν· ἡ δὲ ἔφησε, ταῦτα ἐκεῖνά ἐστι, δύξαι κατ' 20
ἄναρ συλλαβὰς ἐπιπεμφθῆναι αὐτῷ, τὴν δὲ τῆς ἐπιστολῆς προ-
C γραφὴν ἔχειν ἐπὶ λέξεως οὕτως. “ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρι-
στός, ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἡ θεία χάρις, ὁ τῶν ἐκκλησιῶν προε-
στὴς καὶ τὰ ἑλλείποντα ἀναπληρῶν, εἰς τὸ πᾶσι συμφέρον προε-
στησιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τόνδε τῆς νέας δεσπότην.” διηπορεῖτο 25

6. ἐνδιατρῆψαι IP.

auditione Chaganus et in timorem haud levem coniectus, orare vehementer, et varias secum rationes meditari quibus desertores ad se reduceret.

Ergo autumnō adventante, cum Mauricius Petro molestiam exhiberet super copiis in Sclavorum regione per hiemem retinendis, copiae autem inde magnopere abhorrerent tum propter praedae spem exiguam, tum propter equorum paucitatem et barbaricam illorum locorum frequentiam, ipseque dux in Imperatoris iussu omnia poneret, seditio maxima exorta est. Mauricius crebris litteris Petrum urget ut ita fiat. Romani acerrime recusant. quocirca flumen ultro transiunt, Palastolum veniunt, ira inflammati. Petrus ab iis viginti leucis absens indignatur, atque eorum insania et insolentia irritatus manere cum iis dedignatur. tertio die Gundui narrat per quietem visam sibi epistolam mitti cum hac inscriptione ad verbum. “Dominus noster Iesus Christus, verus deus, divina gratia, qui ecclesiis praesidet et quae desunt supplet, ad omnium utilitatem in praesens hunc novae (Romae) dominum praeficit.” haere-

τοίνυν ὁ Πέτρος καὶ ἤσχαλλεν, ἠδημῶνι τε καὶ ἐστροβείτω, περι-
 κινκῶμενος πάντοθεν, τίνες εἶησαν ἂν αἱ τῶν φανέντων ἐνυπνίων
 ἐκβύσεις. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦϊς καταπλυγείς ἐπὶ τε τῷ ταράχῳ
 τοῦ πλήθους ἐπὶ τε ταῖς τῶν ὀνείρων ἐκφράσειν ἀφωγία κατε-
 5 χετο. τῇ δὲ ὑστεραία μεταποιούσιν αἱ δυνάμεις τὸν χάρακα,
 καὶ τὰ Ἔσσημα παραμείψαντες (φρούριον δὲ τοῦτο) γίνονται ἐν
 Καρίσκα, ὅθεν διαπορθμεύουσθαι ἔμελλον εἰς τὰς τῶν βαρβάρων
 σκηνώσεις· ἦσαν γάρ τι μικρὸν μεταβιβληκότες τὸ φρούραγμα.
 ἐν ταύταις γοῦν ταῖς ἡμέραις ἐναυπηγοῦντο ἀγγελία. καὶ τούτου
 10 δὴ γιγνομένου ὑετοὶ ἐπιπίπτουσιν λάβροι, συνεπιτίθεται δὲ καὶ
 ψύχους ἐπιβουλή. ταύτῃ δῆτα ἐπιστασιάζει τὸ πλήθος, μὴ
 βουλόμενον διανήξασθαι. πέμπουσι τοίνυν πρὸς τὸν Πέτρον εἴ-
 κοσι σημεῖα ἀπωκισμένον τοῦ χάρακος πρέσβεις οἱ Ῥωμαῖοι ὀκτώ,
 ἔξ ὧν ἐτύγχανεν ὧν καὶ Φωκῆς ὁ χαλεπώτατος τύραννος. ἡ δὲ
 15 ἀξίωσις ἦν οἴκαδε τὴν δύναμιν ἀναζεύξασαν τῇ τοῦ χειμῶνος ὥρῃ
 ἔγκαρτερεῖν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπώχλει δι' ἐπιστολῆς τὸν Πέ-
 τρον, τὸν ποταμὸν διαπεραιωσάμενον τὰς δυνάμεις τῆς τῶν
 βαρβάρων γῆς ἐπιβῆναι, τὰς τε στρατοπέδων ἀποτροφὰς αὐτό-
 θεν τοὺς Ῥωμαίους ἀρύσασθαι, ἔγκοπὴν τε δημοσίων σιτήσεων
 20 ἐντεῦθεν τῷ πρυτανείῳ παρέχεσθαι. (7) ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς
 τοὺς πρέσβεις ἐσκαλεισάμενος κατεπήγγελλο τῇ ἐς αὔριον ὡς αὐ-
 τοὺς ἀφικνεῖσθαι λύσιν τε τῆς δυσφορίας παρέχεσθαι. μετα-
 στειλάμενος τοιγαροῦν τὸν Γουδοῦϊν ἔφη πρὸς αὐτὸν τὰ τῶν ἡδυ-
 μηκῶτων προσρήματα. “ἀμφίκορμηνά μοι τῶν κινδύνων καθέ-
 25 στηκε· δυσδιεξόδευτον τὸ τοῦ βασιλέως καθέστηκε πρόσταγμα.

P 205
V 280

bat igitur incertus, et tristabatur et angebatur et cruciabatur, perturba-
 tus undique, quisnam huius visi per somnium futurus esset exitus. Gun-
 dnis et tumultu exercitus et dubio somniorum eventu obstupefactus ne-
 quit vocem edere. postero die castra movet exercitus, praetereuntesque
 Asema (castelli nomen est) Cariscam veniunt, unde in barbarorum domi-
 cilia irrupturi erant: paululum quippe de ferocia remiserant. per illos
 igitur dies naves compinguntur. interea cum imbribus maximis frigus
 ingruit. tali impedimento obiecto nolentes traicere, ad Petrum leucis
 viginti, ut dictum est, distantem a castris, legatos mittunt octo, e qui-
 bus etiam erat Phocas tyrannus immitissimus. petebant autem ut lice-
 ret in hiberna domum redire. at imperator per tabellarium Petrum ex-
 timulat ut traectis copiis barbarorum regionem incurset, quo inde ali-
 mentis in militem comparatis, ipse e prytaneo annonam praebere ne
 cogeretur. (7) dux legatis accersitis, die sequenti ad eos se venturum
 missionemque daturum pollicetur. et arcessito Gundui his eum verbis
 cum animi desperatione alloquitur. “utrinque mihi propositum est peri-
 culum. difficile est exequi quod mandat imperator; et reniti ac repu-

- καὶ τὸ ἀντιτείνειν ἀδύνατον, καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν χαλεπώτερον. οὐδὲν ὠδίνει καλὸν τρόπος φιλάργυρος· ἀκρόπολις τῶν κακῶν ἢ φιλαργυρία καθέστηκεν. ὑπὸ τοῦ τοιούτου πάθους ὁ αὐτοκρά-
- B** τωρ νοσηλευόμενος τάχα ἔν ποτε θυμὸν ὕλεση, ἵνα καὶ τινι ἔπει τῆς Ὀμηρικῆς τραγωδίας καρυκεύσω τὸν λόγον. αὕτη ἡ ἡμέρα 5 πολλῶν κακῶν ἄρξει Ῥωμαίοις. οἶδα καὶ πείθομαι." ἐπίδακρυς τοίνυν ὁ Πέτρος γενόμενος, ἐγκοπὴν τε τῷ λόγῳ διὰ τὸ δάκρυον ποιησάμενος, γίγνεται πλησίον τοῦ χάρακος. τῇ οὖν ὑστεραία ἀθροίζει τοὺς ταξιάρχας τῆς πύσης δυνάμεως, τό τε τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρεδήλωσε γράμμα. οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν 10 ὀπλιτικῶν συνταγμάτων ἔφησαν τῷ στρατηγῷ μὴ ἐθέλειν τὸ μάχημον ἐς τὸ ἀντιπέραν τὰς διαβάσεις ποιήσασθαι, τὺς αἰτίας ἐν ἐκθέσειως μοίρα ποιούμενοι. ἐπεὶ δὲ ὁ Πέτρος ἀντιπρώρους τοῖς
- C** ἄλλοις ἐποιεῖτο τοὺς λόγους λαίλαψ μεγίστη θυμοῦ τοῖς στρατοπέδοις ἐπέσκηψε. διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις τοῦ χάρακος ἀποκλίνασαι κατὰ μόνας ἐκκλησίαν συνήθροισαν. τοῦτο οἱ ἡγεμόνες τοῦ 15 ὀπλιτικοῦ θεουσάμενοι ἀποκλίνουσιν εἰς φυγὴν καὶ πρὸς Πέτρον τὸν στρατηγὸν παραγίνονται. ἑτέραν δὲ καὶ τῇ ἐς ὕστερον ἐκκλησίαν πεποιηκότα τὰ πλήθη ἔξαρχον τὸν ἐκατόνταρχον Φωκῶν προεστήσαντο, ἐπὶ ἀσπίδος τε εἰς ὕψος ἐξάραντες εὐφήμιον ἐκ-
- D** τόπως τὴν ἀναγόρευσιν. τούτων ὁ Πέτρος ἀκηκοὺς εἰς ἀπόδρασιν τὰς φροντίδας μετέθηκε, καὶ δῆλά τε τὰ συμβεβηκότα ἐπεπαίητο Μουρικήῳ τῷ αὐτοκράτορι.

Ὁ μὲν οὖν Μουρικός τὸν ἀπαίσιον ἄγγελον εἰσκαλεσάμενος εἰς τὰ βασίλεια, ἐν παραβύστῳ τῶν ἐπιχολουθηκότων ἐποιεῖτο 25

gnare impossibile, et obtemperare durum atque acerbum. nihil boni parit avaritia; arx malorum est avaritia. hic morbus imperatorem invasit, ob quem anima fortasse aliquando carebit, ut versiculo e tragoedia Homericam orationem condiam. hic dies Romanis multarum miseriarum afferret initium. scio, constanterque credo." cum his dictis sermonem lacrimis se profundentibus abruptit, et ad castra profectus luce altera omnibus centurionibus congregatis imperatoris ad se litteras demonstrat. illi milites nolle Istrum traicere affirmant, et causas exponunt. quoniam autem Petrus in sententia permanens nihilominus se multitudini opponebat, atrox irarum procella in exercitum incubuit. quamobrem castris excedentes seorsum in concilium coeunt, quo viso duces ad Petrum afugiant. postridie rursus coeuntes exarchum Phocam centurionem sibi praeficiunt, eumque supra scutum alte sublatum faustis gratulationibus prosequuntur. his auditis Petrus fugae se commisit, quaeque acciderant, Mauricio imperatori renuntiavit.

Qui infaustum nuntium in regiam vocatum in abdito de iis quae evenerant sigillatim percunctatur. deinde cum anxiiis curis trepidaret et

ταὺς πεύσεις. εἶτα ταῖς μερίμναις ἐσφάδαζεν, ἀμηχανία δὲ αὐ-
 τῷ περιέρρει πολλή. ὕμῳς ὑποκρύπτει τῶν ἀκουσμάτων τὴν
 ἄγχιξιν, ἰππικούς τε ἀγῶνας συντετέλει συχνούς ἀποπροσποιήσῃ
 τινὶ ὡς ἔξουθενῶν τὰ τῶν νεωτερισάντων μελετήματα. τοῖς δὲ
 5 δῆμοις ἐδήλου διὰ κηρύκων παρὰ τὸ στάδιον ὑπὸ ἀλόγου ἀκοσμάς
 στρατιωτῶν μὴ ταράττεσθαι. οἱ μὲν οὖν τοῦ κτανυγοῦς χρώ- P 206
 ματος ἐρασταὶ μετ' ᾧδῆς ἀνεβύων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ταῦτα
 (καὶ αὐτῆς γὰρ τῆς ἐπὶ λέξεως συνθήκης ποιησώμεθα μνήμη)
 “ὁ θεός, αὐτοκράτωρ, ὁ κελύσας σε βασιλεύειν, ὑποτάξοι σοι
 10 πάντα τὰ πολεμοῦντα τῇ βασιλείᾳ. εἰ δὲ Ῥωμαῖός ἐστιν, ἐνεργέ-
 γέτει, ἀγνώμονά τε εἰς δουλείαν σου τοῦτον ὑποτάξεις χωρὶς αἵ-
 ματος.” τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τοὺς δημάρχους ὁ αὐτοκράτωρ
 εἰσκαλεσάμενος πρὸς τὰ βασίλεια, οὓς διοικητὰς τῶν δῆμων εἴω-
 15 θεν τὸ πληθὸς ἀποκαλεῖν, (ὀνόματα δὲ τούτοις Σέργιος καὶ
 Κοσμάς) ἐπυνθύνετο τῶν δημοτενόντων ἐπὶ λεπτοῦ τὸν ἀριθμὸν.
 ὁ μὲν οὖν Σέργιος ἐν χάριτι τὴν σύνταξιν τῶν ἐραστῶν ταῦ χλοά- B
 ζοντος ἐνεχάραξε χρώματος, πεντακοσίους πρὸς τοῖς χιλίοις τυγ-
 χάνοντας, ὁ δὲ Κοσμάς τοὺς τῆς ἀντιθέτου αἰρέσεως ἑκατον-
 τάδας ἐννέα συντέταχεν· εἰς δύο γὰρ χρωμάτων ἐφέσεις τὰ τῶν
 20 Ῥωμαίων καταπέπτωκε πλήθη. ἐντεῦθεν μέγιστα κακὰ τῷ βίῳ
 εἰσῆρρησε· κατὰ μικρὸν γὰρ τῆς λυσσώδους ταύτης ἀξυνομένης
 μανίας τὰ Ῥωμαίων διώλοντο πράγματα.

8. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἦκεν ἀκούσας τὸν τύραννον C
 πρέσβεις ἐξέπεμψεν, ὑπομαραινειν ὡσπερ τὰ τῆς συμφορᾶς ἐγ- V 281

10. τὰ deest IP.

quid consilii caperet prorsus nesciret, nihilo secius tamen audita dissimulans, ludorum equestrium spectaculis crebro dat operam, simulatque se conatus istorum res novas molientium pro nihilo putare. populum autem voce praeconum in circo monet ne quid ipse ex temeraria militum seditione turbetur. qui igitur Venetae factionis erant, ita ad verbum imperatori accinebant. “deus, imperator, cuius iussu imperas, omnes imperio tuo adversantes tibi subiiciat. quodsi Romanus est, illi benefac, et improbum in potestatem tuam rediges citra sanguinem.” die quarto tribunis, quos populi administratores vulgus nominare solet, ad se in palatium accitis, Sergio, inquam, et Cosma, popularium numerum subtiliter exquirat. Sergius in charta numerum Prasinorum exaratum tradit mille quingentos, Cosmas contrariae factionis nongentos. duorum quippe colorum, caerulei et viridis, factionibus dedita erat populi multitudo, unde mala gravissima in vitam importata sunt: sensim enim aucta hac rabiosa insania res Romanae pessum iverunt.

8. Imperator appropinquare tyrannum audiens, veluti calamitatem allevaturus, legatos mittit. qua re tyrannus insolescit et honoribus novis

χειρῶν. ὄγε τύραννος ἐπὶ τούτοις ὑφανχέλλεται καὶ ἐπὶ τῷ νεωτερισμῷ καταμαίνεται, ἀπράκτους τε τοὺς πρέσβεις ἐξέεμπεν. ὁ δὲ Μαυρίκιος περιφρουρεῖν τοῖς δήμοις τὰ Θεοδοσίου τείχη προστάττει, ἃ δειμασθαι λόγος πρεσβύτης ἔρει τὸν Ἀρκαδίον τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου παῖδα. πρὸ τούτων τοίνυν 5 ἡμερῶν ἄλλων Γερμανὸς (κηδεστὴς γὰρ οὗτος Θεοδοσίου τοῦ D παιδὸς τοῦ αὐτοκράτορος) ἐππάλεσθαί τε καὶ ξυνωρικεύσθαι τὸν Μαυρικίον τοῦ Καίσαρος νῖδον ἀναλαμβάνει ἐς Καλλικράτειαν· χῶρος γὰρ πρὸ τοῦ ἄστεος οὗτος, λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὠρικός. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος παρυσκευὴν βασιλικὴν Θεοδοσίῳ δίδωσι τῷ 10 παιδί. τοῦ δὲ νέου κνηγετοῦντος ἀπεριμερίμνως καὶ λίαν ἐπαγωγότερον, παραγίνεται πρέσβυς ὡς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ῥωμαίων μαχίμου δυνάμειος, ἐπιστολὴν τε ἐγγεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ὀπλιτικού παρέχων Θεοδοσίῳ τῷ παιδί Μαυρικίον τοῦ αὐτοκράτορος. ἣ δὲ ἀξιῶσις ἦν ἣ αὐτὸν Θεοδοσίον τὴν ἡγεμονίαν τοῦ κράτους 15 ἀναλαβεῖν ἢ Γερμανῷ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐμπορησασθαι δύναμιν· μηδὲ γὰρ ἔτι ἀνέχισθαι ὑπὸ Μαυρικίον τοῦ αὐτοκράτο- P 207 ρος Ῥωμαίων δυνάμειος ἰθύνεσθαι. γίνεται τοίνυν ταῦτα κατάδηλα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἐπεὶ ταῦτα ἐπέπυστο, μετάγει διὰ γραμμιάτων ὡς αὐτὸν παραυτίκα τὸν 20 πῦδα. τῇ δὲ ὑστερίῳ περιλυπος ὢν προστάττει ὁ αὐτοκράτωρ Κομεντιόλῳ ἐπιστατεῖν τοῖς περιφρουροῦσι τὰ τοῦ ἄστεος τείχη. τῇ τοίνυν ἐπαύριον ὑπὸ πρώτῃν ἔω εἰσαγωγίμου τὸν Γερμανὸν ὁ Μαυρίκιος ποιῆται πρὸς τὰ βασιλεία, καὶ περιδακρυὸς γεγρονῶς τούτων τῶν κακῶν ἔφη τὸν Γερμανὸν πεφυκέναι ὑπόθεσιν. ἦν 25

21. δὲ] γὰρ IP.

insanit, legatos sine responso dimittit. Mauricius moenia Theodosiana a populo custodiri iubet, quae quidem Theodosium Arcadii imperatoris filium construxisse vetus fama loquitur. paucis ante diebus Germanus, Theodosii filii imperatoris socer, generum suum Callicrateam (locus est ante urbem, perquam, ut verbo complectar omnia, amoenus ac speciosus) equis et vehiculis in venatione se oblectaturum educit, Mauricio apparatus suppeditante. dum iuvenis omni cura expeditus multa cum voluptate venatum exercet, adest ab exercitu legatus, atque ab eo scriptam epistolam ei porrigit, qua petebatur ut aut ipse imperii principatum susciperet aut Germano eundem cederet: militem enim Romanum Mauricii imperia de caetero neutiquam passurum. Mauricius his compertis per litteras ad se filium repente advocat. postero die incredibiliter moestus Comentiolo urbis murorum custodiam commendat. die sequenti bene mane Germanum in palatium accersit, et multis cum lacrimis ipsum horum malorum caput et causam asserit. huius suspicionis

δὲ τῆς ὑπονοίας ταύτης τιμῆριον τὸ δι' ἐπιστολέως τὰς δυνά-
 μεις τὸν Γερμανὸν ἐθέλειν βασιλεία ποιήσασθαι, εἴτα τοῦ τετυ-
 ραννηκότος πλήθους ἄπασαν τὴν ἵππον τὴν πρὸ τοῦ ἄστεος νε-
 μομένην καταπρονομεύσαντος τὴν Γερμανοῦ ἵππον μόνην ἀδιά-
 5 σπαστον τηρηθῆναι. ἱκανῶς τοίνυν τοῦ Γερμανοῦ ἀπολελογη-
 μένου τῷ αὐτοκράτορι, καὶ τὴν τοῦ βυσιλέως λύπην μὴ κατευ-
 γάζοντος, ὡς ἐν τέλει λέγουσι τὸν Μαυρίκιον φῆσαι "φείδου,
 Γερμανέ, τοῦ μηκύνειν τὸν λόγον· οὐδὲν ἡδύτερον τοῦ διὰ ξί-
 φους τεθνάναι." ἐπὶ τούτοις ὁ αὐτοκράτωρ ἐπιτείνας τὸ βιά-
 10 δισμα μεθίσταται τοῦ παρὰ Ῥωμαίους λεγομένου σεκρέτου. ἐπεὶ
 δὲ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος παῖς Θεοδοσίος παρειστήκει χαλεπαίνοντι
 τῷ αὐτοκράτορι, ᾧ κτερεὶ τὸν κηδεστὴν κινδυνεύοντα, καὶ μικρὸν
 τῆς οἰκίας στάσεως διεξελθὼν ἐξιώντι τῷ Γερμανῷ ἐν ἀποκρύ-
 φοις κατεψιθύρισεν, "ἀπόδρα τοῦτον" φήσας, "ᾧ ἄνθρωπε·
 15 θάνατος ἢ ζημία σοι γίνεται." ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς διὰ τῆς
 λεωφόρου, ἣν μέσην τὰ πλήθη κατονομάζουσιν, εἰς τὴν ἑαυτοῦ
 οἰκίαν ἐγένετο, τῷ δὲ δειλιναίῳ καιρῷ τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς
 ἑαυτοῦ συναθροισάμενος τῷ ἱερῷ τεμένει τῆς Θεομήτορος προσε-
 πέλασεν, ὃ Κῦρον τὸν ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ αὐτοκράτορος γεγο-
 20 νότα δείμασθαι λόγος καθέστηκεν ἀψευδής. οὗτος δὲ ἐς ὑπά-
 των ἄξιαν τὸ τηρικαῦτα ἀναβεβήκει καιροῦ. τοῦτον ἄνδρα ἀγα-
 θὸν ἐς τὰ μάλιστα γεγονέναι φασί, καὶ περὶ τοὺς ἔρωτας τῶν
 λόγων σώφρονα μανίᾳ τιμὴ ἐπεφύκει. ἡλίου δὲ κλίναντος ἡχηκοίε **D**
 Μαυρίκιος τῶν κερύτων τοῦ θυσιαστηρίου κάτοχον τὸν Γερμα-
 25 νὸν γεγονέναι. διὰ τοῦτο Στέφανον τὸν παιδαγωγὸν τῶν ἑαυτοῦ

duo erant argumenta, quod exercitus eum per litteras ad imperium cap-
 pessendum invitaret, et quod tyranni copiae, cum, quidquid equorum
 ante urbem pasceret, abegissent, eius duntaxat equis pepercerant. cum
 pro se Germanus abunde respondisset, nec tamen imperator dolorem
 lenire potuisset, ad extremum adiecisse Mauricium aiunt "parce, Ger-
 mane, plura loqui: nihil iucundius quam per gladium emori." post haec
 secreto, ut Romani appellant, egreditur. quoniam autem Theodosius
 irato patri aderat, noceri in discrimen dati misericordia captus, paulum
 de loco secutus, exeunti in aurem insursum, fugeret hunc virum (im-
 peratorem), nisi occidi vellet. Germanus via publica, quam plebs me-
 diam nominat, domum suam concedit. vesperi coactis satellitibus suis
 sacrum deiparae templum petit, quod a Cyro Theodosii temporibus esse
 conditum fama non falsa praedicat. hic tum in consulatus gradum
 ascenderat; feruntque fuisse virum insigni probitate, liberaliumque di-
 sciplinarum cum modesta quadam insania cupidissimum. diei crepusculo
 cognoscit Mauricius Germanum cornua altaris apprehendisse, quare
 Stephanum eunuclium, filiorum suorum paedagogum, hominem nobilem

- V 232 παιδων (εὐνοῦχος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν τοῦ βασιλέως καὶ λίαν περιδοξος τοῖς ἀνακτόροις) πρὸς τὸν Γερμανὸν ἀφικέσθαι προσέταξεν, ὅπως πειθοῖ ὑπέξαγάγοι τῶν ἱερῶν περιβόλων ἐκεῖνον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Γερμανὸν ὡς εἶδον τὸν τοῦ βασιλέως εὐνοῦχον ὑπέξαγαγεῖν τοῦτον ἐθέλοντα τοῦ τῆς Θεομήτορος ἱεροῦ, ἀν-5
τικαταστάντες ἔξωθοῦσι τὸν Στέφανον, αἰσχίστοις αὐτὸν περιβάλλοντες ὀνειδέσει. νυκτὸς δὲ γεγονυίας ὑπέξερχεται τοῦ τεμένους ὁ Γερμανός, καὶ πρὸς τὸ μέγα τῆς πόλεως ἱερὸν μετεφοίτησε, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος λίαν φιλοτίμως καὶ πολυτελῶς ἰδρυμένον· τοῦτο καλοῦσιν ἐκκλησίαν μεγάλην οἱ 10
Βυζάντιοι. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος ῥάβδῳ ἐμαστίγου τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Θεοδόσιον· ἔφασκε γὰρ τὸ ἀπόρητον εἰς Γερμανὸν ἐκεῖνον
- P 208 μεταγαγεῖν. (9) τούτων δὴ πραττομένων, οἱ Ῥωμαῖοι τῆς ὁδοιπορίας ἔχόμενοι Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιτείνουσιν. ὁ δὲ Γερμανὸς ὀπλίταις συμπεφραγμένος ἀπριξ εἶχετο τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ 15
αὐτοκράτωρ πληθὸς τῶν σωματοφυλάκων ἐξέπεμψεν, ὑπέξαγαγεῖν τοῦ ναοῦ τὸν Γερμανὸν ὀρεγόμενος. ἐντεῦθεν θυμὸς μέγας τῇ πόλει ἐνέσκηψε. πείθεται τοίνυν ὁ Γερμανὸς τοῦ τεμένους ὑπέξειλθεῖν. τὸ τοίνυν πληθὸς τῆς πόλεως ἀθροισθὲν περὶ τὰ προαύλια γίνεται τοῦ ἱεροῦ, καὶ τις ἀνὴρ, Ἀνδρέας ὄνομα αὐ-20
τῷ, τῶν περὶ τὰς ἱερὰς ἀπασχολουμένων λιτῶν, μεγίστη φωνῇ κέκραγε “παλινδρόμοι πρὸς τὸ ἱερόν, Γερμανεῖ· τὴν σεαυτοῦ
- B σῶζε ψυχὴν· θάνατός σοι τὸ ἐπαγόμενον.” καὶ πείθει τὸν Γερμανὸν μεταφοιτῆσαι πάλιν πρὸς τὰ ἐνδόμυχα τοῦ ναοῦ. τὰ δὲ πλήθη συρρευσάντα ἐβλασφήμουν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ με-25
γίσταις ὕβρεισι τὸν Μαυρίκιον ἔβαλλον, τῷ δὲ τῶν Μαρκεσι-

et inter aulicos imprimis conspicuum, eum convenire et persuasum e sacris septis educere iubet. comites Germani videntes quid eunuchus conaretur, resistunt, ipsumque conviciis turpissimis opertum templo expellunt. noctu Germanus se subducit, et in amplissimum urbis templum, a Iustiniano imperatore admodum ambitiose ac sumptuose exaedificatum, quam Byzantii ecclesiam magnam vocitant, porro transit. Mauricius Theodosium fustibus accipit, quod ei arcana sua aperuisset. (9) his ad hunc modum procedentibus, Romani iter aggressi cupiditatem Byzantium intendunt. Germanus armatis septus, templo fixus adhaeret. imperator complures de excubitoribus suis ad eum educendum mittit; unde civitatem ira pervadit. flexus tamen Germanus exire instituit. tum plebs urbana aedis vestibula concursat, et Andreas quidam, sacris precibus in ea vacare solitus, voce altissima exclamat “recurre in templum, Germane; conserva vitam tuam: exitium tibi suadetur.” quibus vocibus obsequens in abditiore aedis gradum revocat. tum vulgus coitione facta probris imperatorem lacerat, exquisitisque contumeliis in eum debaccha-

στῶν καταλόγῳ συνέταττον· αἴρεσις δὲ αὕτη μετὰ τινος μωρᾶς
 εὐλαβείας ἐνήθης τε καὶ καταγέλαστος. σφριγῶντος τοιγαροῦν
 τοῦ ταράχου, οἱ τὰ τεῖχη διαφρουροῦντες δημότιοι τούτων ἀκη-
 κοότες, τῇ φρουρᾷ χαιρεῖν εἰπόντες ἀναμίγνυνται τῷ λαῷ τῷ
 5 στασιάζοντι. πανταχοῦ τοιγαροῦν τῇ πόλει περικυμαίνοντος τοῦ
 κακοῦ, ἀλογίστῳ ὄρμῃ καταμανῶς τὰ πλήθη τὴν οἰκίαν Κων-
 σταντίνου τοῦ λεγομένου Λαρδῦ τῷ πιμφάγῳ πυρὶ καταφλέγου- C
 σιν. ἀνὴρ δὲ οὗτος ἐτίγχανεν ὧν τῶν ἐς συγκλήτου βουλήν ἐπι-
 φανεστάτος, τὴν τε τῶν πατρικίων ἀξίαν περιεβέβλητο οὗτος,
 10 καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῶν φόρων τῆς ἐξῆς πρό τινος καιροῦ ὑπὸ
 τοῦ αὐτοκράτορος ἀπειλήφει, ὃν ἔπαρχον πραιτωρίων εἰώθασιν
 ὀνομάζειν Ῥωμαῖοι. τοῦτον ὁ Μαυρίκιος ἐν τοῖς προτερεύουσι
 τῶν ἀρχόντων ἐκέκτητο. τοιγαροῦν μεσοῦσης νυκτὸς τὴν βασι-
 λειον στολὴν ἀποδυσάμενος, τὴν τε ἐπηρέτιν ὀκτάδα παραστη-
 15 σάμενος (δρόμιωνα δὲ ταύτην εἰώθασιν τὰ πλήθη ἀποκαλεῖν) καὶ D
 χρήματα ἐς αὐτὴν ἐκβαλὼν ἅμα τῷ γυναικῷ καὶ τοῖς παισὶν ἐπ'
 αὐτῆς ἐπιβαίνει, τὸν τε Κωνσταντῖνον ἀναλαβὼν πρὸς ἀπόδρα-
 σιν εἶδεν. τὰ δὲ πλήθη ἐπὶ τὴν τυραννίδα κατολισθῆσαντα κα-
 τεπαννυχίζοντο τοῖς κακοῖς, καὶ ἐς τὸν Μαυρίκιον ἐρραψώδου
 20 μετ' ὕβρεως ἄσματα. ἐπέσκωπτόν τε καὶ τὸν ἱεράρχην τὸ τη-
 νικαῦτα καιροῦ, ὃν πατριάρχην σύνθητες Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν·
 Κυριακὸς ὄνομα αὐτῷ. τῷ ὄντι γὰρ τὸ πλήθος ἀπαιδεύτο καὶ
 πρὸς τὸ χεῖρον ταῖς τροπαῖς ἐμμανές, δυσνοουθῆτητόν τε καὶ τοῦ
 συνοίσοντος λίαν ἀμύητον. λαίλαπος τοιγαροῦν γεγρονίας με- P 209

tur, et Marcionistis aggregat; quae est haeresis cum quadam fatua re-
 ligione stolidi et deridicula. fervente igitur tumultu, plebeii, qui muros
 custodiebant, his auditis, deserta custodia tumultuantibus sese immiscent.
 itaque malis urbem undique instar fluctuum inundantibus, plebeia multi-
 tudo caeco impetu et furore incitata Constantini Lardys aedes igne in-
 iecto perdit. erat hic vir e senatu illustrissimus et patricia dignitate
 cohonestatus; et antea tributis Orientalibus recipiendis (quem praefectum
 praetorio Romani nominare solent) ab imperatore praepositus, et inter
 primos principes habitus. in hoc rerum statu Mauricius medio noctis
 vestem augustalem exuens et privatam induens, dromone, ut vocatur,
 conscenso et grandi pecunia illata, una cum uxore liberisque et Con-
 stantino fugam inivit. cui vulgus, ut tyranno, tota nocte male dicere
 non cessavit, cantilenis etiam in eum per contumeliam compositis.
 scommatis item in Cyriacum hierarcham sive patriarcham, ut Romanis
 appellare mos est, insultabant. sane multitudo popularis imperita est;
 et rebus mutatis deteriora furiose complectens admonitiones respuit; et
 quid conducibile sit, prorsus non intelligit. procella igitur notis immane

γίστης, ἔξαισιόν τε νότου προσπνεύσαντος, μόλις ὁ Μαυρίκιος διασώζεται ἐπὶ τὸν νεῶν Ἀυτονόμου τοῦ μάρτυρος, ὡς ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν καὶ πενήκοντα τῆς πόλεως Κωνσταντίνου τοῦ αὐτοκράτορος. ἐπιγίνονται δὲ αὐτῷ νόσοι ἀρθρίτιδες. ταύτης
 V 283 δὲ τῆς νόσου ἀσθένεια καθέστηκε δυστυχῆς τοῖς τὸ βασιλείου⁵ ἄστυ κατοικοῦσι διὰ παντός· τὰς δὲ αἰτίας οὐ δίδεμι, ἵνα μὴ τὴν ἱστορίαν παραμορφώσωμαι. τότε Μαυρίκιος ἔξαποστέλλει
 B τὸν Θεοδοσίον ὡς τὸν Χοσρόην γενέσθαι καὶ περὶ συμμαχίας καθικετεῦσαι τὸν βάρβαρον, ἀναμιμνήσκειν τε καὶ ὅσα περ αὐτῷ δυστυχῆσαντι Μαυρίκιος διελύσατο, ἀξιοῦν τε ἀμοιβάσαν τὴν¹⁰ χάριν ἀντιταλαντεύεσθαι, ὅλης ὁμοῦ τῆς οἰκίας ἐν μεγίστῳ καταπεπτωκυίας κινδύνῳ. ὑπεδείκνυε δὲ καὶ τὸν δακτύλιον ὁ Μαυρίκιος, παρενεγγύα τε μηδαμῶς ποιήσασθαι τὴν ἀνύξευσιν, εἰ μὴ πού γε αὔθις θεάσοιτο τὸν δακτύλιον. οὕτω μὲν οὖν ὁ Θεοδοσίος ἐπὶ τὴν Νίκαιαν γίνεται. ἀλλὰ καὶ συντέκδημος γίνε-
 C ται αὐτῷ Κωνσταντῖνος, ὃν τὰ πλήθη Λαρθὸν κατανόμαζον.

Κατὰ ταύτην τὴν νύκτα ἀνὴρ δημότης ἐπίσημος (ἑβδομήτης δὲ ἦν αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον) καὶ ἕτεροι τοῦ χλοάζοντος χρώματος ἔρασταὶ τὰς πύλας τοῦ τείχους ἀναπετάσαντες πρὸς τὸν τύραννον παραγίνονται. ὁ δὲ Γερμανὸς ἐς βασιλείας καταπεπτω-
 20 κῶς ἔρωτα, καὶ Θεόδωρον (σιλεντιαρίου δὲ οὗτος στρατεύματι
 D ἐκεκόςμητο) πρὸς τὸν Σέργιον ἐπεμπε (κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ οὗτος ὁ Σέργιος δῆμαρχος ἐτύγγανεν ὢν τῆς Πρασίνων πληθύος), καὶ ἤξιον ὑπὸ τοῦ δήμου τὸν βασιλικὸν ἀναδῆσασθαι στέφανον

fremetibus excitata, Mauricius aegre ad aedem martyris Autonomi vivus evadit; qui locus Cpoli circiter centum et quinquaginta stadiis abest. praeterea articulorum doloribus corripitur; cuius morbi misera imbecillitas urbem imperialem incolentibus semper infesta est. causas disserere nolo, ne quid historiae facies immutetur. mittitur a Mauricio ad Chosroem Theodosius, qui et auxilium supplex roget, et regem commonefaciat quantum durissimis temporibus suis praesidium ab eo auxiliumque senserit, tantorumque beneficiorum remunerationem aliquam postulet, quandoquidem cum universa domo in extremum praecipitatus sit discrimen. ostendit porro annulum, cohortando ne ullo modo redeat, nisi eundem rursus conspexerit, sic Theodosius Nicaeam defertur, quem Constantinus Lardys comitatur.

Eadem nocte vir plebeius et egregius, cognomento Hebdomites, aliique Prasiniae factionis moenibus egressi ad tyrannum se conferunt. caeterum Germanus regnandi desiderio incensus Theodorum Silentiarii honore ab exercitu donatum ad Sergium, qui per id tempus Prasinorum tribunal agebat, rogatum mittit, ut eius opera certis conditionibus et pactis, quae simul scripta mittebat, liceret sibi a populo diadema im-

ἐπὶ συνθήκαις τισὶ καὶ ὁμολογίαις ἐγγράφοις. ὁ μὲν οὖν Σέρ-
 γιος ἐξ ἑωθινοῦ πρὸς τοὺς κορυφαιοτέρους τοῦ δήμου τοὺς λό-
 γους τοῦ Γερμανοῦ μεταχέτευσεν. δυσανασχετοῦσι τοίνυν οἱ
 λεγόμενοι Πράσινοι, καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀποπέμπονται, φάσκοντες
 5 “οὐκ ἂν μεταβολὴν τῆς αἰρέσεως ὁ Γερμανὸς ποιήσεται πώποτε,
 οὔτε μεταθήσοι τὸ δόγμα διὰ τὸ ἐς ἄγαν ἱμπαθῶς διακείσθαι
 περὶ τὴν τῶν λεγομένων Βενέτων προσπάθειαν.” οὕτω μὲν οὖν
 οἱ Πράσινοι τοῦ Γερμανοῦ τὰς ἐλπίδας ὠβέλισαν· ἐπεὶ δὲ ὁ Γερ-
 μανὸς διητύχησε τοῦ βουλήματος, περὶ τὴν τοῦ τυράννου μετε-
 10 χώρησεν εὐνοίαν, καὶ προσκυνεῖ πρὸς ὃν ἡ τύχη ὡς ἔπος εἰπεῖν
 μεταβέβηκεν.

10. Οἱ δὲ Πράσινοι εἰς τὸ λεγόμενον Ῥήγιον γίνονται, P 210
 καὶ ταῖς εὐφημίαις τὸν τύραννον μεγαλύνουσι, καὶ πείθουσιν ἐν
 τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ (τόπος δὲ οὗτος τοῦ ἄστεος ἀπὸ σημείων
 15 ἐπτὰ) τὸν Φωκῶν ἀφικέσθαι. κατ’ αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὁ τύραν-
 νος τὸν ἀσηκρήτοις Θεόδωρον, τῶν βασιλικῶν ταχυγράφων ἄν-
 δρα ἐπίσημον, ἐν τῇ λεγομένῃ ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ ἐκπέπομφεν,
 ὅπως οἱ Βυζάντιοι λυοὶ τὸν ἱεράρχην τὴν τε σύγκλητον ἀναλυθό-
 μενοι ὡς αὐτὸν παραγέωνται. ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος ἀφικόμενος
 20 ἐπὶ τὸ μέγα τέμενος τῆς πύλεως τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτο-
 κράτορος ἰδρυμένον, ἀνεῖς ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψηλῶν (ἄμ-
 βωνα ταῦτα τὰ πλήθῃ ἀποκαλεῖ) τὸ τοῦ τυράννου πρόστημα B
 τῷ λαῷ μεταδίδωσι. πάντων τοιγαροῦν γενομένων πρὸς τὸν
 Καλυδώνιον τύραννον, τὸν τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστα-
 25 τον Κένταυρον (πρέπει γὰρ οὕτω τὸν Φωκῶν ὀνομάζεσθαι), ἔδο-

peratorium consequi. Sergius prima luce ad populi primores de Ger-
 mani petitione refert. Prasini moleste ferunt, petitioneque relecta Ger-
 manum nunquam factionem permutaturum neque a placito suo discessu-
 rum autumant, quia Venetae factioni modis omnibus sit deditissimus.
 sic Prasini spes Germani confoderunt. qui, postquam res secus ivit quam
 voluisset, ad tyranni amicitiam conversus, cui fortunam videbat propi-
 tiam, ut verbo dicam, eum adoravit.

10. Prasini Rhegium venientes tyrannum faustis acclamationibus
 beant, auctoresque illi sunt ut in Septimum (locus ab urbe septem mil-
 libus abest) progrediatur. eodem die tyrannus Theodorum a secretis,
 inter celeres scribas seu actuarios imperatoris virum clarissimum, in ma-
 gnam, ut dicitur, ecclesiam populum Byzantium una cum hierarcha et
 senatu ad se vocatum mittit. Theodorus templum urbis amplissimum a
 Iustiniano Augusto constructum ingressus, excelsos gradus sive ambo-
 nem vulgo dictum ascendit, tyranni mandatum palam edictat. universis
 igitur profectis ad tyrannum Calydonium, ad Centaurum in modesta
 purpura protervissimum (his quippe nominibus Phocam par est afficere),

ξεν ὁ μιζοβάρβαρος τύραννος κατειρωνευόμενος Γερμανὸν ἀναγορεύειν ἐθέλειν. τῶν τοίνυν δῆμων κατευφημούντων τὸν τύραννον, καὶ πάντων τῆς μεταβολῆς γλιχομένων, ἀναγορεύεται τὸ κακόν, καὶ κύριος τῶν σκήπτρων ὁ τύραννος προχειρίζεται, καὶ κρατεῖ τῆς εὐδαιμονίας ἢ συμφορᾶ, καὶ λαμβάνει τὴν ἔναρ-5 ξιν τὰ μεγάλα καὶ ἐπίσημα τῶν Ῥωμαίων ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀτυχή-
C ματα. περιβάλλεται τοίνυν τὸν βασιλειον στέφανον ὁ παλαμναῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐν τῷ νεῷ τοῦ προφήτου καὶ βαπτιστοῦ
V 284 Ἰωάννου. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβαίνει τῆς πόλεως, ἐφιζάνων ἀρμαμάξης βασιλικῆς. οὕτω μὲν οὖν ἐπιφανῆ καὶ περιδοξὸν τὴν 10 εἴσοδον ἐπὶ τὰ βασιλεια τεθρίππῳ λευκῇ ὁ τύραννος ἐποιήσατο, καὶ οἷα νεφέλην χρυσοῦν ὑετίζουσαν τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐκπομπὴν τοῖς ἐντυγχάνουσι κατομβρῖσατο. πολλοὶ δὲ παρὰ τῶν δῆμων κρότοι εὐχαί τε καὶ εὐφημίαι τοῖς ὡσὶ τοῦ τυράννου περιε-
D κέχυντο. ἐπεὶ δ' εἰσῆρρησεν εἰς τὰ βασιλεια, πανηγυρίζει τὰ 15 πλήθη, ἵππικοῖς ἀγῶσι τὴν δυστυχῆ ταύτην ἀναγόρευσιν ἐορτάζοντα. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβατήρια τῶν σκήπτρων τοῖς στρατεύμασι δῶρα παρῆχετο. ὑπὴν δὲ τῷ τυράννῳ καὶ γύναιον (Λεοντία ὄνομα αὐτῷ) ταύτη στέφανον βασιλειον περιτίθησιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πομπαῖς εἰθίσται τοῖς αὐτοκράτορσι τοὺς ὁμοζύγους ἀνα- 20 γορεύειν, ἐπιφανῶς τιμήσας τὸ ἔθος ὁ τύραννος τὴν Λεόντιαν
P 211 βασιλισσαν ἤξιον θριαμβεύειν. γίνεται τοίνυν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τοῖς δημοτικαῖς περὶ τῆς στάσιως ἄμιλλα. ἦν γὰρ αὐ-

13. ἐντυγχάνουσι IP.

visus est semibarbarus et simulavit se velle Germanum imperatorem de-clarare. sed enim populo illi applaudente omnibusque res novas exposcentibus, promulgatur pestis illa, et sceptri dominus tyrannus deligitur, obtinetque felicitatem calamitas, et ingentia atque insignia Romanorum detrimenta, ut summam dicam, procedere incipiunt. itaque corona in aede Ioannis Baptistae et Prophetae homo consceleratus induitur; ac postridie imperatorio in curru, quadrigis albis, splendida et magna pompa urbem et palatium inquit, e thesauris imperatoris, velut ex aurea nube passim imbrem spargens aureum. multis tum populi plausibus, multis complurium votis et gratulationibus eius aures circumsonuerunt. fit concursus ad regiam, equestria certamina instituuntur, et infelicis huius creationis dies festus agitur. postridie propter initum imperium congiarium dat militibus. habebat uxorem vocabulo Leontiam tyrannus: huius caput corona imperatoria cingit. quia vero imperatores coniuges suas publice et solenni cum apparatu Augustas pronuntiare consueverant, consuetudinem eam tyrannus insigniter colens Leontiae pompam ac triumphum parandum iudicavit; quo die populares de loco stationis li-

τοῖς ἢ περὶ τῶν τόπων θείσις ἐπίμαχος· τῶν Πρασίνων γὰρ ἐθελόντων ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμπελίῳ (προαύλιον δὲ τοῦτο τῆς βασιλέως οἰκίας) τὴν στάσιν ποιήσασθαι καὶ τὴν βασιλίδα τοῖς εἰσθόσι κρότοις ὑμνεῖν, ὃ τῶν Βενέτων δῆμος ἀντέλεγεν· ἔδοξε 5 γὰρ αὐτοῖς ἄηθεις τοῦτο πεφυκέναι καὶ ξένον. μεγίστου τοιγαροῦν γενομένου ταράχου, τὸν Ἀλέξανδρον εἰσπέμπει ὁ τύραννος κατευνάσαι τῶν ἀμφισβητουμένων τὴν ἔριν. ἦν δὲ οὗτος ὁ Ἀλέξανδρος ἀνὴρ πονηρός, τῶν καταστασιασάντων Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος λίαν ἐπίσημος. ὁ μὲν οὖν Κοσμάς ὁ τὴν δη- B
10 μαρχικὴν περικείμενος ἐπιστυσίαν Ἀλεξάνδρου τοῖς λόγοις ἀντέτεινεν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος γαῦρον καὶ τυραννικὸν κεκτημένος τόλμην ἕβρισιν ἔβαλλε τὸν Κοσμίῳ, εἶτα καὶ χεῖρα ἐπὶ τὸ στέφνον ἐπιβυλῶν τοῦτον ἐξώθησεν· ὁ δὲ Κοσμάς ὑπὸ τῆς ὠθῆσεως ἀνατρέπεται. ἐπὶ τούτοις οἱ Βένετοι χυλευμένοι κατὰ τοῦ
15 Ἀλεξάνδρου ἐξώθουν δημῶδεις βούς. ἃ δ' εἶπον ἐκεῖνα ταυτὰ γε (καλὸν γὰρ καὶ τῆς ἰδιώτιδος φωνῆς μνήμην ποιήσασθαι) “ὑπαγε, μάθε τὴν κατάστασιν· ὁ Μαυρίκιος οὐκ ἀπέθανεν.” (11) ὁ δὲ τύραννος τούτων ἀκροῦς ἀποπαύει τὰ πλήθη καθυ- C
λακτοῦντα περὶ τῶν καιριῶν, τῇ δ' ἐπαύριον πρὸς τὸν φόνον
20 τοῦ αὐτοκράτορος ἐκβαχέυεται. τοιγαροῦν ὁ Μαυρίκιος τῷ μεταμῆλῳ φιλοσοφῆσας τὸν κίνδυνον, τὸν δυκτύλιον πέμπει Θεοδοσίῳ τῷ παιδί ἐπιβεβηκότι Νικαίας τῆς πόλεως, ἀναξυῦξαι τε πρὸς αὐτὸν θῦττον προσέταξεν. οὕτω μὲν οὖν Θεοδοσίος γεγωνῶς πειθήνιος τῷ πατρὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἠῆτομόλησε, καὶ
25 φιλνυπόστροφος γεγωνῶς πρὸς ἀποσφαγὴν πυριγίνεται. τοίνυν ὁ

garunt. nam cum Prasini in Ampelio, quod est regiae vestibulum, stationem habere ibique Augustam solitis plausibus excipere vellent, repugnabat Venetorum populus, cui istuc insuetum et peregrinum videbatur. tumultu igitur maximo exorto, tyrannus ad controversiam componendam Alexandrum mittit, hominem perversum et inter seditiosos adversae Mauricium nobilem. ei Cosmas Venetorum tribunus se obiicit. Alexander superbus et tyrannica praeditus audacia Cosmam contumeliis lacessit, manumque in pectus adacta eum propellit. Veneti irascentes clamorem communiter tollere in verba huiusmodi (placet enim et privatae vocis meminisse) “apage, cognosce rerum statum melius: adhuc vivit Mauricius.” (11) tyrannus his cognitis populum de praerogativa loci dissidentem et mutuo allatrantem tranquillat, ac die postero ceu furore quodam bacchico stimulatus caedem Mauricii parturit. is actorum suorum poenitens, et periculum supra caput sapienter considerans, Theodosio filio, qui iam Nicaeam pervenerat, anulum transmittit atque ad se celeriter reverti iubet. Theodosius patris imperata faciens ad calamitatem

- D** τύραννος στρατιωτῶν ἐκπέμψας ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ἐν ἧ καὶ ἡ Χαλκηδόνος πόλις καθίδρυσται, ἀναιριεῖ τὸν Μαυρίκιον εἰς τὸν λεγόμενον Εὐτροπίου λιμένα. προαιρουῦνται ἐπ' ὄψει τοῦ βασιλέως οἱ παῖδες οἱ ἄρρενες, ἐντεῦθεν τῷ τῆς φύσεως ξίφει τῷ φόνῳ τῶν παίδων προκολύζοντες οἱ φονευταὶ τὸν Μαυρίκιον. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος φιλοσοφῶν τὸ δυστύχημα τὸν ἐπὶ πάντων ἀνεκαλεῖτο Θεόν, καὶ πυκνότερον ἀπερθέγγετο “δίκαιος εἶ, κύριε, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου.” γίνεται γοῦν καὶ τὸς παρηνάλωμα ξίφους, ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς
- P 212** ὑποστάς, ἐπιτάφιον ὡσπερ τῶν τέκνων τὴν ἐς ὕστερον ἑαυτοῦ ἀναίρεισιν κληρωσάμενος, προεπιδειξάμενος τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ με-
- V 285** γέθει τῆς συμφορᾶς. τῆς γὰρ τιθῆνης ὑποκλεψάσης ἐν τε τῶν βασιλικῶν μειρακίων, καὶ πρὸς ἀποσφαγὴν τὸ ἑαυτῆς ὑπομάζιον παραδούσης, κηρύττει λόγος ἀληθῆς Μαυρίκιον τὸ ἀπόρρητον ἔξειπείν τοῖς φονεύουσι, καταμηνῦσαι τε τὴν ἀποκρουφῆν τοῦ παιδός, καὶ μὴ δίκαιον εἶναι κατισχυρῆσθαι τὸν φόνον παρανοθεύεσθαι τῇ ὑποκλοπῇ τοῦ υἱοῦ. οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ νόμιος φύσει ὑψηλότερος γεγωνῶς ὑπαλλάττει τὸν βίον.
- B** λέγεται δὲ τὸν βασιλέα Μαυρίκιον πρὸ τινῶν τῆς ἀναιρέσεως χρόνων ἐν τοῖς σεβασμιωτέροις τῆς οἰκουμένης ναοῖς ἐν γράμμασι καθικετεῦσαι τὸν ἕνα τῆς ὑπερκοσμίου τριάδος Χριστὸν Ἰησοῦν τὰς ἀντιδόσεις τῶν βεβιωμένων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν θνητὸν καὶ ἐπίκηρον κόσμον ἀπολαβεῖν.

transfugit, libenterque reversus ad mactationem adest. tyrannus emissis militibus e regione principis urbium, ubi Chalcedon condita visitur, in portu Eutropii Mauricio vitam eripit, prius eo spectante maribus eiusdem filiiis iugulatis. in qua filiorum iugulatione prius cum naturae gladio homicidae illi cruciaverunt. qui casum hunc infelicissimum, ut sapienti decorum est, perferens, rectorem omnium deum clara voce, ut exaudiri posset, appellabat et crebrius alloquebatur, “iustus es, domine, et rectum iudicium tuum.” deinde et ipse amputato capite consumitur, necem suam quae consecuta est, velut epitaphium filiiis condens; cuius virtus ante in summa calamitate enituit. nam cum nutrix unum de puerulis imperatoris suffurata suum adhuc lactentem pro eo iugulandum subiecisset, ferunt, quod res est, Mauricium percussoribus arcanum detexisse occultationemque pueruli indicasse, et minime iustam esse affirmasse, ista subtractione sui filii germanam caedem quasi adulterari atque corrumpi. hunc in modum imperator ipsis naturae legibus superior factus vitam hanc cum alia mutavit. auditione accepimus insuper eum aliquanto ante caedem scriptis litteris per omnia augustiora orbis templa pias preces ad Christum dominum, unam e coelesti trinitate personam, efflagitasse, ut eorum quae deliquisset in hac mortali et caeduca vita poenas ab se reposceret.

Ὁὐ παρώσομεν δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς λεγομένης αὐτοῦ διαθή-
 κης ταῖς ἱστορίαις συντάξασθαι. κατὰ γὰρ τὴν ἑναρξιν τῆς βα-
 σιλείας Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος χάριτος σφραγίσιν ἐνελη-
 μένος εὐρέθη Μανρίκιον τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν ᾧ ἐτύγχανεν ὡν
 5 διαθίμενος ὑπὲρ τὴν αὐτῷ μελετήματα μετὰ τὴν ἀποβίωσιν
 προελθεῖν· νόσῳ γὰρ χαλεπῇ περιπεπτωκὼς ὁ Μανρίκιος τῷ
 πεντεκαίδεκάτῳ ἔνιαυτῷ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας ἐν γράμ-
 μασι διτύπου τὸ κράτος. τὸν μὲν Θεοδόσιον τὸν πρεσβύτερον C
 παῖδα τῆς Κωνσταντινίου πόλεως κύριον καταστήσας τὰς ἐφύας
 10 φροντίδας αὐτῷ περιτίθει· τὸν δὲ Τιβερίον τῆς πρεσβυτέδος
 Ῥώμης βασιλείᾳ δίδετο, τὴν τε Ἰταλίαν καὶ τὰς περὶ τὸ Τυρρη-
 νικὸν πέλαγος νήσους τούτῳ ἀπέδοτο· τὰ δ' ἄλλα τῆς Ῥωμαίων
 πολιτείας τοῖς ἑτέροις παισὶ κατετεμαχίσυτο, κηδεμόνα τῆς ἀν-
 ρου τῶν παίδων ἡλικίας Δομετιανὸν προστησάμενος, ὅς πρὸς
 15 γένος τῷ Μανρικήῳ συνῆπτετο. οὗτος τῆς ἐπιφανοῦς τῶν Με-
 λιτηνῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἀρχιερατικὴν τιμὴν ἐπεφέρειτο, ἀνὴρ δε-
 ξιὸς τὴν πρῶξιν, δεξιώτερος τὴν προαίρεσιν· καὶ οὖν μεγαλονοία D
 συνέσειος τῆς Ῥωμαίων πολιτείας τὰς ἐπισημοτέρας τῶν πράξεων
 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιπίστευτο. περὶ μὲν οὖν τῆς ἀρετῆς
 20 τοῦ ἀνδρὸς οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ τελειώτερον τὸν λόγον τεκται-
 νασθαι· ἴνα δὲ μὴ τὸν περὶ τούτου λόγον παχύνοντες τοῖς καιριω-
 τέροις τῶν ἀφηγημάτων ἀπρόσφορον τὴν ἀναβολὴν περιβύλωμεν,
 ἐπὶ τὰ προσεχῆ τῆς διηγήσεως φέρε τὴν συγγραφὴν οὐκίσωμεν.

12. Τὰ μὲν οὖν σώματα τῶν τεθνεύτων ἐπίδουκρον παί- P 213

25 γγιον τοῖς τῆς θαλάσσης ἀκοντίζονται κύμασι· καὶ τὴν ἰδεῖν τὸ

Non omitteremus etiam illa huic historiae adscribere, quae de eius testamento dicuntur. imperium ineunte Heraclio tabellae involutae et obsignatae inventae sunt, in quibus conscripta patebant quae post suum ex hac luce discessum fieri vellet. nam cum imperii sui anno quintodecimo in morbum difficilem esset lapsus, de imperio constituit et in litteras constituta redegit. Theodosium filiorum natu maximum Cpolis dominum fecit, cum administratione Orientis. Tiberio Romam veterem cum Italia et insulis in mari Tyrrheno decrevit. caeteras Romanae ditionis provincias inter reliquos filios distribuit, hisque aetate ad huc immaturis Domitianum cognatum suum, nobilis ecclesiae Melitenensis antistitem, virum rebus agendis dextrum, consilio dexteriolem, tutorem designavit; quamobrem imperator maioris momenti negotia ei expedienda ob eximiam prudentiam committebat. sed de virtute huius viri nihil nunc quidem attinet agere pluribus. ne igitur super eo orationem extendentes, quae opportunus narrari possunt, inutiliter differamus, agē, ad consequentia stilum dirigamus.

12. Occisorum corpora, flebile ludibrium, fluctibus marinis obiecta sunt. licebatque videre recens neci data nunc ad littus quasi data opera
 Theophylactus.

ρεΐθρον ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ θαλάττιον ποτὲ τῇ χέρσῳ τὰ νεοσφυγῇ φιλοτιμούμενον σώματα, ποτὲ φιλυποστρόφοις τισὶν ἀντωθίμασι πρὸς τὴν ὑποδεξιμένην ἐναγκαλιζόμενον θάλατταν. Θεατρίζεται τοίνυν τοῖς ὄχλοις τὰ τῆς βασιλικῆς συμφορᾶς, εἰπεῖν δὲ μᾶλλον οἰκειότερον, τὰ περὶ τὴν οἰκουμένην συμπτώματα. οἷ5
 τε τῆς Χαλκηδόνης αἰγιαλοὶ ἐπληροῦντο τῶν ὄχλων, καὶ τῆς ἐαυτῶν ἀνοίας τὴν ἱστορίαν ἐλίμβανον, πίνακας δυστυχημάτων τινὰς τὰ τῆς θαλάττης ἀτενίζοντες κύματα, γυνὰ τὰ τῶν βα-
 B σιλῶν σώματι Θεατρίζοντα. τοῦτων δῆτι ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἠδομένων ἐπὶ τοῦ βήμματος τῆς τυραννίδος ληξιάσης πληροῦται 10
 δακρῶν ὁ ξύλλογος, μονονοχὶ ἐπ' ὄψει πάντων εἶναι δοκούντων τῶν βυσιλικῶν συμφορῶν. διὰ τοι τοῦτο ὁ τῆς ἱστορίας
 V 286 πατήρ, τὸ ἀκροατήριον Θεασύμενος ἅπαν ὑπὸ τῶν δακρῶν περιρρεόμενον διὰ τῶν θρήνων, ἐγκοπὴν τοῖς ἀφηγήμασιν ἐμβαλὼν αὐτοσχεδίους τισὶν ὕδρυμοῖς, τάδε τοῖς συνελθλυθόσι παρέ- 15
 θετο.

C Θέατρον καὶ βῆμα καὶ παρρησία συμπενθείτω μοι σήμερον. πανηγυρίζετω δὲ τραγωδία καὶ δάκρυον. ἐξαλλέσθω δὲ κατορχούμενος θρήνος, τηλικαύτης κατηφείας ἑορτῇ θρησκευόμενος καὶ τιμώμενος. ἀποχειρῶσθωσαν οἱ λόγοι τὸν κρότον, 20
 τὴν εὐφημίαν αἱ μουσαί, τὸ λευκὸν Ἄθῆναι τριβώνιον. χηρεύουσι γὰρ ἄρεται, καὶ τὸν ἐαυτῶν ἀναζητοῦσιν ἠγίοχον, ῥιγδαίου φθόγου τινὸς τὸν ἐκείνου διαρρηξάντος ἄξονα. ἄνδρες

17. Titulum addunt IP: *Μονοδία τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῖς τῷ Μανρικίφ συγκεκυρηκόσιν.*

appelli, nunc reciproco fluctu complexa, rursum in mare abripi. casus igitur calamitatis imperatoriae seu, ut verius dicam, totius orbis, ceu in theatro spectandi argumentum populo praebuerunt. complebantur Chalcedonis littora spectantium turbis, cognoscebantque ibi quid effecisset popularis amentia, fluctus marinos nuda imperatorum corpora ostentantes, tanquam tabulas quasdam infortuniorum miseriarumque, contemplantes. cum ista historicus de loco superiore sublato iam tyranno Phoca recitasset, concio se in lacrimas effudit, quasi oculis ipsis tantam imperatorum calamitatem aspiceret. quocirca cum totum conventum in fletus et lamenta solutum cerneret, intercisa narratione, extemporanea quadam lamentatione haec ad auditores insuper est prolocutus.

Monodia scriptoris super his quae Mauricio contigerunt.

Theatrum, suggestus et licentia hodie mecum lugeant. tragoedia et lacrimae diem festum agant. lamentum tantae moestitudinis festo cultum et honoratum exiliat ac tripudiet. applausus praecidantur. desinant praedicare Musae. album pallium deponant Athenae. viduae ac desertae sunt virtutes, suumque aurigam requirunt, cuius currum impetus

Θεαταί, ἀλλ' εἶθε μὴ τηλικούτων κακῶν γέγονατε μάρτυρες. Ἰλιάς κακῶν ἢ ὑπόθεσις, Ἐριννύες τῷ λόγῳ χορός. ἡ δὲ σκηνὴ D
μοι τοῦ δράματος τάφος ἐπίσημος....

Ὁ μὲν οὖν Ἄλλιος (οὗτος γὰρ ὑπὸ τοῦ τυράννου τὸν τοῦ
5 αὐτοκράτορος ἐπεπίστευτο φόνον) διαπορθμῆναι τὰς τῶν ἀνηρη-
μένων πρὸς τὸν τύραννον κεφαλὰς. εἶτα πρὸς τὸ πεδῖον τὸ ἀνα-
κειμένον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ, ὃν Κάμπον Ῥωμαῖοι κατο-
νομάζουσι, ταῖς τυράννοις στρατιαιῖς τὴν τῶν βασιλείων στηλι-
τεύει ἀναίρεισιν. ἴδου γὰρ τοῦ μύσουσ καὶ διὰ τῆς θεωρίας με- P 214
10 τασχεῖν τὸ ἀφιλόνητον στράτευμα, ἵνα καὶ τίντας τοὺς ἐπὶ
τούτῳ καταμανέντας ἢ μισοπόνηρος τοῦ Θεοῦ καὶ ἀδέκυστος κρί-
σις τοῖς τῆς ἀντιδόσειωσ σαγηνεύσῃ δικτύοις. ἕπαντες γὰρ οἱ
τῶν παλαμναίων στρατοπέδων ἐκείνων μεγίστοις τε καὶ ποικίλοις
15 γὰρ λαβόντος παρηρησίαν πόλεμον, θεηλάτοις τισὶν ἀπειλαῖς τῶν
κακῶν ἐπιχείρων ἐκείνων κατεκληροδοτήσαντο τὴν ἀντίδοσιν, πο-
τὲ μὲν πυρὶ οὐρανόθεν βαλλόμενοι κατὰ τὴν τῆς παρατάξεωσ
ῶραν, ἄλλοτε λιμοῖς καὶ προνομῇ ἀναλισκόμενοι· οἱ δὲ πλείστοι
20 τὴν ζωὴν κατεστρέψαντο, καὶ οὐ πρότερον Πέρσας τὰ τῆς νίκης B
ἀπέλιπε, πρὶν ἂν εἰς τὸ παντελὲς διεφθάρῃ ἢ φιλοτύραννος ἐκεί-
νη καὶ ἀνοσιωτάτῃ πληθύνῃ. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκμηριῶσαι τὸ
λεχθησόμενον· διὰ γὰρ τοῦ λόγου τὴν πίστευσιν τὴν συνέχειαν
τῶν παρηκολουθησῶτων μικρὸν ὑποκλέψομεν. ὀπηγίκα πρὸς τὸν

quidam invidiae disruptit. utinam auditores ne tantorum malorum testes
essetis. Illiade incommodorum laboramus. Erinyes chori partes agunt.
illustris tumulus est mihi scena dramatis.

Caetera huius monodiae, ut auctor appellat, desiderantur.

Lilius igitur trucidationi huic imperatoris a tyranno praepositus oc-
cisorum capita ad eum apportat. deinde in Campo tyrannicis militibus
imperatorum caedem propositis ad spectaculum capitibus promulgat.
oportebat enim detestandi sceleris etiam spectando participem fieri cru-
delem immanemque exercitum, ut ita omnes qui in eo perpetrando insa-
nivissent, dei iudicium, cui odio est improbitas omnis, quodque nullis
muneribus corrumpi potest, idem retributionis rete involveret. omnes
quippe de copiis illis sanguinariis summis et diversis aerumnarum gene-
ribus impliciti disperierunt. nam Persis denuo ad armorum sumendorum
libertatem redeuntibus, deo vindice, quae male ausi fuerant, eorum poe-
nas meritas persolverunt, aliisque in conflictu, aliis fulminum ignibus,
aliis fame et servitute perditis, plurimi in ore gladii vitam hanc peccatis
obnoxiam finiverunt. nec prius Persae victoriae referre desierunt,
quam tyranni studiosus ille sceleratissimusque exercitus funditus con-
sumptus est. cui rei satis argumenti conciliat, quod subiungemus: nam

Ῥαζάτην τὸν πόλεμον ἐποίησατο αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, ἐξέ-
 τασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἀνακρίνας δύο καὶ μόνους στρατιώτας τῆς
 φιλοτυράννου πληθῆος ὑπολειμμένους ἐξέῤυρε, καίτοι μὴ πολ-
 λῶν μεσουλαβησάντων τῶν χρόνων. ἐπεὶ δὲ ἐνεύχμωσεν ἕτερος ὁ
 χρόνος δυνάμεις τό τε κακὸν κατανάλωτο, τὰ τῆς εὐπραγίας με-
 C ταπίπτει τοῖς Πέρσiais, καὶ ἀναιρεῖται ὁ Βαβυλώνιος δράκων,
 ὁ τοῦ Ὁρμίσδου Χοσρόης, καὶ ὁ Περσικὸς καταπιέεται πόλεμος.
 ἀλλ' ἐπὶ τὰς τῆς τυραννίδος πράξεις τακτικῶς ἀναδράμωμεν, ἵνα
 μὴ διλογῶμεν ταῖς παρεκβύσεις. οὐ διέλιπε γὰρ ἐξ ἐκείνου και-
 ροῦ μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμῶς τῆ Ῥωμαίων ἀρχῆ ἀπο-
 10 τεύγματα ποικίλα τε καὶ ἐξαισια καὶ τῷ μεγέθει ἀνυπομόνητα.

D
 V 287 13. Ὁ δὲ τύραννος (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) κατα-
 μεθυσθεὶς τοῖς ἀσεβήμασι πρὸς ἕτερον ἐκβυχθέντα φόνους,
 καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαυρικίου τὸν ἐκκεῖνον στρατηγὸν ἀποτίμνει
 τῷ ξίφει. ἀναιρεῖται τε καὶ Κομεντίολος ἐκεῖνος, ὃν πολλὰκις
 ὁ λόγος στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης ἀνέδειξε. καὶ δὴ καὶ Γεώργιος
 ὁ τοῦ Φιλίππικου ὑποστράτηγος. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Προμισεντίος
 ὁ τὰς τοῦ Πέτρου πεπιστευμένος φρονιδάς, ὃν δομίστικον
 P 215 εἰώθασιν οἱ Ῥωμαῖοι ἀποκαλεῖν. ὁ μὲν οὖν Θεοδόσιος ἀναξεν-
 ζας, ὁ Μαυρικίου παῖς τοῦ αὐτοκράτορος, εἰς τὸν ναὸν κατα-
 20 γείγει Ἀυτονόμου τοῦ μάρτυρος. ἀκηκῶς τοίνυν τοῦτο ὁ τυ-
 ραννος τὸν Ἀλέξανδρον πέπομφεν ἀποσιμῶσαι τὸν παῖδα. τοι-
 γαρὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἀναιρεῖ Θεοδόσιον. τὸν τε λεγόμενον
 παρὰ τῷ πλήθει Λαυδὸν εἰς τοὺς λεγομένους Διαδρόμους μετα-

fidei gratia seriem consequentium paulum interrumpemus. quando Hera-
 clius imperator expeditione adversus Raxatem suscepta exercitum recen-
 suit, re inquisita duos duntaxat milites ex illa multitudine quae tyranno
 saerat superstites invenit, tametsi anni non multi intercessissent. ve-
 rum ubi tempore procedente novas copias Romani sunt adepti et exer-
 citus ille improbus evanuit, Persarum felicitate commutata, Babylonius
 ille draco, Chosroes Hormisadae filius, interfectus est et bellum Persi-
 cum conquievit. sed ne gemina digressione utamur, ad tyranni facinora
 redeamus. sane ab occiso Mauricio usque ad nostra tempora Romano-
 rum imperio clades variae et ingentes ipsaque magnitudine intolerandae
 nunquam defuerunt.

13. Tyrannus (ut ad intermissa nos referamus) impietate ebrius
 ad alias caedes perpetrandas furit. in primis Petro Mauricii germano
 et duci cervices praecidit. tollitur e medio etiam Comentiolus, quem
 Europae ducem fuisse toties ostendimus. praeterea Philippici hypostrat-
 tegus Georgius. item Praesentinus Petro a consiliis, quem Romani do-
 mesticum vocant. Theodosius Mauricii filius rediens in aedem martyris
 Autonomi confugit. quo audito tyrannus Alexandrum ad adolescentem
 obtruncandum mittit. obtruncatur. insuper Lardyn in locum διαδρόμων

γαγῶν διαφθείρει τῷ ξίφει. λόγος δὲ ὑπὸ τινων τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ Γερμανοῦ χρηματίσασθαι φειδοῖ τῶν κινδύνων. διὰ τοῦτο ἄποσχέσθαι φασὶ τὸν Ἀλέξανδρον τῆς Θεοδοσίου φθορᾶς, ἕτερον δὲ προσεικότα αὐτῷ ἀνελεῖν, καὶ τοῦτον αὐτὸν τὸν Θεο-
 5 δούσιον τὸν παράδοξον τοῦτον κίνδυνον πεφευγότα τῆς ἐφῶς τύ-
 πους ἀμεῖψαι πολλούς, εἴτα ἐς ὕστερον πρὸς τῇ Κολχίδι γενέ-
 σθαι, μετὰ τοῦτο πρὸς τὰς ἐρήμους τῶν βαρβάρων μεταχωρή-
 σαντα, μαλακισθέντα τὸ σῶμι καταστρέψαι τὸν βίον. ὁ μὲν
 οὖν λόγος οὗτος ἀνὰ πῦσιν τὴν οἰκουμένην διήχησε· πλὴν δὲ
 10 τις αὐτὸν βάρβαρος ἀπεκέρησεν. ὡς γὰρ οὐδὲν τε ἦν, τὴν περὶ
 τούτῳ ταλαιπωρήσαντες ζήτησιν μετεσχηκότα τῆς ἀναιρέσεως
 καὶ τὸν Θεοδούσιον εἶρομεν. ἐξιτήλω γὰρ τεκμηρίῳ ρεννιέονται
 οἱ μὴ τεθνάναι τὸν παῖδα ἐπαγγελλόμενοι· λόγος γὰρ αὐτοῖς μὲν
 τὴν ἀνεπίδεικτον τῶν ἀνηρημένων τὴν κεφαλὴν γεγενησθαι Θεο-
 15 δούσιου τοῦ αὐτοκράτορος.

Οὐκ ἂν δὲ περιοφόμεθα τὰ τῆς παραδόξου διηγήσεως ἄξια.
 κατὰ γὰρ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναιρέσεως Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος συμβαίνει κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἄξιωτηγῆτότατον ἔργον,
 πινάκιον συγγραφεῆς λίαν ἐπύξιον. ἰδέησε γὰρ ἄνδρα τινὰ τῶν ἐς
 20 κύλλος γραφόντων, ὃν ἐν συνθέσει φωνῆς καλλιγράφον ὀνομάζει
 τὰ πλήθη, γνώριμον καὶ ἡμῖν καθεστῶτα, μέχρι τετύρτης φυ-
 λακῆς τῆς ρυκτὸς εἰς οἰκίαν τινὸς καταπυννυχίζεσθαι. τούτῳ
 γὰρ δὴ τῷ ἐμπύρῳ πύννυχος ἦν ἡ πανήγυρις· ἐβδομαίαν γὰρ

7. μεταχωρήσαντος IP.

22. τινὸς] ἐμπύρῳ τινὸς?

perducit, ibique eum gladio mactat. rumor autem a quibusdam disse-
 minatus est, Alexandrum a Germano impendentis sibi periculi admoni-
 tum Theodosio pepercisse, aliumque in eius locum, ei similem, neca-
 visse; ipsum Theodosium hoc inopinato discrimine elapsum varia Orien-
 tis loca peragrasse, postea in Colchidem venisse, deinde in solitudines
 barbarorum transgressum incommoda valetudine laborasse ac decessisse.
 hic rumor omnes imperii regiones pervagatus est; cuius auctor barbarus
 nescio quis fuit. nos quidem, quantum potuimus, in huius rei inquisi-
 tione laborantes, etiam illum occisum esse invenimus. frivolo sane ar-
 gumento ineptiunt, qui eum evasisse persuadere aliis volunt: aiunt enim
 ex interemptis eius tantummodo caput non apparuisse.

Inopinatum porro rem et notitiae merito tradendam exponere hoc
 loco non gravabimur. quo die interfectus est Mauricius, eo ipso die
 Alexandriae res narratu et scriptu dignissima contigit. virum quendam
 eleganter efformantem ductus litterarum, quem vulgus voce iuncta calli-
 graphum nominat, quem et nos cognovimus, usque ad quartam vigiliam
 noctis in cuiusdam mercatoris aedibus pervigilare oportebat: nam ibi

ἡμέραν ἦγε τὸ γύναιον, ἄρσεν παιδίον τῷ ἀνδρὶ λοχευσάμενον·
σύνηθες γοῦν τῆς ἐγχωρίοις ἐπὶ τοῖς λελογευμένοις παιδίοις ἐβδο-
μαίαν ἄγουσι τὴν ἡμέραν συμποσίων ἐορταῖς καταπαννυχῆσθαι.

- D** ἐπεὶ τοίνυν τὰ τοῦ δαίπνου τῷ ἐμπόρῳ κόρῳ καθυπεβύλλετο,
διαλύεται ἡ ἐστίασις καὶ τῆς τοῦ ἐμπόρου οἰκίας ὁ εἰς κάλλος 5
γράφων ἀποφοιτᾷ. μεσοῦσης τοίνυν νυκτός, καὶ γενόμενος κατὰ
τὸ λεγόμενον τῆς πόλεως Τύχαιον (χώρος δ' οὗτος τῆς Ἀλεξαν-
δρείας ἐπίσημος) ὄρᾳ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἀνδριάντων ἐκ
τῶν βιωμῶν καθερπύσαντας, καὶ μεγίστην αὐτῷ ἀφιέντας φωτὴν
ἔξονομακλήθην τὸν ἄνδρα προσαγορεύσαντας, διηγουμένους τε 10
μεγάλῃ καὶ συντόμῳ φωτὴ τὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παρηκο-
λουθηκότα συμπτώματα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν
ἄνθρωπος τῷ παραδόξῳ τῆς θεῆς φόβῳ πολλῶ συσταλεῖς οἴκαδε γίνε-
ται, ὄρθριός τε γενόμενος τοῖς περὶ τὸν λεγόμενον Ἀγνουστά-
λιον ταῦτα δὴ τὰ φοβερὰ διέξεισιν ἀφηγήματα. ἐπεὶ δ' ἐπὶ τὸν 15
τῆς Αἰγύπτου ἑπιρχον τὸ ἄκουσμα γέγονε (Πέτρος δὲ κατ' ἐκείνο
καιροῦ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἡγεμονίας τὰς ἡμέρας διέθνηεν, ὅς καὶ
P 216 συνήπτετο πρὸς γένος ἡμῖν), μετὰ κλητὸς γίνεται ἐν παραβύστῳ
ὁ τῶν ἀνδριάντων γενόμενος ἀκουστής. ὁ δ' ἡγεμὼν ἀνετάσας
V 238 τούτου τὰ ῥήματα καὶ θαυμάσας τῶν ἀφηγηθέντων τὴν ἐκθεσιν, 20
τῷ εἰς κάλλος γράφοντι ἐπετίμησε μὴ μεταθεῖναι ἐφ' ἕτερον τὰ
μυστικὰ ταῦτα καὶ ἀπόρητα διηγήματα. τὴν ἡμέραν τοίνυν
ἀπογραψάμενος ἐκείνην ὁ τῆς Αἰγύπτου ἡγεμὼν ἐκαρπαδοῦκε τὴν
ἐκβασιν. ἐννάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἄγγελος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν
παραγίνεται, πομπεύων ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν ἀναίρεσιν Μαυρικίου 25

10. ἐξ ὀνόματος κλήθην IP.

18. ἐν deest IP.

tota nox festa agebatur, quod eius uxor septimum iam diem a partu
pueri masculi agebat. habent quippe morem indigenae, ut natis mari-
bus diem septimum solennem agentes noctem, quam longa est, luxu et
convivio traducant. cui ubi mercator finem fecit, et coetus convivialis
solutus est, calligraphus ex aedibus abit. nocte autem media cum in re-
gionem urbis celebrem venisset, Tychaeum nomine, nobiliores statuas
basibus suis dimotas cernit; seseque clarissime nominatim appellantes
audit, magnaue voce et tribus verbis nuntiantes, quid illo die calami-
tatis Mauricio imperatori accidisset. ille inexpectato viso pavefactus do-
mum venit, et mane Augustali terriculamentum istuc commemorat. quod
ubi ad aures praefecti Aegypti perlatum est (Petrus eo tempore pro-
vinciam illam regebat, generis propinquitate nobiscum coniunctus), clam
illum qui statuas loquentes audiverat accersit. quem ut diligenter per-
cunctatus et quae narrabat admiratus est, vetuit cuiquam alteri haec ar-
cana et silentio tegenda patefacere; notataque die, eventum rei est
praestolatus. die nono venit Alexandriam qui caedem Mauricii, ut pau-

τοῦ αἰτοκράτορος. τῶν τοίνυν προμεμηνημένων διὰ τῶν ἀνδριάντων, ἢ δαιμόνων εἰπεῖν οἰκειότερον, ὡς δίδνω τὰς ἐκβάσεις ὁ Πέτρος, ἐς τὸ φανερὸν τὴν προαγόρευσιν ἐθριάμβευσε, τὸν τε εἰς κάλλος γράφοντα ἐς μέσον προδύλλετο, καὶ κίριον **B**
 5 αὐτὸν τῆς ἱστορίας ἐδείκνυε. πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα κατὰ τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν τῆς τῶν μελλόντων προαγορεύσεως θαύματα γίνεται, ἢ εἰ διεξοδικώτερον ἀναγράψαι διεγχειρήσομεν, ὃ πᾶς ἡμῶς αἰὼν ἀπολείψει.

Μὲν οὖν λέγεται τὸν Μαυρίκιον φιλοτιμῶς ἔχειν περὶ τὴν
 10 τῶν λόγων μεγαλοπρέπειαν, τιμᾶν τε λίαν λαμπρῶς τοὺς ἐνηθληκῆτας περὶ τὰ κάλλιστα τῶν μαθημάτων. τοῦτον δέμασθαι καὶ τὸ ἐπὶ τῆς Ταρσοῦ ἱερὸν Παύλου τοῦ Κιλικίου τοῦ κατεναγελισαμένου ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ σχεδὸν τὸ σωτήριόν τε καὶ παρῶδοξον κήρυγμα Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
 15 ἀναφέρεται δὲ καὶ τὴν τρίτην μοῖραν τῶν φόρων συγχωρῆσαι τοῖς ἐπηκείοις τὸν βυσιλέα Μαυρίκιον, τάλαντά τε τριάκοντα τοῖς Βυζαντίοις φιλοτιμησάσθαι, ὅπως τὸν τῶν ὑδάτων ὄλκον νευρῶσιντο.

14. Μὴ παραδρόμοι δὲ τοὺς φιλοῖστορας καὶ τὰ κατὰ ^C
 20 τὴν Εὐφημίαν τὴν μύρτυρα παραδόξως συμβεβηκότα κατ' ἐκεῖνον καιροῦ, ἀλλὰ τι μικρὸν παρεκτείνωμεν τὸν λόγον· τὰ γὰρ Θεῖος ἐλλάμψεως διηγήματα τετευχότα πολλὴν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούόντων τὴν παρ' ἑαυτῶν φιλοτιμοῦνται ὠφέλειαν. Χαλκηδῶν πόλις καθίδρυται ἐπὶ στόματος Πόντου, ἐς τὸ ἀντιπέρασ τοῦ τῶν
 25 Βυζαντίων πολισματος. ἐν ταύτῃ νεὼς ἱδρύται Εὐφημίας τῆς

cis dicam, divulgat. Petrus itaque ut eorum quae per statuas, seu ut convenientius loquar, per daemones praenuntiata erant exitum cognovit, praedictionem quoque divulgavit, calligraphumque narrationis auctorem in medium produxit. multa quidem et alia eaque mirabilia in futurum Romano imperio praedicta sunt, quae si disertius explanare velimus, nullum tempus nobis suffecerit.

Quin etiam praedicatur Mauricius eloquentiae fuisse cupidissimus, quique in artibus liberalibus desudassent, eos honoribus insignibus cumulasse. aedificasse item Tarsi templum Paulo Cilici, qui toto pene orbe salutariter evangelium Christi Iesu, unigeniti filii dei, disseminavit. insuper tertiam partem vectigalium subditis remisisse, et Byzantiis ad aquaeductus renovandos triginta talenta donavisse.

14. Non decet historicarum cupidos praeterire, quae illo tempore circa martyrem Euphemiam praeter hominum opinionem gesta sunt. aliquantum igitur orationem producamus. etenim narrationes quae mentes divina quadam claritate illuminant, non mediocre utilitatem audientibus ingenerare consueverunt. Chalcedon urbs est ad ostium Ponti sita, ex adverso Byzantii. in ea templum est sanctae Euphemiae martyris, ubi

μάρτυρος, ἔνθα πρεσβύτης λόγος καθέστηκε τὸ πανήρρον σῶμα
D ἐπὶ σηκῶ καθιεστάναι τῆς μάρτυρος. γίνεται τοιγαροῦν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κατ' αὐτὴν μαρτυρίου σημεῖον παραδοξότατον καὶ τοῖς μὴ τεθειαμένοις συλλήβδην εἰπεῖν ἀπιστότατον διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θείας ἐνεργείας ἐκείνης. τε-5
P 217 τρακοσίοις γὰρ ἤδη πον ἐνιαυτοῖς ἐν τῷ τάφῳ ἐγκειμένου τοῦ σώματος, κατὰ τὴν προαγορευθεῖσαν ἡμέραν ἐπ' ὄψει τῶν ὄχλων ὁ τῆς ἱερατικῆς τῶν ἀτόθι προεστῶς ἐκκλησίας σπόγγος ἀπὸ σώματος τεθνεώτος πηγῆς αἱμάτων ἀρύεται· καὶ ἴδοις ἕν ὡς ἀπὸ τινος σώματος νεοσφαιγοῦς ἰχῶρι τραυμάτων ἀναμειγμένα τὰ 10 αἵματα, μύροις συγκεκραμένα αὐτοφύσει τισί, καὶ τοῦτων τὴς διανομῆς ἐπὶ σκευῶν ἐξ ὑέλου πεποιημένων μικρῶν τοῖς ὄχλοις τὸν ἱερέα ποιούμενον. εἰσέρχεται τοίνυν εἰς τὸν βουσιέα Μανρίκιον ἔννοιά τις τῷ δυοκαιδεκάτῳ χρόνῳ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας καὶ ῥαθυμίας περὶ τὰ θεῖα ψυχῆς, καὶ σμικρολογεῖται τὰ 15 θανάματα, καὶ ἀποδοκιμάζεται παρ' αὐτῷ τὸ παρόδοξον, καὶ ῥαδιουργικαῖς ἐπινοαῖς ἀνθρώπων ἀντιτίθησι τὸ μυστήριον.
B ἀπογυμνοῦται τοιγαροῦν τὸν ἀργύρεον κόσμον ὁ τάφος, καὶ περιφρουρεῖται ταῖς σφραγῖσι τὸ μνημα· οὕτω γὰρ τὸ τῆς ἀπιστίας θρόσος ἠβούλετο. ἐπεὶ δ' ἡ κυρία ἐπεδήμει ἡμέρα, βυσανίζεται 20 τὸ ἀπόρρητον, ἐξετάζεται τὸ μυστήριον, τὰ θάματα δοκιμάζονται, καὶ γίνεται τῆς ἐαυτῆς δυνάμεως διὰ τῶν θανμάτων ἀπαράγραφος μάρτυς, καὶ πάλιν μεμυρισμένων αἱμάτων ἀπὸ τοῦ μνήματος πηγάζουσιν ὀφθαλμοί, καὶ βλύζει ταῖς ἐκπομπαῖς τὸ

22. ἀπερίγραφος IP.

eiusdem sacratissimum corpus in arca asservari inde a maioribus ad nos fama pervenit. in annos porro singulos, die quo martyrium obiit, res maxime admiranda editur, et ut breviter dicam, iis qui non viderunt, minime credibilis propter divini illius operis excellentiam. nam cum eius corpus iam annis quadringentis in monumento iaceat, die tamen de quo dicebamus, in conspectu omnium, loci episcopus spongiis a corpore mortuo plurimum sanguinis colligit. videas non secus quam e recens occiso corpore vulnere tabo commistam erumpere vim sanguinum, unguenta nulla arte comparata redolentium, et per vascula vitrea ab eodem adventantibus distribui. Mauricium igitur duodecimum iam annum imperantem subito imbellis et ignava quaedam circa res divinas cogitatio, extenuatque et recitat tam insigne miraculum, et mysterium hoc fallacium hominum commentum esse asserit. ornamentis igitur argenteis sepulcrum nudat, et obsignat, id quod incredulitatis audacia postulabat. ubi status dies affuit, arcanum exploratur, in mysterium inquiritur: miraculum probatur, fitque martyr suae virtutis hoc admirando opere testis omni exceptione maior, iterumque sanguine unguentifero meatibus corporis per monumentum instar fontium fluit, et scaturit emissionibus mysterium,

μυστήριον, καὶ πιάνονται σπόγγοι ἐλωδίας αἱμάτων, καὶ πολυ-
πλασιάζει ἡ μάρτυς τὴν ἔκροισαν· οὐκ οἶδε γὰρ γνώσεως φθονή-
σαι θεὸς ἀπιστοῦμενος. οὕτω μὲν οὖν ἡ μάρτυς ἐπαιδαγωγῆται τοῦ C
βασιλέως τὸ ἄπιστον· ὁ δ' αὐτοκράτωρ ἀντέλεμπε ταῖς τῶν αἵ-
5 μύτων ἐκβλύσει τὴν τῶν δακρῶν ἐπίχυσιν, καὶ ταῖς ἐκροαῖς
τῶν μύρων ἀντεδίδου τῶν ὁμιμάτων τὸν ὄμβρον, “φαρμαστός”
φύσικων “ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.”

Ἐπεὶ δὲ λίαν νουνεχόντως πρὸς τὴν παρέκβυσιν εἶδομεν,
ἀναμνησθῆναι καὶ τῆς ὑπογραφῆς ὁ καιρὸς, καὶ τὰ περὶ τὴν τυ-
10 ραννίδα γενηθέντα διεξοδικώτερον ἀναγράψασθαι.

15 15. Κωνσταντίνην τοιγαροῦν τὴν παῖδα Τιβερίου τοῦ D
αὐτοκράτορος ἕμυ τρισὶ θυγατρῶσιν ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τινὶ κατὰ V 290
κλειστον ὁ τύραννος ἐποιήσατο· Λέοντος δ' ὁ οἶκος προσηγο-
ρεύετο. μὴνι δὲ πέμπτῃ καὶ γράμμασι τὴν ἑαυτοῦ ἀναγόμεναι
15 συντάξας ὁ τύραννος πρὸς Χοσρόην ἐξέλεμπε, Ἀλιον ἄγγελον
τῆς τυραννικῆς χειροτονίας προχειρισάμενος· τοῦτο γὰρ εἶθισται P 218
Ῥωμαῖοις τε καὶ Πέρσαις ποιεῖν, ὁπνητὶκα τῆς βασιλείου ἐπιβῶσι
δυνάμειως. ὁ μὲν Ἀλιος βασιλικὰ δῶρα ἐπιφερόμενος ἐς τὸ
Δύρας παραγίνεται. τοῦτον ὁ Γερμανὸς (ἀνὴρ δ' οὗτος τῆ τῶν
20 ὑπάτων ἀξίᾳ κοσμούμενος, τὴν τε τοῦ συντεταγμένου αὐτόθι
στρατοπέδου λαχὼν ἐπιμέλειαν) περιφανῶς λίαν εἰσεδέξατο· πρό-
τινος γὰρ βραχέος τῆς τυραννίδος καιροῦ, Χοσρόου τοῦ Περ-
σῶν βασιλέως ἀπεχθανομένου τῷ πολεμάρχῳ Ναρσῆ, ὁ αὐτο-
κράτωρ Μουρρίκιος ἀποπαύει τῆς περιφρουρῆς τοῦ Δύρας τὸν
25 ἡγεμόνα Ναρσῆν, καὶ Γερμανὸν ἀντινίστησιν, ἐντεῦθεν ὁ Μου- B

odoreque cruoris suaviter spirantis spongiae imbuuntur. eum fluxum tum
martyr adauxit: deus enim, quamvis illi non credatur, non tamen homi-
nibus cognitionem suae virtutis et bonitatis invidet. atque ita martyr
incredulitatem imperatoris sapere docuit; qui sanguinis emanationibus
lacrimarum effusiones remisit, et fluentibus unguentis imbres oculorum
suorum rependit, “mirabilis” inquit “deus in sanctis suis.”

Posteaquam igitur non imprudenter digressi sumus, tempus monet,
ut descriptionis nostrae recordati, quae in tyrannide evenerunt, enu-
cleatius persequamur.

15. Constantinam itaque, Tiberii imperatoris filiam, una cum tri-
bus filiabus in privatam domum, Leonis dictam, tyrannus includit. mense
quinto litteris scriptis Chosroen de sua inauguratione, Lilio huius tyrau-
nicae creationis delecto nuntio, monet. sic enim et Romani et Persae
solent, cum in regiae dignitatis gradu collocantur. Lilius cum mueri-
bus imperatoris Daram venit; quem Germanus consularis et praesidii
illie praefecturam sortitus magnifico apparatu excipit. paulo etiam ante
occupatam tyrannidem, cum Chosroes Narsi duci infensus esset, Mauri-
cius Narsem praefectum praesidii Darcensis ordine movit, Germanumque

ρίκιος ἐθέλων κατευνάσαι τὴν Βαβυλώνιον χαλεπότητα. ἰππαζομένων τοιγαροῦν καὶ ξυνωρίδα πεπονημένων Γερμανοῦ καὶ Αἰλίου, στρατιώτης ἀνὴρ πλήττει τῷ ξίφει ὑπὸ τρίτην ὥραν τὸν Γερμανὸν ἰππαζόμενον. ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς ἀποβὰς τοῦ ἵππου φοράδην οἴκιδε παραγίνεται· ἐπεὶ δ' οὐκ ἐν καιρῷ τὰ περὶ τὴν⁵ καταφορὰν εὐδοκίμησεν, ὀλίγαις ἡμέραις ὁ Γερμανὸς ἀέσατο τὴν πληγὴν. ὑπὸ τοίνυν φαρμάκων βελτιωθείς, ἐστιάσας τὸν Αἴλιον λίαν ἐπισήμως πρὸς Χοσρόην παρέπεμψεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ὑπόθεσιν πολέμου τὴν τυραννίδα πραγματευσάμενος, τὴν κοσμοφθόρον ἐκείνην ἐστράτευσε σάλπιγγα· αὕτη γὰρ λυτή¹⁰ ριος γέγονε τῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν εὐπραγίας. ἐδόκει γὰρ κατειρωνευόμενος ὁ Χοσρόης ἀντέχεισθαι τῆς ὀσίας Μουρικού τοῦ αὐτοκράτορος μνήμης. οὕτω μὲν οὖν ὁ Περσικὸς πόλεμος τὴν γένεσιν ἐκληρώσατο, ὁ δὲ Αἴλιος διετέλει παρὰ τοῖς Πέρσαις σκληραγωγούμενος.

Κατὰ ταύτας τοίνυν τὰς ἡμέρας εἰς τὴν οἰκουμένην πλάνη εἰσήρρησε, καὶ Θεοδοσίον οἱ Ῥωμαῖοι μὴ τεθνηκέναι ἐδόξαζον. καὶ γίνεται τοῦτο καιρῖον μεγίστων κακῶν, καὶ φόνων ἐθθηλιαν ἢ ψευδῆς αὕτη ὑπόθεσις πραγματεύεται. τοῦ δὲ λόγου ἀξιο-²⁰ νομένου πρὸς τὰ βασιλεία ταράττεται λίαν ὁ τύραννος, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ξίφει διέφθειρεν. ἔδει γὰρ τοὺς συνεργάτας τῆς τυραννίδος τὸν Φωκῶν διαφθεῖραι, καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ κακῷ συμμαχήσαντας ἔξαισιος παραπέμψαι ὀλέθροις· οὐκ οἶδε γὰρ κοινοπραγίαν κακοῦ τὴν φιλίαν τῶν συμπεφρονηκῶτων βεβαίαν ἰδρίσασθαι.

ei subrogavit, cupiens isto modo Babyloniam iracundiam mitigare. Germano et Lillio equis et bigis in oppidum invectis, miles quidam die tertio Germanum in equo ense ferit; quem descendentem domum sui deportant. sed quoniam plaga letalis non erat, paucis diebus ex ea auxiliis adhibitis convaluit, tum Lillium lautissime structis epulis acceptum ad Chosroem dimittit. Chosroes belli causam et invitamentum sibi Phocae tyrannidem sumens, illud orbi exitiosum classicum cecinit, quod Romanorum Persarumque fortunas afflixit. visus est enim plane Chosroes tueri et asserere velle sanctam Mauricii memoriam. atque haec belli Persici origo fuit. Lilius in Perside manens inhumanus tractabatur.

Per eosdem dies error per imperium increbuit, creditumque a Romanis non interisse Theodosium; quae fabula mala maxima caedesque plurimas progenuit. et cum etiam ad regiam usque pertigisset, tyrannus nimio opere confertus Alexandrum neci dedit. oportebat nimirum ipsum Phocam administris suae tyrannidis vitam auferre; quique sibi ad scelus subserviissent, eos ad magnum exitium mittere: nam in societate maleficii firma stabilisque amicitia non reperitur.

INDEX GRAMMATICUS.

- ἔς ἄγαν 333.
 ἀμακροημέρευτος ἔξορα 322.
 ἀνείς i. q. ἀνιάν 211. 272. 333.
 ἀντευτελίξεται 129.
 ἀπερανίζεσθαι 75.
 ἀποδόσθαι i. q. ἀποδοῦναι 54. 92.
 197. 218. 267.
 ἀποπροσκοίσεις 327.
 ἀρθροτομί 192.
 αὐτοδύνατον 93.
 αὐτοκάθετος 263.
 αὐτοματίζουσιν i. q. αὐτομολού-
 σιν 79. αὐτοματίζεται 99.
 αὐτομολέμιον 74.
 βαρυγεμιστά i. q. κορυφαλάτης 154.
 δειλιναίω καιρῷ 329.
 Δέκαρ Διβύης 230.
 τό διαζήμιον 115.
 διέφθαρεν 292.
 δίστρια 321.
 δοκιμωτάτως 304. δομέστικος 340.
 δρόμων 288. 331.
 ἐαρίτιδες ὄραι 86.
 ἐγκεντρίζειν 35. 107.
 ἐγκλιτοί qui accusant 215.
 ἐμπέπηχεν 47. 61.
 ἐπιστασιάζει 325.
 ἐρήσει 28.
 ἐχόμενα i. q. ἐξῆς, πλησίον 205. 216.
 ἡμικραίπαλος 206.
 ἡμίονες 59.
 τὰ θεανδρικά μυστήρια 201. ἡ
 θεανδρική πανδαισία 237.
 εἰς θήγατρον γέγονεν ὁ κνηγέ-
 τής 100.
 θηριόβλητος τιμωρία 130.
 infinitivī usus.
 ὅποι στήναι οὐκ ἔχοντες 130.
 futuri. ἔδει μεταβῆσεσθαι 31.
 ὡς μικροῦ δεῖν μεταληψεσθαι 53.
 ἐδόγματιζέτο παραδώσειν 216.
 ἠντιβόλον μεταβῆσεσθαι 71.
 ἠξίου ἀπορίσεσθαι 39. 179. κα-
 ταναγκαζόντων αὐτὸν ἔσεσθαι
 κειθήνιον 115. οὐχ οἶόν τε ἦν
 τὸ φρούριον παραστήσεσθαι 83.
 ἱερόθεοι πρεσβείαι 70.
 ἱππομανοῦντας 58.
 καβαλλάριοι 230 bis.
 καλλιγράφος 341.
 κατασμενίζειν 199.
 κατασυστάδην 73. 253. 272.
 κατηθλιωμένος 170.
 ὁ κατεκκλησιασθεὶς λαὸς 196.
 και] ἔτος ὑγδοον, και Βαράμ ἐκ-
 πέμπεται 124. ἡμέραι τρεῖς, και
 ἡγγέλιθη 264. τρίτη ἡμέρα, και
 ἐπέκλυτο 68. 128 bis. 135. 162.
 173. 179. 184. 193. 207. 209.
 216. 218. 219. 220. 221. 244.
 245. 246. 247. 249 bis. 253.
 256. 270. 271. 273 ter. 274.
 276. 277. 279 281. 288. 291.
 294. 298. 316. 317 bis. 318.
 319. 327. 342. τρίτη φυλακή
 τῆς ρυκτός, και 179. τρίτη ὄρα,
 και 300.
 κεραῖαι litterae 65. 179. cornua
 70. 74.
 κλιματάρης 286.
 κλίτος 176. 224. 322.
 κομιδῆ μέγιστον 42. ἀφθονώτα-
 τα 90. κάρτα κομιδῆ 124. 184.
 190. λίαν κομιδῆ 136. 225.
 κυναίστωρ 32.
 κροκινίζουσαν 290.
 λίαν ἐνυλέεστατον 244. παλαίτα-
 τον 320. λίαν εἰς τὰ μάλιστα
 179. λίαν ἀκριβέστερον 303.
 ἐπαγωγότερον 328. μελιάντε-
 ρος 301. νεώτερος 301.
 λυμαινεν 43.
 μαγιστερίαν διανύσας ἀρχὴν 72. 147.
 ἡ τοῦ μαγιστροῦ ἀξία 159.
 μετεκχωρεῖν vendere 54.
 ναὶ δὴ 260. ναὶ δῆτα 72. 80. ναὶ
 μὰ τὸν 83. ναὶ μὴν 129. 147.
 151. 224.
 ναῖτειος μάλωψ 212.

οίκτηρῶσαι 55.
 ὠνιρατεύετο 298.
 ὀπισθοφύλακες 176.
 οὐ πανσήμεθα — οὐ καταλήξω-
 μεν — οὐκ ἀποσώμεθα 200.
 οὐν] καὶ οὐν 63. 72. 76. 79. 84.
 91. καὶ γοῦν 159. 161. 292. 293.
 μὲν οὐν ab initio coli 343. μὲν
 οὐν γὰρ 71. 79. 85. 102. 183. 204.
 322. οὐκουν δὲ 75.
 παρῆδοτο i. q. παρῆδωκεν 258
 παραδρομύττεσθαι 69. 155. 170. 291.
 παρῆνωται 31.
 παρναυτίζεαι 150. 159.
 πολυστιβάς 31.
 πορθμίδιον 278.
 πραιπόσιτος 194.
 πραιτορίον ἑκαργος 313. 331.
 πρεσέντιος 46.
 προβολεύς 73.
 ἡ προεόρτιος ἑορτή 274.
 σέκρετον 329.
 σιλεντιάριος 332.
 σιηνοπήγιον 288.
 σκούλα 260.
 σκρίβαν 41. 323.
 σμαραγδόζυλος ἄρα 162.

σοφιστικαί 262.
 συλλαβαί i. q. ἐπιστολή 173. 270. 324.
 σύμφρασις 173. 231.
 συναπολιθοῦσθαι 162.

ταυτός 112.
 τερατοτόκος 242.
 τιβίζοντες 171.
 τσῆλδον 72.
 τρίτην] χθῆς καὶ τρίτην 64. ἐχθῆς
 τε καὶ τρίτην 254.
 ἔτυχε τὸν ἄνδρα ἐνδιατρίβειν 71.
 διαίτησα, ἐτύγγανεν ὦν 159.

ὑπειναί i. q. εἶναι 264. 272. 277.
 278. 279. 282. 284. 320 bis.
 ἔς ὑπήκοον 84. 174. 204. 270. 314.
 ὑπογλίχειν 47.
 ὑποκοικαινομένων τῶν ὀφθαλ-
 μῶν 45.
 ὑποτοπάσας 47. 295.

φαιλώνη 280.

χάραξιν εἰκοσι παραγίνεαι 251. δι-
 κα ποιησάμενος χάρακας 281. 291.
 χεθείσης 177. διαχεθείσης 133. ἐκ-
 χεθείσης 98.
 χρωματοργία 116.

INDEX HISTORICUS.

Abares 91. 283. 284 et passim.
 Abdeli Nephthalitae 282.
 Abora fl. 60. 134.
 Aboreon cast. 179.
 Acacius Archelai 135.
 Acbas cast. 57.
 Achelous fl. 307.
 Acys opp. 48. 272.
 Adormaanen Persa 135. 152.
 Adrabiganon 163. 176. 184. 193.
 Adrianopolis 46. 103. 323.
 Aethiopes albi 288.
 Aethiopia 303.
 Agatharchides Cnidius 309.
 Aisumas mons 59. 68.
 Alalilus cast. 85.
 Alamundarus Sarae 151.
 Alani 132.
 Albania 126. 128.
 Albois Longobardus 261.
 Alexander centurio 257. 272.

Alexander Magnus 186. 219. 235. 287.
 Alexander martyr 248. 297.
 Alexander Phocae minister 335.
 340. 346.
 Alexandria 300. 341.
 Alexandriana 219.
 Amida 63. 71. 139. 148.
 Ammodion 211.
 Ampelium 335.
 Anathon cast. 204. 207.
 Anaxagoras 304.
 Anchialus opp. 40. 236.
 Andreas interpres 86. 105.
 Andreas sacerdos 330.
 annona militum contracta 112.
 Ansimuth peditum Thrac. dux 92. 103.
 Antiochia 112. 216. Persica — Sy-
 riaca 216. 217.
 Antiochia Mygdosinae 123.
 Aphraates Persa 122. 123. 124.
 Aphumon cast. 57. 84. 148.

- Apperia cast.** 100.
Apsich Hunnus 61. 70. 322.
Arabia Chosroae traditur 194.
Araxes fl. 125. 128.
Imp. Arcadius 328.
Ardagastus Sclavorum dux 253.
Aristobulus palatii praefectus 118.
Aristoteles 58. 281.
Ariulf 50.
Armenii ad Persas deficient 129.
Arsacida 154.
Artabidae 153.
Arti Romanorum socii 323.
Arzamon fl. 65. 68.
Arzaneia 61. 78. 183. 148. 153.
Asimus opp. 274. 325.
Asones 175.
Aspabedas 162.
Astice 98. 103. 281.
Atrapoici montes 178.
S. Autonomus 332. 340.
Augusta urbs 40.
Augustalis 342.

Bacath 286.
Bactriani 287.
Baduarius dux 262.
Balarathus fl. 223.
Bances opp. 291.
Bargusnas Varami pater 230.
Bearbaes 60.
Bedamas opp. 183.
Beiudaes opp. 105.
Bendosabiron opp. 120.
Beramae opp. 231.
Beroe opp. 102.
Beroea opp. 77.
Bestam Bindoae frater 162. 184. 193.
Bettus Francus 245.
Bibas opp. 65.
Bindoes Persa 162. 163. 176. 182.
 192. 220. 233.
Bizacu regio 120.
Bocolabras magus 47.
Bolgi Trogodytae 303.
Bononia 48. 247.
Bonosus 323.
Bosus Francus 245.
Bryzaci Persa 214.
Bulgari 276.
Buron 68. 69.
Busas Abares docet fabricare ma-
chinas 102.

Cabades Chosroae pater 171.
Cadaseni 121.

Cadmea victoria 40.
Caesarea Cappadocum 151.
Calbomuntis 98.
Callimachus polemarchus 77.
Callinicum opp. 152.
Campus in Hebdomo 339.
Canzacon opp. 126. 223.
Cardarigan Persarum dux 50. 60.
 68. 75. 80.
Carduchii montes 86.
Carisca v. Curisca,
Carthaginiense bellum 72. 281.
Castus dux 87. 88. 91.
Caucasus mons 178.
Cephisus fl. 307.
Chaganus Abarum 39. 44. et passim.
Chalcedon 298. 336. 338. 343.
Chalcidenses 226.
Chalcitis ins. 48.
Charchas vicus 205. 230.
Cheunni s. Chuuni 284.
Chlomarion cast. 79. 81.
Chnaethas regio 219.
Chosroes Cabadae f. 134. 147. 149.
 154. 216.
Chosroes Hormisdas f. 161. 172 et
 passim.
Chosroperozes 190.
Chubdan opp. 287.
Chubriadas Persa 158.
Chuuni 284.
Circesium opp. 134. 151. 179. 204.
Coelesyria 135.
Comentiolus 41. 88. 123. 179. 208.
 294. 314. 320. 328.
cometa 231.
concha S. Glyceriae 54.
Conimundus Gepidarum rex 261.
Constantina Augusta 51. 345.
Constantina s. Constantines polis
 112. 114. 118. 147. 152. 191.
 194. 207.
Constantinus Lardys 331. 332. 340.
Constantiola 288.
Coch Abarus 251.
Colch 285.
Cotzageri Turcae 286.
Cosmas tribunus 327. 335.
crucis signum in frontibus Turca-
rum 225.
Ctesiphon urbs 161. 178. 215. 234.
Cunaxola Turca 285.
Curisca opp. 274. 325.
Cura 50. 148.
Cynegirus 77.
Cyprus ins. 148.

- Cyriacus patriarcha 331.
 Cyrus deiparae aedem condit 329.
- Dalmatia 291.
 Damascus 112.
 Daonium 241.
 Daras cast. 74. 75. 121. 134. 151. 208.
 Dardania 322.
 Darius Hystaspis 154.
 Democritus 305.
 Dillanitae 161. 167.
 Dinabadon 214.
 Diocletianopolis 102.
 Dolabzan satrapa 210.
 Domenziolus 129.
 Domitianus Meliten. episcopus 194.
 195. 208. 211. 337.
 Dorostolum 48. 251.
 Dravus fl. 291.
 Drizipera opp. 248. 251. 267. 297
 Drocton Longobardus 103.
- Edessa 112. 117.
 Edessenus episcopus 115.
 Elibacias fl. 257. 279.
 Elpidius senator 41.
 Enatum 242.
 Ensinum cast. 47.
 Ephorus hist. 302. 305.
 Eras i. q. Araxes 125.
 Erginias fl. 46.
 S. Euphemia 343.
 Euphrates 133. 139. 145. 152. 215.
 Euripides 304.
 Eutropii portus 336.
- factiones Circi 327. 333.
 forum Cpolitatum 53.
 Franci 245.
- Ganges fl. 302.
 Gennadius Libyae praefectus 280.
 Gentzon peditatus dux 251. 260.
 275.
 Georgius 313. 340.
 Gepidae 242. 257. 261.
 Germanus Damasci episcopus 112. 115.
 Germanus ad Daras dux 345.
 Germanus Theodosii socer 328. 330.
 Getae i. e. Sclavi 119.
 Giligerdon cast. 120.
 S. Glyceria 241.
 S. Golinduch 227.
 Gordia Mauricii soror 59.
 Gregorius Antiochiae episcopus 122.
 191.
- Guduis dux 291. 292. 323. 324. 325.
- Haemus mons 87. 89.
 Hannibal 61.
 Harmaton legatus 298.
 Hebdomites 332.
 Hebdomum 236. 339.
 Hecataeus hist. 302.
 Hellanicus hist. 302.
 Heraclea quae olim Perinthus 54.
 240. 249.
 Heraclius dux 70. 76. 85. 105. 123.
 Imp. Heraclius 70. 76. 337. 340.
 Hercules 107.
 Herodianus 293.
 Herodotus 301. 302. 304.
 Hierapolis 119. 179.
 Hierosolyma 229.
 Hilaras Cpol. regio 321.
 Homeritae 132.
 Homerus 104. 107. 276. 326.
 Hormisdas 129. 149. 158. 163. 170.
 Hunni v. Abares.
 Hunnugun(r)i 284. 286.
- Iatrus urbs 273. 294. fl. 296.
 Iberi 151.
 Icar opp. 285.
 Iiphredas Emesae praef. 70. 114.
 imago Christi sedandis turbis cir-
 cumlata 114.
 Indi 288.
 Ioannes Armeniae praef. 129.
 Ioannes Baptista 334.
 Ioannes Ieiunator 31. 50. 56. 279.
 Ioannes Mystacon 49. 57. 103. 193.
 passim.
 Ioannes quaestor 31.
 Ioannes senator 147.
 Iovius Arzanenus 79.
 Iudaei in Perside 218.
 Imp. Iustinianus 72. 131. 217. 284.
 Iustinianus Germani f. 138.
 Imp. Iustinus minor 131-149. 262.
 Izala mons 59. 67. 85.
- Lazica 126.
 Leontis domus 345.
 Leonidas 77.
 Leontia Phocae uxor 334.
 Lethe carcer 120.
 Lilius Mauricii interfector 339. 345.
 Lividinon 48.
 Lividurgum 98.
 Longobardi 261.
 S. Lupus 274.

- Lydus sub Iustiniano 301.
 Maeander fl. 307.
 Magi 69.
 Maiacariri 59.
 Mambrothon 65.
 Marcianistae 330.
 Marcianopolis 48. 89.
 Marcianus patricius 133.
 Mardis cast. 69. 71. 135. 208.
 Margarites eunuchus 52.
 Mariae virginis templum in Blachernis 322.
 Martinus dux 87. 88.
 Martyropolis 118. 122. 183. 194.
 Maruthas Arzanenus 79.
 Maruzas Persa 118. 121.
 Imp. Mauricius passim.
 Matzaron cast. 105.
 Mauri 120 280.
 Mebodes Persa 63. 122. 210. 215.
 Melabason mons 86.
 Melas fl. 284.
 Melitene 145.
 Memphis 307.
 Menander hist. 38.
 Menas Aegypti praef. 299. 310.
 Meroe ins. 303.
 Miraduris 204.
 Mirrhamus 153.
 Mirsium 246.
 Mithras 178. 196.
 Monocartum 62 112.
 mons aureus 285.
 monstra 241. 263.
 Mucri 283.
 Musocius rex 257.
 Mygdon fl. 213.
 Myragdus satrapa 184.
 Mysia Thracica 293.
 Narses 112. 208. 213. 219.
 Neapolis 87.
 Nephthalitae 282.
 Nicaea 332.
 Nicopolis 294.
 Nilus fl. 299 sqq.
 Ninive 235.
 Nisibis 59. 119. 123. 134. 148. 158. 176. 191. 193. 228. Arabiae 203.
 Novae 273. 281. 320.
 Nomades Saraceni 151.
 Nymphius fl. 49. 58. 119.
 Odesus opp. 270.
 Oenopides hist. 308.
 Ogor Turcae 283—285.
 Ogyrus Saracenus 69.
 Palastolum 322. 324.
 Pannasa 48.
 Pannonia 283.
 Paspirius fl. 258.
 Paulinus praestigiator 53.
 S. Paulus 343.
 Paulus Mauricii pater 51.
 pestilentia 286. 297.
 Petrus Aegypti praef. 340.
 Petrus Mauricii frater 263. 270. 276. 321. 326.
 Petrus patricius 147.
 Phasis fl. 120.
 Phathachon 85.
 Pherochanes Persa 159—161.
 Philippicus Mauricii sororius 59. 70. 81. 83. 86. 119.
 Philippopolis 321.
 Phocas 325 sqq.
 Piragastus Abarus 277.
 Plato 281.
 Priscus 112. 115. 247. 251. 260. 263. 278. 281. 288.
 Probus Chalced. episcopus. 234.
 Probus Circeii praefectus 179.
 Procliane 247.
 Procopius hist. 72.
 Ptolemaeus Philadelphus 302.
 Rabdis 60.
 Rateria 48.
 Raxates Persa 340.
 Rbегium 237.
 Roma vetus 120.
 Romanus dux 123. 125. 140. 148.
 Rosas Hormisdas 205.
 Rosochosron 232.
 Rufinus dux 219.
 Rustibius 88.
 Sabiri Hunni 284.
 Sabulen manalion 89. i. q. Sabulenti canalin 248 ?
 Saldapa 48.
 Salvianus 247.
 Samen Persa 190.
 Samur Abarus 247.
 Sapir 107.
 Saraceni Romanorum socii 313.
 Saraes 176.
 Sarames 131. minor 101. 208. 213.
 Sargathon 134.
 Sarnachorganes 147.

- Sarselt Hunni 284.
 Savus fl. 246. 291.
 Scipio maior 61.
 Sclaveni s. Sclavi passim.
 Scopis opp. 272.
 Scythae Caucassii 282.
 Seleuciam condidit Seleucus Nica-
 nor 215.
 Selymbria 240.
 senatus 236. 244.
 Seoses Cabadae amicus 171.
 Sergius centurio 69.
 Sergius *δημαρχος* 327. 332.
 S. Sergius 205. 229. 231.
 Sesostris 265.
 Siciliae praetor 41.
 Simeones Amidae episcopus 71.
 Singan ins. 288.
 Singaron 148. 210.
 Singidon 40. 246. 288. 315.
 Siraganon 220.
 Sire Chosrois uxor 231.
 Sirmium 38.
 Sisarbanon 60. 123.
 Sittas Martyropolim prodit 122. 194.
 sol deficit 236.
 Sogdiana 286. 287.
 Solachon 72.
 Solchanes 204.
 Solomon eunuchus 72.
 Sophiae templum 237. 329. 333.
 Sparzeugun Turca 285.
 statue imperatoris deiiciuntur 116.
 caedem eius portendunt 340.
 Stenbischadas 283.
 Stephanus eunuchus 329.
 Stephanus tribunus 61. 73.
 Suania 124. 154.
 Surina 122.

 Taisan Turca 286.
 Tamchosro Persa 189. 147. 152.
 Targitius Abarus 48.
 Tarniach Turcae 286.
 Tarsus urbs 112. 343.
 Tatimer 256.
 Taugast opp. 283. 286. fl. 287.
 Thales 303.
 Thebothum 134.
 Themistocles 255.
 Theodorichus Francus 245.
 Theodorichus Romanorum dux 151.
 Theodoropolis 274.
 Theodorus Adenus 86. 105.
 Theodorus Ilibianus 72.
 Theodorus magister 147.
 Theodorus medicus 264.
 Theodorus tachygraphus 333.
 Theodorus Zetonumius 72.
 Theodosiopolis 60. 86. 147.
 Imp. Theodosius 328. 329.
 Theodosius Mauricii f. 321. 323.
 335. 340.
 Theophylacti Simocattae familia-
 ris 341. cognatus 342.
 Theopompus hist. 302.
 Thomanon 86.
 Thucydides 302.
 Tiberiopolis 62.
 Imp. Tiberius 31. 35. 131. 136.
 149.
 Tiberius Mauricii f. 337.
 Tigris fl. 86. 49. 59. 150. 159. 215.
 Til fl. 283.
 Tissus fl. 318.
 Tomea 293. 319..
 Traiani via 320.
 Troglodytae 303.
 Tropaeum opp. 48.
 Tuldich Turca 285.
 Turcae 124. 225. 234.
 Turum Turca 285.
 Tychaeum Alexandriae 342.
 Tzurulum opp. 249.

 Uar 284.

 Varam 124. 125. 153. 158. 176. 182.
 192. 204. 210. 213. 223. 233.
 Varames 130. 158.
 Veneti 236. 327.
 Vespasianus 218.
 Viminacium 40. 315.
 Vitalius tribunus 70. 72. .

 Xenophon 302.
 Xerogypsus fl. 245.

 Zaba fl. 159. 160. 176. 214.
 Zabender Turcae 286.
 Zabertas Persa 81.
 Zadesprass. Zadesprates 159. 204. 207.
 Zalabzan 236.
 Zaldapa 87. 272.
 Zamendes 176. 192.
 Zicibida 294.
 Zoambres 192.
 Zoanab Dilimnita 161.
 Zobardum 62.
 Zogomus Saraccus 69.

G E N E S I U S

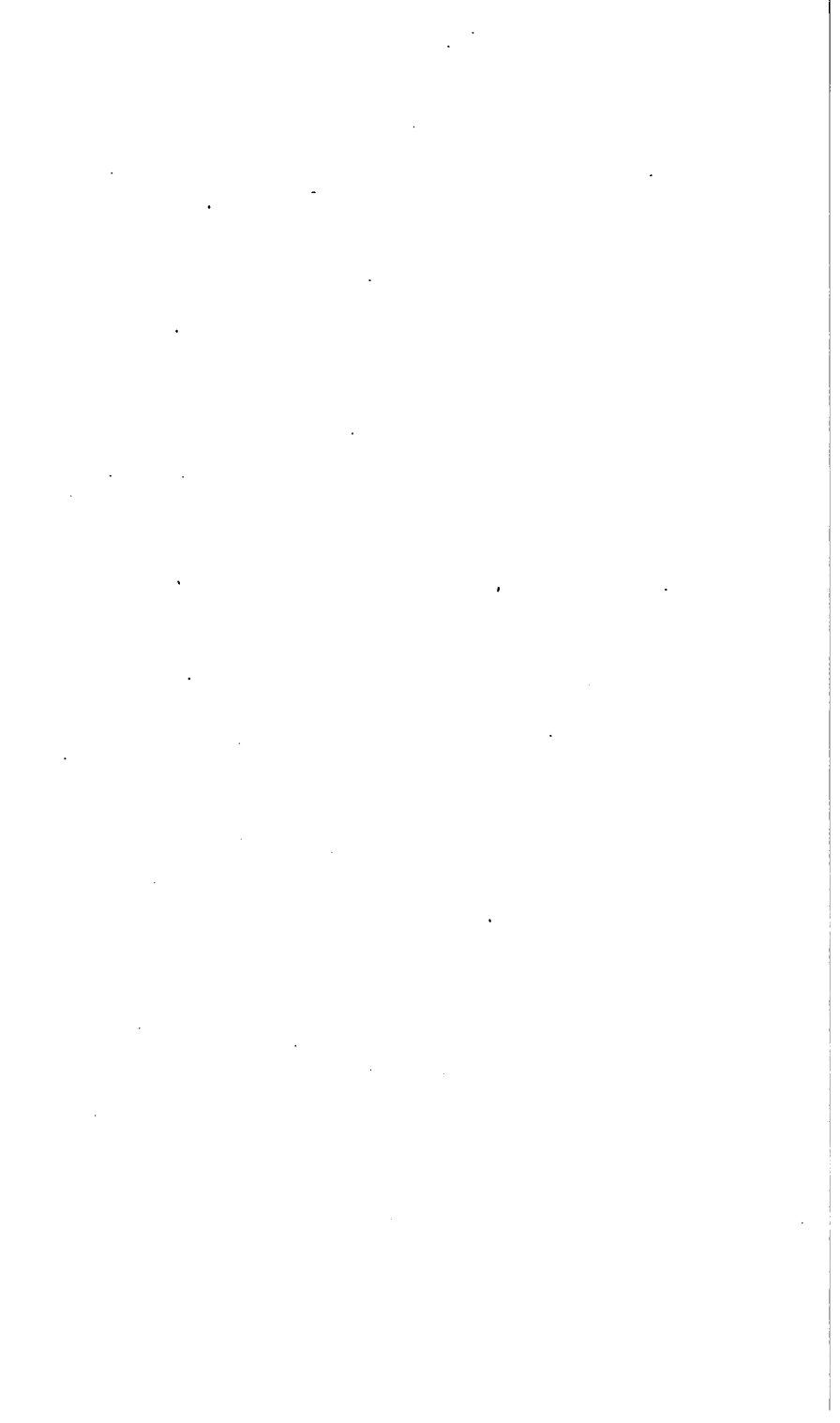
EX RECOGNITIONE

CAROLI LACHMANNI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

PRAEFATIO CAROLI LACHMANNI.

Genesii historiae codex unus extat Lipsiensis, paginarum 77 formae maximae, editio item una Veneta, a. 1733, cui addita est St. Bergleri interpretatio Latina et annotatio (vid. Fabric. Harlesii, vol. 7, p. 532). mihi praeter apographum editionis Venetae imperitissime factum traditae sunt E. Wunderi V. Cl. schedae quibus editionem cum codice magna diligentia contulit. hac collatione ita usus sum, ut editionis Venetae errores raro indicarem (V), plerosque (erant autem paene innumeri) tacite corrigerem. verba scriptoris satis accurate distinxi, emendare non satis potui: curavi tamen ut emendationis instrumentum paratum esset. itaque codicis Lipsiensis scripturam (L), quoties ab ea recedendum esse videretur, ex editione Veneta vel ex Wunderi schedis annotavi: emendationes Bergleri, si probabiles essent, nomine eius interdum sed raro adiecto (B), vel recepti vel commemoravi: meas tanti non facio, ut a Berglerianis distinguendas duxerim. neutri nostrum iniuriam fecerit qui omnia in quibus haec editio a codice differt Berglero ascripserit. huius emendationes, quas quidem veras esse putarem, curavi ne iterum in eius annotationibus ponerentur: annotationes ceteras tantum non omnes retinui et quantum fieri potuit emendavi: erant enim negligentissime expressae. earum pars sub textu vel in-

terpretatione Latina posita erat: has ad loca sua revocavi. interpretationem correxi, sed ut satis haberem vitia graviora tollere.

Libros Genesisii cum plerique qui de eo locuti sunt quinque esse dixerint, sciendum est eum sane quinque βασιλείας pertractasse, sed a Michaele ad Basilium p. 113, 11 ita transiluisse ut illius obitum et mores prope omitteret, non eadem ratione quam in tribus prioribus et in ipso Basilio secutus est.

Caeterum Genesisii nomen codici Lipsiensi praefixum esse traditur: Iosephus Genesisius utrum ab Iohanne Scylitza dictus fuerit, dubitatur. sed in fine codicis Lipsiensis haec scripta extant, quae ex editione Veneta (p. 62) exhibeo, nisi quod ibi legitur Λοϊστος, sed, ut Wunderus testatur, non recte.

Ab alia manu.

Λοϊσθος ἀνὴρ ἄριστος ὡς ἐγὼ κρίνω,
Γεωργίου τε φημι καὶ Θεοφάνους.
Τῶν χρονολογῶν. τῆς δὲ τῆς βίβλου πάτερ
Ἰωάννης σοὶ ταύτης φίλε δαιμόνων
Ὁ τῶν προέδρων πρῶτος, ἀλλὰ καὶ θύτης
Διοκαισαρείας τῆς Ἀναζάβρης.

ΟΛΤΜΠΙΟΣ Ο ΟΛΤΜΟΣ

Λιμῶ τακήση βρωσις ὀρνέων ἔση,
Ὁς ἐξέκοψας ἐν ἀρχῇ τὰς μεμβράνας
Καὶ κέρδος ἔσχες πλήρες κακοβουλίας
Τοῦ γραφέως τῆς κλήσειν ἐξαφανίσας.

Ab alia manu, partim ante, partim post ultimam lineam.

Ἐγὼ δὲ ἀνεπλήρωσα τὰ ἐκκεκομμένα
Ἐγὼν κενιχρὸς Θενοπολίτης Συμαίων (scriptum συμε).

Idem Wunderus alios etiam versus additos esse refert, sed ita scriptos ut singula verba legi non possint.

PRAEFATIO TYPOGRAPHI VENETI

IO. BAPTISTAE PASQUALI.

Absolutis viginti et duobus Historiae Byzantinae Tomis, quibus Parisiensis Editio constat; ecce Tibi, Candide Lector, vigesimum tertium Supplementorum Volumen, quo Veneta Editio haec mea, si minus Regiae Typorum elegantia praestare poterit, numero certe praestabit. Initio statim Voluminis Catalogum omnium Operum in eo contentorum habes, ut uno intuitu quae et quanta additamenti loco tibi proponantur legenda deprehendas. De singulis quibusque Operibus, deque eorum Auctoribus nihil est quod ego dicam; cum hanc Spartam ornarint vel primi Editores, vel Interpretes. Unum, de quo praefarer, restat MS. Opus Iosephi Genesisii de Rebus Constantinopolitanis a Leone Armenio ad Basilium Macedonem continuatum, quod in tui gratiam nunc primum publica luce fruitur, Eruditorum manibus terendum. Auctor hic Leonis sapientissimi Imperatoris aetate floruit, eiusque filii Constantini Porphyrogeniti iussu videtur historiam hanc conscripsisse: de quo etiam, ubi sese obtulit occasio, magna loquitur, et praedicat. Eiusdem Constantini iussu concinnata fuit Chronographia post Theophanem, quam Tomo decimo sexto habes; aliquanto tamen prius haec Genesisii historia, de cuius stylo nec eleganti, et obscuro passim, etiam me tacente, cognosces. Latuit adhuc hoc Opus inter MM. SS. Bibliothecae eruditissimi Domini Ioannis Burkardi Menckenii, qui nuper fato literis inimico vi-

vere desiit, quique dum viveret, qua praeditus erat humanitate, transcribendum dedit, ut novo beneficio praecleara eius in rempublicam literariam merita magis elucescerent. Novi, Lector, opus hoc propter sermonis vitia expectationi tuae minime responsurum, at illud insuper certum exploratumque habeo, te nihilo minus fidem meam probaturum, qui promissis religiose steti, tibi que gratificandi studio ductus impensis non peperci, ut rem novam dono tibi darem. Vale.

ΓΕΝΕΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΙ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΑΛΗΚ
ΛΕΟΝΤΟΣ.

REGUM LIBER I
DE LEONE AMALEKITA.

Τὴν ἐξ ἱστορίας τελέσας βίβλον ὡς ἐκλευσας,
αὐτοκράτορ, μελέταις καὶ καμάτοις μεγάλοις,
ἐν σοὶ δῶρον ἔδθηκα, ὅπως ἔγνωσμένον εἶη
ἐκ φιλοδεσποτίας συντεθεὲν ἐκ τε πόθου.

Ed. Ven. 1

5 Ἡ τῶν πύλαι πεπονημένων διάληψις μεγίστην ὄντως ὠφελίαν
παριστῶσα τοὺς ἐπιληημένους αὐτῆς πρὸς γραφὴν αὐτῶν διανέ-
στησιν. ὄθεν καὶ γὰρ νῦν τὴν περὶ τούτων γραφικὴν σπουδὴν πο-
λυτρόπως ἀνηρημένος, ἐκ τε τῶν τότε βεβιωκότων καὶ ἀμωσγέ-
πως εἰδύτων ἐκ τε φήμης δῆθεν δραμούσης ἠκουτισμένος, εἰς
10 τόνδε τὸν ἀγῶνα περὶ ῥημῶν, τὸ μὲν εἴ πως πρὸς τι λυσιτελῆς
τοῖς μετέπειτα διοφθείην, τὸ δὲ καὶ ἐμαντῶ τοῦτο καρπώσοιμι,

Inscr. Βασιλειῶν α' om. L. 4. φιλοδεσποτίας L. 5. προσιμιον
margo L. 6. ἐπιλειμμένους L. 8. ἀμωσγέπως L. 10. πα-
ρῥημῶν L. ibid. λυσιτελῆς L. 11. ἐμαντό L.

Postquam absolvi librum historiae ut iusseras, imperator, curis et labo-
ribus magnis, tibi dedico donum, ut intelligatur ex amore erga domi-
num compositum ac desiderio.

Rerum olim gestarum memoria maximam revera utilitatem afferens
ad scribendum excitat illos qui ea attingunt. Quare et ego nunc scri-
bendi in me studio de his diversimode suscepto, cum ex hominibus qui
tunc vixerunt quodammodo gnaris, tum ex vagante fama edoctus, ad
hoc certamen descendi, partim si possem ad aliquid utilis a posteris
cognosci, partim ut mihi ipsi hunc fructum caperem, utpote haec etiam

μετεωρίσας ἀνεκαλείτο ἰσχάτη τῇ προσκνήσει τὰς εὐπροσδέκτους ἐντεῦξεις τοῦ πανευσεβοῦς Θεοφάνους. περὶ οὗ οἱ συμπαρόν-
τες ἠριύνουν, ὅτι περ τὰς χεῖρας ἤρει μεταρσίους, “ὡ δέσποτα,
πρὸς τίνα ἐπιτρεπτικῶς ἑαυτοῦ διενενήσο ἐπὶ μακρῶ ἄσπασμὸν
ἐπαφεῖναι τὸν ὕστατον;” ὁ δὲ φησι “τῷ ὀσίῳ πατρὶ καὶ ὁμολο- 5
γητῇ Θεοφάνει μονάστῃ τοῦ Ἄγρου, τῷ λαμπάσι καὶ λιβανωτοῖς
ἡμᾶς δεξιωσαμένῳ.” καὶ τὸ προφητεὺν εἰς πρᾶξιν ἐξῆει· οὐ
μετὰ πολὺ γὰρ αὐτὸς μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀφορισθεὶς τῆς ἐκκλη-
B σίας οὖν ἀπίστοις κακώσεσι τὸν τῆς ὁμολογίας ἐταιριώσατο στέ-
φανον, τὸν πατριάρχῃν μηκέτι κατὰ τὸ προρρηθὲν θρασύμενος. 10
ὁ οὖν Θεόδοτος, τὸν πατριαρχικὸν θρόνον παρ’ ἀξίων ἀπειλη-
φῶς ἐν ἡμέρᾳ τῆς ζωοποιῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστά-
σεως, ἐπ’ ἀδείας τῆς αἰρέσεως εἶχετο καὶ πολλοῖς ταύτης οἶα
λήμψις ἐπεκοινωνεῖ.

Τοῖνον ὁ βασιλεὺς Λέων, κατὰ τε Βουλγάρων καὶ Ἄγα- 15
ρηῶν νεανιευσάμενος καὶ ἀητήτην οἰήσει κατασχεθεὶς, ἀλαζο-
νικώτερος ἅπασι κατεφαίνετο, ὡς ἐντεῦθεν καὶ ἀποκλίνειν πρὸς
τὸ ὀμώτερον. καὶ γὰρ ἦν φοβερὸς τῷ τε καταστήματι καὶ τοῖς
πράγμασι, μηδὲν παραθραύων τῆς ἐνούσης αὐτῷ αὐστηρίας
βυσκανίας τε καὶ ἰταμότητος, καὶ τοσοῦτον ὥστε πολλοῖς καὶ 20
C τῶν ἐπὶ μικροῖς ἐλακώτων ἐγκλήμασιν ὧν μὲν χεῖρας ὧν δὲ πό-
δας καὶ τίνα τῶν καιρίων μελῶν ἐν ταῖς λεωφόροις τῆς πόλεως

1. μετεωρήσας L. 3. ἤρει addidi ex Contin. p. 18 D. 5. ἐπα-
φῆσαι L. 6. μονάστῃ Reinesius, μον L. 8. ἀφορισθέντας L.
20. πολλοῖς] immo πολλῶν vel πολλάκις. 22. λεωφόροις L.

postrema adoratione acceptas deo intercessionem piissimi Theophanis. De quo qui aderant quaerebant dicentes “cum manus attolleret, domine, ad quem convertens teipsum a longinquo mente tua dirigebas salutatio- nem?” Tum ille “ad sanctum, inquit, patrem atque confessorum Theo- phanem monasterii Agriensis, qui facibus et ture nos exceptit.” Atque haec praedictio eius ipse facto in exitum deducta est: non multo enim post et ipse cum multis aliis eiectus ex ecclesia cum infinitis vexationi- bus confessionis corona redimitus est, cum patriarcham haud amplius, secundum illam praedictionem, vidisset. Igitur Theodotus patriarchale solium indigne adeptus, ipso die vivificae Christi dei nostri resurrectionis, secure haeresim suam inchoabat, multosque illa occaecabat.

Imperator autem Leo, re contra Bulgaros et Agarenos strenue ge- sta, insuperabili opinione de se concepta, arrogantior omnibus videba- tur; unde etiam ad crudelitatem inclinabat. Erat enim terribilis ipsa habitudine corporis et factis, nihil remittens ab insita severitate, invi- dia et violentia, ita ut multorum etiam ob minuta quaedam condemna- torum hinc manus illinc pedes inde alla corporis praestantiora membra

ὑπερέτερον, εἰς τὸ μὴ τούτους ὀλιγανδρίας καὶ φουγαδείας Ῥωμαϊκῆς τοσοῦτον λοιπὸν ὑφορᾶσθαι. ἀφ' ὧν ὁ στρατιωτικὸς στέλλογος κατελοιδόρει τοῦ βασιλέως ἀφέλειαν, καὶ ἔκλυτον τοῦτον ἐπεψηφίζετο, καὶ τὸν στρατηγὸν Λέοντα συμφώνως εἰς βασιλείαν προέκρινεν. τοῦ δὲ ἀχλὺ ὕδατι ἀγωνία καὶ πολλῇ συμπεσόντος πρὸς λόγον τῆς ἀναρρήσεως, καθὼς ποτε κατὰ γέφυραν Γάτου τοῦ Καίσαρος, Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου ἀναιρήσειν τοῦτον διεμαρτύρατο, εἰ μὴ ταύτην κατάθοιτο. καὶ τὴν μὲν κατάθεισιν αὐτοῦ μόνον ἀπήγει, τὴν δὲ μέχρι τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν τῶν βασιλείων εἴσοδον ποιῆσαι ῥαδίαν ὑπέσχετο, ἥτις εἰς ἔργον παρ' αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος τετελείωτο.

Πρὸ δέ γε τούτων, γενομένην τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ πλησίον τῆς πόλεως, συναντῆ τούτῳ ἀνὴρ τις τῶν ἐπισήμων, τὴν τῶν τειχῶν κηδεμονίαν πεπιστευμένος, τῶν Ἐξαβουλίων ἐκ γένους, ἀφοσιῶν τὰ ἔθιμα βασιλεῖ, καὶ τῇ δυστυχίᾳ συναλγυνόμενος ἐπυνθάνετό γε “τίς ἂν εἴη, ᾧ δέσποτα, τῶν στρατηγούτων ἐαθεῖς ἐν τῷ ἐπιλοίῳ στρατῷ;” ὁ δὲ φησὶ “Λέων ὁ τοῦ ἀ' θέματος ἐξηγούμενος, ἀνὴρ ἀγλίνους καὶ εὐθύτητος ἐξεχόμενος.” ὁ δὲ ἀντίφη ἀλυσιτελὲς εἶναι εἰ μόνος τοῦ τοιοῦτου καθηγοῖτο, “δίχα τινὸς τῶν σῶν οἰκειῶν ὑπηρετῶν.” τοῦ δὲ βασιλέως οὐδὲν τῶν ἐναντίων ὑφορωμένου, ἀπολογισμοὶ τινες παρ' αὐτοῦ τῷ Ἐξαβουλίῳ προὔτιθεντο, ὡς μὴ τυραννήσειν ποτὲ βουληθησο-

2. ὑφορᾶσθαι L. 10. βασιλείων L. 12. πρὸς L. 21. ὑφορῶμένου L. 22. προὔτιθετο L.

fuisse, ne isti iam de Romanis paucitatis et fugacitatis opinionem nimiam conciperent. Unde factum ut militaris multitudo accusaret imperatoris simplicitatem, ac nimis remissum eum iudicaret, ducemque Leonem una voce ad imperium eligeret. Illo autem profunda sollicitudine sese contrahente ad famam electionis, ut olim in ponte Iulius Caesar, Michael Amoriensis occisurum affirmavit nisi in eam consentiat, ac solummodo consensum eius expetebat, introitum vero in urbem et in ipsam regionem facilem se facturum promisit; quod et re ipsa praestitum ab ipso et exercitu.

Sed priusquam haec perficerentur, cum iam imperator Michael accessisset ad urbem, occurrit ei vir quidam ex nobilibus, moenium curam sibi concreditam habens, ex familia Exabuliorum, consuetis officiis erga imperatorem defungens ac super calamitate condolens, quaerebatque qui ex ducibus esset relictus in exercitu. Tum ille, “Leo”, inquit, “primo themati praefectus, vir industrius et iustitiae addictus.” At is negavit esse consultum ut is solus ei rei praesit absque aliquo imperatoris intimo ministro. Ceterum imperator nihil adversi suspicans etiam rationes quasdam Exabulio proponebat, quasi nunquam tyrannidem esset af-

- D** μένου τοῦ Λέοντος. ἀπῆει τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ πρὸς τὰ βασιλεια οὐ μετὰ πολὺ, καὶ ἡ τοῦ τυράννου Λέοντος ἀτύφρησις διηγγελίετο. πρὸς τοῦτο τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ δυσχεραίνοντος, παρήγγουν τινὲς αὐτῷ πᾶσι τρόποις τῷ τυράννῳ στερεῶς ἀντιτάξασθαι· ὁ δὲ γαλήνιος ὢν τῇ γνώμῃ καὶ οὐχ αἰμοχαρῆς τῆν⁵ προαίρεσιν, ἀπέργε πάντας μαιφονίας, τῷ τοῦ Θεοῦ προστάγματι εὐγνωμόνως ἐπικλινόμενος, καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τινὰ τῆς κατοικιδίου Θεραπείας αὐτοῦ, τὸν Ἐξάρχοντα, στείλει πρὸς Λέοντα μετὰ καὶ βασιλικῶν συμβόλων, προτρέψαι τε καὶ τὴν σύγκλητον ἀπιέναι πρὸς τὴν τούτου ἀπάντησιν, ὡς μὴ τινὰ ῥα-10
- E** νίδα Χριστιανικοῦ αἵματος ἐκχεθῆναι αὐτοῦ ἔνεκε. ἐφ' ὅτι τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Προκοπίαν ζηλοτυπήσασα⁶ τοιοῦτον εἰπεῖν, “δεινὸν γε δεινόν, εἰν ἡ τοῦ τυράννου σύζυγος Λέοντος περιβάλει τὸν μοδιολον,” Βάρκαν αὐτὴν ὀνομάσασα. ὁ δὲ ταύτην φρονίμοις λόγοις ἀποκρουσόμενος εἶρηκεν “καλὸν τῇ τοῦ κυρίου¹⁵ δοκῆσει συνέπεσθαι τὰ γινόμενα.”
- V. 3** Τοῦ δὲ τυράννου καταλαβόντος διὰ τῆς χρυσοῦς πύλης τὸν τοῦ προδρόμου ναὸν ὃν ἐδίεματο Στούδιος, πολλοὶ τῆς γεροναίας ἢ καὶ σχεδὸν ἅπαντες προσήεσαν αὐτῷ, ὃν καὶ δορυφοροῦντες μετὰ τοῦ συνεπομένου ὄχλου τοῖς βασιλεῖσις ἀπήγαγον. καὶ δὴ²⁰ εἰσιῶν καὶ πρὸ τῶν χαλκηλάτων ἐπιστὰς πυλῶν, ἐπὶ τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ τε καὶ περιπορφύρω μαρμάρῳ, εὐχὴν χριστήριον ἀποδώσων τῷ ἐκείσῃ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ εἰκόνισματι, εἶπε

18. ἰδέματο L. 19. προσίεσαν L. 21. τῷ] τὸ L.

fectaturus Leo. Abibat igitur imperator in regiam, nec multo post Leo imperator declaratus nuntiabatur. Eam rem aegre ferente Michaelē imperatore, suadebant ei quidam ut omnibus modis tyranno firmiter sese opponeret. At ille cum esset placidi animi nec sanguine gauderet, arcebat omnes caede, dei mandato aequa mente acquiescens; adeo ut etiam quendam ex domestico ministerio, Exarchontem, mitteret ad Leonem cum insignibus imperatoris, hortareturque senatum obviam ei ire, ne ulla sanguinis christiani gutta effunderetur sui causa. Quare uxor eius Procopia invidiae stimulis agitata fertur dixisse “indignum sane si tyranni uxor induat modiolum.” Barcam eam nominans. At ille prudenti sermone eam refutans dixit “bonum est domini voluntatem sequi ea quae sunt.”

Porro cum iam tyrannus pervenisset per auream portam ad Praecursoris aedem quam Studius exstruxit, multi ex senatu ac propemodum omnes accesserunt ad eum, atque stipantes una cum populo comitante in regiam deduxerunt. Iamque ingressus ante aeratas consistens fores in loco rotundo et porphyretico marmore contacto, gratias acturus Christi dei nostri illic imagini, sive revera sive specie tenuis, exiit ve-

ἀληθείᾳ εἴτε προσήματι, ἐκδιδύσκειται τὴν ἐσθῆτα ἣν ἐπιβέβλητο ἐν δυοῖ ῥοδοειδέσι χροιαῖς ἀετίζουσαν, ἣν κολόβιον τῇ ἐγγωρίῳ ῥήσει προσονομάζουσιν, καὶ ταύτην ἀνεμμένην ζωστήρος κατὰ τὸ ἔκπαλαι τηρηθὲν ἔθος τοῖς στρατηλάταις καὶ Μιχαὴλ 5 τῶν αὐτοῦ ἵπποκόμων πρωτάρχῳ περιφανῶς ἐπιδίδωσιν. τοῦ δὲ Β ταύτην ἑξαυτῆς ἀναβαλλομένου εἰς οἰωνὸν μετὰ Λέοντα βασιλικῆς ἐπιβύσεως τοῖς εἰδόσι λελόγιστο. περὶ δὲ τινα τοῦ παλλατίου χῶρον οὗ ἐπώνυμον τὰ Σκυλα, ὃ Μιχαὴλ τῆς ἐσθῆτος τοῦ Λέοντος τὸ ἄκρον ἐπιβύσει κυθύβρισην, εἴτε ἐκ προπετίας τοῦτο κα- 10 ταπραξίμενος, εἴτε τῆς ἄνω προνομίας τὸ μέλλον προχαραττούσης. ἐν συναισθήσει δὲ τούτου Λέων γενόμενος νεωτερισμὸν τινα παρ' αὐτοῦ ἔσεσθαι ἑαυτὸν οἰωνίσαστο.

Καὶ δὴ τοῖς εἰσω τῶν βασιλείων χωρήσαντος Λέοντος, εὐ-θέως τὰς τρίχας κειράμενοι Μιχαὴλ τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ τοῦτου 15 γε σύνηνος σὺν παισίν, ἰκέται ἐλεινοὶ τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου δεσφάρος κατονομάζεται δαίκνυνται, εὐμε- C νείας τινὸς ἀξιούντες τυχεῖν. ὃ δὲ τῇ δυσωπήσει ἐπιπειθῆς γεγονῶς ἄνεσιν ζωῆς αὐτοῖς ἐδικαίωσεν, πέμπει τε τὸν Μιχαὴλ ἐν τινι φροντιστηρίῳ διατελεῖν τῷ μονήρει βίῳ συμφρασσόμενον, ᾧ 20 κατ' ἔτος χρυσοῦ δωρεὰν κατὰ τινα προθισμίαν ἰθαψιλεύετο. τὴν δὲ γαμετὴν καὶ τὰ τέκνα τούτου διέστῃσεν, ἐξ ὧν τὸν Ἰγνάτιον εὐνουχία κατέκριεν.

2. ἐν δυοῖ] immo ἑνὸς. 8. σκύλλα L. 12. αὐτ εἰς ἑαυτὸν legendum est, αὐτ ἑαυτῷ. ἀπὸ Symeon logoth. p. 492 C. 16. εὐμενείας L. 19. συμφρασσόμενον L.

stem qua amictus erat gemini coloris rosei aquila insignem (quam colobium vernacula voce appellant), solutam cingulo secundum morem iam olim a ducibus observatum, atque Michaeli suorum equisonum primario palam tradit. Illo autem eam confestim induente, id pro omine adipiscendi post Leonem imperii reputatum est ab intelligentibus. Praeterea in loco quodam circa palatium, cui nomen Scyla, Michael Leonis vestis oram pede premens turpavit: incertum ex protervitate id fecerit, an providentia divina futurum praemonstrante. Quod cum sensisset Leo, rebellionem ab eo in se orbituram coniecit.

Iamque regiam ingresso Leone, mox criainibus detonsis Michael imperator et eius uxor una cum liberis, supplices miserabiles in oratorio sanctissimae deiparae, quod Pharos dicitur, apparebant, clementiam quandam sibi expetentes: atque ille precibus flexus vitam eis concedendam iudicavit, mittitque Michaellem in quoddam monasterium, ut ibi solitariam vitam omnem reliquam exigeret. cui quotannis auri largitionem die quodam certo praestabat. Uxorem autem eius et liberos separavit, ex quibus Ignatium castrandum condemnavit.

Ὡς δὲ τῶν βασιλείας ἡνιῶν ὁ Λέων ἐδράξατο, τὰ μεμνη-
μένα Βαρδανίῳ τῷ πατρικίῳ, ᾧ Τοῦρκος ἐπέκλησις, περὶ αὐ-
τοῦ εἰς φῶς διανέκνυπεν.

Οὗτος γοῦν ὁ Βαρδάνιος, ὅτε τοῦ τῆς ἀνατολῆς ἐξηγγεῖτο
θέματος, βασιλειῶν ἄγαν διὰ φροντίδος ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐπίθεσιν 5
ὥστε τῆς βασιλείας ἐπιλαμβάνεσθαι· ὅθεν ταύτην μοναχῶ τῶν
D ἐπιλημμένων προγνώσεως περισκεμμένως προσαντιτίθει, τὴν δια-
τριβὴν ποιουμένῳ πρὸς τινα χῶρον τοῦ Φιλομηλίου, συνίστορα
τοῦ τοιοῦτου βουλευμάτος κεκτημένος τὸν Λέοντα, ἄνδρα πολ-
λοῖς ἐμπρέψαντα γενναιότητος προτερήμασιν, ἀνδρικὸν τὴν ὄψιν 10
καὶ βλοσυρωπὸν τὸ κατύστημα, μισήλικα καὶ εὐάμιλλον ἐκτρα-
φέντα τε τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπὶ τινι τόπῳ Πίδρα προσονομαζο-
μένῳ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ Μιχαὴλ τὸν ἐξ Ἀμορίου τυγχάνοντα, ᾧ
τὸ τῆς γλώττης πυράσημον ἐγγένητο, μεθ' ὧν καὶ Θωμᾶν τὸν
ἀπὸ λήνης Γαζουροῦ, καὶ αὐτὸν ἐξ Ἀρμενίων τὸ γένος κατὰ 15
γόντα, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνδρεῖον καὶ πολυπραγμονέστατον. τοῦ
οὖν Βαρδανίου προσιόντος γε τῷ μονάζοντι, πάντα πρὸς αὐτοῦ
E τὰ τῆς διανοίας ἀνακαλύπτεσθαι βουλήματα λέγεται, καὶ τοσοῦ-
τον ὥστε προαγγελθῆναι αὐτῷ καὶ τὴν περιουσίας ἀφαίρεσιν καὶ
τὴν ὀφθαλμῶν πῆρωσιν. τούτου δὲ ἐπὶ τοῖς προρεθείσιν ὡς οὐ 20
θυμῆρεσιν ἐπασχάλλοντος, ὅμως τὰ συνήθη τῆς εὐχῆς ἀπολει-
ψαμένον, τὰ τῆς ὑποχωρήσεως αὐτῷ παρεντρέπιστο. προσκο-
V. 4 μισαμένων δὲ τῶν ἐξυπηρευομένων ἵππους αὐτῷ, τούτους ὁ

7. ἐπιλημμένων L. 11. βλοσυρωπὸν L. *ibid.* εὐάμιλον L,
εὐόμιλον V. 20. προρεθείσιν L, προρόφηθείσιν V. 21. ἐπα-
σχάλλοντος L. *ibid.* ἀποληψαμένου L, ἀποληψομένου V. 22. προ-
κομισαμένων L.

Ut vere imperii habenas tenuit, praedicta Bardanio patricio, cui
Turcus cognomen, iam in lucem emergabant.

Iste namque Bardanius, cum adhuc orientis themati praefectus es-
set, valde cupiens fieri imperator, invasionem meditabatur, ut imperium
capesseret. Unde hanc rem monacho cuidam habenti praescientiam fu-
tutorum aperiebat, habitanti in quodam loco Philomelii; conscium huius-
cemodi consilii habens Leonem istum, virum iam tum multis conspicuum
fortitudinis praerogativis, virili trucique adspectu atque habitu, mediae
aetatis, fortem educatumque in eiusdem thematis orientalis quodam loco
Pidra dicto, cumque eo et Michaellem Amoriensem, cui linguae illud vi-
tium inerat, simulque cum his Thomam a palude Gazura oriundum, et
ipsum genus suum deducentem ex Armeniis, sed itidem virum strenuum
et valde agilem. Bardanio itaque accedente ad monachum, omnes ab
isto animi cogitationes, omnia consilia deprehensa et detecta fuisse aiunt,
adeo ut ab eo praedicta illi fuerit etiam opum privatio et oculorum ex-
caecatio. Super his ut minime iucundis indignabundo, cum nihilominus
consuetas preces fudisset, abitus paratur. Adducentibus autem ministris

μοναχὸς ἀπιδὼν μετὰ πλείστης ἐπειξεως ὑπονοστεῖν παραινεῖ τὸν Βαρδάνιον. τῷ δὲ μετὰ περιχαρίας ἀνακάμψαντι, ὡς προσδοκῶντι τῶν καταθυμίων αὐτῷ τι ὀλιγοσθῆναι, τούναντίον αὐτοῦ τῶν ἐλπίδων πάλιν φησὶν ὁ Θεοπρόπος ἀνὴρ. “μηδὲν σοι περὶ 5 τοῦ σκαιωρήματος, ὃ τῇ σῇ διανοίᾳ καλῶς μὴ ἐνέσκηψε, πεφροντισμένον ἔστω. τῶν γὰρ σῶν, ὡς ἔφθην εἰπὼν σοι, ὀμμάτων καὶ τῆς ὑπάρξεως ὑποστήσῃ τὴν ἀλλοτριώσιν· οἱ δὲ τοὺς ἵππους σοι πρὸς ὑπηρεσίαν ἐπικομίσαντες ἄνδρες, τούτων ὁ πρῶτος καὶ ὁ μετ’ αὐτὸν διυδηματοφορήσει, καὶ ὁ τρίτος ἐπιτυχῶν 10 ἀναρρήσεως ταχέως θανάτῳ καταστραφήσεται.” ὁ οὖν Βαρδάνιος πρὸς ταῦτα χαλεπῶς ἀνοιμῶξας τὰ τοῦ λογισμοῦ αὐτοῦ τῷ Β τε Λέοντι καὶ Μιχαῆλ καὶ Θωμᾷ, τοῖς ὑπὸ χεῖρα τούτῳ, μετὰ καὶ τινος ἐπὶ τοῦ μοναχοῦ ὑβριστικῆς προσοχθήσεως παρεδήλου, φάσκων τοιαύδε. “σὺ μὲν ὦ Λέων βασιλεύσας καὶ Θωμᾷ ἀναρ- 15 ρηθεὶς παρὰ Μιχαῆλ φονευθήσεσθε, αὐτοῦ γε διαφυλαχθησομένου ἐν τῇ βασιλείᾳ πάντως ἀπίμονος.”

Ἐντεῦθεν Βαρδάνιος κατὰ ψυχὴν χαλεπήνας καὶ εἰς τὸ ἐγκειχειρισμένον αὐτῷ θέμα ἐπανιῶν σὺν τοῖς ὑπ’ αὐτῷ στρατοπέδοις καὶ τισιν ἄλλοις ὁμόφροσι τῆς ἀλαζονείας αὐτοῦ κατὰ τοῦ 20 ἡνικαῦτα Νικηφόρου βασιλέως ματαιοφρόνως ἐν Βιθυνίᾳ στρατοπεδεύεται. περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς διακηκῶς καὶ συνθεῖς στρατιῶν ἀξιόλογον αὐτῷ ἐπαφίησιν. ὁ δὲ τῇ ἐκστρατείᾳ καταπλαγείς, ὑποκλινῆς τῷ βασιλεῖ γίνεται ἐξαιτῶν ἐγγύην ἀφέσεως,

22. στρατείαν L.

ei equos, illos conspicatus, summa cum festinatione redire iubet Bardanium. Atque huic cum magna laetitia revertenti, ut qui opinabatur ex animi sententia evenisse aliquod augurium, praeter spem eius dicit vir divinus “ne sit tibi istud propositum, quod animum tuum non bene incessit, curae. Nam tuorum, ut iam dixi, oculorum et omnium bonorum subibis privationem: istorum autem virorum, qui equos ad tuum ministerium adduxerunt, primus quidem et secundus diadema gestabant, tertius autem tantum acclamationem consecutus mox interibit.” Igitur Bardanium ad haec cum graviter ingemisset, suam animi cogitationem Leoni atque Michaeli, nec non Thomae, suis ministris, cum quadam contumeliosa in monachum invectione speriebat, dicens huiusmodi quaedam. “Tu quidem Leo imperio potitus, Thomas autem acclamatus, a Michaele interficiemini, qui ipse servabitur in imperio plane incolumis.”

Hinc Bardanium animo male affectus in demandatum sibi thema reversus cum suo exercitu et quibusdam aliis eius arrogantiae sociis contra imperantem tunc Nicephorum vano consilio in Bithynia castra ponit. Quo audito Nicephorus collecto exercitu minime contemnendo, hunc contra illum mittit. Hic expeditione illa territus submittit se imperatori, expetens certificationem veniae: quam facile adipiscitur, per crucis si-

C και δὴ ταύτης ἀξιοῦται ῥαδίως τῷ σταυρικῷ συμβόλῳ τὸ ἄσφα-
λὲς ἐνεγκάμενος, και πειθαρχεῖ ἐαυτὸν κατακρίνων τῷ δρόματι
παραπεμφθῆναι ἐν νήσῳ τῇ Πρώτῃ εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ ἐκεῖσε
φιλοπονηθέντα ἀγρόν. οὕτω δὲ πολλοῦ χρόνου διεληλυθότος,
τῶν ἐκ Λυκαονίας τινές, εἴτε ἀπανθαδιαζόμενοι, εἴτε βασιλεῖς⁵
συνευδοκῆσει, εἴτε και αὐτῷ τῷ βασιλεῖ Νικηφόρῳ ἀρῆσαι βου-
λόμενοι, τῷ Βαρδανίῳ αἰφνιδίως ἐπιτίθενται και πηροῦσιν αὐ-
τοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, και τῇ ἐκκλησίᾳ προσήεσαν ἀξιοῦντες συγ-
χώρησιν.

Ὅσπνίκα δὲ τὰ τῆς στάσεως παρὰ τοῦ Βαρδανίου ἐπεφυ-¹⁰
σίωτο, Ἀλέων ὁ ἐξ Ἀρμενίων και Ἀσσυρίων τῷ βασιλεῖ προσε-
D ρύη, εἴτα και Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίων, ὧν ὁ μὲν τὴν τῶν φοιτε-
ράτων, ὁ δὲ τὴν κόμητος κόρτης ἀρχὴν ἐγγειρίζεται. Θωμᾶς δὲ
και μέχρι κινδύνων τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ ἀφοσιοῖ τὰ τῆς πίστεως.
προϊόντος δὲ τινος χρόνου Ἀλέων χρηματίσας τῶν ἀνατολικῶν¹⁵
ὑποστράτηγος κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν μεγάλως ἀνδραγαθίζεται,
και πρὸς τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ μετὰ Σταυράκιον τιμᾶται
τῷ τῶν πατρικίων μεγαλοπρεπεῖ ἀξιώματι.

Οὗτος δὲ Μιχαὴλ παιδίσκην ἐκέκτητο κατοικίδιον, καθ'
ἦν πύθωνος πνεῦμα ἐπὶ τινος περιτροπᾶς διενήργητο. ἤτις²⁰
ὀξέως ἐν χωρίῳ λιθίνῳ, ὃ Βουκολέων προσαγορεύεται, προσχω-
ροῦσα διαπρυσίως φωνὴν ἐκεκράγει πρὸς βουσίλα, “κύτελθε,

5. λυκαωνίας L. 12. ὧν] ὧν L. *ibid.* τῆν τῶν B, τῆς τῶν L.
ibid. φοιτεράτων L. 19. κατοικίδιον L. 21. χῆρος L.

gum securitatem consecutus, oboedientiamque praestat, condemnas se
ipsum ob facinus, ut in Proten insulam relegaretur, in praediolum ab
ipsoet studiose excultum. Neque ita multo tempore elapso, quidam ex
Lycaonia, sive proprio ausu, sive imperatorio consensu et placito, sive
quod eidem imperatori Nicephoro placere cuperent, Bardanium subito
invadunt eique oculos eruunt, atque ad ecclesiam confugiunt petentes
veniam.

Tunc autem cum seditio a Bardanio conflaretur, Leo ille ex Arme-
niis atque Assyriis ad imperatorem deficiebat, deinde et Michael Amo-
riensis: illique foederatorum praefectura, huic comitis curiae dignitas
defertur. Thomas vero etiam in periculis suo domino fidem praestitit.
Interiecto dein aliquo tempore, Leo, cum esset Orientalium dux secundi
ordinis, contra Ismaelitas strenue rem gerit, atque ab imperatore Mi-
chaele, illo qui post Stauracium imperavit, decoratur patriciorum am-
plissima dignitate.

Iste autem Michael puellam habebat quandam vernam, per quam
spiritus Pythonis per vices operabatur. quae statim atque in locum qui
Bucoleona dicitur accessisset, clara voce clamabat ad imperatorem “de-

κάτελθε, ὑποχώρει τῶν ἀλλοτρίων.” τοῦ γοῦν τοιοῦτου προσω- E
 νήματος πολλάκις ἐκλαληθέντος ὁ βασιλεὺς εἰκότως καταπλωγείς
 καὶ οὐκ ἔλαττον ὑποπτήξας, κοινολογεῖται περὶ τούτου Θεοδότῳ
 σπαθαροκандιδάτῳ καὶ οἰκίῳ γνωστῷ, τῷ υἱῷ Μιχαὴλ πατρι-
 5 κίου τοῦ πρὸς γένους Μελισσηνοῦ, οὗ τὸ εὐφημον Κασσιτηρῆς V 5
 διηκούετο, ὡς εἶπερ ἐγκύτοχον γένηται τὸ κοράσιον, ἐν τινι κα-
 τασχεῖν πάντως οἰκίᾳ καὶ διερευνησθαι καὶ φρούρειν τίνος αὐτῆ
 ὑπάρχει ἡ οἰκία καὶ τούτου ὁποῖον τὸ γνώριμον. τῆς δὲ ἀνα-
 καλυψίσεως τὴν ἐπιζητουμένην κλῆσιν καὶ χαρακτηῖρα, προτρέ-
 10 ψασθαί γε αὐτῷ εὐκαιρῶς κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἀγῆχθαι, καθ’
 ἣν συγκυρῆσαι δύο ἄνδρας, ἔξ ὧν ἡμίονου ὁ ἐπιβύτης τῷ βασι-
 λικῷ θρόνῳ ὀχηματίσειεν. καὶ τὰ μὲν τῆς ἐξεστηκνίας τοιαῦτα,
 τὰ δὲ τῆς τοῦ βασιλέως ἀκριβείας κατὰ τὸ εἶκος ἐπεξεργαστικώ-
 15 γηθῆις γὰρ παρ’ αὐτοῦ ὁ Θεόδοτος ἀπηνήτατο μὴ ἰγνώκνειαι μη-
 δὲν τῶν παρὰ τῆς πυθωνίας φληναφουμένων· ἀπιὼν δὲ πρὸς
 τὸν διωρισμένον χῶρον ὡς προδιήγγελτο ἐθεάσατο, καὶ τὸν ἄνδρα B
 προσλαβόμενος ἕμα αὐτῷ ἄπεισιν ἐν τῷ ναυῷ Παύλου τοῦ ἀπο-
 στόλου, ἐν ᾧπερ ὄρφανῶν τὰ πρὸς ἀποτροφὴν τεταμίενται. καὶ
 20 ἐκείσε συνθήκαις ἀλλήλους κατεγγνησάμενοι, θαρρεῖ πρὸς τὸν
 Λέοντα ὁ Θεόδοτος τοιαῦτα εἰρεῖν, ὡς “ἐκ θείας ὀράσεως περὶ
 σοῦ μοι διέγνωσται μέγιστά τε καὶ ἀποβησόμενα, δι’ ὧν τῆς Ῥω-
 μαίων πάντως ἡγεμονίας μεταποιήσεαι.”

10. γε] τε L.
 ταμείται L.

ibid. ἀφῆχθαι L.
 23. ἡγεμονείας L.

16. πυθωνίας L.

19. τε-

scende, descende, cede alienis.” Eiusmodi compellatione saepius enun-
 tiata imperator merito exterritus nec mediocriter consternatus colloquitur
 cum Theodoto spathariorum candidato, intimo familiari suo, filio Mi-
 chaelis patricii, generis Melisseni, cui cognomentum erat Cassiteras, ut
 ubi furere coeperit puella in aliqua domo omnino detineatur, interrogetur
 que, ut indicet cuius ea sit domus et quaenam illius sit propria nota.
 Quae cum detexisset nomen quaesitum et notam propriam, iussit eum
 tempore opportuno in arcem abire, ubi ei occursuri essent duo viri, ex
 quibus is qui mulo insideret imperatorium solium conscensurus esset. Ac
 de emotae quidem mentis puella res ita habet: imperatoris autem inquisi-
 sitio merito fuit curiosior, utpote de imperio solliciti. Interrogatus enim
 ab eo Theodotus diligenter, negavit se quidquam intelligere eorum quae
 Pythonica nugaretur: verum abiit in praefinitum locum, ut praeceptum
 fuerat, et spectavit. atque homine assumpto, abit una cum eo in tem-
 plum Pauli apostoli, ubi orphanorum alimenta asservantur. atque ibi
 postquam conventis et pactis sese constrinxissent, ausus est Leoni talia
 dicere. “Ex divina visione de te mihi cognita sunt maxima, quae etiam
 eventura sunt; unde fiet ut Romanorum imperium capessas.”

Συμβεβηκότος δὲ πόλεμος μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων, καὶ τοῦ μὲν αὐτῶν ἀρχηγοῦ Κρούμμου φάσκοντος ἀναδίδουσαι τοὺς προσφυγόντας Βουλγάρων, ὡσαύτως δὲ καὶ Ῥωμαίων, ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς συμβαίνων ἦν, κἄν τοῖς πολλοῖς τῶν μεγιστάνων ἢ τοιαύτη γνώσις λίαν ἐστασιάζετο, οὐχ ἤκιστα 5
C δὲ καὶ Θεοκτίστῳ μαγίστρῳ· παρ' ὧν ἀσυμφωνίας συντελεσθείσης πρὸς ἐναντιότητα χωροῦσιν ἀμφότεροι. ἐκστρατεύουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοί τε καὶ Βούλγαροι κατ' ἀλλήλων, καὶ πολεμικῆς συμβολῆς καθιστάσεως ἀνὰ κράτος ἠτῶνται τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα, ὡς ἔοικεν ἐτέρως τῆς ἄνω προνοίας μελλούσης τὰ καθ' 10 ἡμᾶς διεξάγειν, καταλήψεως λόγῳ ἐν κρείττονι.

Ἄλλ' ὄθεν δίδεσθημεν, αὐθις νῦν ἐπανίωμεν.

Ἀναρρηθεῖς δὴ δημοσίᾳ Λέων ὁ βασιλεὺς Θωμᾶν τὸν ἑαυτοῦ ἠλικιώτην τουρμάρχην εἰς φοιδεράτους ἐπέστειρεν, καὶ Μιχαήλ, οὗ τὸν παῖδα πνευματικῆς ἐκ κολυμβήθρας υἰοποιήσατο, 15 τῇ πατρικίῳ καὶ ἐσκουβίτου τιμῇ διεσέμνυνεν.

Τῶν οὖν δυσμενῶν Βουλγάρων τῇ προτέρᾳ νίκῃ κατέπαρ-
D θέντων, οὐχ ἢ τυχούσα παρ' αὐτοῖς ἐν πολλαῖς χώραις καὶ κατοικίαις διὰ τε πυρπολήσεως καὶ αἰχμαλωτεύσεως παρηκολούθει ἐρήμωσις, ὥστε πρὸς αὐτὸν τὸν Βούλγαρον πεμφθῆναι παρὰ 20 τοῦ βασιλέως εὐλογον ἦν, πρὸς τὸ εἰρηρικὸν ἀπονεύοντος, σπονδὰς ἐπιργάσασθαι. τοῦ δὲ κρατοῦντος Βουλγάρου μὴ πρὸς

2. ἀποδίδουσαι B. 12. ἐπανίωμεν L. 13. δὲ L. 14. φοιδεράτους L. 19. παρηκολούθη L. 20. πρὸς αὐτῶν τῶν βουλγάρων L.

Orto autem bello inter Romanos et Bulgaros, atque istorum duce Crummo postulante reddi Bulgarorum transfugas, similiter et Romanorum, in ea imperator consentiebat, etsi a plerisque magnatum illa eius sententia valde impugnabatur, praecipue a Theoctisto magistro. A quibus reiecta conventionione in dissidia abeunt utrique. Educunt itaque exercitus Romani et Bulgari, factoque concursu bellico vincitur prorsus Romanus exercitus, divina providentia, ut videtur, aliter volente res nostras temperare ob rationes captum nostrum superantes.

Sed eo unde digressi sumus rursus redeamus.

Igitur publice imperator proclamatus Leo Thomam coetaneum suum ducem foederatis constituit, atque Michaelem, cuius filium ex sacro lavacro susceperat, patricia dignitate et excubitorum praefectura decoravit.

Bulgaris autem hostibus priore victoria elatis, non parva per eos in regionibus et civitatibus incendio et praedatione consecuta est vastatio. Itaque ad ducem Bulgarorum legationem mitti ab imperatore ad pacem inclinante rationi consentaneum erat, ut pax iniretur. Sed Bulgarorum domino ad id se non accommodante, utpote barbara indole

τοῦτο κατάθεμένον, ἄτε βαρβαρικοῦ τὸν τρόπον καὶ καταλα-
 ζουνομένου, Λέων ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν ἐκοιτρατεύειν ἐπιίγε-
 ται. καὶ μάχης κραταιῆς κροτηθείσης, βασιλικῶ διατάγματι ὁ
 καθ' ἡμᾶς λαὸς τροπῇ ὑποβάλλεται, ὥστε καὶ αὐτοῦ τοῦ βασι-
 5 λέως συντρέψασθαι. ἀμέλει τῶν Βουλγάρων τῇ διώξει ἐπικειμέ-
 νων, ἐξ ὑποτροφῆς μετὰ τοῦ περιόντος λαοῦ ἀντικυθίσταται ὁ
 βασιλεὺς καὶ τούτοις παρεμβάλων ἀριστέως κατ' αὐτῶν ὀλοτε-
 λῶς ἀναδείκνυται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ κατισχύσαι Βουλγά- **B**
 ρων τοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ τούτων τὰ ἔκγονα τὰ μὲν προσαρξάει
 10 ταῖς πέτραις τὰ δὲ ἐν ἄλῳνι χαλεπῶς τιμωρήσασθαι, ὡς ἐντεῦ-
 θεν ἐν τούτοις πεπερατωσθαι καλίντιτα ἔργα κατὰ τὴν ποίησιν.

Ἔττα εἰς λογισμὸν ἔκειν ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ ἐν τῷ Φιλομη- **V. 6**
 λῳ μονάζοντος, καὶ στέλλει αὐτῷ τὰ πρὸς χρεῖαν κατ' εὐχὴν
 ἀναθήματα, ἄτε χρησμοφθῶ ἀληθεῖ τῶν ὑποβιαινόντων ἀναφθ
 15 νέντι. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐτετελευτήκει ὁ αὐτὸς μονάστης
 καὶ συνέβη αὐτ' αὐτοῦ ἕτερον Σαββᾶτιον μοναχὸν τῷ σκηναίῳ
 αὐτοῦ ὑπεισδύναι, ὅστις τῇ προσκυνήσει τῶν σεβασμίων εἰκόνων
 κρηφίως ἀντικυθίστατο. Θεασόμενος δὲ τὸν παρὰ βυσιλέως
 ἀπεισταλμένον ἀπόπεμπτον ἐποιεῖτο, τὸν πέμψαντα κρίνας ἀπει-
 20 κότα τῇ ἄλουργιδι, ὡς εἰδώλοισι προσστέχοντα, ταῖς παρὰ τῆς
 σεβαστῆς Εἰρήνης σεβομέναις εἰκόσι καὶ Ταρασίου τοῦ ἀοιδίμου
 πατριάρχου, Παρθῶ ταύτην καὶ Θανάδα καὶ Ταρᾶξιον τὸν ἀρ-
 χιερέα τοῦ θεοῦ ἀφρόνως ἐξυβρίζων ὁ ἄθλιος· ἀνθ' ὧν κατα- **B**

4. αὐτὸν τὸν βασιλέα B. 9. προσαρξάει L. 11. καλίντητα L.
 22. παρθῶ L.

praedito et arrogante homine, Leo imperator contra ipsos expeditionem parat. Acricque collisa pugna, imperatore sic disponente, nostra multitudo fugae subiicitur, ita ut et ipse imperator una fugeret. Itaque Bulgaris persequendo instantibus, facta conversione cum reliqua multitudine resistit imperator, atque in illos impetu facto re fortiter gesta contra ipsos solidae victoriae auctor existit. Qui et ipso Bulgarorum duce potior fuit, atque istorum liberos partim petrae allisit, partim in area gravi supplicio affecit. Atque hoc pacto effectum ut *ausa* *luerent*, secundum poetam.

Post haec recordatus est monachi illius in Philomelio degentis, atque mittit ei voti causa, quae illi usui forent, munera et dona, ut qui se divinatorum eventuum veracem ostendisset. Sed interea temporis mortuus fuerat ille monachus, factumque ut in locum ipsius alius Sabbatius eius cellulam subiret, qui cultui venerandarum imaginum occulte obsistebat. Conspicatus autem iste eum qui misus fuerat, facessere iussit, indignum iudicans auctorem muneris purpura, utpote idolis addictum; imaginibus scilicet ab Irene Augusta ac Tarasio laudatissimo patriarcha cultis; pardalem illam et Baccham vocans, summum autem sacerdotem dei, Taraxii (quasi tu dicas turbatoris) nomine infamans perditus ille:

στρέψαι κύριον τὴν αὐτοῦ βασιλείαν καὶ ἐπιστέλλων προήγγειλεν, εἴπερ ταύτας οὐ καταστρέψειεν. τούτοις καταβρονηθεὶς ὁ παραπλήξ βασιλεὺς μετακαλεῖται Θεόδοτον καὶ παραδείκνυσιν αὐτῷ καὶ ἐπισταλμένα παρὰ τοῦ μονάζοντος. τότε δὴ τότε ὁ Θεόδοτος δραξίμενος τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ καὶ ἀναθαρρήσας λέγει τῷ βασιλεῖ, τῷ κακῷ κακὸν ἐπιπλεονάζων, παρὰ τινος μονάστου διενεργεῖσθαι παράδοξα, τὴν οἴκησιν κεκτημένου ἐν τοῖς τοῦ Μαυριανοῦ, οἷς γειτνιάζειν τὸν Δαγιστέν διεσαφήνιζεν, ἕτερον τοῦτον ἐπιφημίῳν μέγαν Ἀντώνιον. “καὶ ὅπερ ἐρεῖν τῇ σῇ βασιλείᾳ προέλιτο, τοῦτο καὶ διαπρούξασθαι προθυμήθητι.” ταῦτα 10

C σκυιῶς οὕτως τῷ βασιλεῖ ὑποθήμενος ἄπεισι πρὸς τὸν μονάστην καὶ πεπλαστουργημένως τάδε φησίν, ὡς “τῇ ἐπιούσῃ νυκτί, ὡρα θιωρισμένη, τὸν βασιλέα ἐν εὐτελεῖ καταστήματι προσοίσω σοι διηγησόμενον περὶ τε πίστεως καὶ τινῶν πραγμάτων ἄξιολόγων· ὃν ἐπαρῶσθαι καὶ τάχιον τοῦ βίου παρελθεῖν ἔξυπειν σοι βου- 15 λείομαι, εἰ μήπω Λέοντος τοῦ Ἰσαυρίαθεν ὠρημένου στοιχειοῖτο τῷ δόγματι, καὶ ὡς εἶγε τοῦτο παραφυλάξοιτο, ἐν θυσίᾳ ἔτεσι καὶ ὁ τῆς βασιλείας ἐνδυναστεύων κλάσειεν,” ὡς δῆθεν τῇ φιλοζωίᾳ καὶ φιλοδοξίᾳ τοῦτον πρὸς τὸ οἰκεῖον θηρόσασθαι θέλημα· ταύταις γὰρ ἐφρετικῶς ἐκεκρύητο, καὶ μάλιστα γε νεύτητι 20 κουφιζόμενος. ταῦτα παρὰ τε Θεοδότου καὶ τοῦ ἐν Μαυριανοῖς ἡμανρωμένου μονάζοντος διεσκειμένως τῷ βασιλεῖ κατε-

1. καὶ, quod ante ἐπιστέλλων legitur, post ἀνθ' ὧν ponit Symeon logoth. p. 402 D. 6. παρὰ B, περὶ L. 15. τάχιον L. 16. ἡσαυρίαθεν L.

quapropter futurum ut dominus evertat illius imperium, per epistolam etiam praenuntiavit, nisi illas ipse everterit. His attonitus domens imperator accersit Theodotum, ostenditque ei epistolam monachi. Ibi tum Theodotus arrepta occasione sumptaque fiducia dicit imperatori, malum malo cumulans, a quodam monacho patrari mirabilia, stationem habente in aedibus Mauriani (quibus vicinum esse Dagistea indicabat), alterum cum appellans magnum Antonium: “atque quodcumque, inquit, dicturus est tuae imperatoriae maiestati, id facere studeas.” Haec postquam sic subdole suggessit imperatori, abit ad monachum ac veteratorie ista dicit. “Insequenti nocte hora definita imperatorem in habitu vili adducam tibi, acturum tecum de fide et rebus magni momenti. Cui ut maledicas brevique moriturum denunties tibi auctor sum, nisi Leonis illius ex Isauria oriundi doctrinam sequatur: atque si id observaverit, ad septuagesimum secundum annum in imperio perverturum;” ut acilicet vitae et gloriae illecebris ad ipsorum adduceretur voluntatem. harum enim rerum magna cupiditate tenebatur, iuvenili praecipue aetate sese in specm erigens. Haec a Theodoto et illo apud Maurianos latente monacho cen-

σκειάστω, οὐκ περ αἰρεσιμύρχαις ὑπάρχουσιν. εἰσιὼν οὖν ὁ βασι- D
 λὲς μετὰ τοῦ Κασσιτερά πρὸς τὸν μοναχὸν καὶ τινὰς λόγους εἰς
 αὐτὸν προομιμασάμενος ἀπορραπίζεται παρ' αὐτοῦ, ὡς προειρω-
 κύτος τὸ αὐτοῦ πρόσχημα, οὕτω λέγοντος, μὴ δεῖν "ἐν ἰδιωτικῇ
 5 καταστάσει βασιλείᾳ σε ὄντα οὕτως ὑποκρίνεσθαι καὶ ἄγνοεῖσθαι
 πως οἴεσθαι." δι' ὧν περ καταπλαγείς ὁ βασιλεὺς τῆς μηχανορα-
 φηθείσης προγνώσεως ἐπιειθῆς τοῦτω καθίσταται. τοῦτο γὰρ
 ἐκ προνοίας τῷ Θεοδότῳ ἐφετὸν ὑπάρχον προετιτέχνηστο, ὡς
 καὶ παρὰ τοῦ μακαρίτου Θεοφάνους καὶ ὁμολογητοῦ ταῦτα δι'
 10 ἐμμέτρον ποιήσεως ἐστηλίτετο.

Δι' ὃ τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἐκ βασιλέως καθαιρέσεις
 θριαμβεύεται. πρὸς ἦν καὶ τὸν ἀρχιερέα Νικηφόρον ὑποσημή-
 νασθαι κατηνάγκαζεν, καὶ μηδαμῶς πειθαρχήσαντα ἀλογίστως ἐ- E
 θύνει ἐξόριστον (ᾧτινι τὸ διάδημα περιτιθέντι κατὰ τὴν τοῦ
 15 Λέοντος κεφαλὴν ἐδόκει ὡς ἀκανθῶν καὶ τριβόλων προστρήμειν
 ὀδύνης ἐπαίσθησθαι). ἀπαγομένῳ δὲ αὐτῷ ὁ ὁμολογητῆς Θεο-
 φάνης ὁ Ἀγρόθεν κατὰ τινὰ τῶν αἰγιαλῶν ἦνωτο ἀπονέμων σε-
 βασμιοῦτητας κηροῖς τε ἕμα καὶ θυμιάμασιν, κἀκεῖθεν ἐλόγιας V. 7
 ἀντιλαμβάνων ταῦτ' ὁμοῦ τοῖς αὐτοῦ φοιτηταῖς, ἐπεὶ τὰδ'
 20 ἀκηκόασι, ποιεῖν προσετίθειτο τῆς Προποντίδος ἀπαίροντι. οὗς
 ὁ πατριάρχης ἰδὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀχένα συγκύνας τύς τε χεῖρας

7. τοῦτω B, τοῦτο L. 8. ὑπάρχον B, ὑπάρχειν L. *ibid.*
 προετέχνηστο L. 17. articulum ante ἀγρόθεν om. L. 19. ἐπεὶ
 τὰδ' ἀκηκόασι B, ἐπειταδ' ἀκηκόασι L.

siderate in imperatorem structa fuere, utpote sectae principibus. In-
 gressus itaque imperator cum Cassitera ad monachum, et sermones quos-
 dam ad eum praefatus, vehementer ab eo increpatur, tanquam gnaro
 simulati habitus, sic dicente. "Non decebat in privato habitu te sic
 simulare, cum sis imperator, nec putare te ignorari." Quibus obstupe-
 factus imperator, propter praescientiam illam fraudibus consutam, mori-
 gerum ei se praebet. Id ipsum enim de industria, a Theodoto cupide
 expetitur, dolose structum fuerat; quemadmodum a beato Theophane
 confessore ea res versibus notata est.

Atque ita venerandarum imaginum demolitio ab imperatore promul-
 gatur. Cui etiam summum sacerdotem Nicephorum subscribere cogebat:
 nulloque modo obsequentem sine ratione ad exilium condemnat. Qui
 quidem cum diadema imponeret Leonis capiti, visus sibi est quasi ex
 spinarum et tribulorum attractione dolorem sentire. Cum autem iam
 abduceretur, Theophanes confessor ab Agriensi monasterio in quodam
 litore ei se obtulit, tribuens venerationes cum cereis et suffimentis, at-
 que ab illo benedictionem recipiens idem suis discipulis, qui haec audie-
 rant, facere iniunxit, cum a Propontide proficisceretur. Quos conspi-
 catus patriarcha, suam cervicem incurvans sublatis manibus implorabat

μετωρίσας ἀνεκαλείτο ἰσχύτη τῇ προσκυνήσει τὰς ἐμπροσδέκτους ἐντεύξεις τοῦ πανευσεβοῦς Θεοφάνους. περὶ οὗ οἱ συμπαρόντες ἠρεύουν, ὅτε περ τὰς χεῖρας ἦρε μεταρσίους, “ὦ δέσποτα, πρὸς τίνα ἐπιτρεπτικῶς ἑαυτοῦ διενενόησο ἐπὶ μακρῷ ἄσπασμιὸν ἐπαφεῖναι τὸν ὕστατον;” ὁ δὲ φησι “τῷ ὀσίῳ πατρὶ καὶ ὁμολο-
 5 γητῇ Θεοφάνει μονάστῃ τοῦ Ἀγροῦ, τῷ λαμπύσι καὶ λιβανωτοῖς ἡμᾶς δεξιωσαμένῳ.” καὶ τὸ προφητευθὲν εἰς πρᾶξιν ἐξῆει· οὐ μετὰ πολὺ γὰρ αὐτὸς μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀφορισθεὶς τῆς ἐκκλη-
 Β σίας σὺν ἀπείροις κακώσσει τὸν τῆς ὁμολογίας ἑταιριώσατο στέφανον, τὸν πατριάρχην μηκέτι κατὰ τὸ προρρηθὲν θεασάμενος.
 10 ὁ οὖν Θεόδοτος, τὸν πατριαρχικὸν θρόνον παρ’ ἀξίαν ἀπειληφῶς ἐν ἡμέρᾳ τῆς ζωοποιῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως, ἐπ’ ἀδείας τῆς αἰρέσεως εἶχετο καὶ πολλοὺς ταύτης οἶα λήμης ἐπεκοινῶναι.

Τοῖνον ὁ βασιλεὺς Λέων, κατὰ τε Βουλγάρων καὶ Ἀγα-
 15 ρηνῶν νεανιευσάμενος καὶ ἀηττήτῳ οἴσει κατασχεθεὶς, ἀλαζονικώτερος ἅπασι κατεφαίνετο, ὡς ἐντεῦθεν καὶ ἀποκλίνειν πρὸς τὸ ὀμότερον. καὶ γὰρ ἦν φοβερὸς τῷ τε καταστήματι καὶ τοῖς πράγμασι, μηδὲν παραδραύων τῆς ἐνούσης αὐτῷ ἀστηρίας βασκανίας τε καὶ ἰταμότητος, καὶ τοσοῦτον ὥστε πολλοῖς καὶ 20
 C τῶν ἐπὶ μικροῖς ἐαλωκότων ἐγκλήμασιν ὧν μὲν χεῖρας ὧν δὲ πόδας καὶ τίνα τῶν καιρίων μελῶν ἐν ταῖς λεωφόροις τῆς πόλεως

1. μετωρήσας L. 3. ἦρε addidi ex Contin. p. 18 D. 5. ἐπα-
 φῆναι L. 6. μονάστῃ Reinesius, μον L. 8. ἀφορισθέντες L.
 20. πολλοῖς] immo πολλῶν vel πολλᾶκις. 22. λεωφόροις L.

postrema adoratione acceptas deo intercessionem piissimi Theophanis. De quo qui aderant quaerebant dicentes “cum manus attollereres, domine, ad quem convertens te ipsum a longinquo mente tua dirigebas salutationem?” Tum ille “ad sanctum, inquit, patrem atque confessorum Theophanem monasterii Agriensis, qui facibus et ture nos excepit.” Atque haec praedictio eius ipso facto in exitum deducta est: non multo enim post et ipse cum multis aliis eiectus ex ecclesia cum infinitis vexationibus confessionis corona redimitus est, cum patriarcham haud amplius, secundum illam praedictionem, vidisset. Igitur Theodotus patriarchale solium indigne adeptus, ipso die vivificae Christi dei nostri resurrectionis, secure haeresim suam inchoabat, multosque illa occaecabat.

Imperator autem Leo, re contra Bulgaros et Agarenos strenue gesta, insuperabili opinione de se concepta, arrogantior omnibus videbatur; unde etiam ad crudelitatem inclinabat. Erat enim terribilis ipsa habitudine corporis et factis, nihil remittens ab insita severitate, invidia et violentia, ita ut multorum etiam ob minuta quaedam condemnatorum hinc manus illinc pedes inde alla corporis praestantiora membra

συνεχῶς ἐγκριμάνυσθαι, ὡς ἐκ τούτων μισητὸν καθιστάται
 πᾶσι τοῖς ὑπὸ χεῖρα. χρόνου δὲ προϊόντος οὐ μέχρι τούτων ἐπέ-
 μινε χαλεπὸς ὢν, ἀλλ' ἐκορυβαντία καὶ κατὰ τῆς εὐσεβοῦς πί-
 στεως. εἶρε γὰρ καὶ τινα συνειργὸν τῆς ἐνδομυχοῦσης αὐτῷ
 Βμοχθηρίας, ἄνδρα πανούργον, ὃς ἐπιστατῶν τοῦ ἱεροῦ τάγμα-
 τος ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐτύγχανε καὶ τὴν ἕξω φαινομένην εἶχεν εὐ-
 σέβειαν. ὑποτοπίας γοῦν καιρὸν καθ' ὃν εἰς ἐπήκοον ἦν τὸ
 τοῦ Ἡσαίου φάσκον διάγγελμα "τίνι ὁμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι
 ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἡ-χρυ-
 10 σοχόος χωνεύσας χρυσιὸν περιεχρύσωσεν αὐτόν, ἡ ὁμοίωμα κα-
 τεσκεύασεν αὐτόν;" καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν παραβύστω λέγει τῷ βασι-
 λεῖ "σύνες τοῖς λεγομένοις, ὃ βασιλεῦ, καὶ γνῶθι τὸ ἀληθές D
 ὅπερ ὁ προφήτης ἡμῖν διεσάφησεν, καὶ τοιαύτης ἔχου λατρείας,
 καὶ μὴ τοῖς ἐξ ὁμοιωμάτων καταβεβρόντησο πάνυ σεβάσμισιν."
 15 τοιαῦτα εἰπὼν ἐνέσκηψεν αὐτῷ πολλῷ πλέον ἰδὼν τῆς αἰρέσεως,
 δι' ἧς φθορᾶς μετεδίδου τοῖς εὐσεβοῦσι συστήμασιν, ἐξ ὧν τοὺς
 μὴ πειθαρχοῦντας ἀπειδῶς κατηκίζετο.

Οὗτος δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς, κἄν δυσσεβής, ἀλλὰ τῶν δη-
 μοσίων πραγμάτων ἦν ἀντιληπτικώτατος, ὡς μηδὲν τῶν ὄνησι-
 20 φόρων παραλιμπάνειν ἀπρόσπτον, ὡς καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευ-
 τὴν Νικηφόρον τὸν πατριάρχην τοιαῦτα λρεῖν, ὡς ἄρα ἡ πολι-
 τεία Ῥωμαίων κἄν δυσσεβῆ ἄλλ' οὐν γε μέγαν προμηθευτὴν ἀπο-

1. ἐγκριμάνυσθαι L.	5. ἐπιστατῶν L.	7. ὑποτοπίας L.
13. διεσάφησεν L.	14. καταβεβρόντησο L.	16. φθορᾶς L.
19. ἦν om. L.	ibid. ἀντιληπτικώτατος L.	22. προμηθευτὴν ἀπόλωλεν L.

per plateas urbis assidue suspenderentur, ita ut ob haec invisus fieret omnibus subditis. Progressu autem temporis non in istis se continuit saevitia eius, sed furebat etiam adversus ipsam pietatem fidei, nactus socium et adiutorem malitiae suae intus stabulantis hominem versutum, qui erat praefectus sacri ordinis in regia et externam tantum habebat pietatem. Observato itaque tempore quo publice ex praelectione audiebatur Esariae dictum "Cui assimilabitis dominum, et qua similitudine assimilabitis eum? Num imaginem faciet opifex, aut aurifaber confiato auro deaurabit eum?" etc., seorsim etiam dicit ad imperatorem "animadvertite haec verba, imperator, atque agnosce veritatem quam propheta nobis declaravit, talemque amplectere religionem, nec imaginum cultus plane attonitus." Haec locutus incussit ei multo acrius venenum haereseos, qua inficiebat pius coetus: ex quibus immorigeros nihil parcendo graviter vexabat.

Iste autem imperator Leo, quamvis impius, reipublicae tamen negotia diligentissime curabat, ut nihil eorum quae ei emolumento essent relinqueret improvisum; ita ut etiam post eius mortem Nicephorus patriarcha de eo diceret rempublicam Romanorum quamvis impium magnum

λώλεκεν. πρὸς τούτοις καὶ τοῖς ἀδικοῦσι δικαίως ἐπαχθὴς ἦν,
 V. 8 ὥστε κατὰ τινὰ νενομισμένον καιρὸν τούτου ἐξιόντος τοῦ παλα-
 τίου, ἀνὴρ τις προσῆει αὐτῷ ἔγκλησιν ἐνστησίμενος ὡς τούτου
 τὸ γύναιον ἀρπαγῇ συγκεκέρηκε παρά τινος τῶν συγκλητικῶν,
 οἷσιν εἶληχε τοσαύτης ἐλευθερίας ὡς κατασχεῖν αὐτὴν ἀδειῶς ἐπὶ 5
 χρόνον πολύν· “ἐμοῦ δὲ περὶ γε τούτου καὶ τῷ ἐπάρχῳ διεγκα-
 λέσαντος, οὐδὲν μοι τῶν πρὸς ἐκδίκησιν ἐπεράνατο.” ὁ γοῦν
 βασιλεὺς τούτων ἐνωτισθεὶς τινὲ τῶν θεραπεύοντων ὀξέως προσέτα-
 ξεν ἐν τῇ ἐπανόδι τὸν ἐγκαλούμενον σὺν ἅμα τῷ ἐπάρχῳ κατὰ
 πρόσωπον αὐτοῦ παραστήσασθαι. τοῦ οὖν ἀτοκράτορος ἐνδη- 10
 μήσαντος τὸ κελευθὲν εἰς πρῶξιν παρίστατο. καὶ τῷ τὴν ἐγ-
 κλησιν ποιησαμένῳ ἐτοίμως φησὶ “τί τὸ κατὰ σὲ δραματούργη-
 B μα;” καὶ ὁ μὲν ταῖς αὐταῖς ἐκέχρητο ῥήσεσιν, ὁ δὲ ἐγκληματι-
 ζόμενος ἀνωμολόγει τὸ ἔγκλημα ὡς ἀναμφισβήτητον, καὶ ὁ
 ἑταστῆς τῇ κατωθέσει συνεμαρτύρει, εἰ καὶ μὴ τὴν ὑπεξέλευσιν 15
 κατὰ τοῦ κατακρίτου πεποίητο. αὐτίκα τὸν μὲν δικαστὴν ὡς
 ἀφαιρέπονον τοῦ δικαίου διέστησε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ τῇ μοιχείᾳ
 ἐαλωκότα κατὰ νόμους ἐτιμωρήσατο. τὰ πλείω δὲ τῶν διοικη-
 μάτων ἐν τῷ Λαυσιακῷ χρηματίζων διήνυσεν, ὑπογραφέας προσ-
 καλούμενος τῶν ἀρίστων, οἷς γραφὴν τῶν ἐκδόσεων ἐπετέτραπτο, 20
 προσεποιεῖτο τε στρατηλάτας καὶ ἄρχοντας τῶν ἀξιολόγων, ἄλ-
 λως τε τοὺς ἀδωρίαν ἐξησχημένους, αὐτὸς οὐχ ἥτιτων χρημύτων

8. προσίει L. 12. δραματούργημα L. 19. ἐν om. L. 22: ἥ-
 τον L.

tamen provisorem amisisse. Ad haec in flagitiosos severissime animad-
 vertebat. Itaque cum certo quodam tempore egrederetur palatio, vir
 quidam accessit ad eum accusationem instituens quod sua uxor abrepta
 fuisset a quodam senatore, cuius tanta esset licentia ut secure detinuerit
 eam longo tempore, idque facinus se ad urbis praefectum detulisse,
 neque tamen ius suum consecutum. His auditis imperator statim cuidam
 ex ministris suis mandavit ut in reditu accusatorem una cum praefecto
 coram se sisteret. Cum igitur reversus esset imperator, iussum eius
 actu ipso exhibebatur. Atque ad accusatorem prompto animo dicit
 “quanam est actio illa quam instituisti?” Ille vero iisdem utebatur vo-
 cibus. Porro reus ipse confitebatur crimen ut minime dubium, iudexque
 delationem ad se factam attestabatur, quamvis executionem contra reum
 non fecisset. Statim ergo iudicem quidem ut negligentem in iure admi-
 nistrando exiit munere: illum autem qui adulterii convictus erat secun-
 dum leges punivit. Pleraque autem negotia in Lausiaco ius dicens de-
 cidebat. Amanuenses etiam adscivit praestantissimos, quibus signa-
 tionem expensarum committebat; duces quoque bellicos ac magistratus,
 optimum quemque, praecipue tales qui muneribus minime corrumpentur,
 ipse etiam opibus haudquaquam subiectus. Haereseos interim suae ni-

καθεστηκώς, κἄν ἐπὶ τὸ μῦλλον αἰρέσεως αἴτιος, ὡς καὶ πλεί-
στους τῶν ὀρθοδόξων ποιηλατεῖν ἐν ὠμότητι. ἦν δὲ φιλότιμος
πάννυ, κἄν σοβαρὸν ἐμβοῶν καὶ κακόρρυθμος. ὁ καὶ κατὰ τὸν C
τοῦ Φάρου ναὸν καὶ τὸδε γνώριμον διεφαίνετο τοῖς ἐπελευσομένοις
5 αὐτῷ ψαλμωδῶς λαρυγγίζοντι. ἔξηρχε γὰρ τῶν ψαλλόντων
ἐνίοτε, καὶ μάλιστα τότε, φωνῶν

τῷ παντάνακτος ἔξεφαύλισαν πόθῳ,

οὔγε διολισθήσας ἄρα τὴν θείαν δίκην περιφανῶς ἐπεσπάσαιο
τῷ ἕμνῳ, προφητείας ταύτης συντελεσθείσης.

10 Τούτων δὲ χρόνον τινὸς προδεδραμηκότος Μιχαὴλ ὁ ἐξ
Ἄμοριου τοῖς κατ' ἀνδρείαν προκόπτων ἐν προτερήμασι, παρ'
ὃ καὶ τὸ τῶν ἔξκουβίτων πεπίστευτο σύνταγμα, διαβολῇ καθο-
σιώσεως ἐπισκῆπτεται· ὃς ταύτην πολυτρόπως ὑποσεισάμενος D
ἐκπέμπεται παρὰ βασιλέως διακυβερνᾶν τὸ ἐν αὐτῷ στρατολόγη-
15 μα. ὃν βασιλευσάντων, καθάπερ τινὲς ἔφασκον, θανατῶσιν βε-
βούλητο, εἰ μὴ θεός, οἷς τρόποις εὐδόκει, παραδόξως φυλάξας
τῇ βουσιλείᾳ τοῦτον ἀφώρισεν. εἰ καὶ τοῦτό τινες ἐξειλήφασιν,
ὅτι τῷ Μιχαὴλ παρῆν καὶ τολμηρία γλώσσης μείζων τῆς κατὰ
γενναϊότητα πάντη θρασύτητος, λαλούσης παρὰ ὄσημα καὶ ἀπει-
20 λούσης τῷ κρατοῦντι ὅλως καθαίρειν, αὐτοῦ τε τὴν γαμετὴν
ἀνοσίκοις γάμοις ἐγκαθυβρίσαι. ἐνηχεῖτο τούτοις ὁ Ἄέων, καὶ
τὸ μὲν πρῶτον ἐπειρᾶτο εὐμηχάνως κατευνάσαι ῥοπήν (ἦδει γὰρ

8. κἄν B, καὶ L. *ibid.* δ] φ L. 11. παρ' ὃ B, παρ' ὃ L.
14. τὸν ὑπὸ χεῖρα λαόν Cedrenus p. 491 D. 17. εἰ] ἦ L. 18. μεί-
ζον τῆς καταγενναϊότητι L.

*mis vehemens erat propugnator, ita ut multos orthodoxos crudeliter
vexaret. Volebat autem elegans videri in canendo, cum tamen incon-
dite et inconcinne boaret. Quod et ipsum in Pharo memorabile apparuit
iis quae ipsi eventura erant psalmos crocitant: praeibat autem psallen-
tibus quandoque tuncque maxime intonans Sprevere summi cuncta amore
principis. A quo cum ipse longe abesset, divinam vindictam aperte sibi
attraxit hoc hymno, praedictione per hanc consummata.*

Tempore autem haec praegresso Michael Amoriensis fortitudine ac
praerogativis proficiens, ob quam et excubitorum cohorti praefectus
erat, crimine laesae maiestatis incusatus fuit: qui cum se variis modis
purgasset, ab imperatore missus est, ut in oriente delectui militum ha-
bendo praeesset. Hunc ex invidia, ut quidam perhibent, occidere vo-
luerat, nisi deus quibus ei placebat modis mirabiliter servatum imperio
destinasset. Quamvis etiam nonnulli tradiderint in Michaele fuisse te-
meritatem linguae maiorem omnino strenuitatis illius audacia, ita ut effu-
dret monstrosa minitareturque imperatori omnino eversionem eiusque
uxoris incestarum nuptiarum dedecus proferret. Indicabantur haec Leoni.
atque is primo quidem conabatur arte sopire eius impetum: norat enim

αὐτὸν γλωσσηματίαν καὶ αἰσχιστον, κἄν ἀνδρείον ἐνόμιζεν),
B ἀλλ' οὐ πείθει τοῖς λόγοις ἢ παραινῶν πάντως ἢ ἐμβρομώμενος·
 εἶγετο γὰρ ὡσαύτως ὁ Μιχαὴλ τῆς τοιαύτης αἰσχροτολμίας.
 καθίστησι τοίνυν ὁ βασιλεὺς ἀκροατὸς τῶν αὐτοῦ τολμημάτων,
 τὸ μὲν δῆθεν καταπιέζων αὐτὸν τοῦ θράσους καὶ γλωσσαλγίας,⁵
 τὸ δὲ καὶ ὠτακουστῆν τὰ περὶ τοῦτον αἰρούμενος. ἦν γὰρ καὶ
 V. 9 τῷ Ἐξαβουλλῷ περισκεμμένως εἰσηγησόμενος, ἅτε νουνεχῆ
 ὄντι καὶ πολυπείρω ἀνδρὶ, πρὸς δὲ καὶ γνωστῷ αὐτοῦ τῶν οἰ-
 κείων, μὴ παραχωρεῖν αὐτῷ ἀθυροστομεῖν σπεύδοντι, ἀλλὰ
 σιωπὴν ἕγειν, ἐξ ἀναγκαίου τῶν κατὰ βασιλέως ἕγαν εὐλαβου-¹⁰
 μένω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲν αὐτῷ πρὸς καταρτισμὸν διενήρ-
 γητο, ἐξ ἀπαιδευσίας ἀκρατῶς φερομένω· ἐπεὶ δὲ ἄπαξ καὶ δις
 καὶ πολλάκις περὶ αὐτῶν ἐδηλοῦτο τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς δὲ δυσία-
 τος ἢ ἀνίατος εὔρητο, διὰ χειρογράφου κατεγγυᾶται τὸν Ἐξα-
 βούλλιον ὡς μηδὲν αὐτοῦ τὸ παρῶπαν τοῦ λοιποῦ διαπαραιοῦ-¹⁵
 πῆσαι τῶν ληρημάτων, ἀλλὰ πάντα προὔπτα θέσθαι ἐαυτῷ.
 ὡς δὲ οὐκ ἐνεδίδου γλωσσηματίων ὁ ἀλαζῶν, αὐτίκα τοῦτον
B κατὰδηλον τίθησι βασιλεῖ τῆς αὐτῆς ἀναιδείας μεταποιοῦμενον.
 καὶ δὴ ῥητῇ ἡμέρᾳ τῶν πρὸ τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ
 σάρκα γεννήσεως, εἰς τοῦμφανές τῶν κατ' αὐτοῦ κινουμένων οἱ²⁰
 ἔλεγχοι παρεσέθεν, περὶ τὸν τῶν ὑσηκρητίων χῶρον τοῦ βασι-
 λέως τὰ ἐπὶ τούτῳ κατὰ δοκιμασίαν πολλὴν ἀνετάζοντος. οὐκοῦν

5. αὐτοῦ τοῦ L.

16. προκκαθίσθαι L., προὔπυθίσθαι V.

eum esse linguosum et turpiloquum, etiamsi strenuum putaret. sed nihil profecit verbis, sive moneret, sive comminaretur: perseverabat enim nihilominus Michael in impudentia. Constituit ergo imperator auscultatores et observatores eius temeritatis, partim ut reprimeret eius audaciam linguaeque petulantiam, partim ut exploraret eius conatus. Hortatus etiam fuerat circumspecte Exabullium, utpote cordatum et rerum peritissimum virum, praeterea etiam familiarem eius intimum, ne pateretur eum tam effraeni linguae licentia amplius uti, sed tacendum esse moneret ac necessario erga regem reverentia et cautione utendum. Sed ista quidem nihil ei ad correctionem conducebant, procacitate linguae impotenter ruenti. Cum autem semel atque iterum et saepius etiam de ea re significaretur imperatori, ipseque vix sanabilis aut insanabilis deprehenderetur, chirographo obstringit Exabullium ut is nihil prorsus deinceps reticeat eius nugarum, sed omnia sibi referat. Cumque nihil remitteret a linguae licentia homo petulans, mox imperatori indicat illum eandem impudentiam servare. Atque dehinc statuto die Christi dei nostri nativitate secundum carnem proxime antecedente, in apertum producebantur argumenta eorum quae contra ipsum movebantur, imperatore in secretariorum loco omnia de eo diligentē examine inquirentia.

ἔλγχεται Μιχαὴλ τυραννίδα, κατατίθεται φανερώς ἐναργεῖα τῶν
κατηγόρων νυττόμενος, καὶ τισι τῶν ὑπασπιστῶν ὁ βασιλεὺς ἐγ-
κελεύεται αὐτὸν ταῖν χεροῖν λαβεῖσθαι καὶ ἀπαγαγεῖν εἰς τὸ τοῦ
παλατίου λουτρόν, πιθήκιόν τε δεσμῆσαι ἐνεῖραι τε πρὸς κον-
5 τὸν καὶ τῷ καμινιακῷ πυρὶ πυρατιθῆναι ἀνάλωμα.

Τοῦ δὲ βασιλικοῦ διατύγματος οὕτω προβιβασθέντος,
θεάσασθαι τὸ τελεσθησόμενον προτεθίμητο βασιλεύς. συνητή-
κει δὲ αὐτῷ ἡ Ἀγούστα Θεοδοσία ἀσύμβalos, τὸ τοῦ Ἄρσαβῆρ C
πατρικίου καὶ κοιαιστωρος θυγάτριον, τοῦ βασιλέως κατηγορη-
10 στον μαιφονίαν καὶ βυρβαρότητα, καὶ μηδ' ὕλως τὸ τοῦ θεοῦ
δέος τοῦτον ἔχειν ἐγκάρδιον, καὶ κατὰ μηδὲν ἡρωδριακότα ἡμέ-
ραν τὴν ἐορτάσιμον, καθ' ἣν κεκραμένας τὺς χεῖρας ἡρῆσθαι
τὴν θείαν κοινωνίαν εἰσδέξασθαι, συμβουλευσόμενόν τε τὸν Μι-
χαὴλ τηρηθῆναι κατάκλειστον, εἰθ' οὕτως τὰ κατ' αὐτὸν πλειο-
15 ρος τυχεῖν ἀνετάσεως, καὶ τοὺς κεκοινωνηκότας αὐτῷ τοῦ συν-
θήματος, καὶ τηρικαῦτα τιμωραῖς ὑπάγεσθαι. τῶν οὖν τοιού-
των λόγων ἐρησθημένος ὁ βασιλεὺς προσέταξε τὸν ὑπεύθυνον
ἐλευθεριάσῃ τῆς αὐθώρου ὑπέξελεύσεως, καὶ τοιαῦτα τῇ γα-
μετῇ προσφωνεῖ. “ὦ γύναι, τὴν μὲν ἐμὴν ψυχὴν τῆς ἐκεῖθεν D
20 σήμερον δίκης ἀπήλλαξας, καὶ τῆς ζωῆς με συντόμως ἴσως στε-
ρήσεις· σὺ δὲ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θεύσεσθε τὸ ἀποβησόμενον.”
καὶ ἐν τούτῳ τὸ μέλλον ἀπέφησεν. ἦν γὰρ αὐτῷ ἕκ τινος συμ-

8. ἀσύμβalos L. 12. ἡρεῖσθαι L. 15. κεκοινωνηκότας L.
18. αὐθώρου L. 21. θεάσασθε L. 22. ἀπιφοίβασε Cedrenus
p. 492 D.

Coarguitur itaque Michael affectatae tyrannidis, fatetur palam perspi-
cuis documentis accusantium victus, atque imperator quosdam ex satel-
litibus suis iubet eum manibus prehendere et abducere in palatii bal-
neum, pithecioque vinctum et conto applicatum apponere igui fornacis
consumendum.

Cum imperatoris iussum sic perageretur, spectare quae futura essent
voluit imperator. Simul autem eodem se contulit Augusta Theodosia
improvisa, illa inquam Arsaberis filia, patricii illius et quaestoris, incu-
sans imperatoris carnificinam et barbariem, quodque dei timor ei plane
non esset cordi, nec revereretur diem festum quo contaminatis manibus
vellet divinam communionem recipere, consiliumque ei dabat ut ille
servaretur iclusus: dein sic in eius facta ulterius inquiratur, atque
etiam in socios conspirationis, ac tum demum poenae subiiciatur. Huius-
cemodi dictis perceptis imperator praecepit reum liberum esse in prae-
sens a supplicio, uxoremque sic allocutus est. “O mulier, meam quidem
animam ab illo supplicio hodie liberasti: etiam vita me cito fortasse pri-
vabis. Tu vero et liberi videbitis quid eventurum sit.” Atque in hoc
futurum praedixit. Erat enim ei ex quodam aenigmatico libro tempus

βολικῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος μεμνημένος, ἀνιγματιζούσης μεταξὺ τοῦ τε χ καὶ φ τῶν στοιχείων τὴν κατακλιδα λέοντος θηρὸς ξίφει διαπερονηθεῖσαν, ἤτοι μεταξὺ Χριστοῦ τῆς γεννήσεως καὶ τῶν φώτων αὐτὸν ἀναιρεθῆναι τὸν θηριότροπον Λέοντα· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κλησὶς τοῦ ἀναιρήσοντος ἐκ Θεοπέμπτου 5 ὀνείρατος (ἑωράκει γοῦν πρὸ μικροῦ τὸν πατριάρχην Ταράσιον δυσφημοῦντα μετὰ παρρησίας τῆς κακίας αὐτοῦ τὰ ἐπίχειρα, πρὸς τινὰ τε Μιχαὴλ αὐστηρῶς παρακελεύομενον ἀνυλῶσαι αὐ-
E τόν, ὃς τῷ προστάττοντι εὐπειθήσας γε ἐπληξεν ἡμιθανῆ τε κρημνίσας κατέλιπεν. ἔξυπνος δὴ γεγονὼς καὶ πολλῶ συσχεθεὶς 10 δειματι τὸ ὄραθὲν τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ παρεδήλωσεν), ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ῥηθέντος αὐτῷ διὰ τοῦ πατρικίου* Βαρδανίου πυρὰ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντος, ἐκ τε τῆς μεταμφιάσεως καὶ
V. 10 ἐπιβάσεως τῶν ἐσθήτων. ὅμως μετακαλεσόμενος τὸν παπίαν, τοῦτον ἀσφαλῶς τηρεῖν πρὸς τι οἶκημα τῶν τὸ παλάτιον σαρούνητων ἐκδέδωκε, σιδηροπέδαις ἀσφαλισόμενος, ὧν τὴν κλεῖδα ἐν τῷ ὑπενδύτῃ αὐτοῦ ἀπόθετον διεφρούρει, τῶν ἄλλων μηδενὶ ταύτην πεπιστευκώς.

Περὶ γοῦν νυκτερινὴν ὥραν ἀπαναστὰς τοῦ κοιτῶνος ὁ βασιλεὺς τὰς ἀπαγούσας πρὸς τὴν τοῦ παπίου σκηνὴν πάσας θύρας 20 εὐσθενῶς κατηδάφισεν· ἦν γὰρ εὐσθενὴς πάνυ καὶ θρυμνοκάρδιος. καὶ εἰσιὼν γε καταλαμβάνει τὸν Μιχαὴλ εἰς τὴν τοῦ παπίου κλί-

8. μεταξὺ addidi.

quo interficiendus esset compertum per imaginem declarante inter X et Φ litteras iugulum leonis bestiae gladio transfixum, sive inter Christi nativitatem et diem φώτων (id est Epiphaniarum) ipsum interemptum iri belluinis moribus praeditum Leonem. Quin et nomen eius qui esset eum interfectorus ex insomnio divinitus immisso editum. viderat enim paullo ante patriarcham Tarasium praedicantem ominosa et audaci voce malitiae eius mercedem, ab eoque Michaellem quendam acriter incitari ad interficiendum ipsum; qui imperanti obtemperans percussisset praecipitatumque semimortuum reliquisset. Experrectus itaque ingentique pavore captus visum illud suae uxori indicaverat. Item ex eo sciebat, quod dictum ei fuerat per patricium Bardanium a monacho illo in Philomelio, et quod vestium eius alteram ipse induerat, alterius extremam oram calcaverat. Ceterum papia scersito illum (Michaellem) asservandum in quodam cubiculo eorum qui palatium verrunt tradiderat compe-
 dibus vinctum, quarum clavem in interula sua repositam servabat, nulli alii eam concedens.

Cum igitur noctu hora circiter tertia surrexisset de cubili imperator, omnes ianuas quae ad papiae cubiculum ducerent validis viribus deiecit: erat enim valde robustus et animosus. ingressusque offendit Michaellem

νην καθεύδοντα, χαμαι δὲ τὸν παπίαν παρευναζόμενον. καὶ περὶ τὸν Μιχαὴλ κύψας παλάμη τὰ στήθη αὐτοῦ διεκρίβαζεν, ὑποίαν ἀφίησι ῥοπήν, μεριμνητικὴν ἢ ἀμέριμνον. ὡς δὲ τοῦτον τῆς ἀφῆς μὴ ἐρησθημένον συνέγνω, πάνυ ἐτεθανυμάκει ἐπὶ B
 5 τῇ ἀφρόντιδι αὐτοῦ ἀφυπνώσει, διανεύων τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν καὶ χαλεπὰ τεκμαιρόμενος, καὶ διεξιὼν μεγάλως τῇ χειρὶ κατὰ τοῦ παπίου τὸν θυμὸν συμβολαιωσάμενος ἀμποτέροις τὴν ἀπειλὴν ἐπερριπιζεν. ταῦτα προσεδρεῦον τῷ Μιχαὴλ εὐνουχικὸν παιδύριον κρύφα τεθέατο, ὕπερ τὸν εἰσιόντα βασιλέα οὐκ ἄλλο-
 10 θεν ἢ ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἐκ κόκκου πεδίλων διέγνωκεν ὑπὸ τὴν κλίνην ὑφέρπον (ἐκεῖ γὰρ τῷ βασιλεῖ διεκέρυπτο)· μετὰ γοῦν τὴν ἀφίξιν τοῦ βασιλέως τῷ τε ἰδίῳ δεσπότῃ Μιχαὴλ, ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ παπίῳ, ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα διέλεξεν. τούτων κατήκοος γεγωνὸς ὁ παπίας καὶ ἀμέτρῳ κατασχεθεὶς δέματι σὺν αὐτῷ
 15 Μιχαὴλ βουλήν δοκίμην ἐπισκευάζουσιν. προφασίζεται ὁ Μιχαὴλ τῶν κατὰ ψυχὴν ὀφλημάτων ἄγαν κεκτῆσθαι διὰ φροντίδος, ὡς ἂν τινι τῶν εὐαγῶν ταύτας ἀνάθοιτο διὰ τινος τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῷ πιστοτάτου Θεοκτίστου, ὃς μετὰ ταῦτα τῷ τοῦ πατρικίου περιβλέπτῳ τετίμητο ἀξιώματι καὶ τὴν ἐπὶ
 20 τοῦ βασιλικῷ καλύμῳ ἐγκεχέριστο πρόνοιαν, δι' οὗ κανίκλιος ἐδοξάζετο, ἐφ' ᾧ καὶ τὰ τῆς ἐπιτροπίας τοῦ Μιχαὴλ ὡς ἐγγνώμονι ἐβεβαίωτο. τότε δὲ τὸ κατὰ τὴν αἴτησιν τῆς προφάσεως

3. μεριμνητικὴν L. 4. ἐκαισθημένον L. 8. προσεδρεῦον L.
 10. πεδίλων L. 11. ὑφέρπον B, ἐφέρπον L. 16. fort. κηλιδας τῶν. conf. Contin. p. 24 A.

in papiae lecto dormientem, papiam autem humi cubantem. ac Michaeli intentus, manu exploravit eius pectus quali motu moveatur, num solliciti an securi. ut autem eum contractationem minime sensisse intellexit, valde admiratus fuit quod tam secure dormiret: movensque caput et gravia minitans, interque egrediendum manus agitatione animum iratum erga papiam indicans, utrisque minas intentavit. Haec omnia assidens Michaeli puer eunuchus ex occulto spectaverat, qui ingredientem imperatorem non aliunde nisi ex coccineis calceis cognoverat, sub lectulum reptans: ibi enim absconditus imperatorem latuit. Itaque post abitum, domino suo Michaeli, nec non papiae, omnia quae accidissent narravit: quibus auditis papias atque Michael pavore correpti consilium quoddam sibi utile ineunt. Simulat Michael valde sibi curae esse ut animae quaedam debita alicui ex religiosis aperiret per quendam suorum ministrorum fidissimum Theocistum, qui postea illustri dignitate patricii ab eo ornatus fuit curaque calami imperatorii ei demandata, unde caniclius audiebat, atque ut benevolo curatura Michaelis eidem fuerat collata. Tunc ergo secundum petitionem praetextus illius finis pendebat ab im-

πέρας ἀπήρητο βασιλικῆς ἐκ διατάξεως, καὶ τὸ σκαιώρημα εἰς ἔργον προέβαινεν. ἀκριβολογησάμενος γὰρ τῷ Θεοκτίστῳ ὁ Μιχαὴλ τὰ τῆς ἐπιθέσεως, καὶ διαπορθμεύσας κρυφιομύστως τοῖς κεκοινωνηκόσιν αὐτῷ τῆς ἐνέδρας βαθεῖαν διάσκειν, ἐπι-
 D σχυρρίζεται κατ' αὐτῶν τὴν κοινωνίαν φωράσαι τῷ ἄνακτι, εἰπερὶ καταμελήσειαν ἄρτι τῆς ἐγχειρήσεως.

Ἐντεῦθεν κοινὴν βουλήν ἐπισκευασάμενοι τοιῶσδε τὸ ἐγχειρημα συντιθέασιν, παρεισδύναι νύκτωρ διὰ τῆς ἐλεφαντίνης πύλης, καθ' ἣ τὰ τῆς δοξολογίας θεῖ' ἀφιέρωτο, ὡς ἱερεῖς ὑποκριθησόμενοι τοῖς ἐνεσδύμασι ξίφη τε λαθραίως χειρισόμενοι,¹⁰ εἰθ' οὕτως πρὸς μέρος τὸ δεξιὸν ποιήσασθαι τὴν ἀπόνευσιν καὶ ἐπιθέσθαι τῷ βασιλεῖ. παλαιὸς γάρ τις τύπος διεδεδραμῆκει, ἐκτὸς τῶν βασιλείων τοὺς ἱερεῖς νυκτὶ διακαρτερεῖν μέχρι τῆς πρὸς ὄρθρον διωρισμένης αὐτοῖς εἰσελεύσεως. ὡς ἱερεῖς ὄθεν
 E οἱ στασιῶται εἰσῆσαν, τοῖς ἀληθέσιν ἐπόμενοι· καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς 15 εἰσῆλθουσιν τῷ εὐκτηρίῳ ναῶ, οἱ δὲ περιλειφθέντες ζοφώδει χώρῳ λεληθότως προσήδρευον, ὡς ἂν εὐκαιρῶς ἐπίθωνται τῷ βασιλεῖ. τοῦ δὲ ὄρθρου ἕμνου ἐνστάντος, πρὸς τὸ εἰωθὸς κατάρχει βασιλεὺς τῷ ναῶ. ἡ ὥρα τῇ ἔφ παρεθήγε τὸν λόχον δημοσιεύουσα, εἰ μὴ τόλμα τῶν ἐπιτιθεμένων τὸν θραμβὸν ἀνερ-
 V. 11 ρίπισεν. αὐτίκα γὰρ ζέοντι καὶ τομῷ θύρσει ξιφῆρεις παρὰ τὸν σκοπὸν ἐναυτομολήσαντες κατὰ τοῦ τῶν ἱερέων ἐξύρχου τὰ ξίφη προέτειναν, τὸν βασιλέα τοῦτον ὑπάρχειν εἰκύσαντες ἐκ τοῦ

10. ξίφει λαθραίως τε L. 15. εἰσεσαν L. 17. λεληθότος L.

peratoris ordinatione, et mox consilium in actum deducebatur. Quippe diligenter collocutus Michael cum Theoctisto clam certiores reddit participes insidiarum de occulto consilio, minaturque se coniurationem indicaturum imperatori, si aggressionem in praesens intermittant.

Hinc communi consilio rem ita constituunt, ut clam intrarent noctu per eburneam portam, ubi deo laudes consecrantur, simulantes se sacerdotes, sub vestibus gladios habentes, dein sic ad dexteram partem declinant imperatoremque aggredierentur. Vetus enim quidam fuerat mos ut sacerdotes extra regiam de nocte expectarent usque ad introitum, qui ipsis circa auroram erat definitus. Tamquam sacerdotes itaque coniurati ingrediebantur, veris sacerdotibus adiuncti comites. Ac sacerdotes quidem intrabant in oratorium: illi autem remanentes in loco obscuro, in insidiis latebant, ut tempore opportuno aggredierentur imperatorem. Instante autem matutino hymno imperator, ut solebat, se in templum confert. Tempus ipsum per auroram detegens insidiatores acuebat, nisi audacia aggredientium victoriam excitasset. Confestim enim fervente praecipitique audacia gladios manibus tenentes, a scopo aberrantes in sacerdotum praefectum gladios intentant, hunc putantes esse imperato-

τότε προσπεσόντος σχήματος ἀποπλανηθέντες· χειμῶνος γὰρ
 δριμυτάτου καθεστηκότος ὁ μὲν βασιλεὺς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐκέ-
 χρητο διανειστηκῶτι καλύμματι, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ τοῦ
 τῶν ἱερέων καταλόγου προηγούμενος· ἔξ οὗ συνέβαινεν ὄντως
 5 τοῖς στασιώταις κατ' αὐτοῦ τὴν ἐγχείρησιν ἐπιδείξασθαι. ὃς τῇ
 ἀθρόα φορᾷ τῶν ἐπιτιθημένων καταπλαγεὶς σφοδρὸν ἀνεβόησεν,
 ἕτερον εἶναι τὸν βασιλέα, πρὸς ὃν τὴν ὁρμὴν ἀπῆώρησαν. διὸ
 καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπεγύμνωσεν ὅλα καταφανὲς γνώρισμα (φαλά-
 κρωμα γὰρ αὐτῷ περίστατο), ἵνα μὴ τὴν τομὴν ἐκ τοῦ παρε- B
 10 κοντος ἐπισπάσοιτο. οὐκοῦν ὁ βασιλεὺς εἰσῆει τῷ ἰλαστηρῶ
 περιτυχῶν, καὶ τούτου τὸν σταυρὸν ἢ κατὰ τινὰς τὴν τοῦ θυ-
 μιατηρίου κρεμάθραν δραξάμενος, ἔξαπορῶν τινὸς ἀμυντηρίου
 ὀργάνου, ἀντιτάξασθαι ἔμελλεν. ὅμως καταφανῆς γενόμενος τοῖς
 αὐτὸν διαχειρισομένοις, αὐθαρῶς τοῖς ξίφεσιν ἐκερμάτιζον σταυ-
 15 ρὸν ἐν χειρὶ κατέχοντα, ὥστε τούτῳ γε τὴν τομὴν ἀποπέμψα-
 σθαι. ἥς χάριν πρὸς τινὰ τῶν μαιφόνων, ὑπερμεγέθη ἄνδρα,
 ᾧ τὸ ἐν καὶ ἡμῖς κατὰ τὸ γιγάντειον προσωνομάζετο μέγεθος,
 ἐπεφθέγγετο ὀρκῶ περιδεσμῶν οὗ ἐπελάβετο. ἀλλ' ἄμελικτον
 ὅσα κατὰ τοὺς Ἀντιμάχου παῖδας διήκουσεν, ἀντειπόντα ἐνόμικως C
 20 αὐτῷ μηκέτι βιώσεσθαι. καὶ εὐθέως τῇ κατακλιθεὶς τὴν σπάθην
 καθεὶς τὴν χεῖρα διέσπασεν, ὥστε καὶ τὸ σταυρικὸν σχεδὸν τι
 κέρας διακοπήναι· εἰθ' οὕτως αὐτὸν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀπετείχισεν.

3. δὲ] δὴ L. 5. στασιώταις B, στρατιώταις L. 11. περιτυχῶν L.
 13. καταφανεὶς L. 15. τούτου γε L. 17. γιγάντειον L.

rem, ex oblato tunc ipsis habitu decepti. Cum enim esset hiems acer-
 rima, imperator habebat in capite erectum tegumentum, ad eundem
 modum et sacerdotum ordinis praefectus; unde accidebat ut coniurati
 omnino hunc adorirentur. Qui tanto impetu simul invadentium perterritus
 vehementer exclamavit alium esse imperatorem, ad quem impetum
 direxissent. quapropter et caput nudavit tamquam manifestum indicium
 (calvitium enim habebat), ne ictum propter similitudinem attraheret.
 Itaque imperator ingressus in propitiatorium fuerat, atque inde cruce
 aut secundum alios catena turibuli arrepta, destitutus aliis ad defen-
 dendum armis, opponere se volebat. Sed statim atque agnitus fuit a
 percussoribus, isti eum gladiis conciderunt crucem in manibus tenentem,
 ut ea saltem ictum depelleret. Qua de causa etiam ad quendam ex per-
 cussoribus, ingentem hominem, qui unum et dimidium a statura Gigan-
 tea appellabatur, locutus est, adiurans per id quod tenebat (per crucem).
 Sed immitem vocem, ad exemplum Antimachi filiorum, audivit, cum iu-
 ratus ei responderet haud amplius victurum. statimque idem gladio cla-
 viculae impacto manum amputavit, ita ut etiam crucis cornu fere dis-
 sectum fuerit. dein sic eum capite truncavit. Eadem autem hora vox

κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν φωνή τις ἀερόθεν ἐνήλατο ποντοποροῦσι ναυτίλοις, ὡς Λέων ὁ βασιλεὺς τῆδε διαπεφώνηκεν· οἱ συμβαλλόντες τὴν ἀκοὴν τὴν τε νύκτα μετὰ τοῦτο καὶ ὥραν καθ' ἐυντοὺς ἐνοήσαντες τὸ ἀληθὲς διειλήφασιν.

Κτείναντες δὲ τοῦτον οἱ φονευταὶ ἀνηλεῶς ἐν ἐδλοειδέσι⁵ χώροις τοῖς πρὸς τὸ δέξιμον ἀπαγαγόντες κατέθεσαν, ὅπως ἐπὶ βραχὺ ἐκείσε προσμένειεν· εἶχοντο γὰρ χριωδιστέρων φροντίδων
D οἱ τῷ Μιχαὴλ συναράμειοι, ὥστε τοῦτον μὲν τῆς εἰρκτῆς ἐξέλσθαι καὶ ἀναρρῆσαι πᾶσιν αὐτοκράτορα βουσίλα, ὃς διαστήσοι τὰ πρὸς τὸν καιρὸν κατεπείγοντα, ἀσφαλείας δεούσης ἀπαιτου-¹⁰ μίνης, ἦν ταχέως εἰργάσατο. καὶ διὰ τῶν Σκύλων ἔλκυσμῶ τὸ σῶμα λυγρῶς κατακίσαντες καὶ τῷ ἵπποδρόμῳ παραγυμνῶσαντες καὶ ὑποζυγίῳ μετεωρίσαντες ἐπὶ πάσης τῆς λεωφόρου προήνεγκαν, εἶτα ἐμβυλόντες αὐτὸ ἐν πλοίῳ, καὶ τὴν σύμβιον σὺν τοῖς τέσσαροι τοῦτων παισὶ, Συμβατίῳ τῷ καὶ μετονο-¹⁵ μασθέντι Κωνσταντίῳ κατὰ τὸ στέψιμον, Βασιλείῳ καὶ Γρηγορίῳ ἅμα Θεοδοσίῳ, περὶ τὴν Πρώτην νῆσον παρέπεμψαν. κ-
E κείσε τῶν παίδων καταθλαδίαν ποιήν περιστοιχομένῳν, ὁ Θεοδόσιος τῆς ζωῆς ἀπεξέζυξτο· καὶ ἀμφοτέρους τῆς προσηκούσης κηδείας ἤξιωσαν. 20

Οὗτος δέ, ὡς φασὶ τινες, καὶ πρὸ τοῦ τῆς βασιλείας ἐπιλαβέσθαι τῆς δυσσεβοῦς αἰρέσεως εἶχετο. διὸ καὶ κατὰ τὸ ἔθι-
V. 12 μον τῆς καθ' ἡμᾶς εὐσεβοῦς πίστεως στείλλαντος πρὸς αὐτὸν

2. ναυτήλοις L. *ibid.* συμβαλλόντες L. 11. σκύλων L.
 14. ἐμβαλλόντες αὐτῷ ἐν L. 15. μετωνομασθέντι L. 19. ἀπε-
 τεύξαστο L.

quaedam ex aere percutit in mari navigantes nautas quosdam, Leonem imperatorem ea periisse: qui considerantes quod audierant, et noctem postea et horam in animum revocantes, veritatem deprehenderunt.

Cum autem eum percussores occidissent, in cloacas et receptacula sordium delatum posuerunt, ut paullisper ibi maneret. Intenti enim erant magis necessariis curis Michaelis complices, ut scilicet hunc ex carcere eximerent, et publice imperatorem declararent, qui temporis opportuni copiam faceret, cum securitas congrua requireretur: eamque is cito praestitit. Atque tunc per Scyla tractum cadaver misere fuedantes, in circo denudatum, iumento sublatum, per omnem plateam tulerunt, postea impositum navigio, cum coniuge et quatuor filiis, Sabbatio, qui in inauguratione imperatoris Constantinus fuit dictus, Basilio item ac Gregorio, nec non Theodosio, in Proten insulam miserunt. Atque ibi cum exsectionis poena afficerentur, Theodosius vitam amisit. Utrumque autem congruente sepultura dignati sunt.

Porro iste Leo, ut quidam perhibent, etiam antequam imperium capesseret, impiae illi haeresi adhaeserat. Quapropter etiam cum ex more

Νικηφόρου τοῦ πατριάρχου τόμον διὰ τινων ἀρχιερέων ἰγγρά-
 ψασθαι τὴν εὐσέβειαν, καταπράξασθαι τοῦτο διανεβάλετο ἕως
 ἂν αὐτῷ ἢ τῆς βασιλείας ἐπέλθοι διὰ στέφους μεγαλοπρέπεια·
 καὶ καθ' ἡμέραν γὰρ τὴν δευτέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐσυνεχό-
 5 μενος τῷ θεοδόξῳ τόμῳ διασημήνασθαι ἀναντιρρήτως ἀπειπάτο
 μηδ' ὄλως τῷ τοιούτῳ συνθέσθαι βουλήματι. ὅθεν καὶ τοῖς
 τῆς αἰδέσιως αὐτῷ συνεργοῦς ἐν τῷ παλατίῳ ἀποκατέστησεν,
 δόλαιαν πρὸς τρυφήν ἰδιαζόντως τούτοις δαψιλευσάμενος. μεθ'
 ὧν καὶ συνέριθον τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας εὐρῶν τὸν γραμματικὸν
 10 Ἰωάννην, τὸν καὶ Ἰαννῆν διὰ τὸ τῆς ἀληθείας ἀντίρροπον, τού-
 τοις συνέταξεν. οἷς νεαροπρεπῆ πλῆσιν νηπιόφων ὁ ἀποστάτης Β
 προστάττει συγγράψασθαι. καὶ μετὰ δύο χρόνους τῆς βασιλείας
 ἀναλθὴν ἀποστατήσας, καθ' ἕπερ ὁ υἱὸς τοῦ Κίς, τῆς τῶν σβα-
 στῶν εἰκόνων μετεποιήσατο καθαιρέσεως, ἐντεῦθεν καὶ γράψας
 15 παντὶ ἐπισκόπῳ καταίρειν ἐν Βυζαντίῳ τῷ ὑπὸ Μεγαρέων κτι-
 σθέντι καὶ Βέζαντος, κατ' Εὐρώπην συνελθόντων ἐν τῇ τούτου
 πόλει Καρυστίων Μυκτηναίων καὶ Κορινθίων ἄλλων τε πολλῶν,
 φιλοσόφοις ἅμα καὶ ῥήτορσι. καὶ δὴ ὅτε οἱ ἐπίσκοποι τοῖς κατὰ
 πέραν προσήγγιζον, οὐ κατὰ τὸ εἰθισμένον προσεντυγχάνειν τῷ
 20 πατριάρχει ἠφίεντο, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ἤγοντο καὶ ἄκοντες συνευ-
 δοκεῖν τῷ κακοδόξῳ φρονήματι ἐβιάζοντο. ὧν τοὺς πειθαρχ-
 οῦντας αὐτῷ προσηκούσης ἡξίου φιλοφρονήσεως, τοὺς δὲ μὴ C

2. διανεβάλλετο L.

17. πολήσει L.

19. προσεντυγχάνειν V.

piae nostrae fidei Nicephorus patriarcha ad eum misisset libellum per
 aliquot sacerdotes primarios, ut professionem fidei inscriberet, id facere
 distulit, donec sollemnitas inaugurationis adesset. Sed altero die eius
 imperii, cum compelleretur ad subscribendum orthodoxo libello, plane
 negavit sese accommodaturum illius voluntati. Unde etiam haeresis suae
 adiutores et collegas in palatium assumpsit, victum ad luxum usque istis
 peculiariter largiens: cumque cooperatorem in sua doctrina invenisset
 Iohannem grammaticum, qui et Iannes eo quod veritati adversaretur,
 hunc inter eosdem cooptavit. Quibus stultus ille desertor mandavit ut
 novitiam illam fidem conscriberent. Ac post duos imperii sui annos pa-
 lam deficiens, ut filius Cis, venerandarum imaginum eversionem aggressus
 est. Mox etiam ad omnes episcopos scripsit, ut se Byzantium confer-
 rent, urbem a Megarensibus conditam ac Byzante, cum ad eam con-
 dendam confluisset per Europam Carystii, Mycenaei, Corinthii, alitque
 multi, cum philosophis et rhetoribus. cumque ad Propontidem episcopi
 venissent, permissum illis non est ut pro consuetudine prius accederent ad
 patriarcham, sed ad ipsum imperatorem ducebantur et vi coacti adige-
 bantur ut consentirent in eius pravam sententiam. Ex quibus illos qui
 ei morem gerebant comiter et benigne excipiebat, eos autem qui obtem-

πειθομένους αίκλισει παντοδαπαῖς διημείβετο, τὰ Χριστιανῶν παρ' οὐδὲν θεσπίσματα λογιζόμενος, ὡς δῆθεν καὶ ταῖς πρὸς τοὺς Οὐννοὺς εἰρηναίαις συμβάσει ταῦτα συνέχεν, ἐκείνοις μὲν ἀναθεῖς ἐργάσασθαι τὰ ἡμέτερα εἰωθότα, ἑαυτῷ δὲ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν τὰ ἐκείνων θρησκευάματα. δι' ὧν τάχα σεισμοὶ 5 φρικωδέστατοι λοιμοὶ τε καὶ ἀνχηρηλαὶ καὶ ἐκφλογώσεις ἀέρος, πρὸς τούτοις καὶ ἐμφύλιοι στάσεις κατὰ πόλιν καὶ χώραν πᾶσαν, ἀρχῆθεν τῆς Θεομισσοῦς βασιλείας αὐτοῦ μέχρι πολλῶν χρόνων διήρκεσαν, καὶ αὐτῶν τῶν στοιχείων δυσανασχετούντων ὅλον τούτου τοῖς κακουργήμασιν. τοιαῦτα τὰ κατὰ δυσσέβειαν αὐ- 10

D τοῦ ἑνοήματα καὶ τεχνάσματα, καὶ τούτοις τὸ ἐπαχθές ἐγγρο-
νίζον.

Ἄλλὰ καὶ πρὸς τῶν εἴτι λύσιτελούντων διέγνωστο, φιλοπο-
νίας οὐκ ἔληγεν· δι' ἧς κατὰ γε Θράκην Μακεδονίαν τε πᾶσαν
καὶ ἕως τῶν ὄριων τῆς Σκυθῶν γῆς πόλεις ἀνεκείνωστο, αὐτοῖς 15
ἐπελθὼν σὸν στρατιώταισι φάλαγγιν, ὅπως τάς τε πολεμίων ἐφό-
δους ἐκτρέποιτο καὶ ταῖς τούτων ἐπισκευαῖς παρέχοι τὸ εὐπερέ-
ωτον.

Ἦν δὲ τῷ γένει κατὰ συζυγίαν ἐξ Ἀσσυρίων καὶ Ἀρμενίων
ἀναφύεις, τῶν ἰδίων γεννητόρων ἐπεξαναστάντων αὐτούς τε μιαι- 20
φονησαμένων καὶ πρὸς τοῖς τῶν Ἀρμενίων χωρίοις κατὰ φρυγ-
V. 13 δεῖλαν ἐνσκηνωσάντων, κάκισε τὸν ἀνήμερον θῆρα τεκεῖν· ἐξ ὧν

12. ἐγγρονίζων L. 16. στρατιώταισι L. 20. ἐπεξανιστάντων L.
22. τεκόντων B.

perare nollent omnis generis contumeliis ulcisceretur, Christianorum dogmata pro nihilo reputans; quemadmodum etiam in pacis foederibus cum Hunnis haec conturbavit, illis quidem attribuens nostras consuetudines, sibi autem et suis subiectis illorum caeremonias. Atque ob haec fortasse terrae motus maxime terribiles, luesque et siccitates, et inflammationes aeris, praeterea seditiones in urbe omni et ditione ab initio eius deo invisit imperii per multos annos assidue extiterunt, ipsis etiam elementis indignantibus ob eius scelera. Tales erant impiae eius cogitationes et machinationes, et durans per eas calamitas.

Caeterum in rebus utilibus suscipiendis industria incessabili erat. Qua etiam factum, ut per Thraciam Macedoniamque, etiam usque ad fines terrae Scytharum, multas urbes instauraret, ipse omnia lustrans cum militaribus copiis, ut et hostium incursiones averteret et instaurationes ad finem commode perducendi facultatem praestaret.

Erat autem misto genere ex Assyriis et Armeniis natus, qui in proprios parentes insurrexerant eosque interfecerant atque in Armeniorum finibus in exilio habitaverant, ubi immansuetam hanc bestiam genuerunt.

ἑτερογενές τι τεράστιον κεχηματίκεν. Ἀρμενίους δέ φασιν ἐξ Ἀρ-
 μένου κληθῆναι τοῦ ἀπὸ Ἀρμενίου πόλεως Θετταλίας, ὃς Ἰάσονι
 συνιστράτευσεν. ἐκεκρατήκει δὲ Λέων τῆς βασιλείας ζ' ἔτεσι
 καὶ μῆσι ἑ κατὰ Θεοῦ ὑψίστου ἐμμανῶς ἀσχησάμενος.

runt. Armenios autem aiunt ab Armeno quodam nomen accepisse ex
 Armenio Thessaliae oppido, qui Iasoni fuisset comes expeditionis. Te-
 nuit autem Leo imperium septem annis et quinque mensibus erga deum
 altissimum furiose insolens.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΟΡΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER II
DE MICHAELE AMORIENSI.

A Ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐν ἔτει ςκθ', ἰνδικτιῶν ιδ', παρ' ἐλπίδα ἐξ εἰρκτῆς αὐτοκράτωρ, ὃ τοῦ θαύματος, ἀνηγόρευτο, τῷ τε βασιλικῷ θρόνῳ καθίδρυνται ἔτι ταῖς σιδηροπέδαις ἐπιδισμούμενος· ᾧ προσίωσι πάντες οἱ ἐντυχόντες, καὶ τὸ σέβας προσκυνητὸν ἀπονέμουσιν. παμπόλλης οὖν ὥρας παρωχηκυίας, καὶ τῆς κλει-5 δὸς ἀπούσης μὴ τούτων ἀνεπτυγμένων, Ἰωάννης ὁ ἐκ γένους Ἐξαβουλίων καὶ τοῦ δρόμου τοὺς λόγους τρηκαῦτα τιθεὶς τοῖς παροῦσι ταύτην ἐμυστολέκτει τεταμιεῦσθαι ἐσθῆτι τῇ ἐνδοτύῳ τοῦ φονευθέντος, δι' ἧς αἱ πέδαι ἀποδεδέσμηνται. ἐβδόμης δὲ ὥρας διατελούσης ἄπεισι Μιχαὴλ βασιλεὺς τῷ μεγίστῳ ναῶ σὺν **B** ἅμα τοῖς δεδρακόσι τὸ τόλμημα, τῆς θείας τελεταρχίας ἀξιωθῆ-

10. ἄπεισι L.

Porro Michael anno mundi sexies millesimo trecentesimo vicesimo nono, indictione decima quarta, praeter spem ex carcere imperator (o rem mirandam) appellatur et in imperatorio solio collocatur adhuc compedibus vinctus. Ad quem accedunt omnes qui aderant et adorationis honorem deferunt. Multo autem spatio elapso cum clavis non adesset et compedes non essent solutae, Iohannes de prosapia Exabuliorum, tunc temporis cursus publici logotheta, iis qui aderant revelavit eam asservari in intima veste interfecti: qua compedes laxatae sunt. Cum autem septima esset hora, abit Michael in templum maximum cum patratoribus facino-

ραι, μηδ' ὕλως μήτε τῷ δήμῳ δειμυτωθεῖς μήτε τῷ δέσματι τοῦ
 Θεοῦ κατερυθρίσας, ἀλλὰ τεθαρρηκῶς μάλιστα ἐπὶ τε τοῖς λοι-
 ποῖς συναντήμῃσι καὶ προσηρήσειν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς προναπι-
 φωνημένοις Ἀθιγγάνου παρὰ τινος μάντειος, ὅς τῷ τηρικαῦτα
 5 στρατηλάτῃ τοῦ τῶν ἀνατολικῶν θέματος πείραν δεδωκῶς πολ- V. 14
 λῶν ἀποβάσεων διετρῶνον τὸν Μιχαὴλ καὶ τινα ἕτερον τῶν δευ-
 τέρων διαδηματοφορήσειν, σαφῶς ἀπομυντενόμενος. ἀμέλει
 τούτους ὁ στρατηγέτης διὰ μερίμνης εἶχε πολλῆς ὅπως νυμφίους
 ταῖς ἑαυτοῦ θυγατράσιν ἀρμόσαιτο. ἐξείχεται οὖν τοῦ τοιοῦτου
 10 σκοποῦ, καὶ ποτε τοῦ τὴν ἐπιστάσιαν ἔχοντος τῶν εἰς τρύπεζαν
 κεκλημένων, ὃν ἀτρικλίην φημιζουσι, κατὰ τὸ ἔθος εἰσιόντος
 αὐτῷ καὶ τὴν γραφὴν ἐμφανίζοντος, ἀπέλυτο τῶν πολλῶν τῆς
 συνεισιτίσεως, ἐκείνους δὲ μόνους τῆς τραπέζης καταξιώσαι.
 ταύτης γοῦν διευτρεπισθείσης καὶ τῶν αὐτοῦ θυγατέρων συνε-
 15 δριασασῶν, πρῶστύττει τούτοις ὁμοταγεῖς γενέσθαι αὐτάς. οἱ
 δὲ τῇ ἀπροσδοκίῃ θαμβηθέντες τιμῇ τῆς κατακλίσεως ἀπανα-
 νονται· ὁ δὲ διακέμενος ἐπαχθέστερον κατηνύγκαζε, καὶ τελευ- B.
 ταῖον πείθει κατακλιθῆναι. διαχίσεως δὲ γεγονύας, ἕτε κα-
 τεμφορηθέντων αὐτῶν, ἐπιδίδωσι τούτοις τὴς θυγατέρας εἰς γα-
 20 μετάς. οἱ δὲ κατιλιγγιάσαντες τοῦ προστάγματος πρὸς μὲν μικρὸν
 δυσανασχετοῦσιν ἐν τούτῳ τὸ παρ' ἀξίαν αὐτῶν λογιζόμενοι,
 καὶ μάλιστα Μιχαὴλ διὰ τὸ ἐκ πενεστάτων προῆχθαι καὶ τὴν τύ-
 χην ἀνεπιφάντων, ἀλλ' ὁμως πειθαρχοῦσιν ἐγκλεινόμενοι.

4. ἀθιγγάνω L. 5. στρατηλάτει L. 6. τῶν B L, τῶν δύο V.

11. ἀτρικλίῃ L. ^o *ibid.* εἰσιόντι L.

ris, ut divinam inaugurationem acciperet, plane nec populi metu nec ti-
 more dei absterritus, sed confidens quam maxime cum aliis eventibus ac
 praesagiis, tum quae ei praedicta fuerant ab Athingano quodam vate,
 qui eius temporis praefecto orientalis thematis, cum documenta multo-
 rum eventuum dedisset, clare indicaverat Michaellem et alterum quen-
 dam ex inferioribus diadema gestaturum, perspicue vaticinans. Quare hi
 praefecto magnae curae fuere, ut sponso filibus suis conciliaret. Huic
 itaque scopo intentus erat. Atque aliquando, cum is qui curam invitando-
 rum ad mensam habet, quem a triclinio vocant, ingressus ad eum con-
 signationem ostendisset, noluit multos interesse convivio, illos solos
 mensa dignatus. Cum igitur haec instructa esset filiaeque considerent,
 iubet eos cum illis locum occupare. Qui inopinato honore obstupefacti
 accumbere recusarunt. At is nonnihil offensus coegit postremoque per-
 suasit ut accumberent. Hilaritate autem exorta, utpote ipsis inebriatis,
 tradit eis filias uxores. At illi aestuantes ad hoc iussum paullisper re-
 nuunt, interea indignitatem suam reputantes, praecipue Michael, eo
 quod ex pauperrimis esset ortus et obscurae sortis parentibus: sed ta-
 men morem gerunt, cum urgerentur.

Ἀκηκῶς δέ, ὡς φασιν, ὁ Θωμᾶς τὸν Μιχαὴλ βασιλεύσαντα, ταχέως [κατ' αὐτοῦ] νεωτερισμὸν πολυάνθρωπον ἐντυρεύεται κατ' αὐτοῦ. ἀνεκαθεν γὰρ ἀλλήλοις ἀντιπεπορθῶς δίστασαντο· καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ πυραπαντὸς τοῦ τῶν ἀνατολικῶν
C στρατεύματος ἐτύγχανε στρατηγός, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἐπίμωμος ἅπό τε τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἀθιγγάνων πληθὸν ἐκτρεφούσης, ὡς ἔοικε, καὶ διὰ τὸ τῆς γλώττης ἐλάττωμα καὶ τὸ μὴ ἰκανῶς ἔχειν τισὶ πρὸς ἀνδρείαν νομιζεσθαι, ὁ δὲ Θωμᾶς πῦσι φιλοστοργούμενος διὰ τε τὸ ἀνδρείοφρον οὐκ ἔλαττον καὶ ἀστεῖον καὶ εὐπροσῆγορον, καὶ τῶν βελτίστων οὐκ ἐλαττούμενος Λέοντος, εἰ 10 καὶ σκυθίζων τῷ γένει, πρὸς δὲ καὶ γηραιὸς ὢν, τὸν πόδα πεπήρωτο. οὗτος οὖν κατασχὼν τοὺς τῶν δημοσίων φόρων πάντας ἀπαιτητὰς ἐγγράφως τὰς νενομισμένας ἀπεκλήρουτο εἰσπράξεις, ἐξ ὧν διανομὴς ἐν λαοῖς ποιησάμενος στρατηγεσίας κατὰ
D τοῦ Μιχαὴλ ἐγκρατῶς διατίθῃσιν. οὐδεὶς δὲ τῶν ἐξ ἀνατολῆς 15 ὠρμημένων ἀπελιμπάνετο, οὐδὲ τῆς ἐσπέρας αὐτῆς, οὐ τῶν ἐξ ἔθνων ἐπηλύδων, οὐκ αὐτοχθόνων, οὐ γειτονούντων, οὐ τῆς δουλικῆς μοίρας ὅσον παρῆν μισοδέσποτον, οὐκ ὀλοκλήρων ἔθνων, κατὰ διαφόρους καιροὺς οἳ οὐκ αὐτῷ προσερρῦσαν καὶ συνείποντο, οἳ μὲν κατὰ γῆν, οἳ δὲ κατὰ θάλασσαν, νέω Ἑξέρῃ 20 κὰν ὁμοπίστοις ἀναφανέντι, ὡς ἐντεῦθεν καὶ πάντα τὰ θέματι σὺν τοῖς στρατηγοῖς σπένδεσθαι τούτῳ συνέβαινε, Ὀλβιανοῦ μόνου, τοῦ τῶν Ἀρμενικῶν στρατηγοῦντος, τούτους περινοίαις

18. ὅσον περ ἦν B.

Cum autem audivisset Thomas Michaelem imperatorem, tradunt eum statim rebellionem instituisse conflata ingenti hominum multitudine. Ab initio enim inter se contrarii dissidebant: ac Michael quidem erat toti orientalium themati praefectus, sed non parum invidiae obnoxius, cum ob patriam quae Athinganorum multitudinem alebat, ut videtur, tum propter linguae vitium, tum vero etiam quod non satis strenuus ac fortis putaretur: Thomas contra ab omnibus diligebatur, eo quod fortis et strenuus, nec tamen non urbanus et affabilis esset, atque in rebus optimis Leone non inferior, quamvis genere ad Scythas pertinens, atque insuper senex, et in altero pede mutilus. Iste igitur conciliatis sibi publicorum vectigalium exactoribus, scripto vindicabat exactiones usitatas, unde largitionibus in populum factis militiam contra Michaelem roborat. Nemo ex orientalibus relinquebatur neque ex occidentalibus, non ex advenis quisquam, non ex indigenis, non ex vicinis, non ex iis qui servillis conditionis, si qui essent dominis infensi, quin diversis temporibus ad eum confluerent eumque sequerentur terra marique, novum Xerxem inter suos habitum; ut propterea omnia themata et eorum duces cum eo paciscerentur, Olbiano solo, qui erat Armeniorum dux, his sua

ἐπιπειθεῖς ἄγοντος, καὶ Κατάκυλα τοῦ Ὀσμικίου τῷ βασιλεῖ Μι-
 χαήλ γε προσκειμένων. καὶ τοσοῦτον ἐπολυπλασίαζε τὸ πλῆθος
 κατὰ τῶν ὁμοφύλων, ὥστε καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ἐπ' ἀδείας
 λαβέσθαι καὶ πύσας νήσους καὶ χώρας καταληγέσθαι, καὶ κα- E
 5 θέξιν ὅλως αὐτῆς, εἰ μὴ μετὰ ταῦτα τούτοις διὰ πολλῆς φήμης
 ἀνανταγώνιστος ὁ Θωμᾶς ἀνεδέδεκτο. δι' ὃ καὶ πειρᾶται πρὸς
 αὐτοὺς κηρυκεύεσθαι τῷ τρόπῳ τοιῷδε, πανούργως ἐνδελεύσας ὅπερ
 αὐτοῖς βουλητὸν ἡσμενίζετο τῇ ἐκείνου παμπληθεῖ δυνάμει κατα-
 πλαγεῖσιν. διαπέμπεται οὖν πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην ἀνακαλούμε-
 10 γος, πολλῷ δὲ μᾶλλον συνασπισμόν, τῆς βασιλικῆς ἀνθέξεσθαι V. 15
 ἀποπτώσεως· ποιεῖται τοίνυν σπονδὴς μετ' Ἀγαρηῶν, εἰδήσει
 τοῦ αὐτῶν ἀρχηγοῦ, ἀναδεῖται στέφος βασιλεῖον παρὰ τοῦ ἀρ-
 χιερέως Ἀντιοχείας Ἰωβ, εἶτα μετ' Ἀγαρηῶν Ἰνδῶν Αἰγυπτίων
 Ἀσσυρίων Μήδων Ἀβασίων Ζηχῶν Ἰβήρων Καβείρων Σκλάβων
 15 Οὔννων Βανδήλων Γετῶν καὶ ὅσοι τῆς Μάνεντος βδελυρίας με-
 τεῖχον, Λαζῶν τε καὶ Ἀλανῶν Χάλδων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ
 ἐτέρων παντοίων ἔθνῶν πολυθρόλλητον πανστρατιῶν στρατοπε-
 δευσάμενος ἀπάσης τῆς ἀνατολῆς ἐκυρέυσεν, τελευταῖον μέρεσι
 τοῖς κατὰ Θράκην προσεμπελεύσας ἐλεπολεῖν τὸ Βυζάντιον ἐκβιά-
 20 ζεται ἱππεῦσιν εὐόπλοις καὶ πετροβολισταῖς τοῖς ὑπὸ χεῖρα πε-
 ζοῖς, ἔτι καὶ σφενδονισταῖς γε καὶ πελτρασταῖς ἀμέτροις ἐπιρων- B
 νύμενος, προσέτι μὴν καὶ πολιορκητικοῖς οὐκ ὀλίγοις τεχνάσμασι

1. κατάκυλα L. 5. μῆ] καὶ L. 6. ἀνεδέδοκτο L. 14. Κα-
 βείρων] σαβήρων L. 20. ὑπὸ B, ἀπο L.

solertia morigeris utente, nec non Catacyla Opsicii praefecto suis, ut cum Michaele imperatore manerent. Ac tanta incrementa capit apparatus belli civilis, ut etiam Saraceni auderent insulas omnes et regiones populari et occupare, et omnino eas habituri fuissent, nisi postea Thomas his propter magnam famam maior visus esset quam ut ei se opponere possent. Quod ipse sentiens conatur cum eis per legatos agere, tali modo astute eos inescans ut proponeret quod ipsi vellent et cuperent, ingentibus eius copiis et potentia consternati. Mittit igitur ad eos pacem petens, immo potius societatem, ut auxiliarentur rebellibus imperatoris. Itaque foedus pacis init cum Agarenis, sciente duce illorum, coronatur a patriarcha Antiochiae Iobo, deinde cum Agarenis, Indis, Aegyptiis, Assyriis, Medis, Abasiis, Zechis, Iberis, Cabiris, Sclavis, Hunnis, Vandalis, Getis, et omnibus quotquot de Manentis abominabili secta erant, Lazis item et Alanis, nec non Chaldis et Armeniis, aliisque omnis generis nationibus, multarum linguarum exercitu collecto, omnem orientem in suam potestatem redegit, postremo postquam partibus Thraciae appropinquasset, Byzantium occupare vi conatur, equitibus bene armatis et lapidum iactoribus pedestribus, funditoribus item et scutatis innumeris valde roboratus, insuper et machinis bellicis obsidionalibus

κρατυνόμενος. μεθ' ὧν πολλάκις τοῖς κατ' ἡπειρον τεύχεσι προβαλὼν ἄπρακτος ἀποκρούεται, τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς Θεοφίλου αὐτοῖς ἐπιόντος καὶ διαγωνιζομένου τὰ μάλιστα, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ πατρὸς Μιχαὴλ ἔσθ' ὅτε ὑπεξιόντος καὶ τοῖς ὑπεναντίας ἐπιτιθεμένου αὐτόχειρος. ὄθεν ἀμηχανῶν ὁ Θωμᾶς καὶ ἐπὶ ναυ-
C ἐξ Αἰγύπτου, ἀνὴρ ἐχέφρων καὶ αὐτὸς μόνος εἰδήμων τότε, παρηρησιασάμενος ἔφη τῷ βασιλεῖ κατὰ Θωμᾶ συμπονήσειν αὐτῷ παρὰ θάλασσαν, εἴπερ πρόελαιτο. ὃς τεχνικῶς τότε συνθεῖς τοῖς ναυάρχοις ἐπεχορήγησεν.

Ἐπὶ τρισὶ δὲ ὁ δειλαιὸς ἐνωτερίσατο ἔτεσιν. οὗτως ἐνωτερισμοῦ ἐπὶ βασιλείας Λέοντος τέρας τῶν ἀποφράδων ὤδει προδέδεικται. ὠράθη κομήτης κατ' οὐρανὸν ἐν σχήματι σελτῶν β' λαμπρῶς συνιουσῶν καὶ αὐτῶν διαιρεθειῶν κατὰ διαφόρους συστάσεις, ἐξ ὧν ἐκτύπωμά τι ἀκέφαλον ἐπλάσθη ἀνδρὸς, δηλοῦν πως τῶν μετὰ ταῦτα παρεισαγαγόντων κατὰ Χριστιανῶν τὸ ἀκέφαλον δόγμα τῆς στασιώδους αἰρέσεως, ἢ καὶ Θωμᾶν τὸν ἀλάστορα, ὡς ἔοικε, κεφαλὴν καὶ ἀρχηγὸν ματαιαῖζοντα τῆς ἐξ

6. σωρείαν L. 9. ἀνευρεθείσης B, ἀναρεθείσης L. 10. τότε] τότε L. 13. ναυμάρχαις L. 16. σελήνων L.

Theophilus
non paucis instructus. Cum quibus moenia urbis versus orientem aggressus, re infecta repellitur, imperatoris filio Theodosio in eos impetum faciente et quam maxime depugnante, cum subinde et pater eius Michael egressus invaderet adversarios proprio Marte. Unde in angustia constitutus, ad navale proellium progreditur, ingentem navigiorum numerum secum ducens. Atque ibi itidem male rem gerit: illa enim omnia bellico igne consumpta fuere. Cuius quidem ignis conficiendi propemodum iam scientia deperdita fuerat, tunc autem sic denuo reperta. Callinicus quidam ex Aegypto, vir prudens solusque eam scientiam habens, sumpta loquendi audacia dixit ad imperatorem se contra Thomam ei sociam operam navaturum ad mare, si vellet: atque is ignem illum artificiose a se compositum praebuit navium praefectis.

Tribus autem annis perditus ille rebellavit. Cuius rebellionis sub imperio Leonis prodigium horrendum sic apparuit. Visus est cometa in caelo sub specie duarum lunarum clare sese coniungentium rursusque separantium per diversas coniunctiones, ex quibus figura quaedam hominis sine capite formata fuit, portendens quodammodo postea invectum contra Christianos dogma rebellis sectae acephalum, vel etiam Thomam illo pestifero tamquam capite et duce vano seditionis externorum in-

ἑτέρων διαστάσεως κεκτημένων πως προεφήτευσεν. ἦνδραγα-
θήκεσαν δὲ ἐν τούτῳ ὃ τε Ὀλβιανός, καὶ Χριστοφόρος, τῆνι-
καῦτα μύγιστρος γεγονώς, οὗ οἱ υἱοὶ Βαρσάκιός τε καὶ Νάσαρ V. 16
πατρίκιοι, καὶ Κατάκυλας αὐτοῦ Μιχαὴλ βασιλέως ἐξάδελφος
καὶ πατρίκιος, περὶ ὧν προδεδήλωται· δι' ὧν τοῦ στασιώτου
τὰ φάρμακα διεσκέδαστο.

Καὶ οὕτω φασὶ τὰ κατὰ Θωμᾶν ἀκριβέστερον διεξιστο-
ρεῖσθαι. οὗτος γοῦν ὁ μουλτίων, ἐκ πατρίδος οἰκτρῦς καὶ τύ-
χης ἀφανοῦς γεγονώς, τῶν ἀναγκαίων εἰς τὸ ζῆν χάριν εἰς τὴν
Κωνσταντίνου καὶ βασιλεύουσιν πόλιν εἰσῆλθεν, καὶ κολληθεὶς
τινι τῶν πατρικίων (Βαρδάνης οὗτος ἦν ὁ λεχθεὶς) ἐγκλήματι μὲν
μοιχείας παρὰ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἑάλω, ἦν ὑπέθετο καταπρά-
ξασθαι τούτῳ Νικηφόρος ὁ τῆνικαῦτα τὸ βασιλεύειν λαχών, τῷ
Βαρδάνῃ βασκαίνων διὰ τὴν προσοῦσαν καλοκάγαθίαν αὐτῷ·
φεύγων δὲ τὴν ἐπὶ τῇ μοιχείᾳ δίκην, ἦν καταπράξασθαι μὲν B
ἐπειράθη, οὐκ εἰς ἔργον δὲ προέβη, εἰς Συρίαν ἀπέδρα. καὶ
πρῶτον μὲν τὴν εἰς Χριστὸν ἐξήρηται πίστιν, καὶ χρόνον συ-
χρὸν ἐν αὐτοῖς διατρέψας, ὡσεὶ εἰ καὶ κ' παρελκυσθῆναι ἐνιαυ-
τούς, ψευδῆ φήμην ἑαυτῷ περιποιεῖται, Κωνσταντίνον εἶναι
αὐτὸν εἰσηγούμενος τὸν Λέοντος καὶ Εἰρήνης. οὗτος δὲ ἄρα
διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν τρόπων μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς βα-
σιλείας ἐστέρηται καὶ ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισται μετὰ βραχὺ τῆς
ἐκπτώσεως, καὶ ὁ τοῦδε νεκρὸς ἐν τινι κατετέθη σορῶ τότε τῶν

1. προεφύτευσεν L.

structae quodammodo praenuntians. Strenue autem rem gesserunt in hoc bello Olbianus et Christophorus, tunc magister factus, cuius filii Barsacius et Nasar patricii; Catacylas item ipsius Michaelis imperatoris patruelis, et ipse patricius, de quibus a nobis iam dictum. Per hos rebellis illius venena dissipata.

Hoc etiam modo dicunt de Thoma rem accuratius per historiam tradi. Iste rebellis, ex patria misera et conditione obscura oriundus, rerum ad vitam sustentandam necessariarum gratia in Constantini imperatoriam urbem venit. Cumque se applicasset cuidam patricio (Bardanes iste fuit, de quo diximus), crimine adulterii ab hoc viro reus fuit factus, ad quod perpetrandum hortatus eum fuerat Nicephorus illo tempore imperator, Bardani invidens propter insitam ei probitatem. Reus autem factus crimine adulterii, quod perpetrare quidem conatus fuerat, sed in actum non devenerat, in Syriam profugit. Ac primum quidem fidem in Christum abnegavit: dein cum satis longo tempore inter ipsos habitasset, elapsis iam viginti quinque annis, falsam famam sibi acquirit, Constantinum se esse dicitans, illum Leonis et Irenes filium. At is propter morum improbitatem et oculis et imperio orbatus fuerat, ac non multo post, ut imperio excederat, e medio sublatus fuit, cadaver autem

ἐν τῇ βασιλευσίῳ σεμνείων. ἀλλ' ὄγε παλαμναῖος οὗτος ἀνὴρ
 μετὰ Σαρακηνῶν διαζῶν, ὑποσχέσει τούτους ἐπαίρει λαμπραῖς,
 ὡς ὑποτελῆ ποιήσειν αὐτοῖς τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν, εἰ καὶ χρήματα
 C ἱκανὰ καὶ στρατὸν ἀξιόχρεων δοῖεν πρὸς τὸ ἔργον αὐτῶ. καὶ δὴ
 τῶν αἰτουμένων τυχὼν ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων εὐθύς, ποι-
 ται δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγχειρουμένων νῆδον ἀνθρώπιον τι
 μισοβάρβαρον εὐρηκῶς, μετὰ τῆς ψυχικῆς φανλότητος καὶ ἀνοίας
 ἔτι δὴ καὶ δυσμορφίαν σώματος δυστυχοῦν καὶ τᾶλλα τῶν τοῦ-
 του· ὃ δὴ καὶ Κωνσταντῖον ἐπιτρέπει καλεῖσθαι, ἀπόμοιράν τι
 τούτῳ Σαρακηνῶν στρατεύματος δοῦς σὺν αὐτῷ εἰς τὰ Ῥωμαίων
 εἰσβάλλει ἤθη. Λέων δὲ τότε καιροῦ τούτων ἦν βασιλεὺς, ὁ
 Βάρδα μὲν τοῦ πατρικίου υἱός, ἕξ Ἀρμενίων δὲ κατὰ γων τὸ γέ-
 ρος· οὐ πολωρίας δὲ ἀξιώσας τὸ ἐπιφνὲν Ῥωμαίοις κακόν, σχ-
 D διάσας δὲ πληθὸς στρατεύματος βραχὺ καὶ κατῆγεμόνα στρα-
 τιώτην μῦλλον ἢ στρατηγὸν ἐπιστήσας κατὰ Θωμᾶ ἀποστέλλει
 καὶ δὴ τῶν στρατευμάτων ἀμφοτέρων συμπεσόντων ἀλλήλοις
 κατὰ τι τῶν ἐν τῇ ἔῳ χωρίων, πταίει μὲν ὁ τοῦ βασιλείως στρα-
 τὸς καὶ εἰς φυγὴν τρέπεται· ἐπ' ἀδελφὸς δὲ ὁ ἀποστῆτης γενόμε-
 ρος πάντα πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἐπιτρέχει καὶ πρὸς βίαν τὰ ἐαυ-
 τοῦ ποιεῖται φρονεῖν.

Οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ Μιχαὴλ Λέοντα φρονεῖ καὶ
 τὴν βασιλείαν ἐκδέχεται. ὁ δὲ γε στασιάρχης Θωμᾶς, ὡς μὴ

2. τούτοις ἐξαίρει I.

8. δὴ] δὲ I.

14. οὐ βραχὺ I.

eius loculo impositum in quodam augustali imperatoriae urbis. Iste vero
 sceleratus homo cum apud Saracenos viveret, pollicitationibus istos sol-
 licitavit, se tributarium illis facturum Romanorum imperium, si et pe-
 cunias, quantum satis, et exercitum idoneum ad eam rem ei praebeant.
 Et ecce petitis potitus mox expeditionem suscipit in Romanos: adoptat
 etiam propter magnitudinem rerum susceptarum, filium homuncionem
 quendam semibarbarum nactus, cum animi improbitate et amentia etiam
 corporis et deformitate et ceteris laborantem, atque Constantium iubet
 appellari, cumque partem ei Saracenorum exercitus tradidisset, cum illo
 in Romanorum ditionem impetum facit. Leo illo tempore erat imperator,
 Bardae quidem patricii filius, sed genus ducens ex Armeniis. Cum autem
 hic non magna cura dignum existimaret imminens Romanis malum, ex-
 temporalis opera collegit numerum copiarum exiguum, impositoque eis
 duce, aut gregario potius milite quam duce, contra Thomam misit. Ac
 concurrentibus utrinque exercitibus apud oppidum quoddam in oriente,
 vincitur imperatoris exercitus atque in fugam vertitur. Cumque sine
 metu esset desertor, per totum orientem grassabatur omnesque vi cogebat
 suarum esse partium.

Nec multo interfecto tempore Michael Leone interfecto imperium
 suscipit. Princeps autem seditionis Thomas, ut cui non esset satis

κούσης αὐτῷ τῆς κατὰ γῆν ἐπικρατείας σχεδὸν ἀπάσης, ἥδη
 ναυτικὸν ἅπαν τὸ ὑπὸ Ῥωμαίους ὄν, πλὴν τοῦ βυσιλικοῦ κλη-
 ῖντος, ὑποποιεῖται, καὶ ναῦς πλείστους ναυπηγήσας ἐτέρως σί-
 νου τε παραπομπούς καὶ ἵππων τύς τε πολεμιστηρίους, ταύτας **B**
 κατὰ Λέσβον κελεύει μένειν αὐτόν· ὃ δὲ ἅμα μυρῖω δὴ τινι
 στρατῷ καταλαμβάνει τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου πορθμόν,
 κατὰ νότου δὲ λιπῶν ἑαυτοῦ τὸν ψευδοκωνσταντίον καὶ ποιη-
 ῖντα νῆδον ἅμα μεγίστην δυναστείαν τῶν προκατελημμένων αὐτῷ **V. 17**
 ἔλοιπὰ καταδραμεῖν ἐπιτρέπει. δαιμόνων δὲ εἰσηγήσειεν οὐ-
 ρος καὶ μαντείαις ἡγμένος χρόνον ἡμέραν τοῖς συμπόταις προλέ-
 ει καθ' ὃν τῇ βασιλευσῶσῃ προέλθοι πόλις ἐν ἀρρήτῳ δόξῃ τινί·
 ἣ δὲ τῆς κυρίας ἐνστάσης αὐτῆς τῷ ὑπὸ τὸν Ὀλβιανὸν περι-
 ῖνται στρατῷ, οὗ πρὸς βραχὺ μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὁρμὴν φεύγει τε
 καὶ εὐθὺς ἀλλίσκεται. καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ γενναῖος Ὀλ-
 βιανὸς ἐκτεμὼν πέμπει τῷ βασιλεῖ Μιχαήλ· ὃ δὲ τῷ στασιώτῃ
 κτύην καὶ ψευδωνύμῳ ἀποστέλλει πατρί. ἀλλ' οὗτος μὲν οὐδὲν
 τῆς ἀπονομίας ἠέμετο, ἀλλ' ἅμα τῷ νῆτῃ Λέσβοθεν ἦκοντι
 ἰούλῳ, καὶ αὐτὸς ναυσὶν ἵππαγωγοῖς κεκορημένος, νύκτα διασκο-
 ῖσας ἀσέλῃνον, ἐκ παράλου τοπλοῦ τινὸς ὃ δὴ πρὸς τῶν ἐγγω-
 ῶν καλεῖται Ὀρχύσιον, πολλαχοῦ περιουῖται τῆς Θρακίας λα-
 ῶν, εὐρῶν δὴ πάντας Θρακίας κατηκόους αὐτῷ, καίτοι τοῦ
 ασιλέως, ὅτε δὴ φήμη περιηγγέλη ὡς διαβαίνει ναυσὶν ὃ ἀπο-
 τάτης τὸν κατὰ τὴν Ἀβυδὸν τῆς Θαλάττης πορθμόν, ἐνστρα-

6. σειστοῦ L. — 21. εὐρῶν δὲ L. 22. φήμη περιηγγέλει L.

binere terram fore omnem, etiam rem nauticam universam Romanorum,
 excepta classe illa quae imperatoria dicebatur, in suam potestatem rede-
 it, navesque plurimas fabricatus alias tritico et equis portandis, bel-
 las item, apud Lesbum expectare iubet: ipse autem cum innumeris
 opibus occupat fretum inter Sestum et Abydum. Cumque Pseudoconstan-
 tium, quem adoptaverat in filium, cum maxima multitudine a tergo reli-
 quisset, ea quae ipse nondum occupasset et reliqua essent pergrassari
 iubet. Iste porro daemonum monitis et vaticiniis impulsus tempus et
 diem praedicat convivis suis quo imperatoriam urbem esset ingressurus
 cum gloria quadam ineffabili. Iamque instante statuto illo die, in Ol-
 biani exercitum incidit; cuius impetum cum ad breve tantum tempus sus-
 tenuisset, fugam arripit statimque capitur. Eiusque caput egregius ille
 Albanus amputatum mittit imperatori Michaeli: iste autem rebellem et
 patri falsi nominis transmittit. Sed is nihil a dementia remisit, verum
 una cum classe a Lesbo veniente, et ipse hippaginibus utens, nocte ob-
 servata illumi, a maritimo quodam oppido quod ab illius loci hominibus
 vocatur Horcosium, in diversis Thraciae locis clam appulit invenitque
 Thracas universos sibi addictos; quamvis imperator, cui fama nuntiaret
 rebellem navibus traicere fretum apud Abydum, exercitum quendam

τεύσαντός τε κατ' αὐτοῦ ὀλιγίστῳ στρατῷ καὶ ἐκ πασῶν πόλεων Θρακικῶν ὡς συμμαχήσουσι βασιλεῖ πίστει λαβόντος· ὁμῶς ταύτας ἀπύσας παρ' οὐδὲν θεμένων αὐτῶν, πολὺς ὁ τύραννος ἐγγόνει, καὶ τούτων προσρέντων αὐτῷ. παραχρῆμα ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν πόλιν ὑπονοστεῖ, καὶ ὡς ἐνῆν τὰ κατ' αὐτῆν ἄσφαλέστατα διαθεῖς, πεζὸν ἅμα καὶ ναυτικὸν συναθροίξει στρατὸν ἐκ τῶν κατ' ἀνατολὴν ἤδη τοῦ ἀποστάτου ὑποχωρήσαν-
Cτος πρὸς γε βραχὺν χρόνον τῆς τυραννίδος ἀπηλλαγμένων. ἐνίησι δὲ βασιλεὺς καὶ πῦρ πολεμιστήριον ταῖς ναυσί, καὶ τὴν σιδηρᾶν σχοῖνον ἀπ' ἀκροπόλεως μέχρι τοῦ πέριθεν φρουρίου διέτεινεν, ὡς ἂν τὸ κατὰ τὴν πόλιν καλούμενον Κέρας μὴ ἐκ τοῦ στόλου τῶν ἀντιπύλων πημαιοίτο. Γρηγόριον δέ, πύλαι μὲν χρηματίσαντα στρατηγόν, δι' αἰτίας δὲ βασιλεῖ γεγονότα καὶ διὰ τοῦτο εἰς Σκῦρον, μίαν τῶν Κυκλάδων νήσων, φυγαδευθέντα, λαβῶν ὁ ἀποστάτης, ἅτε δὴ προσχωρήσαντι αὐτῷ, χειροτονεῖ στρα-
Dτεύματος ἡγεμόνα μυρίων ἀνδρῶν, καὶ τοῦτον πρόδρομον αὐτοῦ κατὰ τῆς βασιλευσύσης προπέμπει, ἀλλὰ δὴ καὶ στόλον ναυτικῶν ἀνδρῶν, ἵνα δὴ ἄμφω κατὰ ταῦτόν ἐν τῇ Κωνσταντίνου γένοιτο πόλει. καὶ δὴ γέγονε τοῦτο ταχέως, συνελθόντες ἀλλήλοισ ἀπό τε γῆς καὶ θαλάττης κατὰ τὰς Βαρβύσου τοῦ ποταμοῦ
 Ἐκβολάς, οὐδὲ τῆς σιδηρέως ἔξαρκισύσης σειρᾶς κωλύσαι τὴν τῶν πολεμίων ἔξοδον πλοίων. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς σὺν

6. πεζῶν ἅμα καὶ ναυτικῶν L.
 τὸν L. 19. ταχέως L.

8. βραχὺ χρόνον L. 18. κατ' ἀ-

perexiguam eduxisset contra eum et ex omnibus civitatibus Thracicis fidem auxilii praestandi et societatis accepisset. Sed istis eam negligentibus, magna incrementa capit tyrannus, his etiam ad eum confluentibus. Statim igitur imperator in urbem revertitur, atque ut licebat ea firmata, terrestres simul et navales collegit copias ex orientalibus, qui post discessum desertoris iam aliquantisper tyrannide liberati erant. Immisit autem imperator etiam ignem bellicum navibus, atque ferream catenam ab arce usque in castellum ex adverso extendit, ne urbis Keras quod vocatur (i. e. Cornu) ab hostili classe infestaretur. Porro Gregorium, qui olim quidem fuerat dux militaris, sed in offensionem imperatoris venerat atque ob id in Scyrum unam ex Cycladibus insulis relegatus fuerat, hunc inquam nactus desertor, utpote ad ipsum se conferentem, praeficit exercitui decem mille virorum, atque hunc praecursorem suum adversus imperatoriam urbem mittit, simul autem et classem nauticumque exercitum, ut ambo eodem tempore Constantinopolin pervenirent. Id quod cito admodum factum fuit, cum convenissent terra marique ad Barbysi fluvii ostia, neque ferrea illa catena valuisset prohibere adventum navium hostilium. Nec multo post ipse etiam cum octoginta millibus ad-

π' χιλιάσιν ἐπιστατεῖ τῇ πόλει, ἐπὶ δὲ τῷ προτέρως ποιηθέντι
 υἱῷ καὶ ἕτερον ἀναδείκνυσιν, Ἀναστάσιον ὄνομα, πύλαι μὲν εἰς
 τοὺς καλουμένους τελέσαντα μοναχοὺς, εἰς κοσμικῶν δὲ τρῶπων
 φραυλότῃτι τάξιν ἐληλυθότα, αἰσχρὸν τὸ εἶδος, ὥστε δοκεῖν ἔξ
 οἰνοποσίας Ἰνδογενῆς εἶναι, μοχθηρότερον τῇ ψυχῇ ὑπὸ ἐμπλη-
 ξίας ἐσχάτης. μετὰ τούτου οὖν καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ προσ-
 βάλλει τῇ πόλει, ἅμα τῷ φανῆναι οἰόμενος ἀνοιγῆναι τὰς πύλας
 αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ τῆς ἐλπίδος διαμαρτάνει, τῶν πολιτῶν μεθ'
 ὕβρεων ἀποπεμψάντων αὐτόν, σκηνοῦται κατὰ τῶν σεβασμῶν
 Ἀναργύρων νεών, καὶ πάντας ἔσχεν ὑπηκόους τοὺς κατὰ τὸν
 Θράκιον οἰκοῦντας Βοσπόρον. εἶτα πόλεμον μετὰ τῆς πόλεως V. 18
 συγκροτεῖ τοξεύμασιν ἀπάτοις καὶ τοῖς ἐκ τῶν πετροβόλων λίθοις
 ὀργάνων, μάλα δὴ κατὰ μέρος τῶν Βλαχερνῶν ἐλπίζων ταύτην
 ἐλεῖν. ὄθεν δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἀναβάς ἐπὶ τῆς ὀροφῆς
 τοῦ τῆς Θεοτόκου ναοῦ τὸ πολεμικὸν σημεῖον πῆγνυσι, κελεύει
 δὲ καὶ Θεόφιλον τὸν υἱὸν λαβεῖν γε τὸ νικοποῖον τοῦ σταυροῦ ξύ-
 λον καὶ τὴν σεβαστὴν ἐσθῆτα τῆς Θεομήτορος, καὶ περιελθεῖν
 τὸν τοῦ Βυζαντίου τείχους περίβολον μετὰ λιτανείας, σὺν ἡμῶ
 τῷ ἱερῷ κλήρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, τῆς θείας ἐπικουρίας
 δεόμενον. παρατάττεται δὴ παντοίῳ πολέμιον εἶδει ὁ ἀποστάτης
 καὶ μηχαναῖς· ἀλλ' ἔξ ὑπερδεξίου οἱ τοῦ βασιλέως ταῖς τε βο-
 λαῖς καὶ τοῖς ἀντιμηχανήμασι κερρημένοι διωθόνται τοὺς ἐναν- B
 τίστους, ὥστε καὶ κλίμακας καὶ χελώνας κριοὺς τε καὶ πᾶν εἶ τι

1. ἐπίσταται L.

4. φανλότῃτα L.

fuit ad urbem. Adoptavit etiam, post priorem adoptivum filium, alte-
 rum quoque, Anastasium nomine, qui olim quidem monachus fuerat, sed
 ad secularium improbitate morum ordinem defecerat; turpi facie, ut vi-
 deretur ob vinolentiam ex India oriundus, sed peiore animo propter ex-
 tremam vecordiam. Cum isto igitur et universo exercitu accedit ad ur-
 bem, simul atque apparuisset putans apertum iri portas sibi. Cum au-
 tem haec spes eum fefellisset, civibus eum cum contumelia ablegantibus,
 tabernacula ponit apud venerabilium Anargyrorum templum, omnes-
 que habuit sibi subiectos eos qui in Thracio habitabant Bosporo. Deinde
 bellum adversus urbem instaurat cum sagittis innumeris et lapidibus ex
 machinis ad id paratis, potissimum a parte Blachernarum sperans se
 eam capturum. Quapropter et Michael, conscenso tecto templi deiparae,
 belli signum figit: iubet etiam Theophilum filium sumere lignum crucis
 victoriae efficiens venerandamque vestem deiparae, et obire moenium
 Byzantii ambitum, supplicando, una cum sacro clero aliisque civibus,
 divinum auxilium implorantem. Oppugnat ergo desertor omni genere
 bellandi atque machinis. Sed ex superiore loco ii qui erant cum impe-
 ratore, iactibus et machinis contra instructis usi, repellunt adversarios,
 ita ut scalas et testudines et arietes et quidquid eiusmodi esset instru-

τοιούτων ὄργανον λιπόντας ὑπὸ τὰς ἰδίας διαδρᾶναι σκηνάς. ἀλλὰ καὶ ὁ ναυτικὸς τοῦ ἀποστάτου στρατοῦ καὶ αὐτὸς τῶ ὑγρῷ κερημένους πυρὶ, κυκλοῖ τὴν πόλιν τούτῳ τε καὶ τοξέμασιν ἀριθμοῦ πλείοσι, πρὸς δὲ καὶ τετρασκελέσιν ἐλεπόλεσι καλουμέναις, πνεύσαντι ἐναντῖον πνεύματι ἀποκρούεται, ὅτε δὴ καὶ χει-5 μέρου τῆς ὥρας οὔσης.

Ἦδη δὲ τοῦ ἡλίου ταῖς ἀρκτέροις οἰκήσεσιν ἐπιθέοντος διὰ τε τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ προσηβάλλει τῇ πόλει κατ' ἐκείνο μάλα τὸ μέρος ὃ δὴ Κέρας τὸ σχῆμα καλεῖται, τετρασκελεῖς ἐλεπόλες κατασκευάσας καὶ ἐκ τῶν πεμπομένων δι' 10 C αὐτῶν ἀπὸ τῶν νεῶν λίθων κατασεῖν τὸ τεῖχος οἰόμενος. ὁ δὲ γε βασιλεὺς τισι τῶν ἐναντίων διὰ τοῦ τεύχους εἰς λόγους ἤλθεν ἀμνηστῶν τῶν ἐργασμένων αὐτοῖς ἕξιν, εἰ μεταμεληθεῖεν, παρεγγῶν· οὐ πείθει δὲ τούτοις, ἀλλὰ στρατὸν τινα καθοπλίσας ὀλίγιστον, ἀθρόον τῆς πόλεως ἕξεισι καὶ τοὺς ὑπαντήσαντας 15 αὐτῷ κατὰ κράτος νικᾷ, καὶ κατὰ θάλατταν δὲ τοσοῦτον ὥστε τὰ πλοῖα πρὸς γῆν διοικιλαντας συνδεδεμένα πρὸς τοὺς ἐκ τῆς χέρσου μαχομένους ἀναφυγεῖν καὶ τὸν ἐκ θαλάττης ἀπαγορεύσασθαι πόλεμον, ἐκόντας τε πολλοὺς τῶν πολεμίων προσχωρῆσαι τῷ βασιλεῖ. ἐν οἷς καὶ Γρηγόριος, συνελκύσας ἑαυτῷ καὶ τινα 20 D μούραν βραχεῖαν στρατοῦ καὶ κατὰ νίκτα τινα λαβόμενος εὐκαιρίας, φεύγει πρὸς τὴν Θράκην καὶ κατὰ νώτον γίνεται τοῦ τυ-

1. λιπόντας L. 3. κυκλῶν conl. B. 9. μάλα] fort. κά-
 λιν. 15. ἀθρῶων L. 17. διοικιλαντα L. 22. νώτον L.

menti relinquerent inque sua diffugerent tabernacula. Sed et navalis exercitus desertoris ipse etiam humido utens igne, oppugnans urbem illo, et sagittis innumeris, insuper et machinis quaternorum crurum, flante adverso vento relicitur.

Sole autem iam septentrionalia lustrante, terrestri et navali exercitu oppugnat urbem, illa praecipue parte quae Keras (i. e. Cornu) a figura vocatur, machinas cum quaternis cruribus fabricatus, atque missis per eas lapidibus e navibus muros se concussurum putans. Ceterum imperator cum quibusdam ex hostibus de muro collocutus oblivionem et veniam patratorem, si paenitentiam prae se ferant, promisit, sed non persuasit. Itaque postquam exercitum perexiguum armasset, subito ex urbe erumpit et occurrentes sibi magna strage vincit; pariter et in mari, ut navibus ad terram actis et colligatis, ad eos qui in continente pugnabant confugerent, in mari pugnare laud sustinentes, multique ex hostibus ad Michaellem deficerent; inter quos et Gregorius, abstrahens secum partem quandam exiguam exercitus, atque nocte quadam nactus opportunitatem, properans se confert in Thraciam et a tergo fit tyranno.

ράννου. ἀλλ' ὄγε στασιάρχης ἅμα τῷ τοῦτο μαθεῖν στρατεῖαι
κατὰ Γρηγορίου, καὶ τοῦτον καταλαβὼν ἀναίρει, καὶ πάλιν εἰς
τὴν πόλιν ἔλθων τῆς ἐξ ἄρχῆς ἔχεται προσεδρείας, [γράμμισι τε
πεπλασμένοις, ὡς κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν εἴη νενικηκώς, τῷ
5 κατὰ τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους ἀπάσας ναυτικῶ ἔξαπατήσας
ἀναχθῆναι κελύει καὶ τῷ βασιλεῖ διαμάχεσθαι.] καὶ ὅττα πλοῖα
σιταγωγὰ τοῖς πολεμιστηρίοις προσκαθοπίσαντες πανθυμαδὸν
ἀναπλίουσι, προσορμίζονται τε τῇ τῶν καλουμένων Βυριδων Β
ἀκτῆ, τῶν προτέρων οὐκ ἐλάττους οὔσαι τὸ πλῆθος. [καὶ γὰρ
10 εἰς ν' καὶ τ' ὁ τούτων ἠῤῥητο ἀριθμός.] ἔμελλε δὲ ἄρα ἕκ τε νο-
τίου μέρους καὶ βορείου τῆς πόλεως αὐτῇ προσβαλεῖν ταῖς ναυσί.
βασιλεὺς δὲ προσφάσας ἀποστέλλει πυρφόρους ναῦς, αἱ δὲ ταῖς
τῶν ἐναντίων ναυσὶ κατὰ τὸν εἰρημένον ἐπιθέμεναι χῶρον, ὡς V. 22
μὲν ὀλοκαυτοῖσιν αὐτῶν, ὡς δὲ σκεδαννύουσιν, τὰς πλείους δὲ
15 τούτων αὐτῶν συλλαμβάνουσιν ἀνδράσιν αὐτοῖς καὶ τῷ βυσιλεῖ
προσάγουσιν.

Ἀκηκῶς δὲ Μορτάγων ὁ κύριος Βουλγαρίας ὅσα τε καὶ
οἷα κατὰ τὴν βασιλίδι πόλιν σὺννηέχθη γενέσθαι, διαπρεσβένε-
ται πρὸς βασιλέα καὶ συμμαχεῖν αἰτεῖται αὐτῷ· αἱ γὰρ ὑπὸ
20 Λέοντος τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτοὺς τριακοντούτεις σπονδαὶ ἦδη
τὴν πρώτην δεκαετηρίδα συνεπλήρουσιν σχεδόν. ἀποδοχῆς δὲ με-
γάλης ὁ βασιλεὺς τὴν γνώμην αὐτῶν ἀξίαν κρίνας ἀπολογεῖται μὴ

1. τῷ om. L.

6. καὶ δὴ τὰ L.

11. προσβαλλεῖν L.

22. ἀξίως L.

Sed rebellionis princeps, simul atque id intellexit, cum militari manu
aggreditur Gregorium captumque interficit, reversusque ad urbem obsi-
dionem continuat, litterisque fictis, quasi terra marique vicisset, deci-
piens, naves e Graecia insulisque universis subvehi iubet ad proelium
cum imperatore committendum. Itaque navibus vehendo frumento belli-
cisque instructis unanimiter provehuntur appelluntque in littore Byri-
densi, haud minore numero quam priores: nam ad cccc earum excreve-
rat numerus. Erat autem et ab australi et a boreali parte urbem navi-
bus aggressurus. Sed imperator praeveniens misit igniferas naves, quae
hostiles naves in loco praedicto adortae partim comburunt integras, par-
tim dispergunt, plerasque autem capiunt una cum hominibus et impera-
tori adducunt.

Cum autem audivisset Mortagon Bulgariae dominus quae quantaque
imperatoriae urbi accidissent, per legationem agit cum imperatore, de-
poscitque sibi societatem belli. Nam foedus illud tricennale sub Leone
imperatore cum ipsis factum iam fere primum decennium implebat. Sed
imperator, quamvis magnopere probandam iudicaret voluntatem ipsorum,
se excusavit, haud oportere eos inter quos conventum sit tanto tempore

χρῆναι τοὺς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὠμολογηκότας Χριστιανικῶν αἱμάτων ἀφέξασθαι ἐπὶ τῷ τῶν στασιωτῶν πολέμῳ τὰ καλῶς
 B δόξαντα καταλείναι· φιλοφρονησάμενος δὲ αὐτοὺς τῆς προθυμίας ἀξίως πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἀποστείλλει. ἀλλ' οὗτοι μὲν κατ' οὐδὲν τῶν τοῦ βασιλέως φροντίσαντες λόγων κατὰ τε τοῦ τυράννου 5 στρατεύουσι καὶ εἰς τὰ Ῥωμαίων εἰσβαλόντες ἤθη κατὰ τὸν Κηδούκτου καλούμενον στρατοπεδεύονται γῶρον. μαθὼν δὲ ὁ ἀποστάτης τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Βουλγάρων ἔφοδον, τοῦ καταλειφθέντος αὐτῷ ναυτικοῦ λόγον οὐδένα ποιεῖται, ὅθεν δὴ τοῦτο πᾶν τῷ βασιλεῖ προσχωρεῖ· ὅλος δὲ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ γεγωνῶς 10 ἀπαίρει μὲν τοῦ προσεδρεύειν τῇ πόλει, κατὰ δὲ τὸ εἰρημένον χωρὶον προσβαλὼν τοῖς Βουλγαροῖς κατὰ κράτος ἤττυται. καὶ πλείστοι μὲν τῶν αὐτοῦ κτείνονται καὶ πυρπολοῦνται πρὸς τού-
 C των· οἱ δὲ περιλειφθέντες ὡς εἶχον σθένους σκεδάννυνται πον. λείαν δὲ πολλὴν τῶν πολεμίων οἱ Βούλγαροι συμφορήσαντες πρὸς 15 τὴν ἑαυτῶν ὑποστρέφουσιν.

Οὐκ ἀπολήγει δὲ καὶ οὕτως πράξας κακῶς τῆς ἀπονοίας ὁ τύραννος, ἀλλὰ τοὺς σκεδασθέντας συλλέξας [καὶ] πρὸς τὴν καλουμένην Διάβασιν, ὅτε δὴ πρὸς τὸ στρατοπεδεῦσαι πάντα ὄσαν ἐπιτηδεῖαν, διὰ τε τὴν τῶν ἵππων νομὴν καὶ πρὸς τὴν ἄλλην 20 χρεῖαν τῶν ἀνθρώπων ἀφθονωτέραν τυγχάνουσαν, ἐκεῖσε σκηνοῦται τῷ τέλματι τοῦ χωρίου Θυρρήσας, ἐκεῖθεν τε ὥσπερ ἐξ ἀκροπόλεως, ὄντως τύραννος ὢν, συχνὰς ποιεῖται καταδρομὰς καὶ τὰς πλησιαζούσας πυρπολεῖ κώμας. ὅπερ δὴ μαθὼν ὁ βα-

abstinere a Christiano sanguine, propter rebellium bellum ea quae recte probassent et decrevisset rescindere. Condigne ergo pro ipsorum promptitudine atque humane exceptos habitosque in patriam dimittit. Sed isti, nihil curantes imperatoris dicta, adversus tyrannum infesto exercitu proficiscuntur, atque apud Cedocli locum ita dictum castra ponunt. Porro desertor, cognito Bulgarorum hostili adventu, relictae quidem a se classis rationem habet nullam; unde etiam ea tota imperatori se adiunxit: totus autem terrestri exercitui intentus ab obsidenda urbe discedit et apud praedictum locum congressus cum Bulgaris ingenti clade afficitur, plurimique suorum occiduntur et cremantur, reliqui autem quantum possunt fugientes disperguntur. Multis autem spoliis hostium congestis Bulgari in patriam revertuntur.

Non desinit tamen, quamvis re ita male gesta, tyrannus insanire. Sed postquam dispersos collegisset, ducit ad Diabasin locum ita dictum, castris omnino idoneum, pabulis equorum rebusque aliis ad usum hominum abundantiore: illic tabernacula ponit, palude illius loci tutum se fore ratus, atque inde tanquam ex arce verus tyrannus crebras facit incursiones proximosque vicus incendiis vastat. Quo intellecto imperator

σιλεύς Μιχαήλ, ὡς εἶχε δυνάμειως, εὐαρίθμητον σχεδιάζει στρα- D
 τὸν καὶ κατὰ τοῦ τυράννου πρὸς τὸν εἰρημένον ἔρχεται χῶρον
 σὺν κόσμῳ στρατηγεσίας παντί, λόγοις καὶ ταῖς ἄλλαις ὑποσχέ-
 σεσι τοὺς συνόντας ἐπιρωννύς. ὁ δὲ τύραννος πλήθει πολλῶ
 5 δὴ μάλα ὑπαντιάζει τῷ βασιλεῖ, σχηματίζεται τε φυγὴν, ὥστε
 τὸν τοῦ βασιλέως στρατοῦ διαλυθῆναι συνασπισμόν· διαμαρτά-
 νει δὲ τοῦ σκοποῦ, μήτε τὴν τάξιν τοῦ βασιλικῆ διαλύσας στρα-
 τοῦ, μήτε τοῖς ἑαυτοῦ συναφθῆναι οἶός τε γεγονώς, ἀλλὰ τῶν
 ἐναντίων μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὀρμὴν, ὡς εἶχε τάχους, χορηται φυγῇ
 10 καὶ πρὸς τὴν Ἀρκαδιούπολιν σὺν τισι τῶν ἑαυτοῦ διασωζέται. E
 ὁμολογήσαντας δὲ αὐτῷ τοὺς πλείστους τῶν στασιωτῶν ὁ βασι-
 λεὺς εἰληφῶς ἐπέρχεται τῇ πόλει αὐτῇ καθ' ἣν ὁ τύραννος διεσώ-
 ζετο, χάρακά τε περιβάλλει αὐτῇ καρτερόν κύκλω. ὀλιγίστους
 δὲ ὁ ὑποστάτης ἔχων ἔνδον τῆς πόλεως ἱππότας, πολλὰκις, ὅτε
 15 δὴ πεφυρμένους διήθρει τοὺς ἐναντίους, ἤφειε κατ' αὐτῶν τού- V. 20
 τους· ἀλλ' οὖν γε καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἐπάνθανον ἢ ἔδρων οἱ δει-
 λαιοι. ὁ δὲ γε βασιλεὺς ἐλέποιν μὲν οὐ προσῆγε τῇ πόλει, φει-
 δοῖ μήτε τινα τοῦ λοιποῦ τῶν ὁμοδόξων ξίφεσιν ἀναιρεῖσθαι,
 μήτε μὴν δειχθῆναι τοῖς Σκύθαις ὡς δυνατόν μηχαναῖς τὰς ὑπὸ
 20 Ῥωμαίων ἀλῶναι πόλεις· λιμῶ δὲ καὶ προσεδρεῖα περιγενέσθαι
 τοῦ τυράννου διέγνω. καὶ δῆτα πολλοῦ χρόνου διαδραμιόντος
 τοσοῦτον ἐνδεΐται τῶν πρὸς τὸ ζῆν ὁ τύραννος ἀναγκαιῶν; ὥστε

13. καρτερῶν L. 15. διήθρει L. 16. Continuator p. 41 D.
 καὶ φόνον οὐ ποιεῖ μὲν, κάσχει δὲ παρὰ τῶν ἐχθρῶν.

Michael, medico coactq̄ exercitu adversus tyrannum in praedictum locum proficiscitur bene instructa acie, verbis et pollicitationibus suos confir- mans. Tyrannus porro cum ingenti multitudine adversum proficiscitur, simulat autem fugam, ut imperatoris acies dissolvatur: sed ab hoc scopo aberravit, cum nec imperatoris exercitus ordinem turbaret, nec ipse cum suis coniungere se posset. Itaque adversae partis impetum sustinere non valens qua poterat celeritate fugit, atque in Arcadiopolin cum quibusdam ex suis evadit. Porro imperator, cum plerosque ex rebellibus in fidem accepisset, aggreditur ipsam urbem in quam tyrannus evaserat, vallumque ei circumdat undique firmum. Desertor autem paucissimos in- tra urbem habens equites, saepe, quoties scilicet sine ordine turbatos cerneret adversarios, immittebat his illos: sed hac etiam ratione plus patiebantur quam efficiebant perditum illi. Nullas autem imperator machi- nas admovit urbi, id cavens ut nec ex consortibus fidei quisquam gladio interficeretur, neque ostenderetur Scythis posse machinis capi Romano- rum urbes: verum fame et assidua obsidione tyrannum in suam potesta- tem redigere statuerat. Itaque multo tempore elapso adeo indigere coe- pit tyrannus rebus ad vitam necessariis, ut primo quidem omnem acta-

πρῶτον μὲν πᾶσαν ἄχρηστον ἡλικίαν καὶ φύσιν ἐκκνεοὶ τῆς πό-
 λεως, εἶτα τῶν ἵππων αὐτῶν διὰ τὴν λιμὸν ἀποφθαρέντων, τῶν
 κρεῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα ὀδωδότην, γεύσασθαι πείθει· προῆλ-
 θον δὲ εἰς τὸ κώδιά τε καὶ τάλλα σκύτη φαγεῖν. καὶ τέλος οἱ
 μὲν αὐτῶν διὰ τῶν πυλῶν λανθάνοντες, οἱ δὲ καὶ διὰ τῶν τει- 5
 χῶν καθάπτοντες κάλους, ἄλλοι δὲ καὶ ἐαυτοὺς ῥιπτοῦντες κατὰ
 τὸ ἔδαφος καὶ τὰ μέλη συνθλάμενοι, ἀνωμολόγουν τῷ βασιλεῖ,
 καὶ συγγνώμης τυγχάνοντες καὶ ἀδείας Ἀναστασίῳ τῷ ψευδωνί-
 μῳ τοῦ τυράννου συνήπτοντο νίψ, τοῦ Βύζης ἐπειλημμένῳ πο-
 λίσματος, ἐκ τούτου ἐν αὐτοῖς διαπολεμεῖν τῷ βασιλεῖ ἡρημένῳ, 10
 ἵνα δὴ παράσχοι τῷ ἀποστάτῃ ἐν τῷ μάχεσθαι ῥαστώνην φηγῆς.
 εἰς δὲ λόγους ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐλθὼν καὶ τῶν εἰς αὐ-
 τὸν ἁμαρτημάτων λήθην μεθ' ὄρκων ὑποσχόμενος ἔξειν, κατὰ
 τοῦ τυράννου συνίστανται καὶ συσχόντες αὐτὸν προσάγουσι βασι-
 C λεῖ· ὁ δὲ γηθομένῳ ποδι κατ' ἀγένα πατίσας αὐτὸν χειρῶν 15
 ἄμφω καὶ ποδῶν στερηθῆναι κελεύει, ἐπὶ κοντοῦ τε ἀναρτῦσθαι
 πρὸς τούτῳ. ποινηλατούμενος δὲ ὁ δειλαιὸς οὕτως ἐβόα μέγα
 “ἄλῆσόν με, ἀληθῶς βασιλεῦ.” ἔρομένῳ δὲ τοῦ βασιλέως αὐ-
 τὸν εἴ τινες εἶεν κρυφίως συνεγνωκότες τῆς ἀπονομίας αὐτῷ,
 τάχα ἂν πολλῶν κατεῖπε ψευδῶς τῶν βασιλικῶν φίλων· ἀλλ' 20
 Ἰωάννης ἀνὴρ ἐπίκλησιν Ἐξαβούλλιος, ἐν πατρικίαις τελῶν, τὸν
 τύραννον ἐπέσχευε εἰπεῖν, φήσας τῷ βασιλεῖ ὡς οὐ δέον κατὰ γί-
 λων πιστεῖν ἐχθροῖς. ἀλλ' ὁ μὲν τύραννος οὕτως δυστηχῶς

10. ἡρημένων L.

14. συσχῶντες L.

17. πρὸς τοῦτο L.

tem sexumque inutilem eiiceret ex urbe, deinde ipsorum equorum qui fame perierant carnes, easque iam olentes, gustare hortaretur: eoque deventum ut pelles aliaque coria comederent. Ac postremo eorum alii per portas clam egressi, alii de muris suspensis funibus demissi, alii proficiendo se ipsos in terram lapsi, fractis etiam membris, fidem imperatori promiserunt. Sed veniam securitatemque adepti ad Anastasium, tyranni filium falsi nominis, sese conferebant, qui Byzae oppidum occupaverat, indeque bellum inferre per eos imperatori cogitabat, ut scilicet pugnando praestaret desertori facultatem fugiendi. Sed cum imperator cum oppidanis collocutus eis delictorum oblivionem iuratus promisisset, in tyrannum consurgunt comprehensumque adducunt imperatori. Qui, cum laeto pede eius collum calcasset, manibus ambabus et pedibus eum orbari iubet, atque in palo suspendi insuper. Cruciatibus autem exagitatedus perditus ille sic clamabat magna voce, “miserere mei, o vere imperator.” Cumque interrogasset eum imperator, si qui essent occulte conscii eius amentiae, fortasse multos indicasset falso ex imperatoris amicis: sed vir quidam Iohannes Iohannes rognomine Exabullius, patricius, prohibuit tyrannum dicere, affirmans imperatori haud oportere de amicis credere inimicis. Interim tyrannus sic misere finit vitam, mense Octobri iam

καταστρέφει τὸν βίον μηνὸς Ὀκτωβρίου μεσοῦντος ἤδη· εὐθὺς δὲ καὶ Ἀναστάσιον οἱ ἐκ Βύζης, ἐπειδὴ τὸν ἀποστάτην ἔμαθον ἀνηρῆσθαι, πεδήσαντες χεῖρας καὶ πόδας πρὸς βασιλέα κομίζουσιν, ὅντινα δὴ τῇ αὐτῇ τοῦ ψευδωνύμου πατρὸς καταδικά- D
5 ζει ποινή.

Ἐπεὶ δὲ τινες τῶν τοῦ τυράννου τὴν καλουμένην Πάνιον κατασχόντες πόλιν, ἄρτι μὲν τούτου ἀπεφθορότος, εἰς τὸ πολεμεῖν βασιλεῖ διέγνωσαν καταστῆναι, πρὸς ἣν ἔλθῶν ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ λόγους εἰρηνικοὺς προτεινόμενος οὐδαμῶς πεί-
10 θει καταθέσθαι τὰ ὄπλα, γίνεται δὴ τι θεόθεν σημεῖον αὐτοῖς· σεισμὸς γὰρ σφοδρὸς τό τε τεῖχος κατέβαλε καὶ τοῖς τοῦ βασιλέως τὴν εἰς πόλιν δέδωκε πύροdon· ὃ τοῖς σεισμοσκόποις σημεῖον ἦ-
της, ὅθεν γεγένηται τοῦτο. ἀλλὰ δὴ καὶ Ἡράκλεια ἢ πάλαι Πέρινθος καλουμένη, τὴ τοῦ τυράννου λῆαν νοσοῦσα, πρὸς τὴν
15 διαὶ τῶν τοῦ βασιλέως λόγων θεραπείαν ἀντίσχεν· ὅθεν δὴ τῆς V. 21
ἐκ τοῦ θαλαττίου μέρους τοῦ τεύχους ἐπιδρομῆς τῶν βασιλικῶν πειραθεῖσα στρατιωτῶν ἄλλοσκεταί τε καὶ τῆς τυραννικῆς ἀπαλλάττεται νόσου ἀναιμωτὶ καθάπαξ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ληφθεῖσα. ἐντεῦθεν δὴ βασιλεὺς πάντα κατήκοα λαβὼν ἑαυτοῦ πρὸς τὴν
20 βασιλίδι πόλιν ὑπονοστεῖ, καὶ ἰππικὴν ἐπιτελέσας ἀμίλλησιν οὐδὲν ἀνήκεστον τοῖς στασιώταις ποιεῖται, πλὴν τοῦ διὰ μέσης τῆς

2. οἱ om. L. 13. ὅθεν] fort. ἐπόθεν. *cladem fore a qua parte ruina facta fuerit.* 18. λειφθεῖσα L.

medio. Mox autem cognito rebellem interfectum, etiam Anastasium ex Byzæ constrictis manibus pedibusque ad imperatorem adducunt, quem eadem qua falsi nominis patrem condemnat poena.

Ceterum quidam ex tyranni assecclis occupata urbe quae Panion dicitur, cum, quamvis modo interempto illo, bellum gerere contra imperatorem statuisent, ad eam urbem profectus imperator Michael sermones pacificos præterdens haudquaquam persuasit ut arma deponeret. Fuit autem divinitus prodigium ipsis: nam terrae motus vehemens simul murum deiecit, et iis qui cum imperatore erant in urbem ingrediendi copiam fecit: quod contemplatoribus et coniectoribus terrae motuum signum est cladis, unde etiam id factum est. Quin et Heraclea, quae olim Perinthus dicta, rebellionis morbo laborans ad verba imperatoris voluntatem erga ipsos declarantia obstinata fuit. Itaque ex maritima parte muri incursionem imperatoriorum experta militum, capitur et rebellionis liberatur morbo sine caede et sanguine ab adversariis occupata. Hinc imperator, postquam omnia sibi subiecerat, in imperatoriam urbem revertitur, celebratisque ludis circensibus nullam saevitiam exercet in rebelles, nisi ut per medium circum manibus post terga vinctis irent, et

ἰπποδρομίας εἰς τὰ ὀπίσω δεδεμένους τὰς χεῖρας ἵνα, καὶ τινὰς ἐθῆς φυγαδεῦσαι αὐτῶν. καὶ οὕτω θριαμβεῦει τὴν νίκην.

Ἐπὶ χρόνου δὲ ἐν ᾧ ἀποστασία προβεβήκει ἡ Θωμᾶ, ἀδεῶς ἀπὸ Ἰσπανίας Ἀγαρηνοὶ ἐδήρουν τὴν Ῥωμαϊτιδα γῆν σὺν δέκα περικαμπέσι ναυσί, κατὰ δὲ τινὰς κ', τρόπῳ τοιῷδε. προσώ-5
 B. χθισαν τῇ χώρᾳ αὐτῶν διὰ τὸ μὴ πιστάτην ὑπάρχειν καὶ εὐφο-
 ρον, καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶπον Ἀπόχασιν “ἄρον ἡμῶς
 τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἀπάγαγε εἰς εὐγειον τόπον, καὶ ἐζωῶμεν ἐκεῖ-
 σε.” ὣν τοῖς λόγοις παρακληθεὶς γενναίων ἀνδρῶν καὶ εὐόπλων
 στόλον εὐτρέπισεν, ἐξ ὧν πασῶν νήσων ἐκράτησεν, ὥστε καὶ 10
 τῆς Κρήτης αὐτῆς· ταύτην γὰρ λαῶ ἐζῶνῳ ἐπηρεάσας ἐξηγμα-
 λώτισε καὶ πολλὴν λαφυραγωγίαν εἰσεποιήσατο, καὶ ἀκριβῶς
 ἀναμεμαθηκῶς τὸν χώρον ἐπαλινόστησεν. τῷ δὲ ἐπιόντι καιρῷ
 μ' ναῦς ὁ Ἀπόχασ ἐπισκευασάμενος ἐν ταύτῃ κατῆρε, καὶ τῷ
 ἀκρωτηρίῳ ταύτης προσέβαλε καὶ προσωρμίσθη τῷ Χάρακι. 15
 C. διωρίσατο δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸν λαῶ ὅπως ἕκαστος τῶν πλοίων ἀνὰ
 εἴκοσι ἀνδρῶν καταλίποιεν, οἱ δὲ πάντες ἄλλοι εἰς τὸ τὴν νῆσον
 ληΐζεσθαι προχωρήσειαν ἐπὶ ἡμέρας γε ἰβ'. ἀποκινήσαντος δὲ
 τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν, ταύταις ἐνέβαλε πῦρ
 καὶ ὀλικῶς ἐπυρπόλησεν. ἐφευρηκότες δὲ ταύτας ἠθάλωμένας 20
 στασιάζειν κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν τετολμήκασιν. καὶ ἀπολε-
 λόγητο πρὸς αὐτοὺς ὅτι “τῇ προτεραίᾳ κατεγογγύζετέ μου, ὧ

8. ἐπὶ χρόνῳ L.
 8. δρας B.

14. τῷ] τῶν L.
 17. καταλείπειεν L.

16. εἰς ἕκαστον et ἄν-
 18. προσχωρήσειαν L.

quosdam eorum statim in exilium ageret. Atque sic triumphavit ob victoriam.

Tempore autem quo rebellio Thomae grassabatur, Agareni Hispanici secure et licenter vastabant Romanam ditionem cum decem rotundis navibus, aut secundum alios viginti, hac ratione. Offendebantur sua regione, quod non esset pinguis nec fertilis, atque ad ducem suum Apochapsin dixerunt “tolle nos hinc et abduc in fecundum solum, ut bene vivamus illic.” Quorum verbis permotus strenuis viris et bene armatis instruxit classem, cum quibus omnes insulas in potestatem suam redegit, atque adeo ipsam Cretam. Hanc enim militibus bene accinctis cepit multamque praedam adeptus est, atque accurate recognita regione reversus est. Anno autem sequenti Apochaps navibus quadraginta in eandem insulam navigavit, cumque appulisset ad eius promontorium, stationem cepit ad Characem. Ceterum populo sibi subiecto praecepit ut apud singulas naves vicenos viros relinquerent, ceteri omnes in insulam praedatum discederent ad dies duodecim. Profecto autem populo ad negotium illud suscipiendum, navibus iniecit ignem easque totas combussit. Cum autem invenissent eas combustas, seditionem movere contra ducem ausi sunt. Atque is facti rationem apud eos exposuit, dicens “antea quidem

ἄνδρες ὁμόφυλοι, μὴ μεταναστεύειν ὑμῶς πρὸς εὐζῶταν βεβου-
λημένον· καὶ διὰ τοῦτο ἤγαγον ὑμῶς ἐνταυθοῖ, ἐν ᾧ γάλακτος
καὶ μέλιτός ἐστιν ἀπορρώξ.” οἱ δὲ ἀντεῖπον αὐτῷ “καὶ ποῦ δὴ
τέκνα ἡμῶν καὶ γυναῖκας εὐρήσομεν;” ὁ δὲ πρὸς αὐτούς “ἴστε
5 ὅτι αἰχμάλωσίαν ἑαυτοῖς πλείστην ἠνέγκατε· ἐκ ταύτης οὖν ὑμῖν D
γυναῖκας ἀρμύσασθε.” καὶ οὗτος ὁ λόγος ἀρεστός ἐφάνη αὐ-
τοῖς, καὶ τοῦ στασιασμοῦ κατενύσθησαν, καὶ πυκνοῖς σκόλοφι
χάρακα περιέθεντο πρὸς ὀχυρότητα ἑαυτῶν διαρκεῖν ἐν αὐτῷ·
ἀφ’ οὗ ὁ τόπος μέχρι τῆς δεῦρο Χάραξ προσονομάζεται. μονά-
10 στης δὲ τις μετέπειτα προσφοιτήσας τῇ νήσῳ ἔφη αὐτοῖς ὅτι
“ἔπερ ὄλωσ ἐθέλοιτε καταδυναστεῦσαι τῆς νήσου, ἀκολουθή-
σατέ μοι· καὶ ὅποι στοχασάμενος παραδειξῶ ὑμῖν ἐπιτηδειότητα
κτίσεως, ἐκεῖσε πόλιν οἰκοδομήσατε, δι’ ἧς τῆς νήσου ἐξουσιά-
σοιτε.” καὶ ἀπήνεγκεν αὐτούς εἰς τόπον καλούμενον Χάνδακα, E
15 ἐν ᾧ ἡ πόλις τούτων καθίδρυται· καὶ ταύτην πέριξ ἐτάφρωσαν.
ἧς ὁ Ἀπόχαψ κυθηγεμόνευσεν, καὶ θ’ καὶ κ’ Κρότσιας πόλεις ἠν-
δραποδίσατο, μιᾶς μόνης μὴ ἀλωθείσης ἀλλ’ ἡ λόγῳ, ἀπολιου-
ρήτου μεινύσης ἕως ἄρτι, ὃ καὶ κεκλήσθαι ταύτην συνέδραμεν,
ἐχόντων τῶν οἰκητόρων αὐτῆς σὺν ἔλευθερίᾳ ποιεῖν τὰ Χριστια- V. 19
20 νῶν εἰθισμένα. ὧν τῆς ἐπιδρομῆς ὁ Θωμᾶς καὶ ἀλώσεως αἴτιος,
Ἀπόχαψις δέ. οὗ παῖς μὲν Σαῖπης ἐτύγγυε, Σαῖπου δὲ Βάβδελ,

1. μεταναστεύειν ἡμῶς L. 2. ἤγαγον ἡμῶς L. 3. ἀπορ-
ρώξ L. 8. πρὸς σχυρότητα L. 19. ἐκόντων L. 21. immo
Ἀπόχαψ τε.

obmurmurabatis mihi, tribules, abducere vos alio ad commode vivendum nolenti: atque ob id adduxi vos huc, ubi lactis et mellis est fluxus.” At illi dixerunt ad eum “ubinam vero liberos nostros et uxores invenimus?” Quibus ille “scitis vos plurimam praedam tulisse: ex hac igitur uxores vobis adiungite.” Atque ista oratio grata ipsis visa est, scditioque inter ipsos sedata. Tum densis palis vallum circumposuerunt ad munitionem ipsis sufficientem; unde locus ille usque ad hoc tempus Charax (i. e. vallum) vocatur. Monachus autem quidam ingressus insulam dixit eis “si omnino cupitis in vestram potestatem redigere insulam, sequimini me: atque ubi coniectura assecutus ostendero vobis idoneum locum ad condendam urbem, ibi condite,” abduxitque eos in locum qui dicitur Chandax, in quo urbs eorum sita est: atque eum fossa ducta circumdederunt. Illi urbi praefuit Aochaps, atque undetriginta Creten- sium urbes subiugavit, una sola non expugnata nisi λόγῳ (i. e. verbo), non revera, ad hoc usque tempus; unde etiam appellari eam contigit Hypologiorum; concessa incolis ut libere peragant Christianorum consue- tas functiones. Illorum autem Agarenorum incursionis et expugnationis urbium Thomas erat causa. Ceterum Aochapsidis filius erat Saipes,

ὅς ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τι θαλάσσης κλυδώνιον πρὸς γῆν σὺν νηϊ τῇ ἑαυτοῦ προσπαρεῖς, ἐν ἡμέραις τοῦ μακαρίτου Λέοντος βασιλέως, τρηκαῦτα δὲ στρατηγοῦντος Κωνσταντίνου τοῦ συνετόφρονος, ἑκεκράτητο, ᾧ τεσσαρακοντάπηγος τὸ ἐπιώνυμον· οὔτινος Βάβδελ ἐτέλει ὁ Ζερκουνης σύγγονος, ὁ πρὸ τοῦ πῦν 5 ἀρχηγοῦ τῆς Κρήτης καθηγησόμενος.

Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ Κύριλλος ὁ Θανμάσιος, ὁ Γορτύνης ἐπισκοπήσας τῆς πόλεως, ὑπὲρ Χριστοῦ ὡς ἱερεῖον ἄμωμον B ἔσφαγλαστο. οὗ τὸ τίμιον αἷμα μέχρι τῆς δεῦρο κατὰ τινα χῶρον, καθὼς τινές φασιν, ἀνεξάλειπτον συντετήρηται· καθ' ὃν 10 οἱ εὐσεβεῖς φοιτῶντες καὶ τοῦτο σπόγγῳ ἐναπομάττοντες δι' αὐτοῦ γε θεῖον μύρον ὑδρεύονται καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλοιοῦσι τὸ χρωμα τοῦ αἵματος. ἔτι δὲ καὶ ἡ τῶν τροφίμων σεβαστῶν παιδῶν αὐτῆς ἑβδομάς μετὰ πολλῶν ἄλλων ταφῇ ἀφίερται, ἀναιρεθέντων ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν ἀδιστακτοῦ καὶ εἰλικρινοῦς πίστεως. 15

Καὶ δὴ ἔκτοτε κατακεκράτηντο ἂν παρ' Ἀγαρηῶν αἱ νῆσοι, εἰ μὴ βασιλεὺς Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου ἔσχε φιλονεικότερον ἐλευθεριάσειν αὐτάς· καὶ δὴ πολυωρῆσας ἐνδελεχῶς Κρατερῶ τῷ στρατηγῆτι Κυβερειωτῶν ἐνετείλατο πάσας τὰς ὑπ' αὐτὸν C ναῦς παρετοιμάσασθαι καὶ ἀπᾶραι εἰς Κρήτην καὶ σπουδῇ πάσῃ 20 τοὺς ταύτης οἰκήτορας Σαρακηνοὺς ὀλοθρεῦσαι. ὅς ἐκείσε παρα-

1. πελοποννήσω L.
2. τῆς L.

4. ὀτεσσαρακοντάπηγος L.

7. ὁς γορ-

Saipae autem Babel, qui in Peloponneso tempestate quadam maris ad terram cum nave sua allisus, temporibus beati Leonis imperatoris, duce Constantino illo prudente, captus fuit, cui cognomen τεσσαρακοντάπηγος (i. e. quadraginta cubitorum). Huius autem Babel erat Zercunes frater, qui ante istum qui nunc est ducem Cretae praefuit.

Porro in hac insula Cyrillus ille admirandus, qui fuit Gortynae urbis episcopus, pro Christo velut immaculata hostia fait immolatus. Cuius pretiosus sanguis usque ad hunc diem quodam in loco, ut quidam aiunt, indelebilis conservatur: quem locum pii homines frequentantes illumque sanguinem spongiis affricantes per eum divinum unguentum hauriunt et nullatenus colorem sanguinis immutant. Praeterea etiam alumnorum venerabilium et filiorum eius insulae septenarius, cum multis aliis, sepultura consecratus est, qui interfecti sunt pro fide in Christum indubitata et pura.

Et sane ab illo tempore mansissent in potestate Agarenorum insulae, nisi imperator Michael Amoriensis tantopere studuisset eas liberare. Itaque cum esset assidue sollicitus, Cratero praefecto Cybereotarum praecipit ut omnes quas sub se haberet naves instrueret et in Cretam proficisceretur atque omni studio Saracenos eam inhabitantes exterminaret.

γερόμενος σὺν ναυσὶν ὁ κατ' αὐτῶν πόλεμον ἤρεν ἐξ ἀνατολῆς ἡλλοῦ μέχρι τῆς δύσεως, καὶ κατὰ τοσοῦτον αὐτῶν ἐκυρίευσεν ὥστε πάντα καὶ ἀναιρήσειν βεβούλητο. ἀλλὰ κακοὶ ἀρχηγοὶ συνόντες αὐτῷ οὐκ εὐβούλως ἀνέστειλαν εἰρηκότες “ἡμεῖς γε πάν-
 5 τας ὑποπίσαντες, οὐκ ἔτι πάντως οὗτοι τολμήσειαν τοῦ λοιποῦ πρὸς ἡμᾶς ἀντιτάξασθαι. ἤδη νῦν τελέθει, κατὰ τὸν ποιητὴν ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι. δυσπεφόρηκε γὰρ ὁ λαός. ἄγωμεν εἰς τὰς ἡμετέρας σκηνάς, καὶ πρωΐας ἐπιλαμπούσης ἀφιξώμεθα καὶ κατὰσχωμεν αὐτούς.” καὶ δὴ τοῖς ῥήμασιν αὐτῶν φρεναπα-
 10 τηθεὶς πρὸς τὰς σκηνὰς αὐτῶν σὺν αὐτοῖς ἐπανέλυσεν. μηδαμῶς δὲ πεφροντικότες τῶν πρὸς σωτηρίαν ἀσφαλειῶν, ἀλλ' ὑπτιάζαντες δυστυχῶς πολλῶν τε κόπων κατεννασθέντες καὶ θανάτου ὑπνον ὑπνώσαντες, ἐπελθόντες νυκτὸς οἱ ἔχθροὶ σιδήρειον ὑπνον τούτοις ἐπήγαγον· οὐδ' εἰς τῶν ἐκεῖσε παρόντων τουρμαρ-
 15 χῶν ἢ ἀρχόντων πολεμικοῦ ἐπιβῆναι πλοίου δεδύνητο, μόνον τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ ἐμπορικῶν ἐπιβάντος καὶ ἀποπλεύσαντος. περὶ οὗ μεμιασθῆκώς ὁ τῶν Ἀγαρηῶν ἀρχηγὸς δυσὶν ὀκλάσι λαβῶν ἐπεβίβασε καὶ αὐτοῦ κατεδίωξεν ὕπισθεν, καὶ πρὸς νῆσον τὴν Κῶ τοῦτον κατέσχεν (φρῆ συμφορᾶς) καὶ ἐν αὐτῇ ξύλω κρε-
 20 μάνυσιν. ὄθεν ἀνέκαθεν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἢ τῆς Κρήτης V. 23 νῆσος κεκρατάται παρὰ τῶν Ἀγαρηῶν, ἐξ ἧς τοῖς Ῥωμαῖκοῖς ὄροις ἐπισυρρέουσιν.

2. καὶ ante κατὰ om. L.
 14. οὐδεὶς L.

7. κειθέσθαι L.

13. σιδήρειον L.

Qui postquam eo pervenisset cum septuaginta navibus, cum illis bello conflixit ab ortu solis ad occasum, superavitque adeo ut omnes interficere cogitaret. Sed ignavi duces, qui erant apud ipsum, pessimo consilio represserunt eum, dicentes “cum nos universos illos satis afflixerimus, haud amplius audebunt deinceps acie congredi: et iam nox humida caelo praecipitat, secundum poetam, suadentque cadentia sidera somnos. Indignatur enim populus. Eamus in tabernacula nostra, et mane illucrescente veniamus eosque opprimamus.” Atque his verbis deceptus in tabernacula cum ipsis discessit. Ceterum nihil sollicitus de tutanda salute sua, sed supinos malo suo fato magnaue defatigatione sopitos ac mortifero somno oppressos aggressi nocte hostes ferreum somnum illis induxerunt. Nemo ex praesentibus turmarchis aut praefectis bellicam navem conscendere potuit: solus dux mercatoriam nactus enavigavit. De quo certior factus Agarenorum dux duabus navibus viros imposuit, eumque a tergo persecutus est atque apud insulam Co comprehendit (o calamitas!) et in ligno suspendit. Unde ab illo tempore usque ad hodiernum diem Cretae insula tenetur ab Agarenis, ex qua Romani imperii fines invadunt.

Genesisius.

Εἶτα εὐρίσκειται τις πολύφρων ἀνὴρ ᾧτινι Ὁρορυφᾶς τὸ ἐπώνυμον, καὶ προστάξει βασιλικῇ διὰ τῆς αὐτοῦ εἰσηγήσεως ἀθροίζεται ναυτικὸν στρατολόγημα γενναιοῦτατον, οἷς ἀνὰ μ' χρυσοῦ ἐπιδίδουται νομίσματι, καὶ "οὐκ ἄλλως γένοιτο τόδε," εἰ μὴ ταῦτα κομίσουιντο, διηγόρευον. οἱ ὀλκάσιν εὐζώνως ἐπιβατεῖ-5
σαντες καὶ ναύαρχον αὐτὸν κεκτημένοι τὴν ἐλευθερίαν πολλαῖς ἐχορήγησαν· οὗς τεσσαρακονταρίους τὸ ληφθὲν προσωνόμισεν.

Μιχαὴλ δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοῦ βασιλείας παντελεῖ ἀγροικία ἢ τῇ σκηπτουχία καλλωπιζόμενος περὶ τῶν
B θείων εἰκότων ἐδημηγόρησε τὸ ἐκάστω δοκοῦν ἀπεργάζεσθαι· 10
ἀλογιστείων δὲ μετὰ ταῦτα πρὸς διπλόην ἀποτροπείας, Εὐφροσύνην, Κωνσταντίνου τὴν θυγατέρα τοῦ κατακριθέντος τυφλότητι, μονήρη βίον προσηκαμένην, πρὸς τὰ ἀνάκτορα εἰς γαμετὴν μετηγάγετο, καὶ τὸν εὐαγγῆ Μεθόδιον ἀδικῶς τιμωρησόμενος καθ' εἰρκτὴν ἐφυλύκισε περὶ τὴν νῆσον Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου, 15
καθ' ἣν ὁ Ἀκρίτας ἐγγειοτῶν ἐμφανίζεται, οὗ ἀντικρὺ καταπρῆσαι τοῦτον οἰόμενος. Εὐθύμιον τὸν μητροπόλεως Σαρδιανῶν ἐξηγούμενον Θεόφιλος βουνεύροις χαλεπῶς ἐθανάτωσεν.

Ἐπεβίω μὲν Μιχαὴλ τῇ βασιλείᾳ ἔτη ἡ πρὸς ἐννέα μηνὶν, ἀπεβίω δὲ τῷ δυσουρίας νοσήματι ἐμπεσὼν ἐκ νεφρίτιδος ἐπι-20
θίσειως.

1. ᾧτινι B ὅτι L.

2. αὐτοῦ B, αὐτῆς L.

6. νῆσις

πολλαῖς B.

17. μητροπῆ L.

20. νεφρίτηδος L.

Postea inventus fuit vir quidam prudens, cui cognomen Ooryphas, cuius admonitu iubente imperatore colligitur nauticus exercitus, in quo singulis quadraginta aurei dabantur: nec aliter fieri posse, nisi tantum accipiant, affirmabant. Qui navibus bene instructis vecti ipsumque navarchum habentes libertatem multis insulis praebuerunt. His id quod acceperant nomen fecit quadragenariorum.

Porro Michael imperator initio imperii sui summa morum rusticitate quam sceptro magis sibi placens, de divinis imaginibus concionem habuit, ut quisque quod sibi videretur faceret: sed inconsulte post haec ad verutias conversus, Euphrosynam Constantini filiam, illius qui caecitate condemnatus fuit, quamvis ea monasticam vitam assumpsisset, in regiam duxit pro uxore, sanctumque Methodium iniuste cruciatum in carcere asservavit in insula Andreae apostoli, qua vicinus Acritas conspicitur, ex adversis eius comburere hunc cogitans. Euthymium metropolitam Sardinianorum antistitem Theophilus bubulis nervis vehementer caesum interfecit.

Vixit autem Michael in imperio annos octo et novem menses. Obiit, cum in difficultatem urinae incidisset morbo renum eum invadente.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ

ΠΕΡΙ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΥΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER III

DE THEOPHILO MICHAELIS
FILIO.

Ὁ δὲ Θεόφιλος τὴν πατρῴαν ἀρχὴν κληρωσάμενος ἐν ἔτει ,στλγ', V. 24
ἰνδικτιῶνος η', ποιεῖται κατὰ Μαγναύραν σελλέντιον, πάντας
ἐκέτισε χωρεῖν ὁμοθυμαδὸν προτρεψάμενος, καὶ στὰς εἰς μέσον
ἐδημηγόρησεν "ἐπειδὴ ὁ ἐμὸς πατὴρ καὶ ὑμῶν βασιλεύς, ὃ ἱερὰ
5 σύγκλητος, ὄρκους με διεβεβαιώκει φορικτοῖς ἀποιχόμενος, τοῖς
συνηγωνισμένοις αὐτῷ εἰς τὸ κατὰ Λέοντος νεανλευμα τῆς ἀγω-
νίας παρασχεῖν ἄξια, οὐ μεθήσειν τῆς ἐντολῆς οὐδαμῶς προτε-
θύμημι." τούτων παρησιασασμένων τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ παρε-
στάσῃ συγκλήτῳ, διαρρήδην αὐτὸς ἐγκελεύεται τῷ ἐπάρχῳ "ὅπερ
10 ὁ νόμος θεσπίζει ἐπὶ τοῖς ἀνθρώπινον φόνου μὴ εὐλαβουμένοις,

Inscr. Βασιλειῶν γ', caeteris in margine positis, om. L.

Theophilus autem paternum imperium hereditate adeptus anno mundi
sexies millesimo trecentesimo tricesimo octavo, indictione octava, in Ma-
gnaura concionem habuit, omnibus illuc ire unanimiter iussis, atque in
medio consistens verba fecit. "Quandoquidem meus pater et vester im-
perator, o sancte senatus, moriens iureiurando me obstrinxit horribili ut
adiutoribus eius in facinore adversus Leonem dignum operae pretium
tribuam, haudquaquam negligere illud praeceptum in animum induxi."
Illis libere professis ad imperatorem et ad senatum adstantem, palam
ipse mandat praetori "quod lex praecipit super iis qui hominis caedem

Β τοῦτο δρᾶν διανύστηθι, ἄλλως τε πρὸς αὐτὸν βασιλέα, ᾧ χρῆσις παρὰ Θεοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβραβεύεται.” καὶ τὸ Θεοπισθὲν ἐτοιμῶς ἔξειργασται.

Ἐγκρατῆς δὲ τῶν σκήπτρων Θεόφιλος γεγωνὶς ὄλωσ ἀντὶς κατ’ Ἀγαρηνῶν ἐκστρατεύειν ἐπέγεται, πολυανδρῖα θαρρῶν καὶ ἄριστέων ἀνδρῶν ἐπισυλλογῇ. καὶ γὰρ εἶχε μεθ’ ἑαυτοῦ καὶ Μανουὴλ τὸν γεννάδαν τῶν Ἀρμενίων, οὗ κλέος τῆς ἀνδρείας κατὰ πᾶσαν Συρίαν καὶ Ῥωμιαϊκὴν ἐπικράτειαν, πολλῶ δὲ μείζον καὶ εὐσεβείας, καθ’ ἣ ἡ τῶν πραγμάτων παραδηλώσει ἀλήθεια, σὺν C αὐτῷ καὶ τὸν ἐκ Περσίδος Θεόφοβον, ἄνδρα Θεοσεβῆ καὶ πολ-10 λῆς ἐχόμενον ἄρρενωποῦ καὶ παλαιῆς λογιότητος, ὡς πάλαι Μωυσῆς Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ Χάλεβ τοὺς γενναίωφρονας, καὶ τούτοις τῇ καθ’ ἡμᾶς εὐσεβείᾳ οὐ Θεοφιλῶς ἐπεκέρητο· δι’ ὧν ποτὲ μὲν τῶν ἔξ Ἄγαρ κατίσχυε, ποτὲ δὲ τῶν δυστυχημάτων ἀντιέχειο, ἀφρόστοις Θεοῦ προμηθεύσει τοῦ πάντα σοφῶς δι-15 V. 25 θύνοντος. Ὅθεν τῶν Ἀγαρηνῶν ποτὲ περιγεγονότων τοῦ βασιλέως, ἐπέπερ νίκη Θεοῦ ἐν γόνυσι κίται, καθ’ ἧπερ ὁ ποιητῆς ἀπεφῆγατο, μόλις παρ’ αὐτῶν διασέσωστο, εἰ καὶ πολλῶν τῶν Περσῶν διὰ γε τὰς ἡττας τοῖς Ἀγαρηνοῖς προυσιτίθεντο, κἂν ἐπιυλιόστουν τῷ ἄνακτι, αὐτὸς ὀπηνίκα πρὸς ἀντιπάλους ἔξῃει, 20 οὐχ ἦκιστα τῷ στέργειν αὐτοὺς τὸν Θεόφοβον.

1. χρῆσις B.

4. ὄλιος L.

7. γεννάδα L.

12. ναυῆ L.

ibid. fort. καὶ τούτων τῇ. Berglerus expressit ἡ — εὐσεβεία, postea religio.

18. πολλοὶ B.

21. τῷ στέργειν B, τὸ στέργειν L.

non verentur, ad id exsequendum surge, praecipue ipsius imperatoris, cui divinitus id datum ut sit unctus domini.” Itaque ut praecceptum ita prompte perfectum fuit.

Porro potitus sceptro Theophilus omni studio adversus Agarenos expeditionem parat, multitudine virorum fretus et coetu fortissimorum hominum. Ktenim habebat secum Manuelem etiam illum strenuum ex Armenia, cuius fortitudo celebrabatur per omnem Syriam Romanamque ditionem, sed multo magis pietas in deum, prout rei veritas declarabit; cum illo et Theophobum, pium virum multaque praeditum virili et antiqua facundia; quemadmodum olim Moses Iosnam filium Num et Chaleb strenuos viros secum habuit; quanquam horum pietate christiana non ad placitum dei usus est: per quos aliquando quidem Agarenos vicit, aliquando autem calamitates et clades accepit, imperscrutabili dei consilio omnia sapienter gubernantis. Unde cum Agareni aliquando viciissent imperatorem, quandoquidem victoria in manu dei est, aegre ab illis evasit incolumis, quamvis multi ex Persis propter clades ad Agarenos deficerent, qui tamen redibant ad imperatorem, cum ipse adversus hostes proficisceretur, eo potissimum quod ipsi diligenter Theophobum.

Τοιαύτη δὲ ἢ κατὰ τοῦτον ἀπὸ διαφορῶν κατὰ διαδοχὴν διάφορος κατὰ τι πάντως ἀπομνημόνευσις, ὡς τοῖς ἱστοροῦσι πρὸς ἀκριβολογίαν ἐξείθιστο. ἐπειδὴ τὰ ἐγκόσμια πάντως κατὰ ῥοὴν καὶ ἀπορροὴν καθεστήκεσαν, καὶ διαφθοραὶ φύλων αἰτίαις 5 τισὶ κατὰ διασπορὰς παρυσφίστανται, ὅθεν καὶ τοῦ Περσικοῦ ἔθνους, πάλαι μὲν τὸν σκηλίτην βίον περιπεποιημένου καὶ δέρεσι κατὰ περιστολὴν τὴν ἀπορίαν ἢ τὸ γένναϊον ἐπιδεικνυμένου, ἔτι B δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις πολλῶν ἔθνῶν κυριεύσαντος, καὶ εἰς παροινίαν ἐξ εὐτυχίας ἀρθέντος, καὶ μετὰ τοῦτο τὰ μέγιστα δυστυ- 0 χήσαντος καὶ διανεμηθέντος, οἷα τοῖς Ἰουδαίοις καὶ ἑτέροις συμβέβηκεν ἔθνεσιν. ἐξείθιστο δὲ τοῖς Πέρσαις τοὺς ἑαυτῶν βασιλέας ἐκ βασιλείου φυλῆς ὑπέχειν ἀνάρρησιν· ἀλλὰ πολέμοις ἐν ἐπαλλήλοις καὶ ταῖς τῶν ἐξ ὁμογενῶν ἄλλαις ἐπαγωγαῖς κατὰ τὴν πατρίδα παντελῶς τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης, ἐν ἀμυχα- 15 νία τε περὶ τούτου διατιθεμένων καὶ δι' ἐρεύνης ἐμμεριμνῶντων, παρά τινος ἐδηλοποιήθη αὐτοῖς τῶν ποτὲ ὑπηρετησαμένων τινὶ C τῶν κατὰ βασιλικῶν γένους συνάφειαν πολλαχῶς εἰς πριεβείαν ἡκόντων Κωνσταντίνου τῆ πόλει, ἐκεῖσέ γε τὸν εἰς ζήτησιν εὐρηκέναι, εἰ καὶ μὴ ἐκ νομίμων γάμων, ἀλλ' ὁμῶς γεννηθέντα τοῦ 20 πρέσβεως. ὅθεν παρεισδύντων αὐτῇ τῶν περὶ τούτου διατεταγμένων κρύφα καταστοχάσασθαι, καὶ ἀναγνωρισάντων τὸν νεανίαν (συγκατώκει γὰρ τῇ τεκοίῃ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ὁξίαν δια-

4. διαφοραὶ B, διαφοραὶ L.

6. δέρεσι L.

8. κυριευ-

οσ

σάντων L. 18. γε] τε L.

Talis autem est de isto diversorum per successionem diversa aliqua-
tenus commemoratio, ut accuratioribus historicis usitatum etiam diversa
traderet. Quandoquidem haec mundana in fluxu et refluxu sunt, etiam
interitus nationum per dispersiones quibusdam de causis existunt: hinc
etiam Persicae gentis; quae olim quidem in tabernaculis vixerat, pellium
amictu inopiam suam aut tolerantiam ostentans, posteaque rebus fortiter
gerendis multis gentibus dominata erat, atque ad insolentias ex secunda
fortuna elata; deinceps maximas calamitates perpessa et dispersa fuit,
qualia Iudaeis aliisque gentibus acciderunt. Consueverant autem Persae
suos reges ex regia stirpe creare: sed cum bellis crebris et assiduis,
aliisque civilibus et intestinis calamitatibus regia familia in patria defec-
cisset, ipsique in angustiis essent et de inquirendo solliciti, significatum
est ipsis a quodam qui ministraverat aliquando cuidam ex iis qui genus
regum attingebant, saepe ad legationem profectis Constantinopolin, ibi
se cum invenisse qui quaerebatur, quamvis non ex legitimis nuptiis, leg-
gato tamen prognatum. Proinde cum clam irrepsissent in eam ad inve-
stigandum et agnovissent adolescentem (habitabat enim cum genitrice in

τριβαῖς, αἱ τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Κέρως Βύζης θυγατρὸς Βίζαντος ἀντικρὺ τούτου καὶ ἄνωθεν καθεστήκασιν) οὐκ ἐκ τῶν ἐκτὸς μόνον κατὰ συμβεβηκὸς εἰκασμάτων, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπουσιωδῶν ἰνδαλμάτων καὶ φρενῶν καὶ ψυχῆς ἕξεώς τε

D καὶ καταστάσεις, τὸ κατ' εὐγένειαν βασιλικόν τε καὶ εὐπρεπὲς 5
 συνηδὰ παριστώτων, καὶ τῆς κατὰ γειτονίαν ἐπιμαρτυρούσης
 τὸ ἀληθὲς ὁμιλίας, ἐπειδὴ τὰ κατ' αὐτὸν εὐθέρως καὶ μέχρι τῶν
 δεσποτικῶν ἀκοῶν ἐηλεύθει, εὐδόκησάν τε χάριν τῆς τοιαύτης
 γε σκῆψεως [καὶ ὑποτετάχθαι αὐτοὺς] τοῖς Ῥωμαίοις ἐπικηρυ-
 κεύσθαι ἔθνος τὸ Περσικὸν ἀναγκαίως, καὶ ὑποτετάχθαι αὐτοῖς 10
 εἰς σπονδὰς ἦκον εἰρηρικῆς τελειότητος. ὧνπερ ἠκουτισμένων
 τοῖς ἐν Περσίδι ἐκ τε τῶν εἰς ἀποστολὴν προσηκόντων καὶ τῶν
 διὰ τὸν Θεόφοβον δῆθεν βασιλεῖ γε συναξιούντων, ἀσπαστὸν

E ἐλογίσαντο τῆς οἰκείας χώρας ἀπαναστεῦσαι καὶ προσχωρήσειν τῇ
 Ῥωμαίδι, ὅπως τοῦ κατὰ γένος ἀρχηγοῦ ἐπιτεύξοιτο, καὶ μάλιστα 15
 ὅτι καὶ ὁ Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβex ἀποστῶσει τῇ πρὸς τὸν
 ἀμεραμουνῆ ἐπὶ ἐ' ἔτεσι κεκορύφωτο, ὧν ἀναμεταξὺ μέγιστοι
 πόλεμοι συμβεβηκότες καὶ ἡττηθεῖς ὁ Βάβex εἰσῆει ἐν χιλιάσιν
 ἑπτὰ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, κατὰ πόλιν Σινώπην ἀνε-

V. 26 ρενῶν τὸν Θεοφόβου πατέρα, παρὰ Πέρσαις πάνυ τιμώμενον, 20
 Ῥωμαίων ὄντα τοῖς καταλόγοις· ὃν ὁ Βάβex κατείληφως ἐγγύς
 τε παρὰ βασιλείως δεξιόμενος τὸν ὑπ' αὐτόν γε λαὸν καὶ ἑαυτὸν

8. ἐδόκησέν τε L.

13. συναξιούντων L.

14. προσχωρήσει

Symeon logoth. p. 415 D.

15. τοῦ καταγένουσ L, τοῦ κατὰ

γένους Symeon.

21. ἐν τοῖς B.

illis quae sunt ad Oxiam mansionibus, quae Bosporo et Cornu Byzae filiae Byzantis e regione sunt sitae) non ex externis solum et accidentalibus notis, sed etiam ex illis essentialibus indiciiis mentis et animi habitusque et affectionis, nobilitatem generis regiumque decorem congruenter repraesentantibus, vicinia etiam conversatione testificante rei veritatem, cumque de eo fama statim etiam ad imperatorias aures pervenisset, visum est eis propter hanc causam [et ut subiicerentur] ut cum Romanis per legationem gens Persica ageret, et ut his subiicerentur ad foedera pacis solidae venerunt. Quibus auditis in Persia, cum ex iis qui legationis nomine venerant, tum ex iis qui propter Theophobum idem quod imperator postulabant, rem optatam putarunt patria migrare et ad Romanam ditionem concedere, ut generis regii ducem nanciscerentur; ac vel maxime quod et Persarum dux Babec defectione ad ameramnum per quinque annos contineretur, quo spatio, cum maxima bella accidissent victusque fuisset Babec, ingressus fuit cum septem millibus in Romanam ditionem, apud urbem Sinopen investigans patrem Theophobi, apud Persas valde honoratum, Romanis militantem: quem cum Babec invenisset atque ab imperatore securitatis fidem accepisset, eam cui praec-

τῷ βασιλεῖ ὑπήκοον τέθεικεν. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόφιλος τὸν μὲν
 εὐγενῆ νεανίαν Θεόφοβον καταγεραίρει πατρικιότητι καὶ τὴν εὐ-
 τοῦ ἀδελφῆν τούτῳ πρὸς γάμον ἐκδίδωσιν, τῇ τε Ῥωμαϊκῇ πο-
 λιτεύματι τοὺς Πέρσας συναριθμήσας ἀξιωμαίων τε βαθμοῖς καὶ
 5 στρατίας πρὸς ἀγχιστείαν τε Ῥωμαίων ἐν γάμοις ἀρμόζεται, εἰ
 καὶ τὸν Θεόφοβον ἀναιρεῖ μετὰ ταῦτα δολιωσάμενος.

Ὡς δὲ τινες, καὶ ἄλλως τὰ κατὰ Θεόφοβον διστόρηται,
 ἃ τῶν λεχθέντων τελοῦσι παρόμοια, ἀπαράλλακτα δὲ οὐδαμῶς, B
 κατὰ τὸ διάφορον τῶν ταῦτα διεξιόντων τῆς τε αὐτοψίας καὶ τῆς
 10 πρὸς ἑτέρους ἐν διηγήσει μετοχετεύσεως. ἐκ Περσῶν τοίνυν ἀπα-
 ναστὰς ὁ πατὴρ Θεοφύβου βασιλικῷ αἵματος προενηνεγμένος
 εἰσῆει τῷ Βυζαντίῳ πενόμενος, καὶ κατὰ μισθαυρίαν ἐξυπηρέτει
 τινὶ γυναικὶ ἧ τὸ καπηλεύειν εἰς ἐργασίαν παρῆν. ἐπὶ μακρὸν δὲ
 καθυπουργήσας αὐτῇ, ἔρωτι τούτου περικατάληπτος γίνεται,
 15 καὶ πρὸς ἡδονὴν συμβιβάζονται· ἔξ οὗ συνειληφῶτα ἐγγάστριον
 ἄρρεν ἐκτέτοκεν. τῶν οὖν ἐκ Περσίδος κατὰ διαφόρους χώρας
 μεμερισμένων, τούτων τινὲς ἀστρονομίαν μετέξισαν· αὕτη γὰρ
 τούτοις τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν προιετίμηται εἰς τὸ
 ἀκριβὲς ἐκπεπονημένη, καὶ ἄλλαι τυχὸν μαντικαὶ τε καὶ προγνω- C
 20 στικαὶ μέθοδοι· δι' ὧν ἴσως διεγνώκεσαν περιεῖναι Κωνσταντίνου
 τῇ πόλει Θεόφοβον. ἐνθὲνδε προσιόντες τῷ τηνικαῦτα διέποκτι

ω

11. προηγμένος L.
 meon p. 416 B.
 col L.

13. γυναικι L.
 19. ἐκπεπονημένη L.

15. συμβιβάζεται Sy-
 bid. προγνωστι-
 col L.

20. περιεῖναι L.

erat militum manum seque ipsum imperatori subiecit. Porro imperator
 Theophilus generosum adolescentem Theophobum patricia dignitate co-
 honestat, sororemque suam ei in matrimonium tradit, atque in civitatem
 Romanam receptos Persas ad dignitatum gradus et militiae cognationem-
 que cum Romanis per matrimonia iungit, etiam Theophobum interfecerit
 post haec dolo circumventum.

Etiam aliter autem de Theophobo per historiam traditum, ita ut si-
 milia quidem dicantur iis quae diximus, minime tamen nullatenus varian-
 tia, pro diversitate eorum qui ea referunt, dum vel ipsi praesentes co-
 gnoverunt vel memoria narrando ad ipsos propagata fuit. Cum e Persis
 excessisset pater Theophobi, regio sanguine prognatus, venit Byzantium
 egens atque pro mercede servivit cuidam mulieri quae rem cauponariam
 exercebat. Cumque diu ministrasset ei, haec amore eius capitur, atque
 voluptatis causa coniunguntur: ex quo mulier cum concepisset, masculum
 enixa est. Ceterum Persis per diversas regiones dispersis, nonnulli
 ex iis astronomiae addicti erant: haec enim ab illis prae ceteris scien-
 tiis aestimatur, ad summam perfectionem deducta, et fortasse aliae etiam
 vaticinandi et futura praedicendi disciplinae; quarum ope forte cognove-
 rant superesse Theophobum in Constantini urbe. Proinde profecti ad

Θεοφιλω τὸ βασιλειον κράτος, συνεχῶς ἰδεδέητο τοῦ ἐρεῦνης τυχεῖν ἐν αὐτῇ φανερωῶς μὴ διάγοντα, καὶ τούτοις εἰς βασιλέα φανερωθῆσθαι. ὡς οὖν ἀσμένως τοῦτο διηκηκίει ὁ βασιλεύς, διὰ πάσης ἠκριβολογεῖτο τῆς πόλεως. τῆς δὲ περὶ τούτου φήμης πανταχόσε διαδεδραμηκίας ἐπὶ παρεκτάσει πολλῶν ἡμερῶν, καὶ 5 εἰς ἀμηχανίαν τοῦ ἐρευνωμένου συνεστηκότων, τῶν κατὰ γειτο-
D νίαν τις τῷ ῥηθέντι γυναιῷ συνῶν, ὅτι συνεληφέναι παρὰ τοῦ Πέρσου διετεράνωτο, καθ' ὁμίλιαν τε πολλυχῶς αὐτῷ συνελ-
 θεῖν τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν διενεργοῦντι, πυθέσθαι τε καὶ σαφῶς διαγῶναι ὅτι περ ἐκ Περσῶν εἴη, βασιλικῷ δὲ ἐφύκεν αἵματος · 10 καὶ τοῖς ἐρευνῶσι τὰ περὶ τούτου κατασημήνασθαι. τῶν δὲ τὸ μὲν γύναιον κατασχόντων, μεθ' οὗ ὁ Πέρσης τὴν ἀναστροφὴν ἐπεποίητο, καὶ ἐνδελεχέστερον ἀσφαλῶς διεξετασάντων τὴν τοῦ ἐρευνωμένου διαγωγὴν, τὸν μὲν τῇ γυναικὶ συνελθόντα προτετε-
 λευτηκῆναι διεμαρτύρατο, τὸν δὲ ἐκ τούτου προειρηνηγμένον κατὰ 15 συζυγίαν ἄρρενα παῖδα τούτοις ἐδείκνυεν ἐπὶ δυοὶ καὶ ἑ' καθ' ἡλι-
E κίαν χρονίζοντα ἔτισιν. ὄνπερ κατ' ὄψιν ἴοντα μετὰ καὶ τῶν συνόντων αὐτοῖς κατειληφότες Περσῶν, ἐπέπερ αὐτὸν ἐκ τε τοῦ βασιλικῷ ὁμοιώματος ἐκ τε τῆς κατὰ Κύρον γυναικότητος συμβο-
 λαιωσάμενοι καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν τῶν ἐφωμαρτηκότων αὐτῷ, τοῖς 20 τούτου ποσὶ προσεκύνησαν καὶ ἀνηρημένοι πρὸς βασιλέα ἡγά-

6. γειτονίαν L.
 ἔγνωσαν αὐτόν.

12. καταστοχόντων L.
 20. ἐφωμαρτηκότων L.

18. fort. ἐπέπερ

Theophilum tunc imperium administrantem, instanter petierunt ut sibi fieret facultas quaerendi illum qui palam in ea urbe non versaretur: ipsos autem regi indicaturos esse. Quibus lubenti animo auditis imperator per totam sciscitatus est urbem, famaue de ea re utique pervulgata spatio multorum dierum, in angustia super eo qui quaerebatur iam constitutis, quidam ex vicinia praedictae mulierculae coniunctus exstitit, a quo significabatur eam ex Persa concepisse, seque cum illo saepius conversatum, cum is ministerii functiones perageret, atque audivisse certeque cognovisse illum ex Persia esse regioque sanguine cretum: isque fertur quaesitoribus omnia de illo indicasse. Cum illi porro mulierem arripuissent cum qua ille Persa consuetudinem habuisset, atque diligenter accurateque percontati essent de eius qui quaerebatur vivendi ratione et mansione, eum quidem qui cum muliere consuetudinem habuisset iam mortuum esse testabatur: qui autem illo prognatus esset ex ea consuetudine, eum ostendebat filium duodecimum aetatis annum agentem. Quem in conspectum ipsorum progressum ceterorumque qui cum ipsis erant Persarum, ut cognoverunt, de eo ex regio caractere et ex aduncitate nasi, quae in Cyro fuerat, coniecturam facientes aliisque ipsum concomitantibus, ad eius pedes adorarunt assumptumque ad imperatorem

γοντο. ὅστις θεασάμενος αὐτόν, καὶ τὴν τεκοῦσαν προσηκάμενος, πεπυσμένος τε, ὁ πρὸς γάμον Πέρσης αὐτῇ συνιών τις ἄρα V. 27 ὑπάρχοι καὶ πόθεν ἐκτέθραπτο, ταύτης παρεθλοῦτο ὡς ἀπὸ Περσῶν εἴη τῆς γενεᾶς, εὐγενείας τε βασιλίδος ἐξέχουσαι. τοῖς 5 τοῖς κατ' εὐθυμίαν ὁ αὐτοκράτωρ διατεθεὶς τὸν μὲν Θεόφοβον ἐν τοῖς βασιλείοις ἐσκήνωσεν ἀνυτροφῆς τε προσηκούσης καὶ τῆς κατὰ μαθητείαν ἡξίου παιδείσεως· ὁ δὲ φρίσεως ἐκκληρία, οὐχ ἤττον δὲ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ συνδιαιωόμενος, εἰς ἄκρον ἦκεν ἐλλογίμου παιδείσεως, ὡς ἐντεῦθεν παρὰ τῷ βασιλεῖ πλείστα 10 στεργόμενος εὐμοιρῆσαι πατρικιότητα, δορυφορίας τε καὶ σεβασμιότητος περιδόξων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς κατὰ θεραπείαν πολυτελοῦς καὶ ἱκανοτάτης, ἐφάψασθαι. διὰ τοι τοῦτο ὁ μὲν βασιλεὺς τοδὸς Πέρσας ἐκ τούτου ὡς νεανικοὺς ἐν πολέμοις καὶ μεγα- B λόφρονας ἐπιστάμενος τοῖς στρατιωτικοῖς ἀναγράφεται κώδιξιν, 15 καὶ τούτοις Περσικὸν σύλλογον ἐγκατέστησε, καὶ αὐτοὺς ταῖς Ῥωμαϊκαῖς στρατοπεδαρχαῖς συνηριθμῆσθαι προσέταξεν.

Ὁδὲ κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν πολλαχῶς ἐφοδεύοντος, τοῦ Θεοφόβου αὐτῷ συμπαρόντος, ἐπὶ τοσοῦτον τῷ πρὸς αὐτὸν πόθῳ τοὺς Πέρσας θαρρύνεσθαι καὶ θυμηδία διακεχίσθαι, ὡς μόνους 20 τὸν κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἡρῆσθαι πόλεμον, τρέπειν τε τούτους ἐξ ἀητήτου δυνάμεως· ἐφ' οἷς μεγαλοψυχῆσας ὁ ἀναξ καὶ τῇ ἀληθείᾳ τῶν ἀποβάντων τεθαρρηκῶς ἡγεμονεύειν ἐν Πέρσαις τὸν Θεόφοβον προτεθύμητο. τοῦ οὖν βασιλέως κατὰ τινα πρόφασιν

14. κώδιξιν L.

18. τῷ] τὸ L.

20. τὸν] τῶν L.

dixerunt. Qui illum conspicatus, accersita matre atque interrogata quis ille fuisset Persa qui coniugii causa cum ipsa fuisset, et unde prognatus, ab ea edocebatur illum ex gente Persarum fuisse et ex regia familia. Quibus laetatus imperator Theophobum in aula habitare educarique congruenter et in disciplinis erudiri iussit. Is porro ingenii felicitate nec minus convictu splendido et magnifico utens ad summam eruditionem pervenit, ut proinde ab imperatore plurimum diligeretur patriamque dignitatem consequeretur, comitatum item et venerationem illustrium, nec non ministrorum copiam sufficientissimam. Hinc imperator Persas fortes esse et strenuos persuasus in militares numeros retulit Persicamque legionem ex iis constituit ipsosque Romanis exercitibus annumerari iussit.

Qui cum Ismaelitas saepe invaderet una cum Theophobo, Persae ex amore erga illum tantam fiduciam coeperunt tantaque delectatione exhilarati sunt, ut soli in se susciperent bellum adversus Agarenos, eosque proffigaret invicta virtute: de quibus imperator bonum animum habens ac veritate eventuum fretus, praeesse Persis Theophobum voluit. Cum

- C διεσπουδακνία ἀναγκαιῶς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀναλύσαντος, τῷ δὲ Θεοφόβῳ τὰ τῶν Περσῶν ἐγκεχειρικότος διαθίσθαι στρατηγικῶς τὰ στρατεύματα, εἶτα πρὸς τὴν βασιλίδα τοῦτον ἐπανέ-
 ναι κελεύσαντος, εἰς ἀτοπίαν οἱ Πέρσαι προκεχωρήκεσαν ἐκ στα-
 σιόφρονος διαθέσεως, καὶ μὴ ἐκόντα περιστοιχίσαντες ἐν μέρεσι 5
 παραλλοῖς τῆς Παφλαγονίας (ἣτις ἀπὸ Παφλαγόνης υἱοῦ Φινέως
 τῆς τοιαύτης γῆς ἐγκρατήσαντος ἀγορεύεται) ἐν κατασχέσει τε
 Σινώπης τῆς πόλεως ἢ κατὰ τινὰς Ἀμίστριδος γεγονότες βασιλέα
 κηρύττουσιν, ὡς ἐκ τούτου καὶ τὰ Περσῶν κινησέσθαι ἔθιμα.
- D αὐτὸς δὲ δυσφόρως ἔχων πρὸς τὸ ἐγχείρημα, οἷα μὴ κατὰ γνώ- 10
 μην αὐτῷ πεπραγμένον, αἰτίαν αὐτοῖς προσέπλεκε τοῦ τολμήμα-
 τος, δεινῶς ἀπολοφυρόμενος διὰ τοῦτο, κατεδυσώπει αὐτοῖς,
 ἰκέτενέ τε καὶ ἐβιάζετο τὸ εὐμενὲς βασιλέως ἐξιλοῦσθαι, καὶ
 ὥσπερ ἔχοι τὸ ἀληθές, μὴ αὐτῷ ἐπιγράφειν τοῦ τελεσθέντος αἰ-
 τίαν. οἱ ταῦτα διηκοντισμένοι ἀπογνώσει τε συσχεθέντες οὐκ 15
 ἔλαττον καὶ μανιώδει φορᾷ συνειλούμενοι, οὐδαμῶς τῷ συμβου-
 λεύματι πείθονται, καὶ κατὰ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς ἐντρεπίζονται.
 τοῦ δὲ Θεοφόβου λαθραίως διαπεμψαμένου πρὸς βασιλέα, ἐγ-
 B γράφοις τε καὶ ὄρκοις καὶ φρικωδιστάτοις ἐπισχυριζομένου ὡς οὐ
 τῷ τολμηθέντι πάντως αὐτὸς κατητίωτο, παρὰ δὲ τῆς τῶν Περ- 20
 σῶν εὐθελείας ἢ φιλευνοίας τοῦτο πεπραχῆναι, γιλιανθρώπως ὁ

1. διεσπουδακνίαι L. 2. ἐγκεχειρικότος L. 4. προκεχω-
 ρήκεσαν L. 5. περιστοιχίσαντες L. 11. πεπραγμένων L.
 12. ἀπολοφυρόμενος L. *ibid.* inimo καὶ ἐδυσώπει. 15. διη-
 κουσμένοι L.

autem imperator propter causam quandam urgentem necessario in impe-
 ratoriam urbem proficiscens Theophobo rem Persarum demandasset, ut
 exercitibus auctoritate ducis praesesset, deinde in imperatoriam urbem
 reverti iussisset, ad insolentiam prolapsi sunt Persae animo rebellandi,
 atque invitum circumstantes Theophobum in maritimis partibus Paphla-
 goniae (quae a Paphlagone filio Phinei illius terrae olim domino sic ap-
 pellatur), cum iam Sinopen urbem aut secundum aliquos Amastrin occu-
 passent, regem declarant, ut ab illo renovaretur Persarum consuetudo.
 Porro ipse aegre ferens eorum conatum, quoniam non ex voluntate sua
 agebatur, reprehendebat eorum facinus vehementer lamentans, eoque
 ipso flectere illorum animos volebat, obsecrabatque et cogebat ut bene-
 volentiam imperatoris sibi ipsis reconciliarent, et quemadmodum re vera
 comparatum sit, causam facti sibi ne adscriberent. Qui his auditis de-
 speratione capti, nec minus furioso quodam impetu concitati, nequaquam
 eius consilio obtemperant. Ceterum cum Theophobus clam misisset quos-
 dam ad imperatorem, et horribili iureiurando scriptis concepto conten-
 deret se patrati facinoris auctorem non fuisse, sed Persarum stultitia et
 nimia benevolentia id fuisse factum, imperator humanum et clementem

βασιλεὺς εὐμενίζεται καὶ ἐπωμότοις αὐτῷ τε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ κατεγγυᾶται πιστώσειν ἄφρσιν· οἷς πεπληροφορημένοι καὶ τῶν ἔσφαλμένων προσδεξάμενοι λύτρωσιν τῆς Σινώπιδος πόλεως ἢ Ἀμαστριδος ἐξεδήμησαν. ὣν τὴν μὲν κλῆσιν ἐξείληφέναι Σινώ-
5 πης ὑπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων, αὐτῆς δειμαμένης, τὴν δὲ τὸ πρὶν Κρωῶναν ὠνομασμένην ἔκ τινος Περσίδος Ἀμαστριδος θυ- V. 28 γατρὸς Ὀξνάртуου ἀδελφοῦ Δαρείου, ἧτις συνοικήσασα Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλείῳ τυράννῳ, ὑπ' ἐκείνῳ οὔσαν τὴν πόλιν ὑπὸ τῆς συζύγου ὠνομαξέναι.

10 Καὶ ὁ μὲν Θεόφοβος τῷ βασιλεῖ αὐθις ἰλεωθεὶς ἐν τοῖς βυσιλείοις κατώκιστο καὶ τῆς πάλαι προσοίσης αὐτῷ παρὰ βασιλεῖ φιλοστοργίας καὶ εὐπαθείας ἀπέλαυεν. Περσῶν δὲ πληθύν, διὰ τὸ προϊέναι μέχρι μυριάδων γ', οὐ ταύτην ἔλευθεριάζειν συμφέρον εἶναι καὶ ἐπ' ἀδείας διάγειν τῷ βασιλεῖ κατεφαίνετο· ἐντεῦ-
15 θεν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς θέμασι χιλιάσιν ἐπὶ δυοῖ Περσικὸς ἀριθμὸς ἀπεστέλλετο ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τῶν κατὰ στρατηγεσίαν καιροῖς τεταγμένων, ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχαι τούτων ἐπιστατεῖν διορίζοντο. B ἀμέλει καὶ ἕως τῶν ἐνταυθοῖ χρόνων τὴν προσηγορίαν Περσῶν αἱ τῶν θεμάτων τοῦρμαι κεκλήρωνται, ἐφ' οἷς διεσπάρησαν.

20 Τοιοῦτου δὲ πέρατος τὰ τῶν Περσῶν ὅλως τετύχηκε μετὰ τὴν στασιώτιν κακόνοιαν οὕτω διανεμηθέντων καὶ σχεδὸν εἰς ἀφανισμόν χωρησάντων. τοῦ οὖν βασιλέως θανατηφόρου νόσῳ

5. αὐτὴν δειμαμένης Symeon logoth. p. 422 C.

8. τῆς] τοῦ L.

14. εἶναι B, ἦν L.

17. τουρμάρχας L.

21. στασιώτην L.

se praestat, ac iureiurando firmata fide ipsi quique cum ipso essent promittit veniam. Quibus satis persuasi et credentes, delictorum accepta remissione, a Sinope urbe aut Amastride discesserunt. Quarum illam quidem nomen accepisse dicunt a Sinopa quadam, una ex Amazonibus, cum ipsa eam condidisset; hanc autem, prius Cromnam dictam, a muliere quadam Persica Amastride filia Oxyartae fratris Darii, quae cum nupta esset Dionysio Heracleae tyranno, istum sibi subiectam urbem a coniuge sua nominavisse.

Ac Theophobus quidem rursus imperatori conciliatus in aulam restituit pristinaque benevolentia et ubertate fruitur. Persarum autem multitudinem tantam, quoniam usque ad triginta millia excrevisset, libere et licenter quidvis agere securamque esse imperatori consultum non videbatur: proinde in Romana themata bina millia de Persico exercitu mittebantur, ut subiicerentur iis qui suo quisque tempore duces constituti essent: quibus et turmarchae qui praecessent instituebantur. Et sane usque ad haec tempora cognomen istud Persarum turmae quasi hereditarium habent in thematis ad quae illi dispersi erant.

Huiuscemodi finem coepta Persarum omnino sortita sunt, ipsis sic dispersis ac propemodum ad nihilum redactis. Cum igitur imperator in

περιπεσόντος ὑπεσμύχετό τις σκοπός, ἐκ ματαίας διαβολῆς χαιρεκάκων, μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ ἐπιθέσεως παρὰ Θεοφόβου σὺν ἄμα Πέρσαις κατὰ τῶν αὐτοῦ κληρονόμων καὶ τῶν κατ' ἐπιτροπείαν ἐκκρισθῆναι. διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ταῖς ἰσχύταις ἤδη πύλαις τοῦ θανάτου παρεστηκῶς καθειγγύει κευθμῶσιν ἐκπέμψας 5
 C τοῦ Βουκολέοντος τὸν Θεόφοβον, καὶ νυκτὶ τὴν διὰ κεφαλικῆς τιμωρίας περιτίθῃσιν αὐτῷ ὑπεξέλευσιν, ἄθλον ἀπανθρωπίας ἐντάφιον ὃ δειλαιὸς ἐνστησάμενος. διὰ τὸ ὧν λαθραίων γεγενῆναι τὴν αὐτοῦ τελευτὴν διαβιβῆσθαι παρὰ Πέρσαις ἄχρι τῶν ὧδε χρόνων θανάτου μὴ γεύσασθαι τὸν Θεόφοβον. 10

Εἰ καὶ ἄλλως τινὲς διειλήφασιν, ὅτι τοῦ Θεοφίλου κατὰ τινα περιπέτειαν δυστυχῆσαντος ἐν πολέμῳ, εἰρήκει αὐτὸν ὁ Θεόφοβος συνθίσθαι μόνον μετὰ Περσῶν νυκτοπόλεμον καὶ συμμιαχίᾳ θεοῦ τῶν ἐχθρῶν καταδυναστεῦσαι. ἄς οὖν ἐπέκυστο περὶ τούτου ὁ βασιλεὺς, ἐσεύθη τὸν λογισμὸν καὶ τῷ πνεύματι ἐτε- 15
 D τάρακτο, ὄνειροπολῶν μὴ τι νεωτερίσασθαι βούλοιο· οὕτω γὰρ αὐτὸν φιλοβάσκανοί τινες ἀνεχάτισαν καὶ πρὸς ὑπόνοιαν ἄλογον ἐξεκύλισαν, φάσκοντες μὴ πεισθῆναι τῷ Θεοφόβῳ ἐφ' ὧν λυσitelῶς ἐβεβούλητο, καθοσιώσει δῆθεν ἐνέιροντες. ὃς ζήλω φείω πυρποληθεὶς καθὼς Ἡλιὸν ὁ Θεοβλίτης, Θεοφίλως τοῦ βασιλέως 20 κατεμβριθεύεται καὶ ἄλλος Φινεὲς ζηλωτῆς ἀναδείκνυται, τέμνων ὡς σειφομάστη τῷ λόγῳ τὴν αὐτοῦ ἄδικον ὑπόληψιν, καὶ τοῦτο

12. αὐτὸν L.

19. ἐνήροντες L.

letiferum morbum incidisset, conflabatur criminatio vana et calumniosa a malevolis, quasi post eius mortem rebellio a Theophobo et Persis contra heredes eius et tutores esset excitanda. Quapropter in extremis iam foribus mortis constitutus, missum in cavernas Bucoleonis includit Theophobum, noctuque capitalis supplicii imponit ei executionem, quasi immanitatis certamen funebre instituens perditus ille. Itaque quia occulte fuit interfectus, percreebuit fama inter Persas usque ad haec tempora mortem non gustasse Theophobum.

Quamquam etiam aliter aliqui tradiderunt. Cum Theophilus casu quodam in bello rem infeliciter gessisset, dixisse ei Theophobum se solum cum Persis nocturnum proelium facturum: fore ut auxiliante deo hostes superaret. Quod ut audivit imperator, animo commotus et mente perturbatus fuit, quasi per somnum sibi fingens ne forte quid novarum rerum is moliretur: ita enim ei persuadebant malevoli quidam et invidi atque in suspicionem improbabilem coniciebant, affirmantes non esse obtemperandum Theophobo in illis quae praeter rem et utilitatem suaderet; maiestatis scilicet crimine eum involventes. Qui zelo divino incensus, sicut Helias Theabites, pie et graviter imperatorem increpat alterque Phinees zelotes evadit, secans tanquam gladio sermone suo iniustam eius

φησιν ἐμφανῶς, ὡς τὴν ὀφειλὴν ὑπέβρισε τοῦ Χριστιανικοῦ τρο-
 παίου ἢ μὴ θεὸς συγχωρήσειεν, ἐπὶ τούτοις τοῦ βασιλέως ἄμε-
 τρία θυμοῦ χαλεπήναντος (ἦν γὰρ ὑποκεκινημένος ὀργίλῃ τῇ ζέ- E
 σει, οἷα τὸν νοῦν ταῖς σωματικαῖς καχεξίαις ἐμπαθαίνόμενος),
 5 καὶ τῶν συκοφαντῶν ἐς τὸ ἀληθές ἐποικοδομοῦντων παρὰ φύσιν
 ληρήματα· καὶ πτόησις οὐκ ὀλίγη περιεστόλιχαι τὸν Θεόφοβον.
 καὶ συλλέξας μεθ' ἑαυτοῦ τινὰς ἐκκρίτους ἀποδιδρῶσκει πρὸς V. 29
 Ἀμαστριν πόλιν κἀκέισε χρονοτριβεῖ. διὸ στέλλεται πρὸς αὐτὸν
 ναύμαχος στόλος πρὸς βασιλέως, ὡς ἂν γε τὴν πόλιν κἀκείνον
 10 κατύσχωσιν· αὐτὸς δὲ φιλόθεος ὢν κατὰ Θεόφοβον τρόπον φι-
 λευσεβῶς ἐδεδίει πρὸς Χριστιανῶν αἵματεκχυσίας χωρεῖν, ὅθι
 ὑπέκει τῷ θεομισεῖ βασιλεῖ ἐγγύησιν σταυρικὴν ἐπιπέμποντι, καὶ
 δυστυχῶς ἀνακέκληται τῶν συμπεφωνημένων ἀλλοιωθέντων.
 τομῆς γὰρ ἔργον κεφαλικῆς, ὡς μὲν τινες, παρὰντικα ὑπὸ Ὄ-
 15 ρυφᾶ τηρικαῦτα τῆς βασιλικῆς βίβλης ἐπικρατοῦντος καθίσταται·
 ὡς δὲ ἄλλοι, καθ' ἣν ὥραν ἀποβεβιώκει ὁ ἄναξ, τινὲ τῶν οὐ-
 κείων εὐνούχων διὰ νυκτὸς τῷ ἐν τοῖς τοῦ πελαγίου τόπῳ ἀπαγα- B
 γόντι τοῦτον ἀποτυμπανισθῆναι προγγέγελτο.

Προσπεσόντων δὲ ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων ἄλλοτε καὶ
 20 τῶν ἐξ Ἰσμηλ ὑπερασπόντων, τοῦ βασιλέως τε παρ' αὐτῶν κυκλω-
 θέντος, τὰ πρὸς κατύληψιν διηπείλητο, καὶ δὴ παρὰ μικρὸν ἦν

1. ὑπέβρισε L.

3. ἦν] ἦν L.

5. καὶ] κατὰ L.

ibid.

συκοφαντῶν L.

6. περιεστόλιχαι L.

12. ὑπήκει L.

20. ὑπερασπόντων L.

suspicionem, atque palam hoc dicit, fore ut debitum sustineat Christia-
 norum tropaei, quod deus avertat. Ad haec cum imperator immoderato
 animo irasceretur (erat enim commotior iracundo fervore, ut cuius ani-
 mus ex vitiosa corporis habitudine labem contraheret), calumniatoribus
 etiam vero superstruentibus nugas naturam superantes, consternatio
 haud exigua invasit Theophobum: adscitisque ad se delectis quibusdam
 viris aufugit in urbem Amastrin cum illis, atque ibi commoratur. Qua-
 propter mittitur ad eum classis ab imperatore, ut urbem et ipsum tene-
 ret. Ceterum ipse cum esset pius, timore et amore erga deum ductus
 verebatur ad Christiani sanguinis effusionem progredi: itaque cedit im-
 pio imperatori sponsonem signo crucis munitam mittenti, atque sic malo
 suo fato revocatus fuit, cum pacta conventa fuerint mutata: amputatio-
 nem enim capitis, ut quidem aliqui aiunt, statim ab Oorypha tunc vigi-
 liae imperatoriae praefecto passus est: ut autem alii, eo tempore quo
 imperator e vita decessit, cuidam suorum eunuchorum noctu abductum
 in quendam locum maritimum trucidandum iniunxerat.

Confligentibus utrimque exercitibus alio tempore, et Ismaelitis su-
 perantibus, imperatori ab his circumvento comprehensio intentabatur, ac

δορυάλωτος και πᾶσιν ἐπιχάρτος γενησόμενος, εἰ μὴ τοὺς σὺν αὐτῷ Μανουὴλ ὡσεὶ τοιοῦτον φήσας ἐθαρσαλέωσεν.

“ἀνέρες ἐστέ φίλοι, και ἄλκιμον ἦτορ ἔλεσθε, τὰς μελλίσσας αἰδούμενοι, αἱ τοῦ βασιλέως αὐτῶν θανάτου ἕως ἀνέχονται.” μεθ’ ὧν τὴν φύλαγγα διατεμῶν τῶν Ἀγαρηκῶν, 5 πεπαλαγμένος λύθρῳ πολλῷ τε και αἵματι, τοῦτον ἐξείλκυσεν. C τρὶς γὰρ τοῦτο διαπραξόμενος τῆς ἐμπερισχέσεως αὐτῷ προσελθῶν ἐξελύτρου· ἐσκοτοδινα γὰρ ἐφεστηκότι τῷ Μανουὴλ εἰς ἀνάρρυσιν, κἂν παρόδου εὐρείας ἐτύγγανεν. διὸ τοῦτο μέχρι τρίτου συμβέβηκε, κἂν τάχα τῷ χαλινῷ τοῦ βασιλικοῦ ἵππου 10 ἐπιθεθέντος ἱμῶντος και προσαναρτηθέντος τινὶ γε τοῦ Μανουὴλ, ὄν καθ’ ἵππον ἀμπόσχετο· ἀλλ’ οὐχ οὕτως ἐξῆι, ἕως τὸ τέταρτον αὐτῷ προσιέναι και ξίφει θανεῖν ἀποφῆνυσθαι, εἰ οὐ τούτῳ συνένοιτο και μὴ πανωλεθρίαν ἐκ τούτου διάθοιτο, ἕως ἐξήγαγεν. 15 D μετατίθεται, και τοῦτον τιμαῖς και προσηκούσαις δωρεαῖς ἐπαμβίβεται, τὸν εὐνον ἀποδεχόμενος. ἡ δὲ τοῦ φθόνου πρὸ τούτου παράταξις κατ’ αὐτοῦ παροπλίζεται διὰ τῶν τῆς ἀρετῆς ἐναντίων, και ἐπιλοιδοδοῦσι ψευδῶς καθοσιώσιν στρατηγεύοντι· ἧς ἐνηχηθεῖς οὗτος τὰ πρὸς ἀποστασίαν ἐπιτετόλμηται, και φυ- 20 γαδεῖα πρὸς Ἀγαρηνοὺς μετοικίζεται, και δόξαις περιφανέσι πρὸς

8. ἐσκοτοδινα L.

9. διὰ τοῦτο L.

12. ὄν] ὧν L.

13. τούτῳ B, τοῦτο L.
an οὕτω?

14. πανωλεθρίαν L.

15. τούτου]

sane parum aberat ut captus omnibusque ludibrio fuisset, nisi Manuel suos confirmasset, ad hunc quasi modum eos allocutus. “O socii, fortes animoque estote virili, apes reveriti, quae regi suo ad mortem usque adherent.” Cum quibus perrumpens aciem Agarenorum, pollutus cruore multo et sanguine eum extraxit. Ter autem id fecit et a circumventionem liberavit: nam quasi vertigine correptus haesitabat veniente Manuele ad eum eripiendum, quamvis late transitus ei pateret. Idcirco ter id factum est, quamvis etiam mox fraeno imperatorii equi alligato loro et applicato loro cuidam quo Manuelis equus indutus erat: tamen nec sic exibat, donec tertia vice eum aggredederetur gladioque moriturum affirmaret, nisi ipsum sequeretur et totalem interitum non efficeret: atque sic eduxit. Ita ei servator magnus oblatus, ipseque in imperatoriam urbem rursus se confert, atque illum honore et donis congruis remuneratur, bene sibi cupientem carum habens. Sed invidia ei se opposuit et contra eum sese armavit per illa quae virtuti sunt contraria: atque per calumniam falso insimulant eum maiestatis, cum esset praefectus militum. Quibus iste auditis defectionem molitur, fugiensque ad Agarenos commigrat, atque ab his honoribus illustribus decoratur et obviam itionibus,

αὐτῶν ποιτιᾶται καὶ ὑπαντήσεων, καταλιπὼν βασιλέως μετάμε-
λον τῆς πρὸς αὐτὸν ἰποπτεύσεως.

Χρόνου δὲ πολλοῦ περιπνεύσαντος καὶ τῶν ἐξ Ἀγαρηταῖς
νίκαις κατορχομένων ἡμῶν, οὓν σφετερισμένων τὸν καθ' ἡμῶς
5 Ἀχιλλέα, πρὸς εἰρηνικὰς συμβάσεις ὁ βασιλεὺς τοῖς Ἰσμαηλίταις
μνηστεύεται, ἐκπέμπων πρέσβυν τὸν μοναχὸν Ἰαννῆν, τότε τοῖς Ε
Ἀγαρηνοῖς καὶ ἡμῖν κατὰ πρεσβείαν φανέντα γε ἐπιτήδειον. ἐπε-
πράχει γὰρ τὰ πρὸς διαλλαγὴν ἀμφοτέρων ἀρμόδια, δώροις
ἀδροῖς παρ' αὐτῶν τοῦ δέοντος μὴ ἔστας, ὡς ἐπιθανυμάζειν τὸν
10 ἀμεριμνουνη πάνν καὶ οἷς περὶ αὐτὸν ἐγινώσκετο, καὶ ἄξιον
αὐτὸν περὶ ὧν ἐθέλοι τυγγάνειν ἡξιωμένων· τοσοῦτον αὐτῷ τὰ V. 30
τῆς ἀδωρίας εἴτε προσωπειῶ εἴτε ἀληθείᾳ ἐξήσκητο· καὶ διὰ
ταύτην καὶ ἐπυροσηγόροις προθέσειν ἐπὶ τῶν συμφερόντων
ἀκούεσθαι, καὶ παρασχέσθαι πολλοὺς αἰχμαλώτων πρεσβεύοντι.
15 ὕπτανεται πολυτρόπως οὗτος τῷ Μανουῆλ καὶ σταυρικὸν ἐγκόλ-
πιον τούτῳ δίδωσι κρύφα καὶ ἐν αὐτῷ διομόσας ἐπισχυρῶζεται
καὶ πρὸς τὸν βασιλέα παλινδρομεῖν ὑποτίθεται καὶ Συρίας ἀπά-
νεισι.

Τοῦ δὲ ἀλλαγίου περατωθέντος καὶ τῆς ἀνὰ μεταξὺ Ῥω-
20 μαίων τε καὶ Ἀγαρηῶν εἰρήνης διαλυθείσης, ὁ βασιλεὺς γενναί-
ζειν κατὰ πολεμίων πολλὴν ἐπεποίητο μέριμναν, ὡς μηδ' ὄλως

6. Ἰαννῆν L. 10. οἷς] τοῖς L. 12. ἀληθείας L. 17. ἀπά-
νεισι L.

cum sui desiderium apud imperatorem et paenitentiam suspicionis reli-
quisset.

Tempore autem multo praeterlapso, Agarenis per victorias nobis in-
sultantibus, ut qui Achillem nostrum sibi appropriassent, ad pacem im-
perator eosdem Ismaelitas sollicitat ineundam, mittens legatum monachum
Iohannem, tunc Agarenis et nobis ad legationem visum idoneum. Susce-
perat enim negotium de permutandis utrinque captivis: in quo munerum
ingentium oblationibus a decoro non recessit, ita ut admiraretur ame-
ramnunes et quibus circa eum innotuisset, iubereturque petere quicquid
vellet, potiturus petitis: adeo prae se ferebat quasi non caperetur donis,
sive specie tenuis, sive revera, ut ob fidem et comitatem verborum in
offerendo audiretur super utilibus et multos captivos reciperet legatione
fungens. Iste igitur veteratorie in conspectum venit Manuelis, atque
crucis coliare imperatoris tradit ei clam, ipsumque iureiurando confir-
mat et ad imperatorem reverti hortatur, e Syriaque discedit.

Permutatione porro captivorum finita, et pace inter Romanos atque
Agarenos dissoluta, imperator fortem et strenuum se praestare adversus
hostes magnopere studebat, ut plane non esset inferior paterna fortitu-

ἐλάττων γενέσθαι τῆς πατρικῆς γενναιότητος· καὶ κατὰ τῶν
 Β Ἰσμαηλιτῶν τὴν χώραν σὺν πλήθει πολλῶ προχωρεῖ καὶ αἰχμα-
 λωσίαν παντοδαπῇ παρυφίστησιν, ὡς καὶ παρεμβαδῦναι τοῖς
 ἐσωτέροις μέρεσι ταύτης αὐτῇ τε τῇ πατρίδι προσεμπελάσαι τοῦ
 τότε κρατοῦντος ἡμεραμνονῆ, ἧτις Ὀζοπέτρα προσηγόμεται, καὶ 5
 ταύτην πολιορκῆσαι πρὸς ὕβριν αὐτοῦ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ κατὰ
 σκοπὸν πως λυσιτελεῖ διαβέβηκε τοσοῦτον ἐκ ταύτης τῆς ὠφελείας
 ἐπισυμβάσης, ἣ μεγίστη ἀνθρώπων ἀπώλεια. διανίσταται γὰρ
 ἐντεῦθεν εὐθαρσῶς ὁ ἡμεραμνονῆ, τὴν ὕβριν μὴ ἐνεγκὼν ἦν
 ἐπὶ τῇ αὐτοῦ πατρίδι συμβεβηκυῖαν ἑώρα, καὶ θεσμοθετεῖ παντὶ 10
 τῷ τὸ φλάμουρον περιφέροντι γραφὴν ἐνδηλοῦντος τοῦ Ἀμορίου
 C συζήτησιν, καὶ κατ' αὐτοῦ σὺν στρατιᾷ σοβαρᾷ δυνάμεως ἐμφο-
 ρήτῳ ἐπέρχεται, ταύτη τοῦ βασιλέως ἀνθεστηκέναι μὴ ἐξισχύον-
 τος, ἀλλὰ προσχωροῦντος τοῖς ὀπισθεν καὶ καταλαβόντος τὴν
 βασιλίδα τῶν πόλεων σὺν λαφυραγωγίᾳ πολυπληθεῖ, καὶ τὰ τῆς 15
 πόλεως Ἀμορίου κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον διαμεριμνήσαι ἐκ τε διογι-
 ρώσεως καὶ ἄλλων τῶν ἐπαρκούντων εἰς διατήρησιν. ὅς τῆς
 δοκιμῆς μὲν ποιεῖται, καὶ ματαιόβουλον, τὴν τοῦ ἡμεραμνονῆ
 ἀναστεῖλαι ὄργην διὰ πρέσβων δώροις τιμίοις καὶ ὑποσχέσεσι με-
 γαλοδωρεῶν ἐκδυσσωπόντων αὐτόν· ἀλλ' οὐ πείθουσι ζηλοτυ- 20
 ποῦντα τὴν ὁμοίαν ἐνδείξασθαι ἀνταπόδοσιν. ἐξουθενεῖ γὰρ αὐ-
 τοὺς τῆς πρεσβείας, τῆς ἀποστολῆς διεκωμῶδι, τῆς δειλίας κα-

2. προσχωρεῖ L.
 3. ἀπώλεια L.
 4. λυκλοθεῖ L.

5. προσηγορεύεται L.
 11. fort. γραφῇ ἐνδηλοῦν.
 16. διαμεριμνήσαντος B.

8. ἡ μεγίστη ἀν-
 15. πολ-
 22. διεκωμῶδει L.

dine: atque in Ismaelitarum ditionem cum ingentibus copiis proficiscitur multasque praedas quaquaversum coacervat, ita ut in intimas eius penetraret partes, atque etiam ad ipsam urbem patriam tunc rerum potentis ameramunni appropinquaret, quae Ozopetra vocabatur, eamque obsidione oppugnaret ad illius contumeliam. Sed ea quidem res haud fructuosum eventum habuit, siquidem propter hanc praedam postea factus fuit maximus hominum interitus. Exsurgit proinde audacter ameramunnes, contumeliam haud ferens quam suae patriae accidisse videbat, imperatque cunctis qui flammulum (vexillum) circumferrent ut inscriptionem facerent Amorium inquirendum, eamque cum exercitu insolenti propter robur intolerabile invadit, cum interim huic imperator resistere non valeret, verum retro cederet et ad imperatoriam urbem se conferret cum ingenti praeda, postquam urbi Amorio quanta licebat cura prospexisset, munitione aliisque ad eam conservandam idoneis. Qui tum quidem conatum suscipit, quamvis vano consilio, sedandi iram ameramunni per legatos qui muneribus pretiosis et pollicitationibus magnificis ipsum flecterent: sed haud permovent nec persuadent, aemulando studentem par pari referre. Nihili enim faciebat eorum legationem, adventum irride-

τελοιδόρει, καὶ διὰ μέσου χρόνου καταλιμπάνει μετεωρῶσθαι, καὶ τῇ πατρίδι τοῦ βασιλέως περιτίθησι πολέμιον χάρακα, πολυ- D
μερῶς ἐλέσθαι βουλόμενος. εἶχε μὲν οὖν εἶχεν αὐτὴ καὶ δυστυ-
χῶς ὑπερμαχοῦντας ἐντὸς τοῦς ἐκ βασιλέως σταλέντας, περιφα-
5 νεῖς φρονήσει τε καὶ ἀνδρεία καὶ πολυπειρία διηχομένους, καὶ
δι' ἐνὸς τῶν κακούργων τῆς ὑπερμαχίας διέσφαλτο, τὴν προδο-
σίαν ἐπισκευάσαντος, ᾧ βοὸς ὑποκορίζοντως ὄνομα κατ' ἀλογι-
στίαν προσεέκλητο, ἐκ τίνος τηρικαῦτα στασιώτιδος ἀνὰ μέσον
Χριστιανῶν τε καὶ Ἰουδαίων συμβεβηκνίας προφάσεως. αἰρεῖ-
10 ται τοιγαροῦν μετὰ πολλὰς ἐπιβριθεῖς προσβολὰς τὸ Ἀμόριον, V. 31
τοῦ νέου Σεναχηρίμ παραχωρήσει θεία ἢ εἰδοκία κατὰ τὴν τῶν
κριμάτων Θεοῦ ἄβυσσον εὐτυχήσαντος, οἳ τε πρέσβεις ἐφύβρι-
στοι ἀποπέμπονται (κατείχοντο γὰρ παρὰ τῶν ἐχθρῶν μεσολα-
βούσης τῆς ἐγχειρήσεως), καὶ ἀπαγγέλλονται δι' αὐτῶν τῷ βα-
15 σιλῆϊ ὄνειδισμοὶ σφοδροὶ καὶ ἐξουδενώσεως προαγγέλματα. τίς
δὲ λογισμὸς ἀκριβῆς ἀναγράψει τὰ ἐκεῖσε πραχθέντα κατὰ τὴν
ἄλωσιν; τίς λόγος ἀσφαλῶς διηγήσεται οἷα καὶ ὅσα συγκεκέρηκεν
ἀνιαρὰ δυστυχήματα; πάντες ἀρχηγοὶ λαῶν ἄρδην αἰχμάλωτοι
πρὸς Συρίαν ἀπήγοντο, μεθ' ὧν πατρίκιοι τε καὶ οἱ διαφόροις
20 ἐν ἀξιώμασι καὶ αὐτοὶ τὴν ἴσῃν δυστυχίαν διεκατέτερον· τινὲς B
δὲ ἐξ αὐτῶν τῆς διὰ ξιφῶν τομῆς ὑπῆρξαν ἐγχειρήματα καὶ πτώμα
Θρήνων ἐπάξιον.

2. παρατίθησι L. 7. ὁ βοὸς ὑποκορίζοντος L. 9. αἰρε-
ται L. 11. σεναχηρίμ L.

bat, ignaviam exprobrabat, atque interposito tempore relinquit eos du-
bios et incertos, patriam autem imperatoris urbem cingit vallo, a pluri-
bus partibus eam capturus. Habuit illa quidem habuit intra se defenso-
res, quamvis infelices, missos ab imperatore viros prudentia et fortitu-
dine ac multiplici rerum usu celebres: sed ab uno improbo defensio ei
interversa fuit, proditorem machinante, qui bovis nomine deminutionis
forma facto propter vecordiam appellatus fuit; idque occasione seditionis
inter Christianos ac Iudaeos ortae. Capitur itaque post multas validas-
que aggressiones Amorium, novo Senacherib, permissione aut voluntate
divina, secundum iudiciorum dei abyssum, secunda fortuna utente, le-
gatique contumeliis affecti dimituntur (retenti enim fuerant ab hostibus
interea dum quod susceperant perficerent), ac renuntiantur per eos im-
peratoris exprobrationes acerrimae et contemptus denuntiationes. Quae
consideratio accurata describet ea quae illic in capienda urbe sunt fa-
cta? Quis sermo satis enarrabit quae quantaque evenerint tristia mala?
Omnes omnino duces bellici captivi in Syriam abducti, cum iisque pa-
tricii aliique dignitatibus excellentes eandem calamitatem perpassi, non-
nulli etiam ferro caesi ceciderunt casu fletibus digno.

Ἄλλὰ τί τὰ τῆς πόλεώς μοι ἐκτραγωδεῖν, ὡς ἄλλῃ τινὶ Ἱερεμίᾳ καὶ Βαροὺχ καὶ Ζαχαρίᾳ τὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ προαίρεσις ἐγκελεύεται; ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖστον ἡ συμφορὰ μεγεθύνηται. καὶ περὶ αὐτῶν αὐθις ἀφίησι πρόσβεις ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀμεραμουνῆ, ἀναδοῦναι πάντας αὐτῷ αἰχμαλώτους τῆς πόλεως, ὧν 5 ἀπογυμνῶσαι αὐτὴν πολλῶν βουλευομένων ἠπειθήσεν, καὶ μάστιγα τοὺς πρὸς γένος αὐτῷ πλησιάζοντας ὑποστρατήγους αὐτοῦ οἷς ἐπωχόρωτο, καὶ τοὺς ἐπὶ συμμαχίαν προσπεφοιτηκότας, καὶ μὴν τοὺς ἐπὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ μεγιστῆνας, ἐπὶ κεντηναρίους

C σ' σὺν α' ἑκατοντάδων πραγματευόμενος τὴν ἀνάρρυσιν· ἀλλ' 10 οὐκ ἔπεισεν εἰπόντι κεντηνάρια χίλια παρὰ μικρὸν λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ ἐν ἔξόδῳ μοίρᾳ καταναλῶσαι.

Ἀέγεται δὲ καὶ ἰσθὲ πως παρὰ τισιν, ὅτι μετὰ τὸ ἐκστρατεῦσαι Θεόφιλον σὺν Πέρσαις καὶ τὴν κατ' Ἀγαρηνῶν νίκην ἐργάσασθαι καὶ αὐθις ἐξέλαι μετὰ Περσῶν καὶ Ὀζοπέτραν πόλιν 15 τὴν μαινεσμενῆν τὸν ἀμεραμουνῆ ἐκπορθῆσαι, ὡς ἐντεῦθεν κεχολῶσθαι τοῦτον συμβέβηκεν. διὸ στρατιᾶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης συλλεξάμενος διάφορον, καὶ πρὸς τὸ Ταρσοῦ τῆς Κίλικος, ἥτις ὠνόμασται τῇ πτώσει Βελλεροφόντου ἐκίσει φροῖ-

D τήσαντος καὶ κατὰ τὸν ταρσὸν πεπονθότος· ἡ Τερσὸς ἀπὸ τοῦ 20 Ταῦρον τὸ ὄρος Τερσίαν κεκλήσθαι τὸ πρῖν, διὰ τὸ πρῶτον ἀνικνωθῆναι αὐτὸ κατακλυσμοῦ ἔξυδατωθείσης γῆς· τέρσαι γὰρ τὸ

δ

10. σ' σὺν ᾧ ἑκατοντα v L.
 10. σ' σὺν ᾧ ἑκατοντα v L.

12. ἐξόδῳ L.

18. τὸ] πο-
 18. τὸ] πο-

21. Ταῦρον] ταῦρον L.

Sed cur mihi narrationem tragicam de urbe, tamquam alteri Hieremie aut Baruch aut Zachariae de Hierosolymis, animus suggestit? Desino, ne dolor et miseria magis crescat. Porro de iis etiam rursus mittit legatos imperator ad ameramnum, ut omnes redderet ei captivos urbis, quibus spoliare eam multis suadentibus noluisse, ac praecipue genere ipsi propinquos duces quibus munita fuisset, quive auxiliares accessissent, tum ex ministris suis primarios, pro centenariis ducentis in universum conficere laborans redemptionem: sed non persuasit affirmanti mille centenaria fere pro ratione congregatae multitudinis in ea expeditione se consumpsisse.

Sic etiam a quibusdam traditum est, postquam Theophilus cum Persis expeditionem suscepisset ac victoriam ab Agarenis reportasset rursusque cum Persis egressus Ozopetram urbem ameramnum patriam cepisset, hunc eam ob rem ira accensum fuisse. Igitur exercitum ex Aegypto et Palaestina congregavit apud Tarsum, Ciliciae urbem, quae nomen accepit a casu Bellerophontis illuc profecti et in planta pedis, quae τερσός dicitur, aliquid passi, aut quod Taurus mons Tersias diceretur primitus, quia primus siccatus fuisset postquam terra diluvio obruta fue-

ἀναξηρᾶναι λέγεται. ὑπάρχει δὲ αὕτη παρὰδυτος, τῷ ἐμφανῇ εἶναι τὸν Ταῦρον καὶ τούτου τοῖς γηλόφοις εἶργεσθαι, ταύτης δὲ διὰ μέσου Κύδνον τὸν ποταμὸν ὀδεύοντα εὐφορον χρηματίζειν τὴν χώραν. καὶ μὴν ὑπὸ Ἐριχθονίου κτίσεως ἐτετεύχει, κατεσχέθη 5 δὲ παρὰ Ὀρσάνου ἐνὸς τῶν Τιτάνων καὶ ἐπικτίσεως εἴληχεν. ἦν δὲ πάλαι Κύδνω τῷ ποταμῷ νῆσος, ἣτις ὑπ' αὐτοῦ περικλυζομένη εἰς τὴν νῦν θέσιν ἐλήλυθεν. εἴτε παρὰ Σεμιράμεως ἐπισκευῆς καὶ οἰκισμοῦ μείζονος εὐτύχησεν, αὐτῆς τε εἰκόνα ἐκεῖσέ **E**

10 ἀνδρὶ· μετὰ δὲ τοῦτο ἐρειπωθεῖσα ταῖς μετοικήσεσι παρὰ Σαρδαναπάλου ἐκ βύθρων σὺν Ἀγχιάλῃ ἀνέκτισται, ἐφ' αἷς ἐπιγέγραπται “Νινευῆς βυσιλεὺς Ἀνακυνδαράξου παῖς ἐν μιῇ ἡμέρᾳ Ταρσὸν τε καὶ Ἀγχιάλην ἴδμεν.” τὸν δὲ ἴδιον υἱὸν ὁ ἄμερου- **V. 32**

μνίμ προεξέπεμψε κατὰ τὸ πρὸς ἀνατολὴν σὺν τοῖς ἀνατολικώ-
15 τήτοις τῶν ἀνδρικῶν Τοῦρκων, καὶ αὐτοῖς γειτνιάζουσιν, ἄχρι χιλιάδων ἰ', μετὰ πάσης τῆς ἐξ Ἀρμενίων στρατιᾶς, τοῦ τε Βεσπαρακανίτου, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, καὶ Ἄμερ τηρικαῦτα τὴν Μελιτηνὴν διέποντος, οἱ κατὰ τὸν Δαξιμῶνα συνήχθησαν στρατοπεδευσάμενοι. οὕτως γὰρ τοῦ ἀμεραμονουῆ οἱ
20 ὑπὸ χεῖρα βουλὴν συντιθέασιν, τὸν μὲν αὐτοῦ υἱὸν μετὰ προσηκούσης προεξίεναι δυνάμειος· “καὶ εἰ μὲν οὗτος νικήσειεν, ἔσται καὶ σοὶ νικητήριον· εἰ δὲ γε τὸ ἐναντίον, κἂν τὸ σωτήριον.”

1. ἀναξηρᾶναι L. 9. ἀφοσιῶσθαι L. 10. ἐρειπωθεῖσα L.
13. ἔδημεν L. 18. μελιτίνην L. *ibid.* δοξημῶνα L, Δα-
ξημῶνα V.

rat: τέρσαι enim significat siccare. Est autem haec urbs depressa, quoniam Taurus longe lateque conspicuus est, eiusque collibus septa. Per hanc mediam fluens Cydnus fecundam efficit terram. Condita fuit ab Erichthonio, occupata ab Orsane, uno ex Titanibus, et restaurata. Fuit autem olim Cydno fluvio insula, quae illo undique alluente in hanc formam redacta est. Sive potius a Semiramide instaurata et diligentem condita fuit, cuius imaginem etiam illic aiunt dedicatam Herculi, adstantem Nino marito suo; postea diruta transmigrationibus, a Sardanapalo ex fundamento una cum Anchiala denuo condita, quibus inscriptio facta *Rex Ninive Anacyndaraxi f. uno die Tarsum et Anchialam aedificavit.* Porro filium suum amerumnes praemisit versus orientem cum maxime orientalibus et strenuis Turcis, qui et ipsi vicini erant, ad decem millia virorum, adiuncto Armeniorum universo exercitu, et Besparacanita, ipso etiam duce ducum, et Amere tunc Melitenen administrante, qui apud Daximonem congregati castra posuerunt. Id enim consilii dederant Ameramnuni qui cum ipso erant, ut eius filius cum idoneis copiis prior exiret; “si is vicerit,” dicentes, “erit et penes te victoria: sin minus, saltem salus et incolumitas.”

Ταῦτα Θεόφιλος διακηκῶς ἐκ τε τῶν ἀνατολῆς ἀγγερεμ-
 B ῶν καὶ δόσεως καὶ Περσῶν ἐπαγείρει στρατόπεδον· ἦν δὲ ἀπὸ
 Συρίας ὁ Μανουὴλ νεωστὶ ἐξεληλυθὼς καὶ τῆς πρὸ τῆς φυγῆς
 στρατηγῆσεως τότε τῶν σχολῶν προστασίας μεταποιοῦμενος.
 προΐοντος οὖν τοῦ στρατοπέδου κατὰ τὸν Ἀνζήν, οὕτω χωρίον⁵
 καλούμενον, προηρέθη ὁ βασιλεὺς τὸ τῶν ἐναντίων θείσασθαι
 στρατεύμα· ὃν κατὰ τινα τῶν ὑπερκειμένων τόπων τοῦ Μανουὴλ
 προβιβύσαντος, στοχαστικῶς κατεΐδε στρατὸν τὸν Σαρακηνικὸν
 τῶν Ῥωμαίων ἐλάττονα. πρὸς ὃν στοχασμὸν συντίθεται Μα-
 νουὴλ, ἀλλ' ὅμως αὐτῷ ἀντιρῆκει “ὦ δέσποτα, τὸν ἐπ' ἀμ-10
 C φοῖν ἐκ δοράτων καλαμῶνα στοχάσθητι, ἐξ οὗ γνώσῃ τὸ καρτε-
 ρώτερον.” συμβεβουλενκότες οὖν ὁ τε Θεόφιλος καὶ οἱ περὶ αὐ-
 τὸν μεγιστᾶνες, ὁ μὲν Μανουὴλ καὶ ὁ Θεόφοβος ὑπετίθοντο
 συνιστᾶν ἐν νυκτὶ πόλεμον, κατὰ τὴν ἡμέραν δὲ ἕτεροι· οἱ μῦλ-
 λον καὶ προτετιμῆνται. κατὰ γοῦν τὸ πρὸς αὔριον γεγονυίας¹⁵
 προσβολῆς οἱ Ἰσμαηλίται τροπῇ συνεσχέθησαν, ὅθεν οἱ Τοῦρκοι
 ἐπιμόνως τοξείμω χρησάμενοι τοὺς Ἰσμαηλίτας θαρσαλεότητος καὶ
 ἰσχύος ἐπλήρωσαν, τοὺς δὲ Ῥωμαίους πρὸς φηγαδεῖαν ἐτρέ-
 ψαντο· καὶ μόνοι τῷ βασιλεῖ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ταγματῶν προσε-
 D καρτέρησαν μετὰ Μανουὴλ καὶ Περσῶν, οὓς κύκλιω περιστοιχι-20
 σαντες οἱ ἐξ Ἄγαρ βιαίως συνείχον, κἄν οἱ Τοῦρκοι τὸ τοξάζειν
 κελώλυντο ὑετοῦ γε συμβάντος τῶν τε νευρῶν τῶν τόξων χαν-
 νωθεισῶν τῇ ὑγρότητι. ἀμίλει τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων

1. ἀγγερεμένων L.
 20. περιστοιχίσαντες L.

10. τὸν] τῶν L.

17. θαρσαλειότη-

His auditis Theophilus eorum qui ex oriente collecti erant et ex
 occidente, nec non Persarum, congregat exercitum. Porro ex Syria
 Manuel redierat, pristinamque praefecturam scholarum obtinebat. Pro-
 gressu autem exercitu ad Anzen locum ita dictum, voluit imperator ho-
 stilem spectare exercitum. Qui in locum quendam editum a Manuele
 adductus, ipso intuitu conficit Saracenorum exercitum minorem esse ex-
 ercitu Romanorum: ad quam coniecturam assensum suum accommodat
 Manuel, nihilominus tamen ei respondet “considera, domine, in utroque
 segetem hastarum: hinc cognosces utrius sit robur maius.” Cum autem
 inter se consultassent Theophilus et qui circa ipsum erant magnates,
 Manuel et Theophobus suaserunt ut nocte proelium committeret, alii ut
 interdiu; qui et praevaluerunt. Itaque postridie mane facto conflictu
 Ismaelitae in fugam versi. Exinde Turcae assiduo sagittarum usu in-
 stantes Ismaelitas audacia et viribus impleverunt, Romanos contra in
 fugam verterunt: solique apud imperatorem duces legionum praetorianarum
 remanserunt, cum Manuele ac Persis, quos Agareni circumfusi in-
 alusos tenebant, quamvis Turci in usu sagittarum impedirentur pluvia
 cadente nervisque arcuum laxatis humore. Interim tamen cum Romani

πημαινομένων ὁ Μανουὴλ διηκούτιστο τῇ Σαρακηνικῇ γλώττῃ
 πρὸς αὐτοὺς τῶν Περσῶν καθ' ὁμίλιαν οἰονεὶ σπενδομένων, καὶ
 τῷ Θεοφίλῳ φησὶν “οἶμαι ὦ βασιλεῦ ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ τῶν δυσφο-
 ρία τῷ ἀμεραμνονῆ τὸς Πέρσας περιποιήσεται εἰς τὸ προδοῦ-
 5 ναί σε αὐτῷ, τὸ πρὶν ἀποστάντας αὐτοῦ. οὐκοῦν καλῶς συμ-
 βουλευομένῳ μοι σύνθοιο. συναγερωῦ ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς στρα-
 τεύματος τὸ κατ' ἐκλογὴν σύστημα, δι' οὗ τὸ σὸν κράτος ἐκ
 τῶν πολεμίων ἐξοίσομαι.” ὁ δὲ βασιλεὺς “καὶ τούτου γινο-
 μένου ὦ Μανουὴλ τῷ λαῷ τί συμβήσεται;” “ὦ βασιλεῦ σοὶ E
 10 μὲν θεόθεν παρέσται τὸ σώζεσθαι, ὁ δὲ λυὸς καὶ αὐτὸς ὑπόθεν,
 οἶμαι, προνοηθήσεται.” τοῦ γοῦν βασιλέως μόγις τῶν πολε-
 μίων ἐκατάντος, κατὰ δὲ τὸν Χιλιόκωμον παρυγενυμένον, οἱ
 τῶν στρατηγετῶν τὸ συνειδὸς λιποταξία πιέζοντες ἐκείσε τῷ Θεο-
 φίλῳ γονυπετοῦσι καὶ τὰς σπάδας αὐτῶν ἀποθήμενοι ἑαυτοὺς
 15 θανάτῳ ψηφίζονται· πρὸς οὓς ὁ βασιλεὺς φιλοικτιμόνως διατε-
 θεὶς ἐν ὄδῳ μῶ δικαίῳ ἀπολελόγητο “ἐπεὶ ἐγὼ, ὦ ἄνδρες, κῦν V. 33
 λιποταξίας ἐγκλίνεσθαι παρὰ θεοῦ τοῦ οἰκτίρμονος ἤληθαι, καὶ
 ὑμᾶς οἰκτιρῶ.” ὁ οὖν πρωτοσύμβουλος τὸ κατὰ Ῥωμαίων μα-
 θῶν ἀνδραγάθημα εὐθέως κατὰ τοῦ Ἀμορίου συντίθεται· ὁ δὲ
 20 βασιλεὺς πρὸς τε Νίκαιαν καὶ τὸ Δορύλαον διεκυρτίζει, τῇ αὐ-
 τοῦ πατρίδι τὸ μέλλον ἀπεκδεχόμενος· τὰ γὰρ δύο στρατόπεδα
 τοῦ τε ἀμεραμνονῆ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ Ἀμόριον ἦνων-

8. τούτων] τοῦ L.

9. σοὶ] ἐν L.

13. λιποταξία πιέζον-
 τας L.

20. νίκαν L, sed νίκαιαν marg. eadem m.

exercitus affligerentur, Manuel audiverat Persas Saracenicā lingua col-
 loquendo cum illis quasi paciscentes, atque ad Theophilum dicit “arbi-
 trator equidem, imperator, praesentem Romanorum calamitatem ameram-
 nuni Persas adiuncturam, ad prodendum te illi a quo prius descive-
 rant. Itaque recte mihi suadenti obtemperes velim. Colligam delectorum
 militum globum ex nostro exercitu, cuius ope tuam maiestatem ex hosti-
 bus eripiam.” Cui imperator “hoc autem facto quid fiet universae mul-
 titudini?” Ille “o imperator, tibi divinitus dabitur ut incolumis eva-
 das: multitudini autem et ipsi ut arbitror ex alto prospicietur.” Cete-
 rum postquam imperator aegre ex hostibus recesserat atque versus Chi-
 liocomum se contulerat, duces illi quos conscientia ob desertum ordinem
 premebat ibidem Theophilo supplices fiunt atque depositis gladiis se ipsos
 ad mortem condemnant: erga quos imperator misericorditer affectus cum
 debito luctu eos excusavit, dicens “quandoquidem miseratione divina
 contigit ut ego etiam deserto ordine evaderem, vos etiam miserabor.”
 Igitur protosymbulus, cognito rem bene gestam esse adversus Romanos,
 statim in Amorium expeditionem instituit: imperator autem apud Ni-
 caeam et Doryleum manebat, quid patriae suae futurum esset exspe-
 ctans: ambo enim exercitus, nempe ameramnunis et filii eius, apud Amo-

το. ὡς δὲ τὸ περὶ ταύτης δυστύχημα διενώτιστό, ἐγκαρδίᾳ φλογώσῃ κάτοχος γίνεται, ὥστε ταύτη τοῦ χιονώδους ὕδατος προσιόντος χλιαρὸν τοῦτο λογίσεσθαι· οὐγε ἐκ τῆς πόσεως ἀφορμῇ τοῦ δυσεντεριάσαι αὐτῷ γέγονεν.

- B** Ἀγαρηνὸν δὲ τι γύναιον πνεύματι Πύθωνος ἐγκατάληπτον, ὃ μετὰ λείας ποτὲ Ἀγαρηνῆς συλληφθὲν ἀναμαθῶν ὁ βασιλεὺς ἐκμαντεύεσθαι, μετακαλεσάμενος αὐτό, ἐκπνυθύνεται, ἡ βασιλεῖα τίνος ἐν πολλοῖς διαρκέσειεν ἔτεισιν, ἐξεῖπεν “ἡ τῶν Μαρτηνακίων.” καὶ διὰ τοῦτο διερευνῆτο κάκωσιν ἐπαγαγεῖν τῷ Μαρτηνακίῳ ὁ βασιλεὺς (ἦν γὰρ αὐτῷ δραστηρίως τὰ τῆς βασι-
10 λείας ὡς οὐκ ἄλλω τινὶ τῶν πώποτε βασιλέων ἐξεταζόμενά τε καὶ πολυπραγμονούμενα) καὶ αὐτῶν τῶν ἀγχιστευόντων κατεπιτίθεσθαι. ἀλλὰ τῆς θείας προνοίας οὗτος ἀπέσφαλτο, κἄν ἐν λεκανομαντείᾳ τῇ διὰ τοῦ Ἰωάννου τὸν αὐτοῦ τῆς βασιλείας διαύδο-
15 χον ἐωράκει Βασίλειον. κατὰ πληροφορίαν δὲ τῆς τοιούτης προ-
C φάσεως ἐν αὐτῷ σημανθείσης, τῷ μονήρει βίβω τὸν ἐκ τοῦ γένους ἄνδρα κατέκρινε Μαρτηνάκιον, τὸν αὐτοῦ οἶκον μεταποιήσας εἰς μοναχῶν φροντιστήριον. ἐντεῦθεν διαδιδράσκει τὴν ἐκ βασιλέως ἐπιτεινομένην ἐπήρειαν. πολλοῖς δὲ στόμασι τοῦ γυναικίου διαλαλουμένον καὶ ἀποθραύομενον ἐν ἕπασι, Κωνσταν-
20 τίνος Τριφύλλιος ὁ τὴν κλῆσιν ἐπενμοιρῶν καὶ ταῖς ἐκ βασιλέως κατὰ πρεσβείαν τιμαῖς ἄβρυνόμενος, προσφθίγγεται τῷ γυναικίῳ

8. ἐκ om. L. *ibid.* ἀφορμῇ L. 8. διαρκέσει ἐν L. 9. διερευνῆτο L, διερευνᾶται V. 18. διδράσκει L.

rium sese coniunxerant. Ut autem eius (Amorii) calamitatem audivit, intestinorum inflammatione corripitur, ita ut assumpta nivali aqua, haec tepida ei videretur: cuius etiam potus occasione dysenteria laborare coepit.

Porro Agarenam mulierem Pythonis spiritu correptam, quam cum praeda ab Agarenis simul captam vaticinari cognoverat imperator, ad se accersitam interrogat cuius imperium in plures annos esset duraturum. Respondit “Martinaciorum.” Atque propterea studebat Martinacium imperator malis afficere (diligenter enim et curiose et efficaciter scrutabatur et inquirebat quid in suo imperio ageretur, ut nullus alius imperator) ipsosque affinitate sibi iunctos aggredi. Sed a divina providentia idem aberravit. Quin et in divinatione per pelvim ope Iohannis suum imperii successorem viderat Basilium. Itaque certo persuasus causa significata ad monasticam vitam condemnat Martinacium affinitate sibi coniunctum hominem, eiusque domum in monasterium mutat. Hinc factum ut effugeret mala ab imperatore sibi imminente. Cum autem omnium ore celebraretur mulier illa cunctisque admirationi esset, Constantinus Triphyllus, fortunatus ipso nomine suo honoribusque ab imperatore ei tributis propter legationem glorians, compellat mulierem ut et sibi prae-

ἔρειν καὶ αὐτῷ τὰ ἐσόμενα. τὸ δὲ διαπρυσίως τὸ μέλλον ἀπο-
 φραιβάξεται, ὅτι περ “ αὐτὸς σὺ καὶ τὰ σὰ τέκνα ἀποκαρήσσεθε
 ἱερωθισόμενοι κληρικῶν καταστήματι ἐπὶ αὐτοκράτορος Βασι-
 λείου.” ὃ καὶ πάντως ἐκβέβηκεν· προσοχθίστως γὰρ βασιλικῆς D
 5 αὐτῷ προστριψάσης τὰ τῆς προφητείας σὺν τῇ τοῦ βίου τελευτῇ
 πεπευράτω. παραπλησίως οὖν καὶ Νικήτα νίῳ τοῦ αὐτοῦ, ἐπὶ
 τοῦ εἰδικοῦ σεκρέτου καθηγουμένῳ, τοῦ βασιλέως ἐπιγογγύσαν-
 τος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Γεωργίῳ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους
 πεπιστευμένῳ, ἐξ ὧν ἀπεκτάνθαι τῷ ξίφει ἐπὶ σφενδόνῃ τῇ κατὰ
 10 τοῦ ἱππικοῦ ἀγωνίσματος καὶ πᾶσαν αὐτοῦ ἔπαρξιν ταμίῳ τῷ
 βασιλικῷ ἀνειλήφθαι. πρὸς τούτοις ἐπειεῖν τὸ γύναιον τῷ Θεο-
 φίλῳ ἀποβιοῦντι τὴν βασιλείαν τὸν αὐτοῦ υἱὸν κατὰ διαμοιβὴν E
 σὺν τῇ τεκούσῃ προσδέξασθαι, τὰ τε παρ’ αὐτοῦ χυδαίουμένα
 τῶν εἰκόνων σεβάσματα δόξης μεγαλοπρεποῦς ἐτυγχῆσαι, αὐτὸν
 15 τε τὸν πατριάρχην καθαιρέσει διωβρισθῆναι. ὃ οὖν βασιλεὺς
 τοῖς προλεχθεῖσι καὶ ἐν τούτῳ πιστούμενος κατηγγυάσατο διορκώ-
 σει τὴν τε αὐτοῦ γαμετὴν καὶ τὸν λογουθέτην Θεόκτιστον τοῦ μη-
 δὲν ἕτεροῖσσι τετολμηκέναι μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν τῶν παρ’
 20 αὐτοῦ ἐκτεθεισισμένων τὸ σύνολον, καὶ μήτε τὸν Ἰωάννην τοῦ
 πατριαρχικοῦ ἐξωθῆσαι ἰδρύματος.

V. 34

Οὐκ ἤρεμεῖν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεκρίκει ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀμορίου
 καταστροφῇ χαλεπῶς ἀνιώμενος· διὸ καὶ στέλλει πρὸς τὸν ῥήγα
 Φραγγίλιν τὸν πατρικίον Θεοδόσιον τὸν ἐκ Βαβουτζίκων φνέντα

7. κατηγορευμένῳ V.
ξίφει L.

20. ἐξωθῆναι V.

23. βαβουτ-
ζίξω L.

diceret futura. Atque illa clare vaticinatur quid ei eventurum esset,
 dicens “ tu liberique tui tondebimini, sacrandi clericorum habitu et statu,
 imperatore Basilio.” Id quod omnino contigit. Cum enim in offensio-
 nem imperatoris incurrisset, praedictio cum vitae fine finem sortita est.
 Similiter Nicetae filio eius speciali secreto praeposito, cum imperator
 infremisset: nec minus Georgio cui militares tabulae concreditaerant;
 fore interficeretur gladio in funda circi, omnisque eius substantia fisco
 imperatorio addiceretur. Praeter haec praedixit mulier illa Theophilo
 imperium post mortem eius filium per vices cum matre suscepturum,
 quosque ipse profanasset imaginum cultus gloriani illustrem consecuturos,
 ipsamque patriarcham defectionis infamiam subiturum. Itaque imperator
 his praedictionibus penitus persuasus, iureiurando constrinxit uxorem
 suam et Theoctistum logothetam, ut nec quidquam omnino mutare au-
 derent post eius mortem eorum quae ipse sanxisset, et ne Iohannem qui-
 dem patriarchali sede pellerent.

Porro imperator minime quiescendum sibi esse decrevit propter
 Amorii eversionem. Quare mittit ad regem Franciae Theodosium patri-

καὶ αὐτοῦ ἀγχιεῖα, τοῦ κατ' ἐπικουρίαν συνθῆσθαι αὐτῷ πολυάνθρωπον στράτευμα, καὶ τινὰς ὑποστρατήγων αὐτοῦ χωρῶν τε καὶ πόλεων τινὰς Σαρακηνικῶν τῶν μεταξὺ Λιβύης καὶ Ἀσίας καταληῖσασθαι.

Τῇ δὲ προτεραίᾳ κατὰ Συρίαν διατριβῶν ὁ Μανουὴλ ἐν τε 5
λόγων πολυπέφων συνέσει καὶ πράξεων περὶ πολλοῦ ἐπεπόθητο
τῷ τε ἀρχηγῷ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ τοῖς αὐτῷ παραδυναστεύουσι,
B καὶ πλείστας ἀνδραγαθίας, καθ' ὅσον χρόνον ἐκίσει διῆγε, κατὰ
τῶν ἀντιμαχοῦντων αὐτοῖς πλησιοχώρων τε καὶ τῶν πόρρω δια-
κισμένων ἐργάσατο, ὧν τὰ πλείω μετὰ τῶν κατὰ φυλακὴν αἰχμα- 10
λώτων Ῥωμαίων δι' ἑαυτοῦ συστρατεῦσαι αὐτῷ ἐξαιτηθέντων.
ὥστε καὶ τὸ Χωρῶσαν κατασχεῖν καὶ ὑπὸ χεῖρα τῷ ἀμεραμνουθῆ
καταπράξασθαι. ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ θηρῶν ἀτιθάσσωσιν τὴν ἐκείσε
χώραν αὐτούς τε τοὺς κατοικοῦντας διαλυμαινομένων ἠρίστευσεν,
ὥστε θαναμαστὸν κατ' ἄμφω τοῖς Ἰσμαηλίταις νομίζεσθαι. διὰ 15
ταῦτα φιλοῦσιν αὐτὸν ἐξαιρέτως καὶ μᾶλλον αὐτῷ προσωκειώνται,
ἐπειδὴν αὐτῷ οἰκονομικῶς ἀποστάντι, κἂν ἐν σχήματι τῆς καθ'
ἡμᾶς εὐσεβείας διέγνωσαν, καὶ αὐτῷ ἐγχειρίζουσι τὰ τῶν πολε-
C μίων συστήματα ἐκστρατεύειν καθ' ὅσον ἔχει βουλήσεως καὶ δυ-
νάμεως. ἐν μέσῳ δὲ χρόνων πολλὰς ἀριστείας καταπραξάμενος 20
ἐξίεναι κατὰ Ῥωμαίων σὺν τῷ νιῷ αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἀμεραμνουθῆ
κατηνύκαστο, ἣ τοῦτο προσηπεποιήτο. καὶ δὴ γεννάδους ὑπα-
σπιστὰς σὺν χρήμασιν αὐτοῦ ἱκανοῖς ἐπεπόμφει πρὸς πολίχνην ἣ

16. προσωκειόνται L.

18. fort. τῶν πολιτῶν.

cium ex Babuzicorum familia, affinitate sibi iunctum, ut auxiliares copias ab eo compararet numerosas, ac de ducibus eius aliqui regiones urbesque Saracenorum inter Libyam et Asiam popularentur.

Ceterum superiore tempore Manuel cum in Syria commoraretur, propter doctrinam et multarum rerum experientiam multum diligebatur a duce Agarenorum iisque qui iuxta eum plurimum valebant, plurimaeque praeclara facinora omni illo tempore quo ibi habitavit adversus belligerantes cum ipsis cum vicinos tum longius remotos edidit, eorumque pleraque cum Romanis captivis, quos precibus impetraverat ut ad bellum cum ipso proficiscerentur; ita ut et Chorasani cepit atque ameramnuni subiecerit. Quin et feras bestias regionem cum incolis vastantes et infestantes devicit, ita ut in utroque admirationi esset Ismaelitis. Quapropter diligunt eum valde, magisque ei assuescunt, cum scirent eum utili consilio ita descivisse ab imperatore, quamvis eum religioni nostrae addictum viderent, et permittunt ei adversus hostiles globos exercitum educere prout vellet ac posset. Cum igitur intermedio tempore multa praeclara facinora edidisset, expeditionem adversus Romanos suscipere cum filio ameramnuni coactus ab isto fuit, aut potius id simulavit. Sane strenuos propugnatores cum suis opibus bene multis misit

ΠΕΡΙ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ.

REGUM LIBER IV
DE MICHAELE THEOPHILI
FILIO.

Τὰ δὲ πατρῷα σκήπτρα ἐν ἔτει ςμ', Ἰνδικτιῶνι ε', διθύνειν Ἀ
καταλιμπάνεται Μιχαὴλ σὺν μητρὶ Θεοδώρᾳ Θεόφροσι, αὐτοῦ τε
τὰ τῆς ἐπιτροπείας ὅ τε πατρῷος Θεόκτιστος καὶ Μανουὴλ ὁ
πρωτομάγιστρος ἤξιλωται, ᾧ καὶ διὰ μερίμνης ἐνήν τὸ φιλοδε-
5 σποτεῖν καὶ λόγοις πρὸς τοῦτο καὶ πρῶξισι διατίθεσθαι. οὐκοῦν
ἔξεισι κατὰ τὸν ἵππύδρομον, καὶ πάντα τὸν ὑπισπιστὴν λαὸν
συναγείρας καὶ οἷς πληροφορίαν ἐκέκτητο στρατιώταις τὰ πρὸς
εὐπέθειαν αὐτῷ συντηρῆσαι, προοίμιον οὕτω τοῦ λόγου προδια-
τίθῃσιν. "οἴδατε πάντες, ᾧ ἄνδρες, ὅποια τὰ πρὸς ἡμᾶς τῆς
10 ἀγάπης γνωρίσματα, ἐν τε κηδεμονίαις ἐν τε προστασίαις φιλό-

Inscr. Βασιλειῶν δ' om. L.

10. κηδεμονείαις L.

Paternum autem imperium anno mundi sexies millesimo trecentesimo quadragesimo, indictione quinta, gubernandum relinquitur Michaeli matrique Theodorae piae ac fideli, ipsiusque tutela patricio Theoctisto et Manuelli primo magistro commissa. Cui Manuelli et curae erat ut dominum diligeret, et verbis factisque ad eam rem se componeret. Itaque progreditur in circum, cunctisque satellitibus convocatis et militibus in quos fiduciam habebat, fidem et oboedientiam erga eum conservaturos, eiusmodi orationem orditur. "Scitis omnes, o viri, qualia nostri erga vos amoris extent documenta, dum in cura pro vobis gerenda et patro-

ὅτι περ κομῶν τῇ νεότητι σὺν εὐδαιμονίᾳ τοσαύτῃ ἄρτι τούτων ἐκτειχισθήσομαι, πολλῶ δὲ μᾶλλον γυναικὸς νεαζούσης καὶ παιδὸς ἀνήβου, ὧν τὴν στέρησιν πάντως καὶ πρὸ τελευτῆς ἀποκλαιόμεναι, οὐχ ἦτιον δὲ τὴν αὐτῶν ἐρημίαν μετὰ γε τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν. διὰ τοι ταῦτα μέμνησθέ μου, παρακαλῶ, τῶν τοιούτων 5
 των τελευταίων ῥημάτων καὶ τῆς ἡμετέρας πρὸς ὑμᾶς προμηθείας καὶ γαληνότητος· ὧν ἀντίδοτέ μοι τὴν μετὰ θάνατον εὐνοίαν πρὸς αὐτούς, ὡσπερ καὶ ἐπ' ἔμοι τὰ τῆς εὐγνώμονος καὶ ὀρθῆς διαθέσεως διανοούμενοι καὶ καταπραττόμενοι. οὐχ ἔτι γὰρ ὑμᾶς θεάσομαι τοῦ λοιποῦ, οὐ τοιούτοις παρακαλέσομαι 10
 B ῥήμασιν, οὐ τοσαύταις δυσωπήσομαι παραινήσειςιν, οὐχ ἰκετεύσω σὺν δάκρυσιν.” τοιαῦτα προσειπόντος τοῦ βουσιλέως πολὺς ὄδυρμὸς στεναγμὸς τε καὶ κωκυτὸς παρὰ πάντων ἀνεπέμπετο.

Συγκυκῶν δὲ Θεόφιλος τὸ τῆς εὐσεβείας ἄκλυστον πέλαιος τοὺς ἐν αὐτῷ πλέοντας ἀκνύμντως δεινῶς ἐκλυδώνιζεν· ἐν οἷς καὶ 15
 τὸν σύγκειλλον Μιχαὴλ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος ὀμηγύρευος σὺν ἅμα πολλοῖς ἀσκηταῖς φυλακαῖς ἐναπέκλεισεν, μεθ' ὧν Θεοφάνην τε καὶ Θεόδωρον τοὺς τῆς ὀρθοδοξίας συνασπιστὰς Σκυθικῶς ἐπιπροσωπελοῖς διεγράψατο κεντήμασιν. τοιαῦται δὲ καὶ τοσαῦται αἱ κατὰ τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ θύελλαι διενέσκηπτον. οὐ μὴν 20
 C καὶ σιτόδειαι ἐκ δυσκρασίας, παλμοὶ τε καὶ ἀναβρασμοὶ γῆς καθ' ἡ-

4. ἦτιων L. *ibid.* αὐτοῦ] αὐτῶν L.
 205 δος L. 18. ἐπὶ προσωπίοις L.

16. Ἱεροσολυμίτι-

quod florens aetate ac felicitate tanta iam ab istis separabor, multoque magis quod ab uxore florente filioque impubere, quorum iacturam utique et ante obitum deploro, nec minus autem orbitatem eorum post meum e vita discessum. Quapropter mementote quaeso huius novissimae orationis nostraeque erga vos curae et mansuetudinis, proque his reddite mihi post meam mortem benivolentiam erga ipsos, quasi erga me ipsum grati ac recti affectus officia meditantem et perficientem. Non enim amplius vos videbo posthac, non talibus obsecrabo verbis, non tantis commovebo animos vestros adhortationibus, non obstabor cum lacrimis.” Post talem imperatoris allocutionem multus eiulatus et gemitus et ploratus ab omnibus edebatur.

Dum autem conturbaret Theophilus religionis tranquillum mare, navigantes in eo sine fluctibus diris fluctuationibus exercuit: atque inter hos etiam Michaellem syncellum Hierosolymitani coetus cum multis monachis in carcerem inclusit, interque eos Theophanem et Theodorum, orthodoxae fidei defensores, Scythico more in frontibus conscripsit punctis. Tales tantaeque procellae ipso excitante adversus religionem ingruerunt. Quin et in aere hiemes tempestatesque vehementes, itemque et siccitates, et penuria rei frumentariae ex intemperie, concussionem

μέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας γεγόνασιν, καὶ φυγὴ καθόλου παρῆν εὐσεβῶν ἐν χειμῶνι τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ οὐδενὶ παντὸς σαββάτου ἀνάπαυσις ἐξ ἀπανθρωπίας αὐτοῦ θυελλιζούσης Χριστιανῶν γαληναίων κατάστημα. καὶ γὰρ ἐν τοῖς 5 τοιούτοις αὐτοῦ κακοτεχνήμασι τὸν Ἰαννῆν πατριάρχην καθίστησι, συμμύστην καὶ λειτουργὸν τῆς κακίστης αἱρέσεως.

“Ὅστις Θεόφιλος μετὰ πλειόνων ἐλαττωμάτων ὑπέροφρος ἦν, κἂν ἐν τισὶ τῶν καλῶν εἴτε ἐκῶν εἴτε ἄκων πεφιλοτίμητο πλεονεκτήμασι φύσις. καὶ γὰρ τῶν τειχῶν Βυζαντίδος τῆς 10 πόλεως χθαμαλῶν ὄντων καὶ τοῖς πολεμίοις ἐντεῦθεν ἐμπαρεχόντων τὸ εὐεπίβατον, οὗτος ὑψώσας ἀνενώσατο, τούτοις καθὲς D γραφὴν τοῦ ἰδίου ὀνόματος. πρὸς ἔκαινον δὲ καὶ τοῦτο τὸ φιλότιμον ἐντεθείσθω, ὃ καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἴσως ἔστω ἀπόδεκτον τὸ φιλοκερδὲς ἀποπειομένοις ἢ μᾶλλον κακοκερδές, κἂν ἐξ ὑπερο- 15 ψίας εἰπεῖν οἰκειότερον. ποτὲ γὰρ πλοῖον διερχομένου κατὰ τὴν ἄλλα τοῦ Βουκολέοντος, περὶ γε τούτου ὁ βασιλεὺς ἐπνυθάνετο τίνος ἂν εἴη. οἱ παρεστῶτες ἀπολελόγητο “τῆς δεσποίνης.” ὁ δὲ δυσφόρως διατεθεὶς ἐπὶ τούτῳ προσκαλεῖται ταύτην, καὶ παρ’ αὐτῆς τὸ ἀληθές ἐγνωκῶς “οἴμοι” ἔφη “φανερῶθὲν ναυ- 20 κλήρῳ, ἐπέπερ τοῦτο τῆς ἐμῆς συμβίου καθέστηκεν,” καὶ ἅμα τῷ λόγῳ παρεκελεύετο πυρποληθῆναι τὴν ναῦν σὺν τοῖς ἀγωγί-

12. πρὸς ἔκαινον δὲ καὶ τὸ τούτῳ φιλότιμον L.
ρωθὲν] f. φανερωθέντι.

19. φανε-

denique et tremores terrae, in diebus imperii eius extiterunt, et summam fugam erat piorum in hieme eius impietatis, secundum oraculum, nec ulli quovis sabbato requies ab eius immanitate, Christianorum tranquillum statum turbante et iactante. Etenim eiusmodi improbarum eius machinationum et id fuit quod Iohannem patriarcham constituit, socium et administrum pessimae illius haeresis.

Idem Theophilus in pluribus vitiis etiam superciliosus erat ac superbus, quamvis in laudabilibus etiam quibusdam contenderet, sive sponte sive non sponte, abundantia naturae. Etenim cum muri Byzantinae urbis essent humiles ac proinde hostibus facilem praeberent ascensum, iste eos altius eductos instauravit, in quibus nominis sui inscriptionem fecit. Ad laudem etiam hoc eius generosum factum addatur, a principibus fortasse non improbandum, lucri cupiditatem aut potius eius turpe studium a se amolientibus, quamquam convenientius superbiae ascribendum. Aliquando enim nave transeunte apud Bucoleonem, super ea quaesivit imperator cuius esset. Astantes respondebant “dominae.” Tum ille aegre id ferens, accersit eam, cumque rei veritatem ex illa comperisset, “hei mihi” inquit: “naucleri effecti sumus, quandoquidem haec coniugis est meae.” Quod simul ac dixit, comburi navem imperavit una cum merci-

V. 36 μοις πολλοῖς καὶ τιμίοις κατὰ πραγματείαν ὑπάρχουσιν, μὴ τούτων ὅλως φεισόμενος εἰς ἔπαινον βασιλικῆς τιμιότητος δημοκρηδία μᾶλλον ἢ δημοβορία συνιστώσης ἐπίκτησιν.

Πολυπράγμων δὲ περὶ ζητημάτων τῶν ἀποκρύφων ἐτύγγυε λαὸν Θεόφιλος· ὧν χάριν καὶ Μεθύδιον τὸν ὄσιον, ἕτε σοφὸν ὄντα καὶ περὶ τὰς λύσεις αὐτῶν ἱκανῶς ἔχοντα, τῆς φυλακῆς ἀνεργύσατο, συνδιάγειν αὐτῷ κατὰ τὸ παλάτιον αἰρησάμενος, κἄν διὰ τὸ ὀρθὸν δόγμα πως αὐτὸν ἐμυσάττετο.

Ὅς τὴν τῆς βασιλείας ἀρχὴν διαιτήσας ἐπὶ ἑβ' ἔτεσι μισὶ τε τρισὶν κατὰ τὴν προρρηθεῖσαν νόσον τὸ κοινὸν ἀνέπλησεν ὄφλημα, 10 μετὰ Ἰαννοῦ ΚΑ ἀφρόνως τῆς ὀρθοδόξου πλεῖστα καταλυζονευσάμενος πίστειως.

11. ΚΑ] his notis numeros non indicari patet. Bergleri commentum delevi.

bus, quae multae et pretiosae erant ad negotiandum comparatae; plane non parcens illis ad laudem imperatoriae dignitatis, non exaugendo populum sed ei prospiciendo possessionem acquirentis.

Curiosus autem erat valde circa occultas quaestiones Theophilus: quapropter etiam sanctum Methodium e carcere liberavit, utpote virum sapientem et ad eas solvendas idoneum, secum esse eum in palatio cupiens, etiamsi propter orthodoxam fidem eum quodam modo aversaretur.

Hic igitur cum imperii regimen administrasset per duodecim annos mensesque tres, ex morbo de quo diximus commune debitum naturae implevit, postquam adversus orthodoxam fidem plurimas insolentias insipienter exercuisset una cum Iohanne ΚΑ.

ΠΕΡΙ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ.

REGUM LIBER IV
DE MICHAELE THEOPHILI
FILIO.

Τὰ δὲ πατριῶα σκήπτρα ἐν ἔτει 571, Ἰνδικτιῶν ε', διδύνειν Ἀ καταλιμπάνεται Μιχαὴλ σὺν μητρὶ Θεοδώρα Θεόφρονη, αὐτοῦ τε τὰ τῆς ἐπιτροπείας ὃ τε πατρικίος Θεόκτιστος καὶ Μανουὴλ ὁ πρωτομάγιστρος ἤξιῶται, ᾧ καὶ διὰ μερίμνης ἐνῆν τὸ φιλοδ-
5 σποτεῖν καὶ λόγοις πρὸς τοῦτο καὶ πρᾶξισι διατίθεσθαι. οὐκοῦν ἔξεισι κατὰ τὸν ἵππόδρομον, καὶ πάντα τὸν ὑπασπιστὴν λαὸν συναγείρας καὶ οἷς πληροφορίαν ἐκέκτητο στρατιώταις τὰ πρὸς εὐπέθειαν αὐτῷ συντηρῆσαι, προοίμιον οὕτω τοῦ λόγου προδια-
τίθῃσιν. "οἴδατε πάντες, ὧ ἄνδρες, ὅποῖα τὰ πρὸς ἡμᾶς τῆς
10 ἀγάπης γνωρίσματα, ἐν τε κηδεμονίαις ἐν τε προστασίαις φιλό-

Inscr. Βασιλειῶν δ' om. L.

10. κηδεμονείαις L.

Paternum autem imperium anno mundi sexies millesimo trecentesimo quadragesimo, indictione quinta, gubernandum relinquitur Michaeli matrique Theodorae piae ac fideli, ipsiusque tutela patricio Theoctisto et Manueli primo magistro commissa. Cui Manueli et curae erat ut dominum diligeret, et verbis factisque ad eam rem se componeret. Itaque progreditur in circum, cunctisque satellitibus convocatis et militibus in quos fiduciam habebat, fidem et oboedientiam erga eum conservaturos, eiusmodi orationem orditur. "Scitis omnes, o viri, qualia nostri erga vos amoris extent documenta, dum in cura pro vobis gerenda et patro-

φροσι, σὺν ἅμα ταύταις καὶ ἐδεργεσίαις, μηδ' ὄλως ἔξισταμέ-
 B νων ἡμῶν. καὶ διὰ τοῦτο χρεῶν ὑμῶς ἡμῖν ἀποδοῦναι τὰς ἀν-
 τιχάριτας, ἐν τε λόγων πειθοῖ καὶ τῶν ἔργων· καὶ ὅπερ ἂν ἡμῖν
 αἰρετὸν διακέκριται, τοῦτο ἐλέσθαι σπουδάζοιτε, καὶ ὃ ἐὰν ἀρέ-
 σκον, κατὰ σπουδὴν καὶ προαίρεσιν τὸ εὐπειθὲς αὐτῷ μέχρι καὶ 5
 κινδύνου παντὸς ἐπιδείξασθαι.” τούτοις οὖν αὐτοῖς παραινή-
 σας, παραχρῆμα ἅπαντες τὰ τῆς ἀρεσκείας αὐτῷ καὶ ὑπακοῆς
 δι' ὄρκων συχνῶν παρετίθεντο· ἠλίκεσαν γὰρ κατὰ νοῦν ὄρεξιν
 ἔχειν τῆς βασιλείας τὸν Μανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο τοιαῦτα κατεπή-
 δειν αὐτῶν, εἰ καὶ τὰ ὑπεναντίω τούτοις παρ' αὐτοῦ διεγόρευτο. 10
 ἐκεκράγει γὰρ διαρρηθῆναι “Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρας τὰ ἔτη πρὸς
 πλείστον ὀδεύσειεν.” ὡς δὲ ταύτης τῆς ἀναρρήσεως διενήχθητο,
 C ἐπλήσθησαν ἀθυμίας καὶ πολυειδοῦς ἐνεφορήθησαν θλίψεως,
 ἀλλ' ὁμως τὸ προσταγὲν ἐξεπλήρουν· καὶ τὰ τῆς ἀντοκρατορίας
 διετετράνωτο. 15

Καὶ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἀνακαλύπτεται, καιροῦ λαβόμενα
 εὐαγοῦς καὶ θεοφιλείας ἀνδρῶν εὐπροθέτων, τῆς στυγητῆς αἰρέ-
 σεως τῶν εἰκονομάχων διωσρέσεως ἀπὸ βασιλείας Λέοντος τοῦ
 Ἀμαληκίτου μέχρι χρόνων λ'. εἶχοντο δὲ τοῦ εὐθέως σκοποῦ ὃ τε
 Θεόκτιστος, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς Μανουὴλ, εἰ καὶ διὰ μέσου 20
 V. 38 τινὸς παρεμπροσθέντος διώκλασεν. ἀλλὰ περιπίπτει τινὶ ἀρρωστίᾳ,
 δι' ἧσπερ ἀπέγνωστο· καθ' ἣν θεὸς παραδοξοποιῶν ὡς ἐπὶ τοῦ
 Ἐζεκίου δηλαδὴ καταφαίνεται. συνεχέτο τοίνυν τῇ νόσῳ καὶ

10. αὐτῶν] αὐτὸν L.

17. Θεοφιλείας L.

cinii comitate cum beneficentia coniuncta neutiquam officio desumus. Quapropter decet vos nobis referre gratiam, dictorum et factorum oboedientia: atque quod nostro iudicio placitum fuerit, hoc facite ut vobis placeat, placitoque studiose et volenter oboedientiam, etiam periculi tenus cuiusvis, accommodate et ostendite.” His cum egs adhortatus fuisset, statim omnes promptam erga ipsum voluntatem et oboedientiam multiplici iureiurando detulerunt: putabant enim cum in animo habere affectionem imperii, ac propterea talia incantare. Sed contrarium ipse indicavit: clamavit enim clara voce “Michaelis et Theodorae anni longissime procedant.” Quam acclamationem ut perceperunt, tristitia repleti sunt variaque anxietate satiati, sed tamen iussionem impleverunt: atque imperii initi ratio fama divulgabatur.

Atque orthodoxa fides revelatur, occasionem nacta piam et virorum bonum propositum habentium religiosum affectum, cum detestabilis haeresis imagines oppugnantium deducta fuisset inde ab imperio Leonis illius Amalecitas ad trigesimum annum. Tenebant autem hoc rectum consilium Theoctistus, ac praeterea ipse Manuel, etsi hic interveniente tempore quodam nutaret. Sed incidit in aliquem morbum, ob quem pro desperato habebatur: in illo morbo deus miraculose agere visus est, ut in Ezekia scilicet. Hoc igitur morbo tenebatur, et vehementer maceraba-

ἄξιολόγους τῶν ἐπὶ τῆς φυλακῆς βασιλέως, τοῦ πατριαρχείου καταγαγεῖν· οἷς οὐκ ἐνεδίδου πρὸς κάθοδον. οἱ δὲ καὶ βουλό-
 μενοι τοῦτον καταβιβῶσαι ὅμως οὐ πείθουσι, παρ' αὐτοῦ κακο-
 τρόπως μεταπεισθέντες τοῦτον τέως ἔῤῥαι· διὸ περὶ γε τούτου
 ἢ τοῖς ἀποστελλασιν ἀπαγγέλλουσι, καὶ κατ' αὐτοῦ πλείονα τὴν
 ὄρμην διεξάπτουσιν. εἰσῆει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ πατρικίος Βάρδας,
 πεισόμενος ὅτου χάριν τοῦ πατριαρχείου οὐκ ἀπανίσταται· καὶ
 τὴν ἀπολογία ἐμεθοδεύει, δεικνὺς τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα δι' ὀβε-
 λίσκων κατάστικτον αὐτῷ, ἐπειπὼν ὅτι παρὰ τῶν ἐκπεμφθέντων
 ὡς ἐθνικῶν ἐπεπόνθει τοιαύτην ἀναιτίως ποινήν, “δι' ἧς χαλε- B
 πῶς ἄγαν ἔχων, εἰ οἶόν τε, τὸ παρὸν συγχωρηθεῖην τῆς κατα-
 βίσεως· ἐπεπόνθειν δὲ μάλιστα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἀρ-
 μενίων καὶ τῷ τῶν ἔξκουβίτων ἐμπρέποντος τάγματι.” τοῦτον
 δὲ φησιν, ὡ ἀκροαταί, ὁ βδελυκτὸς καὶ πυμβέβηλος, τὸν κε-
 5 χρηματικῶτα ἀπόγονον Ἀρμενίων, ἐξ ἀρχηγῶν καὶ συναυταδέλ-
 φων στυλέντα πρὸς βασιλέα Θεόφιλον ἐπικηρυκείσεως ὄμηρον,
 ὃς οὐ μετὰ μακρὸν χρόνον διὰ τε τὴν αὐτοῦ ψυχῆς τε καὶ σώμα-
 τος εὐκοσμίαν καὶ τὴν ἄλλην περὶ τὰ βέλτιστα φιλόκαλον πρόθε-
 10 σιν δρογγάριος τοῦ ἀριθμοῦ ἦτοι τῆς βασιλικῆς βίβλης καθίστα-
 ται, ἐντεῦθεν πατρικίος τε καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου γεραίρε- C
 ται. τοῦ οὖν δραματοουργήματος κατὰ κακόφρονα γνώμην ἀπε-
 λεγχθέντος, εἰς θυμὸν μᾶλλον ἐξῆγγεν τὸν ἵταστὴν ἔμφρονα,

8. ἐμεθοδεύει L.

18. φιλόκαλον L.

de custodia imperatoris, ut eum sede patriarchali dimoverent, his ille non cessit. Qui quamvis conarentur eum abducere, tamen permovere non potuerunt, ab ipso malitiose eo inducti ut eum interim missum facerent: quapropter de ea re iis qui ipsos miserant renuntiant, maioremque adversus eum excitant impetum. Ivit ergo ad eum patricius Bardas interrogatum quamobrem e patriarchali sede non discederet. At is respon- sionem et excusationem meditatus ostendit ventrem suum obeliscis com- punctum, subindicans ei quod ab iis qui missi ad ipsum fuissent, tam- quam ab ethnicis, perpassus fuerit sine causa talem cruciatum, ex quo male admodum affectus remitti sibi decessionem in praesens, si fieri pos- set, postulabat; “passus sum, inquit, praecipue multa a Constantino illo ex Armeniis, conspicuo in excubitorum cohorte.” Istum scilicet dic- cit, o auditores, homo execrabilis ac profanissimus, oriundum ex Ar- meniis, a ducibus ac fratribus missum ad imperatorem Theophilum lega- tionis obsidem, qui non multo post tempore, cum propter animi corpo- risque decorem, tum propter reliquam rerum optimarum elegans stu- dium, drungarius numeri sive imperatoriae vigiliae constituitur, exin patricius et logotheta cursus salutatur. Itaque machinatio pravi animi deprehensa in iracundiam adhuc magis coniecit inquisitorem prudentem,

τῆς ταύτης μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς πατρικίων. ἀλλ' ἀντίπιπτεν αὕτη τούτοις καὶ τῷ Μανουὴλ ἐπὶ μῦλλον, εἴτε διὰ τὴν τοῦ τηλικούτου μετάθεσιν πράγματος, εἴτε διὰ φιλαν-
D θριαν ἰσως παράλογον, προτιμωμένην τοῦ Θεοῦ τὰ ἀνθρώπινα. εἰρήκει γὰρ πρὸς Μανουὴλ ὡς “ὁ ἐμὸς ἀνὴρ γε καὶ βασιλεὺς 5 μακαρίτης σοφίας ἀρκούντως ἐξείχετο, καὶ οὐδὲν τῶν δεόντων αὐτῷ ἐλελήθει· καὶ πῶς τῶν ἐκείνου διαταγμάτων ἀμνημονήσαντες εἰς ἑτέραν διαγωγὴν ἐκτραπήμεν;” ταῦτα εἰποῖσης κατη-
 πείλησε σωφρόνως ὁ Μανουὴλ ὡς “εἴπερ τῶν εἰκόνων μὴ φρο-
 τίσειας ἀναμορφῆς τε καὶ προσκυνήσεως, ἑτέρως τὰ τῆς εὐνοίας 10 ἢ αὐτῆς τῆς βασιλείας, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, διατεθήσεται.” τούτοις τῷ φαινομένῳ καταπισοῦσα ἡ βασιλὶς, τῷ δὲ νοουμένῳ καὶ μάλα χαρεῖσα, τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαφίησι καὶ σὺν αὐτοῖς
E διανίσταται· καὶ τοὺς ὀρθοδόξους τοῖς τοῦ κανικλλου ἐνδαιτή-
 μασιν ἀγείρεσθαι διεθεσμοθέτησεν, ἀκῆϊσε πρὸς ἀλλήλους γυ- 15
 μνάζειν τὰ περὶ ὀρθοδοξίας προβλήματά τε καὶ δόγματα.

Καὶ ταχέως μετὰ προσηκούσης τῆς διασκέψεως αἱ τε θεῖαι εἰκόνες ἀνεμορφοῦντο καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸ ὀρθοτομοῦν μετεκλίνετο, τῶν ἐν αὐτῇ ἱερέων, πρὸς δὲ καὶ ἀρχιερέων, τῶν μὲν μεταστοιχειουμένων τῆς δυσσεβείας, τῶν δὲ ἀνθεστηκότων 20 τῷ εὐσεβεῖ δόγματι καὶ δικαίως ἐξωθουμένων, καὶ πρό γε πάν-
V. 39 των Ἰαννοῦ τοῦ δυσσεβοῦς πατριάρχου τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου καθαιρουμένου. τοιγαροῦν ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν ἄνδρας

religioni verae adhaereret, adiutante, ut aiunt, etiam patricia matre eius germanisque eiusdem patricii: sed illa istis obstitit, ac Manueli multo magis, sive propter tantae rei mutationem, sive ob amorem erga maritum fortasse nimium humana divinis praeferens. Dixit enim ad Manuelem “maritus meus et imperator beatae memoriae, sapientia sufficienter instructus erat, nec eum quid fieri deceret aut e re esset latebat: quomodo igitur illius constitutionum immemores ad aliud institutum deflectemus?” Haec locutae minatus est moderate Manuel dicens “siquidem imaginum non procurabis instaurationem et cultum, alia ratio benevolentiae aut ipsius etiam imperii existet deo volente.” His consternata imperatrix ut quidem videbatur, ut autem intelligi poterat admodum laeta, quod placeret ipsis permittit cumque ipsis exsurgit, atque orthodoxis conventum in caniciei mansionibus indicit, utque ibi inter se examinant orthodoxae fidei quaestiones et decreta.

Ac celeriter cum decenti consideratione divinae imagines instaurabantur, ecclesiaeque ad rectum sensum dirigebatur, sacerdotibus principibusque sacerdotum partim deserentibus impietatem, partim reluctantibus pio decreto iureque et merito eiectis; Iohanne ante omnes, illo impio patriarcha, sede pulso. Ad quem cum misissent viros praestantes

ἀξιολόγους τῶν ἐπὶ τῆς φυλακῆς βασιλέως, τοῦ πατριαρχείου καταγαγεῖν· οἷς οὐκ ἐνεδίδου πρὸς κάθοδον. οἱ δὲ καὶ βουλό-
 μενοι τοῦτον καταβιβάζουσι ὁμῶς οὐ πείθουσι, παρ' αὐτοῦ κακο-
 τρόπως μεταπεισθέντες τοῦτον τέως εὔσαι· διὸ περὶ γε τοῦτου
 5 τοῖς ἀποστείλασιν ἀπαγγέλλουσι, καὶ κατ' αὐτοῦ πλείονα τὴν
 ὕμνην διεξάπτουσιν. εἰσῆει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ πατρικίος Βάρδας,
 πευσόμενος ὅτου χάριν τοῦ πατριαρχείου οὐκ ἀπανίσταται· καὶ
 τὴν ἀπολογίαν ἐμεθοδεύει, δεικνὺς τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα δι' ὀβε-
 λίσκων κατάστικτον αὐτῷ, ἐπειπὼν ὅτι παρὰ τῶν ἐκπεμφθέντων
 10 ὡς ἑθνικῶν ἐπεπόνθει τοιαύτην ἀναιτίως ποινήν, “δι’ ἧς χαλε- B
 πῶς ἄγαν ἔχων, εἰ οἷόν τε, τὸ παρὸν συγχωρηθεῖην τῆς κατα-
 βύσεως· ἐπεπόνθειν δὲ μάλιστα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἀρ-
 μενίων καὶ τῷ τῶν ἔκκουβίτιον ἐμπρέποντος τάγματι.” τοῦτον
 δὲ φησιν, ὡ ἀκροαταί, ὁ βδελυκτὸς καὶ παμβέβηλος, τὸν κε-
 15 χρηματικὸτα ἀπόγονον Ἀρμενίων, ἐξ ἀρχηγῶν καὶ συναυταδέλ-
 φων σταλέντα πρὸς βυσιλέα Θεόφιλον ἐπικηρυκέσειως ὄμηρον,
 ὃς οὐ μετὰ μακρὸν χρόνον διὰ τε τὴν αὐτοῦ ψυχῆς τε καὶ σώμα-
 τος εὐκοσμίαν καὶ τὴν ἄλλην περὶ τὰ βέλτιστα φιλόκαλον πρόθε-
 σιν δροηγῆριος τοῦ ἄριθμοῦ ἦτοι τῆς βασιλικῆς βίβλης καθίστα-
 20 ται, ἐντεῦθεν πατρικίος τε καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου γεραίρε- C
 ται. τοῦ οὖν δραματουργήματος κατὰ κακόφρονα γνώμην ἀπε-
 λεχθέντος, εἰς θυμὸν μᾶλλον ἐξῆγεν τὸν ἔταστὴν ἔμφρονα,

8. ἐμεθοδεύει L.

18. φιλόκαλον L.

de custodia imperatoris, ut eum sede patriarchali dimoverent, his ille non cessit. Qui quamvis conarentur eum abducere, tamen permovere non potuerunt, ab ipso malitiose eo inducti ut eum interim missum facerent: quapropter de ea re iis qui ipsos miserant renuntiant, maioremque adversus eum excitant impetum. Ivit ergo ad eum patricius Bardas interrogatum quamobrem e patriarchali sede non discederet. At is responsum et excusationem meditatus ostendit ventrem suum obeliscis compunctum, subindicans ei quod ab iis qui missi ad ipsum fuissent, tamquam ab ethnicis, perpeusus fuerit sine causa talem cruciatum, ex quo male admodum affectus remitti sibi decessionem in praesens, si fieri posset, postulabat; “passus sum, inquit, praecipue multa a Constantino illo ex Armeniis, conspicuo in excubitorum cohorte.” Istum scilicet dicit, o auditores, homo execrabilis ac profanissimus, oriundum ex Armeniis, a ducibus ac fratribus missum ad imperatorem Theophilum legationis obsidem, qui non multo post tempore, cum propter animi corporisque decorem, tum propter reliquam rerum optimarum elegans studium, drungarius numeri sive imperatoriae vigiliae constituitur, exin patricius et logotheta cursus salutatur. Itaque machinatio pravi animi deprehensa in iracundiam adhuc magis coniecit inquisitorem prudentem,

δι' οὗ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικρατείας ἐνδίκως ἐκπέπτωκεν, τῷ κατηγορηθέντι μᾶλλον, κἄν μὴ ἐθέλων, δωρησάμενος ἀπαρέγγραπτον ἔπαινον. καὶ εὐσεβῆς ἀντιστέγεται πατριάρχης Μεθόδιος, ἐν ἑαυτῷ πλείστα τὰ ὑπὲρ εὐσεβείας στίγματα καὶ τῆν δι' εἰρκτῆς συμπρώσης τῶν τριχῶν ψίλωσιν οἷά τινα γέρον προκο-5 μιζόμενος. τούτῳ τὰς ἀρχιερατικὰς ἀγκύρας ἐπέδωσαν σὺν ἀποδοχῇ πάση Θεοφόρων ἀπάντων ἀνδρῶν, τῶν τε τῇ βασιλίδι περιροστούντων καὶ τῶν πανταχόθεν πρὸς ταύτην ἐληλυθότων. καὶ D γὰρ κατὰ διωρισμένην ἡμέραν τῆς αὐτῶν συνελεύσεως, καθ' ἣν ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία τῆν ἑαυτῆς εὐπρέπειαν ἀμφεβύλλετο, κυ-10 τίσαισιν ἐκ τοῦ περιωνύμου ὕρουσ Ὀλύμπου Ἄθω τε καὶ τῆς Ἰδης, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ κατὰ Κυμινῶν συμπληρώματος, περιφανῶς τῆν ὀρθοδοξίαν κηρύσσοντες, βασιλικαῖς τε διωμοιβαῖς καὶ σεβασμοῖς υἱοῖς ἱκανωθέντες πρὸς τὰς ἰδίας σκηναῖς ὑπεχώρησαν· ὧν ἕκτοτε καὶ μέχρι τῆς δεῦρο οἱ τῆς ὀρθοδοξίας λιμένες Χριστοῦ 15 δυνάμει φρουρούμενοι διατηροῦσιν ἀχέιμωνες.

Ταῦτα μὲν ἐν πρώτοις Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρου, τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, τὰ κατορθώματα. ὁ δὲ Ἰωνῆς τινὶ μοναστηριῷ ἐγκαθειρθεὶς καὶ ἐν μέρει τοῦ κατ' ἐκεῖνο ναοῦ κατιδὼν τοῦ E σωτήρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν σαρκαῖον χυρκατῆρα, οὐ μὴν 20 ἀλλὰ καὶ τῆς Θεομήτορος καὶ τῶν στρατιαρχῶν, διωρίσατο τῷ ἑαυτοῦ ὑπηρετῇ διανιόντι τῶν σεβασμίων εἰκότων ἀνορῶσαι τὰ ὄμματα, φάσκων ἀμηχανεῖν πρὸς ταῦτα τῆν ὀρατικὴν προτείνου-

19. ἐκείνω ναοῦ κατιδὼν L.

per quem etiam ecclesiastico principatu iure ac merito excidit, incusato magis, quamvis non sponte, largitus laudem haud subditiciam. Piusque ac fidelis in eius locum introducit patriarcha Methodius, in se ipso plurimas pietatis inscriptas notas et ex carceris squalore capillorum raritatem quasi quaedam iniquia virtutis prae se ferens. Huic summi sacerdotii ancoras tradiderunt, cum approbatione summa omnium religionum hominum, cum eorum qui in imperatoria urbe versabantur, tum eorum qui undique in eam convenerant. Etenim definito quodam die eorum conventus, in quo ecclesia suum decus et ornatum induit. descenderunt ex celebri monte Olympo, Athone item et Ida, quin et ex congregatione ad Cyninan, aperte et clare veram fidem praedicantes, imperatoriisque remunerationibus et honorariis decentibus affecti ad sua tabernacula recesserunt: quorum verae fidei portus ab illo tempore ad hunc usque diem virtute Christi custoditi permanent tempestatis expertes.

Haec prima sunt Michaelis ac Theodorae, piorum imperatorum, facta praeclara. Porro Iohannes cuidam monasterio inclusus atque in parte templi in eo conspicatus salvatoris Christi dei nostri carnalem imaginem, deiparae item et archangelorum, praecepit suo ministro ut ascenderet et venerandarum imaginum effoderet oculos, dicitans haud se posse ad

σθαι αἰσθησιν, εἰκονιστῆς ἐκ νεότητος ὁ τρισκατάρτος καθε-
 στῶς καὶ μονῆς τῶν ἀθλοφόρων Σεργίου καὶ Βάκχου τῆς βασι-
 λεῦσιν ἀφωρισμένης προβάθμιος. ὡς οὖν ἐπύθετο ταῦτα ἡ Θεο-
 σεβεστύτη δέσποινα Θεοδώρα, ζήλω τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγάπῃ V. 40
 5 σεις διακαῶς ἐκεκίνητο, καὶ τοὺς αὐτοῦ μισητοὺς ὄφθαλμοὺς
 ἐκμοχλεύειν προτεθύμητο, κἂν δείξεισι παρὰ τινων ἐκεκώλυτο·
 ὄθεν τινὺς τῶν δορυφόρων ἐκπέμψασα πρὸς αὐτὸν σ' ἰώροις ἐμά-
 στιξεν.

Οἱ οὖν αἰρετικοὶ τοῖς προσυχθεῖσι προπετῶς διαπληκτιζό-
 10 μνοι, χρήμασιν ἱκανοῖς φρενυπατήσαντες κόρην πρὸς τὰ δημό-
 σια ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατηγορήσιν τοῦ πατριάρχου, σὺν τῷ ἔξ
 αὐτῆς τεχθέντι υἱῷ Μητροφάνῃ, τῷ κατὰ καιροὺς τινὰς προέ-
 δρῳ τῶν Σμυρναίων πόλεως χρηματίζοντι, κρηψιγαμίας ἔγκλημα
 15 θριαμβέουσιν, ἐντεῦθεν πλείστος παρὰ τῶν κακοδόξων ἐπισυν-
 ἰσταται τάραχος ἐπισχετλιαζόντων ἡμῖν καὶ ἀμέτρως ἐπεγγελάων-
 των. οὗ χάριν τῷ πατριαρχεῖω προσίασιν ὁ πρῶτα φέρων Μα- B
 νουήλ ἐν μαγίστροις, καὶ ὁ πατρίκιος καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλίου καὶ
 λογοθέτης τοῦ δρόμου Θεόκτιστος, σὺν ἑτέροις συγκλητικοῖς,
 κατηφιῶντες ἐπὶ τοῖς ἀναίδην ἐνωτισμένοις. οὗς ὁ ἀρχιερεὺς
 20 ἐπιδὼν καὶ τῆς κατὰ βύθος ἀνίας τῶν συνεληλυθότων εὐσεβῶν
 ἐπαισθόμενος, μηδμιῶς τε πρὸς ὀρθοδόξους [ἐαυτὸν] θέλων
 πέτρα σκανδύλου τίθεσθαι καὶ λίθος προσκόμματος, τὰ κρύφια

13. τῶν σμυρναίων L. *ibid.* κρηψιγαμίας L.
 λότων L. 22. κρύφα L.

15. ἐπεγγε-

ea dirigere oculorum aciem; cum effigiarius in iuventute execrabilissimus ille fuisset, atque monasterio Sergii et Bacchi martyrum, quod imperatoribus dicatum, praepositus. Ut igitur id audivit piissima domina Theodora, zelo amoris erga Christum ardentem commota fuit, illiusque invisos oculos eruere volebat: sed precibus quorundam prohibebatur: proinde missis aliquot ex satellitibus ad eum, ducentis illum flagrorum verberibus flagellavit.

Ceterum haeretici, his eis obvenientibus proterve certantes, pecuniis multis corruptam mulierculam subornarunt, ut publice in ecclesia accusaret patriarcham, cum filio ex ea nato Metrophane, qui quodam tempore praepositus Smyrnaeorum urbis fuit, occultarum nuptiarum crimen iactans. Hinc maxima a male sentientibus excitatur turba, nos vexantibus et sine modo irridentibus. Quapropter ad patriarchalem sedem ad-eunt Manuel primarius inter magistros, et Theoctistus patricius ac caniclei praefectus atque etiam cursus logotheta, cum aliis senatoris visis, maestri ob ea quae vulgo propalam audirentur. Quos summus sacerdos conspicatus, cum profundum maerorem piorum qui convenerant sensisset, minimeque vellet orthodoxis se ipsum petram scandali exponere ex lapidem offensionis, occultam turpitudinem denudat verecundus ille in oculis

αἰσχη ἀπογυμνοῦ ὁ αἰδέσιμος πάντων ἐν ὄψεσιν, καὶ εὐρητο παρὰ τὸ εἶδος μαρμαριῶ τῆς φύσεως ἰσκληκῶς, ὃν μεταίως ἐν C θύνητο, καὶ τὸ αἷτιον ἐρεῖν διανίστατο, ὅτι περ “ἐν Ῥώμῃ διώγων, ἀποστυλεῖς πρὸς τὸν ἀρχιερεῖα ταύτης διὰ τὰς ἐπὶ Νικηγύρου τῆ πατριάρχῃ αἰτιαθείσας ἐπαγωγάς, πλεῖστα ἐπισινιάσαι μετὰ 5 γαργαλισμοῖς τὸν Σατανᾶν, ἱκανῶς τε περὶ τούτου Πέτρῳ τῷ ἀποστόλῳ ἐπεντυχεῖν, ἀλλοτριῶσαι τῆς ἐνσωματούσης κινήσεως. καὶ δὴ ἐμοῦ ῥύκτιορ ἐν τῷ ἀποστολίῳ ἐναζομένου, ἐπιστάντι τὸν κορυφαῖον δεξιᾷ τῇ χειρὶ τὰ αἰδοῖα κυταπιέσαι καὶ ἐπιφθέξασθαι μὴ τοῦ λοιποῦ πτοεῖσθαι τὴν φιλήδονον ἔγχεσιν μήτε τὴν 10 ἐκ ταύτης εἰς τὸ ἐξῆς ἵφορᾶσθαι ζωπύρησιν. ἐγὼ δὲ διωπνισθεῖς μετὰ σφοδρῆς ἀληθύνος περιήλθον ἐν σαρκικῇ τοιαύτῃ, κυθῶς ὁρᾶτε, νεκρότητι.” τοιαῦτα τοῦ πατριάρχου ταπεινο- D φρόνως ἐλπόντος πανάληθες, τῆς κατηφείας οἱ συμπαρόντες διίσταντο. ἐξ ὧν Μανουὴλ πρὸς ἀνέτασιν τῆς γυναικὸς ἀγωνίζεται 15 διασுφησθαι τὸ ἀκριβές, τὸ ξίφος ἐπανατείνων καὶ παρὰ τίνος ἔποβεβλήσθαι αὐτὴν ἀνετιύζων. ἡ δὲ τοῖς κατ’ ἀπειλήν λόγοις ἐκ τῆς ξιφῆρους ἐκτύσεως τὴν ἀλήθειαν παρεδήλου, διὰ τῶν πρὸς τοῦτο συσκευασθέντων καὶ ποσὸν ὕσον χρήματος καταβαλομένων, καὶ τῷ εἰς τι ἀγγελίδιον τοῦτο εἶναι ἀπόθετον καὶ ὑπο- 20 κεκρίφθαι κατὰ τι κιβώτιον σίτον ὑπάρχον κατὰπλεον. καὶ καθὼς ἀνωμολόγητο ταύτῃ, οὕτως τὰ τῆς εὑρέσεως ἐμφανῶς ἐγνωρίζετο, καὶ οἱ αἰρετικοὶ τηνικαῦτα ἄγλυσιν αἰσχύνῃς ἡμαῦρωντο.

12. ἀληθῶνος L.

13. ὁρᾶται L.

18. f. ἐξετάσεως.

19. καταβαλλομένων L.

20. τῷ] τὸ L.

omnium, et inventus est praeter solitum marcure naturae tabefactus: quare vana erat accusatio. Causam etiam eius rei indicavit: se, cum Romae ageret missus ad summum sacerdotem eius urbis propter intentata Nicephoro patriarchae crimina, valde vexatum fuisse titillationibus a Satana, multumque de ea re supplicasse Petro apostolo, ut liberaretur a corporis pruritu. “Atque cum per noctem, inquit, in templo apostoli dormire, coryphaeus ille apostolorum mihi adstant dextera manu virilia mea pressit, dixitque ne deinceps timerem voluptuosam concupiscentiam, neve opinarer eam in posterum revicturam. Ego autem somno excitatus cum vehementi dolore, ambulavi ex illo in eiusmodi carnali mortificatione, ut videtis.” Haec patriarcha humiliter locuto verissime, contristari praesentes destiterunt. Post haec Manuel ad examiuandam mulierem se accingit, ut verum indicaret, intentans ei gladium. quarens a quo subornata esset. Quae propter minas verborum gladiique intentionem, veritatem indicavit de iis qui ea omnia struxissent et certam summam pecuniae dedissent; eamque in quodam vasculo esse repositam atque absconditam in quadam arca frumenti plena. Atque ut ab ea dictum fuerat, res inventa et patefacta est. Tum haeretici caligine

οἷς ὁ Θεοφιλῆς πατριάρχης τῶν εἰς αὐτὸν ἐπταισιμίων παρέσχε Κ
 συμπάθειαν, τοῦ οὗ συγχωροῦντος Χριστοῦ τῷ νόμῳ πειθόμε-
 νος. διὸ καὶ παρὰ τῶν ἐπιστατόντων τοιοῦτου ἐλέγχου κατὰ
 τῶν ἐλεγχθέντων ἔκτοτε διώρισται αὐτοῖς πρὸς ἀντέκτισιν, κἄν
 5 ὠφελείας ἀντιχομένην, ὅπως κατὰ τὸ τῆς ὀρθοδοξοποιῦ ἡμέρας
 γενέθλιον ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου τιμωμένου ναοῦ
 τῆς λιτανείας μετὰ λαμπάδων προάγειεν. [Βλαχέρναις. ἀπό V. 41
 τινος ἀρχηγῶ Σκύθου Βλαχέρνου ἀναιρεθέντος ἐκεῖσε περιήμι-
 σται.] καὶ τὸ τοιοῦτον ἰδίωμα χρόνῳ πολλῷ μέχρι διήρκεσεν,
 10 διακατερουόντων δὴλον ὅτι τῶν ἀλλοδόξων ἐν τῇ κατὰ τὸν μέγαν
 ναὸν ἐπισυναγωγῇ καὶ τὸν ἴδιον ἀναθηματισμὸν διενηχουμένων
 ἐπὶ Θριάμβῳ τῆς παντομοῦς αὐτῶν ἀποστάσεως.

Κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ ἢ τῶν Ζηλικῶν αἴρεσις ἀνεφάνη σὺν
 τῷ ἀρχηγῷ αὐτῶν Ζήλικι, ὅτι τῶν βασιλικῶν ἐν πρώτοις ὑπο-
 15 γραφῶν, ὅς ἐν ἐσθίμῳ ἡμέρᾳ καὶ βυσιλείῳ προῦδῳ ἐν τῇ μεγ-
 στη ἐκκλησίᾳ Θεοῦ τὰ τῆς αἰρέσεως κατὰδηλα τεκτηνάμενος μετὰ
 τῶν ὁμοφρόνων ἐμφωτίοις ἐσθῆσιν ἡμφύιστο, χρισθεῖς τῷ μύρῳ Β
 τῆς τελειότητος.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ καλῶς τὰ τῆς πολιτείας ἐκεκυβέρ-
 20 νητο παρὰ τε βυσιλέως Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρου τῆς τούτου μη-
 τρός, μεσιτευόντων τῶν προδηλωθέντων ἀνδρῶν. ὁ δὲ ἀρχη-
 γὸς Βουλγαρίας. (οἷς τὸ γένος ἐξ Ἀβύρων τε καὶ Χαζάρων, ἀπὸ
 Βουλγάρου κυρίου ὀνόματος, ὅς παρὰ Ῥωμαίων ἐν κατοικήσει

20. καὶ om. L.

pudoris obfuscati sunt. Quibus pius ille patriarcha delictorum veniam
 dedit, Christi septuaginta septem remittentis legi obtemperans. Itaque
 ab iis qui praefuerant eiusmodi inquisitioni, in deprehensos et convictos
 statutum duntaxat est, ad ultionem cum utilitate etiam coniunctam, ut
 in orthodoxiae renatae natali die ab ea quae in Blachernis est deiparae
 sacrata aede litaniam cum facibus praecederent: [Blachernae a quodam
 duce Scytharum Blacherno ibi interfecto nominatae:] isque mos singula-
 ris longo tempore usque duravit, tolerantibus scilicet heterodoxis id in
 congregatione in magno templo, ut anathema contra se ipsos audirent,
 ob triumphatam eorum detestabilem haeresin.

Porro illis temporibus Zelicum haeresis exorta est cum auctore suo
 Zelice, uno ex primariis amanuensibus imperatoris. Qui cum festo quo-
 dam die in solenni pompa imperatoris haeresin suam publicaret, tunc
 statim, una cum assecclis, albis tunicis ac vestibus induitur unctus un-
 guento perfectionis.

Interea imperium bene administrabatur ab imperatore Michaelē ac
 Theodora matre eius, mediantibus viris illis quos dixi. Dux autem Bul-
 gariae (cuius incolarum genus ex Avaris et Chazaris, a Bulgaro, no-

Δορυστόλου και τῆς Μυσίας γεγένητο) ἐπαχθῆ προΐησι ρήματα ἐπιδρομῆν Ῥωμαίοις ἐπαπειλῶν. ἡ δὲ βασίλισσα τούτῳ ἀνδριόφρονως μετὰ τοῦ ἑαυτῆς στρατοπέδου ἄκρι-Βουλγαρικῆς γῆς αὐθις ἐπαναστεῖν ἐμεγαλαύχησεν· “καὶ εἰ μὲν γυναῖκα ἠττήσεας, οὐδέν σοι πρὸς νίκος τὸ καύχημα· εἰ δὲ καὶ ὑπὸ ταύτης ἐκνικη-5
C θείης, πᾶσι τὸ σὸν ἠττήμα καταγέλαστον.” ταῦτα ὁ Σκύθης συνεῖς ἠρεμεῖν κατὰ τὴν ἰδίαν χώραν διέγωνκεν.

Οὐ πολὺς δὲ χρόνος προειβεβήκει, καὶ ἡ τῶν λεχθέντων ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοια διαφθείρεται, καὶ ἐξύπτεται τις ἕρις χαιρέκακος παρὰ Θεοκτίστου πρὸς Μανουήλ, εἰς ἀποικίαν 10 αὐτὸν διωθήσασα. τῷ παλατίῳ γὰρ μετ’ αὐτοῦ γε συνῶκιστο, καὶ ἄμφω τὰ τοῦ κοινοῦ διεπραγματεύοντο· καὶ καθοσίωσαν ὑποσμύχουσαν διεσυκοφάντει, ἀλλ’ ἐν παραβύστω τῇ περισκεψεῖ· ἥς ἐντέγγως καταστοχασάμενος ὁ Μανουήλ οἴκιδε χωρεῖν καθ’ ἑαυτὸν τίθεται, κἀκεῖθεν τοῖς βασιλεῖσις ἐπιδημεῖν καὶ 15
D συμπράττειν τὰ δέοντα. κατώκει δὲ τοῖς κατὰ τὴν κιστέραν χώροις τοῦ Ἄσπαρος, ἦν ἐκεῖνος ἰδρύσατο, δι’ οὗ καὶ τὴν προσηγορίαν αὕτη ἀπελήφεν· καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον βιώσας ἐνδόξως ἀποβειβίωκει, ἀποκαταστήσας τὸν ἑαυτοῦ οἶκον μονασταῖς καταγώγιον, ἐν ᾧ καὶ κεκήδευτο. 20

Μετὰ δὲ τὴν ἐκ τοῦ παλατίου αὐτοῦ ἀποικίαν φθόνην τῷ πρὸς τὸν Θεοκτίστον διεγείρεται Βάρδας, αὐτὸν ἀφαντῶσαι, καὶ

11. διωθίσασα L.

18. ἀποβιώσας L.

mine proprio, qui a Romanis Dorystolum et Mysiam incolendam habuit) molesta iactabat verba, incursionem Romanis minitans. Cui imperatrix virili animo cum suo exercitu usque in Bulgaricum solum se occurruram et obstituram gloriose denuntiat: “et si quidem, inquit, mulierem viceris, nihil tibi ad gloriam victoria: quod si vero a muliere victus fueris, omnibus tua clades derisui erit.” Quibus intellectis Scythia quiescere in sua regione decrevit.

Ceterum non multum temporis processit, et praedictorum virorum inter se concordia dissolvitur, excitaturque contentio malevolens a Theoctisto adversus Manuelem, quae hunc ad migrandum impulit. nam in palatio cum illo habitabat, et simul rem summam administrabant: atque hunc ille crimine maiestatis gliscente insinulat, sed occulte per cautionem; quam industrie odoratus Manuel, domum secedere, ut solus esset, statuit, atque inde, cum res postularet, adesse ad commune officium in regiam. Habitabat autem ille apud cisternam Asparis loca, quam hic extruxit, a quo eadem nomen etiam accepit: atque cum diu vixisset, gloriose vita functus est, mutata domo sua in habitaculum monachorum, ubi etiam sepultus est.

Post migrationem autem Manuelis ex palatio invidia erga Theoctistum excitatur Bardas ad hunc e medio tollendum, idque hoc modo ma-

τρόπῳ τοιούτῳ τεχνάζεται. παρετίθησι βασιλεῖ Μιχαὴλ τὴν μητέρα φρονεῖν εὐτυγῆ γάμον ἢ ἐν μιᾷ τῶν αὐτῆς θυγατέρων ἐπισκευάσασθαι, δι' οὗ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ποιήσειεν ἔκδοτον, τοῦτόν τε καθαιρήσειν αὐτῆς καὶ ἀπορριματώσαι. ὡς δὲ τοῖς 5 τοιούτοις λόγοις ἐκεκλυδώνιστο Μιχαὴλ, ἐπέειπε τὸν Θεοκτίστον· τοῦτων αἴτιον ἔσεσθαι. καὶ ἐμμεριμῶσιν ἀμφότεροι περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεως, δολοφονῆσαι ἢ μᾶλλον ὑπερορῆσαι τοῦτον, εἶγε δυνήσονται· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ συσκευῇ προσλαμβάνουσιν ὑποστρατήγους τινὰς τῆς οἰκείας περιηρημένους ἀρχῆς, ὅπως 10 αὐτοῖς συνεργήσαιεν, ἀλλὰ μὴν καὶ Θεοδώρου τὴν σύγγονον, V. 42 ἐφ' ἣ Καλὴ Μαρία τὸ εὖσημον, ὡς ἂν καὶ αὕτη τὰ κατὰ δολοφονίαν τοῦ Θεοκτίστον συμπράξει τῷ βασιλεῖ κρυφίως, ἕξ ὑπερέτερον τετραμῆνον οἰκίσκον διόπτειραν καταστήσαντες, ἐντεῦθεν κατασημῆναι τῷ βασιλεῖ ὅπου τὸν Βάρδα ἴδοι Θεοκτίστῳ ἐπι- 15 τιθέμενον. ὡς οὖν ταῦτα περὶ τούτου διασκοπήκει ὁ Βάρδας, ταῖς πρὸς τὸν Λαυσιακὸν καθίδρυαι προσεποιεῖτο διαναπαύσασθαι τοῖς πραιποσίτοις συνεδριάζων· καὶ δὴ τὰ λογοθέτου τοῦ δρόμου πραγματικῶς Θεοκτίστον διευθετοῦντος, πάνυ τετηρη- μένως ἔσχεν ὁ Βάρδας ἐκ βασιλέως ἀπανιόντα ἢ πρὸς τοῦτον B 20 ἐπανιόντα ἐνεδρεῖεν ὡς λέων ἐν ὑποκρύφῳ ἀθρόως τε προσπηδῆσαι κατακολουθῆσαι τε καὶ ἐνστήναι ἢ καὶ μᾶλλον ὑποσκελῆσαι καταπρηνῆ. συνέιχε μὲν αὐτὸν συνέιχε πολὺς ὁ ἀγών, καὶ ἐπι-

7. περιορίσαι L.

13. τετραμῆνον L.

17. πραιποσίτοις L.

18. Θεοκτίστῳ L.

21. ἐνστήσαι L.

chinatur. Ingerit imperatori Michaeli quasi mater eius meditaretur sibi aut uni ex filiabus coniugium cum Theoctisto ineundum, per quod et imperium tradendum sit, quo ipsum exuere velit et oculis orbare. Cum eiusmodi sermonibus turbaretur Michael, subiunxit dicens Theoctistum istorum auctorem esse, cogitantque ambo de aggrediendo illo ita ut aut fraude ac dolo interficiant aut in exilium mittant potius, si possent: atque ad hanc molitionem adsciscunt duces quosdam secundū ordinis, munere suo exutos, ut ipsis sociam operam praestarent; quin et Theodoraē sororem, cui Pulchra Maria honorificum nomen, ut et ipsa in eiusmodi dolosa nece adiutrix clam esset imperatori, in superiore domuncula perforata eam speculartricem constituentes, ut inde signum daret imperatori quando viderit Bardam aggredi Theoctistum. Haec de ea re specularis et meditatus Bardas simulavit se velle in sedibus ad Lausiacum requiescere, cum praepositis una assidendo. Atque dum ea quae sunt logothetae cursus administrat Theoctistus, perdiligenter observabat Bardas ab imperatore redeuntem aut adeuntem ad eum, insidians ut leo in occulto, ut cum impetu prosiliret insequereturque et impediret aut potius supplantatum pronum prosterneret. Tenebat eum quidem tenebat magna

θλῶσαι πολλάκις διώρητο, καὶ τῆς ὕρμῆς ἀνεκόπτετο· ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ βραδέως, τῆς καθέδρας ἀνίσταται καὶ καταδρυμῶν φθάνει, καὶ ἵνα λεχθεῖη ποιητικῶς,

κόψ' ὄπιθεν κώληναι τυχῶν, ὑπέλυσε δὲ γυῖα,
καταπρηνίξας αὐτόν. καὶ εὐθέως ἐπιδίδοται σὺν κουλεῷ σπάθη⁵
ἐπώμιος, ἣν πρὸς ἀποτροπὴν ἐναντίων ἐγέμνωσεν. τῆς ἔδρας
οἱ ἀποστράτηγοι διανίστανται θαρσαλέως ἀπαμυνοῦντες τῷ ἐγ-
C χειρήματι. καὶ τῇ σκοπῷ γυναικί κατασημαίνεται βουσιλεὺς πρὸς
ἐξέλευσιν τὴν διὰ χαλκηλάτων πυλῶν Τιβερίου τοῦ ἄνακτος· καὶ
στὰς ἐκεῖσε τὸν Θεόκτιστον βασιλικῇ ψήφῳ προστέταχεν αἶρε-¹⁰
σθαι. καὶ ἐλκύνεται χαμαὶ δι' ὑπασπιστῶν μέχρι τῶν ἕξω περὶ
τὰ Σκύλα, κἀκίσε συνέχεται πρὸς τινος βασιλικῆς ἀποφύσεως
τελέσων ἐνέργημα. ὡς δὲ περὶ τούτου ἡ δέσποινα διεμεμαθήκει,
ἐξῆμι πρὸς τὸν Λανσιακὸν αὐτοσχέδιος, ἐπιζητοῦσα τὸν ταύτης
θεράποντα καὶ ἀπεκτονέαι μὴ συγχωροῦσα· ἀλλ' ἀπρακτί, κἄν¹⁵
τότε τολμηρὸν ἐπεβόα. ἔπειτα δὲ φωνῇ βριαρᾷ καταπτοηθεῖσα,
θρηνωδῶς θαλαμεύεται· τῶν ἀποστρατήγων γὰρ τις, ἐκ Μελισ-
D σηνῶν κατάγων τὸ γένος, αὐτῇ ἐπεφθέγγετο παλιandroμεῖν οἴ-
καδε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν κρουόντων ἀποκαλῶν.

Ὡς οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὰ Σκύλα ὁ Θεόκτιστος ἐκεκράτητο,²⁰
τῶν ἕξ Ἀρμενίων Κωνσταντῖνος, οὗ προμεμνήμεθα, δυσωπεῖ

4. κόψεν ὄπισθε κώλη πατυχῶν L. conf. II. ψ, 726. 5. fort.
καταπρηνή νύξας αὐτόν. 8. βασιλέως προσεξέλευσιν L.
14. ἐξίει L. 15. ἀποκτονέαι L. 17. μελισσινῶν L.
19. τὴν τοιαύτην ἡμέραν Symeon logoth. p. 435 B.

anxietas, saepeque aggrediendi impetum cepit, atque in impetu retardatus fuit: sed tamen, quanvis tarde, a sede surgit, et currens illum occupat, atque ut poetice dicatur, *Tergum percussit feriens huic membraeque solvit*, ipsumque prostravit. Ac statim traditur cum vagina gladius humeralis, quem ad propulsionem adversariorum nudavit. A sede expraetores surgunt audacter auxiliaturi in facinore. Atque a specularice muliere significatur imperatori ut veniat per aeneas portas Tiberii imperatoris: atque is consistens illic Theoctistum imperatorii calculo praecipit tollendum esse. Trahiturque iste humi a satellitibus usque ad exteriora circa Scyla, atque ibi tenetur imperatorii mandati passurus effectum. Ut autem de ea re domina certior facta est, exivit ad Lausiacum ut erat incompta, requirens suum ministrum nec permissura ut occideret: sed frustra, quamvis tunc audacter clamaret. mox namque voce asperiore conterrita, lamentans in thalamum se recepit: quidam enim expraetorum a Melissenis genus deducens ei indixerat ut recurreret domum, diem illum percussorum vocans.

Quum igitur diu apud Scyla Theoctistus teneretur, Constantinus ex Armeniis, cuius supra mentionem fecimus, commotus fuit ad ei succur-

ἀντιλαβέσθαι αὐτοῦ. οὗτος δὴ χρηστότης τρόποις φερόμενος
 τὰς πρὸς τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον φερούσας πύλας συνέπτυξεν,
 τὴν δι' αὐτῶν ἀπειργων φορὰν στρατιωτικὴν τέως ἀκρατῶς ἐρχο-
 μένην, ἕως ἂν τὰ πρὸς ἔξορταν αὐτοῦ διορίσειαν, καὶ μὴ κε-
 5 χράνθαι Χριστιανικῶ τινὰς αἵματι. τοῦτο γὰρ καὶ Βάρδα πο-
 λυμερῶς ἐπιφρόντιστο, εἶγε ῥηδῖως τὰ πραττόμενα διεξάγοιτο.
 ἀλλὰ τὸν βασιλεῖα παρορμῶσί τινες συμβουλευόντες ὡς εἶπερ μὴ
 διὰ τάχους ἀναιρεθεῖη Θεοκτίστος, ἐπανάστασις ἔσται παρὰ δε- E
 σπολῆς δυσφόρητος. τοὺς ἐκ Ταυρικῆς καθ' ἑταιρίαν Σκύθας
 10 ὁ βασιλεὺς ῥυγαδαίω προστάγματι διαρώννυσιν ἐπελθεῖν κατ' αὐ-
 τοῦ καὶ συντόμως διαχειρίσασθαι. οἱ δὲ ἐπήεσαν ὁμοθυμαδόν·
 ὡς δὲ τὰς πύλας εὔρον συνεπτυγμένας, ἐπίπερ ὁ Κωνσταντῖνος
 ἐντὸς ἐφειστήκει, κακῶ μετρίῳ τὸ ἄμετρον τῶν κακῶν ἐξιώμενος
 ἐπέξισταται, εἰ καὶ γενναῖος τὴν τε φρόνησιν καὶ τὴν ψυχὴν κα- V. 43
 15 θεστήκει· καὶ ὅσον ἐνὴν αὐτῷ σθένους ἐν τε λόγοις καὶ ἔργοις,
 κατενύζειν ἐπεχειρεῖ τοὺς ἐπιόντας κατὰ Θεοκτίστου, κατὰ τὸ
 μᾶλλον ἰκετευόμενος. ὡς δὲ τὰ τῆς σωτηρίας Θεοκτίστῳ ἐν τῇ
 δυνάμει τοῦ βοηθοῦ διητόνει, τῆς ἀνάγκης κορυφουμένης, ἐπέ-
 περ δύναμις

20 ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει

καὶ

τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ' ἀδήριτον σθένος

κατὰ τὰ λόγια, ἐξισταται τῶν πυλῶν, καὶ τῶν εἴσω ῥύδην προσ-
 κειχωρήκεισαν. καὶ τις αὐτῶν ὑπείσχεται τῇ καθέδρᾳ καθ' ἣν

1. δὲ L. 2. ἰουστινιανόν L. 5. τούτω L. 11. ἐπίεσαν L.

rendum, isque humanitatis moribus impulsus eas quae ad Iustiniani tri-
 clinium ducunt portas clausit, prohibens militarem impetum per eas im-
 modice ingruentem, usque dum de eius exilio aliquid determinaretur,
 ne inquinarentur Christiano aliqui sanguine. Istud enim et Bardae omni-
 no curae erat, si facile possent quae agerentur ad finem perduci. Sed
 imperatorem impellunt aliqui monentes, nisi celeriter interficiatur Theo-
 ctistus, rebellionem orituram a domina, vix sustinendam. Itaque Scythas
 ex Taurica sociales imperator acri ac vehementi mandato roboratos in-
 stigat ut adorirentur eum et confestim interficerent. At illi invadebant
 unanimiter: cumque portas invenissent clausas, siquidem Constantinus
 intus adstabat, malo mediocri nimium malum sanans iste cedit, quamvis
 mente animoque esset fortis ac strenuus, et quantum poterat dictis ac
 factis sedare conabatur in Theoctistum irruentes, maiorem in modum ob-
 secrans. Cum autem salutis spes Theoctisto in viribus auxiliatoris eva-
 nesceret, necessitate crescente, quandoquidem *Vis prope necessitatem*
habitat et Necessitatis est inexspugnabile robur secundum oracula, rece-
 dit a portis: illi quo impetu facto in interiora penetrant, et quidam eo-

ὁ Θεόκτιστος ὑποκίρηνται, καὶ ἐκείσε τὴν διὰ ξίφους τελευταίαν Β τομὴν αὐτῷ ἐγγαστρῆζεται. ἐντεῦθεν εἰπεῖν τῷ Βάρδα τὸν Μανουὴλ σιβυλλαίνοντα

“σπάθην γυμνώσας Βάρδα τοῖς ἀνυκτόροις,
σαυτῷ γυμνώσεις εἰς τομὴν τοῦ σαρκίου.” 5

Καὶ μετὰ βρυχὴ τὰ κατὰ τὴν δέσποιναν ἐκταράττεται· διὸ σὸν ταῖς ἐαυτῆς θυγατράσι τῆς πρὸς τὸν νῖδον ὁμοτιμίας ἐκπεπτωκὸτα τοῦ παλατίου ἐξοστρακίζεται καὶ τῇ τῶν Γαστρίων προσονομαζομένη μονῇ κατοικίζεται, καὶ τῷ μοναχικῷ μεταμβύβονται σχήματι. ὅτε δὲ αὕτη προέγνω τὰ κατ’ αὐτὴν συμβησόμενα, προσκαλεσαμένη τὴν σύγκλητον καὶ τὸ ἐν τῷ ταμείῳ χρέημα κατεμφανίσασα τὸ τούτου ποσὸν διωρῆζετο, α κεντηναρίων πρὸς C τοῖς ἕ διὰ χαράγματος τοῦ χρυσοῦ, ὡσπύτως καὶ ἀργυροῦ ὡσεὶ κεντηναρίων τριῶν ὧν τὸ μὲν κατὰ διαθήκας πυρῆκεν ὁ ταύτης ἀνὴρ, τὸ δὲ κατὰ προσθήκην, ὃ αὕτη συνέλεξεν. ἐπὶ τῇ καταβύβασει δὲ δυσχεραίνουσα τῷ νῖῳ προσενείρει τὸ ἐξ ἀπαιδευσίας πολυανύλωτον, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τούτου τὸν ἄφικτον ὄλεθρον.

Αἱ δὲ αὐτοκρατορικαὶ ἡνῖαι μόνῳ τῷ Μιχαὴλ προσανήρτηνται, καὶ ἐξ ἐτοίμου ὁ Βάρδας, οἷα πρὸς γένους τῷ βασιλεῖ ὧν, προσφκείωτο, οἷχ ἤτιον δὲ καὶ ἐκ τοιούτου τολμήματος. 20 διὰ ταῦτα καὶ τὴν τοῦ Καίσαρος δόξαν προσπορίσασθαι ἐαυτῷ κατεφαίνετο εὐλογον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ ὑσφάλειαν προσ-

14. τριῶν] immo τρισχιλίων.

20. ἤτιον L.

rum subit sellam sub qua Theoctistus occultabatur, ibique gladio supremum ictum ei in ventrem infert. Hinc dixisse fertur Manuel de Barda vaticinans

Nudatus ab te Barda in ipsa regia

Stringetur ensis in tuum corpusculum.

Ac paulo post turbatur status dominae: itaque delecta honoribus quos pater habuerat cum filio, ex palatio cum filiabus removetur, atque in monasterio Gastria dicto collocatur et ad monasticum statum redigitur. Quae cum praesensisset ea quae sibi eventura essent, convocato senatu ac monstrata pecunia aerarii, magnitudinem eius indicavit, mille nonaginta centenaria signati auri, argenti item quasi ter mille centenaria; quae partim testamento reliquisset suis maritus, partim additamento accessissent, quantum ipsa collegisset. Cum autem aegre ferret abitum ex aula, filio praedicit profusionem propter iascitiam, atque insuper ex ea inevitabilem interitum.

Ceterum imperii habenae ad solum Michaelē redactae, facileque Bardas propter affinitatem cum imperatore familiariter conciliatus, nec minus propter eiusmodi facinus. Itaque et Caesaris dignitatem sibi acquirere consultum videbatur, et ad securitatem ac salutem propriam

εχέστερον, εἰ καὶ ταύτης διήμαρτεν· οὕτως γὰρ αὐτῷ Φιλόθεός
 τες τῶν αὐτοῦ λίαν γνωστός καὶ τὴν τοῦ πρωτοσπαθαρίου ὑπέ-
 χων τιμὴν ἐβεβούλευτο. ὁ δὲ Βάρδας τὴν Καισαρος εὐκλειαν D
 εἰληφὼς πολλοῖς ἰδεδραστηρίωτο κατορθώμασιν, ὡς ἐντεῦθεν
 5 αὐτῷ τὰ τῆς Καισαρείας ἐπαύξοιτο κἀκείθεν ὡς φασὶ τῆς βασι-
 λείας ἐπαναβήσοιτο.

Τῶν δὲ δυσεβῶν Ἰσμηλιτῶν ἐπηρειαζόντων Ῥωμαίους,
 ἔξηγουμένου αὐτῶν κατὰ Μελιτηνὴν τοῦ Ἄμερ, οὐκ ἐκκελεύσθαι
 τοσοῦτον ὁ βασιλεὺς ἐβεβούλευτο, ἀνδρικῆς ἐμπράκτου μετα-
 10 ποιούμενος καταστάσεως. διὸ καὶ εἰς τὰ Σαμόσατα πολεμικῶς
 προβιβάζεται, πόλιν Ἰσμηλιτιδος. καθ' ἣν προσεδρεύσας ἐπὶ
 ἡμέραις τρισὶ μέχρι τε τῆς κυρίας ἐλθὼν παρ' αὐτῇ τὰ κατὰ
 λειτουργίαν Χριστιανῶν ἀνατίθῃσι, μετυσχεῖν μέλλων τῆς ἀνα- E
 μιάκτου πληρότητος. καὶ κατ' αὐτὴν γε τὴν ὥραν ἐξαίφνης τὰς
 15 πύλας οἱ Ἄγαρηνοὶ ἀνιῶξαντες ἐξεληλύθεισαν, καὶ εὐχερῶς εἰς
 τροπὴν τὸν ἄνακτα διεκρούσαντο, καὶ τοσοῦτον ἀπήλασαν ὡς
 καὶ τὰς σκηὰς αὐτοῦ καὶ πῦν ἄλλο τι τῶν πρὸς χρεῖαν σκευῶν
 σφετερίσασθαι, τοῦ βασιλέως μόλις ἀνασωθέντος.

Ἐἴτα χρόνων δύο παριπενυσάντων Ἄμερ σὺν μυριάσι τρι- V. 44
 20 σὶν ἀθάδῶς ἐκστρατεύεται. καὶ Μιχαὴλ ἐν πρώτοις Θρακίας
 καὶ Μακεδόνας σὺν λοιποῖς θεμάτων στρατεύμασι μέχρι τετραδὸς
 δεκαδικῆς χιλιάδος συλλεξάμενος διεξίει, καὶ καταλαβὼν τινα

8. καταμελιτηνὴν L.

10. σαμώσατα L.

22. δεκατικῆς χι-
 λιάδας L.

convenientius, etsi circa hanc falsus fuit. Sic enim Theophilus quidam,
 ex suis, admodum familiaris, protospatharii dignitate, ei consuluerat.
 Porro Bardas assumpta Caesaris dignitate multis rebus praeclare admi-
 nistrandis alacrem se praestabat, ut inde Caesarea dignitas cresceret
 atque hinc, ut aiunt, ad imperium grassaretur.

Ceterum impiis Ismaelitibus impotentibus Romanos, duce Amere ex
 Melitena, haud segnis nec adeo remissus esse imperator voluit, virilis
 iam aetatis strenuitatem prae se ferens. Itaque Samosatam versus cum
 exercitu proficiscitur, urbem Ismaelitarum. Quam cum triduo iam obsi-
 deret, die dominica res divinas Christianorum celebrare instituit, com-
 municaturus incruento complemento. Eadem autem hora repente Aga-
 reni portis patefactis erumpunt, facileque in fugam imperatorem com-
 pellunt, atque in tantum fugant ut et tentoria eius et reliquam omnem
 suppellectilem abstulerint, ipso imperatore aegro elapso.

Postea post decursum duorum annorum Amer cum triginta millibus
 superbe egressus est. Atque Michael postquam Thracenses in primis ac
 Macedones cum reliquis thematum exercitibus usque ad quadraginta mil-
 lia collegisset, obviam profectus est, occupatoque loco quodam cui no-

χῶρον ᾧ ἐπώνυμον Δαξιμών, ἐκεῖσε σκηνοῦται εἰς τι λιβύδιον κατωνομασμένον Κελλάριον. ὁ δὲ Ἄμερ στρατηγικῶς παρεκβατικώτερον διελθὼν τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ πρὸς τὴν Ζέλισαν, ἤπημι πρὸς τὸ Χωνάριον, ἐν τούτῳ τε πόλεμον πρὸς Ῥωμαίους ἀράμνος, αὐτίκα πρὸς αὐτοῦ τροποῦται ὁ βασιλεὺς φρυγαδείας ἐπιλα-5 βόμενος μιλίων ἕως ἕξ. ἐντεῦθεν τοῦ δρόμου τῶν βασιλικῶν
 B ἵππων ἀτονησάντων καὶ τοῦ συμφυγαδενομένου λαοῦ, καὶ μάλιστα διὰ τὸ παρεῖναι δυσφόρητον καύσειτον ἐκ τῆς καιρικῆς διαδέσιως, λυσιτελείας ἡγοῦνται σκοπὸν ἀναβεβηκέναι πρὸς τι ὄρος πέτραις τραχέσιν ἀντίτυπον καὶ παρόδῳ δύσβατον, ὃ Ἄνζης κα-10 τωνόμασται. τοῦτο δὴπερ ὁ βασιλεὺς καταλαβὼν ἐκυλλίξεται· ὁ δὲ Ἄμερ γυρώσας αὐτὸν παρεντίθεται. καὶ διὰ τοῦτο μάχης σφοδρᾶς ἐκ τοῦ σύγγγυς ἀμφοτέρων συγκροτηθείσης, ἣ τῶν ἐναντίων ἰσχυρὸς τῆς βασιλικῆς ἂν περιγέγονε σοβαρευομένη πανωλεθρίαν (τοσοῦτον γὰρ ἐκρατύνετο), εἰ μὴ ἐκ τε τοῦ τόπου καὶ 15 τῆς τῶν συμπαρόντων τῷ βασιλεῖ ἀνδρείοφρονος συλλογῆς, πολ-
 C λῶ δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς ἄνω συμμαχίας, ἀντίπιπτεν. ὅθεν οὗτος συνγνωκῶς τὴν ἀπειλουμένην ἀπώλειαν τῷ μεγίστῳ Μανουῆλ τὰ περὶ σωτηρίας κεκοινολόγητο, τοιαῦτα εἰπὼν. “τί δρωμεν, ὦ Μανουῆλ μέγιστρε; ἀπολλύμεθα γάρ.” καὶ οὗτος ἀντίφη 20 αὐτῷ “τὰ μὲν φοινικίζοντα πέδιλα, δέσποτα, ἃ τὴν βασιλικὴν περιφάνειαν δηλοῦσιν, ἀπαμφιάσθητι, μελαμβαφῆ δὲ περιβαλε, ὡσαύτως καὶ τὴν λοιπὴν βασιλικὴν πανοπλίαν. ἐγὼ δὲ

1. δόξυμον L. 19. fort. τί δρωμεν, ὦ μέγιστρε; ἀπολλύμεθα γάρ. conf. Eurip. Med. 1238. 22. περιβαλλε L.

men Daximon, ibi castra ponit in quodam prato Cellarium dicto. Ceterum Amer astutia quadam bellica longius divertens ab ea quae Zelisam versus ducit via, Chonarium petit. Cumque inde proelium excitasset adversus Romanos, mox ab ipso in fugam vertitur imperator fugitque ad sex usque millia. Hinc cum in cursu equi multitudine una fugiens deficerent, praecipue quod esset intolerabilis aestus propter diei tempus, utile consilium putant ascendere in montem quendam saxis asperum et accessu difficilem, cui Anzes nomen; quo occupato imperator ibi stabulatur: ceterum Amer locum cingens ipsum intercludit. Itaque acri pugna ex propinquo utrinque excitata, hostilis multitudo valida interneccionem insolenter minitans imperatoriam superasset (adeo roborata erat), nisi ex loci opportunitate et virtute imperatoriae cohortis, aut multo magis ex caelesti auxilio, impedimentum obiectum fuisset. Proinde imperator intelligens interneccionem intentari, cum magistro Manuele de salute communicat, sic dicens: “quid agimus Manuel magister? perimus enim.” Atque hic ei respondit “puniceos calceos, domine, qui imperatorium splendorem significant, exue, ac nigros indue, pariterque reliquum imperatorium ornatum. Ego autem delectos viros quingentos stre-

λογάδας ἀνδρῶν φ' γενναίους συλλάβοιμι· καὶ δι' αὐτῶν γε πρὸς
 ἔν μέρους τῶν πολεμίων χωρήσομεν καὶ ῥαδίως διελευσόμεθα.”
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντειρήκει “ὁ δὲ λαὸς ἐκ τούτου τί πείσεται;”
 καὶ ὁ Μανουὴλ ἀπεκρίνατο ὅτι “ἡ μὲν βασιλεία σου πάντως ἐξ
 5 ἀναγκαίον διασωθήτω, ὥστε μὴ κατασχεθῆναι σε τοῖς πολεμοῖς· D
 τοῦτο γὰρ εἶγε συμβήσεται, ἔλεινον ἔσται Χριστιανοῖς. περὶ
 δὲ τοῦ λαοῦ ὅπερ τὸ θεῖον κράτος κελεύσειεν εὐσεβῶς διακαρτε-
 ρήσομεν.” φ' οὖν ἄνδρας γενναίους ἀφορίσας ὁ Μανουὴλ παρε-
 γένητο εἰς τι μέρος Σαρακηνικοῦ τάγματος, καὶ “τὸ σωτήρος
 10 νενίκηκεν” ἀνακαραγῶς αὐτὸς μετὰ τῶν κατ' ἐκλογὴν αὐτῷ
 προσβαλὼν ἀνδρείως δέκκοψε καὶ ἐξέθροεν· ὁ δὲ βασιλεὺς δειλίᾳ
 κατασχεθεὶς ὑπεστράφη. ὁ δὲ μάγιστρος βραχύ τι διαδραμῶν
 καὶ τὸν βουσιλέα μὴ ἐκβεβηκότι πυθόμενος αὐθις ἀπήμι πρὸς ἔτε-
 ρον μέρος, καὶ αὐτὸ διασχίσας εἰσέδον ἔνθα ὁ ἄναξ διέτριβεν.
 15 βρουδέλις δὲ ὥρας γενομένης ἐπὶ ταῖς τοιαύταις παρεμβολαῖς καὶ
 πολλῶν ἐν ταύταις ἀναιρεθέντων Σαρακηνῶν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ
 σπανίζειν τὸν τόπον ὕδατος, ἀλλὰ μὴν καὶ νομῆς, ὑπεχώρησεν
 ὁ Ἄμερ μετὰ τοῦ ἰδίου στρατεύματος, καὶ πυραγενόμενος εἰς τι V. 45
 λιβύδιον ὅπερ Δώρα κατονομάζεται, εὐθὺς προσανεπαύσατο.
 20 ἀδείας οὖν ἐντεῦθεν ὁ ἄναξ λαβόμενος τὰς τῶν ἐχθρῶν μαιφύ-
 νους χεῖρας διέδρασεν ὅλην ἡμέραν τῇ φωνῇ προστιθέμενος, καὶ
 τοιοῦτω τρόπῳ διεσέσωστο.

11. ἐξέθροεν L.

13. πυθόμενος L.

ibid. ἀπ' αὐτοῦ L.

nuos assumam, cumque his ab una parte hostes aggrediar, facileque per
 eos transibimus.” Cui imperator regerit “multitudine vero postea quid
 fiet?” Respondit Manuel “imperatoriam tuam maiestatem omnino oportet
 incolumem evadere, ne apud hostes detinearis: hoc enim si contingat,
 lamentabile erit Christianis. Quod ad multitudinem attinet, divini
 numinis voluntatem pie feremus.” Quingentos itaque viros strenuos cum
 delegisset Manuel, accessit ad unam partem Saraceni exercitus, atque
 “Salvatoris signum vicit” exclamans ipse cum delecta manu facto impetu
 perumpit atque exsil: ceterum imperator metu impeditus reversus fue-
 rat. Magister vero cum paullulum procurrisset atque imperatorem non
 exivisse audivisset, rursus abiit ad aliam partem, eamque perumpens
 penetravit eo ubi imperator morabatur. Cumque longo tempore dura-
 rent eiusmodi incursiones multique Saracenorum in his interficerentur,
 insuper et locus aquae laboraret penuria, nec minus pascuorum, recessit
 Amer cum suo exercitu, profectusque in locum quendam herbosum
 Dora dictum mox requievit. Securitatem igitur hinc nactus imperator
 ex cruentis hostium manibus effugit per totum diem fugae deditus, atque
 hoc modo salvus evasit.

Ἐτῶν δὲ δύο διαβεβηκότων πάλιν ὁ αὐτὸς Ἄμερ τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ὁρίοις ἐφάλλεται, ἐπὶ μ' χιλιάσι μεγαλιούμενος, ἕξ ὧν τὸ τῶν Ἀρμενιακῶν θέμα παντάπασι διωλόθρηυσε, παρεμβαδύνας μέχρι τῆς πρὸς θάλασσαν Ἄμινσοῦ. καὶ τὴν πολυάνθρωπον τεθραμμένος αἰχμαλωσίαν καὶ λαφυραγωγίαν πολλὴν ὧν γέγονεν 5 ἐγκρατῆς, ὄλος καθέστηκεν ἑμμανῆς, τῇ θαλάσῃ περισχεθεῖς B τῆς ἀπλήστου φορῶς, καὶ τῷ ἰδίῳ λαῷ ὀξέως διενετειλατο κοπέσαις ῥάβδοις τύψαι τὴν θάλασσαν (καθὼς ὁ Ἐξέρξης κατὰ τὸ πρὸς Ἑλλήσποντον ζευγμα σιδηροῖς ταύτην ἐμύστιξεν), ἐπειπὼν “ἵνα τί αὐτὴν εὖρομεν ἐνθάδε; καὶ ἵνα τί μὴ περαιτέρω λεηλα- 10 τοῦντες τοὺς ἐγχωρίους προέβημεν;” περὶ δὲ τῆς πλείστης αἰχμαλωσίας πεπυσμένος ὁ βασιλεὺς δυσφορήτως εἶχε καὶ ἡνιᾶτο, καὶ τοῖς ἕποχοιροῖς ἐντραπεζούμενος τοιαῦτα φησίν. “οἴμοι οἴμοι, οὐχ εὖρηται τις ἀνθρώπων ὅς πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ πρὸς Χριστιανοὺς ἀγύπην εἰλικρινῆ διασώσειεν. ὡς ἐνθῆνδε 15 C προθυμοποιηθεῖς ἀπέλθοι καὶ τῷ ἀσεβεῖ πολεμήσειεν Ἄμερ.” οὕτως τοῦ βασιλέως διατεθέντος ἀνέστη Πετρωνῆς ὁ Θεοδώρας καὶ Βάρδα ἀντάδελφος, καὶ πρὸς τὸν βασιλεῖα φησίν ὅτι “ὑπηκόους μὲν πολλοὺς τῇ σῇ μεγαλοδόξῳ βασιλεῖα δέδωκεν ὁ θεός, οἵτινες πλείστα σε στέργοῦσι, δέσποτα, προτεθύμηνται δὲ καὶ 20 ὑπὲρ τῆς σῆς ἀγύπης τεθνάναι· πλὴν τοῖς πολέμοις ποτὲ μὲν εὐτυχίαι, ποτὲ δὲ δυστυχίαι συμβαίνουσιν· τὴν δὲ νίκην ἀνευδοκίαστον οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐπίσταται, εἰ μὴ μόνῳ αὐτῇ θεῷ

6. ὄλωσ L.

Porro annis duobus praeterlapsis rursus idem ille Amer Romani imperii fines aggreditur, quadraginta millibus sese efferens, quibus Armeniacum thema plane disperdidit, progressus usque ad maritimam urbem Amisum. Vidensque plurimos captivos multaque spolia quibus potitus fuerat, plane insanire coepit, quod mari prohiberetur ab insatiabili impetu, suisque praecipit ut virgis abscissis caederent mare (sicut Xerxes apud Hellesponti pontem ferreis ipsum flagellavit), dicens “cur istud hic invenimus? et cur non ulterius progressi sumus populando incolas?” De hac ingenti praeda et captivitate cum audivisset imperator, graviter tulit et contristatus fuit, atque apud mensam talia dicit. “Heu heu non est inventus ullus homo qui erga nostrum imperium et erga Christianos sincerum amorem conservaret, ut hinc prompto animo incitatus proficiscatur dimicetque cum impio Amere.” Sic affecto imperatore surrexit Petronas, Theodorae ac Bardae frater, atque ad imperatorem dicit “subiectos quidem multos tuo glorioso imperio dedit deus, qui te plurimum amant, domine, paratique sunt amore tui mortem subire. Sed in bello modo prosperae modo adversae res accidunt, victoriamque certam et indubitam nemo hominum sibi promittere potest, verum haec a solo

προδιέγνωσται.” διὸ πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο “λοιπὸν,
 ὦ Πιτρωνᾶ, προαιρῆ ἀπιέναι καὶ προσβυλεῖν τῷ ἔχθρῳ, καὶ τῶν
 Χριστιανῶν καὶ τῆς ἐμῆς βασιλείας προκινδυνεύσαι;” ὑπολα- **D**
 βῶν δὲ αὐτῷ φησὶν ὅτι περ “ἐν ἐτοιμότητι βυσιλεῦ χρηματίζω
 5 τῆν ἐνοῦσάν μοι αἵματος δράκα εἰς τε τὴν σὴν βυσιλείαν καὶ ὑπὲρ
 τῶν ὁμοπίστων ἀποκενῶσαι.” τούτοις δὴ τοῖς προθύμοις λόγοις
 ὁ ἄναξ ἐγγυηθεὶς προχειρίζεται τοῦτον ἡγήσθαι τοῦ τάγματος
 τῶν σχολῶν· ὅς τῷ λόγῳ τῆς πρόβολῆς σπουδαίως διατεθεὶς τὸ
 ἔργον ἐπήγαγεν, εὐθυβολήσας πρὸς τὸν πολέμιον σὺν ἐπιλέκτοις
 10 καὶ οὐ πλίθει τοσοῦτω μιστοῦμενος. ὁ οὐκ ἐλελήθει τὸν Ἄμερ·
 φρυγὰς γάρ τις Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν ἄπεισι καὶ φησὶ “γνωστὸν
 ἔστω σοὶ Ἄμερ, Πιτρωνᾶς ἐκείνος ὁ πρὸς γένους τοῦ βασιλέως
 τὸ αἰδέσιμον ἔχων ἐπήνχησε περιθέσθαι σοὶ πόλεμον· ὅθεν αὐ-
 τὸν ἀπίσης τῆς στρατιᾶς ἡγεμονεύειν προσέταξεν. παρ’ ᾧ συνή- **E**
 15 θροισται πᾶς ὁ τῶν θεμάτων στρατὸς καὶ ἐξώπλισται, τὴν κατὰ
 σοῦ μύχην πρυγματευόμενος.” τότε Ἄμερ τοῖς ὑπ’ αὐτὸν τα-
 ξιάρχαις τὸ ἀκουσθὲν παρεγίμνου, τί δρᾶν χρὴ πρὸς τοῦτο διε-
 ρενῶμενος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ὁμοφρόνως εἶπον “τὸ παρ’ ἡμῶν
 γεγρονὸς ὦ Ἄμερ κατὰ τῆς ἐπικρατείας Ῥωμαίων ἀνδραγαθήμα
 20 οὐδέεις τῶν πρὸ ἡμῶν ἐξεργάσατο. οὐ χρεῖαν ἔχει πλείονος ἐργα-
 σίας, ἀλλ’ ἢ παρεῖναι ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν χώραν ἡμῶν, δι’ ἧς **V. 46**
 ἀφιξόμεθα. καὶ εἰ μὲν ὁ Πιτρωνᾶς διώκων ἡμῶς καταλάβοι,

5. εἰς] corr. marg. ὑπὲρ L: hoc post καὶ adiecti.
 19. γεγρονὸς ὁ ἄμερ L.

20. ἐξεργαστο V.

10. τὸ ἄμερ L.
 21. παραινῆ L.

deo praescitur.” Itaque ad haec imperator respondit “ergo, mi Petrona, vis proficisci et aggredi hostem ac pro Christianis meoque imperio periclitari?” Qui respondens ei dicit “equidem, imperator, paratus sum, quoad pugillus sanguinis inerit mihi, eum pro tuo imperio proque fidei consortibus evacuare.” Hoc alacri sermone imperator confirmatus praeficit ducem cohorti scholarum. Qui verbis incusationis promptus factus rem et facta adiunxit, recta profectus in hostem cum delectis, nec nimia multitudine gravatus. Non latuit ea res Amerem: transfuga enim quidam eum adit dicitque “notum sit tibi, Amer, Petronas ille affinitate imperatoris glorians minatus est tibi bellum inferre: quapropter eum universo exercitui praeesse iussit. Ab eo collectae sunt omnes thematum copiae et armis instructae, proelio adversus te paratae.” Tunc Amer suis ducibus revelavit quid audivisset, quid faciendum ad haec sit quaerens. Illi vero ad eum unanimiter dixerunt “res quales nos, o Amer, gessimus adversus Romanorum imperium, nemo ante nos gessit: non est opus maiore negotio, sed tantum via in nostram regionem, per quam proficiscamur. Et si quidem Petronas nos persequens occupaverit, tunc

τηνικαῦτα τούτω παραταξόμεθα· εἰ δὲ τοῦτο μὴ συναντήσοι, ἐν τοῖς ἰδίοις πάντως ἀπελευσόμεθα.” αὐτὸς δὲ ὁ Ἄμερ ὡς εἶ τις ἄλλος οἰηματίας τελῶν καὶ ὑπέροπλος ἔφη “οὐδαμῶς τὸ παρ’ ἐμῶν βουλευθὲν διαπράξομαι, ὡς ἂν μὴ ἐκεῖνος ἐμοὶ δειλίαν καὶ δρασμὸν ἐπιγράφοιτο· διὸ ἀπειμὶ πρὸς ἀντιπαράταξιν αὐτοῦ.”⁵ διοδεύσας δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ὡσεὶ μῖλια φ’ τῷ Ἀβυσιανῷ κατανατῆ, κατὰ συνορίαν τελοῦντι τῆς τε Πιπφλαγονίας καὶ τοῦ Ἀρμενιῶν θέματος, εἰς τὸν χῶρον ὃς κατωνόμασται Πόρσοντα, ἐν ᾧ ὄρος καθέστηκε, καθ’ ὃ ὁ Ἄμερ ἐσχήρισεν, ἦτοι τοῦ ὄρους

B ἐκείθεν, καὶ ὁ Πετρωνᾶς ἔνθεν. νυκτὸς δὲ καταλαβούσης στρα-¹⁰τηγὸς ἐκπέμπει τῶν εὐδοκίμων, ἐπαναβεβηκέναι τοῦ ὄρους καὶ ἐγκρατῆσαι αὐτοῦ, ἵνα μὴ τούτου ἐν κατασχέσει γένωνται οἱ πολέμιοι. ταῦτ’ οὖν τοῦτο καὶ ὁ Ἄμερ εἰργάσατο. πρὸς τῇ ἀναβάσει δὲ τοῦ ὄρους συνητηκότων ἀλλήλοις, ὑπερίσχυσεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναβεβηκότας εὐθαρσῶς κατεβίβασεν.¹⁵ ἔφ’ ὃ καὶ ὁ Πετρωνᾶς μετὰ τοῦ ὑπ’ αὐτὸν παντὸς λαοῦ ἀναβέβηκεν. συμβολῆς δὲ γενομένης τῶν ἐκατέρων μερῶν, ὁ ἐπιβλέπων θεὸς ἐπὶ ταπεινὸν καὶ πρῶον καὶ τοὺς αὐτοῦ τρέμοντα λόγους, ὁ τοῖς ὑπερηφάνοις ἀντιτασσόμενος, τὸν μὲν ἐκραταίωσε,

C τὸν δὲ ἐσάθρωσεν· καὶ παραντίκα ὁ Ἄμερ μαχίρα πεποινηλά-²⁰τητο, οὐπὲρ ἀναιρεθέντος ὁ ὑπ’ αὐτὸν ἅπας λαὸς διεσκέδαστο καὶ ξίφους ἐγγίρημα γέγονε, καὶ σχεδὸν ἅπας ἀπώλετο, δλίχα τοῦ τούτου νιοῦ μετὰ ἑκατοντάδος ἀνδρῶν διαπεραιωσαμένου

1. παραταξόμεθα L.

6. μῖλια L.

20. πεποινήλατο L.

contra eum in acie consistemus: sin id non accidat, ad nostra utique abibimus.” Ipse autem Amer, si quis alius arrogans et superbus, dixit “haudquaquam vestrum consilium exsequar, ne ille formidinem aut fugacitatem mihi imputet. Quare proficiscar in aciem contra eum.” Profectusque ab Amiso quasi milliarum quingenta ad Amysianum pervenit in confinibus Paphlagoniae et Armeniaci thematis, in locum qui Porsonta dicitur, ubi mons est, apud quem Amer tabernacula posuit; ipse in altera parte montis, et in altera Petronas. Cum autem nox venisset, duces mittit Petronas ex probatioribus qui conscendant montem eumque occupent, ne hostes eum obtineant. Quod idem et Amer fecit. Cumque in ascensu montis sibi obviant, praevalere fecit deus populum suum, eosque qui ascenderant audacter aggressi deiecerunt, et Petronas montem cum omni sua multitudine ascendit. Factoque conflictu ex utraque parte, deus qui humilem respicit et mansuetum suosque sermones tremementem, qui superbis resistit, hunc roboravit, illum debilitavit. Ac confestim Amer gladio poenas dat: quo interfecto omnis eius multitudo dissipata gladioque perempta est, ac fere universa periit, excepto illius filio cum una centuria Halyn fluvium transgresso; quem tamen occurrens

Ἄλυν τὸν ποταμὸν οὗ κατὰ συνάντησιν καθεστὼς ἐν τῷ Χαρ-
 σιανοῦ θέματι μεράρχης ὁ Μαχαιρῆς οὕτω καλούμενος κατέσχευεν
 αὐτὸν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ὥστε παρὰ μικρόν, τοῦ Θεοῦ θαυμα-
 τουργήσαντος ὑψηλῶ ἐν βραχίονι, μὴ περιλειφθῆναι τινα ἐξ αὐ-
 5 τῶν καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀπαγγεῖλαι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν
 αὐτῶν περιοῦσι Συρακηνοῖς. περὶ τούτου διαγγελθέντος τῷ βα-
 σιλεῖ κατὰ τὴν πολιτείαν χυρμονὴ δαυιλῆς διακέρχεται, καὶ ὁ Πε-
 τρωνῆς τῇ τῶν μαγίστρων ἐκκλεία σεμνύεται. ὡς δέ τινες, ὅτι D
 καὶ Βάρδας σὺν τῷ ὀμαίμονι τοὺς ἐχθροὺς τροπωσάμενος τὴν
 10 τοῦ Καίσαρος τότε κληροῦται ἀνύρρησιν, ἐν ἡμέραις τοῦ πά-
 σχα, Ἰνδικτιῶνι ε'.

Ὁ οὖν καθηγεμῶν Βουλγάρων περὶ τούτου ἐπεγνωκὼς καὶ τῷ
 τοιοῦτῳ κατατροπωθεὶς εὐτυχίματι πρὸς εἰρηναίαν κατάστασιν
 ὑποκλίνεται, εἰ καὶ πρὶν ἐθρασύνητο, ἀλλὰ μὴν καὶ λιμῶ οἱ περὶ
 15 αὐτὸν πιεζόμενοι (ᾤθεν καὶ τὸ Ὀμηρικὸν καθ' ἐαυτοὺς ὡς εἰκὸς
 διενενόητο λόγιον,

πάντες μὲν στυγεροὶ θ' ἴνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,
 λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν),

καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τοῦ Χριστιανῶν εὐπειθῶς καταξιοθῆναι
 20 βαπτισμάτος ἅπαντας, τὸν δὲ αὐτῶν ἀρχηγὸν αἰρετήσασθαι Μι- E
 χαῆλ ὀνομάσθαι ἐπὶ τῷ βασιλέως ὀνόματι, ἐκπεμφθέντων ἐκεῖσε
 ἀρχιερέων τινῶν ἑλλογίμων τὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἐγκρα-
 τύνασθαι.

2. Μεράρχης V.
 Odyss. μ, 341.

16. διενενόητο L.
 20. αἰρετήσασθαι L.

17. στυγεροὶ] γὰρ L.

ei in Charsiano themate merarches Machaeras dictus cepit, illosque qui
 cum ipso erant, ut propemodum, deo miraculose agente in excelso bra-
 chio, nec relinqueretur aliquis ex ipsis, quidque cunctidisset nuntiaret in
 urbe ipsorum adhuc reliquis Saracenis. Hoc cum nuntiatum esset impe-
 ratori, civitas abundantii laetitia exhilarata est, ac Petronas magistrorum
 gloria decoratur. Ut autem aliqui, etiam Bardas postquam cum fratre
 hostes vicisset, tunc Caesar acclamatus fuit, in diebus paschatis, indi-
 catione decima.

De his rebus cum audivisset dux Bulgarorum, cedens eiusmodi vi-
 ctoriae ad pacificum statum inclinabat, quamvis prius fuisset ferox. Sed
 et fame premebantur eius subiecti: unde et Homericum apud se, ut par
 est, cogitarunt oraculum, *Tristes sunt mortes miseris mortalibus omnes,
 Sed quam dira fames offert tristissima demum est*; adeo ut facile Chri-
 stianorum admitterent baptismum universi, ipseque eorum dux vellet
 Michael vocari imperatoris nomine, cum mitterentur illuc sacerdotes
 quidam eximii ad religionem Christianam firmandam.

Genesis.

Περὶ πολλοῦ δὲ τῷ Καίσαρι Βάρδα ἡ σοφία πεφιλοτίμητο, V. 47 κἄν τῶν πολλῶν πρὸς ἐπίδειξιν ἐμεμέλητο. συναθροίζει σοφούς κατὰ τὴν Μαγναύραν, ὡς τοὺς μὲν φιλοσοφίας γεωμετρίας τοὺς δὲ ἑτέρους ἀστρονομίας ἄλλους γραμματικῆς ἀντιποιουμένους ἐγκαταστήσας προῖκα διδάσκειν τοὺς προσιόντας. καὶ τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἐπιμελείας ἐν τούτῳ διελεγαστο, ὡς Ἄβητα τὸν πᾶν φιλόσοφον κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ἐντύξει διδάσκαλον, καὶ τὸν αὐτοῦ φοιτητὴν ἐν γεωμετρίᾳ Θεόδωρον, καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ Θεοδόχιον, ἐν τε γραμματικοῖς Κομητῶν, καὶ τούτους ταῖς βασιλικαῖς δωρεαῖς ἐπυρκεῖν· ἐφ' οἷς ἐκ φιλοπονίας ἐπιχωριάζων¹⁰ συχρῶς καὶ τῶν μαθητιῶντων ἐκάστον τὸ ἐπιτήδειον ἐννοῶν χρησταῖς ἐλπίσιν ὑπέτρεφεν, αὐτῶν τε τοὺς καθηγουμένους ἐμμελε-
 B στήρους πρὸς τούτους ταῖς εὐεργεσίαις πεποιήτο, ὥστε τοῦ λόγου τὰ σπέρματα ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς δευρο διαυξηθέντα ἐπὶ πλέον τελειοποιεῖν εἰς ἐκείνου μνήμην ἀνάγραπτον. πρὸς ἐπὶ¹⁵ τούτοις τῷ ἠδωροδοκῆτῳ, κἄν ἐπιπλάστως, ἐκέχρητο. ἐπιφιλοχρηματῆκει γὰρ ἀφειδῶς πολλῶν κτημάτων καὶ μὴν τιμαλφῶν ἐφιέμενος, ὧν τὴν κτῆσιν ἐξ ἀναγκαίου προσελαμβάνετο· ἐπιφιλοτίμητο γὰρ προπομπαῖς εἰς ἄκρον καὶ σεβασμιότησι, τὸ αὐθάδεις καὶ ἀλαζονικὸν ἐπισπῶμενος, εἰ καὶ μετὰ σκηνηκτινομένης²⁰ φρονήσεως καὶ ἀρχικῆς καταστάσεως ἦτιτων ἦν τῶν ἐξ ἀληθείας βελτιωμάτων. ἐξ ὧν ἀσχέτως ἐβασίλεια, Μιχαὴλ ἐπαυχενίζων

21. ἦτρον L.

Ceterum magnae curae erat Caesari Bardae sapientia. quamvis ea cura ad ostentationem spectaret. Congregat itaque sapientes in Magnaura, ut, aliis philosophiae, geometriae, aliis astronomiae, aliis grammatices professoribus ibi constitutis, isti gratis docerent accedentes. Ac tantum in ea cura laborabat, ut Leonem illum summum philosophum in philosophia constitueret doctorem, eiusque discipulum Theodorum in geometria, atque in astronomia Theodegium, inque grammaticis Cometan, istisque imperatorias largitiones suppeditaret. Quos prae studio saepe visitans ac discipulorum cuiusque aptitudinem considerans, bona spe eos sustentabat, ipsorumque praeceptores diligentiores beneficiis efficiebat, ita ut eruditionis semina ex illo tempore ad hunc usque diem sumpto incremento plures fructus ferrent, in illius memoriam litterarum monumentis consignatam. Insuper nec muneribus facile corruppebatur, quamvis fide id prae se ferret: inhiabat enim opibus vehementer, multas possessiones, sed et pretiosas, affectans, quarum comparisonem necessario suscipiebat: studebat enim pompae summopere et magnificentiae, arrogantiam et fastum colligens, quamvis cum simulata prudentia et imperii affectatione adspiraret ad eos profectus qui rei veritate probarentur. Quare immodice affectabat imperium, Michaelis imperatoris cervici in-

τοῦ βασιλέως, ᾧ παρορῶσθαι μὲν πολλάκις ἔκ τε τῶν συγκλητικῶν ἐξεγένετο, τάχα δὲ καὶ διὰ τὸ ἄλσκεισθαι φιλοθεάμονι καὶ φιλιπποδρόμῳ προθέσει τὸν ἄνακτα δι' ἀπροσιζίαν τῶν ἀμεινόντων, ἢ τυχὸν καὶ ἡλικία τῇ νευζούσῃ παρυριπίζεσθαι.

5 Οὐ μὴν δὲ Βάρδας μόνης τῆς βασιλείας ἐρῶν ἐτυρβάζετο, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἐγκρατεῖν οὐκ ἐπαύετο, ὥστε καθελεῖν τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τὸν σεμνὸν Ἰγνάτιον διασκέψασθαι, τῷ ἀπεῖρχθαι ποτε κοιωνίας αὐτὸν κατὰ τι τῶν ἀπενυκταίων ἐλάττωμα, ὃ πρὸς ὑπόνοιαν παρενέσκηπτεν, εἰ καὶ παρ' αὐτοῦ
 10 πολλάκις ἐν ταύτῃ δεχθεὶς νοουθετικαῖς τε συμβουλαῖς μὴ πεισθεὶς ἑαυτὸν δοκιμάζειν καθ' ἢ τῷ Παύλῳ νενομοθέτηται, ἀνευλαβῶς τῷ ὑγιάζοντι πρόσεισι καὶ πολλάκις διὸ ἐν μιᾷ τῆς ἀδιαφόρου δόλμης ἀπορραπίζεται, καὶ ἀπειλεῖ κατ' αὐτοῦ μεθ' ἔβρεω-πα-
 15 αικισμούς. ὅς μετ' ὀλίγον τὸν τοιοῦτον ἄνδρα τῆς ἀρετῆς μεταίωσας τοῖς κατ' αὐτοῦ σκευασθεῖσι τῆς ἐκκλησίας καθίστησιν ἐκβλητον, τὸν μετὰ τὴν τετραετῇ τοῦ θρόνου κατὰσχισιν καὶ τελευταίαν τοῦ τρισμύκαρος Μεθοδίου κατ' ἐκλογὴν προκριθέντα, σὺν εὐλαβείᾳ τῷ μεγίστῳ τῶν ἐκ πατρὸς ὀρθοδόξων συστάσεων,
 20 τῶν μεγάλων τῇ ἀρετῇ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου, τῶν υἱῶν Λέοντος βασιλέως, κἄν τῇ τοῦ πατρὸς ἐπιψόγῳ αἰρέσει σμικρυνομέ-

1. φ] ὡς L. 10. πεισθῆς L. 14. προσεπιτιθησόμενος L.
 18. τελευτην potius. 19. συνευλ, τῷ μεγίστῳ L.

minens; cui ut contemneretur et a senatoriis viris saepe accidit, forte quia caperetur spectaculis ac circo nimis esset deditus imperator propter neglectum meliorum morum, aut fortasse quod iuvenili aetate huc illuc impelleretur.

Sed non solum cupiditate imperandi Bardas turbulentus erat, verum et ecclesiam violare non desinebat, adeo ut removere a sede patriarchali sanctum Ignatium in animum induceret, quod exclusus aliquando communionem ab eo fuisset, propter quoddam detestandum crimen, quod in suspicionem veniebat, quamvis saepe in eam receptus, admonitionibus et consiliis non obtemperans ut sese probaret secundum Pauli praeceptum, irreverenter ad sanctum accedit, et saepius: quare uno quodam die ob indifferentem audaciam repellitur cum castigatione. Atque hic minatur illi cum contumeliis gravibus, a summo sacerdote remoturum, additurum etiam saeva verbera: qui et paullo post, eiusmodi virum, virtute irrita et despecta, suis in eum machinationibus ex ecclesia eiecit, illum post quatuor annorum patriarchatum et obitum beatissimi Methodii per electionem antepositum, cum maxima reverentia, patrum orthodoxorum pari magnis illis in virtute, Basilio et Gregorio, filiis Leonis imperatoris, etsi propter patris infamem haeresin minuerentur, ut ad percipien-

νων, ὡς ἐντεῦθεν λοιπὸν κληροῦσθαι τὸ μέγιστον τῶν μεγάλων
 V. 48 ἐπαναβέβηκεν. ἀντισάγει δὲ Φώτιον πατριάρχην, κατὰ τι μὲν
 τῶν βελτιόνων ὑπερτεροῦντα, κατὰ τι δὲ χθαμαλούμενον.
 ἐφ' ὧν καθόδι καὶ τῇ ἀνόδι πολλῶν προσκληθέντων τῆς γερου-
 σίου βουλῆς καὶ ταύταις ἐπισφραγισαμένων, Κωνσταντῖνος μόνος⁵
 ὁ εἰρημένος οὐ κατατίθεται, ἔξειπὼν μὴ ἔξεῖναι τινι τῶν λαϊκοῖς
 καταλόγοις συνειλεγμένων περὶ τοιούτων ἐγγράφεισθαι. οὐ μέχρι
 τούτου τὰ κατ' αὐτόν· ἀλλὰ πολλαῖς τιμωρίαις ἐμμεθοδεύεται
 παρὰ μικρὸν τῆς ζωῆς ἀπηλλάχθαι, καὶ τοσοῦτον ὥστε χαμι-
 ριστῆ σταυροειδῶς διηπλωσθαι τὴ χεῖρε καὶ τὴ πόδε κατάδεσμον¹⁰
 καὶ ἀλγηδύσιν ἐντεῦθεν κακύνεσθαι. οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ τῶν
 B αἰσισμῶν διεκόπτετο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ χεῖρον προέκοπτεν. ἐκδίδοται
 παρὰ Καίσαρος Θεοδώρῳ τῷ μωρῷ κατὰ κτῆσιν τῶν ὠμοτάτων,
 πρὸς δὲ καὶ Γοργονίτῃ Ἰωάννῃ καὶ Νικολαῷ τῷ Σκουτέλλοπι,
 καὶ ἐν τῷ τῶν ἠποστόλων περιβοήτῳ ναῶι, ἐν ἡρώϊῳ τῶν βουσι-¹⁵
 λίων, ἐφ' ὅτῳ ἐγκέκλειστο λιμῷ καὶ δίψει τρυχόμενον, καὶ
 πολλῶν πλέον ταῖς κατὰ σῶμα κακώσεσιν· οἵτινες λάρνακι Κων-
 σταντίνου τοῦ κοπρωνίμου περισκελίσαντες κατὰ γύμνωσιν εἴ-
 σαν. χειμῶνος δὲ ἦν ὥρα, καὶ μάλα τῶν ἐπαχθῶν· τῷ λίθῳ
 ἐπαναχένιος ἢ ὀξύτης, καὶ δι' ὄλου κατὰ τὴν ἀγρὴν λίαν ψυχρὸς²⁰
 ἔκ τε καιροῦ καὶ τῆς ἐαυτοῦ γήσεως. ἐνθ' ἐνδεὲς ὁ ἀθλητῆς τῶν
 C κρυφίων σαρκῶν ὑποβολὴν ἐποιεῖτο σαπρίας καὶ αἵματος. καὶ

1. κληροῦσθαι L.	ibid. τῶν] τινῶν L.	3. βελτιόνων L.
8. ἐμμεθοδεύεται L.	10. τὸ πόδε L.	11. ἀλγηδῶσιν L.
16. ἐφ' ὅτῳ L.	ibid. τρυχόμενος B.	18. περισκελίσαντες L.
19. μάλλα L.	20. ψυχρῶς L.	

dos honores magnorum maximos ascenderet. Introducit autem Bardas in locum eius Photium patriarcham, in aliquibus bonis superiorem, in aliquibus inferiorem. In quorum descensu et ascensu, cum multi accersiti fuissent ex senatorio ordine eumque assensu suo comprobassent, solus Constantinus, de quo diximus, non consensit, dicens non licere cuiquam ex laicorum numero talibus inscribi. Non eo tantum processum adversus ipsum, sed multis suppliciis exercetur, ut propemodum vitam emitteret, in tantum ut humi proiectus in formam crucis extenderetur manibus pedibusque alligatis indeque doloribus cruciaretur. Non hic abrupti eius cruciatus, sed in maius progressi. Traditur a Caesare Theodoro illi fatuo dicto, ut crudelissima experiretur, nec non Iohanni Gorgonitae et Nicolao Scutellopi, in apostolorum celebre templum, ubi monumenta imperatorum, includendus, ut fame ac siti vexaretur, ac multo magis corporis cruciatibus: qui loculo Constantini Copronymi eum divaricatis cruribus impositum nudum ibi reliquerunt. Erat autem tempestas hiberna et admodum gravis; lapidis dorsum acutum, totusque lapis attactu perquam frigidus, cum anni tempore tum suapte natura. Proinde athleta ille ex intestinis pus mixtum sanguine mittebat. Dolorque erat talis

ἡ ὀδύνη ἴσποια, ἵστε πάντως τινὲς οἱ δυσεντερίας καὶ μᾶλλον ἐκ
 ψύχους πεπείρουσθε. κρύους γὰρ καὶ φλέγματος δῆξει τοῦ ἐντέ-
 ρου πημαιομένου εὐθὺς μὲν περιοδονῶται καὶ διατείνεται ὁ τού-
 των αἰσθύμενος, εἶτα σφοδρῶς ὠχρεῖ καὶ τῇ πυκνώσει τοῦ πε-
 5 ρίχοντος ὀδυνηρῶς φρικτῆ θρομβουμένου τοῦ αἵματος κατ' ἐπι-
 φάνειαν, ἔξ οὗ ἡ διαφόρησις οἴχεται· ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ βύθος
 τοῦ ἐγκαρδίου πνεύματος πυκνουμένου τῇ συμπιλήσει τοῦ ἔξω
 παχνομένου, εἶτα τῷ τραυματιῶντι μέρει πλέον δριμύσσειται,
 συναυνομένης ἐκείσε πύσης τῆς χαλεπότητος. οὕτως ἐγκαρτε-
 10 ρῶν τοῖς δεινοῖς ὁ πανόλβιος, εἰ καὶ ἐννουχία καὶ γῆρι πολυει- D
 δῶς μεμαλάκιστο, οὐκ ἐφθέγγατο πρὸς τὸν κύριον ποτηρὸν ὑπὲρ
 ὧν ἐπεπόνθει, οὐκ ἐκείνοις ἐνδόσιμον, οὐκ ἀμφίβολον, οὐ κατὰ
 τοὺς ἑταίρους τοῦ ἔξ' Ἰθάκης συνέκρινεν
 βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἓνα χρόνον ἢ ἐ βιῶναι,
 15 ἢ δηθὰ στρεύεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊότητι,
 ἦτοι τῇ πρὸς τὸν Καίσαρα· οὐκ ἦν γὰρ αὐτῷ ἐπ' ἔλαττον ἢ πύλη
 πρὸς σάρκα καὶ αἷμα τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας τοῦ
 σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κατὰ τὸ μέγιστον,
 ἴσος ὁ ἀγὼν ἐπ' ἀμφοτέρω. τοιγαροῦν τινὰ διανίστησιν τῶν συν-
 20 ὄντων τῷ μακαρίῳ κατὰ φρουράν, οὐ πρὸς πῆμυαν, ἀλλὰ R
 παρηγορίαν, ὡς δι' αὐτὸν κινδυνεύοντι. Κωνσταντῖνος ἦν ὁ
 Ἀρμένιος, οὗ πολλάκις κατὰ μνείαν κατέστην. οὗτος πᾶν

14. ἢ om. L. 15. στρατεύεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊότητι L. 19. τοι-
 γαροῦν διανίστησιν αὐτῷ κύριος Symeon logoth. p. 441 C.

qualem utique non ignoratis quotquot dysenteriam ex frigore experti
 estis. Dum enim alioris et inflammationis admorsu intestinum labefacta-
 tur, continuo doloribus distenditur qui ea patitur. Deinde valde palle-
 scit et ob densitatem aeris cum dolore inhorrescit, sanguine in grumos
 coalescente in superficie, unde digestio pessum it. Sed in intimis etiam
 dum spiritus in corde densatur et constipatione exterioris apissatur, in
 affecta parte magis exasperatur dolor, vi mali eo compulsus. Ita tolerans
 diros cruciatus vir beatissimus, quamvis ex castratione etiam et sene-
 ctate varie esset debilitatus, non est locutus domino malum super his
 quae patiebatur, nullum anceps verbum aut quod illis ansam praebere
 posset, non iudicavit ut Ithacensis illius socii, *Horae momento aut ca-
 dere aut reperire salutem Praestat quam lento affligi certamine vitam.*
 Certamine inquam cum Caesare: non enim ei minor erat colluctatio cum
 carne et sanguine quam cum principatibus et potestatibus tenebrarum
 huius seculi, aut ut plus etiam dicatur, par certamen cum utrisque.
 Itaque quendam suscitavit dominus ex iis qui erant cum beato viro cu-
 stodiae causa, non ad nocendum, sed ad solatium praestandum, tam-
 quam propter ipsum periclitanti. Erat is Constantinus Armenius, cuius
 saepe mentionem feci. Iste admodum occulte portans vasculum vitri ple-

κρύφα βαστάζων τι ἀγγεῖδιον ἐξ ὕλου ἔμπλεον οἴνου, πρὸς ἐπὶ τοῦτω καὶ ἄρτον, ἔστιν ὅτε καὶ μήλα, τῶν κακοποιῶν ἀνδρῶν τὴν ὑποχώρησιν πρὸς μικρὸν ἐμεθόδευεν, καὶ τῷ ὀσίῳ εἰσῆει, καὶ τοῦ λάρνακος αὐτὸν κατεβίβαζεν, καὶ παρῆχε τὸν ἔλεον, ἀποκουφίζων κἂν ἐπ' ὀλίγον τῆς συμφορῆς, μέχρι τῆς ἐκείνων 5

V. 49 ἐλιύσεως. ᾧ πολλὴν τὴν εὐχαριστίαν ἡμίβητο μετὰ τὴν τῶν κακῶν λύτρωσιν· οὐ γὰρ ὡς Καίσαρος ὢν, εἰ καὶ τῶν οἰκείων, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ἐνεδίδου, εἰδὼς ἀπονέμειν θεῷ τὰ θεοῦ καὶ τὰ Καίσαρος Καίσαρι, ὥστε μὴ παροξύναι τὸν ὑψιστον.

Τὰ δὲ πρὸς ἱπποδρομίαν τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ διεσπούδαστο 10 ἐν τοῖς κατὰ Προποντιδα παλατίοις περιφανέσιν, ἔνθα γὰρ τοῦ μεγαλομάρτυρος Μάμαντος ἤδρευται· ἐκίσει τὰς ἄμιλλας συντεχεῖς ἐποιεῖτο, αὐτὸς ἱππύζων ἐφ' ἄρματος, τῶν εἰωθότων πάντων κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν περὶ τὸν ἀγῶνα συντιθεμένων· καθ' ὃν τῆς θειομήτορος τιμῆν εἰκὼν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἰδρύσεως 15 ἴστατο, ἐξ ἧς τοὺς νικητικὸς ἐπάθλους ὁ βασιλεὺς ἀνεδέχετο.

B καὶ τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἱπποδρομικῆς ἔριδος ἐπιφιλοτέχναστο, ὥστε ποτε συνηνιοχοῦντι Κωνσταντίνῳ τῷ δηλωθέντι ἐκ περιτροπῆς ἀκουσίῳ τοῦτον ἀνεσκευάσθαι καὶ παρὰ μικρὸν διολεῖσθαι τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρματος. ὅθεν προσεπειθίνοντο τὰ τῆς εὐτε-20 λείας αὐτῷ, καὶ πολλῷ πλεον τὰ τῆς ἐξουθενώσεως ἐκ τοῦ ψευδοφανοῦς πατριάρχου καὶ συνεπαγομένου αὐτῷ αἰσχίστου κλήρου, καὶ τῷ ἀληθεῖ πατριάρχῳ κακὴν ἄμιλλαν διαμιλλωμένων καὶ δυσ-

4. τῆς λάρνακος V.

19. ἀνασκευάσθαι L.

num vino, insuper et panem, quandoque et poma, infestorum hominum abitum ad breve tempus procurabat, ingrediebaturque ad sanctum virum ac de loculo eum tollebat, praebebatque misericordiam, saltem ad breve tempus sublevans eius calamitatem, usque ad eorum reditum. Cui magnam gratiam retulit a malis illis liberatus. Non enim quasi Caesaris esset, quamvis ex propinquis, illius vexationibus cedebat, cum sciret dare deo quae dei sunt et Caesari quae Caesaris, ne irritaret altissimum.

Porro imperator Michael circo et aurigationi studebat in palatiis ad Propontidem visendis, ubi templum magni martyris Mamantis situm est, ipse agens equos in curru, rebus necessariis ad certamen in imperatoria urbe comportatis. In eo templo deiparae pretiosa imago in imperatorio solio collocata erat, a qua victoriae praemia imperator accipiebat. Ac tantopere studebat circo, ut auriganti aliquando cum Constantino de quo diximus currus subverteretur ipseque subversione currus paene periret. Unde adhuc magis contemnebatur. Sed multo despiciabilior fiebat propter falsum patriarcham eique adiunctum turpissimum clerum, qui improbo certamine contendebant cum vero patriarcha, infa-

ωνύμοις ἐνθρονιζομένων κακῶς μητροπόλεσι καὶ μεταποιούντων
 ἐναγέσι θυσίαις τὰ ἅγια, ὡς ἐντεῦθεν καὶ βεβηλοῦσθαι αὐτὸν
 παρὰ παντός [τε] Χριστιανικοῦ γε πληρώματος καὶ κατεύχεσθαι C
 τῆς βασιλείας διάρρηξιν, ἣτις οὐκ ἐπὶ χρόνον μακρὸν ἀποβέβη-
 5 κεν, προηγησαμένης τῆς Καίσαρος ἀναίρεσεως, ὡς φασί, συν-
 γνωκότες αὐτὴν Μιχαὴλ βασιλέως ἐξ ἀστατούσεως τῆς διαθέσεως·
 καὶ θ' ἦν καὶ τὴν ἐσχάτην δίκην αὐτὸς ἐκληρώσατο, ὡς ὧδε λε-
 χθήσεται.

Ἐντριπλισμὸν νουστολίας κατὰ Κρήτης ἄμφω συντίθενται,
 10 καὶ πάντα στρατὸν συγκινοῦσι κατ' ἡπειρόν τε καὶ θάλασσαν, καὶ
 ἀντοὶ ἐφικέσθαι προήρητο. ὡς δὲ τοῖς πρὸς τὸ ὄνομα Κήποις
 προσκεχωρήκεσαν, εὐθέως τὰ κατὰ Βάρδα τοῦ Καίσαρος χώρων
 λαμβάνει. ἐνταῦθα γὰρ προμεμηχανούρηγο ταῦτα ἐκ τε θεοῦ
 καὶ βασιλικῆς ἐπινεύσεως, ὡς καὶ αὐτῷ τῷ Βάρδα γνωσθῆναι, D
 15 περὶ οὗ ἡ ἐπίθεσις. μῦθ' γὰρ τῶν ἡμερῶν πρὸ τῆς ἐξελεύσεως
 Βάρδας προσφοιτήσας κατὰ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καὶ τοὺς γνωστοὺς
 μετακαλεσόμενος, τὴν ἐσχάτην αὐτοῖς ἀντίθει δεξιῶσιν, καὶ
 συμποσιάσας τοῖς οἰκειοτάτοις τῶν φίλων λεγύτα παρέσχετο, τὴν
 ἰδίαν καταστροφὴν τεκμηρούμενος. ἄπεισι πρὸς μονὴν λοιπὸν
 20 γέιτονα, ἣπερ Ὀδηγοὶ κατωνόμασται. ὡς δὲ παρεστήκει τοῖς
 τοῦ ἰλαστηρίου προθύροις λαμπαδουχῶν ἀφιερῶν τε προπεμπτη-
 ρίους φωνάς, τρηκαῦτα ἢ τοῦτου χλαμύς τῶν ὤμων ἀποσπα-
 σθεῖσα ἔμφανώς συγκεχάλακεν· ἥς ἐν ἐπαισθήσει γενόμενος ἀπω-

2. ὡς om. L.

9. ἐντριπλισμὸν L.

16. βάρδα L.

mesque faciebant metropoles occupandis thronis, et imitabantur execra-
 bilibus sacrificiis sanctissima; ut proinde profanus haberetur ab omni
 Christianorum multitudine, eique dissolutionem imperii imprecarentur:
 quae etiam non longo post tempore accidit, praecedente Caesaris inter-
 fectione, cum eius, ut aiunt, conscius esset imperator Michael, affectu
 erga illum parum firmo et constanti. In qua supremum supplicium ipse
 sortitus est, ut hoc loco dicitur.

Parant ambo simul expeditionem navalem in Cretam, omnemque mi-
 litarem multitudinem terra marique commovent, ac proficiaci ipsi volue-
 runt. Ut autem ad Cepos ita dictos accesserunt, statim adversus Bar-
 dam Caesarem consilia locum inveniunt. illuc enim haec instructa fuerant
 divino et imperatorio nutu, ut et ipsi Bardae patesceret, ad quem spe-
 ctabat conatus. Nam quodam die ante profectionem Bardas ingressus
 aedes suas accersitis amicis suos extremo complexu convivioque accepit
 ac familiarissimis amicorum legata distribuit, interitum suum coniectans.
 Abit ergo in monasterium vicinum, Hodegi dictum: ut autem adstitit ad
 vestibulum propitiatorii, facem tenens ac vota faciens pro abitu, ibi tum
 ei chlamys ab humeris avulsa palam decidit. Quod cum sensisset, la-

Ε λοφύρετο δάκρυσι πρὸς τὴν Θεοτόκον διαπύριον βοὴν εὐκτικῶς ἀναπέμπων τῆς τῶν ἐλπίζομένων λυτρώσεως.

Ὁ δὲ μόνον δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ τὰ τῆς προδηλώσεως, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι συμβόλαιον προσηγήσατο. ἔδοξεν ὄναρ ὄραν γε τῷ Καίσαρι· τὸ δὲ τοιοῦτον διεμύρωστω, ὡς ἐν ἑορτασίμῳ ἡμέρᾳ 5 ὃ τε βασιλεὺς καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπῆει τῷ Σοφίας Θεοῦ ἱερῷ μετὰ τῆς συνήθους λαμπρότητος. ὡς δὲ προσπεφοιτήκεισαν οἱ αὖθις, ταύταις εἰκονισμένοι λαμπροφοροῦντες τούτοις ἀνεφάνησαν ἄγγε-
V. 50 λοι, καὶ πρὸς τοῖς ἔσω διώπτετό τις ὑπεράνω γηραιὸς θρονίζομενος· τίς οὗτος; Πέτρος ὁ ἀποστόλων προβάθμιος, αὐτῷ τε γο-10 νυπετῶν δάκρυσιν ὁ Ἰγνάτιος ὑπὲρ ὧν λωβηθεὶς ὑπομεμενήκει. ὃ δὲ τῷ πάθει συνδιατεθεὶς αὐτῷ ἔφη τὴν ἐκδίκησιν ἐκ χειρὸς κυρίου ἀπολασθαι, καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἐνὶ δύο τινῶν παρ' αὐτῷ ἱσταμένων ὡσεὶ πραιποσίτων χρυσοενδύτων βραχεῖαν ἐπιδίδωσι μάχαιραν, καὶ προστετεύχει ἐννεύσας τὸν μὲν βασιλέα τοῖς δε-15 ξιοῖς ἀφορῆσαι, τὸν δὲ Θεόργιστον Καίσαρα, οὕτως εἰπὼν, τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ διὰ ταύτης μεληδὸν τιμωρήσασθαι. οὗ δῆθεν ἐξιεμένου καὶ περὶ τοῦ Μιχαὴλ διειρήκει τὴν τομὴν ἀπεκδέχεσθαι,
B ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀσιβότεκνον.

Καὶ ἄλλο τι σημεῖον ἐπὶ τῷ θανάτῳ πυρηνολογῆται τοῦ 20 Καίσαρος. ἔξαπιστάλη κατὰ Κήπους διάγοντι παρὰ Θεοδώρου τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς ἐσθῆς τοῦ προσήκοντος μήκους ἠλλείπουσα,

1. διαπύριον L. 8. λαμπροφοροῦντες et in marg. στολοῦν-
 τες L. λαμπροφόροι Symeon log. p. 447 C. 22. ἠλλείπουσα L.

crimans implorabat deiparam ardentibus precibus orans ut ab instantibus malis liberaretur.

Non solum in hac re praesagium ei factum, sed et aliud quoddam signum praecessit. Insomnium apparuit Caesari tali forma, quasi festo die imperator et Caesar contenderent in templum Sapientiae dei cum solito splendore; progressisque ad fenestras, in his candidas vestes gerentes angeli, atque in penetrabilibus conspiceretur quidam senex in sublimi solio sedens; quis ille? Petrus apostolorum primarius, eique supplicans in genubus cum lacrimis Ignatius super iis quae contumeliose passus esset: qui acerbitate rei condolens ei diceret ultionem a manu domini illum accepturum: quo dicto uni ex duobus ei adstantibus tanquam praepositis, in aureis vestibibus, exiguum traderet gladium, nutuque praeciperet imperatorem quidem ad dextram separandum esse, Caesarem autem, deo exosum eum dicens, ad sinistram, eo-que gladio frustatim incidendum: quo exeunte etiam de Michaele diceret, ei etiam exspectandam esse percussionem, impium filium eum vocans.

Etiam aliud quoddam signum super morte Caesaris secutum. Missa fuit ei apud Cepas commoranti a Theodora sorore sua vestis iusta mi-

ἦτινι πέρδιξ χρυσόπαστος καθιστόρητο· ἦν προσδεξάμενος ἐπυ-
 θάνετο “ αὐτὴ τί κεκολόβηται; καὶ ὃ ἐν ταύτῃ πέρδιξ τί δηλῶν
 ἀναγέγραπται;” ἀμφοτέρων τὴν λύσιν διεξωγράφη, διὰ μὲν τοῦ
 πέρδικος τὸ πρὸς αὐτὸν δολερὸν ὡς ἔοικε τῆς στειλύσεως διὰ τῆν
 5 ἐπὶ τῷ ἀναιρεθέντι Θεοκτίστῳ ἀντέκτισιν, διὰ δὲ τοῦ ἑλλειποῦς
 τὸ ἑλλίπες τῶν ἑαυτοῦ ἡμερῶν αἰνιττόμενος. ὕθεν καὶ Ἀντιγόῳ
 τῷ πατρικίῳ καὶ καθηγημονεύοντι τῶν σχολῶν, τῷ νιῷ αὐτοῦ,
 προσειτετάχε τὸν ὑπ’ αὐτὸν λαὸν ἅπαντα συντελεῖν καὶ τῇ βασι- C
 λίδι κατευθῆναι τὴν ἄφιξιν. ὃ δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην δυσυνα-
 10 σχετεῖ βούλησιν. καὶ πλέον τὰ κατὰ Μιχαὴλ βασιλέως ἐπεφανέ-
 ρωτο παρὰ Καίσαρι. πρὸ δὲ τινος χρόνου σεισμοῦ γεγονότος
 τῶν πρότε μνημονευομένων φρικωδεστέρου, ἐπεπτώκει τὸ ἕγαλ-
 μα ὑ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἄνναν, ἣ ἐπώνυμον τὸ Δεύτερον, κατὰ κίονα
 διεστήλωτο· ὑπερ διαγγελθὲν παρὰ Καίσαρος Ἄλοντι φιλοσόφῳ
 15 σαφῶς διηρημένετο, τὸν ἐκ πρώτου ἄνακτος δεύτερον ἐκπεσεῖ-
 σθαι διὰ θανάτου, τῷ τε Καίσαρι Βάρδα τὸν διαδεξόμενον δα-
 κτυλοδικτεῖσθαι Βασιλεῖον· ὃν ἔκτοτε οὗτος βασκάνως ἐπέ-
 βλεπεν.

Καὶ ταῦτα κατὰ προφητείαν συνωμαρτήκεσαν Καίσαρι. D
 20 ἐπὶ Κήπους γὰρ ἐφειστηκότων αὐτῶν, ὃ μὲν βασιλεὺς τὰ τῆς βα-
 σιλείας ἐνήργει πρακτεῖα, ὃ δὲ Καίσαρ τὰ τῆς φιλαρχίας πλέον
 ἐπετηδεύετο, καὶ πολλὸς ἦν, ὑπεράρων τοῦ βασιλέως καὶ ἑτέρων
 τῶν κατὰ Θεραπειαν ὠκειωμένων αὐτῷ. ὡς δὲ πρὸς τοῦτο δυσ-

13. ἦ] ἦ L.

nor longitudine, cui perdix auro intertextus erat: qua accepta quaesivit
 cur ea brevior esset et ad quid significandum perdix esset inscriptus?
 Utriusque solutionem depinxit, per perdicem quidem dolosum, ut vide-
 tur, animum erga ipsum mittentis, occisi Theoctisti ulciscendi causa,
 per brevitatem autem brevitatem dierum suorum coniectans. Unde et
 Antigono patricio, duci scholarum, filio suo, praecepit ut omnes copias
 suas colligeret et ad imperatoriam urbem dirigeret iter. At ille eius vo-
 luntati segnem se praebebat. Magisque res ut se haberet erga impera-
 torem Michaellem manifestabatur apud Caesarem. Porro non ita multo
 ante, facto terrae motu omnium qui unquam fuerunt maxime horribili,
 ceciderat statua, quae ad S. Annam, cognomento Deuteron, in columna
 erecta fuerat: quod cum a Caesare nuntiatum fuisset Leoni philosopho,
 clare ab hoc expositum fuit, eum qui a primo imperatore secundus esset
 morte casurum, Caesarique Bardae successorem indice digito monstrari
 Basilium: quem ille ab eo tempore oculis haud aequis adspexit.

Eaque ut praedicta fuerant Caesari consecuta sunt. Cum enim ad
 Cepos constitissent, imperator quidem functiones imperii peragebat,
 Caesar autem imperium magis magisque affectabat, nimiusque erat supra
 imperatorem ceteroque ministros eius et domesticos. Quam rem gravi-

- φορήτως δίκειντο, ζυχανῶντο κατ' αὐτοῦ βουλήν δολεράν, ὅπως μαιφονήσειαν· ἀλλὰ τὴν ἔταιρειῶτιν τούτου πληθὺν ἐδεδόκεισαν, ἵνα μὴ παρ' αὐτῆς καταδυναστεύοιντο. πρὸς ἀμιλλητήριον δρόμον ἵππων συμφύρονται σὺν Ἀντιγόνῳ τῷ τούτου υἱῷ, καὶ αὐτὸν πόρρω τῆς βασιλικῆς σκηπῆς διορίζουσιν, καὶ 5
- E** Καίσαρος τοὺς πρωταγωνιστὰς ἐπὶ τούτῳ συνέλκουσιν, ὡς ἂν ἐνησχολημένων αὐτῶν ἀφυλάκτως τῷ Καίσαρι ἐπίθωνται τινες καὶ διαχειρισῶνται. Σαββατίου δὲ γαμβροῦ ἐπὶ θυματρὶ Καίσαρος τιμῆς τε πατρικίων ἡξιωμένου καὶ τὰ τοῦ δρόμου διέπειν διελιχότος, εἰσιόντος τῷ βασιλεῖ συμπαρόντι Καίσαρι τὰς τε 10
- V. 51** δημοσίους ἀνεγνωκότος ἀναφοράς, ἀπίοντος δὲ κατὰ τὰ πρόσθεν τύπῳ σταυρικῷ σχηματισμένου, ἅτε καθηγουμένου τῆς συσκευῆς, οἱ ἐν παραβύστῳ σκηπῆς ἐνεδρεύοντες ξιφηφόροι ἐπήρσαν, καὶ πρὸς ἐνώπιον βασιλέως ἀηλεῶς ἀποκτείνοντες κατακερματίζουσι Καίσαρα, μηνὶ Ἀπριλίῳ κα', Ἰνδικτιῶνι ἰδ'· 15
- μεθ' ὧν Χάλδος τις πυρέυρητο, ᾧ Τζιφιναρίτης ἐπάνυμον. τῆς οὖν στασιωτίδος ἐπηρείας ἀθρόως ἐπισυστάσης, τοῦ τε βασιλέως ἐνθρονηθέντος καὶ τῷ πτώματι ἀκουσίως ἐγκρημισθέντος, ὃ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς βίγλης ὑπερασπίζων ἦν βασιλεῖ Κωνσταντῖνος δρουγγάριος, τὸ μὴ συμπεφονεύσθαι αὐτόν, ὅλα πιστὸς ὑπερ- 20
- ασπιστῆς καὶ μέχρι ψυχῆς τὸ εὖνον ἐπιδεικνύμενος. καὶ τάχα
- B** ἂν ἀμφοτέροι διεφθάρησαν, εἰ μὴ αὐτὸς ἐκεῖνος εὐφημίαις ἐπιδημοῖς καὶ αὐταῖς παλάμαις ἐπήμυνε θαρσοποιήσας τὸν ἄνακτα

10. σὺν παρόντι L.

11. τὰ om. L.

ter ferentes struebant adversus eum consilium dolum, ut interficeretur: sed sodalitiū eius coetum timebant, ne ab hoc superarentur. Itaque certamen cursus equorum instituunt cum Antigono, eumque longe ab imperatorio tentorio abducunt, Caesaris etiam actores primarum partium una abstrahunt, ut occupatis istis Caesarem custodibus destitutum agrediantur alii et interficiant. Sabbatio autem, genero Caesaris patricio et logotheta cursus, ingresso ad Caesarem qui una cum imperatore erat, atque perlectis publicis relationibus recedente, ante autem se crucis signo signante, utpote duce insidiarum, ii qui in occulto loco tentorii insidiabantur cum gladiis eum adoriebantur, atque in conspectu imperatoris crudeliter trucidantes concidunt Caesarem, mensis Aprilis d. xxi, Indictione xiv: cum quibus Chaldus quidam inveniebatur, cui Tziphinarites cognomen. Ceterum coniuratis magno impetu incumbentibus, atque imperatore perturbato involuntario impulsu, vigiliæ imperatoris drungarius Constantinus protegēbat imperatorem; quo minus una occideretur, tanquam fidelis protector et ad vitæ periculum usque benevolentiam prae se ferens. Ac fortasse simul perisset, nisi idem ille faustis acclamationibus manibusque suis opem tulisset animumque addidisset imperatori

καὶ τῶν μαιφόνων ἐξήνεγκε, καλοκάγαθῶς γνώμης καὶ εὐτολμίας φραττόμενος. ὡς οὖν οἱ μαιφόνοι τὸ λείψανον πολλοῖς τμήμασι διενείμαντο, τὰ τούτου αἰδοῖα κοντῶ διαρτήσαντες ἐθριάμβεον· οὕτως γὰρ καὶ μετὰ θάνατον αἰκίζειν ἐξέμνησαν. ὑπὲρ Καίσαρος
 5 δὲ οὐκ ὀλίγος ὄχλος ἐπέτρεχεν· καὶ προσεκεχωρήκει ἂν πόλεμος κατ' ἀλλήλων, εἰ μὴ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου πάση δυνάμει ἀνίσταλτο. δι' οὗ τινὰ τῶν κακῶν ἀνεκχαίτιστο, τὰ πλείω δὲ ἐκνυμᾶντο μείζον ἢ τὸ Ἰκάριον πέλαγος Εὐρου δεινοῦ ἐπιπνέοντος· οὐδεὶς τε τῶν κατὰ πολεμίων ἐπιχειρήσεων ἢ καθ' ἑαυ-
 10 τὸν ἕκαστος ἔμφροντις ἦν, τοῦ μὲν ὑπὲρ βασιλέως γε νήφοντος, τοῦ δὲ ὑπὲρ Καίσαρος, ἑτέρον δὲ ὑπὲρ Βασιλείου τοῦ μεγαλόφρονος, διὰ τὸ πεφιλοστοργησθαι λίαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος. καὶ εὐθέως περὶ τὴν βασιλεύουσάν ἀναζεύγνυσιν.

Ἐπῆρχε δὲ ὁ Βασιλεὺς ἐκ γένους μὲν πρεσβυτέρου Πάρθου
 15 Ἀρσάκου υἱῶν, τοῦ περιθεμένου τὴν Ἀσσυρίων ἀρχὴν ἑαυτῷ ἐκ ψυχικῆς καὶ σωματικῆς καρτερότητος, καθ' ἑξῆς δὲ καὶ Τηριδάτου τοῦ βασιλέως τῆς αὐτῆς σειρᾶς ἐξημμένου· ἀλλὰ μὴν καὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ἀρίστων ἡγεμόνων ἐξείλετο. ὃς
 20 Μακεδόσης γῆς ἐκφυεῖς γεννητόρων ἦν κατὰ γενεὰν οὐκ ἀσήμεων, τριφυεῖς τε νεανικῶς, ὡς εἴ τις Ἀχιλλεὺς Χείρωνι τῷ Κενταύρῳ, παρ' αὐτῶν τοῖς ἀνδρικοῖς ἐγγύμναστο φρονήμασι τε καὶ πράγμασιν, καὶ πᾶσι μὲν κατ' ἄμφω ἐξάκουστος διετέλει καὶ φίλιος.

3. κόντω L. 4. potius ἐξεμεμήνησαν vel ἐξεμάνησαν. 7. ἀνεκχαίτιστο L. 12. πεφιλοστοργεῖσθαι L. 19. f. Μακείσεως γῆς. 21. φρονήμασι L.

eumque ab homicidiis eduxisset, virtute et benevolentia praeditus. Porro homicidae, cadavere in multa frustra dissecto, genitalia eius conto suspensa ostentantes traducebant. Propter Caesarem autem turba haud exigua concurrebat, bellumque inter eos ortum fuisset, nisi ab eodem Constantino omni vi fuisset repressum, per quem quaedam mala prohibebantur. Sed pleraque perturbatius ferebantur quam Icarium mare Kuro vehementi flante, nemoque de rebus adversus hostes gerendis cogitabat, sed separatim quisque sollicitus erat, alius de Caesare, alius de magnanimo Basilio, alius de ipso imperatore, a quo Basilius magnopere diligebatur. Atque continuo in partes imperatoriae urbis revertitur imperator.

Basilius autem genus ducebat a prisco Arsace Partho, qui sibi Assyriorum imperium acquisivit animi corporisque fortitudine, deinde et a Teridate rege eiusdem prosapiae, quin et a Philippo et Alexandro praestantissimis principibus. Is in Macedonia natus parentibus haud obscuris nec ignobilibus, educatusque ab ipsis egregie, tanquam aliquis Achilles a Chirone Centauro, exercebatur studiis factisque fortium virorum, inclarescebatque apud omnes et diligebatur. Mirabilis etiam fuit introi-

καὶ δὴ παραδόξως διὰ τῶν Χρυσέων πυλῶν εἰσῆι τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, κατὰ μονήν γε τὴν ἔναγγος προσαναπαυσόμενος, ἧτις νῦν μὲν ἱερὸν Διομήδους τοῦ μάρτυρος, Ἑλίου δὲ τὸ πρὶν κερημάτικον. εἰσῆι δὲ τὴν τεκοῦσαν ἐκβιασόμενος· καὶ δὴ ἄν ἐκεκράτητο παρ' αὐτῆς, εἰ μὴ τὸ θεαθῆν αὐτῇ ὄναρ τινὸς ἔτυ-5 χεν ἐπικρίσειωσ παρὰ τῶν ἐν τούτοις ἔσπουδακότων. ἐωράκει γὰρ φυτὸν μέγιστον ἐκφυῆναι, καθὼς ποτε ἡ Ἀνδάμη, καὶ ἄν-θεσιν ἐγκομᾶν κατὰ τὸν οἶκον αὐτῆς, χρυσῶ τε τὸ γῆθεν μέγα στέλεχος καὶ τὰ πρόμνα διηρέφθαι καὶ φύλλα, καὶ ἐντεῦθεν ἀπο-μειμαντεῦσθαι σὺν ὄρκῳ ταύτῃ τῷ ἔξ αὐτῆς τὴν τῆς βασιλείας 10

V. 52 ἐπίτευξεν καὶ ταύτης μεγαλειότητι καὶ τὴν ἐπὶ μῆκος διάτασιν συγγόνοις τε καὶ ἀπογόνους ἐκβήσεισθαι, καὶ αὐτάρκη πλοῦτον τῇ κατ' αὐτὸν χώρᾳ μεθήσειν ἔξ ἧς ἐγεγέννητο· σὺν τούτοις καὶ προεισηγηθῆναι αὐτῇ παρὰ τινος ῥῆσιν εὐάγγελον, ὡς τοῦ παι-δὸς κατὰ παιγνίαν τῶν ὀμηλικῶν ἐν τινι λίμνῃ αἰτὸν ἐπιπτήσαι 15 τῇ κεφαλῇ, σκέπειν τε ταύτην πτερόσσοντα καὶ ποτε γηραιὸν ἄνδρα, οὗ διὰ στόματος πῦρ ἐξαπέπνει, τὸν Ἑλίου τε ἑαυτὸν ταύτῃ παραδηλοῦντα, τὴν βασιλείαν προσήκασθαι τὸ τεκνίον ἐμήνυεν.

Σχολάζοντος δὲ τοῦ Βασιλείου κατὰ τὴν εἰρημένην μονήν, 20 τινὶ μοναχῷ, ἧ ὡς ἔνοις, αὐτῷ τῷ ταύτης καθηγουμένῳ, καθ' ὅ-
B πνον ὁ μάρτυς ἐπιφανείς ἐξιέναι κελύει περὶ πυλῶνα καὶ τὸν ἐκεῖσε προσμεμενηκότα εἰσαγαγεῖν, βασιλεῦ ἐσόμενον, ὃν περι-

8. Ηλιοῦ V.
19. an μηνῦσαι?

10. τῷ B, τὸ L.

13. κατ' αὐτῶν L.

tus eius in imperatoriam urbem per Aureas portas, ubi in propinquo apud monasterium requievit, quod nunc quidem Diomedii martyri consecratum, Heliae olim fuit. Venit autem in urbem matre invita: et sane ab ea retentus fuisset, nisi somnium ab ea visum interpretatione quadam expositum fuisset ab eorum studiosis et gnaris. Viderat enim germen maximum enatum, ut olim Andame, idque floribus comare in domo sua, auroque stipitem magnum, qui e terra exsurgebat, et ramos etiam ac folia tegi. Unde iureiurando praedictum imperium eius filio, cuius longam durationem in cognatos et posteros futuram, multasque ipsum opes ei regioni missurum ex qua natus fuisset. Ad haec, faustus nuntius aliquando mulieri venerat, puero ludente in palude cum aequalibus, aquilam super eius caput advolasse, alisque expansis id contexisse. Atque aliquando senem virum, cuius per os ignis spiraret, qui que se Heliam esse diceret, puerum imperio potiturum, sibi indicasse professa est.

Commorante autem Basilio apud praedictum monasterium, cuidam monacho, aut ut aliqui, ipsi praefecto monasterii, per somnum martyr ille apparens exire eum iubet ad portam et illum qui ibi exspectaret in-

ποιήσασθαι δέον ἐπὶ τε σκέπη καὶ τοῖς ἐνδύμασιν, οἷα τήνδε μονήν ἀνοικοδομῆ συστησόμενον. τῷ δὲ ἐξιώντι καὶ τὸν νεανίαν τε-
 Θραμένῳ κατεσκληρότα ῥηπῶντά τε καὶ ἀπρονόητον ἐξ ἐνδοῦς
 περιστάσιως, ὑφωρῶτό τι κατὰ φαντασίαν εἰδῶλον ἐμπαρεῖναι,
 5 οὗ τῆς κομιδῆς κατημέλησεν. διὰ τοῦτο αὐθις ὁ μάρτυς τῷ αὐ-
 τῷ διωρῶτο κατεμβριμώμενος ἐξίεναι καὶ τὸν βασιλέα Βασίλειον
 πάντως εἰσενεγκεῖν καὶ κηδεμονίας δεύσης καταξιώσει. τοῦ δὲ
 νεανίου κατὰ τὴν λεχθεῖσαν κλήσιν ἀποκριναμένου καὶ πρὸς αὐ-
 τὴν τὰ τῆς εἰσόδου διήνυστο, δι' ἧς ἐν τῇ καταλήψει τῆς βασι-
 10 λείας ἐπιμνησθῆναι ταύτης εἰσπράττεσθαι. ὃ καὶ παρεφυλά- C
 ξητο· μετὰ γὰρ τὴν τῆς ἄλουργίδος ἀμφίαισιν πολλά τε καὶ πάνυ
 λαμπρὰ ἀναθήματα τῷ σεβαστιῷ μάρτυρι προσεσένηχεν, ἔτι μὴν
 τὴν μονὴν καὶ κτήμασιν ἱκνοῖς κατελάμπρυνε καὶ οἰκοδομίαις
 ἐνεποίησεν.

15 Τότε δὲ τινι προσκεκόλληται τῶν πρὸς γένους βασιλικῷ
 μεγιστάνων διὰ τοῦ προστατοῦντος τῶν μοναχῶν, φιλίως κατὰ
 τὴν αὐτὴν μονὴν προσφοιτῶντι, ᾧ τῆς ἐπάνδρου καὶ νεανικῆς
 συλλογῆς ἐπεφρόντιστο, προσευρηκῶτι καὶ ἄλλους τοὺς καθ' ἡλι-
 κίαν αὐτῷ, ἀλλ' ἐλάττωνας (πολὺ γὰρ τὸ μείζον ἐν τούτοις Βα-
 20 σίλειος ἐπέκρητο), καὶ τούτοις ἐμεγαλύνει σοβαρευόμενος. D
 Θεοφιλίσκος οὗτος ἐξήκουστο· πρὸς ὃν παρὰ βασιλέως ἀνθαμίλ-
 λησις ἐκεκίνητο εὐθεάτων καὶ ἀνδρείων νεανιῶν ἕνεκα. καὶ παρὰ

2. ἀνοικοδομῆ L. 4. ὑφωρῶτό L. 8. καὶ πρὸς τὴν μονήν? sed etiam quae sequuntur perturbata sunt et vix integra.

introducere, ut qui imperator esset futurus, eumque fovere tecto et indumentis, ut qui illud monasterium esset instauraturus. Qui egressus adolescentemque conspicatus emaciatum et sordidatum atque incultum propter inopem statum, spectrum imaginatus phantasiae suae oblatum introducere et curare neglexit. Quare rursus martyr ei apparuit, increpans, exiret atque imperatorem Basilium omnino intro vocaret curamque eius haberet. Cumque adolescens ad pronuntiatum nomen respondisset, introitus perficiebatur: cuius rei occupato imperio memor esse voluit et a se mercedem exigi. Quod et observavit: nam postquam purpuram induisset, multa et splendida donaria venerabili martyri obtulit, praeterea monasterium possessionibus multis ornavit et aedificando instauravit.

Tunc autem per praefectum monachorum applicavit se ad quendam de familia imperatoria magnatem, qui amicitiae gratia in monasterium venerat, et cui id curae erat ut iuvenum statura conspicuorum sibi coetum compararet, cum iam invenisset alios etiam tales, sed minores (nam multo maiore statura quam isti Basilium praeditus erat), et gloriabatur istis iactabundus. Theophiliscus is audiebat: contra quem ab imperatore certamen motum speciosorum et fortium iuvenum. At mittitur a Caesare

μὲν Καίσαρος Ἀντίγονος ὁ τούτου φίλτατος ἐκπέμπεται πρὸς αὐτὸν δεξιωθῆσόμενος, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ἐπισυγγῶ ῥηθεὶς Κωνσταντῖνος. ἐμπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐωχίας αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς χαρμοσύνην διεγείρεται φιλοπαίγμονα, προσκαλεσμένῳ τῶν οἴκοι διατριβόντων τοὺς εἰς πᾶλην ἐπιτηδεύουσ, καὶ δὴ κατ' αὐτὴν ἄγων διανίσταται. καὶ δὴ πάντες παλαιστρικοὶ βασιλέως καὶ Καίσαρος ἡτιῶσι τοὺς ἄλλους, ἄνευθε Βασιλείου μὴ τῇ παλαίστρᾳ παρόντος. προσέκκληται διὸ καὶ αὐτὸς καὶ πρὸς μονομαχίαν τοῦ κρείττονος ἄγεται· καθ' ὃν τὰ πρὸς φιλίαν ἔξ ἀγχιστείας ὁ Κωνσταντῖνος καλῶς διακείμενος προστάττει τὸ ἔδαφος ἀχύρῳ 10 περιραντίζεσθαι, ἵνα μὴ πως διολισθαίνοι Βασίλειος. συνῆλθον οὖν συνῆλθον κατὰ παλαιστραν ἀμφότεροι· ὧν ὁ μὲν μετεωρίζειν πειρᾶται Βασιλείου, ὁ δὲ μὴ ἐνεγκὼν τὴν Βασιλείου ἀντίβασιν μετεωρίζεται πυραντὰ γενναϊότατα καὶ περιστρέφεται ταχίστιω κινήματι, καὶ τῇ κατὰ πόδρεζαν προσπλοκῆ, ὡς ὁ ἐγγώριος 15 λόγος, πρὸς γῆν καταφέρεται, ὑποστὰς πτώσιν ἀλάθητον, ὡς V. 53 καὶ παραψυχὴν τοῖς πῦσιν εἶναι λογίζεσθαι, εἰ καὶ μετὰ πολὺν χρόνον ὕδασι πολλοῖς καταραντισθεὶς μόλις ἀνέσφηλεν. ὡς οὖν ὁ Ἀντίγονος μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπανῆκε πρὸς Καίσαρα, φησὶ περὶ τῶν διδραμένων αὐτῷ· δι' οὗ καὶ ὁ βυσιλεύς Μιχαὴλ τοῦ 20 των ἐγγόνει κατήκοος, καὶ ἀνακαλεῖται τοῦτον σὺν ἑτέροις ἡλιξὶ δύο. ὡς δὲ τούτους τεθέατο, ἡγάσθη τῆς ὄψεως, ἐπήνεσε τὴν

8. ἐμπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐνοχίας αὐτῷ L. 14. παρ' αὐτοῦ B.

8. καὶ αὐ-

ad eum Antigonus, huius carissimus, convivio excipiendus, cumque eo saepius commemoratus Constantinus. Cum autem satiati fuissent epulis, etiam laetitia et ludus excitatur, accersitis ex iis qui domi commorabantur qui ad luctandum essent idonei, atque mox certamen instituitur. Atque omnes palaestrici et luctatores imperatoris et Caesaris vincunt reliquos, praeter Basilium qui in luctatione non aderat. Quare et hic vocatur et ad luctandum cum potiore ex illis adducitur. Erga hunc amica propter affinitatem affectus Constantinus iubet pavimentum palea conspergi, ne forte laberetur Basilium. Convenerunt igitur convenerunt ad luctandum ambo. Tum alter sublimem tollere conatur Basilium, sed non ferens Basilii contrarium nisum, in sublime ab isto tollitur praevalede et circumrotatur celerrimo motu, atque amplexu illo qui κατὰ πόδρεζαν dicitur vernaculo sermone, in terram delicitur, passus casum incelabilem, ita ut ea res praesentibus omnibus delectationi esset. Et quamvis diu multumque aquis conspergeretur, vix sese recollectit. Cum igitur Antigonus cum iis qui apud ipsum erant abiisset ad Caesarem, narrat ei de eis quae facta essent. A quo et imperator de iis certior factus, accersit eum cum aliis duobus aequalibus: quos ut vidit, probavit speciem,

ἡλικιωῶτιν, καὶ τῶν δύο πολλῶ πλεον ἔτεθαμβήκει Βασιλειον, καὶ διαφόροις βαθμοῖς καταλέγει, καὶ πρὸς μέλλοντας εὐποίας ἀρραβωνίζεται. οὗς γὰρ ὁ θεὸς εἰς βασιλέας διεγνώκει, τούτους προώρῃσει καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν πάντως προδιατίθησι σύμβολα. 5 οὗς ἡ βασίλισσα Θεοδώρα Θεουσαμένη τῶν μὲν δύο ἑμμελήκει κατὰ μηδέν, τοῦ δὲ ἑνὸς ἐν φροντίδι ὄλωσ καθίστατο, ἀπὸ βούθους ψυχῆς κειραγυῖα ὡς “εἶθε, ὦ τέκνον, τοῦτον σήμερον μὴ B ἐωράκειν, ἄνδρα τοιοῦτον τῆς ἡμετέρας βασιλείας ὑπερτερήσονται, καθὼς ὁ ἐμὸς ἐν λήξει μακάρων ἀνὴρ περιῶν ἀπεφοίβασεν.” 10 πρωτοστάτην οὖν αὐτοῦ τῶν ἵπποκόμων καθίστασι τὸν Βασιλειον, καὶ ἵππον αὐτῷ δυσήνιον ἐπιδίδωσι. διοχῆσαι, ὃν ἐπεφίληκει τὰ μάλιστα. οὗτος αὐτοῦ ἐφαλλόμενος ὡς εἶ τις ἄλλου Βουκεφάλου Ἀλέξανδρος, ὡς Βελλεροφόντης Πηγάσῳ γενναίως ἱππάζεται, θάμβος λιπῶν ἀπίσαις ἐν ὄψεσιν εὐκατάπληκτον. ἐν- 15 τεῦθεν καὶ κρείττον αὐτῷ τῆς δεσποτικῆς ἀγάπης τὰ πρακτέα διηύξητο, ὡς καὶ τῇ τῶν πατρικίων εὐκλεία συντόμως προσεμ- C πελάσαι, γαμετῇ τε συναρμοσθῆναι κοσμιωτάτῃ τῶν εὐγενίδων ἐξ Ἰγγερος, νόον τε θετὸν ἐπὶ πᾶσι βασιλέως ὀνομασθῆναι, εἶτα μάγιστρον, καὶ παρὰ τῷ κοιτῶνι τῶν προσηπνούντων φυλάκων 20 προτιμηθῆναι κατὰ τινος, καὶ μετὰ βραχὺ τὴν βασιλειον εὐδοξίαν κληρώσασθαι.

Ὡς οὖν περὶ τινος χρόνον παρῆν ὁ ἀναξ τοῖς περὶ τὸν καλλνικον Μάμαντα μάρτυρα βασιλείοις, ἐπεφύη τούτῳ σκοπὸς κἄν

17. κοσμιωτάτῃ L.

18. τς] γε L.

19. μαγιστρος L.

laudavit staturam, sed prae duobus illis multo magis admirabatur Basilium, et variis dignitatum gradibus evehit, atque ad maiora beneficia sese offert. Quos enim deus praescivit imperatores futuros, hos et praedestinavit omniaque ad eam rem praedisponit. Hos imperatrix Theodora conspicata, duos quidem illos neglexit, unus autem illius causa plane in sollicitudinem data est, ab imo pectore exclamans “utinam, o fili, hunc hodie non vidissem, talem virum nostro imperio superiorem futurum, quemadmodum meus beatae memoriae maritus adhuc superstes vaticinatus est.” Hinc equisonibus praeficit Basilium, atque equum ei tradit effraenem domandum, quem valde amabat. Iste ei insiliens tanquam aliquis Alexander alteri Bucephalo, tanquam Bellerophontes Pegaso egregie equitat. Res admiranda et obstupescenda in oculis omnium visa est. Maioraque incrementa capiebat amor domini erga ipsum, ita ut et ad patriciorum dignitatem celeriter accederet, uxorique iungeretur venustissimae ex nobilibus, Ingere prognatae, ac post haec omnia filius adoptivus imperatoris nominaretur, deinde magister atque inter cubiculi custodes praecipuus fieret secundum aliquos, ac paulo post imperatoriam gloriam adipisceretur.

Cum igitur aliquo tempore imperator esset in illa quae est apud Mamantem, egregium martyrio victorem, regia, subnatum ei fuit consi-

γελοῖος, ὃν τῶν πρὸς αὐτὸν οὐ πᾶσιν ἐγνώρισεν. ἐγκλειύεται
 δυοὶ τῶν οἰκείων, οἷς τὰ κατὰ ψυχὴν ἐπιθάρρει περὶ τοῦ προ-
 κειμένου γε δράματος, καὶ κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν περιχωρεῖ,
 D πρὸς ἔω τε τὴν ῥητὴν ἐορτῆς διαγελῶσαν πεντηκοστὴν ἡμέραν
 τινὶ κοιτώνων ἐγκλείσας Βασιλεῖον τοῖς σὺν αὐτῷ προστάττει ἐν 5
 νεύματι ἀπογυμνοῦν τοῦτον τῷ χεῖρέ τε διατείνει. τούτου δὲ
 γινομένου κατὰ τὸ προσταχθέν, ὁ Βασιλεῖος καταπλήττεται,
 ἀλλ' ὁμως νεανικὸς ὢν τῆς ἐκπλήξεως ἀνακτῆται, ἐαυτοῦ τε καὶ
 τοῦ βασιλέως καθίσταται, καὶ μαστίζεται παρ' αὐτοῦ διπλοῖς ἐν
 φραγελλοῖς λ', μνήμην ἔχων τοῦτον ἀνάγραφτον τῆς πρὸς αὐτὸν 10
 φιλοστόργου προθέσεως. καὶ τῷ μεγίστῳ ναῶ ἐπελθὼν πρώτας
 αὐτῆς στεφηφόρον ἄνκτα λυοῖς ἀναδείκνυσι, μηνὶ Μαΐου κς',
 ἰνδικτιῶνι ιδ', καὶ τῆς κατὰ δευτερίαν αὐτῷ βασιλείας τὰ πρόσ-
 φора δίδωσιν. ᾧ καὶ πολὺ φλτρον ἐπιδιδούς, καὶ τὰ ἴσα,
 πρὸς δὲ καὶ τὰ καθ' ὑπεροχὴν ἐμπαρέχεται. 15

V. 54 Τοσοῦτον τὰ τῆς πληροφορίας ὀλικῶς διεξήπλωτο, καὶ
 φθόνος ἐκ τούτου διψιλῆς παρὰ πολλῶν ἐξεκέχτο, οἱ καὶ τὰ
 πρὸς διάλυσιν τῆς αὐτῶν ὁμοιοσύσης ἀγάπης ἐντεχνιτεύουσι,
 τρόπῳ παντὶ τὰ κατ' αὐτῶν ἀλλήλων ἐκμηχανώμενοι, εἰρηναῖον
 οἶκον κυρίου κλείσαι τῇ ἔριδι, ποτὲ μὲν λογιλοῖς δολλοῖς ποτὲ δὲ 20
 γραφαῖς δολοῦντες τὰς αὐτῶν φρένας κακόφρονες. συμπεῖθουσι
 γὰρ ἐκ τούτων βιαίως τὸν Μιχαὴλ παρὰ Βασιλείου ἀναίρειν
 πείσεσθαι, ταῦτ' δὲ τοῦτο αὐτὸν ὑποστήσεσθαι παρὰ Μιχαὴλ ἔξ

1. γελοῖος L.

13. δευτερίαν L.

23. δὲ] δὴ L.

lium, etsi ridiculum, quod non omnibus qui circa ipsum erant indicavit. Mandat duobus familiaribus, in quorum animositate fiduciam habebat de proposito negotio, et per imperatoriam urbem proficiscitur, maneque certo die pentecostes illucescente cum cuidam cubiculo inclusisset Basilium, iis qui cum ipso erant innuit ut eum nudarent manusque extenderent. Quod cum fieret prout praeceptum erat, Basilium consternatus est, sed tamen, quod esset fortis, sese recolligit, sususque fit et imperatoris, atque ab eo caeditur duplici flagello triginta verberibus, ut memoriae mandatum haberet illius erga ipsum benevolum affectum. Atque maximum templum ingressus mane ipso coronatum imperatorem populo ostendit d. xxvi mensis Maii, indictione xiv, et secundario imperio conventientia ei tradit. Cui etiam multum amorem exhibens, et paria, insuper et ad eminentiam, praebet.

Tam proluxa erat voluntas explendi illius animum. Invidia proinde magna multorum se praebet, qui et dissolutionem eorum concordiae et amoris molluntur, omnibus modis discordiam inter illos machinantes, ut pacificam domum domini clauderent inimicitias, modo verbis dolosis modo scriptis inficientes illorum animos, male animati. Persuadent enim per haec fore ut Michael a Basilio interficiatur, idemque iste a Michaele

ἀστιάτου φρονήματος, οἰνοφλυγίαν καλοῦντες καὶ ματαιόφρονα.
καὶ καθὼς φασὶ τινες, βουλὴν ἔσχεν ὁ Μιχαὴλ ἀναγκαιῶς ἀναι-
ρήσειν Βασιλείον· μάλιστα δὲ κατὰ κνηγέσιον σὺν αὐτῷ ἐξελ- B
θόντα ἐπαφεῖναι λόγῃην τινὶ διετάξατο. ὡς δ' ἕτεροι, οὐχ οὐ-
5 τως, ἀλλὰ τὰ πρὸς αὐτὸν εὐνοικῶς διαχεισθαι, κἂν παρὰ τινῶν
ἔσεισάλευτο. ὄθεν οἱ τὰ συνοίσοντα φρονοῦντες τῷ Βασιλείῳ
πρὸς φόνον ἐκίνουον τοῦ αὐτοκράτορος· ὡς δ' οὐκ ἐπειθον τῆς
πρὸς αὐτὸν εὐνοίας μηδ' ὄλως ἐκτετραμμένον ἢ καὶ πρὸς μισοφο-
νίαν ἰλιγγιῶντα, αὐτόχειρες γίνονται τῆς σφαγῆς, ἵνα μὴ σὺν
10 αὐτῷ διαπόλοιντο.

Τοῦ δὲ μισοφρονήματος τῆς οἰκείας εὐχρηστίας ἀντεχόμενος,
καὶ τὴν βασιλείαν ὡς ἥδει θεόθεν δοθεῖσαν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὡς
τὸ πρότερον, τὰς πρὸς θεὸν εὐχαριστίας ἀποδιδούς προσεγκαι-
νίζει τῶν ἀρχιστρατήγων τῶν ἀύλων ταγματῶν ναὸν καινουργή-
15 σας, μεγέθει τε καὶ κάλλει καὶ πολυτελείᾳ τῶν συντεθέντων λίαν C
ῶραϊόν καὶ ἀξιώγαστον· οὗ τελεσιουργηθέντος σὺν πόθῳ καὶ πί-
στει τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶς ἀφορισθέντων
συντελεσμάτων, πνευματικῆς τε θνητῆς συναθροισθείσης, ἐν
ταύτῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα χειρῶν ἀρχιερέων ἐκδέχεται,
20 ἄλλην ἀρχὴν καθιστῶν ἑαυτῷ βασιλείας ἢν συμμαχίᾳ τῶν ἀρ-
χαγγέλων κεκλήρωτο, οὐσίᾳ τε τρισὶν ἑαυτοῦ, Κωνσταντίνῳ
Λέοντι καὶ Ἀλεξάνδρῳ, τὴν ὁμοίαν στεφοδοξίαν μετὰ καὶ τῆς
βυζαντινῆς ἐκτίθεισιν, τὸν δὲ Στέφανον ἱερώσας τῷ πατριαρχικῷ

10. διαπόλυντο L.

11. ἀντεχομένους L.

12. ἦδη L.

patiatur ex inconstantia animi, temulentum vocantes ac vecordem. Atque ut aliqui aiunt, voluit Michael omnino interficere Basilium: praecipue ad venationem cum ipso egressum hasta coniecta petere cuidam mandaverat. Ut autem alii; non ita; sed benevole erga eum affectum fuisse, etsi a quibusdam turbaretur. Unde ii qui Basilio favebant ad necem imperatoris eum incitabant: cum autem non possent impellere, a benevolentia erga illum nullo modo aversum, aut etiam ab homicidio abhorrentem, ipsi suis manibus perpetrare caedem, ne una cum illo perirent.

Itaque ab homicidio propriam utilitatem captans, et cum sciret imperium sibi divinitus, neque ut antea, datum, grates deo persolvens, inaugurat templum principum incorporeae militiae a se aedificatum, magnitudine et pulchritudine et magnificentia valde speciosum et admirandum. Quo perfecto voluntate et pietate imperatoris, in eoque sacris rite peractis, spiritali laetitia confluenta, ibidem imperatoriam coronam a manibus summi sacerdotis accipit, aliud principium sibi constituens imperii, quod auxilio archangelorum adeptus esset. Filiis etiam suis Constantino ac Leoni atque Alexandro similem coronae atque imperii gloriam tribuit: Stephanum autem patriarchali sedi consecratum in futurum desti-

θρόνῳ πρὸς τὸ μέλλον ἀφώρισεν. καὶ περὶ μὲν τὸν πρῶτον μετὰ
 τινα χρόνον διηλλαχότα τὸν βίον δυστυχεῖ παρ' ἐλπίδα· τούτῳ
 D γὰρ μᾶλλον προσετέθηκε τῶν ἄλλων θαρρῶν κατὰ τὴν τῆς βασι-
 λείας διαδοχὴν, κἄν τοῦ ἐφετοῦ οὐκ εὐστόχησεν. Λέοντι γὰρ
 τῷ περιωτίμῳ καὶ πανευκλεῖ βασιλεῖ τὸ τῆς βασιλείας συνετη-5
 τήρητο μόνιμον, τῷ μετ' αὐτὸν ὁμαίμονι Ἀλεξάνδρῳ διαδόχῳ
 γενησομένῳ κατὰ πατρικὴν θεσμοθέτησιν. φθείρουσι δὲ κἄν
 τούτῳ τὰ φυσικὰ σπλάγγνα οἱ πονηροί, τῆς πατρῷου φιλοστορ-
 γίας κατὰ τι παραθραυσθείσης ἐπὶ τῷ Λέοντι μικρὸν ὄσον. καὶ
 τὰ τῆς πονηρίας νεῦρα διακοπέντα, ἐπέπερ αὐτῇ οὐδὲν τῶν 10
 ἰσχυρῶν παρυσίσταται, καὶ οἱ συκοφάνται κακῶς ἀπελήλανται,
 E καὶ Λέων τῆς βασιλείας ἐγκάτοχος γίνεται καὶ τὰ πατρόθεν διω-
 ρισμένα ἀποπληροῖ καλοκἀγαθία καὶ ἀγχινοῖα νευρούμενος. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν ὕστερον μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ γεννήτορος.

Ἐπεὶ δὲ διὰ μέσου χρόνον τινὸς τὰ τῶν πολέμων ἔργα κα- 15
 τωλιγώρου, οἷά περ σκανδάλων παρεμπεισόντων τῷ πολιτεύματι
 ὧν προμεμνήμεθα, δι' ὧν ἡ Ἰσμηλίτις ὄφρὸς ἐκορύσσετο καὶ
 μερίστην ἐπεποίητο τὴν ἐπίθεισιν, ὥστε μέχρι τῶν Μαλαγητῶν
 ἐλάσαι στρατὸν κἀκεῖθεν τὴν βασιλείῳς ἰππότιν συναγωγὴν ἀνμῆ-
 σασθαι, εἰς ἑαυτῶν μὲν στρατηγίαν ἀείμνηστον, ἡμῶν δὲ κατα- 20
 V. 55 στρατηγίαν σιωπῆς ἄξιον. ὡς δὲ περὶ τούτων τῷ Θεοστεφεῖ
 ἄνακτι διέγνωστο, διοκλύζειν αὐτῷ οὐ παρῆν ἐπὶ τηλικούτῳ τῷ
 ἀποπήματι, ἀλλὰ σπουδαίως ἐπαναιρεῖσθαι ὄντως ἐκδίχσιν τῶν

6. potius τῷ τε μετ' αὐτόν.

15. κατωλιγώρου L.

navit. Ac circa primum quidem mox vita defunctum adversa usus est for-
 tuna praeter spem: huic enim magis erat addictus prae ceteris, sperans
 cum imperio successurum: sed voti compos non est factus. Leoni enim,
 inclito et gloriosissimo principi, imperium servabatur stabile, et post
 illum fratri Alexandro, qui successor erat futurus secundum paternam or-
 dinationem. Corruptunt autem et in hac re naturalem affectum homines
 maligni, paterno amore nonnihil labefactato erga Leonem. Sed improbi-
 tatis nervi incisi, cum eis nihil firmitatis inesset, atque sycophantae tur-
 piter abacti sunt, Leoque imperio potitus est ac paternam ordinationem
 implevit, virtute et ingenio firmus. Verum haec quidem posterius, post
 obitum parentis.

Cum autem intermedio tempore aliquo res bellicas neglexissent, quasi
 scandalis et offendiculis incidentibus in remp. quorum ante mentionem fe-
 cimus, ea occasione Ismaeliticum supercilium attollebatur, ipsique superbi
 armabantur, maximamque fecerant invasionem, ut ad Malagenos usque
 ducerent exercitum indeque imperatoris equitatum tollerent, cum ipsorum
 bellica solertia perpetuo memoranda, nostra autem clade silentio digna.
 Quae cum audivisset imperator a deo coronatus, haud succubuit rebus
 tam inopinatis, verum celeriter poenas exigere studuit pro talibus factis.

οὔτως ἐνηνεγμένων. Ἄνδρῶν γὰρ τινα στοχασάμενος, ἄνδρα πολύφρονα καὶ πολυπειρίας μεταδιώκοντα, οὐχ ἤτιον δὲ καὶ ἀνδρείας, κἄν ἐπεκέρυντο, καθὼς ἢ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια παρεδήλωσεν, (οὗτος Σκυθῶν ἐσπερίων ἐξώρητο) ὑποστρά-
 5 τηγον τοῦτον τοῦ κατὰ τὸ Ὀψίκιον προτίθησι θέματος. ὃς τὸν ἔπ' αὐτὸν στρατὸν στρατηγικῶς διαθείς καὶ τοῖς πολεμίοις περιβαλὼν μεγίστην ἀπηνέγκαστο νίκην καὶ καταβεβλήκει τέως τὴν τούτων ἀλαζονείαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ταῖς συχναῖς αὐτοῦ εὐν- B
 δρείαις μετὰ γε πατρικίότητά τῆς τῶν σχολῶν εὐμοιρεῖ κυριότη-
 10 τος. καὶ πολλῶν κρείττων κατὰ τῶν ἐχθρῶν διανίστατο καὶ κατ' αὐτῶν ἄγαν ἠρίστευσεν, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπειληπτο μαγιστρότης οὐ μετὰ πολλοῦ χρόνου.

Καὶ τὰ ἐκ τῆς Τεφρικῆς κακὰ καθ' ἡμῶν ἔβρενθύετο, χώραν λαβόντων τῶν ἐκεῖσε κακούργων τῆς πρὸς ἡμῶς ἐπιθέσεως,
 15 ἀπησχολημένους Ἀγαρηνῶν ἐν πολέμοις ἐπὶ τε γῆς καὶ θυλάσσης. ἀλλ' ὅμως περιγίνεται τῶν ἀλαζόνων αὐτοκράτωρ ὑπερμαχῆσει θεία καὶ στρατηγετῶν ἐμπειρία κατενοοούμενος· μεθ' οὗς καὶ κατὰ Γερμανικίας ἐστρατεύσας καὶ Σαμοσάτων, ἐκηρεπεῖς πό- C
 λεις Σαρακηνῶν καὶ χώρας, ἀλλὰ μὴν καὶ Μελιτηνὴν στενώσας
 20 ἔξ ἐπιδρομῆς συνεχοῦς, κατ' αὐτῶν ἴστησι τρόπαια, καὶ μετὰ νίκης εὐσήμου πρὸς τὴν βασιλῖδα πόλιν ἐπάνεισιν.

Οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν ἕλα διὰ Ἀφρικῶν καθ' ἡμῶν στρατευ-
 ματι ναύμαχα δι' ἠρεμίας ἐτύγχανεν, δι' ὧν ἐσπέρα πῦσα κα-

18. γεραμεικίας L.

ibid. σαμωσάτων L.

Cum enim Andream quendam ad eam rem delegisset, virum prudentem et multarum rerum usum sectantem nec minus virtutem bellicam (quamvis id non prae se ferret), ut rei veritas ostendit (is a Scythis occidentalibus erat oriundus), hunc secundarium ducem thematis Opsiciani constituit imperator. Qui arte bellica exstructo exercitu hostes aggressus maximam victoriam obtinuit deiecitque ad tempus illorum insolentiam, atque ob id, et quod assidue rem strenue gereret, post patriciam dignitatem etiam scholarum praefecturam felicitur consequitur. Multoque valentior in hostes insurgebat, remque adversus eos optime gessit. Post haec et magistri dignitatem non multo post adeptus est.

Ad haec ex Tephrica calamitates in nos iactabantur, occasionem nactis illius loci perditis hominibus nos invadendi occupatos bello cum Agarenis terra marique. Sed tamen superat superbos illos imperator auxilio divino et experientia ducum bonum successum habens. Post haec et adversus Germaniciam nec non Samosata educto exercitu, insignes urbes Saracenorum ac regiones, ipsa etiam Melitena ad angustias redacta assiduis incursionibus, tropaea erigit et insignem victoriam reportans in imperatoriam urbem revertitur.

Per mare etiam Afrorum classis nos infestare haud cessavit, a qui-

ταδεδούλωτο, ἐν πόλεσι τῆς τε Σικελίας, ἔτι μὴν καὶ Λογγί-
 βαρδίας πολυυριθμήτοις ἐπὶ ν' τε καὶ ρ', τοῦ Γαλλερμανοῦ χω-
 ρίς. ὦν τὴν ἀνάρρυσιν ὁ αὐτοκράτωρ Βασιλείος ἀπειργάσατο
 Νάσαρ καὶ Προκοπίου κατ' ἐκεῖνο καιροῦ στρατηγίας ἀντεχομέ-
 D νων. καὶ τὸ μὲν ὄνομα Ἰταλία ἐφεῦρεν ἀπὸ Ἰταλοῦ τοῦ Σικελοῦ 5
 γενετήρος, τοῦ μὲν πατρὸς τῆς Ἰταλίας χώρας τοῦ δὲ υἱοῦ Σι-
 κανίου ἢ Τρινακρίας ἐγκρατῶν γεγονότων. Ἰταλία δὲ καὶ οὕτως,
 ἀπὸ τινος περαιωσαμένης βοός, ἦν ἀθρόαν ἰδόντες ἐγχώριοι ἐκ
 γῆς ἐτέρας τὸν ἀπόπλουον πρὸς αὐτοὺς ποιουμένην διακομμένην τε
 παρὰ τῶν κητόρων αὐτῆς ἐβόησαν "Ἰταλὸς Ἰταλός," ὃ τῆ ἑαν- 10
 τῶν διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται βοῦς, ἢ ἀπὸ τινος ληστοῦ Ἰταλοῦ
 δι' Ἡρακλέους ἐκείσε ἀναιριθέντος, τὴν κλῆσιν ἠγάγετο. Λογ-
 γιβαρβία δὲ ἀπὸ τινος Λογγιβάρβου τοῦ πρώτως κατασχόντος
 τὴν χώραν, ἐφ' ὅτῳ καὶ μέγα ἐξήνθιστο γένειον· λόγγη γὰρ παρὰ
 Λογγιβάρβους τὸ μέγα, βάρβα δὲ τὸ γένειον. 15

E Τὰ δὲ κατὰ Συράκουσαν διμεισολύβει χρόνων τινῶν δυστυ-
 χήματα· ἐπεπολιόρκετο γὰρ παρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν. καθ' ἣν
 ἐξεπεπόμφει ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸν ἄνδρα γενναῖον σὺν ναυτικῷ
 πολυάνδρῳ πρὸς τὴν αὐτῆς ἀπολύτρωσιν. ὅς κατιῶν μέχρι Πε-
 λοποννήσου, Ἰέρακι οὕτω κατονομιζομένῳ λιμένι προσλιμενεύε- 20
 ται, παρεμποδισθεὶς ἐκείσε δυσπλοία χυλεπωτάτῃ ἐπὶ ἡμέρας ν'.
 V. 56 καὶ κατὰ τοῦτον αὐτοῦ δυσφορία πιεζομένου διὰ τὴν ἐξ ἀνέμων
 ἐγκάθειρξιν, προσεδεδημήκει τις τῶν χρησίμων ἀγγελίαν ἐπικο-

3. ὦν B, ὄν L.
 τασχῶντας L.

10. ὃ] ὦι, supra scripto ὃ, L.
 19. πελοποννήσου L.

13. κα-

bus versus occidentem omnia subacta erant, Siciliae et Longobardiae urbes plurimae usque ad ci. praeter Gallerianum. Quas imperator Basiliius recuperavit, Nasare et Procopio ducibus in illo tempore. Atque Italia quidem nomen invenit ab Italo Siculi parente, patre Italia, filio autem Sicania sive Trinacria potito. Sic etiam dicitur: Italia a bove advena, quem subito conspicati indigenae adnatantem ad ipsos persequentibus possessoribus clamaverunt "Italus," quod illorum sermone significat bovem, aut a quodam praedone Italo, quem Hercules ibi occidit, nomen duxit. Longobardia autem a quodam Longobarbo, qui primitus tenuit illam regionem, quia magnam barbam alebat: longa enim Longobarbis est magnum, pili autem menti barba.

Syracusarum autem calamitates quodam tempore intervenerunt: obsidebantur enim ab Ismaelitis. Eo misit imperator Adrianum, virum strenuum, cum classe numerosa, ad eam urbem liberandam. Qui profectus ad usque Peloponnesum, portum cui nomen Hierax occupat, impeditus ibi magna difficultate navigandi per quinquaginta dies. Cumque ibi retardaretur a navigatione propter inclusos ventos, accessit ad eum

μιζόμενος δυσαχθῆ, ὡς κατὰ ε' ὥραν πρὸς τὸ χθρὸς τὰς Συρα-
 κούσας ἤλωσθαι. αἷς ὄνομα ἀπὸ τινων κτισισιῶν ταύτας Ἀρ-
 χίου θυγατρῶν Σύρας καὶ Κόσσης, ἢ ἀπὸ τινος ἐκέϊσε λίμνης,
 ἢ ἀπὸ τῆς πρὶν μὲν κρήνης Συρακοῦς νῦν δὲ Ἀρεθούσης. τοῦ
 5 δὲ τὸ ἀληθές πολυπραγμονοῦντος καὶ ὁπόθεν ἐπίστασθαι τοῦτο
 διερευνῶντος, αὐτὸς ἀπεκρίνατο ὅτι περ "ἐν χώρῳ ὃς Ἔλος ὠνό-
 μασται, ἄγρὸς πάρεστί μοι ὡς ἀπὸ μιλίων ἢ πρὸς διώστημι.
 καὶ κατὰ τὴν παριοῦσαν ἐσπέραν καθ' ὃν μοι περιπολεύοντι
 προσίσι τινες ποιμαίνοντων, καὶ ἔφρασκον ὡς ἐκ τῶν ἐπιχωρια- B
 10 ζόντων δαιμόνων διακηκοέναι φραζόντων γεέσθαι τὴν Συράκου-
 σαν δοριάλωτον, ἐν ταύτῃ τε πυρεῖναι αὐτούς, ὅθεν καὶ διατρυ-
 νοῦσθαι ἀλήθειαν." αὐτὸς δὲ πρὸς τοῦτο μὴ κατανεύων εἰς
 ἀπιστίαν ἐχώρει, τὴν αὐτηκοῖαν σφετεριζόμενος. καθ' ἣν ἐν
 καταλήψει γενόμενος τοῦ ἀγροῦ πρώτην καθ' ὥραν καὶ ποιμέσι
 15 συγκατελήφει τὸν ὠρισμένον χῶρον ἐφ' ᾧ τὰ ἀέρια τὴν διατρι-
 βὴν ἐπεποήντο. ὡν τὴν διαγωγὴν πυνθανομένῳ τινὶ τῶν ποιμέ-
 νων προσαπεκρίναντο κατὰ πόλιν Συράκουσαν εἶναι, τοῦ περι-
 λειφθέντος Χριστιανικοῦ αἵματος ἔμφορεῖσθαι· τὸν δὲ περὶ τῶν
 τοιούτων εἰδέναι διερευνώμενον τὸ πραχθὲν γινώσκειν, τό τε C
 20 ὄνομα καὶ τὸν ἀρχικὸν βαθμὸν ἐξεπίστασθαι. οἷς ὁ Ἀδριανὸς
 μὴ πιστεῖων ἔτι ὑπελογίζετο ἔωλα. καὶ μετὰ ἰε' ἐπιούσαν ἡμέ-
 ραν τὰ παρ' αὐτῶν ὡς ψευδῆ νομιζόμενα παρὰ τῶν ἐκεῖθεν μό-
 λης ἐλληλυθότων ἀληθῆ κατεφαίνετο. τῶν ὅν ἐγχωρίων πνευ-

13. 14. ἐγκαταλήψει L. 16. ποιμαίνων L. 21. πιστεύον B,
 πιστεύειν L.

quidam ex colonis nuntium gravem adportans, hesterno die hora quinta
 Syracusas captas fuisse. Quibus nomen a conditricibus earum Archiae
 filiabus Syra et Cossa, aut a quodam lacu ibidem, aut a fonte olim Sy-
 racone nunc Arethusa. Illo autem in veritatem inquirente atque unde id
 sciat interrogante, hic respondit "est mihi in eo loco qui Helos dicitur,
 praedium quasi octo milliariorum intervallo. Atque heri vesperi illud
 obambulantī mihi occurrunt quidam ex pastoribus, et dicebant se ex
 daemonibus hic versantibus audivisse dicentibus Syracusas captas esse,
 ibique se fuisse atque inde veritatem certo comperisse." Sed ille haud
 credens, fidem sibi fieri volebat proprio auditu. Quare in praedium pro-
 fectus hora prima cum pastoribus definitum locum occupavit, in quo spi-
 ritus illi commorabantur. Quos cum quidam ex pastoribus interrogasset
 ubi fuissent, ipsi responderunt in urbe Syracusarum se fuisse et satiasse
 reliquiis sanguinis Christiani qui effusus esset; illum porro qui de his
 scire cuperet quid sit factum, se nosse, nomenque et gradum digni-
 tatis scire. Quibus nondum credens Adrianus ea existimabat frivola.
 Sed post decimum quintum diem ea quae ipsi mendacia videbantur per
 illos qui inde aegre evaserant vera demonstrabantur. Ceterum illius loci

μύτων ἢ τοιαύτη πρόγνωσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἢ ἐπὶ τῶν πραττομένων γνῶσις, τοῖς κατὰ τὴν αὐτὴν χώραν ἕχρι βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου ὡς φασὶ Λέοντος προσμεμίνηκεν. τότε δὲ στρατὸν τὸν ὑπ' αὐτὸν ναύμαχον συναγείρας τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπιδημεῖ, καὶ ἰκέτης ἐν τινι ἱερῷ παραγίνεται ἐξυιτῶν συγκεχω-5 ρῆσθαι τοῦ σφάλματος. ἀλλὰ τῶν δεόντων ὀλιγορήσεις, καὶ οὐχὶ δυσπλοία πλέον ὡς ἔφασκεν, συγγνώμης οὐκ ἔτυχεν.

- D** Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἐφεστηκότι καιρῷ οἱ ἀπὸ Κυρρηθόνος Ἄφροι Σαρακηνοὶ σὺν ὀκτάσι παμμεγέθεισιν ἕ., αἷς χώρησις σ' ἀνδρῶν διηρίθμητο, καταστρατεύουσι καὶ δικνοῦνται Κεφαλη-10 νίας μέχρι καὶ Ζακύνθου, ἣτις πρὸς ἄνεμον Ζέφυρον κατὰ τὸν καλούμενον Ἰχθὺν ἀπονένευκεν ἐκ τε Ζακύνθου τοῦ Μέρουπος τῆς προσσηγορίας τετύχηκεν. περὶ ὧν ὁ βασιλεὺς διαγνοὺς τὸν πατρι- κιον Νάσαρ ἐκπέμπει σὺν νυστολίᾳ, ἄνδρα πολὺπειρον, ταύ- της καθηγησόμενον. τοῦ δὲ κατὰ Μεθώνην τὴν πρὶν Πήδασον¹⁵ καλουμένην ἐπιδημήσαντος, οἱ πλείστοι στρατιωτῶν τῶν πλοίων **E** ἀπέδρασαν καταλειποῖτες αὐτόν. ὁ διωγνῶσκεται ταχέως τῷ βασιλεῖ, καὶ σὺν κατεπέξει σφοδρᾷ παρ' αὐτοῦ τις ἀποσταλείς διατέτακται περὶ τὸν τόπον ἀνασκολοπισμὸν ἰδρῦσασθαι ξυλορυ- γήματος καὶ τοὺς δραπέτας ἐν αὐτοῖς ἀνασκολοπίσαι, οὕτως τὴν²⁰ πρόσταξιν κατὰ τὸ ἐμφανὲς μηχανώμενος· κρυφίως γὰρ ἐν νυκτὶ τῶν ἀπὸ τῆς φυλακῆς Ἀγαρηνοὺς λ' προσλαβόμενος δρογγαρίῳ **V. 57** τῷ κατὰ τὴν αὐτοῦ φρουρᾶν προεστῶτι ἐκδέδωκε, διωφυλισάμε-

15. πίδασον L.

spirituum praescientia, aut potius ipsorum factorum scientia, ibidem usque ad imperium piissimi Leonis, ut aiunt, duravit. Tunc igitur copias nauticas quas secum habebat congregatis Constantinopolin proficiscitur, supplexque fit in quodam templo petens veniam delictorum. Sed quod officium neglexisset, nec adeo difficultate navigandi usus fuisset, ut ipse dictitabat, veniam consecutus non est.

Eodem tempore ex Carthagine Afri Saraceni cum ingentibus navibus sexaginta, quae ducentenos viros capiebant, infesto exercitu nos invadunt, perveniuntque ad Cephaleniam usque ac Zacynthum, quae ad Zephyrum versus Ichthyn spectat, a Zacyntho autem Meropis filio nomen accepit. Quo cognito, imperator patricium Nasarem, virum multarum rerum peritum, mittit cum classe ducem. Qui cum ad Methonam, quae prius Pedasus dicta fuit, pervenisset, plerique militum ex navibus auferunt ipsumque deseruerunt. Quod mox notificatur imperatori, atque cum festinatione vehementi ab ipso aliquis missus est, iussus in eo loco furcas collocare ligneas ac fugitivos in iis suspendere; ita fieri aperte mandans: clam enim noctu ex carcere Agarenos triginta eductos drungario ac praefecto suae custodiae tradidit, severe praecipiens ne cui-

ρος μηδενί ἔκφορον ποιήσασθαι τὸ συντεθησόμενον, ἵνα μὴ ποι-
 νῆ ἀφορήτῳ καθυποβύλοιτο· ἐκεκλευστο γὰρ αὐτῷ τῶν λ' Ἰσμα-
 ηλιτῶν πυρὶ καὶ πίσσῃ τὰς γενειάδας, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς κατὰ
 κεφαλὴν τρίχας, ἐναποφλέξαι, τὺς τε ὄψεις αὐτῶν ἀσβόλῃ ἐμπε-
 5 ριχρῖσαι καὶ πέδαις διπλαῖς τοὺς πόδας ἐμπιέζεσθαι, καὶ τινι
 ᾧρα διωρισμένης ἡμέρας μεμαστιγῶσθαι αὐτοὺς ὡς λειποτάκτας
 πλευσίμους ἐν φρυγελλίοις δεινοῖς κατὰ τὸν ἰππόδρομον, καὶ δια-
 συρμούςς δραπετῶν κατηγύροις ἐν λόγοις ὑφισταμένους διελεύσε-
 σθαι γυμνητεύοντας καὶ ὄχουμένους ἐπ' ὄνων ἕως πύλων χρυ-
 10 σωπύμων βασιλίδος τῆς πόλεως, παραφυλάξασθαι δὲ μηδένυ
 τῶν συνόντων αὐτοῖς ἐμπελάσαντα ὁμιλῆσαι. τούτων ταύτῃ B
 προχωρησάντων κατὰ Μεθώνην προΐησιν ἀνεσκολοπίσθαι τού-
 τους ὡς δραπέτας πολέμων ἀνάκιδας, καὶ μὴ τινα τῶν ἐγγω-
 ρίων ἀρχηγῶν εἴτε λαοῦ τῆς κοινότητος, ἀλλὰ μήτε αὐτῶν
 15 προηγέτην στρατοῦ, τῶν ὁμοίων τῆς ἐχεμυθίας ἀπολιμπάνεσθαι·
 καὶ δεσμῶται πάντες ἀνήρτηντο σκόλοψιν. ἐνθὲνδε Θρηῆνος οὐχ
 ὁ τυγῶν τῷ πατρικίῳ Νύσαρ καὶ ὑπ' αὐτὸν ἄρχουσιν ἐπεγίνετο,
 μέμψιν ἑαυτοῖς ἐπιτρέβουσι τῆς περὶ τούτους λειποταξίας, τοῦ
 ἐκ βουσιλῆος διαβεβυιουμένου αὐτοῖς τὰς τε συνεύρους καὶ παῖδας
 20 δραπετευσάντων, ἔτι μὴν καὶ γεννήτορας, τὸν αὐτοκράτορα πάν-
 τας ἄρδην ξίφει διολοθρεῦσαι. ὡς ἐκ τοῦδε τοῦ καλλίστου σκευά-
 σματος δι' εὐαριθμῆτων κατακρίτων Ἀγαρηῶν τὸν οἰκείον λαὸν C
 ἀνασώσασθαι. περιδεῖς οὖν γεγονότες ὁ τε ναύαρχος αὐτῶν

17. καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν V.

18. περὶ τούτου L.

quam enuntiaret quod strueretur, ne supplicio intolerabili subiliciatur:
 imperavit etiam ei ut illis triginta Ismaelitibus igni ac pice barbas nec non
 capitis capillos ambureret, faciesque eorum fuligine oblineret, ac com-
 pedibus duplicibus pedes constringeret, utque ipsi hora certa definiti
 diei caederentur, tanquam fugitivi ac desertores navium, diris flagellis
 in circo, et cum exprobratione et incusatione, quod fugitivi essent, tra-
 ducerentur nudi atque asinis inveci usque ad Aureas portas imperato-
 riae urbis; caveretque ne quisquam praesentium accedens cum iis loqua-
 tur. Quibus ita peractis Methonam versus eos mittit suspendendos tan-
 quam fugitivos ac desertores belli ignavos, praecipit etiam ne quisquam
 ex ducibus illius loci, aut etiam ex vulgo hominum, ne ipse quidem
 summus dux exercitus, tali silentio exemptus sit: atque vinciti omnes
 suspensi sunt. Hinc lamentatio non vulgaris patricio Nasari ac ducibus
 qui ei suberant suborta, se ipsos insimulantibus illorum desertionis,
 eo qui ab imperatore venerat affirmante etiam coniuges fugitivorum, nec
 non parentes, imperatorem omnes omnino gladio perditurum. Ita factum
 hoc pulcherrimo commento ut per paucos condemnatos Agarenos suum
 populum conservaret. Metu enim percussis, cum navarchus ipsorum Na-

Νύσαρ καὶ οἱ ἐπ' αὐτὸν ἀρχηγοὶ ὃ τε σύμπας λαός, τὸ τοιοῦτον μήποτε καὶ αὐτοὶ ὑποστήσονται, ἀναγκαιῶς τοῖς πολεμίοις ἀντικαθίστανται, νίκη τῇ πρὶν μεγαλιουμένοις βυρβαρικώτατα καὶ Ζάκυνθον προσεδρεύουσι. οὐκοῦν ἐπιτίθεται τούτοις Νύσαρ παρεμβالῶν, καὶ πανωλεθρίαν θείμ ἰσχυῖ καὶ βασιλέως ἐντεύξει 5 κατ' αὐτῶν τίθεται. τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς πλοῖμον στρατοῦ τῶν Ἀγυρηνῶν κατισχύοντος, ἔναρθρός τις βοή κοιλάδος ἠφίετο τοῖς πρόσω φοιτᾶν ἐγκελευομένη. ὅθεν οὗτοι Σικελίαν πᾶσαν καὶ Ἀφρικὴν, πρὸς δὲ καὶ Λογγυβαρβίαν, διαδραμιόντες πολεμικῶν D πυρὶ καὶ παντοδαπεῖ ἕξιφι τοὺς ἐν τοῖς πλοίοις Ἀγυρηνοὺς κατα- 10 φλέξαντές τε καὶ δηϊώσάμενοι, καὶ ἑτέρας τὰς πρὸς ἐμπορίαν κατέλαχον, ὧν ἄριθμὸν συνδέσθαι πάντως οὐ ῥᾶδιον, ἐπιφορτιζομένων εἶδη παντοῦ, πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ θαυσιλέστατον ἔλαιον, καὶ τοσοῦτον ὡς ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις τὴν κατὰ λίτρην ὄλκην ὀβολοῦ πρῖασθαι καὶ κατὰ θαυμασιότητα πᾶσι τὰ τότε πραχθέν- 15 τα φημιῶσθαι. καὶ μάλιστα γὰρ ἐκ τῶν κατὰ τὴν Τεφρικὴν συνηλδῶν, τοῦ τε Παύλου Συμοσατέως, σὺν αὐτῷ Κούβρηκός τε καὶ Μοντανοῦ, καὶ ἄλλων αἰρτισιυχῶν διαφόρων, κατοφρω- E σάντων τὸ πρότερον, καὶ καταδυναστευθέντων τὸ ὕστερον Θεοῦ βραχίονι κραταιῶ καὶ ἰκετηρίαις σὺν φροντίσμασιν ἐπαλλήλοις 20 τοῦ αὐτοκράτορος. ὅς ἤπαξ καὶ δις κατ' αὐτῶν ἐπιών, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὑπύσας χώρας ἐν ἀλχμαλωσίαις καὶ πυρπολήσεσιν

2. ὑποστήσονται L. 3. μεγαλιουμένους L. 5. πανωλεθρίαν L.
 7. κολάδος L. 15. θαυμασιώτητα L. 17. συμμοσατέως L.
 18. καταφρωσάντων L. 21. κατ' αὐτὸν L.

sar, tum duces qui ei suberant, ne tale quid aliquando et ipsi perpetiantur, necessario hostibus resistunt propter superiorem victoriam superbientibus summa barbarie atque Zacynthum obsidentibus. Ergo impetum in eos facit Nasar, atque internecone caedit, divino auxilio imperatorisque apud deum intercessione contra illos. Cum autem nostra classis Agarenos superasset, articulata quaedam vox ex convalle mittebatur, ulterius pergere iubens. Unde isti per Siciliam omnem et Africam nec non Longobardiam profecti, bellico igni et omni genere caedis Agarenos in navibus comburentes et interficientes, etiam alias naves mercatorias ceperunt, quarum numerum inire haud facile est, oneratas variis mercibus, in quibus et oleum maxima copia, ita ut in illis diebus librae pondus obolo veniret, ac tanquam miracula apud omnes ea quae tunc facta essent celebrarentur. Praecipue ob colluviam Tephricensium, Paulum Samosatensem, cumque eo Cubricum et Montanum, aliosque auctores haeresium ac principes varios, superbia elatos prius, sed superatos postea dei brachio forti et supplicationibus continuisque curis imperatoris. Qui semel iterumque eos aggressus, prius quidem omnibus regioni-

ἐρειπιώσας, κατὰ Τεφρικῆς ἀγωνίζεται, τινὶ χρόνῳ ἐνδιαρκίως.
 ἧς ἀπρακτικῆς ἐπάνεισι πρὸς τὴν βασιλείουσαν, καὶ τῷ ναῦ
 τῶν ἀρχιστρατήγων εισδύς, ὃς παρ' αὐτοῦ κατεσκευάστο, αὐ-
 τοὺς ἰκετεύει ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ στεναγμοῖς, μὴ πρὶν θιά- V. 58

5 σασθαι θάνατον πρὶν ἂν διὰ ζωῆς σχοίη τὸν κατὰ Τεφρικὴν ἕλε-
 θρον· καὶ αὐθις κατ' αὐτῶν ἕξεισι σὺν πολυπληθέσι στρατεύ-
 μασιν, ἐρημίαν πολλὴν αὐτοῖς ἐπαγόμενος. αὐτῆς δὲ διειργασμέ-
 νης ἐν τῷ μεταξὺ οὐρανόθεν βρόμος τῶν φρικωδεστάτων προσ-
 πίπτει αὐτοῖς, ὡς ἐκ τούτου τὰς τῆς Τεφρικῆς ἰδρύσεις ἐκδει-
 10 νῆσθαι, καὶ τοῦ τοιοῦτου γε δειματος τοὺς ταύτης οἰκήτορας
 χάριν αὐτῶν θεόθεν τελεσθέντος καθυπειληφέναι. διὰ τοῦτο οἱ
 μὲν αὐτῶν τῷ βασιλεῖ προσεχώρουν ἔλεους δεόμενοι, οἱ δὲ πρὸς
 τὰ ἔνδον Συρίας μεταναστεύοντο, ὡς παρὰ μικρὸν ἐξ ἁμφοῖν
 τὴν πόλιν αὐτῶν ἐρήμην λαοῦ γεγονέναι, ἥτις κεκράτητο τοῦ
 15 ταύτης προσιατοῦντος καταποθηθέντος Χρυσόχειρος.

Οἷτος γὰρ ὁ ἀλαζὼν σὺν Καρβυίᾳ καὶ Καλλίστῳ πλείστα B
 κακὰ Χριστιανοῖς τεκτηνόμενος, ὡς καὶ ὁ τούτου πατήρ, καὶ
 μέχρι Νικομηδείας καὶ Νικαίας αὐτῆς διελθὼν, ἀλλὰ μὴν καὶ
 εἰς τὸ τῶν Θῦρακησίων θέμα διαδραμῶν, μέχρις Ἰωάννου τοῦ
 20 θεολόγου τῆς ἐπαρχίας κατήντησεν, οὔτινος τῷ ναῦ οἱ σὺν αὐτῷ
 ἐντιχόντες εἰσῆγαγον τὰ τε ἄλογα αὐτῶν καὶ λοιπὴν ἀποσκευήν,
 δυσμενῶς ἐνυβρίζοντες. πρὸς οὖν τὸν Χρυσόχειρα γράφει ὁ βα-
 σιλεὺς εἰρήνην συνθέσθαι, οἷα τὸν τρόπον εἰρηνικὸς ἐπύρχων καὶ

1. ἐρειπιώσας L.

5. σχοίει L.

11. καθυπειληφῆαι L.

15. καταποθηθέντος L.

bus, populando et captivos abducendo, vastatis, Tephricam oppugnat aliquandiu, sed cum nihil proficeret, revertitur in imperatoriam urbem, ingressusque templum principum caelestis militiae, quod ipse aedificaverat, illis supplicat in contritione cordis et suspiriis, ne prius videret mortem quam Tephricam exitio dedisset. Atque rursus adversus eam proficiscitur cum maximis copiis, vastitatem magnam inferens. In cuius expugnatione de caelo fremitus maxime terribilis in eos ingruit, ut ex eo Tephricae structurae concuterentur atque eiusmodi terrorem incolae eius ipsorum causa divinitus factum existimarent. Quare alii eorum ad imperatorem se contulerunt misericordiam orantes, alii in intimam Syriam migrarunt, ut sic utrinque urbs eorum, ab hominibus deserta, vacua fieret, quae subacta est duce eius Chrysochire in terrorem coniecto.

Iste enim homo insolens cum Carbea et Callisto plurima mala Christianis intulit, sicut et eius pater, atque Nicomediam usque ac Nicaeam ipsam migravit, per Thracensium etiam thema, usque ad Iohannis theologii regionem pervenit. Cuius templum si qui cum illo erant intrantes introduxerunt equos suos et impedimenta, hostiliter insultantes. Igitur ad Chrysochirem scribit imperator pacis componendae causa, ut qui erat

εὐσπλαγχνος ὄντως, κατὰ τὸ λόγιον τὸ φύσκον “ γίνεσθε πρὸς ἀλλήλους χρηστοὶ καὶ εὐσπλαγχοὶ, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς
 C καὶ ὁ Χριστὸς ἡμῖν ἑαυτὸν ἐχαρίσατο, ” καὶ αὐταρκεσθῆναι
 ἐφ’ οἷς ἐπεπόνητο, εἰληφέναι τε παρ’ αὐτοῦ χρυσόν τε καὶ ἄρ-
 γυρον καὶ ἐσθῆτας, καὶ αἰχμαλωτίζειν καὶ κατασφάττειν Χρι-
 5 στιανοὺς ἀνακόψαι. ἀλλ’ ὁ θρασύφρων καὶ ἄπιστος τοῖς εἰρη-
 ναίοις λόγοις οὐ πείθεται· διὸ καὶ ἀντιγράφει τῷ βασιλεῖ ὡς
 “ εἴπερ ἐθέλοις, ὦ βασιλεῦ, μεθ’ ἡμῶν εἰρήνην ἐπιτελεῖσαι,
 ἀπόστηθι τῆς κατ’ ἀνατολὴν ἔξουσίας σου, τῆς δὲ πρὸς δύσιν
 ἀντέχου, καὶ εἰρηνεύσομεν μετὰ σοῦ· εἰ δὲ μή, σπεύσομεν ὄλωσ
 10 ἵνα σε καὶ τῆς βασιλείας ἐξοστρακίσωμεν. ” τῆς οὖν ἀπορίας
 αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς διαισθόμενος ἐφιλοσόφησε σιωπῆν, μηδὲν εἶ-
 αὐτῷ ἀντιγεγραφῶς.

Δυσὶ δὲ χρόνοις παρελκυσθεῖσιν ὁ Χρυσόχειρ ἐξῆλθε σὺν
 τοῖς ἰδίοις στρατεύμασι μέχρις Ἀγκύρας τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν
 15 τῶν κομμάτων, λαφύραγωγίαν ἑαυτῷ πολλὴν προσηκάμενος,
 καὶ ἐπάνεισιν. ὁ δὲ καθηγεμῶν τῶν σχολῶν διωστηματούχων μί-
 λιον ἐν τῇ παραδρομῇ ἐσκευάζετο· ἐδεδοίκει γὰρ πλησιοφανῆ
 τὴν παραδρομὴν παραδείκνυσθαι. ὁ δὲ Χρυσόχειρ κατηντηκῶς
 τῷ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι εἰς Ἀγράνας ἐσκήνωται, εἰς τὸ Σίβο-
 20 ρον δὲ ὁ δομέστικος· καὶ τοῖς στρατηγέταις τῶν τε Ἀρμενιακῶν
 καὶ τοῦ Χαρσιανοῦ προστέταχε διειπῶν “ ἄρατε τοὺς ὑπὸ χεῖρα
 τελοῦντας ὑμῶν ἄρχοντας, καὶ καλλίπους τινάς, καὶ δαπάνας
 ὡς ἡμερῶν ἑβ’, καὶ παρατρέχετε τὸν Χρυσόχειρα μέχρι τοῦ Βα-

10. σπεύσομεν L.

pacificus et vere misericors, secundum oraculum quod ait “ estote in-
 vicem benigni et misericordes, donantes invicem, sicut et Christus nobis
 se ipsum donavit: ” esset contentus iis quae acquisivisset, acciperetque
 ab ipso aurum et argentum et vestes, ac desineret captivos ducere et
 trucidare Christianos. Sed homo ferox et infidelis pacificis verbis non
 permovetur. Quare etiam rescribit imperatori “ si cupis, imperator, no-
 biscum pacem inire, relinque orientis imperium, et tantum occidentale
 serva: sic pacem agemus tecum. Si minus, conabimur te omnino regno
 eicere. ” Hanc eius amentiam imperator sentiens sapienter tacuit nec
 amplius rescripsit.

Duobus autem annis elapsis venit Chrysochir cum suo exercitu us-
 que ad Ancyram urbem et ipsa Commata, praedaeque multa potitus re-
 vertitur. Ceterum domesticus scholarum intervallo unius diei distans sub-
 sequi desinebat: verebatur enim subsequi et conspici. Chrysochir autem
 in Charsiani thema venit, et ad Agranas castra metatur, domesticus au-
 tem ad Siboron. qui praetoribus Armeniacorum et Charsiani praecipit
 dicens “ tollite duces qui vobis subsunt, et equites aliquos bonos, vi-
 ctumque quasi dierum duodecim, et subsequimini Chrysochirem usque ad

Θυρράκος· καὶ εἰ μὲν διαιρήσας λαὸν εὐπληκτον παραπέμψοι τῷ
 τῶν Ἀρμενιακῶν ἢ τῷ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι, κατὰ δὴλον ἡμῖν
 τοῦτο ποιήσατε· ὅτε δὲ ἀποκινήσοι τοῦ Βαθυρράκος, ὑποστρα-
 φέντες ἦκατε πρὸς ἡμᾶς.” ἀπελθὼν τολύνη ἐσπέρας ὁ Χρυσό-
 5 χειρ ἐσκήνωσε κάτω, οἱ δὲ στρατηλάται εἰς τὸν ζυγὸν προσανέ-
 βησαν καὶ ἠύλισθησαν εἰς τινα τόπον κατονομαζόμενον Ζωγο-
 λόηνον· οἷτος γὰρ ἐστὶν ἐκ πετρώδους συμπήξιως δυσανάβατος,
 ἐν ᾧ ὄλη πολέιδενδρος πέφυκεν. τῶν οὖν εἰρημένων στρατηλα-
 τῶν ἐκέῖσε διαναπαυσασμένων, φιλονεικία τις ἀνέκυσεν ἀνδρική V. 59
 10 τῶν ἀρχόντων ἀλλήλοις ἀντεριζόντων τίνες ἂν εἴεν κρείττους, πό-
 τερον οἱ ἀπὸ τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν θέματος ἢ τοῦ Χαρσιανοῦ
 ὠρημένοι. τῶν οὖν Χαρσιανιτῶν φιλονεικούντων τὰ προσβεία
 ἐαυτοῖς τῆς ἀνδρείας ἐπιδοῦναι ἢ τοῖς ἑτέροις, οἱ Ἀρμενιακοὶ εἶ-
 πον πρὸς αὐτούς “τί φιλονεικεῖν ἔτι περὶ ἀνδρείας ἐκ λόγων βου-
 15 λόμεθα; πρακτικῶς τοῖς πολεμίοις παρεμβάλωμεν ἄμφω· καὶ
 τότε φανερωθείη ἕκαστος ἡμῶν, ὁποῖος ἑτέρον καθέστηκεν ἀν-
 δρειότερος.” οἱ δὲ στρατηγέται διακηκούτες περὶ τῆς ἀμίλλης
 αὐτῶν, δι’ αὐτῶν δὲ καὶ τῆς τοῦ λιοῦ προθυμίας συνευδοκού-
 σης αὐτοῖς, ἤγαγον καὶ εἰρήκεσαν “προθυμείσθε, ὧ ἄνδρες
 20 ἀνθύμιλλοι, ἵνα τοῖς πολεμίοις, θεοῦ συνεργούντος, προσβάλω- B
 μεν.” πρὸς οὓς γενναιοφρόνως ἐξεῖπον “ναί. καὶ διὰ τοῦτο
 ὕρκω μεγάλῃ τῆς βασιλικῆς κεφαλῆς περιδεσμοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως
 συμπλακῶμεν αὐτοῖς. ὁ γὰρ τύπος ἐν ᾧ ἐρηρέισμεθα, τῶν ἐχυ-

13. ἐταίροις L.

15. παρεμβάλομεν L.

Bathyrrhyacem. Et si quidem aliquam exercitus quae facile su-
 perari possit miserit in Armeniacorum aut in Charsiani thema, signifi-
 cate id nobis: si autem discesserit a Bathyrrhyace, revertentes venite
 ad nos.” Vesperi igitur profectus Chrysochir castra posuit in inferiore
 loco, praetores autem nostri in iugum montis adscenderunt manseruntque
 in quodam loco Zogoloenon dicto: est enim propter rupes adscensu diffi-
 ciliis habetque densam silvam. Ceterum praetoribus ibi quiescentibus
 contentio quaedam exorta est de fortitudine, ducibus inter se rixantibus
 utri potiores essent, utrum ii qui sunt ab Armeniacorum, an ii qui sunt
 a Charsiani themate. Cumque Charsianitae contenderent primas fortitu-
 dinis sibi potius deferendas esse quam alteris, Armeniaci dixerunt ad
 eos “quid amplius contendere de fortitudine verbis cupimus? reipsa ho-
 stes aggrediamur utrique: atque tunc apparebit qualis quisque nostrum
 sit et quis altero fortior.” Praetores quoque cum audivissent de certa-
 mine istorum et ex iisdem intellexissent militum alacritatem, quae ipsis
 placebat, duxerunt eisque dixerunt “vultisne, o aemuli, ut hostes deo
 cooperante aggrediamur?” Quibus alacri animo responderunt “ita: et
 propterea iureiurando maximo per imperatoris caput nos obstringimus ut
 confligamus cum illis. Locus enim in quo siti sumus est munitissimus,

ρωτάτων· ἔξ οὗ εἴπερ τι κατ' αὐτῶν γενναῖον καταπραξαίμεθα, τοῦτο ἡμῖν ἐστὶν εἰς τρόπαιον· εἰ δὲ μή, κατ' οὐδὲν παρ' αὐτῶν πημανθείημεν.” τότε δὴ τότε οἱ δύο στρατηγέται διεΐλον ἄνδρας μέχρι ἑκτῆς ἑκατοντάδος, τοὺς δὲ λοιποὺς παρήκαν ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν σὺν φλυμουλλοῖς, καὶ τοῦτοις 5
 C διησφαλλίσαντο ἐπειπόντες “ἡμεῖς μὲν τῷ φωσάτιο παρεμπελάσομεν ἐπιτρέχοντες, καὶ ὅταν τὴν ἄφξιν πρὸς ἡμᾶς ἀπευθύνωσι, παρεμβалоῦμεν αὐτοῖς· καὶ εἰ μὲν ὀρμήσουσι κατέναντι ἡμῶν, ἐξέλθετε ἄντικρυς καὶ μεγάλως κεκρούξατε, πλείστου λαοῦ βοήθην ἐνσημαίνοντες, ὅπως ἐκ ταύτης εἰκάσειεν τὸν τῶν σχολῶν ἐξηγου- 10
 μενον μετὰ τῶν θεμάτων ἐφειστηκέναι.” τῇ οὖν ἕφηγγήσει ταύτη κεκινηκότων τῶν στρατηγῶν καὶ παρεμπεπτωκότων ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοῖς ἔχθροῖς πρὸ τοῦ τὴν ἡμέραν τρανῶς ἐπιδάμψαι τοῖς τῶν τυμπάνων κρούμασιν ἐπεκίνησαν. ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν μετὰ τοῦ Χρυσόχειρος . . . , οἱ δὲ τὰ φορτία τοῖς ὑποζυγίοις ἐκούφιζον. 15
 D ἄρχουσιν ἐπέθεντο κατ' αὐτῶν, καὶ φωνῇ βριαρῆ “σταυρὸς νεύκηκεν” ὅλον πολεμικῶς ἐτυμπάνισαν. οὗτοι δὲ τῇ ἀθρόῃ προσβολῇ καταπτήξαντες ἀμεταστρεπτεῖ τῆς φυγῆς εἶχοντο, μηδὲ ὄρᾶν καὶ πολυπραγμονεῖν ἀνεχόμενοι τίνες διώκται τούτων ὑπάρ- 20
 χουεν, ἀπὸ τοῦ Βαθυρῦακος διωκόμενοι ἐπὶ μίλλοις λ' ἕως τοῦ κατωνομασμένου Κωνσταντίνου βουνοῦ, χαλεπῶς συγκοπτόμενοι.

Καὶ ὁ Χρυσόχειρ ὀλίγους τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ προσλαβόμε-

7. ἡμᾶς L. 8. ἡμῶν L. 9. fort. γὰ κράξατε. 10. τὸν] τὸ L.

ex quo si strenue rem gesserimus adversus eos, eo ipso victoriam consequemur: sin minus, nulla ab ipsis clade afficiemur.” Tunc igitur tunc duo praetores separarunt viros ad sexcentos, ceteros reliquerunt in tentoria ducum ipsorum cum vexillis, atque his praeceperunt dicentes “nos quidem castris hostium propinquabimus, atque si obviam nobis venerint, aggrediemur eos: si vero impetum in nos fecerint, exite ex castris, et vehementer clamate, maximae multitudinis clamorem exprimentes, ut inde suspicentur domesticum scholarum cum thematibus adesse.” Secundum hoc igitur praeceptum cum praetores exivissent cum suis atque propius ad hostem accessissent antequam dies plane illuseret, isti tympanorum sonitu cientur. Sed partim cum Chrysochire erant, partim onera iumentis tollebant. Quibus ita divisus, praetor cum suis ductoribus eos aggrediuntur, ac voce magna crux vicat, quasi bellicum intonant. At isti subito in cursu territi, terga dantes fugam arripiunt, nec videre nec explorare sustinentes quinam ipsos persequantur, cum a Bathyrrhyace fugerent ad triginta milliarum usque ad Constantini collem, multis interea caesis.

Etiam Chrysochir cum paucis quibusdam quos sibi adiunxerat fugae

νος φυγαδεύειν ἠσπίαστο. ἐπιφθάνει τοίνυν αὐτὸν ὁ Πουλλάδης, ὃν τοῦτο παρῆν ὄνομα περιβόητον, πῖλον ἐνδεδυμένος· προεκεκράτητο δὲ κατὰ Τεφρικήν καὶ κατὰ χαριεντισμὸν τῷ Χρυσόχειρι προσωκειώτο. ὡς οὖν ἐωράκει τοῦτον, ἐπέγνω καὶ ἐκεκράγει

5 Διαπρυσίως “ὦδε οἱ στρατηγείται, ὦδε ὁ τῶν σχολῶν ἐξηγούμενος ἴτω.” ἄπεισιν ὁ Χρυσόχειρ, καὶ πρὸς τὸν Πουλλάδην ἐγώ- R

νησεν “ἄθλιε ὦ Πουλλάδη, τί σοι φαῦλον ἐνεδειξάμην; μῦλλον μέντοιγε πλείστα σοι χρηστὰ ἐργασάμην. ἄπελθε, καὶ μῆ μοι πρόσκομμα εἴης.” ὁ δὲ ἀντέφη αὐτῷ “ἐγὼ γινώσκω, Χρυσόχειρ,

10 ὅτι πλείστου καλὰ μοι πεποίηκας, καὶ εὐελπιστῷ τῷ σωτηρῷ μου θεῷ κατ’ ἀγῆν γε τὴν ἡμέραν ἀποδοῦναι σοι τὰ χαριστήρια.” ἰππύζων δὲ ὁ Χρυσόχειρ εὐρίσκει τάφρον πρὸς τοῖς ἐνωπίοις αὐτοῦ, ἣν ὁ ἵππος αὐτοῦ ὑπερπηδῶν τοῦτον V. 60

διώκλαζεν. ὅθεν ὁ μὲν Χρυσόχειρ τοῦ λοιποῦ ὄρῶν τὸν Πουλλάδην οὐδ’ ὄλως ἐφρόντιζεν, ἐώρα δὲ μῦλλον κατέναντι αὐτοῦ,

15 ἵνα μὴ τῷ τῆς τάφρου περιπέσειεν πτώματι· καὶ λαθραῶς αὐτὸν ὁ Πουλλάδης κατὰ τὴν μισγάλην τιτρώσκει κονιῷ· οὗ τῆ πληγῇ ταραχθέντος ὁ ἵππος περὶσφηλέ τε καὶ αὐτὸν ἀπεκρῆμυσεν. καταβὰς οὖν ὁ τῶν πρὸς θεραπεύειν αὐτοῦ οἰκτιρότατος, ὃν

20 Διακονίτζης τὸ φημιζόμενον, (ὃν Λέων ὁ αὐλοῦμος βασιλεὺς ἀλλοιωθέντα τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἀλλοίωσιν ἐκ τῆς μυσσαρῆς θρησκείας τῶν Παυλιανιστῶν, προεχειρίσατο μηνσουράτωρα, ὃπερ φωνῇ Ῥωμαίων οὕτω προσαγορεύεται) καὶ τούτου τὴν κεφαλὴν βυστάξως ἤξιωσε κομιδῆς ταύτην ἐνθεις τοῖς αὐτοῦ γόνασιν· ὃν B

1. πουλλάδης ὃ τούτῳ L.

6. εἴτω L.

19. ὃ] ὁ L.

22. μινσουράτωρα L.

intentus erat. Hunc assequitur Pullades quidam, ut vocabatur celebri nomine, pileo indutus: captivus autem fuerat in Tephrica, cumque lepidus et festivus esset, in familiaritatem Chrysochiris venerat. Ut igitur hunc vidit, agnovit clamavitque magna voce “huc praetores, huc domesticus scholarum veniat.” Evadit Chrysochir atque ad Pulladem dicit “quid, miser Pullades, mali tibi feci? potius quidem plurima beneficia in te contuli. Abi, ne mihi sis offendiculo.” At is respondit “equidem scio, Chrysochir, quod plurimis beneficiis me affecisti: et confido salvatori meo deo, hac die me tibi gratiam relaturum.” Porro Chrysochir equitans invenit fossam sibi obiectam, quam equus eius transilire reformidavit et titubavit. Unde Chrysochir iam ad Pulladem respicere plane non cogitavit, sed magis ante se videbat, ne in fossam incideret: atque Pullades eum clam sub axilla vulnerat conto: qui cum perturbaretur hoc ictu, equus eius commotior factus eum deiecit. Desiliens igitur equo ex ministris eius coniunctissimus Diaconitzes nomine, (quem Leo laudatissimus imperator conversum a cultu abominali Paulinistarum ad meliorem, constituit mensuratore, ut Romanorum sermone vocatur) eiusque caput tenens fovebat et curabat genibus suis impositum. Supervenientes autem

εὐρηκότες οἱ στρατηλάται κατέσχον καὶ διατεμόντες αὐτὴν σπουδαίως τῷ Θεοστέπτῳ ἄνακτι Βασιλείῳ ὡς δῶρον ἀνέπεμψαν.

Περὶ δὲ τὰς κοινωφελεῖς πράξεις τοιοῦτος ὑπῆρχε μεριμνηματικώτατος ὁ βασιλεὺς, μετὰ γε πλείστων τῶν παρ' αὐτοῦ διαπεπραγμένων, ὥστε κατὰ τὸν ἐγκρατείας καιρὸν ἐπὶ ἑβδομάσιν 5 αὐτῆς, μετὰ τὴν συγκλητικὴν τῶν βασιλείων ἀπαναχώρησιν, εἰσελθεῖν τῷ σεκρέτῳ, ἔνθα αἱ εἰσπράξεις τῶν δημοσίων πεφορολόγηνται, κἀκείσε τὰς συμπιπτούσας ἀμφισβητήσεις πραγματικῶς διαλύεσθαι.

Ἐν δὲ ταῖς κατὰ κυνηγεσίαν καὶ σφαιρισμὸν ἀχθοφορίαν τε 10
C καὶ πρὸς ἄλματα γενναιότησι πάνυ περιδέξιος ἦν ὁ ἄναξ Βασίλειος, ὥστε κατὰ κυνηγεσίαν μὲν καθυπερτερεῖν τῶν Κενταύρων, κατὰ δὲ σφαιρισμὸν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως ὑπερβάλλειν τοὺς σφαιριστάς, κατὰ πύλην Ἀρισταίου καὶ Αἰακοῦ ἀλκιμώτερος καὶ αὐτοῦ Ἡρακλέους ἐφάμιλλος, ὑπεραναβεβηκέναι δὲ τοῖς πηδῆ- 15
 μασιν Ἀχιλλέως, κατὰ τε τὸ φέρειν ἄχθη ῥαδίως χερσὶ πολλῶ διενηγοχέναι τοῦ Ἐκτορος, ὡς καὶ ἐπ' αὐτῷ, καὶ δόξα τοῦ ἀγκυλομήτου Διὸς ἐν τῇ ἄρσει τὸ ἄχθος κουφίζοντος, τὸ ποιητικὸν ἔπος προσαρμοσθήσεται,

τὸ δ' οὐ κε δὴ ἀνέρε δῆμον ἄριστον

20

ῥηϊδίως ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὐδεὸς ἀχλίσσειαν,

οἷοι νῦν βροτοὶ εἰσ'· ὁ δὲ μιν ῥέει πύλλε καὶ οἶος·

D ἐν δὲ τῷ δισκεύειν Ἀλκμήδου καὶ Ὀδυσσεῶς ὑπέρτερος, Ἐρεχθῆος δὲ καὶ Κέλμητος καθ' ἵππασίαν τεχνημονέστερος, Εὐρυμέδοντός τε

3. κοινοφελεῖς L.

4. παρ' αὐτῶν L.

15. ἠρακλέως L.

16. τὸ om. L.

ibid. πολλῶν L.

21. 22. ἀχλίσσειαν οἷ νῦν

βροτοὶ εἰσ'· ὁ δὲ μιν ῥέει πύλλε L.

praetores occupant, caputque amputant, quod imperatori a deo coronato tamquam donum miserunt.

Erant autem in publicis commodis et reip. negotiis curandis imperator diligentissimus, cum plurimas res gereret, ita ut tempore ieiunii in eius hebdomadibus post discessum senatorum ex regia, intraret in secretum, ubi vectigalia et redditus publici colliguntur; quaeque ibi intervenire controversiae, eas diiudicaret.

In venatione porro et pila et onerum gestatione et saltibus omnino excelebat Basilius imperator, ita ut in venatione superaret Centauros, in pila Alcinoi regis iuvenes pila ludentes vinceret, in lucta Aristaeo et Aeaco valentior ipsique Herculi par esset, praeverteret saltibus Achillem, atque in tollendis facile manu oneribus multum praestaret Hectori, ita ut et in ipsum, etiam sine ope cati Iovis attollentem onus, quadraret poetae carmen, *Vir illud bini praestantes robore cunctis De terra in currum possent subvolvere, quales Nunc homines vivunt, tulit ipse quod ut leve solus; in disco autem iaciendo Halimede et Ulysse superior, Erechtheo et Celmete equitandi peritior, Eurymedonte atque Alcione*

καὶ Ἄλκμονος κατὰ πυγμαχίαν στερρότερος, περὶ τε δρόμον Ἀριστομέδοντος Δικταίου τε καὶ Πριάσου ὠκύτερος, καὶ ἐν τῷ τοξάζεσθαι Ὑμεναίου καὶ Ἀστερίου πολλῶ εὐστοχώτερος. ἐξ ὧν ὀλλύγιστα διαγράψομαι.

Τῷ βασιλεῖ ποτὲ περὶ Θήραν ἐνδιατρίβοντι ἐξ ἕλης τις παμμεγέθης ἔλαφος εἰς μέσον πεφοίτηκεν, οὗ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἐπαφείς κορήνην ὃ βασιλεὺς καὶ κατευτυχῆσας τούτους διεθλάσεν. τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ ἐπὶ λύκῳ κατεπεπράχει. σφαι- E
ριζόντων δὲ κατὰ τὸ πρὸς τὰ βασίλεια μέσαινλον ἢ κατὰ χῶρον
ἵππων ἀμιλλητήριον, οὐδέποτε τῆς σφαίρας ὑποτετεύχει, καὶ
τοι πολλῶν διαμιλλωμένων καὶ ζεμβαινόντων τῇ παιδιᾷ· καὶ
τοσοῦτον ἐπιτυχῶς καὶ γενναίως τὰ τῆς σφαίρας αὐτῷ
ὥστε πολλάκις τυπήσαντι ταύτην ἀπ' ἄκρας αὐλῶνος διαβιβα-
σθῆναι ἔξω κατὰ πολὺ γε τοῦ τέρματος, ὡς μὴ ταίτην ὀρῦσθαι V. 61
τὸ σίνολον. ἐμεγαληγορεῖτο δὲ καὶ τῷ ἄρχηγῷ Βουλγάρων πα-
λαιστρικός, ὃς κατὰ παλαιστραν ἐκέκτητο τὸ ἀήττητον· τοῦτον
πρὸς τὴν βασιλίδα θαρρούντως ἐκπέπομφε πειρασθῆναι δυνα-
στεύοντος. ἐπὶ τούτῳ δυσφόρως εἶχεν ὃ βασιλεὺς, ἀλλὰ τὴν
δυσφορίαν εἰς τὸ εὐφορον μετερέθμισεν, ἑαυτὸν καθείς τῇ πα-
λαιστρᾷ, πλὴν μετὰ προσηκούσης τῆς ἐπικρύψεως· μετουχημα-
τισθεὶς γὰρ τῶν βασιλικῶν ἐσθῆτων τῷ παλαιοντι πρόσεισι. καὶ
ὃ μὲν Σκύθης τὸν Μακεδόνα μετεωρίσαι μὴ ἐνδεδιωχότα τῇ ἄρσει
διήμαρτεν· ὃ δὲ τοῦτον χερσὶ γενναίαις ἐτοίμως διάρως σφοδρῶς
τε περιδινήσας ἐπαγκυλίζεται, καὶ κατὰ γῆν πτώμα ῥίπτει παμ-

9. ἢ καταχῶρον L.

17. ἐκπέπομφαι L.

pugilatu firmior, in cursu Aristomedonte Dictaeoque ac Priaso velocior, in sagittando Hymenaeo et Asterio longe dexterior. Ex quibus paucis-
sima adscribam.

Cum imperator aliquando in venatu esset, e silva cervus ingens in medium venit, cuius posteriores pedes coniecta clava confregit. Idem illud et lupo fecit. Pila autem cum luderent in atrio ad regiam aut in Circo, nunquam aberravit a pila tangenda, quamvis multis certantibus et intervenientibus ludo: tamque dextre et valide id faciebat, ut saepe percussa pila a supremo spatio longe ferretur ultra terminum, ut nec conspiceretur omnino. Porro luctator erat apud Bulgarorum ducem in magna existimatione famaue celebris, tanquam invictus in luctando. Hunc ille non dubitavit in imperatoriam urbem mittere, ut periculum faceret an potiozem posset invenire. Eam rem moleste ferebat imperator, sed molestiam illam removit, ipse demittens se ad luctandum, verum tamen cum decente occultatione: mutato enim imperatorio ornatu in arenam descendit adversus luctatorem. Ac Scytha quidem Macedonem sublimem tollere minime cedentem haud valuit: verum iste illum manibus robustis facillime tollens valide circumactum in terram deiecit, prostra-

B μέγεις, ὥστε πλείστοις μὲν ὕδασι, δαψιλῆσι δὲ οἴνοις, πρὸς δὲ ταῖς ἐκ ῥόδων σταγόσιν ἐγκατομβρούμενον μύλις ποῦ τῆς νεκρώσεως ἀπηλλάχθαι, ὧτων τε καὶ ῥινῶν ἐκβλύσαντος αἵματος· ὡς ἐνθῆνδε κατὰ πολὺ θανύμασαι τοὺς παρόντας τὸ γεγονός, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐκτεθρύλληται. 5

Ἐν οἰκτιρμοῖς δὲ πενήτων πλούσιος ἦν ἐπιχορηγῶν πλουσίως τὸν ἔλεον, νοσοκομείων γηροκομείων τε καὶ πτωχοτροφείων πολυειδῶν ἐγκαινίσμασιν. οὐ μὴν δὲ τούτοις μόνοις ἐνέμενεν, ἀλλὰ καὶ θελοῦς νεοὺς σαθρωθέντας τῇ παλαιότητι πρὸς νεότητος μετηλλοιῶκει στερερότητα, ἐπιθεῖς κοσμιότητα. ὥστε οὐδὲ μόνον τῶν κατὰ σῶμα τῆς ἐπιμελείας διὰ φροντίδος ἔχειν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ ψυχὴν ἐπισπεύδειν. καὶ γὰρ οὐχ ἤγειτο συμ-
C φέρον, κατὰ τὴν ἀγορὰν ἢ φόρος προσαγορεύεται Κωνσταντίνου, περιμόντος λαοῦ, σύρμασιν ὕλης τοῦτον ὅλως ἐνίσχουσαι καὶ τῶν περὶ Θεοῦ ἐκλελῆσθαι· δι' ὃ καὶ ναὸν ἐν ταύτῃ προσηγγύησιν, 15
ἐφ' ᾧ περὶ ἧς Θεομήτωρ δημοσίᾳ τετίμηται, μετρίῳ μεγέθει καὶ ἀμέτρῳ κάλλει διηρηγασμένον.

Τοιοῦτος ὁ μεγαλοεργὸς ἄναξ Βασίλειος, καὶ τσαῦτα τὰ ἐκείνου μεγαλοεργήματα. ἀλλὰ προκατασχεθεῖς τηκεδύνη τῇ ἐκ διαροίας γαστρός, κατ' ἄγραν ἐκ τινος περιπτώσεως, ἔπειτα 20
πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ ἀνικμῶντος ζωτικὴν πῦσαν ὑγρότητα τῶν πρὸς φύσιν ἐνότων, διαπεφώνηκεν, συμβουλεύσας μὲν τῷ Μιχαὴλ ἔτος ἓν, αὐτοκράτωρ δὲ βιοῦς ἰθ' ἔτεισιν.

14. περιμόντος λαοῦ συρμασιν L. 15. ἐκλελύσθαι L. 19. τῇ ἐκδιαροία L.

tum casu maximo, ita ut multa aqua ac vino guttisque rosaceis rigatus vix a deliquio animae liberaretur, ex auribus manibusque manante sanguine; ut id factum magnopere admirarentur praesentes, quod adhuc etiam fama celebratur.

Sed et misericordia erga pauperes dives ditia praestabat beneficia, dum aedificia varia pro invalidis senibus atque egenis curandis fovendis atque alendis instaurat. Nec hic substitit, sed sacras etiam aedes vetustate labefactatas renovavit, additis ornamentis; ita ut non solum corporis haberet curam, verum etiam animae. Non etiam ducebat conveniens, forum quod Constantini dicitur, versante ibi populo quisquiliis materiae totum teneri et a sacris rebus esse abalienatum: quare templum ibi exstruit honori deiparae dedicatum, magnitudine modica, sed pulchritudine mirum in modum fulgens.

Talis erat ille magnificus imperator Basilius, tantaque eius magnifica opera. Verum enim vero cum invasisset eum tabificus morbus ex profluvio ventris subsecuto casum quandam in venatione, deinde febris ardens exorta esset consumens omnem vitalem ac naturalem humorem, mortuus est, cum imperasset cum Michaele simul unum annum, solus autem imperator vixisset novendecim annos.

[STEPH. BERGLERI]

AD

I O S E P H I G E N E S I I

D E R E B U S

C O N S T A N T I N O P O L I T A N I S

L I B R O S Q U A T U O R

N O T A E.

Pag. 3. l. 2. *ed. Bonn.* Eiusdem Const. Porph. iussu scripta est V. 65 Chronographia post Theophanem. Sed hic noster aliquanto prius scripsisse videtur.

Ibid. 11. ἐμαντό] Ita scriptum. In margine Bosiani apogr. coniectura, ἐμαντώ.

Pag. 4, 9. De hoc bello noster infra f. 6. [p. 12, 1.]

Ibid. 11. Cedrenus etiam p. 483. D. edit. Paris. et Zonaras p. 127. C. edit. Paris. culpa Leonis victos fuisse Romanos tradunt.

Ibid. 15. De hac discrepantia huius historiae et Chron. post Theoph. sive Continuatores p. 10. C. edit. Paris.

Ibid. 22. καθυπερτέρησιν] νίκηην.

Pag. 5, 6. Mera simulatio fuit. Zonaras p. 128. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Cedrenus p. 484. C. D. edit. Paris. Continuator. p. 11. edit. Paris.

Ibid. 16. Potius τε pro γε.

Ibid. 17. Apparet primum thema fuisse τὸ ἀνατολικὸν *Oriente*. Nam p. 6. [4, 10.] dicebatur orientalibus praefectus.

Pag. 6, 2. Prae se fert et τοῦ μετ' οὐ πολὺ, ut quidem Bosius descripsit, quamvis non satis apparet τού, nec adeo locum habente hic; et οὐ μετ' οὐ πολὺ, ut alius in margine Bosiani. nec hoc rectum. Ex priori legi posset Βασιλεία αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ. Nos posterius retinemus levissima facta mutatione.

Ibid. 8. αὐτοῦ] Mallem αὐτόν, et praemisso commate.

Ibid. 9. μετὰ καὶ] Loco καὶ magis quadraret articulus τῶν.

Ea fuere ἀλουργίς, κοκποβαφή πέδιλα et διάδημα. Cedren. p. 485. A. edit. Paris. de eadem re.

Ibid. 12. Soloecismus, nisi pro ἐαυτοῦ legas αὐτοῦ.

In Graeco deest λέγεται, quod habetur in Continuat. p. 12. B. ubi de eadem re.

Ibid. 14. Cedrenus ceterique.

Ibid. 17. Cedrenus p. 485. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Continuat. p. 12. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Deest substantivum [μαρμάρω. Habet codex]. Apud Symeonem Logothetam, qui solet nostrum quandoque excipere, est μαρμάρω p. 402. edit. Paris. ἐν τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ καὶ πορφύρῳ μαρμάρῳ.

Pag. 7, 2. Vestis haec αἰτὸς *aquila* vocabatur. Graecum αἰτίζουσαν obscure dicitur et vix potest exprimi, nisi dicas *aquilissantem*: subsidium hic venit Continuat. p. 12. C. edit. Paris. ubi de eadem re αἰτὸν τοῦτο καλοῦσι. Symeon Log. pro αἰτίζουσαν habet ἐκλάμπουσαν p. 402. B. edit. Paris. ἐκιδύσκειται τὴν ἐσθῆτα ἣν ἐπεβέβλητο ῥοδοειδέσι χροαῖς ἐκλάμπουσαν. nempe sine ἐν δουλίᾳ etiam, quod in Nostro est, nec satis apparet quorsum.

Ibid. 9. Cedren. p. 285. edit. Paris. Zonaras 118. edit. Paris.

Ibid. 12. F. excidit εἰς. Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris. de eadem re: νεωτερισμὸν τινα παρ' αὐτοῦ (male ibi παραυτά; hoc alias dicatur) ἔσεσθαι αὐτῶ.

Ibid. 15. τῶ] F. excidit ἐν.

Ibid. 16. Continuat. p. 13. et Cedren. p. 485. C. D. edit. Paris.

δείκνυνται] ἴσ. δύνονται. *Reinesius*. Non inepte quidem, sed praeter necessitatem.

Ibid. 19. ἴσ. συμπερασάμενον. *Reinesius*. Posset tolerari, si sensisset *Reinesius* συμπερασάμενον; sed proprius abest συμφρασάμενον ut una ibi versaretur.

Ibid. 21. In Cont. p. 13. D. edit. Paris. Eustratius filius Michaelis dicitur castratus fuisse. Alius autem Nicetas, postea Ignatius in monachatu vocatus, forte quia praefuisset olim Icanatis. Cedren. p. 485. D. edit. Paris. autem et Zonaras p. 128. B. edit. Paris. Theophylactum vocant illum qui fuit castratus.

Pag. 8, 1. 2. Continuat. init. p. 5. Zonaras p. 128. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita Ms. Cum Bosius perperam descripsisset διανέκλυπτεν, *Reinesius* annotat γρ. διανέκλυπτεν, *promicuerere*, in lucem, in apertum emersere. Melius fortassis ἐξανέκλυπτεν. Haec ille. Sed ita quidlibet ex quolibet facias. inhaerendum vestigiis litterarum, et, si quid mutandum, leg. δὴ ἀνέκλυπτεν i. c. ἤδη ἀνέκλυπτεν, iam emergebant.

Ibid. 5. Participium, ut σπουδαρχεῖων.

Ibid. 8. Φιλομύλιον, *Reinesius*. Sed ceteri auctores, qui huius historiae meminere, ut in Ms. ut Continuat. p. 5. B. etc. edit. Paris. quamvis apud Zon. legatur φιλομύλιον, sed vitiosc. legerat Zonaram *Reinesius*.

Ibid. 9. Ita loquitur, quasi nunc primum faciens mentionem Leonis. Itaque addidi *istum* et *iam tum*.

Ibid. 11. Scriptum εὐάμιλον, quod nihil est. illud [εὐόμιλον] est e *Reinesii* coniectura, sine dubio verum. Nam ita de Leone et Continuat. p. 5. A. edit. Paris. de eodem ἀστειὸν ἐν ταῖς ὀμίλαις δοκοῦντα.

Ibid. 12. Continuat. init.

Ibid. 14. Scil. τραυλὸς ἦν. *Reinesius*.

Ibid. 17. αὐτοῦ] Ita scriptum, non αὐτόν.

Pag. 8, 18. Zon. p. 128. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 5. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Mallem ὑπασχάλοντος.

Ibid. 21. 22. *Consuetis tantum pro se precibus impetratis.*

Continuat. p. 5. B. edit. Paris. καὶ πρὸς Θεὸν εὐχὰς ἐκετηρίους.
Petierat ut monachi precibus liceat ei consequi imperium. sed is tantum consuetas promisit.

Pag. 9, 1. Zon. in Leone. *Reinesius.*

Ibid. 5. Ita scriptum, cum oportuisset μὴ καλῶς aut potius οὐ καλῶς.

Ibid. 7. Zon. p. 128. C. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 5. in f. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. p. 6. A. B. edit. Paris.

Pag. 10, 1. Cont. p. 6. D. edit. Paris. dicitur fuisse χρυσοῦν σταυρίδιον.

Ibid. 3. Ms. τῇ ἄ. Haec Prote insula est Proconnesus.

Ibid. 5. Cont. p. 7. A. edit. Paris.

Ibid. 6. Potest etiam σὺν εὐδοκῆσει.

Ibid. 8. Cont. p. 7. A. edit. Paris. τῷ τοῦ Θεοῦ προσφεύγουσι θεῖω καὶ μεγάλῳ ναῶ.

Ibid. 10. Cont. p. 6. C. edit. Paris.

Ibid. 12. Videtur excidisse καὶ ante ὁ μὲν.

τῆς] Ita scriptum, requiritur τῆν, ut in Cont.

φοιβεράτων. ad quod Reinesius: φοιδεράτων, foederatorum.

Error ex pronuntiatione fere simili τοῦ β et δ ortus.

Ibid. 16. Cont. p. 7. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Zon. in Leone Arm. *Reinesius.*

Ibid. 19. Οὗτος δὲ — διενήργ.] Haec aliter atque aliter
Cont. p. 14. B. C. Zonaras p. 130. edit. Paris. seq. Cedrenus
p. 485. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Ita scriptum, non ὄς, nec ὁ.

Cedrenus l. c. rationem nominis exponit, quae inepta videtur.

Pag. 11, 3. κοινολογεῖται — διηκούετο.] Cedrenus l. c. eadem fere verba.

Ibid. 4. Spathariorum kandidatns. ad hunc Theodotum sunt epistolae aliquot Photii. *Reinesius.*

Ibid. 6. Haec etiam aliter Cont. 14. D. Zon. p. 131. A. B. edit. Paris. Cedr. p. 486. B. edit. Paris.

Ibid. 7. Mallem hoc καὶ [ante φράζειν] abesset. sic intelligeretur ὡς φράζειν.

Ibid. 8. Ita scr. mallem γνώρισμα.

Ibid. 10. τε melius abesset.

ἀφήχθαι] Ita scriptum, cum deberet ἀφίχθαι, aut ἀφικνεῖσθαι.

Ibid. 11. Loquitur hic inepte.

Ibid. 13. Potius ἀκριβώσεως.

Pag. 11, 14. Cedren. p. 486. edit. Paris. Zon. p. 131. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Non apparet, quid hic γὰρ faciat.

Ita et ipse haec narrat, ut vix intelligi possit. Versione tamen iuvi sensum.

Ibid. 17. τὸν ἄνδρα] Nempe Leonem. Sym. Log. p. 403. A. edit. Paris. τὸν Λέοντα προσλαβόμενος ἄπεισιν ἐν τῷ ναῶ τοῦ ἁγίου Παύλου etc.

Ibid. 20. Male apud Logoth. θαρξείν.

Ibid. 21. ξρεῖν] Male verbum fut. temp. h. l. positum.

Ibid. 23. μεταποιήσεως] Ita clare scriptum.

Pag. 12, 1. Cedrenus p. 486. C. D. edit. Paris. ubi apta est transitio. de hoc bello Noster fol. 1. [p. 4, 9.]

Ibid. 2. Zon. p. 126. edit. Paris. in fine. Contin. p. 8. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Et a Patriarcha. vid. auctor. cit.

Ibid. 9. Nempe culpa Leonis ut fol. 6. [4, 11.] dixerat.

Ibid. 11. Ordo ἐν λόγῳ κρείττονι καταλήψεως.

Ibid. 12. F. 8. in fine [8, 3.]

Ibid. 14. Ms. φοιβεράτους. monuit Reinesius. de φοιδ. vid. f. 21. not. 7. [ad 10, 12?] Idem vitium et apud Cedren. p. 487. B. edit. Paris. de eadem re recte apud Zonar. p. 129. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Vid. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. et Contin. p. 15. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scriptum. Zon. de eodem κόμητα τῆς τῶν ἐξκουβίτων σχολῆς p. 129. initio, uti et Cedren. p. 487. B. edit. Paris.

Ibid. 18. αὐτοῖς] Ita clare. requiritur αὐτῶν.

Ibid. 19. Cum scriptum esset παρηκολούθη, Reinesius annotavit: γρ. παρηκολούθει. sed potuit etiam fuisse παρηκολούθησεν.

Ibid. 20. Ita scriptum. Legendum πρὸς αὐτούς τοὺς Βουλγάρους aut πρὸς ἄρχοντα τῶν Βουλγάρων.

Ibid. 21. Imperator misit legatos. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. Zonar. p. 129. A. edit. Paris. Contin. p. 15. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed potius Βουλγάρων legendum apparet ἐξ αὐτῶν.

μη] Zon. Reines.

Pag. 13, 3. Ita scriptum. συγκροτηθείσης usitatius.

Ibid. 5. Cedren. p. 487. C. edit. Paris. Zonar. p. 129. B. edit. Paris.

Ibid. 8. Oratio imperfecta, nec satis exprimit quod debet. Zonaras p. 128. edit. Paris. et Cedren. p. 487. edit. Paris. ostendunt parum abfuisse quin periret dux Bulgarorum.

Ibid. 9. Ita fere et Cont. p. 16. C. edit. Paris. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πᾶσαν — καὶ τὰ τέκνα πέτραις καὶ τῇ γῇ προσκροτῶν.

Pag. 13, 11. Cum scriptum esset *καλίντητα*, Reinesius annotavit: γρ. *καλίντητα*. τὸ κατὰ πόλιν est, secundum poetam Homerum. — Loquitur auctor Homerice ex *Odyss. α*, ubi *καλίντητα ἔργα γενέσθαι*. Cui commode respondet Virgilianum *Ausa Ives* —.

Ibid. 12. Iisdem verbis Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Vid. Contin. p. 16. seq. Cedren. p. 487. edit. Paris. et seq. Zonar. p. 129. C. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Quandoque *Συμβάτιος* scribitur huius nomen, ut in Contin. p. 17. A. edit. Paris. ratio est similitudo litterarum illarum in *Mss.*

Ibid. 17. Male apud Sym. Log. *ἐπεισδύνας*.

Ibid. 19. Male apud Sym. Log. *ἀποπέμπειν προσεποιεῖτο*, ex interpolatione, ut videtur.

Ibid. 19. 20. Videtur excidisse verbum *πράττειν*, aut simile. Potest tamen *ἀπεικίκα* referri ad τὸν *πέμψαντα*.

Ibid. 20. *Ταῖς παρὰ τῆς — πατριάρχου*] Contin. p. 17. B. edit. Paris.

Ibid. 23. Ita *Ms.* prae se fert. requiritur tamen *καταστρέψειν*. Sed et alibi *aor.* pro futuro ponit, ut et fut. pro alio.

Pag. 14, 1. Locus mendosus videtur; post *καὶ* aliquid videtur deesse. *Bosius*. Nihil deest. *καὶ ἐπιστ. προήγ.* est, *etiam epistola scripta praenuntiavit*, nim. minans eventurum quod dixerat, nisi imagines everteret. *Reinesius*.

Ibid. 3. Contin. p. 17. C. Sym. Log. p. 403. A. Cedren. p. 488. B. C. edit. Paris.

Ibid. 4. τὰ *ἐπιστ.* id est, scripta in Epistola. *Reinesius*. Nihil opus istis. Eadem iisdem verbis Sym. Log. p. 402. edit. Paris. [sed habet τὰ *ἀπεσταλμένα*.] Sic in *epist. Socr.* ab Allatio editis p. 20. *ὁ μὲν οὐ θαυμαστόν ἐπιστέλλειν ὑπὲρ ὧν γράφεις*. *Bosius*.

Ibid. 6. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

περὶ] Ita scriptum: leg. *παρά*. habet quidem *περὶ* et Sym. Log. sed ibi mox *καὶ* — *παρ' αὐτοῦ ἐνεργεῖσθαι παράδοξα*.

Ibid. 7. 8. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 9. *Καὶ ὅπερ — προθυμήθ.*] Iisdem fere verbis Sym. Log. p. 403. A. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 17. C. D. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 12. *veteratorie*] Graecum sonat *ficte, simulate*, quod hic non quadrat. Sed iste non semper potest dicere quod vult.

Ibid. 14. Cont. p. 17. D. edit. Paris. Cedren. l. c.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 403. B. edit. Paris.

Ibid. 16. *πῶ*] Ita scriptum. leg. *τῶ*, et mox *τῶ* dele. Sym. Log. l. c. *εἰ μὴ Αἰόντος τοῦ Ἰσαύρου στοιχειοῖτο τῶ δόγματι*. Contin. p. 17. D. edit. Paris. *Αἰόντος ἐξ Ἰσαυρίας συστοιχεῖ πῶς*

τῷ δόγματι. Cedren. p. 488. D. edit. Paris. εἰ μὴ ἐκῶν γε αἰροῖτο τῷ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ ἐξ Ἰσαυρίας προστεθῆναι δόγματι.

Pag. 14, 16. Ἰσαυρίαν φασὶν ἀπὸ τῆς τοῦ Ἡσαῦ κατασχέσεως. Schol. Hoc Scholion nauci est. Ἰσαυρίαθεν ὠρμημένος dicitur Leo Isauricus, primus imp. εἰκονομάχος. Chron. Syncelli de Leone Arm. ξηλοῖ καὶ ἐνταῦθα τὸν δυσσεβέστατον Κόνωνα. Hoc erat nomen Leonis Isaurici. Isauriam autem ab Esau dictam, pariter frivolum est. Reinesius. Non potest ex hoc schol. colligi, eius auctorem ignorasse de Leone Isaurico hic intelligendo.

Ibid. 18. Ita scr. alius dixisset τῇ βασιλείᾳ.

Ibid. 22. Ludit in vocibus. α μαυρός, niger, ut et ἀμαυρός. supra f. 28. [13, 22.] in Ταράσιος et Ταράσιος.

Pag. 15, 1. Contin. p. 18. A. Sym. Log. 403. edit. Paris.

Ibid. 3. Cedren. p. 488. seq. edit. Paris.

Ibid. 4. Sym. Log. λέγων. vid. Contin. p. 18. A. edit. Paris.

V. 67 Ibid. 8. Ita scriptum, non προτετέχναστο, nec προτετέχναστο.

Ibid. 12. ὑποσημηνασθαι] Idque γραφῇ αὐτοχείρῳ. Contin. p. 18. B. vid. omnino Cedren. p. 489. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Zonar. p. 130. edit. Paris. Reinesius. Contin. p. 18. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scr. pro ἐπαισθέσθαι aut ἐπαισθάνεσθαι.

δὲ] εἰς Προκόννησον, Cedren. p. 489. edit. Paris. qui ista omnia exscripsit. Reinesius.

ἀπαγ. δὲ — ἀνχ. συγκύψας] Cont. p. 18. D. Zonar. p. 130. C. edit. Paris. Cedren. p. 489. edit. Paris.

Ibid. 17. Cum scriptum esset ἀγρόθεν, Reinesius annotavit Ἀγροθεν ita legitur. [?]

Cedren. κατ' ἀγρόν τινα, minus recte.

Ibid. 18. Huic Scriptori κηροὶ sunt cerei, faces. Sequitur enim λαμπάσι καὶ λιβανωτοῖς. Reinesius.

Pag. 16, 3. Ita scriptum, non ἡρέυνων nec ἡρευνῶντο.

χειρας μεταρσίους] Videtur deesse εἶλες aut simile.

Ibid. 5. 6. Iisdem fere verbis Cedren. p. 489. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cum esset scriptum μοῦ τοῦ ἀγροῦ, Reinesius annotavit: Forte legendum μονάστη τοῦ ἀγροῦ. Ἀγρός nomen μονῆς. Non erat dubitandum, nihil certius. Vid. citatos.

Ibid. 7. τὸ προφητευθέν] Quia confessorem dicebat eum qui nondum id erat.

Ibid. 8. Ita scriptum. requiritur ἀφορισθέντων, aut potius ἀφορισθεῖς ut apud Cedren. ubi eadem verba.

Ibid. 11. Cedren. p. 489. in fine edit. Paris. Transitiones et connexiones saepe negligit hic auctor.

Ibid. 15. Τοίνυν — π. τ. ὀμότερον] Cedr. p. 490. A. edit. Paris.

Pag. 16, 20. Cedren. p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 21. ὦν] Debut dicere οἷς.

Pag. 17, 1. Ms. ἐγκρεμμάνυσθαι. Unde Bosius peius adhuc ἐγκρεμμάνεσθαι. Mallem autem ἐκκρεμμάνυσθαι. Cedren. p. 490. B. edit. Paris. ἀνακρεμαννύειν ἐπέλευσ.

Ibid. 3. ἐκορυβαντία] Habet et Cedren p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 5. ἄνδρα παν.] Zon. p. 131. D. edit. Paris. ὄ (ita scriptum) τῶν τῷ βασιλικῷ κοιτῶνι πεκληρωμένων τηρικαῦτα ὦν χορολέκτης ἢ χοραρχῆς, ὃν πρωτοψάλτιν παρέλαβε καλῆν ἢ συνήθεια. Reinesius.

ἐπιστατεῖν] Ita scriptum in Infinitivo, non participio, ut requirit ἐτύγγανεν.

Cedren. τοῦ τάγματος ἐν τῷ παλατίῳ τῶν ψαλλόντων τὴν ἀρχὴν ἔχοντα.

Ibid. 7. Cedren. p. 490. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Zonar. p. 131. D. edit. Paris. brevius citat.

Ibid. 12. Ita scriptum, non τῶν λεγομένων, et apud Cedren. τοῖς λεγομένοις.

Ibid. 15. Ita scriptum, non πλέονα nec πλείονα, quod πλείονα est apud Cedren.

Ibid. 17. Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Zonar. p. 132. A. edit. Paris. Cedren. p. 490. edit. Paris. in fin.

Ibid. 21. Male verbum fut. temporis. rectum esset εἰπεῖν, quod de eadem re est apud Contin. p. 19. B. edit. Paris.

Ibid. 22. ἀπόλωλεν] Ita male posuit hoc verbum, pro ἀπώλεσεν, quod ἀπώλεσεν est apud Cedren. p. 490. et Continuato-rem Const. Porphy. p. 19. B. edit. Paris.

Pag. 18, 1. Schol. ἐπαχθηνότατος. Cedr. ἐπαχθέστατος de eodem.

Ibid. 4. Ita Ms. Reinesius tamen aīnotavit γρ. ἀρπαγῆναι, praeter necessitatem.

Ibid. 5. Contin. p. 19. C. Zon. p. 132. A. B. edit. Paris. isti breviter. Sed Cedrenus iisdem fere verbis p. 491. A. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cedren. p. 491. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. ἐταστής] Ita scriptum. Reinesius annotat: γρ. δικαστής. nec aliter legendum ex sequentibus patet.

Ibid., 19. Cont. κατὰ τὸ Λαυσιακὸν ἐγκαθήμενος p. 19. C. Cedr. p. 491. B. edit. Paris. addit τρικλίνῳ. ἐν τῷ Λαυσιακῷ καθήμενος τρικλίνῳ.

Ibid. 21. Zon. p. 132. B. edit. Paris. Cedren. p. 491. B. edit. Paris.

Pag. 19, 2. Cedren. p. 491. edit. Paris. ἐφιλοτιμητίο δὲ καὶ περὶ τὴν ἑαυτοῦ φωνήν.

Pag. 19, 3. Cedren. l. c. ἄρβυθμος. Vid. Zonar. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 4. ἐπιλευσομένοις] Male hic etiam verbum fut. temporis posuit auctor. Loquitur autem portentose hic auctor, nec minus ineondite quam illum cantasse dicit.

Ibid. 6. Cedren. p. 491. C. edit. Paris. ubi idem versus citatur.

Ibid. 7. Ita et apud Zonar. p. 134. C. edit. Paris. sed leg. τῷ πάντ' ἄνακτος etc. si vera est versio: *sprevere summi cuncta amore principis*. Sunt autem verba canticum, de quo expressius Cedren. p. 491. C. edit. Paris. *Olsarius*, aut *Bosius*. Nihil opus mutatione ista.

Ibid. 9. Ita scriptum, non ταύτης.

Ibid. 10. Zonar. p. 132. B. C. edit. Paris. Cedr. p. 491. D. edit. Paris. init.

Ibid. 12. Qui alias Foederati, ut hac in re eos vocat Continuator p. 21. C. edit. Paris. init.

Ibid. 13. Contin. p. 21. C. init. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 14. αὐτῶ] Ita scriptum. annotavit Reinesius: γρ. ξω. Cedrenus p. 491. edit. Paris. missum esse dicit ad exercendos milites τὰ τακτικά διδάσκειν.

Ibid. 18. Contin. p. 21. C. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 19. ἐλάλει τὸ παριστάμενον. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 406. edit. Paris. καὶ τὴν γαμετὴν αὐτοῦ ἀνοσίους γάμοις μιγῆνας. Vid. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ἐπιτρ. εὐμ.] Eadem verba Cedren. p. 491. D. edit. Paris.

Pag. 20, 1. Melius καὶ abesset. Hoc autem Cedr. p. 492. A. edit. Paris. ita: ἦδει γὰρ αὐτὸν αἰσχίστη νόσῳ ἀκολάστῳ γλώσση δουλεύοντα.

αἰσχιστον] Ita scriptum. F. ἐχθιστον. aut αἰσχρολόγον. sed hoc nimis recedit.

Ibid. 4. Contin. p. 21. D. et Cedren. p. 492. A. edit. Paris. ὠτακουστάς.

Ibid. 5. αὐτοῦ τοῦ] Potest quidem tolerari, sed mallem αὐτόν, aut αὐτοῦ τὸ θράσος καὶ γλωσσαλυγαν.

Ibid. 7. Contin. p. 21. D. Cedr. p. 492. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Loquitur inepte.

Ibid. 17. 18. Cedren. p. 492. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Contin. p. 22. A. Zonar. p. 332. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Contin. p. 22. A. item Cedr. p. 492. edit. Paris. ἐν τοῖς ἀσηκρητέοις. dicitur autem A secretis.

Pag. 21, 1. Τυράννους vocant isti Scriptores eos qui imperium invadunt.

Cedr. l. c.

Pag. 21, 2. *νυττώμενος*] Ita scriptum, et potest excusari. sed fortasse scripserat auctor *ἠττώμενος*, ut *ν* ex praecedentis vocis fine repetitum sit, *ν* pro *η* positum ex similitudine pronuntiationis.

Ibid. 4. Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. C. edit. Paris. Cedr. p. 492. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 406. A. edit. Paris. atque iste V. 68 postremus Nostri fere verbis.

Ibid. 6. *Iidem.*

Ibid. 8. Ita scriptum. Reinesius annotavit *γρ. ἀσύμβουλος*: inconsulto enim impetu, nec praevisto, invasit imperatorem.

Ibid. 9. *γρ. κατηγορήσαν. Reinesius.*

Ibid. 12. Ita scriptum. f. *ἠρῆσθαι*, i. e. *propositum ei sit*. Haec autem commodius Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. edit. Paris. Cedren. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 18. Ita scriptum, non *ἐπεξελεύσεως*.

Ibid. 19. Cont. p. 22. C. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Zon. p. 132. D. edit. Paris. et nostri verbis Sym. Log. p. 406. A. B. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed fortasse fuerat primitus *ἀπεφοίβασε*, ut apud Cont. p. 22. C. edit. Paris.

Apud Sym. Log. p. 406. B. edit. Paris. in eadem re habetur *συμβουλικῆς* ubi in marg. *Συμβουλιακῆς*. Cedren. p. 493. A. Zonar. p. 133. A. edit. Paris. item Sym. Log. hic etiam, ut noster. Nostram lectionem non puto falsam, quamvis *Σιβουλιακῆς* probari possit ex Cont. p. 22. C. D. edit. Paris. et aliis annotatis. Sic *συμβολαιωσάμενος* noster posuit infra f. 52. [23, 7.]

Pag. 22, 5. *κλήσις*] Ita scriptum sine articulo.

Ibid. 6. Cont. p. 23. B. C. Cedren. p. 493. C. edit. Paris. Zon. p. 133. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 407. A. edit. Paris.

Ibid. 11. *ὡσαύτως δὲ*] Imperfecta oratio, nisi aliquod verbum ex superioribus *ἀπὸ κοινοῦ* sumatur, ut feci in versione.

Ibid. 13. Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. C. Zon. p. 134. C. edit. Paris. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 406. C. edit. Paris.

Ibid. 14. *ὄμως*] In contrarium posuit auctor hanc particulam, ut alia quaedam.

Cont. p. 22. B. C. et 23. C. D. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Papias est nomen officii, custodem palatii significans.

Ibid. 16. Cont. p. 22. C. edit. Paris. init.

Cedren. p. 492. D. Zonar. p. 133. C. D. edit. Paris.

Ibid. 19. *Περὶ γούνη — εὐσ. κατηδάφισεν*] Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 23. D. Cedr. l. c. Zonar. p. 133. D. edit. Paris.

Pag. 23, 4. Scriptum *ἐπαισθημένον*. supra [21, 17.] recte cum augmento.

Pag. 23, 4. Cont. p. 23. in fine. Cedr. p. 495. D. edit. Paris. Zon. p. 133. edit. Paris. in fine.

Ibid. 5. Cont. p. 24. edit. Paris. lin. 1. δεινὸν ἐνσειῶν.

Ibid. 6. Zonar. l. c. τὴν ὄργην ὑπεδήλου τῇ κινήσει τῆς χειρὸς.

Ibid. 8. Scriptum προσεδρεύων. notatum in marg. de emend.

Contiu. p. 24. A. ἀλλά τις τῶν προκοίτων etc. ut et Cedren. p. 494. A. edit. Paris. de eodem Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 24. A. edit. Paris. ἐκ τῶν φοινικῶν (sive φοινικικῶν) φωρασάμενος ὑποδημάτων. et Cedr. p. 494. A. edit. Paris.

Scriptum πεδήλων. monuit Reinesius de emendatione in margine.

Ibid. 12. ἄφιξιν] Male posuit hanc vocem in contrarium auctor, ut supra ἀπόλωλε pro ἀπόλεσε et inferius διαπεφόνηκεν.

Ibid. 14. Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 15. προφασίς. — ἔδοξάζετο] Contiu. p. 24. A. Cedr. p. 494. A. B. edit. Paris.

Ibid. 17. ταύτας] Ita scriptum. ταῦτα.

Ibid. 20. Apparet hinc ex parte, quodnam caniclii officium fuerit.

Ibid. 22. Cedren. p. 494. B. edit. Paris. Insolite loquitur, ut plerumque.

Pag. 24, 2. Cedren. l. c.

Ibid. 5. Cont. p. 24. B. init. Zonar. p. 134. B. Sym Log. p. 411. B. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 24. B. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Zon. p. 134. B. edit. Paris. Cont. p. 24. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 24. B. edit. Paris. ξθος ἦν τῷ κλήρω etc. vid. Cedr. p. 494. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. 16. Zon. p. 134. B. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 24. C. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Zon. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 20. τόλμα] Ita sine art. ἡ, qui videtur absorptus a praec. μῆ. Sic paulo ante ἄν excidisse videtur propter praec. παρέθηγεν.

Ibid. 22. ἐναντομ. i. e. in unum currentes, euntes. Reinesius. Cont. p. 24. C. edit. Paris. εἰσπηδήσαντες ἀθρόως.

Cedr. p. 494. D. edit. Paris. τὸν τοῦ κλήρου ἔξαρχον vocat, Cont. p. 24. C. edit. Paris. τὸν τοῦ κλήρου ἔπαρχον.

Pag. 25, 1. 2. Contin. p. 24. C. D. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Pag. 25, 10. Cont. l. c. Cedr. p. 494. edit. Paris. in fine, ut noster fere.

Ibid. 11. Cum scriptum esset περιτυχόν, Reinesius annotavit γρ. περιτυχών.

Ibid. 12. ἐξαπορῶν] i. e. penitus desperans. Reinesius. Immo, inquam, penitus destitutus.

Ibid. 13. ὅμως] Abutitur hac particula in contrarium hic etiam, ponens pro ἀλλά.

καταφανῆς γενόμενος] Est soloecismus. si scribatur καταφανῆ γενόμενον, recte habet.

Ibid. 14. 15. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Ibid. 16. ἦς] Ita scriptum, ut referatur ad τομῆς; ut ad avertendum ictum non tantum crucem adhibuerit, sed et Giganteum illum hominem allocutus fuerit. habent hic vocem χάριτος et alii, sed aliter. Cont. p. 25. A. edit. Paris. ὄρκω τῆς ἐνοικουσης χάριτος ἐν τῷ ναῶ, uti et Cedr. p. 495. A. edit. Paris. quasi per gratiam templo inhabitantem obsecraverit.

Ibid. 17. Mire noster haec ut pleraque. alii planius, ut Cont. p. 25. A. edit. Paris. εὐμεγέθη καὶ γιγαντιαῖον. Cedr. p. 495. A. edit. Paris. ἓνα τινὰ γιγαντιαῖον.

Ibid. 19. Ita scriptum, cum deberet ἀντειπόντος.

Ibid. 20. Καὶ εὐθ. — διέσπασεν] Contin. p. 25. A. Cedr. p. 495. A. B. edit. Paris. Zon. p. 134. D. edit. Paris.

Pag. 26, 1. Κατ' αὐτήν — διαπεφ.] Cont. p. 25. in fine. Sym. Log. p. 411. B. Cedr. p. 495. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Ita scriptum. Reinesius annotat γρ. διαπεφόνηκεν.

Ibid. 11. Ita scriptum, cum deberet εἰργάσαντο.

Contin. lib. II. init. Cedren. p. 496. C. Zonar. p. 134. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. lib. II. init. Zon. p. 135. A. Cedr. p. 495. C. Sym. Log. 411. C. D. edit. Paris.

Scriptum αὐτῶ ἐνί. Notavit Reinesius γρ. αὐτὸ ἐνί. Recte quod ad αὐτὸ attinet, pessime ἐνί. ἐνί bene habet.

Ibid. 15. Ita scriptum. Reinesius annotavit Σαββατίῳ. Zonar. p. 135. et Cedren. p. 395. C. edit. Paris. Συμβατίῳ Cont. lib. II. init.

Ibid. 17. Cedr. πρὸς τὴν πρώτην καλουμένην νῆσον. Reinesius. Et apud nostrum malleμ πρὸς.

Pag. 27, 2. Ita et Continuator Const. Porphyr. p. 18. B. V. 69 edit. Paris. negat profiteri voluisse fidem. Sym. autem Log. p. 402. B. edit. Paris. professum dicit, uti et Georgius Monachus initio.

Ibid. 8. Cont. p. 20. B. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. l. c. Sym. Log. p. 403. D. Georg. Mon. p. 501. B. edit. Paris.

Pag. 27, 12. χρόνους pro annis, quod inconsiderate negat Ritterhusius. notis ad Pythagoram Malchi p. 22. Reinesius. Sic Eustathius de Ismen. lib. 6. p. 126. edit. Paris. Vide et Notas ad Lex. Gr. Suidas Γάτος, μετὰ δύο χρόνους ἐστὶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως etc. Olearius aut Bosius. Sed haec prokrita, et nihil notius.

Ibid. 13. Saulis exemplum, ut noster quidem ponit, parum huc quadrat. explicatius et aptius id ponit Georg. Monachus initio.

Ibid. 15. Inepta haec et intempestiva est parenthesis de conditu Byzantii, ut aliae plures in sequentibus. Fortasse ex margine. Cum interim non alienae videantur ab Auctoris huius ingenio. Est autem in hac ambiguitas. Nam potest claudi etiam post *multi*. Atque hoc pacto philosophos etiam et rhetoras accersivisset. Ceterum in Graeco nullibi sunt posita signa parenthesisae.

Ibid. 19. Cont. p. 21. A. edit. Paris.

Ibid. 21. ὧν — φιλοφρον.] Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Zon. p. 131. edit. Paris. in fine, seq.

Pag. 28, 2. ὡς δῆθ. — τὰ ἐκ. θερησακέμ.] Planius haec Continuator Const. Porph. p. 19. D. et 20. A. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Λοιμοί τε — π. χρόν. διήρκ.] Sym. Log. p. 404. B. edit. Paris.

Ibid. 11. καὶ τούτοις] Mallem κἄν τούτων.

ἐγχερονίζων] Ita scriptum. puto auctorem scripsisse ἐγχεωννίζων.

Ibid. 13. ἀλλὰ καὶ — οὐκ ἔληγεν. Cont. p. 19. B.

εἶτι] Ita scriptum. puto εἶς τι.

Ibid. 17. Ita scriptum. Bosius descripserat εὐπερώτατον, quod nihil est. Quare Reinesius annotavit in eius marg. γρ. εὐπορώτατον. Quod cum contrarium sensum praebet eorum quae debet dicere auctor, uti et Ms. lectio, tanto peius est, quia temere et frustra fit mutatio. Nihil mutandum. sensus bonus, ut in versione.

Ibid. 19. Loquitur inepte et imperfecte. hoc vult, Leonis parentes cum essent partim Assyrii partim Armenii, suos parentes interfecisse etc.

Ibid. 20. γρ. ἀναφυεῖς ἀντὶ τῶν ἰδίων vel ἐπὶ τῶν ἰδ. Reinesius. Plane et intempestivae et ineptae coniecturae in loco sano.

δὲ — αὐτούς τε μαιφονησ.] Cont. init. lib. I. Georg. Mon. p. 502. 503. edit. Paris.

caede se contaminaverant. Nam parentes suos occiderant.

Ibid. 21. χωρίοις] Ita scriptum. mallem ὄρλοις.

Ibid. 22. Sym. Log. p. 402. A. edit. Paris.

Pag. 29, 1. Parenthesis eiusdem farinae cum superiore de Byzantio.

Nota *Reinesii*. Armenum quendam urbe Thessalia oriundum cum Iasone ad Colchos navigasse tradit Strabo lib. XI. Sed ab eo Armeniam denominatam incogitanter scribit auctor. ita tamen et alii quos tunc nondum potuit Reinesius videre. Meus Chronogr. Graecus Ms. genus Leonis Armeni a posteris filiorum Sennacherio qui interempto patre in terram Ararat vel in Har-mini i. e. in montana Minyadis profugerant. de quibus 4. Reg. 19. 37. — (duae aut tres voces detritae legi nequeunt.)

Ibid. 3. Ita scriptum. Reinesius tamen γρ. ἐπιικρατήκει. praeter necessitatem.

Pag. 30, 1. Sym. Log. p. 113. edit. Paris. habet ,στιδ'. Georg. Mon. ,στις'. p. 510. edit. Paris.

παρ' ἐλπίδα — μὴ τούτ. ἀνεπτ.] Contin. lib. II. init. Cedr. p. 495. D. edit. Paris.

Ibid. 4. Debuit dicere παρατυχόντες.

Ibid. 7. i. e. qui erat λογοθέτης τοῦ δρόμου.

Ibid. 10. Cont. p. 27. A. Cedr. p. 495. D. edit. Paris. in fine πρὸς τὸν μέγαν τῆς ἀγίας σοφίας ναόν.

Pag. 31, 2. Cont. p. 30. A. edit. Paris. Cedr. l. c.

Ibid. 3. *praesagis*] Ut monachi illius in Philomelio, de quo init. lib. I.

Ibid. 4. Cont. p. 30. A. edit. Paris. τὴν τοῦ Ἀθιγγάνου μάντεως φωνήν. Vid. p. 135. C. D. Cont. Theophanis p. 29. A. edit. Paris. τῶν Ἀθιγγάνων τις γνωστός καὶ οἰκείος τῷ στρατηγῷ etc. Ineptissime loquitur et intricate, quasi Athingano alicui praedictum fuerit a vate quodam; cum vates fuerit Athinganus et praedixerit praefecto, ut constat ex iis quos adduxi. solet autem res etiam leves tenuesque mire involvere verbis insolentibus et eorum structura, ut scilicet lectores *magis admirentur ament-que*, *inversis quae sub verbis latitantia cernunt*.

τῷ] Ita scriptum, cum deberet potius τό.

Ibid. 5. Ita scriptum sine augmento. lego στρατηλάτη.

Ibid. 7. Cedr. p. 497. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 29. A. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. C. Zon. p. 135. D. edit. Paris., qui tantum de Michaele loquitur.

Pag. 32, 1. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499. B. p. 500. A. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ibid. 4. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ita scriptum. potius διαπαντός.

Ibid. 6. Cont. p. 27. C. et praecipue 34. A. Cedr. p. 496. B. et praecipue 500. B. Zon. p. 135. C. edit. Paris.

Pag. 32, 7. Cont. p. 34. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 34. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.

Ibid. 10. καὶ τῶν β. — τ. π. πενήρ.] Cont. p. 32. in fine et praecipue 34. B. Cedr. p. 499. B. et 500. B. Zon. p. 136. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 34. B. Cedr. p. 500. C. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. edit. Paris.

Ibid. 22. 28. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. Zon. p. 137. A. edit. Paris.

Pag. 33, 3. ὄστε — κ. γ. καταληξ.] Cont. p. 35. A. Cedr. p. 500. in fine. Zon. p. 136. C. edit. Paris.

Ibid. 5. 6. Loquitur perverse.

Ibid. 7. Cedr. p. 501. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 35. A. B. edit. Paris. συμμαχίαν.

Ibid. 12. ἀναδ. — Α. Ιώβ] Cont. p. 35. C., ubi Ιακώβ pro Ιώβ, Cedr. p. 501. B., ubi Ιώβ. Zon. p. 136. D. edit. Paris. ubi Ιώβ.

Ibid. 13. Αγαρ. — Αρμενίων] Cont. p. 35. C. Cedr. p. 501. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cedr. p. 501. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Contin. p. 36. C. et 37. edit. Paris. plene et copiose.

Ibid. 20. Ita scriptum. fort. ὑπὸ χειρᾶ aut ἀπὸ χειρός.

Contin. p. 37. C. p. 38. B. Cedren. p. 503. B. C. D. Zonar. p. 137. C.

Ibid. 21. Cont. p. 38. B. Cedr. p. 502. D. edit. Paris.

Pag. 34, 2. Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. et 505. Zon. p. 138. A. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 28. edit. Paris.

Ibid. 5. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. Sed tempestate dispersam dicit classem Cont. p. 38. C. edit. Paris. ignem autem adhibuisse Thomam, uti et Cedr. p. 503. C. et 504. B. edit. Paris.

V. 70 Post amissam primam classem, altera combusta σκευαστῶ πυρῆ. Cedr. p. 505. A. Zon. p. 138. A. edit. Paris. ubi ὑγρῶ πυρῆ. [ὁ βασιλικὸς πυρφόρος στρατός Cont. p. 40. D.]

Ibid. 9. Ita scriptum. lego ἀνευρεθείσης. Quamvis vix dubitem auctorem scripsisse ἀναιρεθείσης, ut fatali quadam per-versitate contrarium eius quod vult dixerit, nempe scientiam illam dudum deperditam tunc sublatam fuisse et abolitam; quod non potuit velle dixisse, cum per illum ignem combustae tunc fuerint naves hostiles. — Expressi ἀνευρεθείσης, cum id voluisse videatur ponere auctor necessario. Videtur autem haec tradere contra historiae fidem. nam ignis iste bellicus, qui Graecus dicitur, praeparatus ab isto Callinico fuit sub Constantino Pogonato, nempe sesquiseculo ante Michaellem istum. Videatur

Zonaras lib. XIV. num. 20. videtur autem cognitus fuisse etiam ante ipsum Const. Pogon. itidem non multo minus quam ante sequiseculum aliud, nempe sub Iustiniano, aut etiam ante eum: nam memini me de igne illo legere apud Malelam.

Pag. 34, 11. *παρησιασάμενος*] Hoc verbo hic vix opus erat. Sed mirum quod Cedr. p. 502. B. edit. Paris. eodem verbo utitur *σχέσει* in re ex parte simili, nempe de Gregorio, qui ad Thomam transierat, cum Michaelem *audacius loquendo* offendisset. Et suspicari licet utrumque eundem auctorem legisse, nostrumque oblivione quadam confuse cogitasse.

Ibid. 14. Negligit transitiones et connexiones hic auctor saepe.

Ibid. 16. De hoc cometa videor ad eundem modum legisse scriptum in Tomo illo ubi Theophanes habetur. [in Leonis gramm. chronographia p. 446. B.]

Ibid. 19. Graeca vere sunt portentosa, uti et mox de Thoma monstrose loquitur.

Ibid. 20. Consideretur autem iudicium et memoria hominis, qui cum dixisset cometam portendisse rebellionem Thomae, mago [?] illo enarrato, portendisse ait Acephalorum haeresin aut Thomam. Ita in fine lib. I. cum dixisset Leonem contra percussores se defendisse catena thuribuli aut secundum alios signo crucis, mox affirmat eum concisum fuisse crucis signum tenentem, oblitus catenae suae.

Pag. 35, 1. Graeca sunt intolerabilia. Videtur autem hic etiam contrarium eius quod volebat dixisse, et *κεκτημένων* possuisse passive, ut sit, *quos ipse habuit*.

Ibid. 3. *cuius*] Id sonat *ού*. sed lingua corrupta potest etiam pro *eius* sumi.

Cedr. p. 505. A. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Tantum de Olbiano et Catacyla dictum, quod sciam.

Ibid. 7. Cont. p. 32. in fine et p. seq. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. D. ubi barbarus ut supra. Sed Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. *Ῥωμαῖος γὰρ ἦν καὶ ἀφανής*.

μουλτίων] *Α μουλτος*, tumultus.

Ibid. 15. Cedr. p. 499. C. Cont. p. 33. A. edit. Paris.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 412. D. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris. Sed Cont. p. 33. A. *πρὸς τοὺς ἐξ Ἀγαρ*, et Cedr. p. 499. C. edit. Paris. *πρὸς Ἀγαρηνοὺς*.

Ibid. 18. Cont. p. 33. A. Cedr. p. 499. C. edit. Paris..

Ibid. 19. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. Zon. p. 136. edit. Paris. in fine. Sym. Log. p. 412. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 20. *Οὗτος δὲ — βασ. ἔστωρ.*] Nempe Constantinus verus. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Pag. 36, 2. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 33. B. Zon. p. 137. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 33. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 33. C. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Cedr. p. 501. C. edit. Paris. ubi *ἀδείας τυχών*.

Ibid. 21. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499.

500. A. edit. Paris.

Pag. 37, 2. Alii addunt etiam imperatoriam classem, ut Cedr. p. 501. C. et Zon. p. 137. et Cont. p. 35. edit. Paris. in fine, ubi apud istum τοῦ θεματικοῦ.

Ibid. 3. Cont. p. 35. edit. Paris. in fine.

Ibid. 5. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.

Non apparet quo respiciat αὐτόν.

Cont. p. 36. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 36. A. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.

Ibid. 9. δαιμόνων δὲ — Θρ. κατηκούους αὐτῶ] Cont. p. 36. B. C. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.

Ibid. 16. ψευδώνυμω] Et hic contrarium eius quod vult dicit: nam non pater, sed filius adoptivus fuit ψευδώνυμος.

Ibid. 21. Cum ponat δὲ, sequentia ei non accommodat.

Καίτοι τοῦ βασ. — β. πίστις λαβ.] Cont. p. 36. C. D. Cedr. p. 502. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scriptum per εἰ. oportebat περιήγγειλεν aut περιηγγέλη, ac tunc φήμη.

Pag. 38, 3. Cont. p. 36. D. Cedr. p. 502. A. edit. Paris.

Ibid. 5. πρὸς τὴν π. ὑπ. — πολ. ταῖς ναυσί.] Cont. p. 36. D. Cedr. p. 502. A. B. edit. Paris.

Ibid. 8. βραχὺν χρόνον] Ita recte Ms., tamen nescio quis in margine Bosiani apogr. annotavit leg. χρόνων.

Ibid. 9. Alieno haec loco de igne.

Ibid. 10. Cont. p. 36. D. p. 37. A. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Γρηγόριον — μυρ. ἀνδρῶν] Cont. p. 37. A. B. Cedr. p. 502. B. C. edit. Paris.

Ibid. 16. 17. Cont. p. 37. B. C. Cedr. p. 502. C. edit. Paris.

Ibid. 18. κατ' αὐτόν] Aut excidit τὸν καιρὸν sive χρόνον, aut subintelligendum, aut legendum αὐτό.

Ibid. 19. Requiretetur συνελθόντων: sed pro hoc illud posuisse videtur ipse auctor, aliorum etiam exemplo, qui talem syntaxin ἀσύστατον fecere.

Ibid. 20. Cont. p. 37. B. ita: ἐν τῷ πρὸς Βλαχέρναις κόλπῳ, uti Cedr. p. 502. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 37. C. edit. Paris.

Pag. 39, 1. ἐπίσταται] Non aliter scriptum, cum deberet ἐφίσταται.

Pag. 39, 1. ἐπὶ δ. τ. πρ. — φανλόγητα τάξ. ἑλληλυθ.] Cont. p. 37. C. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. edit. Paris.

Ibid. 4. φανλόγητα] Non aliter scriptum.

Ibid. 5. Absurde, quasi aliquis ex temulentia Indus fieret. Itaque transposui. Si legatur δοκεῖ pro δοκεῖν, erit: turpi facie ex vinolentia ut videtur, ab India oriundus, sed tunc sequens Infinitivus in participium mutandus.

Ibid. 8. ἐπεὶ δ. τ. ἔλπ. — οἰκοῦντας Βοόσπ.] Cont. p. 37. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. C. edit. Paris.

Ibid. 9. τῶν] Ita scriptum, debebat potius τὸν aut τὸν τῶν, ut Cont. p. 37. D. ἔνθα δὴ καὶ τὸ τῶν σεβασμίων Αναργύρων τέμμενος, uti et Cedr. p. 502. D. et Zon. p. 137. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Βοόσπορον] Ita omnino per duplex omicron.

μετὰ] Ita scriptum, cum debuisset potius κατά.

Ibid. 10. 11. I. e. bellum conflatur, molitur, quasi nunc id faciat, nec dudum fecerit. Itaque posui *instaurat*. Nam iste saepe nescit quid loquatur.

Ibid. 14. ὄθεν δ. κ. ὁ βασ. — σημεῖον πήγνυσι] Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 38. edit. Paris. Cedr. I. c.

Ibid. 21. Cont. p. 38. D.

Pag. 40, 1. Cont. p. 39. A. edit. Paris.

Ibid. 2. 3. Cont. p. 38. C. Cedr. p. 503. 504. B. edit. Paris.

Eadem plus semel narrat et diversa confundit hic et in antecedentibus et sequentibus, sine connexionibus et transitionibus.

Forte κυκλῶν, aut δὲ ante πνεύσαντι.

Ibid. 7. ἤδη δὲ τοῦ ἡλ. — κατασ. τὸ τ. ολόμενος] i. e. ἤδη δὲ τοῦ ἕαρος ἐπιλαμποντος, ut Cont. p. 39. B. et Cedr. p. 503. D. Zon. p. 137. C. edit. Paris. i. e. vere aut aestate ineunte. Sed considerentur transitiones et connexiones hominis.

Ibid. 9. Cont. p. 39. B. edit. Paris. κατ' ἐκείνο γοῦν πάλιν ἦεν τὸ μέρος — ἢ καὶ πρότερον, τὸν κόλπον τῶν Βλαχερνῶν.

Ibid. 13. Cont. p. 39. B. C. Cedr. p. 504. A. edit. Paris.

Ibid. 14. οὐ πείθει — κατὰ κρ. νικᾷ] Cont. p. 39. C. D. Cedr. p. 504. A. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedren. p. 504. B. edit. Paris. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 39. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 39. D. Cedr. p. 504. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 40. A. Cedr. p. 504. B. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scriptum. Alias dicunt κατὰ νῶτον, et ita Cont. p. 40. A. in hac re. Nec non Cedr. p. 504. C. edit. Paris.

Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.

Pag. 41, 4. πλαστοίς] Scil. ἐπιστέλλον, ut Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. D.

Ibid. 5. Zon. p. 138. A. edit. Paris.

Pag. 41, 6. Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.

δὴ τὰ] Ita scriptum, cum oporteret τὰ σιταγωγὰ πλοῖα aut τὰ πλοῖα τὰ σιταγωγὰ.

V. 71 Ibid. 8. Zon. p. 138. A. edit. Paris. κατὰ τὰς Βυρίδας. Cedr. p. 504. D. ubi τῶ χωρίῳ τῶν Βηρίδων προσορμίζεται. Cont. p. 40. D. edit. Paris. τῶ τῶν Βυρίδων κατὰ Θράκην λιμένι προσορμίζονται. debet autem apud nostrum subaudiri αἱ ναῦς aut νῆες, per synonymiam a superiore πλοῖα, propter αὐται: alias est solecismus.

Ibid. 10. Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. edit. Paris. in fin.

Ibid. 11. Ita scriptum, cum oporteret προσβάλλειν aut προσβαλεῖν. factum id et lib. I. alicubi.

Ibid. 12. Cont. p. 40. D. edit. Paris.

Ibid. 14. ὀλοκαυτούσιν] Scil. τῶ σκευαστῶ πυρὶ, Cedr. p. 505. A. edit. Paris. sive ὑγρῶ πυρὶ Zon. p. 138. A. edit. Paris.

Ibid. 17. Ακ. δὲ Μορδ. — αἰτεῖται αὐτῶ] Cont. p. 41. A. Cedr. p. 505. B. Zon. p. 138. B. edit. Paris. Solus Georg. Mon. ipsum Michaellem auxilia Bulgarorum petiisse p. 513. B. Perverse nunc etiam loquitur, αἰτεῖται συμμαχεῖν αὐτῶ, petit ut ei auxiliaris fiat. Illum dicit petiisse, qui ipse ultro offerebat.

Ibid. 20. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. Zon. p. 138. B. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. edit. Paris.

Pag. 42, 6. Cont. p. 41. B: C. itidem κατὰ τὸν Κηδούκτου γῶρον οὕτω καλούμενον. et ita Cedr. etiam p. 505. edit. Paris. ubi in versione Cedoctus. Zon. p. 138. B. edit. Paris. κατὰ τὰ Κηδούκτου, ubi itidem versio Cedoctum.

Ibid. 9. ὄθεν — β. προσχωρεῖ] Cont. p. 43. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 41. D. Cedr. p. 505. D. Zon. p. 138. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 41. D. ἤτταται ἰσχυρῶς. Cedr. p. 505. edit. Paris. in fine et p. seq. init. ubi ἤτταται κατὰ κράτος.

Ibid. 13. cremantur] In Graeco est πυρπολοῦνται, quod apud eos qui serio loquantur, de agris et regionibus igne vastandis solet usurpari. Sed nec crematos aut combustos fuisse victos verosimile est: aliud ergo fortasse voluit dicere.

Ibid. 14. οἱ δὲ π. — τ. ἔ. ὑποστρέφουσιν] Cont. p. 42. A. Cedr. p. 506. A. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 43. B. κατὰ π. πεδίον, Διάβασιν οὕτω καλούμενον, ut et Cedr. p. 506. B. edit. Paris.

Aut καὶ delendum, aut aliquod participium, ut ἀγαγὼν aut simile, excidit.

Ibid. 20. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Ibid. 22. 23. Cont. p. 42. B. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Pag. 43, 1. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Pag. 43, 1. Cont. p. 42. B. C. et Cedr. p. 506. B. edit. Paris. **ὡ**βι ἀξιόλογον συστήσας στρατόν. Sed noster suo more hic etiam contrarium dicit eius quod videtur voluisse: nam debuisset fortasse οὐκ εὐαρίθμητον dicere. Cedr. p. 505. D. coniungit οὐκ εὐαρίθμητον πλείστον et ἀξιόλογον, non de hac re tamen. Etiam σχεδιάζειν incommode adhibuit, quasi subito, ex tempore atque tumultuarie id fecisset.

Ibid. 5. Cont. p. 43. C.

σηματιζ. — οἶός τε γεγινώς] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 506. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 43. A. ubi *Αδριανούπολιν*, Cedr. p. 506. in fine. Zon. p. 138. D. ubi *Αδριανούπολιν*. ut et apud Cedr. Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris. ubi *Αδριανούπολιν*.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Ita scriptum, malleμ διήθρει, cum videret. Illud autem potest utcumque significare *articulatim quasi separaret*. sed tale quid minus huc quadrat.

Ibid. 16. ἐπάνθανον] Ita omnino scriptum.

Ibid. 17. ὁ δὲ βασ. — τοῦ τυρ. διέγνω] Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Quasi hoc melius sit quam longa fame necari. *Λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν* inquit Homerus, et res ipsa clamat. Altera ratio, quam et alii afferunt, est egregia, ne hostes in nostram perniciem erudiamus.

Ibid. 22. ὥστε πρῶτον — τῆς πόλεως] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 507. A. B. edit. Paris.

Pag. 44, 2. τὴν] Ita scriptum, non τόν.

Ibid. 4. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. B. edit. Paris.

καὶ τέλ. — ἀνωμ. τῷ βασιλεῖ] Cont. p. 43. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Ita scriptum. Alias tali occasione usitatum in genit. ut κατὰ τοῦ ἰδάφους.

Ibid. 8. καὶ συγγνώμης] Connexiones languidae vix sensibiles.

Ἀναστ. τῷ ψευδ. — ἐπειλ. πολίσματος] Cont. p. 43. D. Cedr. p. 506. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedr. p. 507. B. Cont. p. 43. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Non apparet quid sibi velit ἐν αὐτοῖς.

Ibid. 12. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Scriptum ὑποσχόμενος vitiose. Iste autem nominativus et antecedentes duo pro genitivis, constructione absoluta. Ut bis in superioribus.

Ibid. 14. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Cedr. p. 507. Zon. p. 138. D. Georg. Mon. p. 513. B. edit. Paris.

Pag. 44, 16. Cont. p. 44. A. edit. Paris. ἐπὶ ὄνου pro ἐπὶ κοντοῦ. Cedr. etiam ὄνω ἐπικαθίσας, p. 507. C. Zon. item p. 138. D. ὄνω ἐπιβιβάσας. Nec tamen κοντοῦ in ὄνω mutandum puto. Nam et Sym. Log. p. 413. A. edit. Paris. ἀκρωτηριάσας τὸ αὐτὸν χεῖρας καὶ πόδας, εἶτα καὶ ἀνασκολοπίσας παλο ἀφίγειν, et ita etiam Georg. Mon. p. 513. C. edit. Paris.

Ibid. 17. 18. Cont. p. 44. A. iisdem fere verbis. Cedr. etiam p. 507. C. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. et Cedr. l. c. Zon. p. 139. edit. Paris. lin. prima.

Ibid. 22. Cont. p. 44. A. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 507. D. edit. Paris.

Pag. 45, 1. Cont. p. 44. B. Cedr. p. 507. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 44. D. Zon. p. 139. A. ubi Βιζύης. Cedr. p. 507. B. D. ubi itidem Βιζύης, uti et p. 506. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Cedr. p. 508. edit. Paris. initio.

Ibid. 6. Cont. p. 44. in fine. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 508. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Posuit auctor ἦν pro ταύτην.

Ibid. 11. Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Homo mirificus. Id quidem vel sutores coniectura assequi poterunt, si hostis intraverit obsessam urbem, urbanos victos videri.

Ἡράκλεια — ἐπιτελ. ἀμύλλησιν] Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Ibid. 21. οὐδὲν ἀνήκ. — τὰς χεῖρ. ἔναι] Cont. p. 45. A. B. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Pag. 46, 3. ἐπὶ χρόνω — περικαμπ. ναυοί] Cont. p. 46. B. C. Zon. p. 139. B. C. D. Cedr. p. 508. edit. Paris.

Ibid. 7. Καὶ πρὸς — καὶ εὐόπλ. στ. εὐτρέπ.] Zon. p. 139. C. Cedr. p. 508. D. edit. Paris.

Est dux Agarenorum Hispanorum, qui et Απόχαψ. Syllaba illa terminalis additur ad distinguendos casus, ut in aliis. Απόχαψ apud Cont. p. 46. D. et Cedr. p. 508. D. apud Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris. vocatur Απόχατ, apud Zon. p. 139. D. Αχαψ.

Ibid. 11. ταύτην — τ. χ. ἐπαλινώσθησεν] Cont. p. 47. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. p. 47. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 47. B. edit. Paris. τῷ ἀκρωτηρίῳ τῷ Χάρακι καλουμένῳ. et Cedr. p. 509. B. Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Legendum esset καταλλποιν per simplex ι in antepenultima, propter sequens προσχωρήσειαν. Sed tales emendationes in accuratis et puris scriptoribus habent locum.

Pag. 46, 17. *Οἱ δὲ πάντες — καὶ ὀλιγ. ἐπυρπόλ.]* Cont. p. 47. B. C. Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris. haec ita: *ὀρίσας τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν καταλιπεῖν τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὴν χώραν ληΐζεσθαι τοῦ δὲ στρατοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγγείρησιν ἀποκινήσαντος.*

Ibid. 19. *ταύταις]* Scil. *ταῖς ναυσί.*

Ibid. 22. Sym. Log. p. 413. C. edit. Paris. iisdem fere verbis, ubi etiam recte *ἀπορρώξ.* Cont. p. 47. C. edit. Paris. V. 72

Pag. 47, 2. *ἐν ᾧ — ἀπορρώξ]* Cont. p. 47. A. ita: *γῆ οὐκ ἄλλη ἢ ἡ θείουσα μέλι καὶ γάλα.* Zon. p. 139. D. Cedr. p. 509. B. edit. Paris.

Ibid. 3. *Οἱ δὲ — δεῦρο χάραξ προσονομ.]* Cont. p. 47. C. D. Cedr. p. 509. D. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 413. C. Zon. p. 139. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Apud Sym. Log. l. c. male *καὶ σκώλων πυκνὸς χάρακα περιέθεντο.*

Ibid. 8. Sym. Log. l. c. habet hic *ὄχυρῶματα.*

Ibid. 9. Cont. p. 47. D. edit. Paris. ubi *Χάνδαξ.* Sed nostro Chandax alius locus. Continuatori etiam mox: quare ibi priore loco legendum videtur *Χάραξ.* apud Sym. Log. l. c. recte *Χάραξ,* et Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Ibid. 10. *μονάστης — ἀκολουθ. μοι]* Cont. p. 48. C. Cedr. p. 510. B. edit. Paris. etiam iisdem verbis cum nostro Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris. iisdem verbis.

Ibid. 16. Cont. p. 48. C. edit. Paris. *καὶ ἡγεμῶν αὐτῆς ὁ Ἀπόχαψ ἐγεγόνει.*

Sym. Log. nostri fere verbis, nisi quod pro 29 habet 100 [immo 90]. quasi tunc etiam tot fuissent, ut olim cum essent ditissima regna. nugatur, quasi tunc etiam tam potens fuerit, ut Homeri tempore.

Ibid. 17. Incondite et imperfecte loquitur. Cont. p. 48. D. edit. Paris. clarius: *μᾶς ἔκτοτε μόνης παραμεινάσης ἀναλώτου καὶ ἀπαθοῦς, καὶ λόγῳ μὲν ὑπαταγείσης, τὰ ἑαυτῶν δὲ ἔθιμα καὶ τὸν χριστιανισμὸν φυλαττούσης ἀλώβητον.*

Ibid. 18. Scriptum vitiose *μηνάσης.*

Hoc explicat Sym. Log. p. 413. edit. Paris. *οἱ μέχρι τοῦ νῦν ὑπολόγιοι κέκληνται.*

ταύτη] Ita scriptum, non *ταύτην.*

Ibid. 19. *ἐκόντων]* Pro hoc *συγκεχωρημένων* Sym. Log. Per suum *ἐκόντων* non exprimit quod videtur voluisse. Itaque divinandum fuit quod voluerit. Nempe videntur se sponte dedisse, ea conditione ut liberum habeant exercitium religionis.

Ibid. 20. *Illorum]* In Graeco *ὧν, i. e. quorum,* quae est transitio et connexio, quales istius hominis solent esse, obscura.

Haec autem monent ceteri ordientes rebellionem Thomae, quos ibi annotavi in Graeco.

Pag. 47, 21. De his Apochapsidis posteris et iis quae dicit usque ad mentionem Cyrilli Gortynae Ep. nihil adhuc invenī.

Pag. 48, 4. Potius δ . valde negligens fuit circa \omicron et ω hic librarius.

Ita scriptum, forte pro *τεσσαράπηχης* cubitorum.

Ibid. 7. *ἐν ταύτῃ — χρῶμα τοῦ αἵματος*] Cont. p. 48. D. Sym. Log. p. 414. C. Zon. p. 139. edit. Paris. in fine, paucis. Cedr. p. 510. C. edit. Paris. paucis.

Ibid. 14. *ἑβδομάς*] Cont. p. 48. D. edit. Paris. *προσέτε μὴν αὐτόθι σοροὶ καὶ τάφοι ἀνεγήγερται ἄλλων τε πολλῶν τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τότε μαρτυρησάντων καὶ τῶν δέκα περιωνύμων μαρτύρων.* alii de his nihil, quos viderim. *αὐτῆς* refero ad insulam.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 414. edit. Paris. initio, iisdem fere verbis.

Ibid. 18. Zon. p. 140. C. edit. Paris. Sym. Log. l. c. ubi *τῶν Κιβυρδαιωτῶν.* ita etiam Cont. Theophanis *Κιβυρδαιωτῶν* p. 49. D. Cedr. p. 511. A. edit. Paris. *Κιβυρδαιωτῶν.*

Ibid. 21. *ὀλοθρεῦσαι*] Ita scriptum per \omicron .

Cont. p. 49. in fine. Cedr. p. 511. A. edit. Paris.

Pag. 49, 2. Cont. p. 50. A. B. Cedr. p. 511. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 4. 5. Nominativi pro genitivis absolutis.

Ibid. 7. Scriptum vitio gemino *πιθίσθαι*. Est autem versus Homeri.

Ibid. 10. 11. Cedr. p. 511. C. Cont. p. 50. C. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *πεφροντικότες — ὑπτιάς. — κατευνασθ. — ὑπνωσάντες*] Rursus nominativi casus pro genitivis absolutis.

Ibid. 13. Sym. Log. p. 414. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 511. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 50. C. Cedr. p. 511. D. Zon. p. 140. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 50. D. Cedr. p. 511. C. D. edit. Paris.

Ita scriptum *λαβῶν.* lego *λαόν.* [immo v. Symeon Log. p. 414. B.]

Ibid. 20. Cont. p. 50. edit. Paris.

Pag. 50, 1. *ὃς τι Δορυφᾶς*] Ita scriptum. forte auctor scripserat *ὄτω* Attice, quo pacto *Ορυφᾶς* vocabitur ille vir. Sed puto auctorem scripsisse *ὄτινι* *Δορυφᾶς.* Cont. p. 50. in fine: *οὗ τὸ ἐπώνυμον Δορυφᾶς.* Cedr. p. 511. D. *τὸ ἐπώνυμον Ορυφᾶς.* Sym. Log. p. 414. B. [*Ορυφᾶς*]. Zon. p. 140. D. edit. Paris. *Δορυφᾶς καλούμενος.*

Ibid. 3. Cont. p. 51. edit. Paris. initio.

Pag. 50, 6. πολλαῖς] Scil. νήσοις, quae vox videtur exci-
disse. Cont. p. 51. A. edit. Paris. τὰς τε ἄλλας νήσους etc. Zon.
p. 140. D. ἐπέμει τὰς νήσους.

Ibid. 7. Cedr. p. 511. edit. Paris. in fine.

Ibid. 9. ἦ] Ante hanc coniunct. subauditur μάλλον, ut
non raro, et apud bonos scriptores. Quemadmodum et apud
Cont. p. 28. A. edit. Paris. ubi de eodem ἀγροικίαν καὶ ἀμαθίαν
— συνανιούσας ἔχων — κατάλληλα μαθήματα — διδασκόμε-
νος — οἷς πολλάκις — ἐφαίνετο σεμνυνόμενός τε καὶ καλλωπι-
ζόμενος ἢ τῷ διαδήματι. ubi recte interpres magis sibi placere ac
gloriarī vidēbatur.

Ibid. 10. Cont. p. 31. A. Sym. Log. p. 412. C. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 54. C. Zon. p. 140. B. edit. Paris.

Cedr. p. 511. A. edit. Paris. πατὴρ δὲ λέγεται Κωνσταντίνου
τοῦ βασιλέως, ὃν ἡ μήτηρ Εἰρήνη δικαίως διὰ τὰς σφετέραις ἀπε-
τύφλωσεν ἀκολασίας.

Ibid. 14. Cont. p. 31. B. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. vid.
eundem p. 521. D. Zon. p. 150. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. κατὰ τὴν νῆσον τοῦ
Ἀκρίτου. alii aliter vocant. Cont. p. 31. C. edit. Paris. καθ' ἣν ὁ
Ἀκρίτας ἐγγειτονεῖ. τὸν δὲ μακαρίτην Εὐθύμιον etc.

Loquitur monstrose. Graeca significant *comburare*, aut po-
tius *incendisse*, aut potius *combussisse hunc putans sive existi-
mans*. Sed saepe aliud quam vult dicit.

Ibid. 17. Zon. p. 136. A. edit. Paris. Cont. p. 31. B. edit.
Paris.

Ibid. 18. *Theophilus*] Quomodo ergo huc pertinet eius
commemoratio? nempe alii ita: Euthymium per Theophilum in-
terfecit Michael. Cont. p. 31. C. edit. Paris. τὸν δὲ μακαρίτην Εὐ-
θύμιον διὰ Θεοφίλου τοῦ οἰκείου υἱοῦ θανάτῳ παραδίδωσι, βου-
νευροῖς τυπόμενον ἀφειδῶς. et Cedr. p. 498. C. iisdem verbis.
Vid. Zon. p. 136. A. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita et Zon. p. 141. A. edit. Paris. — Cont. p.
52. B. edit. Paris. μῆνας ὀκτώ καὶ ἔτη — ἔννεα. et Cedr. p. 513. A.
edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 52. C. edit. Paris. τῷ δυσουρίας νοσή-
ματι — ἐκ τῶν νεφρῶν λαβούσης τὴν ἀρχήν. Vid. Sym. Log. p.
414. C. Georg. Mon. p. 513. D. Cedr. autem *δυσεντερίας* p. 513. A.
et Zon. p. 141. A. edit. Paris.

Pag. 51. *Βασιλειῶν τρίτη*] Hae duae voces non habentur in V. 73
Ms. et sequentes quatuor in margine sunt scriptae. Libri secundi
titulus integer in Ms. ad cuius exemplum hunc feci etc. Ita au-
tem facit Titulum ut in S. Cod. *βασιλειῶν α'*, 1. Regum etc.

Ibid. 1. Sym. Log. *σιγά*. p. 414. D. Georg. Mon. 63. 26.
p. 513. edit. Paris. in fine.

Pag. 51, 2. Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. B. edit. Paris.
Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. C. edit. Paris. *κατὰ τὴν
Μαγναύραν ἦτοι τὸ πενταπύργιον.* Zon. autem p. 141. B. edit.
Paris. *περὶ τὰ βασίλεια.*

σελλέντιον silentium, concio, oratio, quia solet imperari
silentium.

Ibid. 4. Cedr. p. 513. C. et Cont. p. 54. A. edit. Paris. aliis
verbis, sed eodem redeuntibus. Vid. Zon. p. 141. B. C. edit.
Paris.

Ibid. 9. Zon. p. 141. C. D. Cedr. p. 513. D. et Cont. p.
54. B. clarius: *εὐθύς οὖν νόμῳ τῷ πολιτικῷ χρῆσθαι τὸν ἑπαρχὸν
ἐγκαλεῖται καὶ Ἀγε δὴ φησὶν τούτους κατ' ἀξίαν ἀμείβου.*

Ibid. 10. Vid. Georg. Mon. p. 514. edit. Paris. in fine.

Pag. 52, 1. *χρησις*] Ita scriptum. possit etiam *χρῆσις inun-*
ctio, quia ceteri *χριστὸν κυρίου*, ut verti. Illud est: *Cui usus*
imperii a Deo conceditur.

Ibid. 5. Cont. p. 68. C. Cedr. p. 524. A. B. Zon. p. 147. C.
edit. Paris. ubi *Αράβων.*

Ibid. 6. Cont. l. c. Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. l. c. Zon. p. 147. C. Georg. Mon. p. 517. D.
Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

τῶν] Ita scriptum. praestaret *τόν.* Valde negligens libra-
rius fuit circa *o* et *ω.*

Ibid. 10. Cont. p. 68. D. Cedr. p. 523. D. Georg. Mon. p.
515. D. Zon. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum *ἰν τοῦ.* ita, inquam, artic. in genitivo,
cum deberet *τὸν* propter seq. *τούς.* alias, quia sequitur *ἐκέχρητο*,
debuisset *τῷ* — postea *τοῖς* etc.

Ibid. 13. *δι' ὧν*] Ita scriptum, cum potius deberet *δι' ὅ.*

Ibid. 18. *εἰ καὶ*] Negligit connexiones.

Ibid. 19. *Κἄν* abusive, ut saepius, quod alias efficeret ut
sequens significaret *rediissent.*

Pag. 53, 1. Monet de diversitate et Cont. p. 69. C. edit.
Paris. exponitque uti et noster p. 138. edit. Paris. [?]

Ibid. 9. 10. Imperfecta oratio, nisi legatur *ἔδυστύχησε καὶ
διενεμήθη*, aut deleatur *δὲ* post *ἔξελθιστο.*

Ibid. 12. Cont. p. 69. init. Sym. Log. p. 415. D. Cedr. p.
513. edit. Paris.

ἐν] Ita scriptum, et potest ferri. Sed mallet *ἀλλεπαλλή-*
λοις, ut apud Logothetam p. 415. de eadem re, *ὅθεν τοῖς ἀλλε-*
παλλήλοις πολέμοις τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης etc.

Ibid. 14. Cont. p. 69. A. edit. Paris. ita: *Ἐξέλιπον δὲ ἐκ
τῶν συνεχῶν πολέμων, καὶ τῆδε κάκεισε μετασκηνώσεων ὑπὸ τῶν
Αγαρηνῶν ἐλαυνόμενοι οἱ τῆς βασιλικῆς φυλῆς.* Zon. p. 147. D.
edit. Paris.

- Pag. 53, 15. Scriptum *διερεύνης* una voce.
- Ibid. 16. Cont. p. 69. A. Zon. p. 147. D. edit. Paris.
Loquitur incondite.
- Ibid. 17. Scriptum *βασίξ*. requiritur *βασιλικού*, quamvis *βασίλειος* excusari possit.
- Ibid. 18. Alienum hic est *τε*.
- Ibid. 19. Cedr. p. 513. D. edit. Paris.
- Ibid. 22. Ipse feci parentheses signa. est autem ea, quales plures, importuna.
Cont. p. 69. A. B. edit. Paris.
- Pag. 54, 1. Inepta topographia.
- Ibid. 2. *οὐκ ἐκ τῶν — τε καὶ καταστάσεως*] Cont. p. 69. B. edit. Paris.
- Ibid. 6. Ita scriptum, aut quod magis apparet, *συνωδῶ*. requiritur autem potius *συνωδόν*.
- Ibid. 7. *ἐπειδὴ — Περσ. ἀναγκ.*] Cont. p. 69. B. Cedr. p. 524. A. edit. Paris.
- Ibid. 9. Turbate loquitur et ambigue. [Berglerus vertit *et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere cum gente Persica.*] potest etiam intelligi ut Persica legatio egerit de pacis foedere, ut Cont. l. c. itaque verti etiam potest: visum est hac de *causa* vel *occasione*, et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere Persicam gentem necessario. Atque ut subiicerentur, foedera pacis solidae inierunt, etc. *ἀποστολή* erit a Persis.
- Ibid. 11. Cont. p. 70. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Ita sine dubio vitiose scriptum. f. *συναξιούντων* aut *συνεξιόντων*, ut *βασίλει* sit *πρὸς βασιλέα*, quod quamvis in epte diceretur, potest tamen in hunc cadere.
- Ibid. 13. 14. Cont. p. 70. A. edit. Paris.
- Ibid. 15. *καὶ μάλιστα — τ. Ρωμ. ἐπικράτ.*] Sym. Log. p. 416. init. iisdem verbis Cont. Theophanis p. 70. A. edit. Paris.
- Ibid. 18. Rursus Nominativos pro Genitivis absolute.
Cont. p. 70. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 21. Requiritur *ἐν τοῖς*. Sed alibi, tum hic, omisit hanc praepositionem.
ὃν ὁ Βάβελ — ὑπήκ. τέθεικεν] Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem verbis. Haec cum antecedentibus et sequentibus inferius non videntur congruere, traduntur tamen et ab aliis quos annotavi.
- Pag. 55, 1. *ὁ δὲ βασιλεὺς — γάμ. ἐκδίωσεν*] Cont. p. 70. B. Cedr. p. 524. A. Zon. p. 147. edit. Paris. in fine.
- Ibid. 3. Theodoram. Georg. Mon. p. 516. A. edit. Paris.
- Ibid. 4. Cont. p. 70. B. edit. Paris.
- Ibid. 5. Cedr. p. 524. A. edit. Paris. *ἐκαστόν τε τῶν Περσῶν νομοθεεῖ κατ' ἐπιγαμίαν συνάπτεισθαι Ρωμαίοις*.
- Ibid. 6. De quo inferius.

Pag. 55, 8. Cont. p. 69. C. edit. Paris.

Ibid. 10. ἐκ Περσῶν — εἰς ἔργασ. παρῆν] Cont. p. 69. C. D. Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem fere verbis.

Ibid. 13. γυναικί] Ambiguae scriptum, ut et hoc possit legi et γυναιῶ, superne scripto ω. scribendo autem γυναιῶ mox pro ἧ legendum ᾧ et dein αὐτῇ, manetque mox τούτου. scribendo autem γυναικί, manet ἧ et ταύτη, sed mox legendum ταύτης, nisi καθυπουργήσας sumatur absolute pro genitivo nominativus, ut verti.

Ibid. 14. Cont. p. 69. D.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. tantum ita: ἐξ οὗ συνειληφνῖα ἄρῆνα ἐπέτοκεν. Sed ibi vitiose editum ἐκατέτακεν.

Ibid. 17. Cont. p. 69. D. edit. Paris. Sym. Log. l. c.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. in ea re περιέστιν. rursus autem omittit praepos. ἐν.

Pag. 56, 1. ἐρεύνης τυχεῖν] Id est ἐρευνηθῆναι sive ἐρευνησασθαι, ut Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 69. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

V. 74

Ibid. 7. ὄρω] Ita clare scriptum, et ita Attice supra scripisse alicubi auctorem coniciebamus. ponitur pro ὄρωμι: id noster barbare pro τούτω, manente tamen et sic incondita oratione et imperfecta, ut desit verbum ἀνεφάνη.

Ibid. 14. Notandum, auctorem de coniunctione patris et matris Theophobi ambiguae fere loqui, ut non satis appareat fueritne legitima an non. In priore narratione tanquam non legitima habebatur.

Ibid. 15. Τὸν δὲ — χρονίζ. ἔτεσιν] Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Solœcismus in participio, cum praecesserit ἐπέ, quod requirebat ἐσυμβολαίωσαντο.

Pag. 57, 5. Sym. Log. p. 416. C. edit. Paris. etc. ut supra.

Ibid. 10. Ut supra.

Ibid. 10. 11. Ita scriptum in Gen. loquitur ambiguae.

Ibid. 14. Cedr. p. 524. A. et Cont. p. 70. B. edit. Paris. πολλοὺς τούτων τοῖς βασιλικοῖς ἐμπρέπειν ἀξιώμασι πεποιηκῶς. ἀλλὰ καὶ κώδιξι στρατιωτικοῖς αὐτοὺς ἀναγράφεται, καὶ τάγμα οὕτως καλούμενον Περσικὸν ἐγκατέστησε. etc. Georg. Mon. p. 515. edit. Paris. seq. εἰ μέχρι τοῦ νῦν λέγονται τοῦρμαι Περσῶν. Sym. Log. p. 416. C. edit. Paris.

Ibid. 17. ἐφοδεύοντος] Ita scriptum. forte voluit εὐδοῶ-θέντος aut εὐδοοῦντος. studui tamen uno [?] exprimere. Quam multa verba consumpsit in Theophobum! Bellum porro, cuius descriptio hic erat necessaria, tribus verbis absolvit. De eo vid. Cont. p. 70. C. D. p. 71. A. B. edit. Paris.

Pag. 57, 18. Zonar. p. 148. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 71. B. C. edit. Paris. iisdem fere verbis. *ibi post δυνάμεως additur διεβεβαίουν, quod est necessarium hic etiam, aut aliud aliquod ad διακεχύσθαι.*

Ibid. 22. Cont. p. 71. C. edit. Paris.

Pag. 58, 1. Zonar. p. 148. B. p. 151. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 3. Zon. p. 151. A. edit. Paris. propter stipendia non soluta, ut et Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 5. *καὶ μὴ ἐκόντα — Αμάστριδος γεγονότες*] Cont. p. 84. B. edit. Paris. aliter. Sym. Log. p. 432. C. Georg. Mon. p. 522. A. B. edit. Paris. Zon. l. c. ut noster.

Ibid. 6. Haec ipse signis parentiteseos inclusi.

Ibid. 7. Ita scriptum, non *προσαγορεύεται*, quod erat melius.

Ibid. 8. 9. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Per hoc verbum non dicit quod videtur voluisse. saltem *ἀνακαινίξασθαι* dixisset.

Ibid. 10. *αὐτὸς δὲ — ἰκ. καὶ ἐβιάξ.*] Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. *τοῦτο*] Ita scriptum, cum potius deberet *τούτου*. videtur et *καὶ* praetermittendum.

Ibid. 13. *βασιλέως*] Requiritur artic. *τοῦ*.

Ibid. 18. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum in plusquamperf. indic., cum potius deberet in praes. opt. *καταιτιῶτο* i. e. *ne ipse insimularetur*. sed forte more suo abusus est verbo, ut significet quod in versione expressi.

Pag. 59, 1. 2. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptum. requiritur *Σινωπίδος*.

Ibid. 4. Cedr. p. 529. B. Sym. Log. p. 422. C. D. edit. Paris.

Est et haec de nominibus Sinopes et Amastridis intempestiva parenthesis, quales hic plures, praeterea oratio imperfecta Deest enim *λέγεται* aut simile. Iisdem fere verbis et Sym. Log. l. c.

Ibid. 9. Ita omnino scriptum, non *ὠνόμακεν*, quod requiritur propter *ἤτις*. Sonant autem haec ita ad verbum: *quae nupta Dionysio Heracleae tyranno huic subiectam urbem illam a coniuge suo nominasse* scil. dicitur. Quae mira est fatuitas et perversitas, cum sequatur Dionysiopolin aut Dionysios (ut Philippos) dictam fuisse urbem, non Amastrin. Ita tamen ad verbum et Sym. Log. ubi interpres facile se expedit, deflectens a Graecis. Hoc monendum, apud Sym. Log. pro *ἀπὸ τοῦ συζύγου* legi *ἀπὸ τῆς συζύγου*, quod omnino verum: parum tamen iuvatur oratio et sensus, nisi quis meminerit istos nimium delectatos fuisse ponendis nominativis pro genitivis absolutis. Atque haec sic accipienda: *ἦς τινος συνοικησάσης Διονυσίῳ τῷ Ηρακλείας*

τυράνῳ, οὗτος ὑπ' ἐκείνῳ (potius et melius αὐτῷ aut ἑαυτῷ) οὖσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς συζύγου ἀνόμακεν.

Pag. 59, 11. Καὶ τῆς — καιροῖς τεταγμένων] De his Cont. p. 77. C. D. Zon. p. 151. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Καιροῖς tantum turbat, nec habet Cont. Theophranis, qui ita p. 77. D. ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τοῖς εἰς στρατηγίαν τεταγμένοις, ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχας ἐπιστατεῖν ἐξετίθετο.

Ibid. 17. Τούτων non est necessarium, nec est apud Cont. ut vides.

Ibid. 18. Cont. l. c. eadem fere verba.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet στασιώτιδα, aut στασιωτῶν. posterius omnino verum propter seqq.

Pag. 60, 4. Pro ἐκριπισθήσεσθαι. Solet enim aoristos qui praeteriti sunt temporis pro futuro ponere.

Zon. p. 152. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 84. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 84. edit. Paris. in fine.

Ibid. 11. Tales solent esse huius transitiones.

Ibid. 12. Cont. p. 84. A. B. edit. Paris.

αὐτόν] Ita scriptum, non αὐτῷ.

Ibid. 13. Cedr. p. 524. B. edit. Paris. Est autem νυκτοπόλεμος νυκτομαχία, qua voce Herodotus utitur.

Ibid. 18. Utiliter, nempe ex mente auctoris, sed ut calumniatores dicebant, inutiliter, quod clarius, ἀλυσιελῶς. et ita verti.

Ibid. 19. Cont. p. 84. B. edit. Paris.

Ibid. 20. 21. Inepte abutitur istis.

Pag. 61, 1. ὑφέξειν] Ambigue loquitur, duplici ambiguitate, ut aut sit: fore ut sentiat et eum poeniteat impedivisse victoriam Christianorum quae futura fuisset, aut: fore ut cladem Christianorum patiat, quae debeat fieri. Sive ita primum: fore ut poenas luat impeditae Christianorum victoriae, quae erat futura, deinde: fore ut patiat cladem etc.

Ibid. 5. συκοφαντῶν ἐς] Ita scriptum, sed una voce. Inepte autem atticissat hic, si ipse ita scripserat.

Ibid. 6. καὶ] Haec copula turbat orationem: ergo omitienda.

Ibid. 7. Καὶ συλλέξ. — πρὸς βασιλ.] Cont. p. 84. B. edit. Paris.

Ibid. 10. Αὐτὸς δὲ — αἵματ. χωρεῖν] Cont. p. 84. C. edit. Paris. ἀλλ' ὁ Θεόφοβος τὸν τοῦ θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῷ συλλαβῶν etc.

Ibid. 12. Compendiose scriptum ἑρικῆν. De re ipsa infra ad p. 166. edit. Paris. n. 1. [? ad p. 63, 15.]

Ibid. 14. Cont. p. 84. B. D. edit. Paris.

Pag. 61, 15. Cont. l. c. δ τῆς βίβλης δρουγγάριος. Immiscet priorem narrationem stultus.

Ibid. 16. Iam in priore narratione ipse id dixit p. 154. edit. Paris. lin. 5. [? p. 60, 4.] Alia exempla similis incogitantiae annotavi supra.

Ibid. 17. Mire loquitur. Supra ad Bacoleontem dicebat.

Ibid. 19. Sine ulla connexione et transitione abrupte alia narrare incipit, nempe de Manuelis meritis et defectione. Habet haec suo loco Cont. Theopanis p. 72. C. D. Cedr. p. 526. A. B. edit. Paris.

ἄλλοτε alienum hinc.

Ibid. 20. Cont. p. 72. in fine. Cedr. p. 526. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Loquitur inepte.

Pag. 62, 1. Cont. p. 72. edit. Paris. in fine, et pag. seq. init.

Ibid. 3. Homeri versus.

Ibid. 4. Cont. p. 73. A. edit. Paris.

Ibid. 6. Potius *λύθρω τε πολλῶ καί.*

Ibid. 7. Cont. p. 73. B.

τρίς γὰρ τοῦτο — *Μανουὴλ ὦν καθ' ἴππ.*] Haec omnia perturbate et incondite narrat, praesertim haec ultima, quibus id tantum voluit, Manuelem comprehensis habenis equi quo imperator vehebatur hunc duxisse. Illud etiam *τινί γε τοῦ Μαν. ὦν καθ' ἴππον* aenigma.

Scriptum *ἐνπερισχέσεως.*

αὐτῶ] Ita scriptum. requiritur potius *αὐτόν.*

V. 75

Ibid. 8. Cont. p. 73. A. edit. Paris. *ὡς δ' εὖρον ἀποκαμόντα καὶ τὴν σωτηρίαν μὲν ὑπὸ δειλίας ἀπογόνοντα, προφασιζόμενον δὲ ὡς μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν λιπόντα διαφυγεῖν.*

Ibid. 10. Cont. p. 73. A. edit. Paris. *ὡς καὶ ἡμᾶσι τὸν ἐπιφέροντα τοῦτον ἐπιδηῆσαι ἴππον καὶ αὐθις ὑπεξερῦσασθαι ἐτύγχανεν.* Sym. Log. p. 422. B. edit. Paris. *τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἴππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος.*

Ibid. 12. *ἀμπίσχετο*] Ita scriptum sine augmento. pro οὐχ potius οὐδ'.

ἕως τὸ δ'] Paullo ante bis id monuit.

Ibid. 13. Cont. p. 73. C. edit. Paris. *θάνατον ἀπειλήσας αὐτῶ, εἰ μὴ τούτῳ συνακολουθήσειεν.* Sym. Log. p. 422. B. *τὸ ξίφος ἀντέτεινεν ὡς παλάξων αὐτόν.* Vid. Zon. p. 149. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 14. Verbum *διάθοιτο* hic nullum commodum sensum parit. itaque lego *διωθοῖτο.* inepte autem iterum *ἕως.*

Ibid. 15. Zon. p. 149. A. edit. Paris.

Quare *rursus* aut *denuo*? Mirum nisi putavit eum ex quo haec descripsit de Theophobo loqui. certe ambigue loquitur.

Pag. 62, 16. Cont. p. 73. C. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 73. C. D. edit. Paris.

Ibid. 20. ἤς] Ita scriptum. potius οἷς.

Cont. p. 73. D. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 73. D. Sym. Log. p. 419. C. D. Georg. Mon. p. 518. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Pag. 63, 1. μετάμειλον] Utitur eadem voce Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita loquitur, quasi alii essent Agareni, alii Ismaelitae, nempe: Agarenis insultantibus ab Ismaelitis pacem petit.

Ibid. 5. Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 527. A. edit. Paris. διά τινος ἀγύρτου μοναχοῦ. Zon. p. 149. C. edit. Paris. tantum μετά τινος μοναχοῦ.

Ἰαννίν] Ita scriptum per iota, cum deberet per η, ut apud Cont. p. 74. C. Symeoni Log. p. 419. D. edit. Paris. et Ἰωάννης et quidem Syncellus patriarcha, uti et Georg. Mon. p. 518. B. edit. Paris. nempe per contumeliam Ἰαννῆς dictus.

Ibid. 8. διαλλαγῆν] Vid. p. 67. ibi Not. 3. [? 63, 19.]

Ibid. 9. Sym. Log. p. 420. A. Georg. Mon. p. 518. C. edit. Paris.

αὐτῶν] Ita scriptum. potius αὐτοῖς.

Ibid. 10. Requiritur γινώσκεισθαι.

Ibid. 12. Vox ἀδωρία perobscure potest significare ea quae expressi. si pro ea μεγαλοδωρία i. e. munificentia legatur, ad utrumque in eadem significatione potest referri.

ἀληθείας] Ita scriptum. requiritur ἀληθεία aut ἀληθείαις, aut potius cum articulo τῇ vel ταῖς.

Imperfecta oratio, nisi addatur ὡς ante καί: praeterea oratio ambigua.

Ibid. 13. Ita scriptum. forte καί τὰς εὐπροσηγόρους προθέσεις.

Ibid. 14. Propter ἀκούεσθαι referri haec possunt ad legatum; propter παρασχεσθαι, quod tantum est praebere, hic tradere, ad Ameramunem.

Ibid. 15. Cedr. p. 526. A. edit. Paris. σταυρόν καὶ χρυσοβουλλον. Cont. p. 74. C. edit. Paris. τότε τοῦ βασιλέως ἐγκόλπιον καὶ τὸ χρυσοβούλλιον ἐδίδον. Sym. Log. p. 420. A. edit. Paris. καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως, uti et Georg. Mon. p. 518. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 74. B. edit. Paris. πρὸς καιρὸν τοῦ κατὰ τὰς φυλακὰς διαλλαγίου. uti interpres: quo tempore missus est ad commutandos captivos. loquitur de ea re de qua noster p. 164. edit. Paris. [? p. 63, 8.], ubi διαλλαγῆν habet.

Ibid. 20. ὁ βασιλεὺς — τῆς πατρ. γενναιότητος] Cont. p. 77. A. B. edit. Paris.

Pag. 64, 7. Scripserat librarius τήν, posito superne σ indicavit veram lectionem.

Ibid. 8. Scriptum ἦ, non ἡ. utroque modo soloecissat.

διανίσταται γὰρ — συμβεβ. ξάρα] Cont. p. 78. A. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Debuisset ἐνδηλοῦσαν.

Ita omnino scripta haec. Loquitur autem portentose, ac fortasse de eo quod Ameramnunes iussit suos in clypeos scribere AMORIUM, ut ceteri.

Ibid. 12. ἐμφορήτω] Ita scriptum. forte ἀφορήτου.

Ibid. 16. Oratio est imperfecta, nisi scribatur διαμεριμνήσαντος, aut pro καὶ ἄς.

Cedr. p. 529. D. Zon. p. 151. C. edit. Paris. ubi breviter: καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦτο γνούς αὐτὸ κατωχύρωσεν, ἄλλως τε καὶ στρατευμάτων ἀποστολῇ.

Ibid. 19. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum. requiritur ἐκδυσωπῶν. et fortasse scripserat ἐκδυσωπῶν τὸν αὐτόν, sed erravit librarius in ο et ω. Cedr. p. 531. D. edit. Paris. haec ita: ἐκπέμπονται οὖν πρεσβευταὶ μετὰ δώρων τιμῶν καὶ ὑποσχέσεων οὐκ ὀλίγων τοῦτον ἐκδυσωπήσοντες. ubi pro isto male ἐκδυσωπήσαντες in aor. I., quod tamen forte ipse Cedrenus posuit: nam et noster abutitur sic aoristis alibi saepe.

Ibid. 21. ἔξουθένει — τ. ἀποσ. διεκ.] Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Pag. 65, 1. Forte quia legatos retinebat. Cont. p. 80. C. D. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Sym. Log. p. 428. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Haec usque ad p. 174. lin. 4. [?] videtur ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 4. Cont. p. 80. D. Cedren. p. 532. A. edit. Paris.

Ibid. 7. ὀ] Ita scriptum, non ὄς, quod requiritur, aut φ. negligens circa ω et ο.

Nempe Βοϊτίης vocatus fuit ille proditor. Zonar. p. 151. D. apud Cedr. p. 532. A. edit. Paris. Βαδίτιης, minus recte, ut videtur, si etymologia nostri auctoris vera est. Apud Sym. Log. p. 428. C. edit. Paris. Βουδίτιη. apud Georg. Mon. p. 523. Βοϊδίτιη. Βοϊδίτιης et Cont. p. 81. A. edit. Paris., ubi et Βοϊδίον: sed de loco est sermo.

Ita scriptum. potius ὑποκοριζόντως adverb.

Ibid. 9. Zon. p. 151. D. Cont. Theopanis p. 81. B. edit. Paris. ubi οὔτω μὲν οὖν αἰρεῖται τὸ Ἀμόριον. ubi melius αἰρεῖται.

Ibid. 13. Cedr. p. 532. C. Cont. p. 80. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 532. B. edit. Paris. ποῖος λόγος ἱκανὸς ἔξειπείν τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρεθέντων;

Pag. 65, 18. ἀρχηγοί] Nominantur apud Sym. Log. p. 423. D. et Georg. Mon. p. 523. C. Cedr. p. 532. B. Zon. p. 161. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. τινές] Nominatim apud Sym. Log. p. 424. A. Georg. Mon. p. 523. C. edit. Paris.

Pag. 66, 3. Nunc etiam contrarium eius quod vult dicit, nisi forte scripserat καὶ ἵνα μή. Hoc posito ita vertendum: Atque ne magis crescat calamitas, etiam de his (captivis) legatos mittit imperator.

Ibid. 6. ὦν ἀπογ. — τὴν θεραπείαν αὐτοῦ] Obscure.

Ibid. 10. Sym. Log. p. 423. D. edit. Paris. οὓς ἐξωνήσασθαι βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀμερουννή μετὰ κεντηναρίων διακοσίων. ἀλλ' οὐκ ἔπεισεν, εἰπόντα ὅτι χίλια κεντηνάρια ἐὰν παράσχης λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ, οὐκ ἔλευθερώσω οὐδένα τούτων. Cedr. p. 532. C. edit. Paris. ἀποδοθῆναι οἱ ζητῶν τοὺς τε ληφθέντας etc. εἴκοσιν ἐπὶ τέσσαρσι κεντηναρίους δώσειν ὑπισχνούμενος: respondit ἀνόητος ἂν εἶναι εἰπὼν, εἰ χίλια κεντηνάρια καταναλώσας ἐπὶ συλλογῇ τοῦ οἰκείου στρατοῦ τοσοῦτων ἀποδώσει τοὺς ἠλωκότας κεντηναρίων. Zon. p. 152. A. edit. Paris. ἀποδοθῆναι αὐτῷ τοὺς ἐπιφανεῖς τῶν ἀλόγων αἰτῶν καὶ τοὺς αὐτῷ κατὰ γένος προσήκοντας, κεντηνάρια πρὸς τέτταρσιν εἴκοσι δοῦναι αὐτῷ ὑποσχόμενος.

V. 76. *Syn sine accentu scriptum.* Sine dubio vitium hic est a librario forte συνάμα legendum, ut omnes simul intelligantur, cum ceteri de singulis videantur loqui, tantum viginti quatuor centenaria dicentes promissa.

Ibid. 15. De Ozopetra annotavi supra.

Ibid. 17. Cont. p. 78. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Est imperfecta oratio. Cont. p. 78. A. edit. Paris. συνήγετο γοῦν καὶ κατὰ τὴν Ταρσὸν πολὺς ἐξ ὀλίγων ἐγένετο. Vid. et ibid. lit. C.

Ibid. 19. (ἦτις] Ita scripta haec sunt. Parentheseos signa ipse feci, est autem satis longa et intempestiva. finitur autem p. 178. edit. Paris. [? p. 67, 13.] Voluit fortasse imperfectam hic orationem post parenthesin absolvere, sed non fecit.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet Ταῦρον. aut ἀπὸ τοῦ Ταῦρον. Sic supra forte πρὸς Ταρσὸν legendum.

Pag. 67, 1. Ita scriptum, non, ut debet, ἀνεξηράνθαι cum augmento.

Ibid. 3. ὀδεύοντα] Deest aliquod verbum, ut φασὶν aut ἴσμεν aut simile.

Ibid. 4. Deliria. nihil potest fieri stultius.

Ibid. 6. Scriptum ποταμῶν. error ex seq. νῆσος.

Ibid. 7. εἶτε] Pueriliter connectit.

Ibid. 8. αὐτῆς τε] Inepte. saltem dixisset ἦς καὶ.

Ibid. 13. Cont. p. 78. D. edit. Paris.

Pag. 67, 13. *Ἀμερουμνήμ*] Ita nunc scriptum. [Immo *ἀμερουμίμ*.] Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 17. *Ἄμερ*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum *δοξημῶνα* [immo *δοξημῶνα*], apud Cont. Theophanis *Δαζημόνα* per omicron, apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Δαζύμηνον*.

Ibid. 20. Cont. p. 78. D. edit. Paris.

Ibid. 21. *Καὶ εἰ μὲν — κ. τὸ σωτήριον*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Pag. 68, 1. Cont. p. 79. D. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptam, non *νεωσι*. (?)

Ibid. 4. Nempe erat Domesticus Scholarum, ut Cont. l. c.

Ibid. 5. Ita et Cont. p. 79. A. edit. Paris. *ὡς δὲ κατὰ τὸν Ἀνξὴν οὕτω χάρον καλούμενον ἐγένετο*. Apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Ἀνξίν*.

Ibid. 6. Cont. p. 79. A. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 8. *στοχαστικῶς — καλαμ. στοχάσθητι*] Cont. p. 79. A. edit. Paris. *καὶ πως ἐκ στοχασμοῦ βραχύτερον ἐδόκει τὸ τῶν Σαρακηνῶν πλήθος*. Vid. seqq. ibi. Cedr. p. 530. C. edit. Paris. ubi male *βαρύτερον* pro *βραχύτερον*.

Ibid. 12. *συμβεβουλ. — μᾶλλον καὶ προτετ.*] Cont. p. 79. B. Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum *ὑπετίθοντο*, non *ὑπετίθεντο*.

Ibid. 15. Cont. p. 79. B. *ὡς οὖν ἔλαμψεν ἡμέρα* etc. Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 79. B. edit. Paris. *ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι ἐπιμόνω χρωμένοι τοξεία*. Cedr. p. 530. D. *τῶν δὲ Τούρκων ἐπιμόνωσ χρωμένων τῇ τοξεία*. Cedr. p. 531. C. edit. Paris. *τῶν μὲν Τούρκων ἐπιμόνοις καὶ συνεχέσι χρωμένων τοξεύμασι*.

Ibid. 19. *Καὶ μόνοι — Ἀγ. βιαίως συνεῖχον*] Cont. p. 79. C. Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Planius et plenius Cont. p. 79. C. D. edit. Paris. *κἄν ἀπώλοντο πανδημει, εἰ μὴ νῦς ἐλθοῦσα καὶ βραχὺς τις ὄμβρος ἐπιγενόμενος τὰς μὲν νευρὰς χαλαρὰς εἰργάσατο, αἷς ἡμύνοντο καὶ τὸ κράτος εἶχον οἱ ἐναντίοι, αὐτοῖς δὲ ἄνεσιν τὴν ἐκ βελῶν ἐποίησεν καὶ σωτηρίας μάλιστα ἔδωκεν ἀφορμάς*. uti et iisdem verbis Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Pag. 69, 1. Cont. p. 79. in fine. Cedr. p. 531. A. Zon. p. 151. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Cont. p. 80. A. edit. Paris. lin. 1. *πρὸς τὴν ἐξ ἧς ἀπέστησαν χωρεῖν κεφαλὴν*.

Ibid. 6. *συναγερω — τ. πολεμ. ἐξοίσ.*] Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Pag. 69, 9. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. δὲ] Ita scriptum, cum deberet τε.

Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ita scriptum, non παραγενομένου, ut debebat.

Ibid. 13. Λιποταξία πιέζοντας] Ita duae hae voces scriptae, cum deberet τὸ συνειδὸς λιποταξίας πιέζουσης, aut potius τὸ συνειδὸς λιποταξίας πιέζον, ut rursus Nominativum pro Gen. absoluto posuerit, pro τοῦ συνειδότης τῆς λιποταξίας πιέζοντος.

Ibid. 14. Cont. p. 80. A. B. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Loquitur mire.

ἐγκλίνεσθαι] Ita omnino scriptum. forte scripserat auctor ἐγκαλεῖσθαι, aut potius λιποταξία in dativo.

Ibid. 18. Sym. Log. p. 424. A. edit. Paris. etiam nominat πρωτοσύμβουλον. Cont. p. 80. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνονῆ ἀκηκοῦτι νίκης οὐ μικρᾶς καὶ κατὰ τοῦ Αμορίου καταδρομῆ. Cedr. p. 531. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνονῆ ἀκηκοῦτι τὴν νίκην ἔδοξε μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἀπιέναι πρὸς τὸ Αμωριον. Protosymbulon vocat Ameramnunem et Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Zon. p. 152. A. Sym. Log. p. 422. B. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 529. D. Idem p. 531. C. D. edit. Paris. ubi ita: πρὸς τὸ Δορύλαον γενόμενος προσεκατέρει, τὴν ἔκβασιν ἐκδεχόμενος.

Ibid. 21. Τὰ γὰρ — κατὰ τὸ Αμορ.] Cont. p. 80. C. edit. Paris.

Pag. 70, 1. Ita nihil monens abruptim narrationem de obsidione Amorii. Vid. supra p. 170. et 171. edit. Paris. [?] Porro transitionis nec particulam aliquam ponit.

Ibid. 2. Cedr. p. 532. D. edit. Paris. τῇ ἀπληστία τῆς συμφορᾶς πληγῆς ὁ Θεόφιλος, πᾶσάν τε βρωσίν καὶ πόσιν ἀποστρεφόμενος καὶ σχεδὸν ἀπόσιτος γεγονώς, καὶ μηδὲν ἔτερον προσιέμενος ἢ τὸ χιόνος ἀποθλιβόμενον ὕδωρ, δυσεντερίας ἐάλω νοσήματι. Zon. p. 152. B. edit. Paris. ὕδωρ ψυχρότατον καὶ οἶον ἐκ χιόνος.

Ibid. 3. Ita haec scripta, cum deberent οὕγε ἢ πόσις ἀφορμῆ τοῦ etc. aut οὕγε τῆς πόσεως ἀφορμῆ δυσεντεριάσαι etc. sine τοῦ.

Ibid. 4. Αγαρηνὸν — διακ. ἐν ἔτεσιν] Cont. p. 75. C. Sym. Log. p. 421. C. D. edit. Paris. iisdem fere verbis quibus noster. Cedr. p. 527. D. edit. Paris.

δέ] Hic nulla apta transitionis particula.

Ibid. 8. Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. iisdem verbis, ubi καὶ ante ἐξεῖπεν.

Cont. p. 75. D. edit. Paris. ubi Μαρτινακίους per Iota, et apud Sym. Log. Μαρτινακίων per Iota. Apud Cedr. etiam p. 527. edit. Paris. in fin. per Iota.

Pag. 70, 10. Feci parentheses signa, ut διερευνητο sumi possit ἀπὸ κοινου post eam.

Ibid. 14. Cont. p. 76. A. edit. Paris. τοσοῦτον δὲ ἄρα τὰ περὶ βασιλείας ἡρσένα τε καὶ ἐξιχνιάξεν, ὡς καὶ παρὰ τοῦ Ἰαννοῦ ἐν λεκανομαντείᾳ τὸν μέλλοντα Βασίλειον τὴν τοιαύτην ὑπειληφέναι ἀρχὴν καθαρῶς ἐνιδεῖν. Vid. Cedr. p. 528. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Κατὰ πληροφ. — κατέκρ. Μαρτηνάκ.] Eadem fere verba apud Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. sed minus recte ibi τὸν μονήρη βλον.

Ibid. 17. Cont. p. 75. D. Symeon Log. p. 421. D. Cedr. V. 77 p. 527. edit. Paris. in fine.

Ibid. 18. Ambigue loquitur. potest enim intelligi etiam ut inde aufugerit.

Ibid. 20. Κωνσταντ. — ἐπευμοιρῶν] Cont. p. 76. A. Sym. Log. p. 431. D. Cedr. p. 528. B. edit. Paris.

Pag. 71, 2. Sym. Log. l. c. Cedr. l. c.

Ibid. 5. προστριψάσης] Passive posuit. in seqq. praeterita et aorista ponit pro futuris.

Ibid. 7. Fuit et σκερότον γενικόν, ut hic εἰδικόν.

Ibid. 8. Cedr. p. 518. B. edit. Paris. ubi tantum Γεωργίῳ τῷ στρατιωτικῷ. Sym. Log. p. 422. initio. Cont. p. 76. A. B. edit. Paris. ubi καὶ Γεώργιον δὲ τὸν τὰς στρατιωτικὰς δέλτους ἐπειλημμένον ἐπὶ σφενδόνη τῇ κατὰ τὸν ἰππόδρομον ἀποκτανθῆναι καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τῷ βασιλικῷ ἀνειληφθαι ταμεῖω. Ille etiam, ut noster, imperite aorista et praeterita ponit pro futuris.

Ibid. 9. Illud ἐξ ὧν non apparet quid hic sibi velit, nec est apud Continuatores, qui iisdem fere verbis utitur.

Ibid. 11. Aut ἐπέϊπε legendum, aut deest verbum, ut λέγεται vel simile.

Cont. p. 75. D.

Ibid. 13. Ita scriptum, non προσδέξασθαι, quod requirebatur.

Τὰ τε παρ' αὐτοῦ — μεγ. ἐντυχῆσαι] Cont. p. 75. D. Sym. Log. p. 421. in fine. Cedr. p. 528. A. edit. Paris.

Ibid. 17. τὴν τε αὐτοῦ — ἐκ. τὸ σύνολον] Cont. p. 76. A. Cedr. p. 528. A. edit. Paris. ubi additur τὸν τοῦ δρόμου λογοθέτην Θεόκτιστον.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 422. edit. Paris. initio.

Ibid. 20. Ita scriptum, requiritur ἐξωσθῆναι.

Ibid. 23. Cont. p. 83. D. edit. Paris. ὅς οὕτως ἐλέγετο ὁ Βαβουτζικός. Cedr. p. 532. edit. Paris. in fine ἐκ τοῦ τῶν Βουβουτζικών καταγόμενος γένους.

Pag. 72, 3. Ita haec scripta. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Intempestive recidit ad Manuelem, de quo toties. [igitur superiora inculcabit usque ad p. 200. lin. 3. [?] aliter atque aliter.

Pag. 72, 8. Καὶ πλεῖστ. — εἰργάσατο] Cont. p. 73. edit. Paris. in fine.

Ibid. 10. Cont. p. 74. initio. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Apud Cont. p. 74. A. edit. Paris. est Χορασάν.

Ibid. 13. Ἀλλὰ — Ἰσμαηλ. νομίζεσθαι] Cont. p. 74. A. B. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 17. ἐπειδ' ἂν αὐτῷ — εὐσεβ. διέγνωσας] Loquitur absurde.

Nam ea conditione se ad illos contulerat, si non cogerent ipsum deserere religionem suam. Sym. Log. p. 419. C. D. nec non Georg. Mon. p. 518. B. Zon. p. 149. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Εξίέναι — τ. Ἀμερ. κατηνάγκαστο] Sym. Log. p. 420. C. Cedr. p. 527. B. Cont. p. 74. D. edit. Paris. qui non coactum fuisse dicit, sed sponte se obtulisse, ut et Sym. Log. l. c. Georg. Mon. p. 518. edit. Paris. in fine.

Pag. 73, 1. Καὶ] Hic locum non habet.

Ibid. 6. Cont. p. 75. B. Sym. Log. p. 420. C. Georg. Mon. p. 519. A. B. Cedr. p. 527. C. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 8. 9. Continuator p. 75. B. Cedr. p. 527. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Adest ἐν in Ms. melius abesset, aut pro eo legendum ἄν.

Ibid. 11. Suidas in μαγιστεριανός et καθωσιώσεως. Bosius. Cont. p. 75. B. edit. Paris. μάγιστρος τιμάται. Sym. Log. p. 420. in fine. Georg. Mon. p. 519. B. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 12. Ita scriptum. Forte δυσπρακτήσαντος, aut δυσπραγήσαντος. Confirmat Cedr. p. 533. A. edit. Paris. ubi ἀλλ' αὐτῇ μὲν ἢ πρεσβεία ἄπρακτος ἔμεινεν.

Ibid. 15. Ita scriptum, cum deberet φθινάδει per simplex iota, aut φθινώδει.

Cont. p. 84. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum ἐπικλήνης. Cedr. ἄνεισι κληήρης p. 533. A. edit. Paris.

Cont. p. 85. C. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Fingit et Continuator Theophanis orationem, quam data opera huic videtur opposuisse: nam ibi negat se facturum quod hic fit. p. 85. D. edit. Paris. Sane haec puerilis videtur lamentatio.

Pag. 74, 2. Cedr. p. 533. B. edit. Paris.

Ibid. 4. Violente et perverse loquitur.

αὐτοῦ] Ita scriptum. requiritur ἐμήν. nempe hic etiam contrarium eius quod vult dicit, fatali perversitate.

Ibid. 5. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. B. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. B. edit. Paris.

Pag. 74, 14. Ita sine transitione ad alia revertitur. Quomodo imaginum cultores afflixerit Theophilus, de ea re copiose Cont. Theophanis p. 62. edit. Paris. seq.

Ibid. 16. Cont. p. 66. C. edit. Paris.

Ibid. 17. In margine Ms. πάντων ποθούντων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν ὅπου πάντα—. Est Senarius usque ad ὅπου, primus eorum quibus frontes compunxit imaginum confessoribus. Habentur integri omnes apud Cont. p. 66. apud Sym. Log. p. 425. Georg. Mon. p. 523. Cedr. p. 521. Zon. p. 146. edit. Paris.

Cont. p. 65. B. edit. Paris. ubi fusc. Sym. Log. p. 424. seq. Cedr. p. 520. C. D. edit. Paris.

Ibid. 18. I. e. notis Thraciis compunxit, quarum passim apud veteres mentio.

Ibid. 20. Οὐ μὴν — κατὰ τὸ λόγιον] Cont. p. 85. C. Georg. Mon. p. 515. C. edit. Paris.

Ibid. 22. ἡμέραν] Ita scriptum, cum deberet ἡμέρας in Accusativo plur. [vide Cont. p. 85. C.]

Pag. 75, 2. λόγιον] Nempe, ut puto, illud Matth. 24, 20. Orate autem ut non fiat fuga vestra in hieme vel sabbato.

Ibid. 5. Cont. p. 75. C. edit. Paris. est Ioannes Grammaticus Syncellus. Sym. Log. p. 421. B. Georg. Mon. p. 519. D. de eodem Ioanne accurate Sym. Log. p. 430. A. B. D. Zon. p. 150. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Iustitiae studium prae se tulit: de quo Cont. p. 54. D. Sym. Log. p. 416. D. Zon. p. 142. C. edit. Paris. Erat et continens. Zon. p. 146. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 59. B. C. edit. Paris. idem circa finem lib. III. et ad finem usque alia multa Theophili recenset aedificia. Sym. Log. p. 416. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris. ubi itidem alia etiam. Zonar. p. 146. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 59. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris.

Ita scriptum, cum deberet τούτου aut τούτῳ τὸ, non τὸ τούτῳ.

Ibid. 13. Ο καὶ — ἢ μ. κακοκερδὲς] Loquitur insolite.

ἔστω] Ita scriptum, cum deberet ἔσται potius. Si ἔστω retineatur, potest verti etiam aliter, ut ἴσως significet pariter.

Ibid. 15. ποτὲ — ἐμ. συμβ. καθέστηκεν] Cont. p. 55. C. D. Cedr. p. 514. D. Zon. p. 143. A. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Οἱμοι, ἔφη, φ. ναυκ.] Cont. p. 56. A. edit. Paris. ubi Theophilus dicit ὅτι με ὑπὸ θεοῦ βασιλέα γεόμενον ἢ Ἀυγούστα καὶ σύμβιος ναύκληρόν με εἰργάσατο. Apud Sym. Log. p. 417. A. edit. Paris. ita οἱμοι ἔφη φανερωθέντος ναυκλήρου. Quod vertitur *Vae mihi inquit qui sum effectus nauclerus*, quasi esset φανερωθέντος μου ναυκλήρου. Ut Cont. et Cedr. p. 514. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 56. B. Sym. Log. p. 417. A. Cedr. p. 515. A. Zon. p. 143. B. edit. Paris.

- Pag. 76, 2. Loquitur obscure.
 Ibid. 3. Ita scriptum *ἐπίκτησιν*.
 Ibid. 5. *Ὁν χάριν — αὐτὸν ἐμυσάτετο*] Cont. p. 72. C. D. edit. Paris.
- V. 78 Ibid. 7. *αἰρησάμενος*] Ita omnino scriptum.
 Ibid. 9. Qualis connexio, qualis transitio! ὅς significat *qui*.
 Sed vertendum fuit aliter.
 Cont. p. 86. B. Cedr. p. 533. C. Zon. p. 153. C. D. edit. Paris.
- Ibid. 10. Scriptum *τρισίν*.
 Pag. 77, 1. Sym. Log. p. 428. habet *στλς*. Georg. Mon. p. 526. edit. Paris. *στλθ*.
 Ibid. 2. *Καταλ. — Μαν. ὁ ἄ μάγιστρος ἤξιλω.*] Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 533. D. Zon. p. 142. edit. Paris. in fine.
 Ibid. 6. Cedr. p. 533. edit. Paris. in fine.
 Pag. 78, 3. *Καὶ ὅπερ — καὶ προαίρεσιν*] Mire loquitur.
 Ibid. 4. Ita haec scripta, non *καὶ ὁ ἐὰν ἀφίσκον ἦ*. potest tamen *ἀπὸ κοινοῦ sumi πέριται*.
 Ibid. 6. Rursus Nominativus pro Genit. absoluto.
 Ibid. 16. Sacrarum imaginum cultus instauratur. Cont. init. lib. IV.
 Ibid. 18. Cedr. p. 534. A. edit. Paris.
 Ibid. 19. *χρόνων*] I. e. *ἐτῶν*, ut supra lib. I. extr. *Bosius*.
 Ibid. 21. Cedr. p. 534. A. edit. Paris. ubi ὁ δὲ *Μανουὴλ ἐπὶ τινα καιρὸν ὀκλάζων ἦν*. ubi versio: *Manuele aliquandiu nutante*.
 Apud nostrum videtur deesse *καιροῦ*.
 Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. Zon. p. 153. A. edit. Paris.
- Pag. 79, 5. Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. edit. Paris. ubi *τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς*.
 Ibid. 6. Ita in aor. scriptum, cum deberet in futuro. alibi contra futurum pro alio tempore posuit.
 Ibid. 8. Cedr. *λεπτῶ καὶ ἀδρανεὶ τῷ ἄσθματι* p. 534. C. Zon. p. 153. A. edit. Paris. ubi *λεπτῆ καὶ ἀδρανεὶ φωνῆ*.
 Ibid. 9. Cedr. p. 534. C. edit. Paris.
 Ibid. 10. Satis ubique apparet nostrum modo hinc modo illinc sua descripsisse. Dicit *de quibus superius mentionem fecimus*, cum ipse ne verbo interposito de iis locutus fuerit modo. Videtur itaque quaedam interiecta omisisse, ut hanc admonitionem praeter rem addiderit aut ex altero transtulerit.
 Ibid. 13. Cedr. p. 534. C. edit. Paris. Videtur nostrum prae oculis habuisse.
 Ibid. 15. *Ὡς εἶπερ — εὐαγγελισμό. βεβατούμ.*] Cont. p. 93. A. Cedr. p. 534. C. D. Zon. p. 153. A. edit. Paris.
 Ibid. 19. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Pag. 79, 20. Cont. p. 93. B. Zon. p. 153. B. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 93. B. paullo aliter. Sym. Log. p. 428. D. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 23. Hæc Zon. p. 153. B. edit. Paris. ita ταῦτα (aut potius ταυτὰ) καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ τῶν συγγόνων πρεσβευόντων τῶν πατρικίων. Cedr. p. 534. edit. Paris. in fine τῆς οἰκίας μητρὸς — καὶ τῶν μητραδέλφων τῶν πατρικίων.

Pag. 80, 2. Cedrenus p. 534. edit. Paris. lin. ult. fere ut noster.

Ibid. 3. Ad hanc φιλιάνδριαν Theodoræ pertinet, quod apud Cont. dicit p. 95. A. et Sym. Log. p. 431. A. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ibid. 4. Ita scriptum. malleμ προτιμωμένη.

Ibid. 5. Ως ὁ ἐμ. — αὐτῷ ἐλελήθει] Cedr. p. 535. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedrenus p. 535. A. edit. Paris.

φροντίσειας] Ita scriptum.

Ibid. 12. Cedr. p. 535. A. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 535. B. edit. Paris. ubi ita καὶ εὐθύς ἀγέρεσθαι ἐν τοῖς σα. ῥώμασι τοῦ Θεοκτίστου προσέταττε etc.

Ibid. 15. Cedr. p. 535. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Cedr. p. 535. B. C. edit. Paris.

Ibid. 23. ἄνδρας] Nominatim apud Cont. p. 93. D. Sym. Log. p. 429. A. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Pag. 81, 2. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 94. B. Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 94. B. edit. Paris.

ὀβελίσκων] Οργανα φλεβοτόμα dicit fuisse Cont. p. 94. C. uti et Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. D. edit. Paris. μολίβδω plumbo, quo scilicet notas fecit livoris quasi ex verberibus contracti.

Ibid. 10. 11. Desinit in mimesin illis tunc valde usitatam propter infantiam.

Ibid. 12. παρὰ Κωνσταντίνου] Cedr. p. 535. D. edit. Paris. a Barda. Inter illos, qui ad patriarcham missi fuerant, nominant etiam Constantinum Cont. p. 93. D. Sym. etiam Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Hic iam patet, quod supra alicubi dixi, nostrum quaedam ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 19. Cont. p. 93. D. Sym. Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 20. λογοθέτης τοῦ δρόμου] Is inter logothetas palatinos. Vid. Meurs. in λογοθέτης, et Curopalatem p. 15. et 17. edit. Paris. et ad eum Notas anonymi p. 202. edit. Paris: *Bosius*.

Pag. 81, 21. Cont. p. 94. C. Cedr. p. 535. D. edit. Paris.

Δραματούγγ. — ἀπειλεγχθέντος] Hic genitivos absolutos pro nominativis ponit soloecistice; ut alias non raro nominativos pro genitivis absolutis.

Ibid. 22. Cont. p. 94. C. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ita omnino scriptum. debuisset τὸν ἔμφρονα ἑταστῆν.

Pag. 82, 2. Loquitur incondite nec pro sano homine.

Videtur Constantinum intelligere a se incusatum paullo ante.

Ibid. 3. Καὶ εὐσεβῆς — πατρ. Μεθ.] Cont. p. 94. C. Sym.

Log. p. 429. A. p. 431. B. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Georg. Mon. p. 527. C. Zonaras p. 153. C. Cedr. p. 535. edit. Paris. in fine.

Ibid. 7. Cedr. p. 536. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 9. Cont. p. 96. A. Sym. Log. p. 431. B. C. Georg. Mon. p. 527. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum κατακνυμνάν.

Ibid. 15. Mire loquitur.

Ibid. 16. Ita haec omnia scripta. pro hoc potius legendum διατελοῦσιν. aut διατηροῦνται debuit dicere i. e. *servantur*; ut hic etiam contrarium dixerit eius quod voluit.

Ibid. 18. Ο δὲ Ἰαννῆς μοναστ. — προτείνασθαι αἴσθησιν] Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. D. ubi κατά τινα μονήν ἐν τῷ Κλειδίῳ. Vid. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Τοῦ θεοῦ ἡμ. σαρκ. — καὶ τῶν στρατιάρχων] Zon. p. 153. edit. Paris. in fine et aeq. Cedr. p. 536. A. edit. Paris. ubi ἀρχαγγέλων, quod idem est.

V. 79 Ibid. 23. Sym. Log. p. 431. D. Zon. p. 154. A. Cedr. p. 536. A. edit. Paris.

Pag. 83, 2. Cont. p. 96. C. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

βασιλεῦσιν] Unde βασιλέως κληρικοὶ apud Sym. Log. p. 430. A.

Ibid. 3. προβάθμιος] Cont. p. 96. C. ἡγούμενος. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

Ibid. 5. 6. Cedr. p. 536. A. B. Zonar. p. 154. A. Sym. Log. p. 431. D. edit. Paris. qui ipso actu erutos ei oculos affirmat, non ut noster et Zonaras.

Ibid. 7. Zon. p. 154. A. Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. edit. Paris. in fine, ubi μάστιξι διακοσίαις. Cedr. p. 536. B. edit. Paris. ubi μάστιξι λάρων διακοσίων. ubi vertitur quasi esset διακοσίαις.

Ibid. 9. Οἱ οὖν αἵρετ. — κατηγ. τοῦ πατριάρχου] Cont. p. 98. C. Sym. Log. p. 432. initio. Zon. p. 154. B. Cedrenus p. 537. D. edit. Paris.

Ibid. 11. Est oratio imperfecta, nisi pro κατηγορησῆσαι legatur κατηγοροῦσιν aut verbum aliquod addatur, ut ἤγαγον aut πείθουσι sive πεπείκασιν, ut Zon. et Cedr.

Pag. 83, 12. Cont. p. 98. C. edit. Paris. *Μητροφάνης ούτος ἦν ὁ μετ' οὐ πολὺ τῆς Σμύρνης καθηγησάμενος.* Vid. Cedr. p. 537. D. edit. Paris. ubi itidem *μετέπειτα*.

Ibid. 16. Cont. p. 99. C. Cedr. p. 538. A. edit. Paris.

Ibid. 19. *κατηφιῶντες*, quo verbo et Cont. utitur p. 98. D. edit. Paris. in hac re. Vid. Zon. p. 154. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Scripserat prius *βάθους*: deinde *v* deletum. est autem et idem rectum.

Ibid. 21. Cont. p. 99. A. edit. Paris.

Ibid. 22. *πέτρα*] Ita scriptum. debet esse *πέτραν*: aut delendum *ἐαυτόν*.

λίθος] Ita et hic scriptum. requiritur *λίθον*. est quidem *λίθος* et apud Cedr. p. 538. B. sed ibi non est *ἐαυτόν*, quod apud nostrum delendum, *λίθος* stante. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. ubi *μη θέλων πέτρα σκανδάλου λογίζεσθαι*.

Τὰ κρύφα (ita scriptum, non *κρύφια*) *αἴσχη* — *φύσεως ἐσκληκώς*] Cont. p. 99. A. B. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Zon. p. 154. B. Cedr. p. 538. B. edit. Paris.

Pag. 84, 3. *Καὶ τὸ αἴτιον — αἰτιαθεῖς. ἐπαγωγάς*] Cont. p. 99. B. Sym. Log. p. 432. A. B. Zon. p. 154. C. Cedr. p. 538. C. edit. Paris. solus ut noster etiam de Nicephoro.

Ibid. 5. *ἐπισινιάσαι με*] Est semimimesis quaedam soloeizans, ut alibi etiam. Sym. Log. iisdem fere cum nostro verbis, sed commodius formata oratione. Cedrenus directa narratione orsus, inepte in infinitivum desinit.

Ibid. 7. *κινήσεως*] Ita scriptum. convenientius esset *κνήσεως*.

Ibid. 8. Ita scriptum. debebat *ἀποστολεῖω* per *ει*.

Ibid. 9. *τὸν κορυφαῖον*] Petrum, qui coryphaeus apostolorum. *Bosius*. Cont. p. 99. B. edit. Paris. *τὸν κορυφαῖον Πέτρον*. Vid. Zon. p. 152. D. Cedr. p. 538. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 432. A. Zon. p. 154. D. Cedr. p. 538. D. edit. Paris.

Ibid. 10. *ποιεῖσθαι*] Cont. p. 99. C. Sym. Log. p. 432. A. B. ubi *μη τοῦ λοιποῦ ποιεῖσθαι φιλήδονον*, ubi illud *ποιεῖσθαι* rectum videtur et apud nostrum restituendum [ita codex]. inde habet ille. *ποιεῖσθαι* et Zon. p. 154. D. Sed Cedr. p. 538. D. edit. Paris. *τοῦ λοιποῦ μη ποιεῖσθαι τὴν φιλήδονον ὄρεξιν*.

Ibid. 15. *Ἐξ ὧν Μανουήλ — τὸ ξίφ. ἐπανατ.*] Cont. p. 99. C. Zon. p. 154. in fine. Cedr. p. 538. D. edit. Paris. ubi male *Μιχαήλ*.

Ibid. 18. *διὰ*] Male utitur hac particula. debebat potius *περὶ*.

Ibid. 19. Cedr. p. 538. in fine et seq. Zon. p. 155. initio. Cont. p. 99. C. edit. Paris. ubi ita *ἐκπυστον καὶ σαφῆ τὴν πᾶσαν*

δραματογραφίαν ποιῆι, τόσου καὶ τόσου λόγουσα χρυσίου ἐξωνηθῆ-
ναι, καὶ ἔτι ἔν τινί μου τῶν κιβωτίων οὕτως ὡς ἐδόθη σεσημασμέ-
νον ἔστι καὶ πεφύλακται σφραγίδι αὐτῶν. Sym. Log. p. 432. B.
edit. Paris.

Pag. 85, 2. συμπάθειαν] i. e. συγγνώμην, qua vere hic uti-
tur Cont. p. 99. D. edit. Paris.

οἷ'] i. e. ἑβδομήκοντα ἑπτὰ, ut sit, qui septuaginta septem
remittit peccata, aut septies septuaginta.

Ibid. 4. Cont. p. 99. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Cont. p. 99. in fine. Cedr. p. 539. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Glossema esse videtur. *Bosius* aut *Olearius*, ad-
ditis parentheses signis. recte, nisi quod posterius reiecerant ad
διήρακεσεν. In superioribus longiores huiuscemodi parentheses
observavi et notavi signis.

Ibid. 10. Διακαρτ. — ἀναθεματισμ. διεννη.] Cont. p. 99.
in fine. Cedr. p. 539. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 100. in fine. Sym. Log. p. 433. A. Cedr.
p. 539. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Perobscure indicat eorum conversionem.

ἐμφωτίοις] Ita fere scriptum, ut propemodum legi possit ἐν
φωτίοις. Sed illud praestat. Cont. p. 100. edit. Paris. in fine,
ita: μετὰ καινῶν ἐμφωτίων τε καὶ ἐσθημάτων.

μύρω] Cedr. p. 539. D. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Cont. p. 101. A. Cedr. p. 539. in fine. Zon.
p. 155. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Parenthesis, cuius signa ipse apposui.

Pag. 86, 2. Cont. p. 101. A. edit. Paris.

Ibid. 4. ἐπαναστευειν] Ita scriptum, forte ἀντιστρατεύειν,
ut ceteri.

Cont. p. 101. A. Sym. Log. p. 439. B. Cedr. p. 540. A.
Zon. p. 155. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Ita scriptum, debuisset potius πρὸς καύχημα τὸ
νίκος, ut verti. istud est: nihil tibi ad victoriam gloria. per-
verse.

Ibid. 7. Cont. p. 101. A. B. edit. Paris. Cedr. l. c. Zon. l. c.

Ibid. 8. Οὐ πολὺς — ἀποικ. αὐτ. διωθ.] Cont. p. 104. D.
Cedr. p. 542. C. Zon. p. 156. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 104. circa fin. Cedr. p. 542. C. Zon. p.
156. C. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 104. edit. Paris. in fine.

Ibid. 14. Ἡς ἐντέχν. — τὰ δέοντα] Cont. p. 105. A. Cedr.
p. 542. C. D. Zon. p. 156. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 102. A. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Ibid. 17. ἦν] Ita scriptum, voluit forte δὲ ἐκάλῃην. apud
Cont. p. 105. A. edit. Paris. est δὲν ad οἶκον.

Ibid. 19. Cont. p. 105. A. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Pag. 86, 21. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 106. A. B. Sym. Log. p. 435. B. Zon. p. 156. D. p. 157. A. edit. Paris.

Pag. 87, 1. Παρεντίθησι — ποιήσει έκδοτον] Cedr. p. 543. A. edit. Paris.

Ibid. 2. Loquitur perditte.

Ibid. 4. Ita haec omnia scripta.

Cont. p. 105. C. edit. Paris. λέγων ὅτι σοι καταλειφθείσης ὡς κληρονομίας τῆς βασιλείας, πόρρω σου ταύτην οὐτος (ὁ Θεόκτιστος) ποιεῖ, γάμον μητρὶ σου ἢ τῶν ταύτης θυγατέρων μιᾷ ἐμμελετῶν, καὶ σοῦ τοῦ ταύτης υἱοῦ πόρρω πον ποιήσαι τοὺς ὀφθαλμούς: quae postrema significant ἀπομυκτῶσαι, quod apud nostrum est. mirifice autem loquuntur. Cedr. p. 543. A. edit. Paris. V. 80 eadem sic: καὶ τοὺς σοὺς ἐξορύξαι ὀφθαλμούς.

Ibid. 7. Cont. p. 105. edit. Paris. lin. 3. a fine.

Ibid. 10. Θεοδώρας] Scriptum ita ut non appareat quis sit casus. Ceterum Sorores Theodorae enumerantur a Cont. p. 108. D. edit. Paris. ubi: ἀδελφαὶ δὲ τρεῖς, ἥτε εὐφήμῳ οὕτω καλουμένη ὀνόματι Καλομαρία καὶ Σοφία καὶ ἡ Εἰρήνη. Cedr. p. 545. C. edit. Paris. Μαρίαν vocat. De hac ceteri nihil in hoc negotio: et quidem eius opera nec magna nec necessaria videtur.

Ibid. 11. Ita iam de nece tantum, cum tamen dixerit de exilio eos etiam, et quidem magis, cogitasse, infra etiam prius de exilio.

Ibid. 15. Cont. p. 106. A. Cedr. p. 543. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 106. A. edit. Paris. ubi recte πραιποσίτοις per omicron.

τὰ λογοθέτου τοῦ δρόμου] Videtur intelligere τὴν τῶν ἀναφορῶν διοίκησιν, quam memorat Cont. p. 106. edit. Paris. lin. 2. ita et Cedr. p. 543. B. Zon. p. 157. A. edit. Paris. ita: ἦν γὰρ ἀναφέρων αὐτῇ περὶ ἀναφορῶν τε καὶ διοικήσεων.

Ibid. 20. Ita scriptum. debbat potius ἐνεδρεῦων.

Pag. 88, 2. Portentose loquitur et narrat.

Ibid. 4. Scriptum κόλη πατυχῶν, pueriliter sectatur poeticas phrases, ut et p. 42. [?]

Ibid. 5. ἐπιδίδοται] Incertum cui.

Ibid. 7. Ita nunc scriptum, non ὑποστράτηγοι ut supra.

Ibid. 8. Scriptum βασιῆ. ita solet librarius, quicumque sit casus. potest hic etiam legi βασιλεῖ, mox potius προσεξέλευσις. Nam in Acc. non potest, nisi legatur ἢ σκοπὸς γυνῆ ante. Loquitur autem desepate.

Ibid. 12. Cont. p. 106. B. Cedr. p. 543. C. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 13. Dicit contrarium eius quod vult. τελείων est perfecturus, cum iste sit perpessurus.

Ibid. 14. Cont. p. 106. C. edit. Paris. ubi λυσίκομος θέουσα, passis capillis currens. ita et Cedr. p. 543. D. edit. Paris.

- Pag. 88, 15. *θεράποντα*] Forte Theoctistum.
 Ibid. 16. Cont. p. 106. C. D. Zon. p. 157. B. edit. Paris.
ἔπειτα δὲ — ἡμ. κρονόντ. ἀποκ.] Haec nostri verba usurpat
 Sym. Log. p. 435. edit. Paris. sed inepte, cum non indicaverit
 imperatricem venisse.
- Ibid. 21. Scriptum, *Κωνσταντινῶ* sine accentu.
 Debuisset *δυσωπεῖται*. hic etiam contra ac vult.
- Pag. 89, 9. *τούς*] Nullam habet particulam connectentem,
 qualis esset *οὖν*.
- Ibid. 14. Scripserat prius librarius *γενναίως*, deinde per *ο*
 superne scriptum indicavit meliorem lectionem.
- Ibid. 17. *ἰκετεύόμενος*] Hic etiam contrarium eius quod
 vult dicit, *qui rogatur*, cum debeat *qui rogat*.
- Ibid. 20. Ex Hesiodo hemistichium. [?]
- Ibid. 22. Ex Tragico senarius. [Aeschyli, Prom. 105.]
- Ibid. 23. Scriptum *πρῆκεχωρήκεσαν*. atque ita solet libra-
 rius *πρὸς* scribere.
- Ibid. 24. Zon. p. 157. A. edit. Paris. *ὕπὸ σκάμνον εἰσέδν*.
 Cont. p. 106. B. edit. Paris. *κατὰ τοῦ σκάμνον ὑπέδν*. Cedr. p.
 543. C. edit. Paris. *ὑπέδν σκάμνον*. Georg. Mon. p. 533. C.
- Pag. 90, 2. *εἰπεῖν*] Deest aliquod verbum, ut *λέγεται*, quod
 est apud Cont. p. 106. C. edit. Paris.
- Ibid. 4. *Σπάθην — τομ. τοῦ σαρκ.*] Sunt duo senarii. alii
 in eandem sententiam habentur apud Cont. p. 106. C. nec non
 Cedr. p. 543. C. D. edit. Paris.
- Ibid. 6. *Διὸ — τοῦ παλατ. ἔξοστρ.*] Cedr. p. 544. A. B.
 Zon. p. 157. B. p. 158. A. Cont. p. 106. edit. Paris. lin. 2. fine.
- Ibid. 8. *Καὶ τῇ — μεταμ. σχήματι*] Cont. p. 108. B. C.
 Sym. Log. p. 445. C. Georg. Mon. p. 533. D. seq. Cedr. p. 545. B.
 Zon. p. 158. B. edit. Paris.
- Ibid. 11. *Καὶ τὸ — χαράγμ. τοῦ χρυσοῦ*] Cont. p. 107. A.
 Zon. p. 157. C. edit. Paris.
τὸ χρῆμα] i. e. *τὰ χρήματα*.
- Ibid. 12. 1090 centenaria fuisse in aerario dicit Sym. Log.
 p. 436. A. nec non Cont. p. 107. A. et Cedr. p. 544. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Scriptum *διαχαράγμ*— una voce.
- Ibid. 14. Ita et Cont. l. c. sed Cedr. l. c. *ὥσει τριῶν χι-
 λιάδων*.
- Ibid. 16. *προσενεῖρει*] Ex imperitia ipse etiam videtur ab-
 nus hoc verbo, ac forte *προσενεῖρει* scripserat, quasi ab hoc esse
 possit *προσειρηκε*.
- Ibid. 19. Cont. p. 109. C. Zon. p. 158. B. edit. Paris.
- Pag. 91, 3. Cont. p. 114. D. edit. Paris.
- Ibid. 5. Male pro futuro posuit. *ἐπαύξειτο* pro *ἐπανξή-
 σοιτο*.

Pag. 91, 7. Cont. p. 109. C. D. Sym. Log. p. 440. A. Occasio et causa belli. Cont. p. 103. A. B. C. D. Cedr. p. 545. C. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 104. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 109. C. edit. Paris. ἄρτι τελούντος αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄνδρας.

Ibid. 10. Σαμόσατα] Scriptum per ω, sllii per ο. Cont. p. 109. C. D. edit. Paris. ubi Σαμόσατα, uti et apud Cedr. p. 545. C. D. edit. Paris. nec non Zon. p. 158. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 109. D. Cedr. p. 545. D. Zon. p. 158. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Μετασχεῖν — τὸν ἄνακτα διεκρ.] Cedr. p. 545. edit. Paris. in fine.

Cont. p. 109. D. edit. Paris. ἔμελλον δὲ τὴν ἀναίμακτον μυσταγωγίαν ἐκπληροῦν.

Ibid. 15. Ita scriptum cum augmento pro ἀνοίξαντες, ac forte ipse suctor ita scripserat contra grammaticam.

Ibid. 16. Ὡς καὶ τὰς σκην. — σκ. σφεραεῖς.] Cont. p. 110. A. Cedr. p. 546. A. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 110. C. Cedr. p. 546. A. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 110. C. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Ita scriptum. potius τετάρτης δεκάδος dicendum erat.

Cont. l. c. μέχρι τεσσάρων μυριάδων.

Ibid. 22. Imperite, pro ἀντεξήει. ignorant fere isti vim particularum.

Pag. 92, 1. Δόξυμον] Ambigue scriptum, ut et Δάξυμον possit legi.

Ibid. 2. Cont. p. 110. C. edit. Paris. ὡς δὲ κατὰ τι χορτοφόρον πεδῖον Κελάριον οὕτω λεγόμενον κατεσκήνωτο.

Ibid. 4. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Ἐν τούτῳ τε — φουαδ. ἐπιλαβ.] Cont. p. 110. D. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Cont. l. c. σταθερᾶς μεσημβρίας.

Ibid. 9. Αναβεβ. — καταλαβ. ἐναυλίξ.] Cont. p. 110. in fine.

Ibid. 12. Ο δὲ — Ἀμερ γ. ἀ. παρεντ.] Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Η τῶν ἐναντ. — ἀνδρειόφρ. συλλογῆς] Cont. p. 111. A. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Apposui signa parentheseos.

Ibid. 18. Τῷ μεγίστῳ — τῶν πολεμ. χωρήσομεν] Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 21. πέδιλα] Scriptum per η in penult.

Pag. 93, 3. Cont. p. 111. B. edit. Paris.

Scriptum *πήσεται*.

Ibid. 4. Ὅτι ἡ μὲν — εὐσεβ. διακαρτερ.] Cont. p. 111. B. edit. Paris.

Ibid. 11. Ο δὲ βασιλεὺς — ἐκβεβ. πευθόμ.] Cont. p. 111. C. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 546. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Τρεχάρ. — ἰδ. στρατεύματος] Cont. p. 111. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 111. C. edit. Paris.

Ibid. 21. διέδραση] Ita omnino scriptum.

Pag. 94, 1. Ἐτῶν δὲ δύο — ὄρ. ἐφάλλεται] Cont. p. 111. C. D. Cedr. p. 546. B. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.

Ibid. 2. Cont. p. 111. edit. Paris. et Cedr. l. c.

Ibid. 4. Ἀμινσοῦ] Apud Cont. l. c. sine ν.

Ibid. 7. Καὶ τῷ ἰδ. λαῷ — εὐρομεν ἐνθάδε;] Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. edit. Paris. ubi ὅτε φασὶν αὐτὸν παραπλήσιον τῷ Ξέρξῃ πάθος παθεῖν, μάστιγι κελεύσαντος παῖειν τὴν θάλατταν, ὅτι μὴ περαιτέρω προήκατο τοῦτον χωρεῖν. male legitur *χαίρειν*.

Ibid. 9. Ita scriptum, *σιδηροῖς*, et nullum adest substantivum.

Ibid. 17. *Ἀνίστη Πετρωνᾶς — αὐτάδελφος]* Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.

Pag. 95, 5. Ita scripta haec sunt, et annotavit Librarius in margine etiam lectionem *ὑπέρ*, qua recepta sit *ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας*, quibus recte adhaerent *καὶ τῶν* etc. manente autem *εἰς*, accusativi continuandi, *καὶ τοὺς ὁμοπίστους*.

Ibid. 7. 8. Cont. p. 112. A. Cedr. p. 547. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.

Ibid. 8. Obscure et ambigue. aut enim invertit pro τοῦ λόγου τῇ προβολῇ i. e. *prolatione verborum*; aut subintelligendum reliquit *ἔνεκα*, ut sit *προβολῆς ἔνεκα σπουδ. διατ. propter illam oblationem* etc.

Ibid. 10. τὸ Ἀμερ] Ita scriptum, solenni hallucinatione circa ο et ω. forte τῷ scripserat auctor [ut p. 80, 7]. alias et τὸν legi potest.

Ibid. 11. Scriptum *ἄπισιν* ex Iotacismo.

Ibid. 14. Ita scriptum. potius *παρ' ὃ quocirca, quapropter*, aut *παρ' οὗ α quov*.

Ibid. 19. Scriptum *γεγονώς δ.* apparet autem hinc maxima socordia Librarii circa ο et ω.

Ibid. 21. *παραινεῖ]* Ita scriptum, non *παραινεῖν*, quod aptius esset. aut potius legendum *περανεῖ* vel *περαίνειν*.

Ibid. 22. Balbutit misere.

Pag. 96, 3. Scriptum *τελών*. solet librarius pro circumflexo acutum ponere, ut in *Πετρωνᾶς* supra aliquoties: paulo ante tamen recte *περισπωμένως*.

Ibid. 6. Ita scriptum *μήλια*, non *μίλια*. Videtur autem numerus quingentorum nimius.

Ita fere scriptum ut etiam legi possit *Αμυσιανῶ*.

Ibid. 8. Cont. p. 112. C. edit. Paris. ubi *Πόσοντα*. Vid. ibid. p. 113. A. B. Cedr. p. 546. edit. Paris. lin. ult. ubi *Πτώσοντα*; apud Zon. p. 159. B. edit. Paris. *Πτώσαντα*.

Ibid. 9. *ἐσκήνισεν*] Ita scriptum, non *ἐσκήνωσεν*.

Ibid. 13. Cont. p. 113. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 114. lin. 1. seqq. Sym. Log. p. 440. C. Georg. Mon. p. 535. A. Cedr. p. 547. B. Zonar. p. 159. A. edit. Paris.

Ibid. 23. Cedr. p. 547. B. Zon. p. 159. A. edit. Paris.

Pag. 97, 1. Cont. p. 114. A. Cedr. p. 547. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Id est *Per civitatem laetitia ingens manavit*. Sed videtur et hic invertisse pro *ἡ πολιτεία* (sive *ἡ πόλις*) *χαρμονῆ*. *δαψιλεῖ διακέρχεται*.

Ibid. 12. Videtur haec alieno loco inseruisse. Bulgáros ad Christum conversos fuisse adhuc Theodora imperante, tradit Cont. p. 101. D. p. 102. C. edit. Paris. Sym. etiam Log. ante expeditionem Petronae refert, p. 440. A. Vid. Georg. Mon. p. 534. D. Cedr. etiam p. 540. B. C. Zon. etiam p. 155. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Zon. p. 155. C. Cedr. p. 540. B. C. Sym. Log. p. 440. A. Cont. p. 101. Georg. Mon. p. 534. C. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Nominat. pro Genit. absol.

Pueriliter rursus inculcat Homerum.

καθ' ἑαυτούς] Ita scriptum, non *κατ' αὐτῶν*.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 440. A. edit. Paris.

Ibid. 20. *τὸν δὲ — τῷ βασιλ. ὀνόματι*] Cedr. p. 540. C. edit. Paris. Cont. p. 102. lin. 1. Sym. Log. p. 440. B. lin. 1. Georg. Mon. p. 534. C. D.

Pag. 98, 1. *Περὶ πολλοῦ δὲ — κατὰ τὴν Μαγναύρ.*] Cont. p. 115. A. Cedr. p. 547. D. Zon. p. 160. A. edit. Paris.

Ibid. 2. *κᾶν*] Ita haec scripta. Loquitur negligentissime. Nullam ponit particulam connexionis.

Ibid. 6. 7. Cont. p. 115. B. Cedr. p. 547. lin. ult. Zon. p. 160. B.

Ibid. 8. Cont. p. 119. C. D. edit. Paris. de hoc Theodoro Leonis discipulo multa idem p. 115. D. edit. Paris. et p. seq. de eodem Cedr. p. 548. edit. Paris. et seq. non nominat, ut et Zon. p. 160. edit. Paris. et seq.

Ibid. 9. *Θεοδήγιον*] Cont. p. 119. C. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.

Κομητᾶν] Cont. p. 119. D. edit. Paris.

Pag. 98, 10. Cont. p. 119. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Exemplo sit auctor.

Ibid. 17. ἐπεφιλορηματήκει] Ita scriptum per η in penult. non per iota.

Ibid. 20. Loquitur involute et contorte et ambigue.

Ibid. 22. Cedr. p. 547. D. edit. Paris. ubi τῆς βασιλείας κατεστοχάζετο. Zon. p. 160. A. edit. Paris. ἐαυτῷ τὴν βασιλείαν ἔμνατο.

Pag. 99, 1. Ita loquitur quasi Bardas contemptus fuerit a senatu: sed causae quas subiungit contemptum imperatoris indicant. Taceo quod μὲν et τε et in ἐξεγένετο ἐξ praeter rem posuit.

Ibid. 2. Τάχα δὲ καὶ — τὸν ἄνακτα] Cont. p. 114. D. Cedr. p. 547. C. D. Zon. p. 159. C. edit. Paris.

Ibid. 5. Οὐ μὴν δὲ — οὐκ ἔπαύετο] Cont. p. 120. initio. Cedr. p. 551. A. edit. Paris.

Ibid. 11. Loquitur incondite et pugnancia.

διὸ ἐν μιᾷ] Involute et ambigue.

Ibid. 13. Graeca sunt instar foliorum Sibyllae. Itaque Latina non possunt fieri multo clariora. de aliquibus amplius quaerendum quod ad res attinet.

Ibid. 15. Desperate et perditae loquitur.

Ibid. 17. Τὸν μετὰ — σὺν εὐλαβείᾳ] Cont. p. 120. A. Cedr. p. 551. A. Zon. p. 161. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita scriptum. forte τῇ μεγίστῃ.

Verti quasi esset συστάσεως in singulari. potest σύστασις esse et factio. item commendatio; in qua significatione hic retineri posset plurale συστάσεων.

Pag. 100, 2. Cedr. p. 551. C. Zon. p. 161. edit. Paris. in fine.

Ibid. 10. Cont. p. 120. B. edit. Paris. ubi: τὰς ἐπὶ γῆς τοῦ ἀνδρὸς ἐκτάσεις.

V. 82 Ibid. 13. Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: Θεόδωρος ὁ μωρός. apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: Θεοδοσίῳ τῷ Μορῷ.

Ibid. 14. Cont. p. 120. C. Sym. Log. l. c.

Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: ὁ Σκουτελότης Νικόλαος. Apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: Νικολάῳ τῷ Σκουτελωπτῇ.

Ibid. 15. Loquitur conturbate.

Cont. p. 120. C. edit. Paris. [ἐν τῷ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων τεμένει, οὐκ ἐν τῷ δὴ μεγάλῳ τε καὶ σεμνῷ, ἀλλ' ἐνθα οἱ τάφοι καὶ λέγονται καὶ εἰσίν.]

Ibid. 16. Loquitur imperfecte.

Ibid. 17. Scriptum Κωνστανῆ. Erat ex marmore.

Pag. 100, 18. Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Apud Cont. p. 120. C. edit. Paris. *ἐναποκλείσαντες*. Apud Sym. Log. p. 441. B. C. *οἱ καὶ περιέκλεισαν αὐτόν*. Unde et apud nostrum potius *περικλείσαντες* legendum videri possit. Apud Cedren. p. 551. B. edit. Paris. *τῷ τοῦ Κορωάνυμου τάφῳ ἀποκλείει*. Zon. p. 161. D. *ἐγκλείει τάφῳ*. Nihil tamen mutandum apud nostrum, sed tantum *περισκείλσαντες* uno λ scribendum, *divaricatis cruribus improsuerunt arcae*. Contin. ita: *ἐν μετεώρῳ ἐπικαθίσαντες*.

Scriptum *καταγύμνωσιν*.

Ibid. 20. *Καὶ δι' ὄλου — ἑαυτ. φύσεως*] Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Ibid. 21. *Ο ἀθλητῆς τῶν κρυφ. — σαρκ. καὶ αἵματ.*] Cont. p. 120. C. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. nostri verbis, nisi quod *ἐκ τῶν* melius.

Pag. 101, 1. Rursus tanquam declamator: et satis apparet melius sermonis genus.

καὶ μᾶλλον] Ita scriptum.

Ibid. 9. *Οὕτως ἐγκαρτ. — ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθει*] Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis.

Ibid. 10. *γῆρει*] Ita scriptum, non *γῆρα*.

Ibid. 15. Ita scriptum, male. emendandum ex Homero. Negligenter haec ut pleraque et supine tractata sunt, partim a librario, partim ab ipso auctore. Loca Homeri, in quibus noster multus est et ineptus, id ostendunt, plerumque vitiose descripta. Apud Hom. Il. ο, v. 511. haec ita: *Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἢ ἐ βιῶναι, Ἡ δὴθὰ στρεύεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι*. quae ibi Ajax dicit suos proelio acuens. Sed noster lapsu memoriae, ut videtur, sociis Ulyssis tribuit, deceptus fortasse similitudine loci Odys. μ, v. 350. *Βούλομ' ἅπαξ — ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι Ἡ δὴθὰ στρεύεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ*. ubi unus sociorum Ulyssis reliquos hortatur ad mactandos Solis boves, cum fame laborarent. atque eo nunc respicit. supra etiam indidem, occasione famis, verba reddebat.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 441. C. Cedr. p. 551. B. C. edit. Paris.

Non additur quis excitaverit, ut aliquid excidisse necesse sit, ut *Θεὸς* aut *Κύριος*, ut apud Log. p. 441. C. edit. Paris. *τοιγαροῦν διανίστησιν αὐτῷ Κύριος*.

Ibid. 20. *Οὐ πρὸς πῆμανσ. — αὐτ. κινδυνεύοντι*] Cont. p. 120. C. D. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris.

Pag. 102, 4. *Τοῦ λάρνακος — ἐκείνων ἐλεύσεως*] Cont. p. 120. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis.

Ibid. 10. Redit ad imperatorem et eius studium aurigationis, de quo obscure supra quaedam, ubi annotavi auctores.

Vid. Const. Porph. Bas. Maced. p. 151. D. p. 152. A. Cedr. p. 552. B. edit. Paris.

Pag. 102, 12. Zon. p. 162. B. p. 166. A. Const. Porph. Bas. Maced. p. 152. A. edit. Paris.

Ibid. 18. *συννηιοχούντι*] Ita scriptum una voce, soloecisante oratione, ut dativus sit pro genitivo.

Ibid. 21. *Καὶ πολλῶ πλέον — θυσίαις τὰ ἅγια*] Non de Photio haec intelligenda, sed de Gryllo, de quo Const. Porph. in Bas. Maced. p. 153. C. D. Sym. Log. p. 437. C. D. Contin. Theophanis p. 124. D. Cedr. p. 554. A. Zon. p. 163. A. edit. Paris. Noster haec in brevitate obscure. Nec autem Photio iste Gryllus oppositus fuit, sed ante illum is Ignatio.

Pag. 103, 1. *ἐντεῦθεν*] Imperfecte, ut desit vel ὥστε, vel verbum aliquod, ut *συνέβη* aut simile.

Ibid. 10. *Ἐντροπισμὸν — ἄμφω συντίθ.*] Cont. Theoph. p. 127. A. B. Sym. Log. p. 446. in fine. Georg. Mon. p. 537. C. Cedr. p. 555. A. B. Zon. p. 165. A. B. C.

Ibid. 11. Ita scriptum. debuit potius *ἀφικέσθαι*, quod ipse solet perverse pro *proficisci* ponere.

Κήποις] Vid. omnino Cont. p. 127. B. C. Sym. Log. p. 537. edit. Paris. in fine. Noster infra p. 308. lin. 5. [104, 21. 105, 20.]

Ibid. 16. *Τοὺς γνωστοὺς — καταστροφ. τεκμηράμ.*] Cont. p. 127. B. Cedr. p. 555. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 127. A. Cedr. p. 555. A. Zon. p. 166. B. edit. Paris.

Ibid. 22. *Τηνικαῦτα — ἔμφαν. συγκεχ.*] Cont. p. 127. B. Cedren. p. 555. A. B. Zon. p. 165. B. edit. Paris.

Pag. 104, 4. Alius *σύμβολον* dixisset: nam illud aliud est. mox etiam alius dixisset *ἔδοξεν ὄναρ ὄραν ὁ Καῖσαρ*.

Ἐδοξεν ὄναρ — τοῦτ. ἀνεφάνησαν ἄγγελοι] Cont. p. 126. C. D. Sym. Log. p. 447. C. Cedr. p. 554. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Θυρίσι ταύταις*] Videtur ex declamatione quadam haec sumsisse, ubi orator digitis ostendebat fenestras. In antecedentibus bis oratorum more alloquitur auditores, quae loca ibidem ex declamatione

Ibid. 9. *Καὶ πρὸς — λωβηθ. ὑπομεμεν.*] Cont. p. 126. D. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris. ut noster. Sed ibi male *τοὺς* pro *τοῖς*. Cedr. p. 554. edit. Paris. in fine.

Scriptum *ὑπὲρ ἄνω*. Sed apud Logoth. rectius *ὑπεράνω*.

Ibid. 12. Sym. Log. p. 447. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum, cum deberet *ἀπολίσσεται* potius, uti recte apud Log. p. 447. D. edit. Paris.

Καὶ ἅμα τῷ λόγῳ — ἐπιδίδ. μάχαιραν] Cont. p. 126. edit. Paris. in fine.

Ibid. 14. Apud Logoth. est *χρυσενδυτῶν*. ibid. male *πραιποσίτοις*.

Pag. 104, 15. καὶ προστετάχες ἐννεύσας] Apud Logoth. pro istis male καὶ φησὶν τάχαι ἐννεύσας. male ibidem ἀφώρισεν.

Ibid. 16. Cont. p. 127. lin. 3. Cedr. p. 555. A. edit. Paris.

Ibid. 17. Καὶ διὰ ταύτης — τὴν τομὴν ἀπεκδέχεσθαι] Iisdem verbis Sym. Log. p. 447. D. Cedr. p. 555. A. ubi μεληθὸν διάτεμνε.

Ibid. 19. Cont. p. 127. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Vide supra p. 302. ibi not. 3. [103, 11.]

Παρά Θεοδώρου — ὡς ἔοικε τῆς στείλασης] Cont. p. 128. D. Sym. Log. p. 447. B. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis, sed imperfectius et vitiosius.

Pag. 105, 5. 6. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Ὄθεν — δυσανασχετ. βούλησιν] Cont. p. 127. D. edit. Paris.

Ibid. 6. 7. Const. Porph. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Involute et perturbate.

Ibid. 11. Sym. Log. p. 447. B. Zon. p. 162. B: edit. Paris.

Ibid. 12. Ἐπειτ. τὸ ἄγαλμα — κατὰ κλονα διεστ.] Cont. V. 83 p. 122. C. Cedr. p. 552. A. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. ubi male interpret: secundo ordine.

Ibid. 13. Scriptum ἐπωνυμ^ο.

Ibid. 14. Λέοντι φιλ. σ. δηρμ.] Cont. p. 122. C. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Cedr. p. 552. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Quia δεύτερος secundus.

Ibid. 17. Forte quia ille senex in throno sedisset, quod est Βασιλέων, imperatorum.

Δακτυλοδεικτ. — συνωμαρτ. Καίσαρι] Const. Porph. p. 145. C. edit. Paris. ubi καὶ τῷ δακτύλῳ τοῦτον ὑποδείξει τῷ Καίσαρι etc. ἐξ οὗ καὶ ὑφαρῶτο. καὶ ἐνήδρευεν ὁ Καῖσαρ αἰετὸν Βασιλείον. Vid. Georg. Mon. p. 536. lin. ult. et Cedr. p. 664. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 147. B. Georg. Mon. p. 537. in fine. Cedr. p. 566. et t. Paris. lin. 1.

Pag. 106, 2. Const. Porph. p. 147. D. Cont. p. 127. C. p. 128. A. Cedr. p. 555. C. Zon. p. 165. C. edit. Paris.

Ibid. 3. πρὸς] Nulla adest particula connectens, qualis esset οὖν.

Ibid. 8. Const. Porph. p. 148. A. edit. Paris. ubi Συμβάτιος. Cont. p. 127. D. ubi itidem Συμβάτιος. varietas orta ex similitudine literae β cum μ in Mas. Apud Georg. Mon. etiam Συμβάτιος p. 537. A. et apud Cedr. p. 554. C. D. edit. Paris. Συμβάτιος.

Ibid. 11. Cont. p. 127. in fine. Cedr. p. 555. D. edit. Paris. ἔρη γὰρ ἐξῆι τὰς ἀναφορὰς ἀναγνοῦς.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 127. edit. Paris. in fine, ubi τὸ ση-

μειον ἐδίδου σταυρὸν εἰς τὸ πρόσωπον ἐγγαράτων αὐτοῦ. et Cedr. p. 555. D. Vid. Const. Porph. p. 148. A. B. edit. Paris.

Pag. 106, 14. ἀποκτένοντες] Ita scriptum.

Ibid. 15. Const. Porph. p. 148. D. Zon. p. 165. D. edit. Paris.

I. e. εἰκάδι πρώτῃ, ut Contin. Theophanis p. 128. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Ϝ] Ita scriptum [?]: requiritur Ϝ, ut Bosius vidit.

Ibid. 18. Ita scriptum. malle[m] ἐκθροθέντος.

Καὶ τῷ πτώμ. — συμπερον. αὐτόν] Cont. p. 128. C. Cedr. p. 556. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Ἀμφοτέροι — εὐφημ. ἐπιδημίοις] Cont. p. 128. C. Cedr. p. 556. A. edit. Paris.

Pag. 107, 3. Contin. p. 128. B. Cedr. p. 556. edit. Paris.

Ibid. 4. Ita scriptum, sine dubio pro ἐξέμηναν, quamvis ἐκμαίνω sit μεταβατικόν.

Ibid. 13. Καὶ εὐθέως — ἀναξεύγνυσιν] Zon. p. 165. in fine. Cont. p. 118. in fine. Const. Porph. p. 148. D. Georg. Mon. p. 538. D. Cedr. p. 556. B. p. 566. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Haec in gratiam Constantini Porphyrogenneti videtur comminisci. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 133. C. Negat Zon. p. 163. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 135. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita omnino scriptum, non Μακεδόνων, ut apud Const. Porph. in Basilio Mac. ubi ὠρμάτο μὲν ἐκ τῆς Μακεδόνων γῆς, p. 133. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Hanc similitudinem videtur tacite reprehendere Const. Porph. in Bas. Mac. p. 137. D. edit. Paris. ubi τρεφόμενος τοίνυν ὁ παῖς παρὰ τῷ πατρὶ — οὔτε μίξανθρώπου Χείρωνος ἔδεήθη ὡς Ἀχιλλεύς, οὔτε etc. ut semihominis educatoris mentio eum offenderit.

Ibid. 21. Cedr. p. 150. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Iam dudum dissolute loquitur et incondite.

Pag. 108, 1. Abrupte; sine transitione, sine apta connectione, nec praeparato lectore.

Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. D. Sym. Log. p. 434. A. Georg. Mon. p. 531. C. Cedr. p. 560. B. Zon. p. 163. edit. Paris.

Ibid. 3. Georg. Mon. p. 531. C. Log. p. 164. A. Sym. Log. p. 434. B. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. lin. ult. Cedr. p. 560. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 434. B. edit. Paris. ubi ὃς πρὶν Ἡλιοῦ ναὸς κερημάτικεν.

Ibid. 6. Ἐωράκει γὰρ — κ. τὸν οἶκον αὐτῆς] Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. A. Cedr. p. 561. B. C. edit. Paris.

Pag. 108, 7. Varie scribitur hoc nomen apud veteres, apud Herodotum *Μανδάνη*.

Ibid. 10. ἀπομεμαντεῦσθαι] Infinitivus requirit aliquod verbum, aut ὡς pro καί. loquitur et alibi ita imperfecte.

Ibid. 11. 12. Loquitur horride.

Ibid. 15. Alia occasione Const. Porph. in Bas. Mac. p. 136. D. et p. seq. Cedr. p. 559. C. D. Zon. p. 163. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. B. C.

Ibid. 17. 18. Loquitur profligatissime.

Ibid. 21. Καθ' ὕπνον — ἀνοικοδομ. συστησόμενον] Const. Porph. in Bas. Mac. p. 140. A. Sym. Log. p. 434. B. Georg. Mon. p. 531. D. Cedr. p. 560. C. Zon. p. 164. A. edit. Paris.

Pag. 109, 2. ἀνοικοδομεῖ] Ita scriptum. f. ἀνοικοδομεῖν. Apud Const. Porph. p. 140. A. et apud Cedr. p. 560. C. edit. Paris. ita: αὐτὸν μέλλειν εἰς ἀνοικοδομήν καὶ αὐξήσιν τῆς παρούσης γενέσθαι μονῆς. Unde apud Nostrum melius legeretur: οἶα τῆς δὲ μονῆς εἰς ἀνοικοδομήν συστησόμενον. aut omissio εἰς.

Scriptum συστησόμε^ε.

B. τὸ νεανίας. et vide quot fuerit annorum. *Bosius*. Fait XXV.

Ibid. 5. εἰσενεγκεῖν] εἰσκαλεῖν potius legendum propter sequens ἀποκριναμένου.

Ibid. 7. Τοῦ δὲ νεαν. — κλησ. ἀποκριναμ.] omittit dicere quod vocatus fuit, et tamen respondiisse dicit.

Ibid. 8. Const. Porph. p. 140. C. Cedr. p. 560: D. edit. Paris.

Ibid. 10. Ita haec scripta. Loquitur horride, imperfecte.

Ibid. 15. Τότε δέ τινι — προστ. τῶν μοναχῶν] Const. Porph. p. 142. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Ω τῆς ἐπ. — ἐμεγαλύνει σοβαρευόμ.] Const. Porph. p. 141. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Theophilus iste alia forma diminutiva et Θεοφιλλιδιον et Θεοφιλλίτης barbare dicebatur. Const. Porph. p. 140. D. Sym. Log. p. 434. C. Georg. Mon. p. 532. A. B. Cedr. p. 561. A. Zon. p. 164. B. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Haec obscure narrat. Sed vid. Const. Porph. p. 143. B. C. D. Cedr. p. 561. A. edit. Paris.

Pag. 110, 1. Filius erat Caesaris. Cedr. p. 563. A. edit. Paris.

Const. Porph. p. 143. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Scriptum Κωνσταν̄. Vide Const. Porph. p. 143. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Forte εὐωχίας scripserat auctor. et ita omnino legendum. voce εὐωχίας utitur Cedr. in hac re, p. 563. A. B. edit. Paris. ubi ἀκμαζούσης τῆς εὐωχίας.

αὐτῶ] Ita scriptum. potius αὐτῶν.

Pag. 110, 4. προσκαλεσαμένω] Ita scriptum, nisi quod iota non subscr., ut solet hic librarius.

Ibid. 9. τοῦ κρείττονος] Bulgarus quidam fuit.

Καθ' ὄν — μετεωρ. περιᾶται Βασιλειον] Constant. Porph. p. 148. in fine. et p. seq. init. Cedr. p. 563. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. πόδρεξαν] Hinc emendandus forte Const. Porph. V. 84 p. 144. A. edit. Paris. ubi οὕτω φαδίως αὐτὸν ἐπάνω τραπέζης μετεωρίσας ἀπέρόψεν. ita tamen et Cedr. p. 563. C. edit. Paris. quasi sublatum in mensam abiecisset, quod non videtur verisimile.

Pag. 111, 2. Const. Porph. p. 144. edit. Paris. in fine.

Ibid. 3. Videtur βασιλειαν legendum propter sequens αὐτήν. sed potest utcunque, mutatione facta ἀπό κοινοῦ, βασιλειαν ad αὐτήν a βασιλείας.

Ibid. 9. Const. Porph. p. 146. Sym. Log. p. 434. D. Georg. Mon. p. 532. C. Cedr. p. 564. D. p. 565. A. Zon. p. 165. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Const. Porph. p. 145. edit. Paris. lin. 2. ubi εἰς τὴν τοῦ Πρωτοστράτωρος ἀξίαν ἐβίβασεν. Unde noster forte emendandus. Sym. Log. p. 436. lin. 2. Cedr. p. 564. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Igitur. sine iudicio ponit particulam hanc, ut alias, ignorans usum.

Ibid. 11. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Tale quid Const. Porph. p. 144. D. Cedr. p. 563. D. Zon. p. 164. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Πηγάσω] Ita scriptum in dativo, prius in genitivo.

Ibid. 14. λιπὼν] Ita scriptum. potest et λοιπόν, ut ante hoc ponatur punctum.

Ibid. 18. Scriptum ἐξῆγγερος. Cedr. p. 565. D. edit. Paris. ubi αὐτὴ δὲ θυγάτηρ — ἕγγερος. Zon. p. 165. edit. Paris. in fine καὶ ζεγγύνησι τῷ Βασιλείῳ Εὐδοκίαν τὴν θυγατέρα τοῦ ἕγγερος. Const. Porph. p. 147. A. edit. Paris. θυγάτηρ — ἕγγερος.

Const. Porph. p. 148. D. p. 149. C. Cont. Theoph. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 149. C. D. Zon. p. 166. A. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 22. Haec intempestive inserta usque ad signum X. p. 53. [112, 11. ?] sine praeparatione lectoris, cum sint abhorrentia a re praesenti. Est autem narratio monstrosa, sine mente, nec sani aut sobrii hominis. — Haec tam aliena et inopinata hic intrusa, signis () inclusi saltem in versione. Quibus iunctim lectis existimabitur Michael Basilium praee nimio amore verberari-

bus saevissimis affecisse: quod ut facere rabiosi et insanientis est, ita et ad hunc modum narrare quo noster narrat.

Pag. 111, 22. οὖν] Abusive ponit hanc particulam, ut paullo ante. Et ferme ignorat verum usum particularum.

Ibid. 22. 23. Scriptum καλλίνιζ μάμαν μαῦ.

Pag. 112, 1. πρὸς] Ita scriptum, non περι.

Ibid. 4. Mox dicet festo Pentecostes collegam creatum Basilium a Michaelle.

Ibid. 8. *Suusque fit et imperatoris.* Haec mire dicuntur: sed fideliter exprimo, ut alias, nisi quod saepe multa mollire cogor, et dextre accipere ac reddere quod ille sinistre dat. Hic autem sensus erit, Basilium recepto animo sese accommodasse imperatori et tergum praebuisse.

Ibid. 10. Ita haec scripta, ut aliquid exciderit aut truncata male exscripserit ipse auctor. Sed si legatur ἔχει, excusabitur utcumque. Sed puto potius aliquid deesse, ut φοβηθεῖς δὲ aut simile.

Ibid. 11. Καὶ τῷ μεγίστῳ — τὰ πρόσφορα δίδωσιν] Const. Porph. p. 149. C. D. Cont. Theoph. p. 129. A. Zon. p. 166. lin. 1. Cedr. p. 566. C. edit. Paris.

Ibid. 12. κς'] I. e. εἰκάδι ἕκτη.

Ibid. 20. Λόγια sunt oracula: sed ad γραφαῖς ex opposito requiritur potius λόγοις. Si λόγοις retineatur, γραφαῖς erit Scripturis, scilicet dictis S. Scripturae.

Pag. 113, 1. οἰνόφυλιαν] Ita scriptum, non οἰνόφυλα.

Ibid. 3. Μάλιστα δὲ — λόγ. τ. διετάξατο] Cont. p. 150. C. Const. Porph. p. 155. C. Sym. Log. p. 451. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 130. D. Const. Porph. p. 158. C. D. Cedr. p. 567. D. edit. Paris.

Ibid. 11. τοῦ δὲ] Ita scriptum. requiritur τοῦδε una voce.

ἀντεχομένους] Ita scriptum. requiritur ἀντεχόμενοι. occasio errandi videtur, quia librarius novum folium inchoavit, ut hinc oblitus fuerit quem casum antecedentia requirant, intercedente mora dum membrana expeditur.

Ibid. 14. Const. Porph. p. 190. B. edit. Paris. sed cum iam dudum imperator fuisset. Forte de eodem Sym. Log. p. 455. C. edit. Paris. Sed Ignatium aedificasse dicit, uti et Georg. Mon. p. 545. A. Zon. p. 172. C. edit. Paris. Michaeli, quia eiusdem nominis imperatorem occiderat.

Ibid. 19. Ita haec scripta. potius ἀρχιερέως.

Ibid. 21. Const. Porph. p. 159. D. et p. 164. B. C. Zon. p. 167. C. Cedr. p. 569. D. edit. Paris.

Pag. 114, 2. Sym. Log. p. 456. D. edit. Paris. Constantinum mortuum dicit anno 13. Basilii imperii. Georg. Mon. p. 546. C. edit. Paris.

- Pag. 114, 9. *μικρόν ὄσον*] Imperfecte loquitur.
- Ibid. 15. Pro *τινός* requiritur *τινές* potius ad *ὀλιγάρον*.
- Ibid. 17. *δι' ὧν* accipiendum *διὰ τούτων*. Const. Porph. p. 166. A. et p. 176. A. B. Sym. Log. p. 455. B. Cedr. p. 570. edit. Paris.
- Pag. 116, 1. Const. Porph. p. 170. A. B. Zon. p. 169. B. Cedr. p. 575. C. edit. Paris.
- Ibid. 4. Const. Porph. p. 176. B. Cedr. p. 575. C.
- Ibid. 9. Const. Porph. p. 176. B. Cedr. p. 575. C. edit. Paris.
- Ibid. 10. *Καὶ πολλῶ κρείττων κ. τ. ἐ. διανίστ.*] Const. Porph. p. 176. B. edit. Paris.
- Ibid. 12. Ita scriptum, *non πολὺν χρόνον*. et ita habet distinctio. malle enim punctum post *μαγιστράτης* poni, et deleri post *χρόνον*.
- Ibid. 13. *Καὶ τὰ*] Confuse diversa, et inferius iterum fusi.
- Const. Porph. p. 166. seqq. et p. 176. A. Sym. Log. p. 455. B. et p. 456. C. Georg. Mon. p. 544. C. Cedr. p. 570. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 18. *Γερμανικίας*] Const. Porph. p. 174. B. lin. 1. Sym. Log. p. 456. D. Georg. Mon. p. 546. C. Zon. p. 168. D. Cedr. p. 574. B. edit. Paris.
- Const. Porph. p. 167. A. edit. Paris. ubi *τὸ Σαμόσατον*. Cedr. p. 570. D. edit. Paris.
- Ibid. 19. Const. Porph. p. 167. B. D. edit. Paris.
- Ibid. 21. Const. Porph. p. 168. C. edit. Paris.
- Ibid. 22. *Οὐδὲ τὰ — δι' ἧρ. ἐτύγγ.*] Const. Porph. p. 179. A. et p. 186. B. edit. Paris. Noster duas expeditiones confundit in antecedentibus etiam.
- Pag. 116, 1. Zon. p. 169. D. Cedr. p. 576. C. D. Sym. Log. p. 458. A. Const. Porph. p. 179. edit. Paris. in fine. ubi *Λαγοβαρδία*. Cedr. p. 577. B. C. edit. Paris.
- Ibid. 2. Eundem numerum habet et Const. Porph. p. 181. A. edit. Paris.
- Ibid. 4. *Νάσαρ*] Const. Porph. p. 186. C. edit. Paris.
- Προκοπίου*] Const. Porph. p. 188. A. B. Georg. Mon. p. 546. D. edit. Paris.
- Ibid. 7. *Ἰταλία δὲ*] Ineptissime loquitur.
- Ibid. 12. *Λογγιβαρβία*] Ita nunc scriptum: supra recte erat *δ*. sed et illud rectum ex hypothesi.
- Ibid. 16. Cedr. p. 585. B. Zon. p. 172. D. Georg. Mon. p. 545. D. Sym. Log. p. 456. A. edit. Paris. refert ad nonum Basilii imperii annum.
- Ibid. 18. Const. Porph. p. 190. D. Cedr. p. 585. C. edit. Paris.
- Ibid. 20. Const. Porph. p. 190. D. Cedr. p. 585. C. edit. Paris.

Pag. 117, 5. *ὀπόθεν*] Ita scriptum. ponitur pro *ποθὲν*, *alicunde*. aut legendum *ἐπίσταται* pro *ἐπίστασθαι*.

Ibid. 6. Const. Porph. p. 191. B. Cedr. p. 585. D. edit. Paris.

Ibid. 8. *Ὀν* pro *αὐτόν*.

Ibid. 10. Const. Porph. p. 191. B. Cedr. p. 585. D. edit. Paris.

Ibid. 11. *Ἐν ταύτῃ παρ.* —] Ambigue et perditè loquitur.

Quamvis *παρεῖναι* non sit praeteritum perfectum, tamen in V. 85 perfecto verbo, et ita intelligi voluisse puto auctorem, qui fere promiscue utitur temporibus, ut etiam praeteritum ponat aliquando pro futuro.

Ibid. 12. *Αὐτὸς δὲ — αὐτήκ. σφραγισζόμενος*] Const. Porph. p. 191. C. edit. Paris.

Ibid. 15. Const. Porph. p. 191. C. lin. 7. Cedr. p. 586. A. edit. Paris.

Ibid. 17. *Κατὰ πόλιν*] Loquitur profligate.

Ibid. 21. Const. Porph. p. 191. D. Cedr. p. 586. A. edit.

Paris.

Pag. 118, 6. Const. Porph. p. 192. init. Cedr. p. 586. B. edit. Paris.

Ibid. 7. Ita scriptum. f. *πλέων*, quamvis illud possit manere.

Ibid. 8. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. B. edit. Paris.

Ibid. 11. Const. Porph. p. 186. B. C. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. B. edit. Paris.

Ibid. 13. Cedr. p. 582. C. lin. 1. Const. Porph. p. 187. C. Zon. p. 172. A. edit. Paris. ubi *Νάρσαν*.

Ibid. 15. Const. Porph. p. 186. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Const. Porph. p. 186. C. D. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Const. Porph. p. 186. D. edit. Paris.

Ibid. 21. *Κρυφίως γὰρ — προεστ. ἐπιδέδωκεν*] Const. Porph. p. 187. A. Zon. p. 172. A. B. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.

Pag. 119, 1. Const. Porph. p. 187. edit. Paris. lin. 8.

Ibid. 3. *Πυρὶ καὶ πίσσῃ — τρίχ. ἐναποφλέξει*] Const. Porph. p. 187. A. Zon. p. 112. B. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.

Ibid. 6. *Ὡς λειποτ. — τὸν ἐπιπόδρομ.*] Const. Porph. p. 187. A. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.

Ibid. 10. *Παραφουλάξασθαι — ἐμπελ. ὀμιλῆσαι*] Const. Porph. p. 187. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Const. Porph. p. 187. B. edit. Paris.

Ibid. 20. *δραπετευσάντων*] Non adest articulus in Ms.

Ibid. 23. Zon. p. 172. B. Cedr. p. 582. edit. Paris. in fine.

Pag. 120, 2. 3. Cedr. p. 583. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Imperatorem id iussisse dicit Const. Porph. p. 187. edit. Paris. in fine. *ὁ βασιλεὺς προσωτέρω χωρεῖν ἐγκλεύεται*. ita et Cedr. p. 583. B. edit. Paris.

Pag. 120, 8. *Οθεν οὔτοι — και δηϊωσάμ.*] Const. Porph. p. 188. A. Zon. p. 172. B. Cedr. p. 583. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *δηϊοσάμενοι*] Ita scriptum pro *δηϊωσάμενοι*. negligens fuit librarius circa ο et ω.

Ibid. 14. *Και τοσοῦτον — ὀβολοῦ πρλασθαι*] Const. Porph. p. 188. A. Cedr. p. 583. C. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἄπαξ και δις*] Haec supra initio rerum a Basilio gestarum locum habebant, et coeperat dicere obscure, sed hic copiose narrat.

Και τὸ μὲν — πυρπολ. ἐρρίπιώσας] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 167. D. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Pag. 121, 1. *Κατὰ Τεφρικῆς — πρὸς τὴν βασιλεύουσαν*] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 168. in it. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Ibid. 2. *Και τῷ ναῶ — κατὰ Τεφρ. ὄλεθρον*] Const. Porph. p. 169. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Scriptum *διαζωῆς*.

Ibid. 6. *αὐτῶν*] Potest quidem ferri, sed potius *αὐτῆς*.

ἕξεισι] Sym. Log. p. 455. B. alium misisse dicit, ut et Georg. Mon. p. 544. D. nempe Christophorum. vid. Const. Porph. p. 169. A. Zon. p. 168. Cedr. p. 571. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Αὐτῆς δὲ διειργ.*] De his non memini me apud alios legisse.

Ibid. 10. *Και τοῦ τοιούτου γε*] Loquitur monstrose. oratio constabit, si legatur *και τὸ τοιούτον γε δειμα — τελεσθέν*.

Ibid. 14. 15. Huc iam coniicit quae initio facta sunt, nihil monito nec praeparato lectore.

Ibid. 16. Const. Porph. p. 166. A. de Carbea Cont. Theoph. p. 110. A. B. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἄλογα*] Ita hodierni etiam vocant equos.

Pag. 122, 1. In Epist. ad Eph. IV, v. 32.

Ibid. 17. In ambiguitate obscure. sed vid. auctores inferius notatos.

Ibid. 21. *Και τοῖς στρατηγ. — προστέτ. διειπών.*] Const. Porph. p. 169. B. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Ibid. 23. *Και — τῷ τῶν Ἀρμενιᾶκῶν*] Const. Porph. p. 169. B. C. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Scriptum *καλλῖππους*.

Pag. 123, 2. *Τῷ τοῦ Χαρσ. — τοῦτο ποιήσατε*] Const. Porph. p. 169. C. edit. Paris. lin. 1. seq.

Ibid. 5. 6. Const. Porph. p. 169. C. edit. Paris. ubi *τῶν δὲ Ῥωμαϊκῶν στρατηγῶν καταλαβόντων τὰ τούτου μετεωρότερα*. Vid. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

Ibid. 8. *Τῶν οὖν — ἀλλήλοις ἀντεριξ.*] Const. Porph. p. 169. C. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

- Pag. 123, 11. Οἱ ἀπὸ τοῦ — ἢ τοῖς ἑτέροις] Const. Porph. p. 169. C. D. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Οἱ Ἀρμενιοὶ — παρεμβάλ. ἄμφω.] Zon. p. 168. B. C. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 17. Const. Porph. p. 169. edit. Paris. lin. ult.
- Ibid. 23. Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. 2.
- Pag. 124, 3. τότε δὴ τότε — σὺν φλαμούλλοις] Const. Porph. p. 170. lin. 4. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 5. Scriptum συμφλαμούλλοις una voce.
- Ibid. 7. Καὶ ὅταν etc.] Perturbate.
- Ibid. 9. Μεγάλως κεκράξ. π. λ. β. ἐνσημ.] Const. Porph. p. 170. A. B. Cedr. p. 572. C. edit. Paris.
- Ibid. 10. εἰκάσειεν] Ita scriptum per ε. μοχ τὸ, cum deberet τὸν potius, ut apud Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris. lin. 3.
- Ibid. 12. Παρεμπεπτικόντων — τρανώς ἐπιλ.] Const. Porph. p. 170. B. lin. 3. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 15. Ita scriptum, ut excidisse videatur verbum, quale ἦσαν aut simile. sed narrat absurde, ambigue et imperfecte.
- Ibid. 16. αὐτὸν] Ita scriptum, non αὐτούς.
- Ibid. 17. Φωνῆ — πολεμ. ἐτυμπάνισαν] Const. Porph. p. 170. B. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 19. Καταπηξ. ἀ. τ. φ. εἶχοντο] Const. Porph. p. 170. B. edit. Paris.
- Ibid. 21. Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Ibid. 23. Χρυσόχειρ φυγαδ. ἡσπάσ.] Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Pag. 125, 1. Const. Porph. p. 170. C. Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 2. Ita scriptum. legendum aut ὃ τούτῳ aut ὃ τοῦτο. Προεκερ. — Χ. προσωκείωτο] Const. Porph. p. 170. C. D. V. 86 Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 5. Haec intelligi possunt ex eo quod Cedr. scribit p. 572. C. edit. Paris. *Persequentibus igitur Romanis atque inclamantibus eos etiam duces qui non aderant, et cohortes et domesticum scholarum, sicut ipsis praeceptum fuerat.* Id Pulades etiam hic facit. Latine autem apposui, quia Xylander minus recte vertit.
- Ibid. 7. Ἀθλιε — σοὶ τὰ χαριστήρια]. Const. Porph. p. 170. D. lin. 3. seq. Cedr. p. 573. edit. Paris. lin. 1.
- Ibid. 8. σοὶ] Ita scriptum, non σε. et μοχ μοι.
- Ibid. 12. Ἰππάζων — π. τ. ἐνώπιον αὐτοῦ] Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. ult. nostri fere verbis et p. 171. init.
- Ibid. 13. Ο ἵππος — τούτου διώκλαξεν] Cedr. p. 573. A. edit. Paris.
- Ibid. 16. περιπέσειεν] Ita scriptum per ει.

- Pag. 125, 16. *Λαθραίως* — *τιτρώσκει κοντῶ*] Const. Porph. p. 151. lin. 3. Cedr. p. 573. A. edit. Paris.
- Ibid. 20. Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. edit. Paris.
- Ibid. 23. *Καὶ τούτου* — *ὡς δῶρον ἀνέπεμψαν*] Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. B. edit. Paris.
- Pag. 126, 3. Sic sine transitione, sine connexionione.
- Ibid. 7. *Αἱ εἰσπράξεις* — *πεφορολόγηνται*] Const. Porph. p. 162. B. edit. Paris. lin. 3. seq.
- Ibid. 10. *ταῖς*] Ita scriptum [?], non *ταῖς*.
- Ibid. 12. Sequuntur nugae nugacissimae stultissimi hominis: habent tamen aliquid philologicum, quamvis ostentatio sit puerilis.
- Ibid. 20. *Τὸ δ' οὐκ* etc.] Vid. Const. Porph. p. 167. C. edit. Paris.
- Ibid. 24. *Κέλμητος*] Ita prius scripserat librarius, deinde exigua litera fecit apparere *ν* pro *μ*.
- Pag. 127, 1. *δρόμον*] Scriptum per ypsilon, potius *ν* ni. [?]
- Ibid. 8. *Τὸ αὐτὸ* — *κατεπεπράχαι*] Const. Porph. p. 144. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 10. Ita scriptum, *ἀποτετύχει*.
- Ibid. 12. Nullum adest verbum.
- Ibid. 21. *Καὶ ὁ μὲν* — *καὶ ζῖν. ἐκβλ. αἵματος*] In superioribus etiam tale quid narrat de Basilio nondum imperatore, ubi auctores annotavi. Ac propter similitudinem licet fere suspicari nostrum unam rem ut aliam atque aliam narrare.
- Ibid. 24. Ita scriptum, non *γῆς*.
- Pag. 128, 9. Plurima templa a Basilio vel extracta vel instaurata enumerat Const. Porph. p. 198. seqq. vid. Zon. p. 173. C. Cedr. p. 587. edit. Paris.
- Ibid. 19. *Προκατασχεθεῖς* — *πρὸς φύσιν ἐνόνητων*] Const. Porph. p. 216. B. C. edit. Paris. nostri fere verbis.
- Ibid. 21. Const. Porph. l. c. ita *ὑστερον πνευτοῦ κανσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ πᾶσαν τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα ἀνιμωμένου καὶ ἀναλίσκοντος*.
- Ibid. 22. *διαπεφώνηκεν*] Ita clare scriptum per *ω*, et ita alicubi apud Sextum Empiricum.
- Ibid. 23. *Συμβασιλεύσας* — *ἰθ' ἔτεσιν*] Const. Porph. p. 216. C. Zon. p. 175. D. Cedr. p. 592. edit. Paris. in fine.

INDEX HISTORICUS.

- Abasil p. 33, 14. *ed. Bonn.*
 Abyssianum 96, 6.
 Acritas 50, 15.
 Aeacus 126, 14.
 aerarium 90, 11.
 Afri. v. Saraceni.
 Agranae 122, 20.
 Agros monasterium 15, 17.
 Alani 33, 15.
 Alcmon 127, 1.
 Alexander, Basilii Maced. filius
 113, 22. 114, 6.
 Amastris 58, 8. 61, 8. dicta ab Ama-
 stride Oxyartae filia 59, 6.
 Amer 67, 18. 91, 8. 19. 93, 18. 94, 1.
 96, 20. eius filius 96, 23.
 auseramnne Saracenorum 64, 5.
 ἀμφοῦνιμ 67, 13. Amorium ob-
 sidet et expugnat 64, 10. 69, 19.
 negat captivos reddere 66, 10.
 exercitum congregat ad Tarsum
 66, 18. eius filius 67, 13. 69, 22.
 72, 21. 73, 6.
 Amisus 94, 3. 96, 6.
 Amorium 32, 6. 64, 10.
 Anargyrorum templum 39, 10.
 Anastasius, filius adoptivus Tho-
 mae 39, 1. 44, 8. 45, 2.
 Anchiale 67, 11.
 Ancyra 122, 15.
 Andame (Mandane) 108, 7.
 Andreae apostoli insula 50, 15.
 Andreas Saracenos vincit 115, 1.
 Antigonus Bardae Caes. filius 105, 6.
 106, 4. 110, 1.
 Antonius secundus 14, 9.
 Anzes 68, 5. 92, 10.
 Apochaps 46, 7. 47, 21.
 Arcadiopolis 43, 10.
 Aristaeus 126, 14.
 Aristomedon 127, 2.
 Armenii unde dicti 29, 2.
 Arsaber, Theodosiae Aug. pater 21, 8.
 Asparis. cisterna 86, 17.
 Asterius 127, 3.
 Athingani 32, 6. Athinganus vates
 31, 4.
 ἀτρκιλίνης 31, 11.
 Avari 85, 22.
 Babel ὁ τασσαρακοντάπηγος 47, 21.
 48, 4.
 Babec, Persarum dux 54, 16.
 balneum palatii 21, 4.
 Barbysus fluvius 38, 20.
 Barca 6, 14.
 Bardanius s. Bardanes patricius, co-
 gnomine Turcus 8, 2. invisus Ni-
 cephorō imp. 35, 11. ei adhaeret
 Thomas 35, 11. B. themati orien-
 talium praeficitur 8, 4. monachum
 Philomeli adit 8, 6. 22, 12. Ni-
 cephorum imp. bello adoritur 9, 20.
 relegatur et excaecatur 10, 3.
 Bardas patricius, Leonis Arm. pa-
 ter 36, 12.
 Bardas, frater Theodorae Aug. 94,
 17. caedem Theoctisti machinatur
 86, 21. Caesar 90, 21. 97, 10.
 viros doctos congregat in Magnau-
 ra 98, 2. Ignatium patriarcham
 removet 99, 7. interficitur 103, 5.
 106, 15. mortis eius praesagia
 103, 20. eius mores 98, 10.
 Barsacius Christophori filius 35, 3.
 Basilius Leonis Arm. filius 26, 16.
 99, 20.
 Basilius Macedo Theophilo imp. suc-
 cessor demonstratur variis praes-
 agiis 70, 15. 71, 3. 105, 17. 108, 5.
 23. 111, 8. eius genus et initia
 107, 14. Ingeris filiam uxorem du-
 cit, ab imp. Michaele adoptatur
 111, 18. ab eo imperator creatur
 112, 12. solus imperat 113, 11.
 Tephricam frustra oppugnat 121, 1.
 expugnat 121, 14. eius mores 126, 3.
 eius mors 128, 19. eius filii 113, 21.
 Bathyrriyax 122, 24. 124, 21.
 Bellerophonites 66, 19.
 Resparnaita 67, 16.
 Blachernae 39, 13. 73, 8. 85, 6.
 unde nomen 85, 7.
 Boitzes 65, 7.
 Βοόσκοπος 39, 11. 54, 1.
 Bucoleon 10, 21. 60, 6. 75, 16.
 Bulgari unde orti 85, 22. Michae-
 lem europ. vincunt 12, 1. 4, 9.
 a Leone Arm. vincuntur 13, 2. 7.

- Michaeli balbo auxilia offerunt 41, 17. eorum minas Theodora repellit 85, 21. baptizantur 97, 12. Bulgarus luctator 127, 15.
- Byridense litus 41, 8.
 Byza Byzantis filia 54, 1. conf. *Κίρας*.
 Byza oppidum 44, 9. 45, 2.
 Byzantium a quibus conditum 27, 16.
- Cabiri 33, 14.
 Callistus 121, 16.
 Callinicus Aegyptius 34, 9.
 Carbas 121, 16.
 Carystii 27, 17.
 Cassiteras Theodotus 11, 5. 15, 2.
 Catacylas 33, 1. 35, 4.
 catena ferrea 38, 9. 21.
 Cedoctus 42, 6.
 Cellarium 92, 2.
 Calmes 116, 28.
 Cephalenia 118, 10.
 Capi 103, 11. 104, 21. 105, 20.
 Chaldi 33, 15. Chaldus Tziphirantes 106, 16.
 Chandax 47, 14.
 Charax 46, 15. 47, 9.
 Charsiani thema 97, 1. 122, 20.
 Chazari 85, 22.
 Chiliocomus 69, 12.
 Chonarium 92, 4.
 Chorasani 72, 12.
 Christophorus magister 35, 3.
 Chrysochir 121, 15. 22. 122, 14. 124, 23.
 colobium 7, 2.
 Cometas grammaticus 98, 9.
 cometas speciem duarum lunarum praebens 84, 16.
 Constantini forum 128, 13.
 Constantini copronymi sepulcrum 100, 17.
 Constantinus Leonis et Irenes filius 35, 21. eius nomen Thomas usurpat 35, 20. eius filia Euphrosyne 50, 12.
 Constantinus s. Symbatius, Leonis Arm. filius 26, 15.
 Constantinus Triphyllius 70, 20.
 Constantinus Armenius 81, 12. 88, 21. 100, 5. 101, 21. 102, 18. 106, 19. 110, 2.
 Constantinus Basilii Maced. filius 113, 21. 114, 1.
 Constantinus (Andronici Ducae filius) 48, 3.
- Constantinus Leonis sapientis filius 4, 1.
 Constantinus, filius adoptivus Thomaes 36, 6. 10. 37, 7. 14.
 Corinthii 27, 17.
 Cos insula 49, 19.
 Craterus Cilyrrhaeotarum dux 48, 19. a Saracenis interficitur 49, 19.
 Creta a Saracenis occupatur 46, 11. in potestate Saracenorum 49, 21.
 Croma 59, 6.
 Crummus Bulgarorum dux 4, 9. 12, 2.
 Cydnus fluvius 67, 3.
 Cyminas 82, 12.
 Cyri *γενάρχης* 56, 19.
 Cyrillus Gortynae episcopus 48, 7.
- daemones pastoribus in Peloponneso nuntiant expugnationem Syracusarum 117, 10. sanguine Christiane saturantur 117, 18.
 Dagistense monasterium 14, 8.
 Daximon 67, 18. 92, 1.
 Deuteron S. Annae templum 105, 13.
 Diabasis 42, 19.
 Diaconitzes 125, 20.
 Dictaeus 127, 2.
 Diomedis martyris templum, olim Heliae 108, 3.
 Dionysius Heraclae tyrannus 59, 7.
 Dora 93, 19.
 Dorylaum 69, 20.
 Dorystolum 86, 1.
 dux ducum 67, 17.
- eburnea porta 24, 8.
ἐλέκοις τετρασεκλής 40, 2. 10.
ἕν και ἤμισον, homo Giganteus 25, 17.
 episcoporum concilium, anno tertio Leonis Arm. 27, 15. imperantibus Michaeli et Theodora 82, 8.
 Erechtheus 126, 23.
 Erichthonius 67, 4.
 Euphrosyne Constantini filia, Michaelis balbi uxor 50, 11.
 Eurymedon 126, 24.
 Euthymius Sardiensium metropolitae 50, 17.
 Exabulius. v. Iohannes.
 Exarchon 6, 8.
- forum Constantini 128, 13.
 Franciae regi legatio mittitur a Theophilo imp. 71, 22. 73, 12.
- Gallerianum 116, 2.

- Gastris monasterium 90, 8.
 Gazura palus 8, 15.
 Georgius 71, 8.
 Germanicia 115, 18.
 Geron oppidum 73, 1.
 Getae 33, 15.
 Gregorius Leonis Arm. filius 26, 17.
 99, 20.
 Gregorius dux, relegatus a Michaele
 balbo, ad Thoman se applicat 38,
 12. a Thoma interficitur 41, 2.
 Gryllus patriarcha 102, 22.
 Hadrianus a Basilio imp. contra Sa-
 racenos mittitur 116, 18.
 Halimedes 126, 23.
 Halys 97, 1.
 Helos 117, 6.
 Heraclea, olim Perinthus 45, 13.
 Hierax 116, 20.
 Hispanienses Saraceni 46, 4.
 Hodegi monasterium 103, 20.
 Homerus 25, 19. 49, 6. 52, 17. 62, 3.
 83, 4. 97, 15. 101, 14. 126, 17.
 Horcosion 37, 20.
 Hunni 28, 3. 33, 15.
 Hymenaeus 127, 3.
 hymnus 19, 7.
 Hypologii 47, 17.
 Iberi 33, 14.
 Ichthys 118, 12.
 Ignatius, Michaelis europ. filius, ca-
 strator 7, 21. patriarcha 100, 1.
 deponitur 99, 7. Constantini co-
 pron. sepulcro includitur 100, 17.
 Bardae in somnis apparet 104, 11.
 ignis Graecus 34, 7. 40, 2.
 41, 12.
 imaginum cultus post 30 annos re-
 stituitur 78, 16.
 Ingeris filia, uxor Basilii Maced.
 111, 18.
 Iob patriarcha Antiochiae 33, 13.
 Iohannes Exabulius 5, 14. 20, 7. 14.
 30, 6. 44, 21.
 Iohannes s. Ianues grammaticus, mo-
 nasterio Sergii et Bacchi praepo-
 situs 33, 1. adiutor Leonis Arm.
 In destruendis imaginibus 27, 9.
 a Theophilo imp. ad Saracenos
 mittitur 63, 6. per *λενανομαρτίαν*
 Theophilo successorem ostendit
 Basilium 70, 15. patriarcha 75, 5.
 71, 20. deponitur 80, 23. 82, 18.
 Iohannes Gorgonites 100, 14.
 Irene Augusta, Παρθένη et Θυαίς -
 cta 13, 22.
 Italia. unde nomen 116, 5.
 Iustiniani triclinium 89, 2.
 Κίρας 38, 11. 40, 9. Κίρας Βύτης
 54, 1.
 Lausiacum 18, 19. 87, 16. 38, 14.
 Lazi 33, 15.
 Leo Isauricus 14, 16.
 Leo Amalecita 4, 6. ex Armeniis et
 Assyriis prognatus 10, 11. 23, 19.
 Bardae patricii filius 36, 11. Pi-
 drae educatus 8, 10. praefectus
 orientalium sub Bardanio 8, 4.
 9, 12. foederatorum dux 10, 12.
 Saracenos vincit 10, 15. patricius
 10, 17. orientalium dux in bello
 Bulgarico 4, 10. 15, 5, 17. imper-
 ator salutatur 5, 4. 6, 2. ortho-
 doxae fidei professionem recusat
 27, 4. Bulgaros devincit 13, 6.
 cum Hunnis paciscitur 28, 3. sa-
 cras imagines destruit 15, 11. 17, 3.
 27, 12. Thraciae Macedoniaeque
 urbes instaurat 28, 14. exercitus
 eius exiguus a Thoma vincitur 36,
 14. 18. Michaelem Amor. noctu vi-
 sit in carcere 22, 19. interficitur
 25, 10. eius mores 8, 10. 16, 18.
 17, 18—19, 3. 23, 13. eius filii
 26, 15. eius interfectores poenas
 dant 51, 10.
 Leo philosophus 98, 6.
 Leo Basilii Macedonis filius, imp.
 4, 3. 48, 2. 113, 22. 114, 9. 125, 20.
 Longobardia 116, 1. 120, 8. unde
 dicta 116, 2.
 Machaeras 97, 2.
 Magnaura 51, 2. 73, 18. 98, 3.
 Malageni 114, 18.
 Mamantis templum 102, 12. 111, 23.
 Manichaei 33, 15.
 Manuel Armenius 52, 6. imperato-
 rem Theophilum a Saracenis li-
 berat 62, 6. 69, 11. ad Saracenos
 fugit 62, 20. quibus multa com-
 moda praestat 72, 5. redit 63, 17.
 73, 5. praefecturam scholarum reci-
 pit 63, 3. magister 73, 11. 83, 16.
 tutor Michaelis imp. 77, 3. mira-
 culo ad restituendum imaginum
 cultum excitatur 78, 21. ex pala-
 tio secedit 86, 10. Bardae vatici-

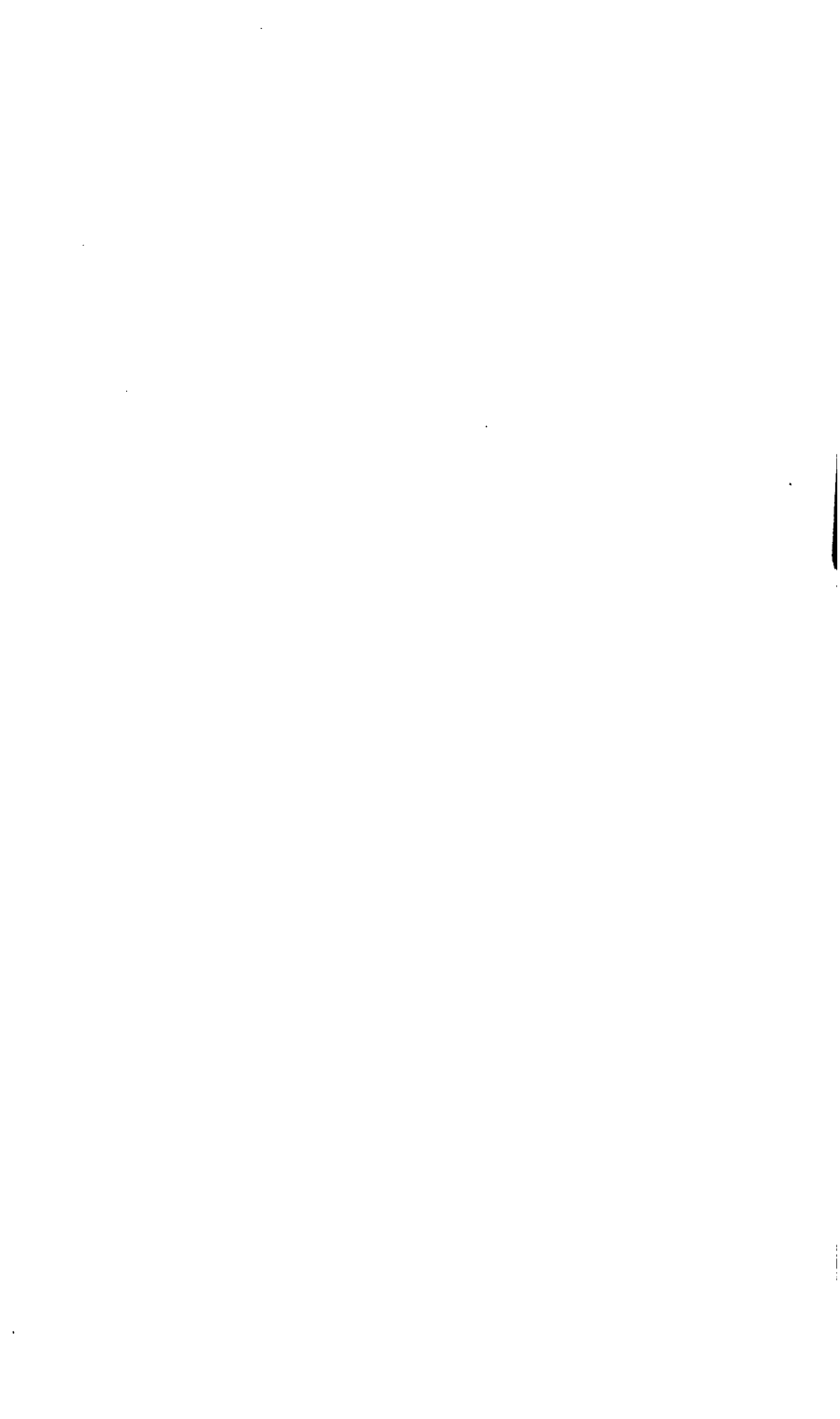
- natur interitum 90, 2. Michaelē imp. vix liberat a Saracenis 92, 17.
 Maria, *Καλή Μαρία*, soror Theodorae Aug. 87, 11. 88, 8.
 Martinacius 70, 10. 17. Martinaciorum imperium 70, 8.
 Mauriani in porticu monachus 14, 7. 21.
 Melisseni 88, 17.
 Melitene 67, 18. 91, 8. 115, 19.
 mensurator 125, 22.
 Merops 118, 12.
 Methodius episcopus 50, 14. 76, 5. patriarcha 82, 4. stupri accusatus se purgat 83, 9. moritur 99, 18.
 Methone 118, 15.
 Metrophanes 83, 12.
 Michael, gener Nicephori, post Stauracium imp. 4, 7. 10, 17. devictus a Bulgaris 12, 9. fugit 4, 14. deponitur 5, 3. monasterio includitur 7, 18.
 Michael patricius Melissenus, pater Theodoti 11, 4.
 Michael Amoriensis 5, 7. balbus 8, 14. 32, 7. uxorem ducit filiam praefecti thematis orient. 31, 9. 23. comes cohortis 10, 13. vestem Leonis Arm. induit et conculcat 7, 5. 22, 13. patricius et excubitorum praefectus 12, 16. 19, 12. a Leone Arm. carcere inclusus 19—23. imperatori exitium struit 23, 15. ex carcere imperator appellatur 30, 1. a Thoma obsidetur 34, 4. 38, 5. Thoman vincit 40, 16. fugat 43, 9. Arcadiopoli inclusum obsidet 43, 12. interfici iubet 44, 15. Euphrosynen uxorem ducit 50, 11. obit 50, 19. eius mores 19, 18. 32, 7.
 Michael syncellus Hierosolym. 74, 16.
 Michael Theophili filius, imperator cum Theodora 77, 1. Theoctistum interfici iubet 87, 7. 88, 10. matrem ex palatio removet 90, 7. a Saracenis vincitur ad Samosata 91, 9. vix evadit 93, 20. eius aurigations 102, 10. ἀσφόδεκτος 104, 19. interficitur 113, 6.
 Michael Bulgarorum dux 97, 20.
 Moesia 86, 1.
 Mortagon Bulgariae dominus 41, 17.
 Myceuaci 27, 17.
 Nicaea 69, 20. 121, 18.
 Nicephorus imp. 4, 7. 9, 20. 35, 13.
 Nicephorus patriarcha 27, 1. 84, 4. relegatur 15, 12. cum Theophane absente conversatur 15, 17. eius de Leone Arm. iudicium 17, 21.
 Nicetas Constantini Triphyllii filius 71, 6.
 Nicolaus Scutellops 100, 14.
 Nicomedia 121, 18.
 Olbianus 32, 22. 35, 1. 87, 12.
 oleum 120, 13.
 Ooryphas 50, 1. 61, 14.
 Opsicium thema 33, 1. 115, 5.
 Orsanes 67, 5.
 Oxia 53, 22.
 Oxyartes 59, 7.
 Ozopetra 64, 4. 66, 15.
 Panion 45, 6.
 Paphlagonia unde dicta 58, 6.
 Παρδά 13, 22.
 Pauliciani 120, 17. 125, 22.
 Pedasus 118, 5.
 Perinthus 45, 14.
 Persarum historia 53, 5. Persae Theophilo imp. se subiiciunt 54, 9. 55, 8. Saracenos vincunt 57, 10. astronomiae periti 55, 17. Theophobum regem declarant 58, 8. Persarum turmae in thematis 59, 19. Persae defectionem ad Saracenos moluntur 69, 4.
 Petronas Theodorae frater 94, 17. 97, 8.
 Pharus 7, 16. 19, 4.
 Philomelii monachus vaticinatur eventura Bardanio Leoni Michaeli Thomae 8, 8. 22, 13. post eum alius. Sabbatius, imaginum osor 13, 16.
 Philotheus protospatharius 91, 1.
 Photius patriarcha 100, 2.
 Pidra 8, 12.
 πιδήκτιον 21, 4.
 Porsonta 96, 8.
 Priasus 127, 2.
 Procopia, uxor Michaelis europal. 6, 12.
 Prote insula 10, 3. 26, 17.
 Pullades 125, 1.
 pythonissa 10, 19. 11, 11. 21. Saracenicā 70, 5.
 Romae urbis episcopus 84, 4.

- Sabbatius, Philomeli monachus 13, 16.
 Sabbatius, gener Bardae Caes. 106, 8.
 sacerdotes extra regiam commorantur noctu, mane ad laudes introeunt 24, 12.
 Saipes 47, 21.
 salvatoris signum vicit 93, 9.
 Samosata 91, 10. 115, 18.
 sancti septem pueri Cretenses 48, 13.
 Sardanapalus 67, 10.
 Saraceni cum Thoma paciscuntur 33, 7. duce Constantio Thomae f. Romanos aggrediuntur 36, 10. Hispanienses duce Aepochaside Cretam occupant 46, 4. Craterum vincunt 49, 13. Theophilum imp. cingunt, qui vix evadit 61, 20. cum eo paciscuntur 63, 5. eundem fugant 68, 18. Michaellem Theophili f. vincunt prope Samosata 91, 10. Basilii equitatum fundunt 114, 19. vincuntur ab Andrea 115, 7. Afri Sicilliam et Longobardiam occupant 116, 1. Syracusas obsident 116, 17. et expugnant 117, 1. 10. 23. Carthaginienses Afri Zacynthum obsident 118, 10. 120, 4. vincuntur a Nasare 120, 5.
 Sclavi 83, 14.
 Scyla 7, 8. 26, 11. 88, 12. 20.
 Scyrus 38, 14.
 Semiramis 67, 7.
 Siborum 122, 20.
 Sicilia 116, 5.
 Sinope 54, 19. 58, 8. a Sinope Amazone 59, 4.
 somnium significans Michaellem interfectorem Leonis Arm. 22, 5.
 Stephanus Basilii Macedonis filius 113, 23.
 Studii templum Praecursoria 6, 18. ex St. monasterio monachi 79, 5.
 Symbatius s. Constantinus, Leonis Arm. filius 26, 15.
 Syracusae unde dictae 117, 2. a Saracenis obsidentur et expugnantur 116, 17.
 Tarasius patriarcha 13, 22. 22, 6.
 Tarsus unde 66, 19. describitur 67, 1. a quo extracta 67, 4. ex Taurica Scythae 89, 9.
Genesisius.
 Tephrica 115, 13. 120, 16. 121, 1. 9. 14. 125, 3.
 terrae motus cladem significans 45, 11.
 τήρησαι 66, 22.
 τρεσαπανοστάσιοι 50, 7.
 Theoctistus magister sub Michaelle curop. 12, 6.
 Theoctistas, amicus Michaelis balbi 23, 17. patricius et canicleus 23, 19. bgotheta 76, 16. 83, 17. tutor Michaelis Theoph. f. imp. 23, 18. 77, 3. Bardae artibus interficitur 86, 21.
 Theodegius astronomus 98, 9.
 Theodora Aug. mater Michaelis 77, 2. imaginum cultum restituit 79, 22. 80, 12. Bulgarorum minas repellit 86, 2. ex palatio eiicitur 90, 7. Bardae fratri vestem mittit 104, 21. Basilium imperatorem vaticinatur 111, 8. mater eius patricia 80, 1. fratres patricii, Bardas et Petronas 80, 1. 94, 7. soror Καλή Μαρία 87, 11. filiae 87, 2. 90, 7.
 Theodorus confessor pro cultu imaginum 74, 17.
 Theodorus geometres 98, 8.
 Theodorus δ μαρκός 100, 13.
 Theodosia Aug. uxor Leonis Arm. 19, 19. 21, 8. 22, 11. 26, 14.
 Theodosius Leonis Arm. filius 26, 17. 18.
 Theodosius Babutzicus 71, 23. 73, 14.
 Theodotus Cassiteras 11, 4. 14, 4. patriarcha 16, 11.
 Theophanes confessor 15, 9. 16. 16, 6. 74, 17.
 Theophiliscus 109, 21.
 Theophilus Michaelis balbi filius 34, 2. 89, 16. imperator 51, 1. Theophobum in regia educari iubet 57, 6. a Manuele ex manibus Saracenorum vix eripitur 61, 19. cum Saracenis paciscitur 63, 5. Ozopetram capit 64, 5. 66, 15. Persis, qui defecturi erant, ignoscit 69, 15. post Amorium captum dysenteria laborare incipit 70, 4. 73, 16. imaginum cultoribus infensus 74, 14. 80, 5. eius mores 75, 7. eius soror nupta Theophobo 55, 3.
 Theophobus Persa 52, 10. de eo narrationes diversae 53, 1. 55, 7.

- eius pater 53, 19. 54, 20. 55, 10.
 56, 10. ipse patricius et maritus
 sororis Theophili imp. 55, 3. 57,
 10. rex declaratur a Persis 58, 9.
 clam interficitur 60, 6. 61, 14.
 dicitur mortem non gustasse 60, 10.
 Thomas Armenius a palude Gazura
 8, 15. eius mores 32, 8. de eo
 vaticinium monachi 9, 9. turmar-
 cha foederatorum factus a Leone
 12, 18. contra Michaelē balbum
 rebellat 32, 12. coronatur 33, 13.
 Cpolin obsidet 38, 19. de eo alia
 narratio 35, 7. vincitur 40, 16.
 urbem iterum obsidet 41, 2. a
 Bulgaris vincitur 42, 12. fugatur
 a Michaelē imp. et obsidetur Ar-
 cadiopoli 43, 9. interficitur 44, 15.
 Thyas 13, 22.
 Tiberii imp. porta 88, 9.
- Turci 67, 14. 68, 16.
 Tziphiranites Chaldus 106, 16.
- Vandali 33, 15.
- vaticinia 8, 1. 10, 19. 22, 1. 16, 7.
 21, 19. 31, 4. 70, 8. falsum 14,
 17. *λευανομαντεία* 70, 14.
 versus poetarum 89, 20. 22.
 virgis mare caedunt Saraceni 94, 8.
 vox de caelo nuntians obitum Leo-
 nis Armenii 26, 1.
- Xerxes 94, 8.
- Zacynthus 118, 11. 12. 120, 4.
 Zechi 33, 14.
 Zelicum haeresis 85, 3.
 Zelisa 92, 3.
 Zercunes 43, 5.

CORRIGENDA.

- Pag. 34. in interpret. v. 2. scr. Theophilo
 p. 61, 1. l. *ὀφείξειν*
 p. 86. in interpret. v. 1. l. Moesiam
 p. 95, 10. *τὸν*] scr. *τῶ*

Acme
Bookbinding Co., Inc.
300 Summer Street
Boston, Mass. 02210

3 2044 012 578 811

THE BORROWER WILL BE CHARGED AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE NOTICES DOES NOT EXEMPT THE BORROWER FROM OVERDUE FEES.

STALL-STUDY
STALL-STUDY
CHARGE CHARGE
CHARGED

Acme
Bookbinding Co., Inc.
300 Summer Street
Boston, Mass. 02210

3 2044 012 578 811

THE BORROWER WILL BE CHARGED AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE NOTICES DOES NOT EXEMPT THE BORROWER FROM OVERDUE FEES.

STALL-STUDY
STALL-STUDY
CHARGE CHARGE
DUE

Acme
Bookbinding Co., Inc.
300 Summer Street
Boston, Mass. 02210

3 2044 012 578 811

THE BORROWER WILL BE CHARGED AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE NOTICES DOES NOT EXEMPT THE BORROWER FROM OVERDUE FEES.

STALL-STUDY
STALL-STUDY
CHARGE CHARGE
CALLED

